

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

ANAYASA KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

9'uncu Toplantı

29 Aralık 2016 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve trnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.-GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1504)

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın Mersin Milletvekili Aytuğ Atıcı'nın (2/1504) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

2.- Mersin Milletvekili Aytuğ Atıcı'nın Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

3.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın Mersin Milletvekili Aytuğ Atıcı'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

4.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın İstanbul Milletvekili Garo Paylan'ın (2/1504) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

5.- İstanbul Milletvekili Garo Paylan'ın Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

7.- Ankara Milletvekili Ahmet İyimaya'nın Konya Milletvekili Mustafa Hüsni Bozkurt'un (2/1504) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

8.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın Eskişehir Milletvekili Gaye Usluer'in (2/1504) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

9.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

10.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün Cumhuriyet Halk Partisi olarak bir rahatsızlık geçiren Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İsmail Kahraman'a geçmiş olsun dileğinde bulduklarına ilişkin açıklaması

11.- Mersin Milletvekili Oktay Öztürk'ün Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İsmail Kahraman'a geçmiş olsun dileğinde bulduklarına ilişkin açıklaması

12.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın İstanbul Milletvekili Aykut Erdoğan'ın (2/1504) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

13.- Aydın Milletvekili Bülent Tezcan'ın Yozgat Milletvekili Yusuf Başer'in (2/1504) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

14.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in Samsun Milletvekili Ahmet Demircan'ın (2/1504) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

15.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

16.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak'ın yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

17.- Aydın Milletvekili Bülent Tezcan'ın (2/1504) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 19'uncu maddesiyle Anayasa'nın toplam 57 maddesinde değişiklik yapıldığına ilişkin açıklaması

18.- Aydın Milletvekili Bülent Tezcan'ın Anayasa Komisyonunun Türk demokrasisi, demokratik cumhuriyet ve hukuk devleti konusunda kötü bir sınav verdiğine ilişkin açıklaması

19.- Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın bir toplumun ortak anayasasının ancak ve ancak o toplumun farklı kesimlerinin veya temsilcilerinin demokratik müzakeresiyle mümkün olabileceğine ilişkin açıklaması

20.- Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Parsak'ın Anayasa değişiklik teklifinin hayırlara vesile olmasını niyaz ettiğinin açıklaması

21.- Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın Anayasa değişiklik teklifinin hayırlı olmasını dilediğine ve emeği geçenleri kutladığına ilişkin açıklaması

IV.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- Komisyonun çalışma usul ve esasları hakkında görüşmeler

2.- Görüşmelerde konuşma sürelerinin belirli olması gerektiği hakkında görüşmeler

3.- (2/1504) esas numaralı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin usule ve İç Tüzük'e uygun yapıлып yapılmadığı hakkında görüşmeler

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı Komisyon Sözcüsü Abdurrahman Ö'ün Anayasa Komisyonu üyeleri ve Başkanlık Divanı adına Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İsmail Kahraman'a geçmiş olsun dileğinde bulunduğuna ilişkin açıklaması

ANAYASA KOMİSYONU

9'uncu Toplantı

29 Aralık 2016 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Anayasa Komisyonu saat 14.33'te açılarak üç oturum yaptı.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin (2/1504) görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Çanakkale Milletvekili Bülent Turan, Mersin Milletvekili Aytuğ Atıcı'nın (2/1504) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Mersin Milletvekili Aytuğ Atıcı, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Çanakkale Milletvekili Bülent Turan, Mersin Milletvekili Aytuğ Atıcı'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, İstanbul Milletvekili Garo Paylan'ın (2/1504) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Garo Paylan, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Mersin Milletvekili Oktay Öztürk, Muğla Milletvekili Akın Üstündağ'ın (2/1504) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Ankara Milletvekili Ahmet İyimaya, Konya Milletvekili Mustafa Hüsni Bozkurt'un (2/1504) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Eskişehir Milletvekili Gaye Usluer'in (2/1504) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Ankara Milletvekili Levent Gök, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Ankara Milletvekili Levent Gök, Cumhuriyet Halk Partisi olarak bir rahatsızlık geçiren Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İsmail Kahraman'a geçmiş olsun dileğinde bulduklarına,

Mersin Milletvekili Oktay Öztürk, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İsmail Kahraman'a geçmiş olsun dileğinde bulduklarına,

Oturum Başkanı Komisyon Sözcüsü Abdurrahman Öz, Anayasa Komisyonu üyeleri ve Başkanlık Divanı adına Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İsmail Kahraman'a geçmiş olsun dileğinde bulunduğu,

Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, İstanbul Milletvekili Aykut Erdoğan'ın (2/1504) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Aydın Milletvekili Bülent Tezcan, Yozgat Milletvekili Yusuf Başer'in (2/1504) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Samsun Milletvekili Ahmet Demircan'ın (2/1504) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Çanakkale Milletvekili Bülent Turan, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak'ın yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine,

Aydın Milletvekili Bülent Tezcan, (2/1504) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 19'uncu maddesiyle Anayasa'nın toplam 57 maddesinde değişiklik yapıldığına,

Aydın Milletvekili Bülent Tezcan, Anayasa Komisyonunun Türk demokrasisi, demokratik cumhuriyet ve hukuk devleti konusunda kötü bir sınav verdiğine,

Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş, bir toplumun ortak anayasasının ancak ve ancak o toplumun farklı kesimlerinin veya temsilcilerinin demokratik müzakeresiyle mümkün olabileceğine,

Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Parsak, Anayasa değişikliği teklifinin hayırlara vesile olmasını niyaz ettiğine,

Adalet Bakanı Bekir Bozdağ, Anayasa değişikliği teklifinin hayırlı olmasını dilediğine ve emeği geçenleri kutladığına,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Komisyonun çalışma usul ve esaslarına,

Görüşmelerde konuşma sürelerinin belirli olması gerektiğine,

(2/1504) esas numaralı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin usule ve İç Tüzük'e uygun yapılar yapılmadığına,

İlişkin birer görüşme yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu kalmadığından saat 07.08'de toplantıya son verildi.

29 Aralık 2016 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.34

BAŞKAN : Mustafa ŞENTOP (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Reşat PETEK (Burdur)

SÖZCÜ : Abdurrahman ÖZ (Aydın)

KÂTİP : Muhammet Emin AKBAŞOĞLU (Çankırı)

(Oturum, Sözcü Abdurrahman Öz tarafından açıldı)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım, sayın grup başkan vekillerimiz, kıymetli Meclis Başkan Vekilimiz, değerli milletvekillerimiz, basınımızın kıymetli temsilcileri, kamu kurumu temsilcilerimiz; hepinizi Başkanlık Divanı adına saygıyla selamlıyorum.

II.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1504)

BAŞKAN – Bildiğiniz üzere, toplantı gündemimiz olan (2/1504) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Bir önceki oturumda, kanun teklifinin 11'inci maddesi üzerindeki görüşmeleri tamamlayıp oyladıktan sonra, 12'nci maddesinde bir konuşmacı -Sayın İlhan Cihaner- konuşmasını yapmıştı, maddeyi okutmuştuk, müzakerelere başlamıştık.

Şimdi müzakerelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Gelen talep sırasına göre söz vermeye devam edeceğim.

İlk konuşmacı Sayın Jülide Sarieroğlu.

Sayın Sarieroğlu, buyurun.

JÜLİDE SARIEROĞLU (Ankara) – Sayın Başkan, kıymetli Komisyon üyeleri, değerli milletvekillerimiz; sizleri saygıyla selamlıyorum.

20 Aralık itibarıyla sürdürdüğümüz yoğun, kimi zaman gergin olsa da hepimiz için faydalı olduğuna inandığım çalışmaların hayırla sonuçlanmasını temenni ederek sözlerime başlamak istiyorum.

Anayasalar, devleti hukukla sınırlamak için toplum tarafından hazırlanan metinlerdir. Anayasa yapmak millete ait tekel bir hak iken, milletimiz, egemenliğin sahibi olmasından kaynaklanan bu hakkını maalesef hiçbir zaman kullanamamıştır. Ülkemiz siyasi tarihinde anayasalar, toplum veya temsilcileri tarafından değil, vesayetçi zihniyet tarafından, toplumu hizaya sokmak için hazırlanmış metinler olmaktan maalesef ki öteye gidememiştir. Bugüne dek, Osmanlı dönemi dâhil, 5 anayasamızın hemen hemen tamamı milletin talep ve beklentilerini karşılamaktan uzak kalmıştır.

Ülkemizde uzun yıllardır anayasa değişikliği temel gündem olmuştur. Hemen tüm siyasi partilerimiz, seçim beyannamelerinde, parti programlarında sivil anayasa ihtiyacına vurgu yapmış, bunu bir hedef olarak milletimizin huzuruna sunmuştur. Bu konuda, yakın tarihimizde, Gazi Meclisimizin çatısı altında, katılımcı anlayışla çok önemli girişimlerde bulunulmuşsa da maalesef ki sonuç alınamamıştır.

Ülkemizin artık kaybedecek zamanı yoktur. İçinden geçtiğimiz şartlarda büyük ve güçlü Türkiye hedefimiz, muasır medeniyet seviyesine çıkma gayretimiz, 783 bin kilometrekarede 79 milyon vatandaşımızın geleceğe dair umutları, milletimizin huzuru, güvenliği, güveni, refahını sağlama sorumluluğu hepimizin omuzlarındadır.

AK PARTİ olarak, kuruluşumuzdan bugüne kadar, tüm kadrolarımızla, sözün de, kararın da milletin olduğuna inandığımız için, milletin gözü, kulağı, sesi olma gayretiyle, milletin gönlüne dokunan bir siyaset anlayışını egemen kılmaya çalıştık. AK PARTİ milletvekili olarak bizler de yaptığımız her işte, her hizmette, milletin vekâletiyle, millet adına yetki ve sorumluluklarımızı kullandığımızın bilinci ve hassasiyetiyle hareket ettik, etmeye devam edeceğiz. Milletimizin lehine olmayan hiçbir düzenlemenin, hiçbir çalışmanın içerisinde olmadık, olmayacağız da. Bugüne dek milletimizle birlikte yolumuza devam ettik, tüm badireleri, tuzakları, engelleri, sorunları milletimizle birlikte aştık. Bundan sonra da, AK PARTİ kadroları olarak, inşallah, milletimizle yolumuza devam edeceğiz. Bu Anayasa değişiklik teklifimiz de milletimiz için hazırlanmıştır. Biz, milletimizin ferasetine, öngörüsüne, vereceği kararlara güveniyoruz ve saygı duyuyoruz.

Değerli milletvekilleri, parlamenter sistemde cumhurbaşkanlığı, ülkenin ve milletin bütünlüğünü temsil eden, sembolik ve temsilî yetkilerin dışında bir yetkiye sahip olmayan, sorumsuz bir makamdır. İç ve dış siyasetin temel belirleyicisi, parlamentoya karşı sorumlu olan hükümet ve onun başındaki ise başbakandır. 1982 Anayasası'nı yapan irade, cumhurbaşkanlığı makamını güçlü yetkilerle donatarak parlamenter hükümet sistemini bilinçli olarak saptırmıştır.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Saptıran sizsiniz!

JÜLİDE SARIEROĞLU (Ankara) – 1982 Anayasası öncesinde de, sonrasında da Cumhurbaşkanlığı seçimleri, siyasi tarihimizde, krizlerle, muhtıralarla, darbelerle birlikte anılmaktadır. Bunun son örneğini 11'inci Cumhurbaşkanımızın seçim döneminde yaşadık. 27 Nisan bildirisi ve 367 şartının dikte edilmesi karşısında dik duran AK PARTİ iktidarı, Cumhurbaşkanlığı sisteminin kriz olmaktan çıkarılması için Anayasa değişikliği yolunu açarak Cumhurbaşkanının halk oyuyla seçilmesini sağlamıştır. Yapılan halk oylamasında, milletimiz, “Bundan sonra Cumhurbaşkanını ben seçeceğim, Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin kriz olmasını istemiyorum.” diyerek bir demokrasi reformuna imza atmıştır ve bunun ilk uygulamasını, 10 Ağustos 2014'te, Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ı ilk turda Türkiye Cumhuriyeti'nin halk oyuyla seçilen Cumhurbaşkanı yaparak göstermiştir.

Cumhurbaşkanının halk seçtiği için halka karşı siyasi sorumluluğu vardır. Anayasa'da yürütmeye ilgili olan yetkilerin önceki cumhurbaşkanları tarafından kullanılmaması nedeniyle Sayın Cumhurbaşkanımızın anayasal yetkilerini kullanması bazı çevrelerce “Fiilî durum yapıyor.” eleştirilerine yol açmıştır. Oysa söz konusu olan, fiilî durum değil kaynağını mevcut Anayasa'dan alan yetkilerin kullanılmasından ibarettir. Anayasa değişikliği teklifimizin en önemli özelliği yürütmeyi iki başlı olmaktan çıkarmasıdır. Hükümet sistemi değişikliği rejim değişikliği değildir. Parlamenter sistem de, yarı başkanlık sistemi de, başkanlık sistemi de Anayasa değişikliği teklifimizle öngördüğümüz Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi de demokratiktir ve cumhuriyet rejiminin içerisinde yer almaktadır. Yasama yürütmeden tamamen ayrı, kuvvetler ayrılığı ilkesine daha uygun bir sistemi öngörmektedir. Çok partili demokratik siyasi hayatımızda parlamenter hükümet sistemi nedeniyle her bir buçuk yılda bir hükümet düşmüştür. Bu, siyasi istikrarsızlığa ve ekonomik krizlere yol açmış, ekonomik krizler güvenlik sorunlarını tetiklemiş, güvenlik sorunları vesayet kurumlarını güçlendirmiş, vesayetçi anlayış belli aralıklarla darbe yapmak veya yapma girişiminde bulunarak demokrasimizi zayıflatmış, ülkemizin iç sorunlarıyla boğuşması nedeniyle potansiyelini tam olarak kullanmasını engellemiştir. Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde ise koalisyon ihtimali bulunmamaktadır. Bu durum istikrar

üretecektir, istikrarın sonucu da kalkınmadır, büyümedir, halkın refahıdır. Kaygılar, endişeler, vehim yaratma girişimleri boşunadır. Değişiklik teklifimizdeki Cumhurbaşkanlığı sistemi üniter devlet yapımızı koruyarak dünya uygulamalarındaki aksaklıkların da giderildiği ülkemize uygun bir hükümet modelidir.

Sözlerimin sonunda ülkemiz siyasi tarihi açısından son derece önemli olan değişiklik teklifinin hazırlanmasında, bu aşamaya gelmesinde hassas ve samimi gayretler gösteren, büyük emeği bulunan Sayın Abdulhamit Gül ve Sayın Mehmet Parsak başta olmak üzere tüm AK PARTİ ve MHP kadrolarına, Komisyon Başkanımız Sayın Mustafa Şentop'a, Başkanlık Divanına ve komisyon üyesi milletvekillerimize, görüşmelere katkı sağlayan tüm partilerimizin değerli milletvekillerine teşekkür ediyorum. Emek Hareketinden gelen bir milletvekili olarak da çalışmalarımız boyunca bizlerle birlikte mesai harcayan basın emekçisi arkadaşlarımıza, ayrıca Meclis çatısı altındaki her kademedeki tüm görevli arkadaşlarımıza şükranlarımı sunuyorum. Çalışmalarımızın vatanımıza, milletimize hayırlar getirmesini temenni ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Sarıeroğlu teşekkür ediyorum.

Konuşma sırası Sayın Uğur Bayraktutan'da.

Sayın Bayraktutan buyurun.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, sayın Hükümet çok değerli milletvekilleri; değerli basın mensupları, bürokratlar; hepimizi saygıyla selamlıyorum ben de konuşmamın başında.

Öncelikle şunu ifade etmek istiyorum: Dün akşam sabah 05.00 civarında Türkiye Büyük Millet Meclisinden ayrıldık. “Anayasalar toplumsal uzlaşma metinleridir.” diyoruz, “Bir siyasi partinin mutfağında hazırlanmayacak kadar önemli bir konsensüs belgesidir.” diyoruz ama ne yazık ki şu son on günde yaşamış olduklarımız Anayasa'nın belki rejimi tamamıyla kökünden değiştirecek bir değişiklikle kifayetimüzakere önerleriyle, son anda atılan gollerle yapılan bir değişikliği Parlamento'ya ve Türkiye'ye yaşıyoruz değerli arkadaşlarım. Şunu gözlemledim: Bu önergeler verilmeden evvel iktidar partisi milletvekilleri yoğun bir şekilde toplantı salonuna geliyorlar, ayağa kalkıyorlar ve bir anlamda bir ihsasirey oluyor, böyle önergelerin verileceğini anlıyoruz. Bu şekilde bir işaret alınıyor gördüğümüz kadarıyla.

Değerli arkadaşlarım, konuşmamın başında da belirttim, anayasaların bir toplumsal uzlaşma metni olduğunu ve geniş bir uzlaşmayla yapılması gerektiğini bahsettik. Buradaki Türkiye'nin temel bir yol ayrımında olduğunu, parlamenter demokrasi ile başkanlık sistemi arasındaki o ince çizgide gidip geldiğini, hangi türlü maddeyi oraya eklerseniz -daha önceki konuşmamda da bahsetmiştim- 12 Eylül 2010'daki bazı 12 Eylül darbesini yapanların yargılanması, bu dönemde de örneğin on sekiz yaşla alakalı seçme seçilme hakkıyla ilgili düzenlemelerin genişletilmesi, aslında bunlar işin jöle tarafıdır. Temel düzeni önlemenin başkanlık olduğu kuvvetler ayrılığıyla ilişkin sistemi tamamıyla ortadan kaldıracak “kuvvetler birliği” dediğimiz tek bir monarka, tek bir güce yetkiyi verebilecek bir düzenlemenin yapıldığını ne yazık ki hep beraber ibretle izliyoruz.

Konuşmamın başında önce şunu belirtmek istiyorum: İnsani Gelişmişlik Endeksi açısından dünyadaki ilk yirmi ülkeye baktığımız zaman bu ilk yirmi ülkenin on yedisinde bir anlamda parlamenter demokrasinin en önde olduğunu, bunun arkasında kalan iki ülkenin başkanlık sistemiyle yönetildiğini. Yine, hemen arkasından diğer yirmi ülkede yani en yoksul, yine İnsani Gelişmişlik Endeksi açısından

en yoksul yirmi ülkede ise bunun tam tersi bir sistemin olduğunu, on dört ülkenin başkanlık sistemiyle yönetildiğini, beş ülkede ise yarı başkanlık sisteminin rejim sistemi olarak ortaya konulduğunu görüyoruz değerli arkadaşlarım.

Şimdi, burada esas yola çıkma noktamızın neresi olduğunu bahsetmek isteriz. Sayın Bahçeli'yle Başbakanın yaptığı görüşmelerde, yine Sayın Bahçeli'nin grup toplantısında yaptığı görüşmelerde temel argümanın, temel çıkış noktasının fiili durum ile hukuki durumu hangisine uyması gerektiği konusunda siyasi partiler konusunda görüş ayrılığı temel çıkış noktamızdır değerli arkadaşlarım. Bir görüş fiili durumu hukuki duruma uydurmak gerektiğini savunuyorken bir diğer görüş de hukuki durumu fiili duruma uygun bir hâle getirmek gerektiğini savunuyor. Bunu suçların yasal kılıfa uydurulmasıyla aynı şey olduğunu bir hukukçu olarak bir kere daha ifade etmek isterim değerli arkadaşlarım. Tabii, buradaki temel çıkış noktamız parlamenter demokrasinin önemli olduğu vurgusu, bir de kurucu irade yani Mustafa Kemal'in cumhuriyet ilkeleri, ulus devlet kimliğimiz, üniter devlet kimliğimiz ve demokrasi ve özgürlükler konusundaki duruşumuzu ifade etmemiz gerekiyor değerli arkadaşlarım. Tarihçede çok fazla geriye gitmeden, burada tümü üzerinde yapılan görüşmelerde çok tarihî olarak da Kanun-i Esasi'den daha gerilere doğru gittiler ama ben 2002'de sizin iktidar olduğunuz tarihten bugüne kadar olan düzenlemenin veya sizin parlamenter demokrasi, başkanlık sistemi arasındaki tercihte nerede olduğunuzu tarihe not düşmesi açısından ilginç şeyleri sizinle paylaşmak istiyorum.

Bakın, 2002'de iktidara geldiğiniz tarihten itibaren değerli arkadaşlar, 2012 yılının kasım ayına kadar herhangi bir şekilde başkanlıkla alakalı bir argümanınız, bir başvurunuz yok. 2007 yılında benim de hocam olan Ergun Özbudun'a hazırlatmış olduğunuz Anayasa taslağında da başkanlıkla alakalı bir talep yok, parlamenter sistem dile getiriyor. 2007'deki Anayasa değişiklikleri yapıldığı zaman yani Cumhurbaşkanının halk tarafından değiştirilmesine ilişkin talepler yapıldığı zaman da ona ilişkin de herhangi bir şey yok. Ama şimdi siz bize temel bir argüman ortaya koyuyorsunuz. Diyorsunuz ki: "2011'de artık sistem değişmiştir, halk tarafından seçilen bir Cumhurbaşkanı profili vardır, halk tarafından seçildiği için daha önceden Parlamento tarafından seçilen Cumhurbaşkanlığı profili değişmiştir, halk tarafından seçildiği için artık Cumhurbaşkanının yetkilerinin daha değişmesi lazım, başkanlık sisteminin buna göre getirilmesi gerekir." diye bir sistem öngörüyorsunuz ve buradaki temel çıkış noktanız da Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilme gerçeği.

Değerli arkadaşlarım, dünyadaki örneklere baktığımız zaman, bakın, her halk tarafından seçilen cumhurbaşkanının olduğu sistemde başkanlığın olmadığını görüyoruz. Ben beş, altı tane ülkeye ilişkin örnek vermek istiyorum. Bunlardan bir tanesi Almanya, cumhurbaşkanı halk tarafından seçiliyor, parlamenter sistem var. Bir diğeri İtalya, cumhurbaşkanı halk tarafından seçiliyor, parlamenter sistem var. İzlanda var, Yunanistan var, İsrail var, Çek Cumhuriyeti var, Macaristan var. Bakın bu ülkelerin her birinde halk tarafından seçilen bir cumhurbaşkanı gerçeği var ama sistem açısından da parlamenter demokrasi gerçeği var. Bu şu demek: Demek ki sizin temel argüman olarak gerekçesine de koyduğunuz, daha önceki konuşmalarınızda da bahsetmiş olduğunuz bu sistemin böyle olmadığını yani her halk tarafından seçilen cumhurbaşkanının karşılığında başkanlık sisteminin geldiğine ilişkin eşittir diye bir uygulamayı koymamızın hukuki veya fiili uygulamasının olmadığını özellikle anlatmak istiyorum değerli arkadaşlarım.

Şimdi burada daha önceki yapılan konuşmalarda hem MHP'nin de argümanları daha önce söylemiş oldukları hem Sayın Genel Başkanın da argümanı, güçlendirilmiş bir parlamenter demokrasiden yana olduklarına ilişkin bir argüman ortaya koyuyorlar.

Şimdi değerli arkadaşlarım, deminki söylemiş olduğum iddiayı doğrulama açısından her ne kadar Cumhurbaşkanı halk tarafından seçilmiş olsa da 104'üncü maddesindeki "Görev ve yetkileri"ne ilişkin düzenleme, referandumda veya buna ilişkin seçimde gündeme gelmediği için yani daha doğrusu, Cumhurbaşkanının görev ve yetkileri değişmediği için, halk tarafından seçilmesi gereken bir Cumhurbaşkanı gerçeği başkanlıkla özdeşir diye bir kuralı koymayı doğru bulmuyoruz; öncelikle onu ifade ediyorum. Neden? çünkü 104'üncü maddede...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan, duyamıyoruz.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Sayın Başkan uğultu oluyor.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, mesaimiz bugün uzun olacak, enerjimizi bitirmeyelim.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Sipariş öyle mi?

BAŞKAN – Biz gerekli bakım, takviyelerde sıkıntı oluşturmayacağız.

Bir de, lütfen uğultu yapmayalım.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Bizim vaktimiz bol, yarın, yarından sonra da çalışabiliriz.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, lütfen uğultu yapmayalım.

Buyurun Sayın Bayraktutan.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Burada ifade etmek istediğim, 104'üncü maddede Cumhurbaşkanına verilen görev ve yetkileri ile Cumhurbaşkanının halk tarafından seçildiği, daha önceki gerçek arasında herhangi bir değişiklik yok, 104 orada duruyorken, "Bu şekilde ille de başkanlık olur." diye bir hukuki argümanı tarihe not düşmesi açısından burada bir kere daha belirtmek istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, genel gerekçeyi ayrıntılı bir şekilde inceledim. Genel gerekçede şöyle bir ifade var, demokrasiye yapılan vurgular var, bir iki madde geçiyor genel gerekçede ama esas temel vurgu istikrarla alakalı yani istikrarın mutlaka olması gerektiği, istikrarla alakalı düzenlemelerin ortaya konulduğuna ilişkin iddialar var.

Daha önceki konuşmamda da söylemiştim, istikrarın karşısına da şunu koyuyorsunuz, diyorsunuz ki: Siyasal istikrarın karşılığı mutlaka... Bir ülkede koalisyonlar eğer çok varsa siyasal istikrar yoktur. Hem liderleriniz hem Sayın Başbakan hem Sayın Cumhurbaşkanı alanlarda yaptığı konuşmalarda, on dört yıldır tek başına iktidar olmanıza rağmen, "Efendim koalisyonları ancak böyle engelleyebiliriz." diye bir argümanla ortaya çıkıyorsunuz. Bakın, Almanya örneğini verdim, buraya gelmeden evvel geçen hafta Almanya'daydım. 40 bin dolar millî geliri olan, Avrupa'da Sanayi Devrimi'nin en önünde yürüyen bir Almanya gerçeği var ama Almanya İkinci Dünya Savaşı'ndan bu tarafa koalisyonlarla yönetilen bir ülke. Demek ki Almanya'da siyasi istikrar yok da, Türkiye'de siyasi istikrar eğer bu skaladan yola çıkarak yol alırsanız bunun gerçekliğinin olmadığı açısından ilginç bir durumdur, onu ifade etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, bir başka olay da burada yola çıkıyorken kutuplaşmayla alakalı şey... Başkanlık sisteminin olmuş olduğu Amerika'da özellikle diyoruz ki, Amerikan sistemi özel bir olay -biliyorsunuz- Başkanlık 1787'de Amerikan Anayasası'yla beraber yola çıkıyor, parlamenter demokrasinin esas çıkmış olduğu kaynak da 17'nci yüzyılda İngiltere. Ama Amerika'da bu başkanlık sistemini ortaya çıkaran temel olay güçlü bir başkan var ama kuvvetler ayrılığı ilkesi de var. Hem yasama var hem yürütme var hem de yargı var ama başkan bir bakanı bile atayamıyor. Senatodan yetki

almadan bir bakan atamasının gerçekleşmesi bile mümkün değil. Geçmişe baktığımız zaman Amerikan Başbakanın 25 bakanla alakalı atama yetkisi Senato tarafından veto ediliyor, Amerikan tarihinde ilginç bir olay. O nedenle bu hususu da sizlerin takdirlerine sunmak istiyorum değerli arkadaşlarım.

Bizim buradaki temel noktamız kuvvetler ayrılığı. Diyoruz ki kuvvetler bir güçte, bir monarkta toplanırsa bu nereye gidiyor? İşte, otokrasiye gidiyor, monarşiye gidiyor, faşizme gidiyor, tek adamlığa gidiyor. Bunun en önemli örneklerinden bir tanesi Almanya'nın yaşamış olduğu acı tecrübe. Bunu anlatmaya çalışıyoruz. Başkanlık sisteminin de tam ve katıksız uygulandığı dünyadaki belki tek örnek olan Amerika'da da temel kural kuvvetleri tek bir güçte toplamak değil, kuvvetlerin ayrılığı, kuvvetlerin ayrı güçlerde toplanmasına ilişkin...

Başkanı toparlıyorum. Dün akşam -biliyorsunuz- bir saat konuşacaktım... On dakika bana opsiyon tanıyacaksınız öyle anlaşmıştık sizinle yani zımnın öyle anlaşmıştık, öyle söyleyeyim.

BAŞKAN – Sayın Bayraktutan toparlayalım lütfen.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Toparlayacağım değerli Başkan.

Şimdi burada ilginç bir olay var, bir hukuki tartışma açısından şöyle bir olay var: Biz burada partili cumhurbaşkanlığı getiriyoruz. Diyoruz ki, hem Anayasa'nın 103'üncü maddesindeki tarafsızlık yemini orada cenaze gibi duruyor bir yandan da "partili cumhurbaşkanı" getiriyoruz. Şu ana kadar belki Komisyonunda tartışılmayan ilginç bir maddeyi sizlerle paylaşmak istiyorum.

Bakın, Siyasi Partiler Kanunu'nun 69'uncu maddesi, 69'uncu maddesinin son fıkralarına doğru şöyle bir ibare var, diyor ki... Partili bir cumhurbaşkanı modeli öngörüyor, diyor ki: "Cumhurbaşkanı partili olmalıdır." Anayasa'da şöyle bir hüküm var Sayın Başkan, diyor ki: "Bir siyasi partinin temelli kapatılmasına beyan veya faaliyetleriyle sebep olan kurucuları dâhil üyeleri, Anayasa Mahkemesinin temelli kapatmaya ilişkin resmî kararının Resmî Gazete'de gerekçeli olarak yayımlanmasından başlayarak beş yıl süreyle bir başka partinin kurucusu, üyesi, yöneticisi ve deneticisi olamazlar."

Şimdi biz, Sayın Cumhurbaşkanını veya bundan sonra gelecek Cumhurbaşkanını partili yaptığımız zaman, şu 69'uncu maddedeki şu hüküm karşısında yarın bir gün eylemleriyle partinin kapatılmasına neden olan hem parti genel başkanlığını taşıyan hem de aynı zamanda siyasi parti Cumhurbaşkanlığı taşıyan bir makamdaki kişinin durumu 69'daki bu hukuki durum karşısında ne olacaktır öncelikle onu tartışmamız gerekiyor.

Yine, aynı zamanda seçimlerin, hem Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin hem de genel seçimlerin aynı tarihte yapılmış olması adil seçim ilkesi, seçimlerin eşitliği ilkesi konusunda kamuoyunda hem de Anayasa hukukunda derin tereddütlere yol açmaktadır. Yani bir cumhurbaşkanı seçim dönemi içerisinde hem kalkacaktır kendine oy isteyecektir hem de siyasi partiye, kendi mensubu olduğu partiye veya genel başkanı olduğu partiye oy isteyecektir. Bundaki amaç da şudur. Seçimler ayrı tarihte konulabilir ama burada yasa koyucunun öngördüğü temel husus şu, diyorlar ki: "Seçimleri aynı tarihte yapalım, kuvvetler ayrılığı hem yasama organı bizim elimizde olsun hem de aynı zamanda diğer organ yani esas yürütmenin başındaki organ bizim elimizde olsun."

Değerli arkadaşlarım -buradaki amaç şu- biz diyoruz ki, önümüzdeki sisteme ilişkin asıl hedef şudur: Cumhurbaşkanı kendi önündeki bütün yasama ve yargıyla alakalı denetim ve kontrol mekanizmalarını ortadan kaldıracabilecek, tek adamlığa gidecek, bir monark oluşturabilecek bir düzenlemeyi getiriyorsunuz; bunu kabul etmiyoruz.

Bakın, sözlerimi bitiriyorken özellikle Milliyetçi Hareket Partisinin de bu süreçten evvel, iki şeyini paylaşıp sözlerimi bitiriyorum Sayın Başkan.

Ben dün ilk yapmış olduğum konuşmada Sayın Koçdemir'e ilişkin görüşleri paylaşmak istiyordum ama Sayın Koçdemir yaptığı kamuoyuna düşen açıklamalarında... Sayın Koçdemir'e şöyle söylüyorlar -bir kere daha paylaşayım- diyorlar ki: "Partili Cumhurbaşkanlığı tartışılıyor -kendisi aynı zamanda Anayasa Uzlaşma Komisyonu üyesi- halkın oyuyla seçilmiş cumhurbaşkanının oluşturduğu bir fiili durum var, zaten var olan bu fiili durumun hukuki alt yapısını oluşturmak amacıyla gündeme getirilen partili cumhurbaşkanı fikrini nasıl değerlendiriyorsunuz?" Koçdemir diyor ki: "Saçma bir fikir, üzerinde konuşmaya bile değmez, tartışmaya bile değmez. Cumhurbaşkanı partili olduğunda pek çok fonksiyon boşa kalır. Biz, partili cumhurbaşkanını daha önce denedik. Faydasını değil zararını gördüğümüz için bugünkü sisteme geçtik." diyor.

Yine, Sayın Genel Başkanın... Buradaki MHP temsilcilerini incitmek gibi bir amacım yok sadece bir tespittir, farklı düşünüyorsunuz anlamında da demiyorum çünkü önümüzde bir sınavdan geçeceğiz.

Bakın, Sayın Bahçeli'nin yapmış olduğu açıklama, 26 Nisan 2015, diyor ki Bahçeli: "Başkanlık demek federasyon demektir. Aynı tarihte Oktay Öztürk'ün yapmış olduğu açıklama var: "Başkanlık sistemini zinhar kabul etmiyoruz." diyor. Arkasından, Erdoğan'ın, Türk tipi değil, Tayyip tipi başkanlık hayallerini kurmakta olduğunu savunan Bahçeli, "Bütün yetkilerin kendisinde toplandığı, yargının kendisine bağlandığı, yasama organı Meclisin kendi kontrolüne sokulduğu, denge, denetim ve fren sistemi olmayan, tek adam diktatörlüğü, tahtsız ve taçsız sultanlık peşinde koşmaktadır." "Beştepe'nin başkanlık sisteminin faziletleri konusunda söylediklerinin tümü yalan ve aldatmacadır."

Devam ediyorum, iki tane daha var, bitiriyorum.

BAŞKAN – Sayın Bayraktutan...

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Bitiriyorum Başkanım, bitiriyorum. Bakın ben akşam size hoşgörü gösterdim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ama lütfen toparlayalım.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Yine, Başbakan Davutoğlu'yla yaptığı görüşmede Bahçeli "MHP, başkanlık sistemine tümenden karşı olup parlamenter sistemi revize ederek geliştirilmesinden yanadır." diye ifadelerde bulunuyor.

Başkanım iki dakikada bitiriyorum.

BAŞKAN – Tamam.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Yine, Sayın Semih Yalçın'ın yaptığı bir açıklama var -tarihini de belirteyim- 11 Mayıs 2016. Partili cumhurbaşkanlığına karşı olduklarını belirten Sayın Yalçın "Biz başkanlık sistemine karşı olduğumuzu, partili cumhurbaşkanlığına nasıl baktığımızı çok net olarak söylüyoruz. Ona da 'Evet' deme durumunda değiliz. Net olarak duruyoruz. O şahıs sadece o partinin cumhurbaşkanı olur. Yüzde 48'in Cumhurbaşkanı olduğunu unutuyor ya da görmezden geliyor. 'Partili' dersiniz herkesin cumhurbaşkanı olmaz. Bunu topyekün düşünmeniz gerekir. Herkesin Cumhurbaşkanı olma gibi bir mecburiyeti vardır. Biz MHP buna sıcak bakmıyoruz." diyor.

Sonuna geldim Başkanım.

En son şunları da paylaşmak istiyorum: "MHP'den Erdoğan'a Türkes yanıtı" diye bir cevap var, Sayın Yalçın diyor ki: "Bu büyük bir aymazlık ve saptırmadır. Atatürk, demokratik parlamenter sistemi bilerek ve isteyerek hayata geçirmeye gayret etmiştir. Gücünün zirvesinde ve halkın desteği arkasında olmasına rağmen asla bir totaliter rejim kurmaya tevessül etmemiştir." Altına imza atıyorum. "Milletimizin refah ve mutluluğunun, toplumsal bütünlüğünün sağlanması ve üniter yapının korunması

için daima erdemlerini iyi bildiği parlamenter demokratik nizamı yeğlemiştir. Ne yazık ki bugünkü Tayyip Erdoğan, daha Başbakan olduğu günlerde şiddetli bir başkan hevesine kapılmış, Türkiye’deki yerleşik rejimi değiştirme çabası içerisine girmiştir. İşte, biz, bu nedenle Kuzey Kore Devlet Başkanına baktıkça Tayyip Erdoğan’ı görüyoruz.” diyor. Yazılar burada efendim.

BAŞKAN – Sayın Bayraktutan, lütfen toparlayın.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Sözlerimi bitiriyorum Başkanım, hoşgörünüze teşekkür ediyorum.

Bunu diyorken herhangi bir partiyi veya kişiyi incitme niyetiyle demedim. Biz, Milliyetçi Hareket Partisinin de bu noktada durduğuna, cumhuriyeti kuran, kuruluş iradesi olan bir partinin milletvekilleri, ondan da öte Mustafa Kemal Atatürk’ün milletvekilleri olduklarına inanıyoruz, o noktada duracaklarına da inanıyoruz.

Başkanım, gösterdiğiniz geniş hoşgörüden dolayı bir kere daha içtenlikle teşekkür ediyorum. Çok acele ettiğinizi biliyorum dünden beri.

Başkanlık sisteminin bu ülkeyi nereye götüreceğini hep beraber göreceğiz. Tarih şu konuştuğumuz tutanakları, evlatlarımız, torunlarımız buna baktığı zaman cumhuriyetin nasıl feda edilmek istendiğini ve o Parlamentoda Mustafa Kemal Atatürk’ün milletvekillerinin de olduğunu tarihe düşecektir diyorum.

Hepinizi, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Bayraktutan, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, biliyorsunuz, hukukta kötü emsal, emsal olmaz ama bizim milletvekili arkadaşlarımızın konuşmasında süre uzadığında bir sonraki arkadaş da aynı süreye çıkıyor veya bir dakika geçiyor, bu sefer uygulama sıkıntısı oluşuyor. Sizlerden yardım istiyoruz.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Sayın Başkanım, tutanaklarda sürekli “Toparlayın.” kelimesi var.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, konuşma sırası...

Murat Emir Bey burada mı?

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – En son konuşacak.

BAŞKAN – Tamam.

Sayın Atıcı, buyurun.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, Mersin kar ve sel felaketiyle boğuşuyor maalesef bugün. Aşırı kar yağışları yüksek yerlerde neredeyse bütün yolları kapattı, ulaşım engellendi. Dünden beri de aşırı yağışlar şehirde ve ovada da sele neden oldu. Az önce bir vatandaşımızın selde yaşamını yitirdiği bilgisi geldi. Allah’tan rahmet diliyorum. Çiftçilerimizin mağduriyetleri giderek artıyor, acilen giderilmeli ve Mersin afet bölgesi ilan edilmelidir. Çiftçinin tarım kredi kooperatifi ve Ziraat Bankasına olan borçları da mutlaka ertelenmelidir.

Değerli arkadaşlar, bugün aldığım üç telefonu sizinle paylaşmak istiyorum. Birinci telefon Mersin Kazanlı’dan bir çiftçiden geliyor. Diyor ki çifti: “Sayın Vekilim, ben arazimi hacizden kurtarmaya çalışıyorum. Üstelik bir de sel oldu. Sizler Mecliste başkanlık sistemi tartışıyorsunuz. Ben size hakkımı helal etmiyorum.”

İkinci telefon Tarsus Belediyesinde çalışan bir işçiden geldi arkadaşlar, daha bu sabah; diyor ki: “Sayın Vekilim, asgari ücretin 1.405 lira olarak açıklandığı bir güne uyandık. Hükûmet ‘Az veren candan, çok veren maldan.’ dedi, sanki bize sadaka veriyormuş gibi. Hükûmete yakın TÜRK-İŞ bile açıklık sınırının bu ay 1.432 lira olduğunu açıkladı. Siz Mecliste başkanlık derdindediniz. Hakkımı helal etmiyorum.”

Üçüncü telefon Silifke’deki bir şehit babasından geldi, az önce, buraya girmeden önce beni aradı; diyor ki: “Vekilim, günlerdir sizi izliyoruz, orada bir şeyler tartışıyorsunuz, ben bir şey anlamıyorum tartışmalarınızdan. ‘Kuvvetler ayrılığı’ diyorsunuz, vallahi ben anlamıyorum ne olduğunu. ‘HSYK’ diye bir şey söylüyorsunuz, vallahi onu da bilmiyorum. ‘Cumhurbaşkanı partili mi olsun, partisisiz mi olsun?’ diye tartışıyorsunuz, vallahi beni ilgilendirmiyor. Benim çocuğum şehit oldu, terörü bitirin. Eğer başkanlık sistemini tartışmaya devam ederseniz size hakkımı helal etmiyorum.”

Değerli milletvekilleri, kendimize gelelim, kendimize gelelim. Ülkenin yakıcı sorunları çözüm bekliyor. Ülkenin yakıcı sorunları, bugün aldığım üç telefon. Ben eminim ki burada bulunan milletvekillerinin tamamı -parti ayrımı yapmaksızın- benzer telefonlar alıyor. Ülkenin bu sorunları dururken, bırakın halka gitmeyi halk size gelmişken, halk sizin ayağına gelip de dertlerini söylemişken siz kulağınızı tikayıp, götürüp de “Efendim, başkanlık mı olsun, parlamenter mi olsun?” diye, “Halka soralım, halka soralım.” diye bir telaş içindediniz. Allah aşkınıza yapmayın, Allah aşkınıza kendinize gelin. Bu gidiş bizi karpuz gibi ikiye ayıracak, hatta şu anda ayırmış durumda.

Bakın, Adalet ve Kalkınma Partisini sevmeyebiliriz, sevmeyebiliriz ya, yönetim biçimini beğenmeyebiliriz ama nefret etmemeliyiz. Ya, Milliyetçi Hareket Partisinin ülkücü tutumu hoşumuza gitmeyebilir, olabilir ama nefret etmemeliyiz. Sizlerin, milliyetçi, muhafazakâr milletvekillerinin, Cumhuriyet Halk Partisinin, sosyal demokratların tutumunu beğenmesi şart değil ama bizden nefret etmemelisiniz.

Arkadaşlar, bugün Türkiye ikiye bölündü; bir kısmı Recep Tayyip Erdoğan’ı seviyor, bir kısmı nefret ediyor. Ya, bunu yapmaya hakkınız yok arkadaşlar, bunu yapmaya hakkınız yok. Biz, burada böyle bir görüntü vermemeliyiz arkadaşlar, rövanşist bir yaklaşım, rövanş alır gibi bir yaklaşımla yaklaşmamalıyız. Geçmişte acı çektiğini, ızdırap çektiğini dile getiren milletvekili arkadaşlarım, başörtüsü sorunundan tutun da çeşitli şekillerde darbe girişimlerine kadar, muhtıralara kadar söz alan arkadaşlarım hepiniz mağdur olduğunuzu söylüyorsunuz, eyvallah, mağdur olduğunuzu iddia ediyorsunuz, ifade ediyorsunuz. Kendi pencerenizden haklısınız ama bugün yetki elinize geçince intikam almamalısınız çünkü yarın bu yetki bir başkasına geçtiğinde bu intikam alma, rövanş alma işi tekrar edecek. Ben bundan korkuyorum. Ya, şu adam başkan olmuş, olmamış; eğer derdindeyse Allah kahretsin, vallahi umurumda değil. Ama her başa gelen bir rövanş alma, bir intikam alma duygusuyla davranırsa biz ülkeyi iyi yere götürmemiş oluruz arkadaşlar.

Değerli arkadaşlarım, başkanlık sistemini konuşuyoruz. Başkanlık sistemini savunan arkadaşlarım diyorlar ki: “Koalisyon sistemi bitti, koalisyon artık olmayacak. Ne mutlu bize.”

Arkadaşlar, şu anda bu salonda bir koalisyon olduğunu görmüyor musunuz? Yarın başkanlık sistemi geldiğinde başkan seçileceği zaman yine koalisyonlar olduğunu, olacağını görmüyor musunuz? Bakın, koalisyon partiler arasında olur. Bütün partiler halkın kantarına çıkar, boyunun ölçüsünü alır, der ki: “MHP, senin boyun şu kadar. CHP, senin boyun şu kadar.” Bütün partilerin boyu ölçülür. Sonra bu yigitler meydana çıkar, boyunun ölçüsü kadar söz hakkına sahip olurlar ama siz başkanlık sisteminde kapalı kapılar ardında koalisyon yaparsanız “Vallahi, bunun boyu şu kadar ama yer altında bir o kadar

var.” zihniyetiyle davranırsanız kimin kime ne verdiğini bilemezsiniz, hangi partinin diğer partiyle nasıl anlaşma yaptığını bilmeniz mümkün değil. Yani koalisyona rahmet okutacak bir sistem getirdiğinizin farkında olun.

Dün bir AKP’li milletvekili arkadaşımız dedi ki: “Denge ve denetleme sistemi geliyor, mükemmel bir şekilde başkan denetlenecek. Arkadaşlar, Allah aşkına bir değerlendirin. Cumhurbaşkanı bizzat kendisinin atadığı Yüce Divan kendisini nasıl yargılayacak? Cumhurbaşkanı bizzat kendisinin seçtiği, eline kalemi kâğıdı alıp tıkr tıkr tıkr yazdığı milletvekilleri bu Cumhurbaşkanı nasıl denetleyecek, dengeyi nasıl kuracak? Genel Başkanımıza karşı hepimizin hürmeti vardır. Genel Başkanımızı biz nasıl yargılayacağız? Farz edin ki Cumhuriyet Halk Partisi mensubu bir insan Cumhurbaşkanı oldu ve Cumhuriyet Halk Partisi diyelim ki Mecliste çoğunlukta. Arkadaşlar, biz Genel Başkanımızı nasıl denetleyeceğiz, dengeyi nasıl kuracağız? Kantarın topuzu kesinlikle aşmış olacak.

Bakın, Milliyetçi Hareket Partisi ve Adalet ve Kalkınma Partisi milletvekilleri diyorlar ki: “Bu ülkede fiilî bir durum var. Fiilî bir durumla şu anda fiilî başkanlık sistemi var. Biz de -sözüm onakriz çözüyoruz ve fiilî durumu düzeltmeye çalışıyoruz.” Değerli arkadaşlar, bir an için fiilî durum olduğunu kabul edelim ki gerçekten de defakto, fiilî bir durum var. Ne zamandan beri? 2014 yılından beri. 2014 yılında Cumhurbaşkanı seçildi, fiilî durum başladı. Peki, ben size sorarım: İki buçuk yıldır neden ekonomi iyi gitmedi, dolar 3,5 lira oldu? Neden işsizlik iki haneli rakamlara ulaştı? Neden benim ülkemde darbeye teşebbüs oldu? Madem başkanlık sistemi var... Neden terör arttı? Neden biz sadece PKK’yla uğraşırken karşımıza IŞİD geldi, neden FETÖ geldi? Eğer başkanlık sistemi iyi bir şey olsaydı bunların hiçbirisinin olmaması gerekirdi. Peki, fiilî başkanlık sistemi oldu da büyüme hızımız arttı mı? Vallahi azaldı. Büyüme hızımız da azaldı arkadaşlar. Şimdi, siz bana kalmışsınız, diyorsunuz ki: “İllaki başkanlık.”

Değerli arkadaşlar, bu tasarıyı burada tartıştığımızdan bu yana birçok maddesinde değişiklik yaptınız. Bakın, başkanlık sisteminin kendisi bir bela, yapılan değişikliklerin yöntemi ve arkadaki zihniyet apayrı bir bela. Biz diyoruz ki: “Başkanlık sistemi kötüdür, milleti ikiye böler.” Siz diyorsunuz ki: “Yedek milletvekilliğini kaldıralım.” Ya, kardeşim, bizim derdimiz bu değil. Yedek milletvekilliği yanlıştır, doğru; yanlıştır, kaldırılmalıdır ama sizin gayeniz şu... “Efendim, A şahsı milletvekili oldu, iki senesi bitti, emekliliğe hak kazandı, istifa etsin, yerine yedek milletvekili gelsin.” diye bir anlaşma içerisine girileceği endişemiz vardı ya da bu anlaşma bozulursa hafazanallah, birisi kalkıp milletvekilini öldürüp yerine geçmeyi düşünebilirdi.

BAŞKAN – Sayın Atıcı, toparlayalım lütfen.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Şimdi, buradaki milletvekilleri, AKP ve MHP milletvekilleri buna itiraz ettiler, Cumhurbaşkanı “Hemen kaldırın, yeter ki fire olmasın.” dedi.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Alakası yok, yapmayın.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Arkasından, “Doğuştan Türk vatandaşı olmayanlar başkan olamaz.” denildi, “Bunu da kaldırın, fire olmasın.” Peki, Cumhurbaşkanı’nın yetkilerinde ufak tefek tırpanlama yapalım ki vatandaşa hoş görünelim. Bakın, arkadaşlar, bunun bir tek izahı vardır: “Bana başkanlığı verin de gerisi ne olursa olsun.” Bu zihniyet, bizim kabul edeceğimiz bir zihniyet değil. Ben bunları konuşurken mevcut Cumhurbaşkanı’nın şahsında konuşmuyorum; inanın, konuşmuyorum. Ben anladım, siz seviyorsunuz Cumhurbaşkanı’nı, anladım.

BAŞKAN – Sayın Atıcı, lütfen, toparlayın.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Sevmeye devam edin, bir itirazım yok arkadaşlar, benim itirazım yok. Ben anladım Milliyetçi Hareket Partililer Genel Başkanlarını seviyorlar, hata da yapsa elbette refleks olarak korumaya çalışıyorlar, bunu da anladım, sevin Genel Başkanınızı sayın milletvekilleri, bir itirazım yok. Sizden bir tek isteğim var: Allah rızası için ülkenizi daha çok sevin. Sadece Cumhurbaşkanını, sadece genel başkanınızı değil, birinci sıraya ülkenizi koyun; ikincisi sıraya da genel başkanınızı değil, partinizi koyun. Haddim olmayarak belki söylüyor olabilirim ama bunu bütün samimi ve kalbî duygularıyla size anlatıyorum. Çünkü, genel başkanlar ve bizler geçiciyiz ama Türkiye Cumhuriyeti devleti ve partiler kalıcıdır, kalıcı olmalıdır; en azından, ideolojileri ve zihniyetleri kalıcı olmalıdır. Bunu başarabilirsek, inanın bana, başkanlık sisteminden siz de vazgeçeceksiniz. Ben size yekten çıkın, yiğitçe, kahramanca “Başkanlığa karşıyım.” deyin demiyorum ama o kabine girdiğinizde benim bu söylediklerimi bir kere daha düşünün, benim bu söylediklerim bir kere daha aklınıza gelsin. Yine vicdanınızla, yine yukarıda Allah, aşağıda vicdan ve arkanızda halkı düşünerek oyunuzu kullanın. Ne olur bu baskılara boyun eğmeyin ve gerçekten halkı, milleti temsil ettiğinizi unutmayın diyor, sizleri saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Atıcı, teşekkür ediyorum.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, ufak bir açıklama yapabilir miyim izin verirseniz.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Turan.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın Mersin Milletvekili Aytuğ Atıcı'nın (2/1504) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; Sayın Atıcı'yı keyifle dinledik, not aldık konuşmalarını. Fakat, izin verirseniz, çok kısa bir açıklama yapmak istiyorum ilk imza sahiplerinden olarak.

Özellikle, yedek vekillikle ilgili bölümün çekilmesinde Sayın Atıcı'nın iddiası “Fire olmasından kaynaklı bir korkuyla çekiliyor.” yönünde oldu. Bunun izandan uzak, haksız bir itham olduğunu düşünüyorum. Bizler her zaman istişare kültürüne açık; kendi arkadaşlarımızla, diğer partilerle bunu hayata geçirmeye çalışan partiyiz. Yedek vekillik meselesinde bazı arkadaşlarımızın iddiası Türkiye'nin istikrarı adına, başkanlık sisteminin devamı adına önemli katkı sağlayacağı yönündeydi. Fakat, bazı arkadaşlarımızın da bu konudaki yaklaşımı, şimdiye kadarki tecrübelerimizle parlamenter rejimde beş yıllık seçimlerin olduğu dönemde çok büyük, vekillerin istifası, ölümü vesairesi tarzı bir boşalma olmadığından dolayı ihtiyaç olmayacağı yönünde oldu. Dolayısıyla, biz, yedek vekilin olmasının veya olmamasının bizim esas görüşümüze, başkanlık sistemine, istikrar vurgumuza hanel getirmeyeceği kanaati getirdiğimizden dolayı, biraz da açıkçası usul ekonomisi gereği geri çekmeyi kararlaştırdık. Buna da böyle farklı bir anlam yüklemenin doğru olmadığı kanaatindeyim.

Onun dışında, yine Sayın Atıcı'nın bahsetti, başkanlıkla ilgili başvuru gerekçelerinden birisi olan “Doğuştan Türk vatandaşı olmak.” yaklaşımına da genel teknik olarak baktığımızda, kişinin Türk vatandaşı olmasının esas olduğunu, sonradan, doğuştan, ölümden, dışarıdan, bunların doğru yaklaşım olmadığını değerlendirdik ve teknik bir yaklaşımla bunu kamuoyuna sunup değişiklik talebimizi verdik. Bunları yaparken de sadece ülkemizi daha çok sevdiğimizden dolayı, gelecekteki istikrar iddiamızdan dolayı bunu yapma kararımızı vurguladık. Bu adımları atarken de tüm diğer partilerimizle görüşerek attığımızı ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Turan, teşekkür ediyorum.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Sayın Başkan, “izandan uzak” dediği için satışmadır ayrıca, bir dakika söz istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Atıcı, Genel Kurulda değiliz ama lütfen yeni bir...

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Yok, hayır.

BAŞKAN – Tamam, peki.

2.- *Mersin Milletvekili Aytuğ Atıcı'nın Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; ben sözlerimi burada çok ölçerek ve tartarak söylemeye çalışıyorum ve akıl çerçevesinde, vicdan çerçevesinde konuşmaya çalışıyorum.

Değerli arkadaşlar, bana biri izah etsin, neden bu kadar acele ediyoruz? 2019 yılında devreye girecek olan bir sistemi biz neden bu kadar alelacele geçirmeye çalışıyoruz? Çünkü, bir tek nedeni var: Her şey 2019'da devreye girecek ama partili Cumhurbaşkanı hemen devreye girecek. Acil lazım çünkü AKP'nin oylarının azaldığını siz de biliyorsunuz. Eğer AKP'nin oyları azalmasaydı vallah de Cumhurbaşkanı böyle bir tedbir almaya çalışmayacaktı. O nedenle, yapılan bu değişiklikler, özellikle Cumhurbaşkanı'nın partili olması hemen yürürlüğe geçeceği için AKP'nin Cumhurbaşkanı'nın toparlamasına ihtiyacı var. Onun için bu kadar acele ediyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Atıcı...

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Zamandan tasarruf etmeniz de tek nedeni budur. vallahı halkı düşünmüyorsunuz, billahi halkı düşünmüyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Atıcı...

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Sadece ve de sadece başkanlık sistemini bir an önce devreye sokmaya çalışıyorsunuz.

Teşekkür ediyorum.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Sayın Başkan, bırakın fikirlerini söylesin, hep kesiyorsunuz.

BAŞKAN – Arkadaşlar, müzakereyi sürdürüyoruz.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Turan, buyurun.

3.- *Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın Mersin Milletvekili Aytuğ Atıcı'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, yine aynı şekilde Sayın Atıcı'yı keyifle dinledik. Bu karşılıklı saygı içinde tartışmanın da çok katkı sağlayacağı kanaatindeyim. Fakat, ısrarla ifade ettiği “Neden bu acele? yaklaşımına cevap vermek istiyorum izin verirseniz.

Bakınız, biz partiyi 2002 yılında kurarken sonraki ve önceki hatta, Cumhurbaşkanımızın da -o zaman Genel Başkanımızın da- Belediye Başkanlığı döneminde başkanlıkla ilgili defaatle açıklaması var, iddiası var vesaire. Bizler Hükümet olarak başkanlık sistemini hep savunduk şimdiye kadar. Bunu yapma imkânı bulamadık, başka bir tartışma konusu fakat iddia olarak ortaya bunu koyduk. Fakat, insan kendi gözünü kaparsa sırf kendine gece yapmış olur, gerçekler değişmez.

Bakınız, 15 Temmuz hep beraber daha yeni yaşadık. 15 Temmuzda bir tablo ortaya çıktı: Güçlü siyasi iktidar darbeciyi de yok ediyor, güçlü siyasi lider ve halk ayağa kalktığında yanlış yapanlara da dersini veriyor.

Biz diyoruz ki: “15 Temmuz tekrar bize...”

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Halk verdi dersini, siyasi iktidar değil. Halk verdi dersini!

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Bir izin verin...

CEYHUN İRGİL (Bursa) – 15 Temmuzdan sonraki açıklamada, Cumhurbaşkanı, parlamenter demokrasinin darbecilere dersini verdiğini söyledi.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, lütfen, karşılıklı...

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – On günden beri zaman ekonomisi için konuşmadım, iki dakika hemen, çok fazla konuşmayacağım.

BAŞKAN – Sayın İrgil, lütfen...

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – 15 Temmuz bize tekrar gösterdi ki güçlü siyasi irade halkla beraber çok büyük şeyler yapabilir. O yüzden Başkanlık sistemi bir daha gündeme geldi diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Aynı güçlü siyasi irade darbecileri devlete yerleştirdi!

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

II.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1504) (Devam)

BAŞKAN – Konuşma sırası Sayın Erol Dora'da.

Sayın Dora, buyurun.

EROL DORA (Mardin) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli Hükûmet yetkilileri ve değerli basın emekçileri; öncelikle hepinizi saygıyla selamlayarak konuşmama başlamak istiyorum.

Bakın, her şeyden önce sorulması gereken kritik bir soru var. Türkiye'nin içinde bulunduğu siyasal, toplumsal, ekonomik açmazlar, sıkıntılar, sorunlar gün geçtikçe daha çetrefilli bir hâl alırken, toplumu daha fazla karşıt uçlara çekecek, kaygıyı körükleyecek, sorunları büyütecek bu öneriyi Meclise getirmek hangi amaca hizmet edecek, hangi derde deva olabilecektir?

Meclise sunulan teklifin genel gerekçesi bölümü gözden geçirildiğinde, amacın demokrasi değil, iyi yönetim değil, istikrar olduğu anlaşılıyor. Genel gerekçede demokrasiden neredeyse hiç söz edilmezken, bolca “istikrar” sözcüğü vurgulanıyor. Demek ki âdeta yangın yerine dönmüş bu ülkede istikrarın her şeyden daha önemli olduğu düşünülüyor.

Bu Anayasa değişikliği teklifiyle getirilen partili Cumhurbaşkanlığı sisteminin, yaşadığımız onca sorunu, sıkıntıyı, deyim yerindeyse kaosu sona erdireceğini ve ülkemize istikrar getireceğini düşünmek için rasyonel hiçbir sebep göremiyoruz.

Bir soru daha sormak istiyorum: Seçilecek Cumhurbaşkanı, ülkemizdeki istikrarsızlığı bitirmek, bu ülkeyi iyi yönetilen, insanları mutlu bir yere dönüştürmek adına, şimdi alamadığı hangi önlemleri seçildikten sonra alacaktır?

Getirilen teklifin gerekçesinde, “Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesiyle Cumhurbaşkanının konumu değişti, parlamenter sistemden uzaklaşıldı.” savı aslında hiç inandırıcı değil, çünkü Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesi, yetkilerinde bir değişiklik yapmadı.

Parlamenter sistemle yönetilen, fakat Cumhurbaşkanının halk tarafından seçildiği pek çok devlet var: Avusturya, Bangladeş, Çek Cumhuriyeti, Almanya, Yunanistan, Macaristan, İzlanda, İrlanda, İsrail, İtalya gibi bazı ülkeler aynı sistemle, yani halk tarafından Cumhurbaşkanı seçilmektedir, ama başkanlık sistemine geçmemiş olan ülkelerdir.

Meclisin sunulan teklifin gerekçe bölümü okunduğunda, amacın demokrasi değil istikrar olduğu anlaşılmaktadır. Genel gerekçede demokrasiden hiç söz edilmemesine karşın, bol bol istikrar vurgulanıyor. Herhâlde seçmen tabanı açısından istikrarın demokrasiden daha önemli olduğu düşünülmektedir. Oysa, başkanlık sisteminin Türkiye’de bugün yaşanan istikrarsızlığa, kaosa son vereceğini düşünmek için hiçbir neden yok.

Seçilecek başkan, Türkiye’deki istikrarsızlığı ortadan kaldırmak için şimdi alamadığı hangi önlemi alacak? Bugünkü istikrarsızlığın en büyük nedeni, Hükümet politikaları sonucu yaratılan kutuplaşmadır, başkanlık sistemi kutuplaşmayı artırıcı bir etken olacaktır aynı zamanda.

Genel gerekçede istikrarsızlığın kaynağı olarak koalisyonlar gösterilmektedir. Böylesine bir kutuplaşmanın bulunduğu ülkede, bu kutuplaşmayı yumuşatacak, toplumsal uzlaşmayı sağlayacak bir ortam yaratılabilir düşüncesi egemendir. Bakın, bugün Almanya yıllardır koalisyonlarla yönetilmektedir, ama istikrarlı bir yönetim vardır.

Ayrıca, başkanlık sisteminin amacı istikrar sağlamak değil, sert güçler ayrılığıyla gücün tek elde toplanmasını engellemektir. Ayrıca, istikrarı demokrasiyle birlikte ele almak gerekmektedir.

Getirilen teklif, Türkiye Büyük Millet Meclisinde ve referandumda yeterli oyu alır, yürürlüğe girerse, Türkiye bundan sonra farklı bir sistemle yönetilecektir.

Getirilecek özellikleri şu şekilde sıralayabiliriz: Kuvvetler ayrılığı değil, kuvvetler birliği gerçekleşecektir. Öneriyle bütün güç tek bir kişinin elinde toplanacaktır. Oysa başkanlık sistemi sert bir güçler ayrılığına dayanmaktadır.

Daha önce de AKP yetkilileri tarafından ifade edilen, özellikle Sayın Komisyon Başkanının da ifade ettikleri gibi, aslında, burada getirilmek istenen bir başkanlık sistemidir. Yürütme, yani başkan ile yasama kesin çizgilerle birbirinden ayrılmaktadır başkanlık sisteminde, yargı ise tamamen bağımsızdır. Böylelikle birbirlerinden bağımsız erklerin birbirini denetlemesi sağlanmaktadır. Öneride ise güçler ayrılığını değil, güçler birliğini öngörmektedir.

Yargıya baktığımızda, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu bağımsız bir yargının anahtarıdır aslında. Teklifte, başkan, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun 12 üyesinden 5 üyesini atayacak, 6 üye Türkiye Büyük Millet Meclisi, yani başkanın partisinden çoğunluğu tarafından seçilecek, Adalet Bakanı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun Başkanı olmaya devam edecektir. Adalet Bakanının Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun Başkanı olması, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun tarafsızlığı ve bağımsızlığıyla bağdaşmamaktadır. Bunu Avrupa Yargıçlar Konseyi, Venedik Komisyonu defalarca raporlarında yazdı, ama amaç Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunu yürütmenin denetimi altına almak olunca, bu raporlar etkili olamamaktadır.

Anayasa Mahkemesinde ise 15 üyenin 12’si başkan tarafından seçilecek, 3 üye ise Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından. Böyle oluşmuş bir yargının başkanı denetlemesi düşünülebilir mi?

Yasamaya baktığımızda, yasama da başkanın denetimi altında olacaktır. Başkan aynı zamanda partisinin başkanıdır, yani milletvekili listelerini başkan yapacaktır. Parti örgütüyle ilişkisi devam edecektir. Meclis çoğunluğunu kontrol edecektir. Türkiye’deki sert parti disiplini göz önünde tutulursa, Meclis çoğunluğunun başkanın sözü dışında hareket etmesi düşünülemez.

Anayasa’mızın 104’üncü maddesi gereğince, Cumhurbaşkanını Türk milletinin birliğini temsil eder. Devlet organlarının düzenli ve uyumlu çalışmasını gözetir. Başka bir deyişle, Anayasa, devlet başkanına partiler üstü, tarafsız hakem rolünü vermektedir. Bu rol ile başkanın siyasi partinin başkanı olması nasıl bağdaşacaktır? Uygulamada, bu iki rol arasındaki çelişki kendini her fırsatta gösterecektir.

Anayasa değişikliği teklifine göre Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri aynı gün yapılacaktır.

İkinci olarak, değişiklik teklifi, hem Cumhurbaşkanına hem de Türkiye Büyük Millet Meclisine seçimlerin yenilenmesine karar verme yetkisi vermektedir. Cumhurbaşkanı ve Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimlerin yenilenmesine karar verirse, ikisi birden seçime gidecektir.

Meclis, artık basit çoğunlukla değil, üye tamsayısının beşte 3 çoğunluğuyla, yani 360 milletvekiliyle seçimlerini yenileyebilecek ve bu hâlde Cumhurbaşkanı seçimleri de yenilenmiş olacaktır.

Diğer taraftan, Cumhurbaşkanı kendi iradesiyle seçimleri yenilemek isterse, Mecliste herhangi bir çoğunluğa, sayıya gereksinim duymaksızın seçim kararı verebilecektir.

Cumhurbaşkanlığı ve milletvekilliği seçimlerinin aynı zamanda yapılması öngörülmektedir bu düzenlemede. İki seçimin aynı zamanda yapılması, Cumhurbaşkanının parti başkanı olarak seçime katılması ve seçimlerde kendi partisi için oy istemesi, seçimlerde eşitlik ve adil seçim ilkeleriyle bağdaşmayan bir durum yaratacaktır.

Sonuçta, Cumhurbaşkanının partisiyle ilişkisinin kesilmemesi, başkanlık ve milletvekilliği seçimlerinin aynı zamanda yapılması başkana tabi bir Meclisin meydana gelmesi sonucunu kendiliğinden doğuracaktır.

Değişiklik teklifiyle, Türkiye’de yasama ve yürütme organları arasında tam bir birlik sağlanması amaçlandığı için, Meclis ve Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin aynı gün yapılması düzenlemesine gidilmektedir. Tahmin edersiniz ki Cumhurbaşkanına veya Meclise seçimlerini yenileme yetkisinin verilmesinin sebebi de yine budur. Cumhurbaşkanı ile Türkiye Büyük Millet Meclisinin çoğunluğunun aynı siyasi partiden teşekkül etmesini sağlamak için, Meclis ile Cumhurbaşkanının karşılıklı fesih ve seçimlerin aynı gün yapılması düzenlemesi getirilmektedir. Yani bu düzenlemeyle getirilen yeni Meclis aritmetiğinde 360 milletvekili sayısını bulmak gerekecektir.

BAŞKAN – Sayın Dora...

EROL DORA (Mardin) – Sonlara geldim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

EROL DORA (Mardin) - İşin açığı, önerilen sistemde, Meclisin, Cumhurbaşkanlığı ve kendisinin seçimlerinin yenileyebilmesi oldukça zorlaştırılmıştır. Bu sebeple, Meclisin, seçimlerin yenilenmesine karar verme ihtimali oldukça düşüktür. Buna karşılık, Cumhurbaşkanı beğenmediği Türkiye Büyük Millet Meclisi çoğunluğunu değiştirmek için herhangi bir koşula tabi olmaksızın istediği herhangi bir zamanda Türkiye Büyük Millet Meclisinin ve kendisinin seçimlerini tekrar yenileyebilecektir. Açıkça anlaşıldığı gibi seçimleri yenileme yetkisi bakımından Türkiye Büyük Millet Meclisinin ve Cumhurbaşkanının sahip olduğu silahlar da eşit olmamaktadır.

Bizim her zaman vurguladığımız gibi, bugün Türkiye'nin ihtiyacı olan, başta Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Sözleşmesi referans alınarak hukukun üstünlüğü, özgürlükçü laiklik, demokrasi, azınlık hakları, insan hakları, evrensel ölçütlerde ifade ve düşünce özgürlüğünü ve Türkiye'nin bütün farklılıklarını içerecek yeni sivil, demokratik, çoğulcu bir anayasanın yapılmasıdır.

Bu düşüncelerimizin dikkate alınacağını umuyor, tekrar hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Dora, teşekkür ediyorum.

Konuşma sırası Sayın Murat Emir'de.

Buyurun Sayın Emir.

MURAT EMİR (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Olağanüstü koşullarda 2017'ye girerken olağanüstü önemli bir anayasa değişiklik teklifini olağanüstü bir aceleyle görüşüyoruz maalesef. Dün görüşmeler... Biz çıkarken buradan saat dördü geçiyordu, sonrasında kar dolayısıyla araçlarımızı çıkartma olanağı da bulamadık ve geceyi maalesef Mecliste geçirme durumunda kaldık. Tabii, bu hem buradaki milletvekillerinin ne kadar gayriinsani koşullarda tutulduğunu ve bu Anayasa değişikliğinde aslında bu Komisyona ne kadar değer atfedildiğini de ortaya koyması açısından bence çarpıcı ve bunu da kayıtlara geçmek istedim.

Değerli arkadaşlar, biz çok çalışkan milletvekilleriyiz. Çok kritik bir dönemde görev yapıyoruz ve ülkemiz bizden gerçekten sorunlarına çare bulmamızı, derman olmamızı istiyor, buna şüphe yok. Komisyon çalışmalarına başlanılan ilk andan itibaren biz, Cumhuriyet Halk Partisi olarak acele edilmemesi gerektiğini, konunun çok önemli olduğunu, en azından İç Tüzük'ün gerektirdiği kadar bu konunun görüşülmesi gerektiğini ve bu konu görüşülürken de gereksiz bir aceleye kapılmaması gerektiğini ifade ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, biz bu yasa tasarısını, değişiklik teklifini dokuz günde, on günde bitirmek zorunda değiliz. Cumartesi-pazar çalışabiliriz, üç gün daha, beş gün daha fazla çalışsak hiçbir şey olmaz ama bir komisyonun bir günde on beş saat on altı saat çalışması çok ciddi hatalara yol açıyor. Dün Sayın Başkan, Sayın Divan kaç defa usul hatası yaptı. Bunların hepsi tutanaklara geçiyor. Bunların hepsi, bu oturumların tarihî olduğunu düşünürseniz ileride araştırmacıların, genç araştırmacıların araştırma konusu olacak. Buradan baktığımızda, biz, ciddiyetle yaklaşmak zorundayız ve emeğimizi bu teklife yoğunlaştırırken insani koşullarda çalışmamızın mutlaka sağlanması gerektiğinin altını bir kez daha çiziyorum. Bu bizim yorulmamızla, yorulmamamızla ilgili bir konu olmaktan öte, bu değişiklik teklifinin doğru dürüst tartışılması, olgunlaştırılması ve ülkemizin geleceğine dönük olarak bir umut verecek bir hâlde geri çekilmesini teminen anlatıyorum çünkü değerli arkadaşlar, bu teklife baktığımız zaman, her yerinden tel tel dökülen, neresinden tutsanız elinize gelen, yamalı bohçaya dönmüş, hangi maddesinin ne zaman çekileceği belli olmayan, var olan Anayasa sistematüğünü zaten bozan ve bu değişikliklerle de gittikçe içinden çıkılmaz bir hâlde gelen bir teklife dönüşüyor.

Değerli arkadaşlar, öncelikle, ben, bir önceki maddeyle ilgili görüşlerimi paylaşmak isterim. Orada söz alma fırsatım olamamıştı acelenizden dolayı. Şimdi, Cumhurbaşkanı yardımcısı veya bakan seçilirken o kişilerin en azından milletvekili seçilme yeterliliği noktasında bir kriter aranıyor olması bizim ilk baştaki eleştirilerimizden birisiydi ama değerli arkadaşlar, orada da yine çok büyük yanlışlar yaptınız, çok büyük hatalar yaptınız, Örneğin, bunlardan birisi, şimdi, diyorsunuz ki "Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakan olarak atanırlarsa üyelikleri sona erer." Peki, üyeliği sona eren bir milletvekili...

Sayın Başkan, bu konu çok önemli, dikkatinizi çekerim.

Üyeliği bitmiş bir milletvekili altı ay, bir yıl sonra Cumhurbaşkanlığı yardımcılığından veya bakanlıktan azledilirse ne olacak?

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, uğultuyu keselim lütfen.

MURAT EMİR (Ankara) – Şimdi bu önemli bir hukuki tartışmadır çünkü bu kişi daha kısa bir süre öncesinde millete gitmiştir, genel seçimlerde millî iradeyi temsilen oy almıştır, bir temsil görevi vardır ve anayasal hakkı vardır. Üstelik de bu hak öyle bir hak ki kişinin kendi tasarruf alanının bile ötesindedir. Biliyorsunuz, bir milletvekilinin milletvekilliğinin düşmesi sadece “Ben milletvekili görevi yapmak istemiyorum.” demesiyle sınırlı bir şey değil, Genel Kurulun bu konuda karar almasıyla ilgili. Peki, o kişi milletvekili sıfatını kaybetti, bakan oldu ama sonra da bakanlık sıfatını kaybetti. Ondan sonra, Anayasa Mahkemesine kişisel başvuru yaptığı zaman Anayasa Mahkemesi nasıl bir karar verecek? Bakın, bunları hiç düşünmediğinizi biliyorum çünkü alelacele çalışılıyor. Alelacele bir takvime göre, nereden geldiği belli olmayan bir gizli mutfağa göre bir çalışma yürütüyoruz burada. Yamalı bohçaya dönmüş, sistematığı bozulmuş, içeriği bozulmuş bir Anayasa değişikliği teklifi.

Peki, bir başka şey daha, yani konu önemli olduğu için üzerinde düşünmeye, tartışmaya ihtiyaç var diye söylüyorum. Cumhurbaşkanı milletvekilini bakan atadığı zaman o milletvekilinin milletvekilliği görevi sona eriyor. Peki, Cumhurbaşkanı biz aynı zamanda Meclis aritmetiği üzerinde oynama olanağı vermiş olmuyor muyuz? Şimdi, Sayın Bakan bu kanun teklifini ortaya koyarken dedi ki “Aslında, bu, eskilerde kalmış, bizim tarihimizde çirkin sayfaları olan o milletvekili transferlerini bitiriyor.” Ben daha ileri gideyim, mesela Güneş Motel meselesi var, herkese bakanlık verilerek hükümet kurulmuş durumlar var tarihimizde. Tabii, burada, transfer olanlar, mecbur kalanlar... O günkü koşullara girmeye yok, girebilir ama bugünün konusu değil bu ama şunu biliyoruz değil mi: Yani, birileri bakan yapılarak Meclis aritmetiği üzerinde oynanabilir. Peki, bunun ne önemi var? Şöyle bir önemi var arkadaşlar: Siz burada aynı zamanda Cumhurbaşkanı dilediği kadar bakanlık tahsis etme hakkı da veriyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Emir, toparlar mısınız lütfen.

MURAT EMİR (Ankara) – Ya çok önemli bir konu, bakın, bu konuya dikkatinizi çekerim.

Şimdi, Cumhurbaşkanı dilediği kadar bakan atayabiliyor, ondan sonra, isterse Meclisten, isterse muhalefet grubundan 10-20 milletvekilini çekip bakan yapabiliyor. Şimdi, “Olur mu öyle şey?” demeyin. Bu ülke daha kısa süre önce, sadece resmî arabaya binebilen, onun ötesinde hiçbir etkinliği olmayan bakanları görmedi mi, görmedik mi böyle bakanları? Ha, Başbakanlar da gördük elbette. Saraya çağırılıp “Artık sen Başbakan değilsin, istifa et.” denilen, daha seçimlerden dört ay olmuş olmasına rağmen görevden el çektirilen Başbakanları bile gördük. E, şimdi, Cumhurbaşkanı böyle bir yetkiyi vermek uygun mudur? Başından beri söylüyoruz, Cumhurbaşkanı olağanüstü yetkiler veriyorsunuz; yürütmeyi veriyorsunuz, yasamayı veriyorsunuz, yargıyı neredeyse bire bir bağlamışsınız, ondan sonra diyorsunuz ki “kuvvetler ayrılığı”, ondan sonra diyorsunuz ki “Bizim hayalimizdeki başkanlık sistemi.” Değerli arkadaşlar, bu bir diktatörlük sistemidir. Bunun ötesinde, hiçbir şey ifade etmeyen bu teklifin bir an evvel geri çekilmesi gerekiyor.

Tabii, burada Cumhurbaşkanı dokunulmazlık dağıtması da önemli bir sorun. Neden, nereden geliyor bu ihtiyaç? Şimdi, bakan dokunulmaz olacak, niye? Onun aslında şu sisteme göre herhangi bir üst düzey bürokrattan ne farkı var, niye dokunulmaz olsun, üstelik de bu göreviyle ilgili dokunulmazlığı niye ömür boyu sürsün? Bunun anlamını, mantığını bir kişi çıksın anlatsın. Yani, atıyorum, örnek veriyorum, bir İçişleri Bakanlığı müsteşarının dokunulmazlığı olmayacak ama İçişleri Bakanının; yine atanmış, yine seçilmemiş, yine Meclise karşı sorumlu olmayan, mesela Mecliste kendisiyle ilgili genel görüşme yapılırken gelip dinleme zahmetinde bile bulunmayan, bakanlığını sadece Cumhurbaşkanı'nın iki dudağının arasından alan ve veren bir kişinin dokunulmaz olmasını nasıl açıklayabiliyorsunuz?

Dolayısıyla değerli arkadaşlar, bu teklif, her yerinden dökülen, artık dikiş tutmayacak ve ne size ne bize yakışmayacak bir tekliftir. Bu nedenle de bu teklifin bir an evvel geri çekilmesi ve Türkiye'nin hak etmediği bu tartışmaların bir an evvel sonlandırılması ve ülkeye bu ağır koşullarda, bu zor koşullarda umut verecek bir demokratikleşme paketinin buralarda tartışılması gerektiğini söylüyorum.

Sabrınız için teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Emir, teşekkür ediyorum.

Konuşma sırası Sayın Garo Paylan'da.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – On dakika mı konuşuyoruz Başkan?

BAŞKAN – Akın Bey, Garo Paylan Bey'den sonra siz konuşacaksınız.

Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, ya bu “Toparlayalım.” demesek. Bana süremi söyleyin, ben ona göre kendimi...

BAŞKAN – On dakika olursa memnun olurum.

GARO PAYLAN (İstanbul) – On beş dakika, on beş dakika...

BAŞKAN – On beş dakika değil de...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır, en fazla on beş konuşacağım.

BAŞKAN – Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Tamam, on beşe kalmamaya çalışacağım ama siz beni uyarmayın.

BAŞKAN – Tamam, uyarmayacağım.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ben de uygun bir zamanda toparlayacağım.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ederim.

Buyurun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Değerli arkadaşlar, merhabalar, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, bugün maalesef bir gazeteci daha gözüne alındı, sevgili Ahmet Şık bir kez daha gözüne alındı. Ahmet Şık'ı tanıyanlarımız var, sevenlerimiz var, sevmeyenlerimiz var ama Ahmet Şık gazetecidir, onurlu bir gazetecidir; her dönem, güçlü olanı, zulmedeni ve hata yapanı ortaya çıkarmaya çalışan bir gazetecidir. Biliyorsunuz, kendisi cemaat tarafından gözüne alınmıştı. Kendisi “İmamın Ordusu” adında bir kitap yazmıştı ve bu kitapla sizlere, hepimize, kamuoyuna, siyasetçilere, vatandaşlara devlet içinde örgütlenen, devleti bir ahtapot gibi saran bir yapının, bir örgütün varlığından bahsetmek istemişti ama o günkü iktidarın yol arkadaşları bunu büyük bir tehdit olarak görüp bu kitap daha basılmadan sevgili Ahmet Şık'ı gözüne almıştı. Sizler o günlerde “Bir kitap bir bombadan daha tehlikeli olabilir.” diyordunuz arkadaşlar. Oysa Ahmet Şık sizi, bizi, hepimizi uyarmaya çalışan bir gazeteci idi ve siz onun gözüne alınmasını onaylayan konuşmalar yapmıştınız. Nihayetinde, Ahmet Şık dinlenmediği için o yapı devlet içinde daha da fazla örgütlendi ve darbe girişiminde bulunabildi. Tabii ki darbe dediğimiz şeyin ben yalnızca cemaate sığıldığını düşünmüyorum, devlet içindeki pek çok yapının bir koalisyonu şeklinde olan bir darbe ama gerçekten o günlerdeki uyarılar dinlenilmiş olsaydı ülkemiz bir darbe girişimiyle karşı karşıya kalmayacaktı, Kürt meselesi bu duruma gelmeyecekti, gençlerimiz ölmeyecekti, barış süreci devam ediyor olacaktı. Bakın, 15 Temmuz darbesi eğer ki başarılı olsaydı ilk tutuklanacak, belki de öldürülecek gazetecilerden birisi Ahmet Şık olacaktı çünkü Ahmet Şık'la kişisel bir hesapları vardı o darbeci yapıların; ilk tutuklanacak, belki öldürülecek gazetecilerden birisiydi. Biz ne mutlu ki 16 Temmuz sabahı darbenin başarısız olduğu sevinciyle uyandık ve bu noktada

Ahmet Şık da çok sevinçliydi, nihayet, işaret ettiği yapı, işaret ettiği örgüt başarısız olmuştu. Ama ne hikmetse darbe başarılı olsaydı Ahmet Şık'ı tutuklayacaklar, darbe başarısız olduğu hâlde bugün Ahmet Şık'ı gözaltına aldılar. Ne için? Gazetecilik yaptığı için. Gazetecilik suç değildir arkadaşlar. Gazetecilik bizleri uyarır, eleştirir, doğru yol almamızı sağlar; hata yaparsak manşet atar, siyasete uyarı verir. Bakın arkadaşlar, eleştirilmekten değil, eleştirilmemekten korkun. Eğer –her birimiz için söylüyorum, özellikle tabii ki iktidar için daha önemlidir- eleştirilmezseniz hata yaparsınız. Hata yaptığımızda bu yalnızca sizi etkilemiyor. Kişi bireysel hata yaparsa kendisini etkiler, iktidar hata yaparsa 80 milyonu, hatta bütün bölgeyi etkiler. Eğer ki gazetecilik görevini yapamazsa, siz yalnızca parti bülteni çıkaran gazeteleri gazete sayarsanız, “Padişahım çok yaşa!” diyen gazeteleri, o manşetleri atan gazeteleri gazetecilik sanırsanız hata yapmaya devam edersiniz. Bakın, başımıza pek çok musibet geliyor ve sizin o havuz gazeteleriniz o musibetleri görmüyor, her gün yalnızca “Padişahım çok yaşa!” manşetleri atıyor. Eğer böyle devam ederse gazetecilik anlayışı daha çok hatalar yaparsınız.

Sevgili Ahmet Şık onurumuzdur, buradan kendisine selamlar gönderiyorum ve bir an önce –siyasi bir operasyon olduğuna emin olduğum için- AKP'ye çağrı yapıyorum: Ahmet Şık'ı bırakın, gazetecileri özgür bırakın, siyasetçileri özgür bırakın, darbe geleneğinden vazgeçin. 7 Haziran sonrası iki darbeci gelenek atbaşı yol aldı, birisi darbeyi yaptı, diğeri ben başarılı oldum diye yürüdü ve Yenikapı ruhuyla bütün bir sistemi, bütün bir muhalefeti, bütün muhalif gazetecileri, “barış” diyen akademisyenleri... Bugün Necmiye Alpay ve Aslı Erdoğan yargılanıyor; düşün insanları, yazar insanları, onurlarımız yargılanıyor. Böyle bir iklimde neyin anayasasını yapıyoruz arkadaşlar? Önce bu iklimi değiştirelim, sonra hepimizin anayasasını hep birlikte yapalım.

Değerli arkadaşlar, bir noktayı daha vurgulamak istiyorum. Sevgili Sarıeroğlu şöyle söyledi, pek çok AKP'li milletvekili de aynı vurguyu yapmaya çalışıyor: “Bu yeni sistemde istikrar olacak arkadaşlar. Bir daha koalisyon olmayacak.” Şimdi ben de bir kez daha düşündüm. Şimdi, 2019 Kasımında seçim olacak diyorsunuz değil mi? Velev ki AKP güç kaybetti, 7 Haziran sonuçlarının çıktığını farz edelim; AKP yüzde 40 aldı, CHP 25 aldı, MHP 15 aldı, HDP 13 aldı, aynı sonuçların çıktığını farz edelim. Bu sonuçlara göre AKP Meclis içinde çoğunluğu alamayacak, öyle değil mi? Ne olacak? İlk turda da Recep Tayyip Erdoğan -eğer adayınız olursa- muhtemelen aynı şekilde yüzde 40 oy almış olacak. İkinci tura gittiğinizi farz edelim, yüzde 50,1'le de Recep Tayyip Erdoğan'ın kazandığını farz edelim. Şimdi, kanun hükmünde kararname yetkilerini kısıtladınız ya, hani “Meclis kanun yapacak.” diyorsunuz, umuyorum ki öyle olur eğer ki başarılı olursa, peki Meclisin kanun yapması için AKP'nin de çoğunluğu yok, ne yapacak AKP? Mecburen bir koalisyona gidecek. Yani, yüzde 40'la alabileceği oy Meclis mutlak çoğunluğu olmayacağı için ne yapacak? Belki şimdiki yol arkadaşı MHP'yle koalisyona gidecek ve MHP'nin politikalarına uymak zorunda, onun dümen suyuna girmek zorunda kalacak; şimdiden girdiğini biliyoruz da hani Türk'ün anayasası, tek kimlik, tek din, her şeyin tek anlamında yürüyen bir yola girdiğini görüyoruz da böyle bir yola girecek. Koalisyon dediğiniz tabii ki dümen suyuna girmektir, birbirinin dümen suyuna girmektir. Bu bir koalisyondur arkadaşlar. Bana birisi açıklasın, ilk imza sahiplerinden ve Hükümetten soruyorum, gerçi bir bakan yok burada ama birisi açıklasın: 7 Haziran sonuçları çıkarsa 2019'da nasıl koalisyon olmayacak? Hani bir başkan seçeceksiniz 50,01'le diyelim ki, velev ki ikinci turda; ilk turda çıkan sonuçlara göre nasıl koalisyon olmayacağını birisi bana açıklasın. Nasıl bir istikrar anlayışınız var? Ben koalisyonlara karşı değilim, onu da söyleyeyim; koalisyonların iyi dönemleri olmuştur, kötü dönemleri olmuştur. Tek parti iktidarlarının AKP'nin ilk dönemlerinde olduğu gibi kısmen iyi dönemleri olmuştur, şimdiki gibi felaket yönettiği dönemler olmuştur. Her koalisyon kötü değildir, her tek başına iktidar da iyi değildir. Birisi, herhangi bir ilk imza

sahibi bana açıklasın, 7 Haziran sonuçları çıkarsa nasıl koalisyon olmayacak arkadaşlar? Nasıl yasa çıkaracaksınız tek başımıza? Mutlaka koalisyon olacak. Yalan söylemeyin seçmenlerimize, 80 milyona yalan söylemeyin.

KEMALETTİN YILMAZTEKİN (Şanlıurfa) – Yalancı sensin.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bakın, arkadaşlar, “Tekrar seçime gider.” diyorsanız eğer ki Recep Tayyip Erdoğan yüzde 50’yi buluncaya kadar, o, mutlak bir istikrarsızlıktır. “Ben Parlamento’yu bir daha feshederim, hükümeti kurdurmam -7 Haziranda olduğu gibi- sonucu alınca kadar tekrar ve tekrar seçime giderim...”

KEMALETTİN YILMAZTEKİN (Şanlıurfa) – Sistemi bilmiyor, haberi yok.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Bir dinleyin arkadaşımızı.

GARO PAYLAN (İstanbul) – “...mutlaka mutlaka tekrar tekrar seçime giderim.” diyorsa, bu yanlış. Bu ülkeyi istikrarsızlığa götürür arkadaşlar. O açıdan, seçmenlerimize doğruyu söyleyelim. Başkanlık sistemleri...

Bakın, Latin Amerika’da başkanlık sistemi olduğunda insanlar gönlündekine göre daha çok oy verirler, daha çok siyasi partiler devreye geçer ve parlamento daha parçalı olur ve başkanlık sistemlerinin Latin Amerika’da neredeyse tamamı koalisyondur, bakanlık pazarlıkları daha çok olur, 3 partili, 5 partili koalisyonlar olur başkanlık sistemlerinde ve sürekli istikrarsızlık, mutlak istikrarsızlık olur. Kendini sistem içinde hissetmeyenler sistemi değiştirmek için mücadeleler verirler. Venezuela sistemleri gibi mutlak kriz ve sürekli kriz, sürekli ekonomik krizler söz konusu olur. Başkanlık sistemi bu tip kimlik anlamında, etnik kimlikler, dinsel kimlikler anlamında parçalanmış, bölünmüş sistemlere, ülkelere uygun değildir arkadaşlar. O açıdan, herkesin kendini içinde hissedebileceği yerel ve merkezî parlamentolar ve herkesin kendini içinde hissedebileceği güçlerin denetlendiği, dengelendiği bir sistem, yerele doğru güçlerin dağıtıldığı bir sistem Türkiye’yi rahatlatır ve başbakanın güçlü olduğu ve gerçekten Parlamento’nun saygı gördüğü bir sistem hepimizi geleceğe taşıyabilir arkadaşlar. Başkanlık mutlak istikrarsızlıktır. Birisi bana bunun cevabını versin, ben bir daha konuşmayacağım arkadaşlar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Konuşma sırası...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Sayın Bostancı’nın bir cevap talebi var.

Sayın Bostancı, buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

4.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nun İstanbul Milletvekili Garo Paylan'ın (2/1504) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan konuşurken Ahmet Şık’ın tutuklanmasıyla ilgili veya gözaltına alınmasıyla ilgili kararın siyasi bir operasyon olduğu ve AK PARTİ tarafından yapıldığını söyledi yanlış anlamadıysam, bunu reddediyorum, böyle bir şey söz konusu değil.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bağımsız yargıçlar, bağımsız yargı verdi!

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) - Bir an önce, ümit ederim serbest bırakılır her neyse tutuklandığı, gözaltına alındığı husus. Ahmet Şık'ın bu çeteyle ilgili kitap yazdığı ve toplumu uyardığı doğrudur.

Gazetecilik görevini yapan herkese karşı demokratik duruşa sahip olan herkesin saygısı vardır, bizim de saygımız var. Mesele gazetecilik midir, değil midir, bunu açıklığa kavuşturacak olan muhakkak yargıdır, hukuktur, acele etmemekte fayda vardır.

Şu dil uygun bir dil değildir Sayın Paylan: “Yalan söylemeyin, yalan söylüyorsunuz.”

ALİ ŞEKER (İstanbul) – “Koalisyon olmayacak.” diyorsunuz.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) - Böylelikle yegâne doğrunun kaynağı olarak kendisini işaret eden bu akıl aslında faşizmin çok temel bir kriteriyle örtüşür. Sayın Paylan, eminim ki böyle bir yere oturmak istemez ama kullandığı dil ve üslup itibarıyla tekçi bir hakikatin yerinde durduğu, diğerlerine de yalan söyledikleri iddiasıyla yargılandığı bir pozisyon burada çok konuşuldu, Führer'in “Kavgam” kitabında da çok vardır böyle ifadeler, bu böyle bir dildir.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Koalisyon nasıl olmayacak Sayın Bostancı?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Böyle faşizme bu kadar eleştiri söyledikten sonra faşizmin yöntemi ve diliyle konuşmak iyi bir şey değildir Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Tamam, belki yanlış söyledim. Koalisyon nasıl olmayacak?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – “Farklı fikirler” diyelim, burada konuşuluyor zaten, tartışılıyor.

BAŞKAN – Sayın Paylan, biz sizin konuşmanızı bölmedik, Naci Bostancı Hocam da bölmeden devam etsin.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ben hatırlatma yaptım.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Yürütmeyi çok ana hatlarıyla söyleyeyim: Hükümeti Cumhurbaşkanı kuruyor, Cumhurbaşkanı seçtikten sonra zaten Cumhurbaşkanı kendi süresi içerisinde bir hükümetle yoluna devam ediyor. Mecliste milletvekilleri, partiler ne tür bağlantılar kurarlar, bugünkü yasama şeklinde mi olur yoksa milletvekilleri daha serbest mi davranır –Amerikan tarzı, bilirsiniz- onu göreceğiz Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Parti liderliği veya Cumhurbaşkanlığı...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Buna “yaklaşım farklılığı” veya “değerlendirme farklılığı” demek daha doğru olabilir.

Çok teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Paylan, uzatmayalım isterseniz, bir sonraki maddede cevap verin.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yok, bir cümle söyleyeceğim.

BAŞKAN – Sayın Paylan, uzamasın ama. Sayın Paylan, Sayın Üstündağ bekliyor yanınızda...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Tamam, hemen konuşacağım.

BAŞKAN - ...onun baskısıyla kısa bir cevap.

Buyurun.

5.- İstanbul Milletvekili Garo Paylan'ın Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GARO PAYLAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bostancı, Ahmet Şık, “tweet”leri yüzünden göz altına alındı, “tweet”leri de şu yöndeydi. Bu büyükelçinin öldürülmesi üzerine, biliyorsunuz, Nusra üstlendi cinayeti ve nihayetinde bu cinayetin FETÖ’yle bağlantılı olduğunu söylediler ve...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Bunu siz biliyorsunuz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır, hayır bununla ilgili “tweet”ler atıyor.

BAŞKAN – Sayın Paylan, lütfen bak, yeni bir sataşma olmasın.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır, hayır, bitiriyorum.

Ya bir “tweet” atması yüzünden bununla ilgili bunun bir polis olduğu gerçeği...

İBRAHİM HALİL FIRAT (Adıyaman) – Ya, nereden biliyorsun “tweet” olduğunu?

BAŞKAN – Sayın Paylan, süreci biz de biliyoruz, siz de biliyorsunuz ama aynı şeyi tekrar edip durmayalım.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Efendim, bilmiyormuş Sayın Bostancı, bilmiyormuş.

BAŞKAN - Açıklamanızı yapın, bitirin Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Tamam, bitiriyorum.

Bir gazeteci bir “tweet” attı diye gözaltına alınıyor ve Türkiye’de gerçekten yapabilen son kişilerden birisidir Sayın Ahmet Şık. O açıdan, gazetecilik özgür değilse hiçbirimiz özgür değiliz, bunu bilin, ister sizden yana olsun...

BAŞKAN – Sayın Paylan, teşekkür ederim.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Son bir cümlem daha var efendim.

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Gazetecilik suç işlemek değildir.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bakın, koalisyonun nasıl olmayacağını Sayın Bostancı açıklayamadı.

BAŞKAN – Sayın Paylan, lütfen ama bak.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Çünkü, bakın, o söylediği şeyin de olmayacağını... Çünkü, bakın, lidere bağlı milletvekilleri asla ve asla özgür davranamazlar.

BAŞKAN – Sayın Paylan, biz sizi...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Eğer ki dar bölgesi, gerçek anlamda yerele dayalı bir milletvekili anlayışı söz konusu olmazsa, ki böyle bir öneriniz yok.

BAŞKAN – Sayın Paylan...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Başkan, her cümleye müdahale etmeyin, bitiyor zaten.

BAŞKAN – Ama bana “Bir cümle.” dedi.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Tamam ama siz her cümleye müdahale ettiniz yani, her cümleye.

BAŞKAN – Sayın Üstündağ, buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Her cümleye müdahale olmaz ki.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Vallahi bir kişi de izah etsin ya, nasıl koalisyon olmayacak.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Meclisi ortadan kaldırıyor ya, kanunun da üstüne çıkacak.

II.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1504) (Devam)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Üstündağ.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum..

Teknik olarak, tabii, birçok şey söylendi bu Anayasa teklifinin gerçekten ülkemize yakışmayan ve uygun olmayan birçok özelliği barındırdığını özellikle söyleyebiliriz. Anayasa teklifinin kabul edilmesi, olağanüstü hâlin bir rejim hâline gelmesi ve uygulanması anlamına geliyor. Bu kadar alelacele geçirilmek istenmesi 20 Ocakta dolacak olan olağanüstü hâlin devamını sağlamak, olağanüstü hâlin bir yönetim sistemi, bir devlet sistemi olarak kabul edilmesi amaçlanıyor. Getirilen teklif ne başkanlık ne de literatürde olmayan “partili cumhurbaşkanlığı” sistemidir. Bu yönetim şekli olağanüstü hâl rejimidir, olağanüstü hâlin kurumsallaşmasıdır.

Cumhurbaşkanı ülkeyi kararnamelerle yönetmek istiyor, ülkeyi baskıcı bir anlayışla yönetmek istiyor, bu önümüzdeki Anayasa değişikliği 12 Eylül Anayasası’ndan çok daha geride bir anayasadır ve 12 Eylül Anayasası’na rahmet okutacak bir anayasa geliyor.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak eleştirdiğimiz konuların başında bu değişikliğin hazırlık aşamasında tartışılmadan, çok yüzeysel olarak hazırlanmış olması geliyor. Bu eleştirimizin haklı olduğu Komisyon aşamasında dahi iptal ve değişikliklerin olmasıyla görülmüş oldu. Görüştüğümüz 11 maddenin 5’inde şu ana kadar değişiklik yapıldı.

Değerli arkadaşlarım, “Cumhurbaşkanı kararnamelerle yönetmek istiyor.” dedik. Gerçekten, bu teklif yasalaştığı takdirde olağanüstü hâl bütün hayatımızda bundan sonraki süreçte çocuklarımızın ve torunlarımızın yaşantısında da var olacaktır.

Bu düzenlemenin en sorunlu maddelerinden biri de, değerli arkadaşlar, teklifin 9’uncu maddesi –yeni 8’inci madde olarak geçiyor- burada sözde yürütme yetkisine ilişkin kararname çıkarma yetkisi veriliyormuş gibi görülsede, gerçekte Cumhurbaşkanı Meclisin yasama yetkisine giren birçok kararname çıkarılabilir. Anayasa’nın İkinci Kısımının Birinci ve İkinci bölümlerinde düzenlenen temel haklar ve ödevler konusunda kararname çıkarılamayacağı belirtilse de lafzın hilafından diğer kısım ve bölümler konusunda kararname çıkarılabileceği anlaşılmaktadır. Bu çok tehlikeli bir yetkidir. Nitekim baktığımız zaman, Anayasa’nın İkinci Kısım Üçüncü Bölümündeki sosyal ve ekonomik haklara baktığımız zaman, örnek olarak vereyim -yalnız burada söyleyeceklerim, olaylar ve kişiler tamamen hayal mahsulüdür, gerçekte ve günümüzle bir ilgisi yoktur- 2019’dan sonra, bu Anayasa geçtikten sonra mesela 2023’te diyebiliriz, yarattığımız kralın kafası bozuldu, dedi ki: “Herkes en az 5 çocuk yapacak.” böyle dedi.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Tamam.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) - İlave etti, “Bundan sonra korunmak da yasak. Çocukların 15 yaşında evlenmesi serbest.” dedi.

BAŞKAN – Sayın Üstündağ, lütfen Komisyona hitaben konuşalım.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) - Evet, Komisyona hitaben konuşuyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) - “Tecavüzcüyle evlenmek cezayı düşürür.” dedi. Ne yapacağız, soruyorum, ne yapacağız? Cumhurbaşkanı kararnamesiyle bunu yaptı.

Eğitim ve öğretim hakkıyla ilgili kararname çıkarabileceği noktalar bunlar, söylediğim noktalar. Biraz önceki ailenin korunması ve çocuk haklarıyla ilgiliydi, bu da eğitim ve öğretim hakkıyla ilgili. Mesela yine canı sıkıldı bir gün, Millî Eğitim Bakanını çağırdı, dedi ki: “Herkes imam-hatibe gidecek, diğer okulları kapatıyorum. İlkokuldan itibaren türban takmak zorunlu, kız çocuklarını da okutmak yasak. Atatürk’ü de kitaplardan çıkarıyorum.” Ne yapacağız, yapacak bir şey var mı?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Gerçekten dediğin gibi, hayal ürünü bunlar. Doğruyu söyle biraz.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) - Değerli arkadaşlar, yine kralımız bir gün sinirlendi dedi ki: “Ben suralara, buralara el koyuyorum, Bodrum semalarında uçarken şu kupon araziye el koyuyorum veya Antalya’da ben şu sahili beğendim, bu kıyıya el koyuyorum, kıyı kenar çizgisini de tanımıyorum.” Şimdi, burada yapabileceğimiz hiçbir şey var mı? Yok çünkü bu kısımda kısıyıldan yararlanma, toprak mülkiyeti var, bu konuda kararname çıkarabiliyor.

Kralımız bir gün yine kızar, der ki: “Şu sermaye sahibi var ya şu sermaye sahibi, bize oy vermedi, muhalefete çalıştı, bütün gayrimenkullerine el koyuyorum.” Der mi? Der çünkü kararname çıkarabilme yetkisi olan kısımda düzenleniyor.

Yine tarım ve hayvancılık bakanını çağırdı dedi ki: “Bundan sonra buğday ekmek yasak, dışarıdan alacağım.” Nasıl olsa geçirdik ya.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Zaten alıyor.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) - Milletlerarası anlaşmayı akdetme yetkisi de var. “Memleketteki bütün inekleri kesin, İran’dan alacağım.” dedi. “Filanca holding sabini gözüm tutmadı, onun fabrikasını devletleştireceğim.” dedi, ne yapacağız arkadaşlar?

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Yapıyor zaten şu anda yapıyor.

GÜLAY YEDEKÇİ (İstanbul) - Şu anda yapıyor.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) - Şimdi de yapıyor da bir de kanunla yapıyor, olağanüstü hâl kararnamesiyle yapıyor.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Hepsini birden yapıyor.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – “Zırva tevil götürmez.” diye bir söz var.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) - Şimdi, arkadaşlar, Çalışma Bakanını çağırdı, dedi ki..

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Tam dediğin gibi, hayalî anlatıyorsun ha, bakanı söyledin, sonra zırvaladın.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) - ...1 Mayıs’ta sendikalara kızdı, “Sendikaları kapattım veya 1 Mayıs’ta tamamen yasakladım, bundan sonra yok, sorun olmasın.” Yapacağımız bir şey var mı? Yok.

Yine sinirlendi dedi ki: “Bundan sonra işçiler 15 ay çalışacak, fazla mesai de verilmeyecek!” Ne yapacağız?

İSMAİL AYDIN (Bursa) – Bu da sizin hayal ürünüdür.

ORHAN KIRCALI (Samsun) – Hayal anlatıyorsun, hayal.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Hatibi dinleyelim lütfen.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) - Çünkü yapabiliyor. Niye? Çünkü çalışma ve sözleşme hürriyeti var. Bu maddelerde yapabiliyor.

Yine bir gün dedi ki 2023’teki Cumhurbaşkanı –şimdikiyle alakası yok arkadaşlar- “Falanca sendikanın toplu iş sözleşmesini feshediyorum, memlekette bütün grevleri yasakladım.” Yapabilir mi? Yapabilir çünkü toplu iş sözleşme, grev hakkı konusunu yapabiliyor.

İSMAİL AYDIN (Bursa) – Saçmalama özgürlüğüne müdahale etmeyin lütfen!

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, lütfen hatibi dinleyelim.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) - Sağlık, çevre ve konut hakkında Sağlık Bakanını çağırdı, yine canı sıkıldı, sekreter olan bakan yardımcısını çağırdı, “Bundan sonra kanser hastaları tedavi olmayacak, boşa masraf yapmayalım, nasıl olsa 5 çocuk olayını getirdik, bundan sonra bunu bu şekilde yapalım.” Yapabiliyor mu? Sağlık var.

Ondan sonra, çevrecilere kızdı, dedi ki: “Bu çevreciler var ya bu çevreciler, bunlardan adam olmaz. Bundan sonra çevre derneklerini kapattım. Çevresel etki değerlendirmesi raporlarına da gerek yok, ÇED raporlarına da gerek yok.” Diyebilir mi? Diyebilir, çevre var, çevreyi de çıkarabiliyor.

ORHAN KIRCALI (Samsun) – Masal anlatıyor.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) - Arkadaşlar, kralımız bir gün dedi ki: “Konut sayımız çok oldu...” (Gürültüler)

Şu anda o arkadaşın ismini bilmiyorum ama o köşedeki arkadaşın, bir gün...

BAŞKAN – Sayın Üstündağ, bir saniye.

Değerli arkadaşlar, hatibin sözünü kesmeyelim, sataşmalarla itiraz etmiyoruz, sadece süreci zorlaştırıyoruz ve sabah bitmez, yarın cumaya gideriz değerli arkadaşlar, onu ifade etmek istiyorum.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) - Hızlandırıyorum Başkan.

Şu köşedeki bir arkadaşına dedi ki: “Arkadaş Anayasa Komisyonunda bardak kırma konusunda çok güzel, ben de onu Meclisten sorumlu bakan yaptım.” Yapabilir mi? Onu da yapabilir, o da olabiliyor.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Tabii, sen anlat hikâyeni.

BAŞKAN – Sayın Üstündağ, toparlayalım lütfen.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) - Evet, değerli arkadaşlar, bir gün televizyonda maç seyrederken “Ben bu takımın hocasını beğenmedim, hatta ben diğer takımı tutuyordum bizim takımı yendi, bu kulübü ligden düşürelim dedi.

BAŞKAN – Sayın Üstündağ toparlayalım lütfen.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) - Diyebilir mi? Diyebilir. Niye? Gençlik ve spor var.

BAŞKAN – Muğlaspor’u da Süper Lig’e çıkarabilir ama olumlu bakalım.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) - Evet şu anda 3. Lig’deyiz, teşekkür ederim, inşallah onu da yapar. Kralımız isterse onu da yapabilir.

BAŞKAN – Toparlayalım lütfen.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) - Bütün ligleri atlatıp Süper Lig’de oynatabilir.

Toparlıyorum Başkanım.

ORHAN KIRCALI (Samsun) – Hoşuna gidince iyi oluyor değil mi!

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - İşte sizinki de öyle, hoşunuza gidince iyi oluyor.

BAŞKAN – Sayın Üstündağ, toparlayalım.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) - Toparlıyorum.

BAŞKAN – Tamam.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) - Kralımız bir gün çok kızar, hakikaten çok kızar, der ki: “Ya, bu parklarda kadınlar koşup duruyor, spor yapıyor, bu bizim ailevi yapımıza uygun değil, bundan sonra kadınların spor yapmasını yasaklıyorum.” Diyebilir mi? Diyebilir çünkü gençlik ve spor konusunda çıkarabiliyor.

GÜLAY YEDEKÇİ (İstanbul) – Parkta dövüyorlar kadınları zaten.

BAŞKAN – Sayın Üstündağ...

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) - Toparlıyorum.

Sosyal Güvenlik Bakanını çağırdı –bunda da çıkarabiliyor Başkan- diyebilir ki: “Bundan sonra emeklilik yok, memleket hizmet bekliyor, ölene kadar çalışmak boynumuzun borcu, öyle bedava maaş almak yok.” Yapabilir mi? Yapabilir, sosyal güvenlik hakkımı da düzenleyebilir Cumhuriyet başkanı kararıyla.

Ondan sonra, siyasi haklarla ilgili şeyler var, mesela bir gün kızdı bir siyasi partiye, dedi ki: “Seçim meydanlarda aleyhime konuşup duruyor, istikrarı da bozuyor bu arkadaş, genel başkan, bu partiyi kapatalım, seçime girmesin, genel başkanı da içeri atalım.” Diyebilir mi? Diyebilir çünkü siyasi haklar ve ödevler konusunda da yine İkinci Kısım Dördüncü Bölümde çıkarabiliyor.

Kralımız bir gün bakar para yok, devletin kasasında para yok.

ORHAN KIRCALI (Samsun) – E, gene hikâye...

BAŞKAN – Sayın Üstündağ...

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) - Der ki: “Herkes ayılığının bir kısmını devlete verecek, ek vergi olarak verelim.” Bunu yapabiliyor mu? Yapabiliyor, vergi konusu da yapabiliyor.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Üstündağ.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) - Şimdi, değerli arkadaşlar, toparlıyorum, sonuna geliyorum, bir kısmını geçiyorum, yapabileceği şeylerden bir kısmını geçiyorum.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Eğer, böyle düşünen biri gelirse ne olacak?

BAŞKAN – Sayın Üstündağ, lütfen...

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) - Bir gün padişahımız vezirini çağırır, vezire der ki: “Ya bu inkılâp kanunlarının sırası mı arkadaş ya? İnkılâp kanunlarının korunması var Beşinci Kısımda. Bununla ilgili nasılsa kararname düzenleyebiliriz, bunu da çıkarın.” Ondan sonra, Mehmet Parsak’la Sayın Bahçeli’yi de çağırdı başkan yardımcılarını olarak dedi ki: “Bunu yapalım.”

BAŞKAN – Sayın Üstündağ...

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – Haddini bil! Haddini bil!

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) - Sona geliyorum Başkanım, toparlıyorum, son kelimem.

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – Haddini bil!

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) - Çağırdı vezirini dedi ki: “Sayın Trump, şu Sayın Trump’ı görevden alabiliyor muyuz?”

BAŞKAN – Sayın Üstündağ, lütfen toparlayalım.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) - Vezir der ki: “Sayın kralım, bunu yapamıyoruz.” “Niye?”

BAŞKAN – Sayın Üstündağ...

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – “Bunu Anayasa değişikliğine koymayı unutmamız.” “Yapma ya! Ne yapacağız? Benden büyük gibi konuşuyor, en büyük benim.” “Ha şunu yapabiliriz: Savaş açabiliriz sayın kralım.” diyor. “Tamam, hemen açalım gününü gösterelim, benden büyük dünyada nasıl olur ona gününü gösterelim.” diyor.

BAŞKAN – Sayın Üstündağ, toparlayalım lütfen.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) - Bu ironi gerçek olabilir mi? Gerçek olabilir.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) - Gerçek olabilir. İşte, biz böyle bir Anayasa değişikliğini şu anda görüşüyoruz.

ORHAN KIRCALI (Samsun) – Hayal görmeye başladın.

İSMAİL AYDIN (Bursa) – Saçmalama özgürlüğünü kullandın.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) - Hepinize teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Üstündağ...

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Tek parti dönemini anlattınız.

ORHAN KIRCALI (Samsun) – Uzun süreli muhalefet insanı ne hâle getiriyor, görüyorsunuz değil mi?

BAŞKAN - Arkadaşlar, lütfen...

Değerli arkadaşlar, biz burada on gündür bir müzakere yürütüyoruz.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Gündelikçi mi demek istiyorsunuz?

BAŞKAN - Ben sadece espri mahiyetinde söylüyorum.

Sayın Oktay Öztürk'e söz veriyorum.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

6.- Mersin Milletvekili Oktay Öztürk'ün Muğla Milletvekili Akın Üstündağ'ın (2/1504) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Başkan, hani müflis tüccarlar var ya, iflas ettikleri vakit eski defterleri karıştırırlar, sayın milletvekili de böyle bir şeye düştü. Konuşacağı ciddi bir şey olmayınca oraya buraya sataşmaya başladı. Keşke çok ciddi laflar etseydin, o noktada Sayın Bahçeli'yi, Sayın Parsak'ı mehez gösterseydin sizi saygıyla karşıladık. Ama size bir tavsiyem var: Erbabıyla uçmanın sesinin nereden geldiğini iyi bilin. Onun için haddinizi bilin, ne konuşacaksanız Anayasa üzerine konuşun, biz de istifade edelim, dinleyelim.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Öztürk, teşekkür ediyorum.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Atatürk'ün devrimlerini, inkılaplarını... (AK PARTİ sıralarından “Yürü be!” sesleri)

BAŞKAN – Arkadaşlar, Sayın Levent Gök'ün söz talebi var.

Sayın Levent, buyurun... (Gürültüler)

Değerli arkadaşlar, bakın, bu Komisyon on gündür çalışıyor, bir kısım arkadaşlar günlük geliyor, Komisyonumuzun çalışmasına lütfen müdahale etmeyin ya.

II.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1504) (Devam)

BAŞKAN - Değerli arkadaşlar, önerge var, okutuyorum:

Anayasa Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1504) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesi üzerindeki görüşmeler, konu açıklığa kavuşmuş olduğundan maddenin oylamasına geçilmesini arz ve teklif ederiz.

Zekeriya Birkan

Mustafa Köse

Bursa

Antalya

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Bir konu üzerindeki görüşmelerin ilanihaye devam etmesi mümkün değildir. Ayrıca görüşülen konunun da vuzuha kavuşması nedeniyle İç Tüzük'ün 26'ncı maddesi gereğince işbu önerge verilmiştir.

BAŞKAN – Arkadaşlar, kifayetimizakere önergesi üzerinde Sayın Levent Gök'ün söz talebi var.

Sayın Levent Gök, buyurun.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Sayın Başkan, önemli bir konuyu tartışıyoruz. Bugüne kadar, bu saate kadar sürdürmüş olduğunuz tutumunuzu yine sürdürdünüz. Tartışmaların, konuşmaların belli bir aşamasında yine bir yeterlilik önergesiyle tekrar bu maddeyi geçirmek istediğiniz anlaşılıyor.

Şimdi, bir kere öncelikle şunu ifade etmek isterim: Burada yapılan bütün konuşmalarda herkesin belli bir disipline uyması gerektiği konusunda biz de Cumhuriyet Halk Partisi olarak bir görüş birliği içerisindeyiz. Bu bakımdan, kimsenin birbirini incitmeden ama karşılıklı sataşmayı da doğurmayacak şekilde konuşması esastır. Konunun içeriği çok önemlidir, onların bilgilenme hakkını -kamuoyunun-paylaşmak suretiyle anlatımların yapılması da doğaldır. Arkadaşlarımız da buna özen gösteren bir anlatım içerisinde olmaya gayret ediyorlar.

Şimdi, Sayın Başkan, ben iki hususa değinmek istiyorum: Bir kere, bu Anayasa değişikliğiyle ilgili ayın 20'sinden beri başlayan tartışmalarda günlük on iki saat üzerinden bir tartışma yürüyor. Her gün on ikişer saat, dün on dört buçuk saati bulan bir tartışma ortamı sürdü ve bu ortam içerisinde doğaldır ki günlerce konuşulan ve artık beyinlerin de, fikirlerin de, zihinsel dünyanın da yorulduğu ve bedenlerin de yorulduğu bir atmosferde herkesin bir dinlenme hakkı da var. Yani böyle bir tablonun dayatılması, belli bir süre içerisinde bu yasanın çıkartılıyor arayışının sürdürülmesi bir kere Anayasa'ya aykırı, Anayasa değişikliği yapıyoruz ama Anayasa'ya aykırı. Yani Anayasa'mızın en temel maddeleri, 18'inci madde ne der: "Hiç kimse zorla çalıştırılmaz. Angarya yasaktır." Zorla çalıştırmak tam da -işte faşizm deniyor, diktatörlük deniyor- o dönemlerin, faşizmin, diktatörlüğün bir ürünüdür. Yani insanları zorla, saatlerce çalıştırır, yorarlar, sağlıklarından da ederler. Bakın burada geçtiğimiz gün bir arkadaşımız bir sağlık sorunu yaşadı. Elbette bir gün on iki saat çalışsın ama ertesi gün de yine benzer bir çalışma takvimi uygulanması, bir kere artık çalışma koşulları konusunda çok ciddi bir olumsuzluk yaratmakta. Yani Anayasa'mızın 50'inci maddesini de çiğnıyoruz, 18'inci maddeyi çiğnediğimiz gibi. Anayasa 50 diyor ki: "Dinlenmek, çalışanların hakkıdır." Çalışanların bir hakkının tanınması gerekir. Burada millet adına görev yapan milletvekilleri de bir çalışma ortamında dinlenme hakkına sahiptir. Sabaha karşı dört buçukta biten bir toplantıyı bugün tekrar beş altı saat sonra başlatmanın hiçbir âlemi yoktur,

bundan kimseye yarar gelmez. Bu, şu anlamda değil: Yani biz bu konuda çok ciddi bir şekilde uyarıda bulunuyoruz yani bu sağlıklı bir çalışma değil. Milletvekillerinin fiziki sağlığı açısından uygun değil, bedeni sağlığı açısından uygun değil ve fikri sağlığı açısından uygun değil. Doğal olarak burada yapılan tartışmalarda bu yorgunluğun da getirdiği bir stresin olduğunu kabul etmemiz gerekir.

BAŞKAN – Sayın Gök...

LEVENT GÖK (Ankara) – Bir saniye, şuna geliyorum...

Bakın, kifayetimüzakere önergesi verdiniz maddeyle ilgili. Yani neye göre belirleniyor bu? Başkanın bir üslubuna göre. “İşte üç orada, beş buradan, iki oradan, hadi bakalım, biz bu konuda kifayete ulaştık.” Öyle mi? Öyle değil, Sayın Başkan, maalesef öyle değil. Bu önergelerde bakın arkadaşlarımız makul sürelerde konuşuyorlar, hiçbiri de süreyi aşma konusunda bir tasarrufta bulunmuyor ama belli bir olgunluğa gelmiş olan bu tartışma düzeyinin de sürdürülmesi yararlıdır. Biraz daha arkadaşlarımızın bu maddeyle ilgili de konuşmaya ihtiyacı vardır. Lütfen bu konuda hem çalışma koşulları bakımından hem de yeterlilik önergesinin oylanması bakımından bu görüşlerimin dikkate alınmasını, zapta geçirilmesini talep ediyorum.

Bir hususu da belirterek sözlerime son vereceğim. Kanun yapma tekniğine aykırı bir sıra izliyorsunuz Sayın Başkan. Bakın, yürütme yetkisinin Cumhurbaşkanına ait olduğunu düzenleyen 9’uncu madde konuşuldu ama Anayasa’nın 8’inci maddesinin tartışılması gerekirdi burada. Çünkü “Yürütme yetkisi ve görevi Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından yerine getirilir.” diyor. Yani 19’uncu maddeden bir kelime çıkartmakla, 9’uncu maddede yürütmeyi Cumhurbaşkanına vermekle işi çözemezsiniz. 8’inci madde duruyor. Yani 8’inci madde görüşülmeden... O madde ne olacak? Duruyor yerinde. Yani 19’uncu maddeye eklediğiniz bir kelimeyle 8’inci maddeyi tanzim edemezsiniz.

BAŞKAN – Sayın Gök, içeriğe ilişkin açıklamalarınızı sonra yapmanız.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, zabıtlara geçmesi açısından, usuli itirazlardır bunlar. Yani kanun yapma tekniği açısından da uygun olmayan bu itirazlarımızın özellikle zapta geçirilmesinde yarar görüyorum.

Birincisi kanun yapma tekniğine aykırı görüşmeler yapılıyor, ikincisi yeterlilik önergeleri belli bir süreye oturmuş olan tartışmalarda, arkadaşlarımıza ve diğer arkadaşlara, tabii ki diğer partilerdeki arkadaşlara da daha fazla söz verilmesinin temini bakımından daha uygundur. Ayrıca çalışma koşulları bakımından çok da uygunsuz bir çalışma yürütüyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Gök, teşekkür ediyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan, söz istiyorum.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, gerekçesini okuttuğum...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan, önergeyle ilgili...

BAŞKAN – Gerekçesini okuttuğum kifayetimüzakere önergesini oylarınıza sunuyorum...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Önergeyle ilgili söz istiyorum.

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Önergeyle ilgili söz istiyorum ya!

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Söz istiyorlar, söz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Önergeyle ilgili söz istiyorum.

BAŞKAN – Madde üzerindeki müzakereler tamamlanmıştır.

Şimdi madde üzerinde bir değişiklik önergesi vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan, böyle bir şey yapamazsınız ya!

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Söz istiyorlar, tiyatro mu çeviriyorsunuz? Üç maymunu oynamayın. Burada söz isteniyor, siz yok sayıyorsunuz.

Anayasa Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1504) esas sayılı Kanun Teklifi'nin çerçeve 12'nci maddesiyle değiştirilmesi öngörülen 2709 sayılı Kanun'un 116'ncı maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “yetkileri, bu organların seçilmesine kadar sürer.” İbaresinin “yetki ve görevleri, yeni Meclisin ve Cumhurbaşkanının göreve başlamasına kadar devam eder.” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Yusuf Başer

Zekeriya Birkan

Markar Eseyan

Yozgat

Bursa

İstanbul

BAŞKAN – Gerekçesini okutuyorum:

Gerekçe:

Seçimlerinin birlikte yenilenmesine karar verilen Meclis ve Cumhurbaşkanının görev ve yetkilerinin yeni Meclisin ve Cumhurbaşkanının seçilmesine kadar değil, göreve başlamalarına kadar devam edeceği hususuna açıklık getirmek amacıyla bu önerge verilmiştir.

BAŞKAN – Değişiklik önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Değişiklik önergesi kabul edilmiştir.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan, bize söz verecek misin?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan, söz istiyoruz, söz.

BAŞKAN – Değişiklik önergesi doğrultusunda değişen maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Hayırlı olsun.

Bir sonraki maddeyi okutuyorum: (Gürültüler)

MADDE 13- 2709 sayılı Kanununun 119 uncu maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve kenar başlıkları metinden çıkarılmıştır.

“III. Olağanüstü hal yönetimi

Madde 119- Cumhurbaşkanı, savaş hali, savaş gerektirecek bir durumun başgöstermesi, ayaklanma olması veya vatan veya Cumhuriyete karşı kuvvetli ve eylemli bir kalkışmanın veya ülkenin ve milletin bölünmezliğini içten veya dıştan tehlikeye düşüren şiddet hareketlerinin yaygınlaşması; anayasal düzeni veya temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelik yaygın şiddet hareketlerinin ortaya çıkması; kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması; tabii afet, tehlikeli salgın hastalıklar veya ağır ekonomik bunalım hallerinde yurdun tamamında veya bir bölgesinde, süresi altı ayı geçmemek üzere olağanüstü hal ilân edebilir.

Olağanüstü hal ilanı kararı verildiği gün Resmî Gazetede yayımlanır ve aynı gün Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayına sunulur.

Türkiye Büyük Millet Meclisi tatilde ise derhal toplantıya çağırılır; Meclis gerekli gördüğü takdirde olağanüstü halin süresini kısaltabilir, uzatabilir veya olağanüstü hali kaldırabilir.

Cumhurbaşkanının talebiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi her defasında dört ayı geçmemek üzere süreyi uzatabilir. Savaş hallerinde bu dört aylık süre aranmaz.

Olağanüstü hallerde vatandaşlar için getirilecek para, mal ve çalışma yükümlülükleri ile 15 inci maddedeki ilkeler doğrultusunda temel hak ve hürriyetlerin nasıl sınırlanacağı veya geçici olarak durdurulacağı, hangi hükümlerin uygulanacağı ve işlemlerin nasıl yürütüleceği kanunla düzenlenir.

Olağanüstü hallerde Cumhurbaşkanı, olağanüstü halin gerekli kıldığı konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarabilir. Kanun hükmündeki bu kararnameler Resmi Gazetede yayımlanır, aynı gün Meclis onayına sunulur.

Savaş ve mücbir sebeplerle Türkiye Büyük Millet Meclisinin toplanamaması hariç olmak üzere; olağanüstü hal sırasında çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnameleri bir ay içerisinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülür ve karara bağlanır. Aksi halde olağanüstü hallerde çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnamesi kendiliğinden yürürlükten kalkar.”

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan, grup adına söz istiyorum.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, 13’üncü maddeyle ilgili müzakerelere başlıyoruz.

Grup adına Sayın Meral Daniş Beştaş söz istedi.

Sayın Beştaş, buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan, tutumunuzun kesinlikle yanlı, taraflı ve objektif olmadığını bir kez daha ifade edelim.

BURCU ÇELİK (Muş) – Sayın Başkan, size söylüyor arkadaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Yani siz dinlemesiniz de kayıtlara geçiyor.

Siz önerge verdikten sonra önergeyle ilgili... Ne önergesi verdiniz? Kifayetimiz müzakere önergesi ve biraz önce 116’ncı madde, eski madde, çok önemli bir madde ve biz gerçekten müzakerelerin bu madde kapsamında yeterli olmadığı görüşündeyiz. Ayrıntıların hepsine baktık tutanaklardan, dün sabah beşe kadar birlikte çalıştık ve yedi saat sonra yine buradayız ve bir kopukluk oluştu. Bütün maddelerde de aynı tutumu sergilemediğimizi biliyorsunuz. Burada sağlıklı bir tartışma yapılması için çaba gösteriyoruz ama sizler önerge için söz istediğimiz hâlde korsan bir şekilde oylama yapıyorsunuz. Bu oylama usule uygun değildir. Ben burada, ayakta, partimiz adına söz isterken siz önergeleri ısrarla okutup ısrarla oya sunuyorsunuz. Belki benim talebimi kabul edeceksiniz, belki gerçekten oy verecek arkadaşlar bu ayrıntılarda birkaç hususa dikkat çekeceğim ve değişiklik olacak. Şimdi böyle bir şey olabilir mi? Sizin en son verdiğiniz önerge de elimizde yok Sayın Başkan. Bu maddede ne değiştirdiniz bilmiyoruz. Bize bir açıklar mısınız, ne önergesi verdiniz?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ne önergesi verdiniz, gönderin, bakalım bari, ne önergesi verdiniz?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Daha önerge yok elimizde.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, 13’üncü maddenin gündemine geçtik.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan, önergeyi öğrenmek istiyoruz.

BAŞKAN – Önergeler dağıtıldı.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ne önergesi? Nerede? Yok bizde.

BAŞKAN – Dağıtıldı, dağıtıldı.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Hayır, bize gelmedi.

BAŞKAN – Lütfen, devam edin.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan, ben öylesine konuşmuyorum, çok önemli bir şey söylüyorum. Değişiklik önergesi var ve siz değişiklik önergesini bize vermeden, önerge üzerinde söz hakkı vermeden maddeyi oylamaya sundunuz. Bu, usule aykırıdır, böyle anayasa değiştirilmez,

böyle bir mektup bile yazılamaz gözden geçirmeden, genelge bile yazılamaz. Siz bütün halkın iradesini bağlayacak olan bir toplumsal sözleşmeyi bu şekilde halktan kaçırarak, Meclisten kaçırarak, temsilcilerden kaçırarak yapıyorsunuz. Bu kesinlikle yontemsizliktir, usulsüzlüktür ve bu, esası kökten sakatlar. Şu ana kadar da elimizde önerge olmadığını kayıtlara geçiriyorum. Ben maddenin son hâlini bilmiyorum şu anda. Bu kadar üzerinde çalışan biri olarak maddenin son hâline vâkıf değilim ve çok esasa dair bir maddedir.

Son olarak şunu söyleyeceğim: Bu geçen sizin usulsüz oyladığımız maddeye ilişkin kifayetimüzakere önergesi yerinde değildir, yeterince tartışılmamıştır, başka maddelerde yerinde olabilir, buna ilişkin de görüşlerimizi söylüyoruz ama zaman geçtikçe bir acele hâli ve “Hemen bitirelim.” hâli söz konusu oldu. Divanınız da bazen makul süreler veriyor ama aceleyle bir şeyleri bitirmeye çalışıyoruz, bu doğru değil. Gerçekten burada amacımız iyi bir şeyler çıksın ortaya, sağlıklı tartışalım.

Mesela, bu maddede –umarım sonra değiştirirsiniz ama ya da tümüyle çekmenizi talep ediyoruz- Cumhurbaşkanı anayasaya göre 2 dönem aday olabilir değil mi? Ama, bu maddeye göre, Cumhurbaşkanının her seferinde bir yıldan fazla zaman kalınca Meclis seçimlerin yenilenmesi kararı alırsa Cumhurbaşkanının artı beş yıl daha dönemi uzuyor ve seçime girmiyor.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ölene kadar, ölene kadar.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Bu durumda ölene kadar, hayatı boyunca Cumhurbaşkanı kalma imkânı var. Bunu biz tartışmayalım mı? Bunun nasıl olacağını tartışmayalım mı? Bu burada çok fazla tartışılmadı.

Değerli Başkan, Anayasa'nın bir başka maddesi, 6'ncı madde. Daha önce ilk gün de söyledik 6'ncı madde ne diyor? “Egemenliğin kullanılması hiçbir surette hiçbir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılmaz.” diyor. Bu maddeyle bir kişiye, yürütmenin başına egemenlik tümüyle devrediliyor. 6'ncı maddeye aykırı bir anayasa maddesi düzenleniyor ve ömür boyu bir kişiye başkanlık yolu açılıyor. Bu kifayetimüzakere nasıl bir müzakeredir? Biz daha bunu tartışamadık bile.

Son olarak şunu da söyleyeyim: Şu anda dışarıda, biz burada kapalı kapılar ardında toplantı yaparken bu anayasa taslağına muhalefet eden, yazı yazan, “tweet” atan, itiraz eden, bu konuda konuşan herkes hızla cezaevine kapatılıyor. Bugün son örnek Ahmet Şık'tır. Aslı Erdoğan ve Necmiye Alpay şu anda mahkeme önünde. Kadri Gürsel ve diğer Cumhuriyet gazetesi yazarları cezaevinde. Özgür Gündem Genel Yayın Yönetmenleri Zana Bilir ve İnan Kızılkaya cezaevinde ve daha yüzlerce gazeteci ama burada bize bile söz vermeden çok esasa dair itirazlarımız olduğu hâlde maddeyi geçirmeniz usulsüzdür, halk iradesine aykırıdır ve bizim burada bulunuş sebeplerimizi tümüyle ortadan kaldırıyor.

BAŞKAN – Sayın Beştaş, teşekkür ediyorum.

Konuşma sırası...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan, ne diyorsunuz peki, tutumunuz nedir, böyle mi devam edeceğiz yani? Söz vermeden mi devam edeceğiz önergeler üzerinde?

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, biz İç Tüzük'e ve teamüllere uygun hareket ediyoruz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Söz vermediniz önerge üzerinde.

BAŞKAN - Söz sırası Sayın Kadri Yıldırım'da.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Önerge üzerinde söz vermediniz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Önergeler gece ve sabahleyin dağıtıldı arkadaşlar.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Nerede dağıtıldı? Yok.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Bize gelmedi.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, o maddeyi geçtik, şu an 13'üncü maddeyi konuşuyoruz.

Söz sırası Sayın Kadri Yıldırım'da.

Buyurun Sayın Yıldırım.

KADRİ YILDIRIM (Siirt) – Teşekkürler.

Sayın Başkan, değerli üyeler, arkadaşlar; öncelikle hepinize saygılarımı sunuyorum.

Bilindiği gibi her ülkenin kendine göre temel bazı sorunları vardır dünyada ve bu sorunların içerisinde de bir tanesi olur ki o ana sorun olur. Türkiye'ye baktığımızda, Türkiye'nin de kendine göre temel bazı sorunları ve halkın çoğunluğuna göre bu temel sorunların anası Kürt sorunudur. Dolayısıyla, görüşülmekte olan bu Anayasa değişikliğinde eğer bu sorun ve çözümü sağlıklı bir şekilde yer almazsa böyle bir anayasa ne demokratik olur ne de böyle bir anayasaya "toplumsal" sıfatını yakıştırabiliriz. Kürt sorunu sadece bir kimlik sorunu değil, aynı zamanda bir dil ve ana dille eğitim sorunudur. Dolayısıyla, bu sorun bu boyutuyla mutlaka ama mutlaka bir fırsat olarak şu anda önümüzde görüşülmekte olan Anayasa değişikliğinin içerisinde yerini almalıdır. Hepimiz biliyoruz ki, Türkiye bir diller ve kimlikler mozağıdır, bir inançlar mozağıdır ve her bir dilin kendine göre bir tarihsel geçmişi ve bazen de dinsel geçmişi vardır. Eğer bu dillere saygı gösterilmezse, adam yerine konulmazsa, Anayasa'da kendilerine yer verilmezse bu aynı zamanda tarihe karşı bir nankörlük ve kısmen de o dillerin alakalı olduğu dinlere karşı da bir nankörlük sayılmaktadır. Örneğin, Türkiye'de konuşulan dillerden biri olan Süryanice, Hazreti İbrahim'e indirilen ve "suhuf" adı verilen sayfalar vahyinin yazılmış olduğu bir dildir. Hazreti İbrahim, Fırat'ı geçmeyinceye kadar Süryanice konuşuyordu ve kendisine vahyedilen suhuf, sayfalar da -dediğim gibi- bu dille yazılmıştı.

Farsçayla birlikte Kürtçe de, Avesta da ifadesini bulan, Avesta'nın yazıldığı Farsçayla birlikte ikinci bir dil olan bir lisandır Kürtçe. Osmanlı Devleti'ne baktığımızda, Osmanlı sisteminde Kürt kimliği gibi, Kürt dili de inkâr edilmemiş ve Kürt beylikleri statüsü verildiği gibi Kürt medreselerinde bu dil ile ana dilde eğitim hakkı da verilmiş ve Kültür Bakanlığının da bastırılmış olduğu ölümsüz eser Mem u Zin -ki Ahmedi Hani'nin eseridir- böyle bir medresede, böyle bir statünün neticesinde ortaya çıkmıştır ve Kültür Bakanlığı tarafından da yayımlanmıştır. Aynı şekilde Melaye Ciziri'nin Divanı ve aynı şekilde Feqiye Teyran'ın Divanı ki, Feqiye Teyran'ın Divanı ilk kez dünya dilleri içerisinde âcizane benim tarafımdan Kürtçeden Türkçeye çevrildi ve Kültür Bakanlığı yayınları arasından da çıktı.

Dolayısıyla, her fırsatta övündüğünüzü söylediğiniz ve söylediğimiz Osmanlı ataları, Selçuklu ataları hiçbir zaman Kürt kimliğini de, Kürt dilini de inkâr etmediler ve statü hakkını tanıdılar. Bakın, Selçuklular tarihte ilk kez "Kürdistan" kavramını kullanan atalarımızdır. Osmanlılarda -belki de ilk kez- 5 eyalet sistemi, her süreçte sınırları değişmek üzere Kürtlere tanınmış bir statü durumudur. Şimdi, benim bahsettiğim bu altı yüz, yedi yüz, sekiz yüz yıl önceki durumdur. Dünya ileriye doğru giderken biz altı yüz, yedi yüz, sekiz yüz yıl önceki atalarımızın vermiş olduğu hakların bile çok çok gerisindeyiz.

Dolayısıyla, eğer, şu anda görüşülmekte olan Anayasa metninde başta Kürt dili olmak üzere Türkiye'de konuşulmakta olan dillere bir en az ana dilde hakkı verilmezse bu anayasa asla ve asla ne Kürtlerin anayasası olur ne Ermenilerin anayasası olur ne Süryanilerin ne de öteki kimlik ve dillerin anayasası olur; bu, olsa olsa tek kişinin dayatmasıyla bir tek dilin anayasası olur, tek kimliğin anayasası olur ve bunun sancıları çok kısa bir süre sonra ortaya çıkacaktır. Onun için, şimdiden ne yaparsak yapalım bunun önünü mutlaka ama mutlaka almamız lazım.

Bakın, yeri geldiğinde deniliyor ki veya resmî ağızlar diyorlar ki: “Kürtçe medeni bir dil midir ki?” Yani istihza ederek, yani alaycı bir şekilde diyorlar. Ben de soruyorum: Peki, siz fırsat vermediğiniz bir dil, eğitimde kullanılmasına imkân vermediğiniz bir dil, o dille yazılmış olan eserleri yaktığınızda, o dille yazılmış olan eserleri yasakladığınızda böyle bir dilin medeniyet dili olması bir yana bir bakıma ayakta kalması bile acaba mümkün müdür? Ama yine de bu dile sahip çıkmış, günümüze kadar getirildi ve varlığını korudu. O hâlde, siz resmî ağızlar olarak alay edeceğinize böyle bir dille “Medeniyet dili değildir.” diyeceğinize medeniyet dili olmasının imkânını oluşturmanız mutlaka ama mutlaka lazımdır.

Bakın, İbni Haldun’un bir sözü var, diyor ki: “...”(x) Yani “İnsan doğuştan medenidir.” İnsan doğuştan medeni olduğu gibi insanın doğuştan konuştuğu dil de medenidir. Hiçbir zaman, hiçbir şekilde “medenî olan diller” ve “medenî olmayan diller” diye bir ayrım ne İbni Haldun’un sosyolojisinde ne din sosyolojisinde ne de insanîyet sosyolojisinde vardır, böyle bir şey mümkün değildir. Ha, diyeceksiniz ki: “Resmî dil...” Resmî dille ilgili kimsenin bir sorunu yoktur. Yani, biz Kürtçe ana dille eğitim yapılsın veya statü verilsin derken Türkçeyi hayatımızdan çıkaralım gibi bir iddiamız yoktur, hiçbir şekilde de olmamıştır. Biz yine çocuklarımıza hem okullarda hem evlerimizde Türkçeyi zaten öğreteceğiz, okulda zaten tüm çocuklar bunu resmî dil olarak öğrenecekler ve görecekler ama bunun yanında bizim kendi ana dilimiz olan Kürtçeye de lütfen saygı gösterin ve eğitimde kullanılmasının hakkını verin.

Bakın, bu dille ilgili eğitim talebi Kültür Bakanlığının bastırmış olduğu Mem u Zin’in yazarı Ahmedî Hani tarafından üç yüz küsur sene evvel dile getirilmiş ve onun yolunu takip edenlerden Saidî Nursî, Saidî Kürdî tarafından dile getirilmiş. Ahmedî Hani şöyle diyor: “...”(x) Yani “Bizim dilimize, bizim nakdimize...” Burada dili nakde benzetiyor yani altın ve gümüşe benzetiyor. “Bizim dilimize ‘Değersizdir.’ demeyin.” “...”(x) “Onun üzerinde hükmü geçerli olan bir resmî makamın mührü, sikkesi olmadığı için, böyle bir onay mührü olmadığı için değersiz kalmıştır.” ve şöyle diyor: “...”^{*} “Her ne kadar altın ve gümüş değerliyse de sikke vurulmadığı takdirde hiçbir durumu yoktur, hiçbir geçerliliği yoktur.” Yani, resmen onay verilmeyen bir altın ve gümüş kaçak bir durumda olduğu gibi, resmen tanınmayan bir dil de kaçak bir durumda oluyor. Ve yine, Saidî Nursî, Saidî Kürdî –iki lakabı da kullanılıyor- kendi ifadesiyle Kürdistan’da bir medresetüzehrayı kurmak istedi üniversite olarak ve bunun için İstanbul’a, Ankara’ya, meclislere, bakanlara, sultanlara gidip yalvardı, görüşmelerde bulundu. O sırada kendisine soruldu: “Sen dil meselesini ne yapacaksın?” Saidî Nursî bir formülizasyon olarak dedi ki: “Lisanı Arabî vacip, Lisanı Türki lazım, Lisanı Kürdî caiz kılmak gerekiyor.” Yani Kur’an ve sünnet dili olan Arapçayı vacip, olmazsa olmaz; resmî dil olduğu için Türkçeyi de gerekli, lazım kılmak lazım ama 30-40 milyon insanın konuştuğu Kürtçeyi de... Bakın, caiz sıfatını bile yeterli gördü, biz şu anda o caiz sıfatını bile bu dil için layık ve yeterli göremiyoruz. Ne demek caiz? Yani, sakıncalı değil, serbesttir, okunabilir, yazılabilir, eğitim görülebilir demektir. Ama ne yaptılar Saidî Nursî’ye? Önce maaş teklif ettiler yani “Biz sana şu kadar maaş vereceğiz, sen şu Kürt dilinden, Kürt üniversitesinden, Kürtçe eğitiminden vazgeç.” Saidî Nursî dedi ki: “Bu bir hakkısüküttür.” yani “Bu, bir susma payıdır. Ben kendim için bir şey istemiyorum, milletim için istiyorum. Siz niye acele etmeniz gereken bir işi erteliyorsunuz, Kürt dilinde eğitim işini ve acele olmayan bir işi, maaş işini de önceliyorsunuz?” Baktılar ki maaş yetmedi Sait’i susturmaya bu kez tımarhaneye attılar ve bilenler biliyor, 4 doktor ayarlandı; 3 üye, 1’i de o heyetin başkanı. Kendilerinden istenen şeydu: “Siz Saidî Kürdî hakkında bir deli raporu çıkarın, altına da imza atın. En son heyet başkanı da imzalasın ki, Kürt dilinden veya Kürt statüsünden bahsettiğinde halk desin ki: ‘Zaten deli raporu vardır. Ne dediğini bilmiyor.’” ve 3 vicdansız üye anında, tıpkı bazen sizin önünüze gelen metni okumadan imza atıyorsunuz ya, işte onlar da raporun içeriğini doğru dürüst okumadan Sait’le konuşma gereğini bile duymadan imzalarını attılar ve Sait’in deli olduğunu imzaladılar. En son, sıra heyet başkanına geldi. Heyet başkanı dedi ki: “Biraz Sait’i

* Bu bölümlerde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

konuŖturayım.” KonuŖturduktan sonra, o zekâ fıŖkıran Said’in bırakın deli, bir dahi olduğunu gördükten sonra çıkaŖta Ŗunu söyledi: “Eğer Saidi Kürdi de deliye bu memlekette akıllı adam kalmamıŖtır.” ve imzalamadı. İŖin çok aksi ve iŖin çok enteresan tarafı bu imzayı atanların Müslüman, atmayanların – denildiğine göre- Hristiyan kenli birisinin olmasıdır. Oysa, imzalamaması gerekenlerin Müslüman, imzalaması normal karŖılanabilecek –geleneğe göre söylüyorum- öbürü olması lazımdı. O hâlde, vicdanlar inançlara göre deđiŖmemeli, hakikatler deđiŖmemeli. Bakın, Hristiyan ve Ermeni dedim, yine, Saidi Nursi’nin çok isabetli bir tespiti var, diyor ki: “Bu memleketin selameti Ermenilerle dost ve ittifak kurmaya vabestedir.” yani bağlıdır. O hâlde, bir toplumsal anayasa imzalanıyorsa, hazırlanıyorsa neyin neye vabeste yani bağlı olduğunu bilmemiz gerekir. Aksi takdirde, birkaç yıl sonra dememeyeyim, bir iki yıl sonra tekrar, baŖka bir anayasa tartıŖması baŖlayacak.

Bakın, yeri geldiğinde biz diyoruz ki: “İslam hukuku, İslam referansı veya muhafazakrlık.” Size o dilden de söyleyeyim. Bin dört yüz yıl önceki dille de konuŖayım. Bin dört yüz yıl önce de bir toplumsal szleŖme hazırlandı, adı “Medine Vesikası”, “Es-Sahifet-l Medeniyye” veya Es-Vesikat-l Medeniyye”. Bakın, bin dört yüz yıl önce hazırlanan bu toplumsal szleŖmede Yahudiler ve dilleri yani ana dilleri İbranice olan Yahudiler ve inançları, ana dili Arapça olan Müslüman muhacir ve ensarlar ve inançları, yine ana dilleri Arapça olan mŖrik Araplar ve inançları ve kısmen de Hristiyanlar bu toplumsal szleŖmenin içerisinde bütün kimlik haklarıyla, bütün dil haklarıyla, bütün inanç haklarıyla eŖit bir Ŗekilde, eŖit bir mmet olarak yer aldılar. Bakın, o szleŖmenin, Medine SzleŖmesi’nin ilk maddesine bakın, Arapçasında aynen Ŗyle deniliyor... İlk madde çok önemli. Yahudiler, Hristiyanlar, mŖrikler, Müslümanlar kastedilerek “...”(x) “Bunların hepsi tek ümmettir.” Bizim anladığımız anlamın dıŖında bir mmet anlamı, Yahudi de o mmet kavramına girdi, Hristiyan da girdi, mŖrik de girdi, putperest de girdi, Müslüman da girdi. “...”(x) orijinalini söylüyorum, Medine Vesikası’nın ilk maddesi. Ve yine, inançlar bazında o szleŖmenin baŖka bir maddesi “...”** Yani, “Müslümanların dini Müslümanları bağlar, Yahudilerin dini de Yahudileri bağlar.” Bunun manası Ŗudur: Yahudiler kendi iç hukukuna göre ynetilecekler, Müslümanlar kendi İslam i hukuklarına göre ynetilecekler. Dolayısıyla, bir Yahudi suç iŖlediđi zaman Hazreti Peygamber onu Kur’an’a göre cezalandırmıyordu, “Getirin Tevrat’ı, Tevrat’ta ne deniliyorsa ona göre sizin bu suunuzun cezası verilsin.” diyordu. Nitekim, bunun uygulamaları vardır. Müslüman bir suç iŖlediđinde elbette ki İslam hukuku ne diyorsa ona göre cezasını görüyordu ve ilk kez, bakın, ilk kez bin dört yüz yıl önce Hazreti Peygamber ana dille savunma hakkını verdi. Nasıl oldu, anlatayım. Yahudi vatandaŖın biri mahkemeye dŖt. Mahkemenin baŖı olan kadı yani bugünkü ifadeyle hâkim Arap’tı ve dili Arapçaydı. Yahudi vatandaŖ ifadesini İbranice veriyor, hâkim anlamıyor; hâkim bir Ŗeyler soruyor, Yahudi vatandaŖ anlamıyor ve durum Hazreti Peygamber’e intikal ettirildiğinde, Hazreti Peygamber, Zeyd bin Sabit adlı sahabesini görevlendiriyor ki bu sahabe İbraniceyi iyi biliyordu. Dedi ki: “Sen araya gir, Yahudi vatandaŖın İbranice söylediklerini kadı için Arapçaya evir, kadının Arapça söylediklerini Yahudi vatandaŖ için İbraniceye evir.” ve öyle yaptı. Ondan sonra, yüz yıllar boyunca, Osmanlılara gelinceye kadar bütün İslam hukuku kaynaklarında, gidin, araŖtırın, bir baŖlık kullanılıyor; baŖlık aynen Ŗu: “İttihaz-l mütercim” yani tercüman bulundurma, tercüman edindirme. Nerede? Mahkemelerde. Niçin bulunduruyorsunuz? Oraya dŖenin kendi ana diliyle kendini savunması için. Bir dört yüz yıl önce toplumsal szleŖme olarak Hazreti Peygamber tarafından Medine SzleŖmesi’ne konulan böyle bir hak, bin dört yüz yıl sonra Türkiye’nin mozaiğini oluŖturan, dillerden biri olan ve Türkiye’de yaŖanan sorunun da baŖı olan Kürt sorununu, Kürt diliyle alakalı olarak hâlâ tanınmıyor, hâlâ tanınmamaktadır. O hâlde, dikkatinize tekrar sunuyorum: Vakit geçmeden, vakit geç olmadan, oldubittiye getirmeyelim bu Anayasa’yı. Yarın öbür gün bunun “Evet.” veya “Hayır.” kampanyaları baŖlatıldıđında, öyle bir hâle getirin ki en Ŗiddetli muhalif bile bu Anayasa’yı tenkit etme

** Bu bölümlerde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

durumunda kendini görmesin ama şu anda en şiddetli muhalifi bir tarafa bırakalım, en şiddetli taraftarı olan AK PARTİ'nin içindekilerin bile kalbine, içine sindiklerine ben inanmıyorum. Evet, görünürde önüne geleni okumadan imzalayabilir, mikrofonun başına geçtiğinde propagandasını yapabilir, halkın içine gittiğinde lehte, "Evet." lehinde bir hitabette bulunabilir ama yüzde 100 eminim ki vicdanıyla baş başa kaldığında, bu kadar dillerden yoksun, bu kadar kimliklerden yoksun bir anayasayı gönül rahatlığıyla halka "Evet deyin." şeklinde bir durumda, bir gönül rahatlığında olacağına ben ihtimal vermiyorum. O hâlde, hem bir insani hak olan hem bir İslami hak olan bu ana dille eğitim hakkının mutlaka ama mutlaka bu Anayasa'da yer alması gerektiğine ben inandığım gibi, birazcık vicdanı olanın da inanması gerekiyor.

Bakın, ana dilde eğitim –inananlar için söylüyorum yani ölüm ötesine inananlar için söylüyorum- ana dilin önemi o kadar İslam hukukunda yer almış ki ve o kadar eşit statüde ele alınmış ki ölüm ötesindeki versiyonuna bile dikkat çekilmiş. Şunu demek istiyorum: İnsan ölüp kabre konulduktan sonra –inananlar için söylüyorum- sorgu melekleri bazı sorular soruyor yani nedir işte? "..."(x) "Rabbin kimdir? Peygamberin kimdir? Kitabın hangisidir?" vesaire. Hiç merak ettiniz mi, acaba bu sorular hangi dille soruluyor ve cevapları hangi dille veriliyor. İşin ırkçılığını yapanlar, işin taassubunu yapanlar "Arapçadır." demiş, "Süryanicedir." demiş, "Farsçadır." demiş vesaire ama en neticede, akait kitaplarındaki ibare şudur, orijinalini okuyorum: "..."(x) yani en doğru olan görüşe göre "..."(x) Münker ve Nekir adlı o iki melek "..."(x) Herkese kendi ana diliyle soruyor ve herkes kendi ana diliyle o sorulara cevap veriyor. Yine, ana dilin önemine binaen, Kur'an'a baktığımızda, Kur'an bütün dilleri Allah'ın birer ayeti olarak kabul ediyor. "..."(x) diyor yani "Allah'ın büyüklüğünü, mucizelerini, ayetlerini gösteren göstergelerden bir tanesi de sizin dillerinizi farklı farklı kılmıştır." O hâlde, Arapça Allah'ın bir ayeti olduğu gibi, Farsça da Allah'ın bir ayetidir, Türkçe de Allah'ın bir ayetidir, ve izin verin de Kürtçe de Allah'ın bir ayeti olsun. Bunun manası şudur: Herhangi bir dil üzerinde uygulanacak olan baskı, herhangi bir dile yönelik uygulanacak olan asimilasyon, inkâr aynı zamanda Allah'ın bir ayetiyle ilgili bir asimilasyondur, Allah'ın bir ayetine taalluk eden bir inkârdır. Buna lütfen dikkat edelim, tekçi bir anayasa olmaktan çıkaralım. Bin dört yüz yıl önceki toplumsal sözleşmenin binde 1'i bile değil. Hiçbir inanç, hiçbir kimlik, hiçbir dil burada sağlam bir şekilde yer almıyor ve bu hakkı nereden alıyorsunuz? Bütün hakları bir dile, bir kimliğe, bir inanca, bir mezhebe hasredekilerde, onunla sınırlayacak şekilde belirleme hakkını siz nereden alıyorsunuz, referansınız bu konuda nedir? "İslamiyet'tir." dersiniz, "İslam hukukudur." dersiniz "Hayır." diyeceğim çünkü deminden beri anlatıyorum, İslam hukukunda, İslam'da, Kur'an'da tek dil yok, tek kimlik yok, tek renk yok, hatta tek inanç da yok. Evet, Müslüman'ın dini İslam ama Müslüman'ın dininin İslam olması, öbür din ve inançların tahakküm altında bulundurulması manasına gelmiyor. Ne diyor ayetikerime? "..."(x), Hazreti Peygamber yani "Sizin dininiz size, benim dinim bana." Ve yine "...***", "İsteyen inansın, mümin olsun, isteyen inanmasın, dilediği şekilde kalsın." Ve asla hiçbir zorlama olmamıştır. Dolayısıyla, tekrar söylüyorum, biz bu Anayasa'yı halka eşitlikçi, özgürlükçü, toplumsal sözleşmeyi kuşatıcı bir anayasa olarak anlatma gücüne ve imkânına sahip değiliz. Siz de inanıyorum ki bu şekilde ikna edici bir pozisyonda olmayacaksınız ve tekrar söylüyorum, bir dönüp bakın, tarihe bakın, Osmanlı'ya bakın, Selçuklu'ya bakın ve bunlar bizim atalarımız, "İftihar ediyoruz." dediğimiz atalarımız. Bunların hangisinde böyle bir tekçiliği görüyorsunuz? Bunların hangisinde böyle özgürlükten uzak bir şey görüyorsunuz? O hâlde sorunlarımız, temel sorunlarımız, ana sorunlarımız öncelikli bir sıraya konularak çözüme kavuşturulmalıdır. Türkiye'de bir Alevi sorunu varsa ki vardır, *** Bu bölümlerde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

üstüne gitmeliyiz. Türkiye’de bir Ermeni sorunu varsa üstüne gitmeliyiz. Türkiye’de eğer bir Süryani sorunu varsa gitmeliyiz. Eğer Müslümanların Müslümanlığından yaşadıkları bir sorun varsa onun üstüne gitmeliyiz.

BAŞKAN – Sayın Yıldırım...

KADRİ YILDIRIM (Siirt) – Bu şekilde, bütün dillerin, bütün kimliklerin, bütün inançların özgür bir şekilde yer alacağı toplumsal bir sözleşmeyi hazırlarsak Türkiye şaha kalkar, Türkiye dünyada süper güç olur. Eğer -son veriyorum, toparlıyorum, son cümlelerimi söylüyorum- biz Kürt sorununu -günün tabiriyle- yerli ve millî olarak –ben bundan şunu anlıyorum- kendi içimizde, kendi sorunumuzu bilerek, çözümünü de kendi içimizden çıkararak... Eğer böyle yapmazsak yarın öbür gün dış müdahalelerden şikâyet etme hakkını da sanırım kendimizde bulmamamız lazım. Dış güçler diyoruz; dış güçler zaten bahane arıyorlar, fırsat arıyorlar. Üst akıl veya üst akıllar diyorsak, tabii ki fırsatlarını kolluyorlar ve günü geldiğinde... Biz diyoruz ki: Amerika niye Irak’a müdahale etti? İyi de Saddam’ın o zemini niye hazırladığını da sormamız lazımdır. Yeri geldiğinde, Amerika veya başkası Suriye’ye niye müdahale etti diyoruz. İyi de şunu niye sormuyoruz: Hafız Esad’dan tutun Beşar’a kadar niye böyle bir müdahale zeminini hazırladılar?

O hâlde, son olarak şunu söylüyorum: İş işten geçmeden dışarının müdahalesine zemin ve imkân oluşturmadan kendi sorunumuzu -ki başta Kürt sorunu geliyor- kendi içimizde, kendi reçetemizle, kendi özgürlük, eşitlik ve kapsayıcı anlayışımızla çözelim ki Türkiye’nin kaynakları boşa gitmesin, Türkiye dünyadaki süper güçler içerisinde yer alsın.

Böyle bir dilekle ben sözlerimi bitiriyorum. Ha, yerine gelir mi gelmez mi, tabii ki emin değilim ama ben yerine gelmesini diliyorum ve hepinize saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Yıldırım, teşekkür ediyorum.

Konuşma sırası Sayın Tufan Köse’de.

Sayın Köse, buyurun.

TUFAN KÖSE (Çorum) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bana da on günden sonra söz geldi. Bir gözlemimi paylaşmak istiyorum önce Komisyonla ilgili. Komisyonun yönetimi Adalet ve Kalkınma Partisi ve Milliyetçi Hareket Partisinden herhangi bir söz talebi olduğunda otomatiğe bağlanmış gibi onlara söz hakkı veriyor ama Cumhuriyet Halk Partisi ve diğer HDP grup sözcüleri söz istediğinde özellikle onlara bir türlü söz hakkı gelmiyor. Bu gözlemimi sizlerle paylaşmak istedim.

Yine, bir kısım arkadaşlarımız yeterlilik önerilerine karşı çıkıyorlar, diyorlar ki: “Tam görüşülmedi, konu çok önemli.” Ben de şöyle demek istiyorum bu konuda da: Çok görüşülse de sonuç değişmeyeceği için fazla bunun kavgasını da vermeye gerek yok. Ne kadar aydınlanılırsa aydınlanılsın burada belli bir doğrultuda alınan görüşlerin sonucunda bu Anayasa değişikliği kabul edilecek.

Değerli arkadaşlarım, önce, bundan yaklaşık üç dört ay kadar önce bize mikrofonlar uzatıldığında sözümüz şöyleydi: Anayasa’da başkanlıkla ilgili yapılacak değişiklikler suni bir gündemdir. Özellikle 15 Temmuzdan sonra Türkiye Büyük Millet Meclisinin o gece yaptığı çalışmalar ve devamında yaptığı özverili çalışmalar, darbeye karşı gerçekten sağduyulu duruşu, yürekli duruşu, cesaretlince duruşu ve 4 siyasi partinin de bu konuda konsensüs hâlinde hareket etmesi başkanlıkla ilgili Anayasa değişikliğini suni bir gündem hâline getirmiştir ve Türkiye’nin gündeminden çıkmıştır diye düşünürken bir muhalefet partisinin genel başkanının bir grup toplantısında yeniden “Fiilî durumu yasal duruma uyduralım.”

demesi sonucu ülkemizin en yakıcı, en önemli gündem maddesi hâline gelmiştir. Peki, şunu sormak gerekiyor: Bugün yaşadığımız sorunların temelinde acaba yetkisiz ya da çok başlı bir yürütmenin varlığı mıdır bugünkü sorunların çözümüne engel olan ya da yaşadığımız sorunlarda...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, salonda bir uğultu var.

TUFAN KÖSE (Çorum) – Şimdi, birçok sorun yaşıyoruz, dış politikada sorunlar yaşıyoruz. Yani, şimdi, başkanlık rejimi olsaydı bizde Suriye’yle beş yıldır yaşadığımız sorunları yaşamayacak mıydık? Yani, yetkisiz bir başbakandan ya da yetkisiz bir yürütmeden mi kaynaklıdır yoksa çok yetkili olduğu için kendisinden başka hiçbir sese kulak vermeyen güçlü bir yürütmeden mi kaynaklıdır Suriye’yle ilgili yaşadığımız sorunlar? Suriye’den kaynaklı IŞİD problemi neden kaynaklıdır? Yetkisiz bir yürütmeden mi kaynaklıdır? Ya da eğitimde yaşadığımız sorunların kökeninde yetkisiz ve çok başlı bir yürütme mi vardır? Bugün dünyada 70’e yakın ülkede yapılan araştırmada matematikte, fenedeki soru cevaplama oranlarına baktığımızda ülkemizin 50’nci sırada olması sorunu yetkisiz bir yürütme midir? Ya da Millî Eğitimde 10’dan fazla sistem değişmesi yetkisiz bir iktidardan mı kaynaklıdır? Dünyada gelir dağılımının en bozuk olduğu 5-6 ülkeden birisi olmamızın sebebi yetkisiz bir iktidar mıdır, başkanlık sisteminin olmayışı mıdır? Basın özgürlüğü, adalette yaşadığımız sorunlar, FETÖ sorunu, bana göre bu sorunların tamamı yetkisizlikten değil, fazla yetkili olmasından kaynaklı, on dört yıldır hâkim tek parti olarak ülkemizin yönetilmesinden kaynaklı. Kendisinden, hatta kendi içerisindeki muhalif seslerden bile etkilenmeyen, bütün duyularını onlara kapatmış bir yürütmeden kaynaklanmakta olduğunu düşünüyorum.

Şimdi, aslında söz isterken biz geneli üzerinde söz istemiştik ama o gün 60’ıncı sıradaydık, zannediyorum 21 kişiye söz hakkı verildikten sonra sözler verilmedi daha devam eden arkadaşlara. Şimdi, benim konum, başkanlık sistemiyle ilgili bu konuşulan denge-fren mekanizmaları gibi konular çok konuşuldu ama burada en önemli şey... Tabii ki biz bütün maddelerine karşıyız burada yapılmak istenen değişikliklerin ama gerçekten bir başkanlık sistemindeki en önemli şey, başkanı denetleyecek, frenleyecek bağımsız bir yargının varlığıdır.

Şimdi, Amerika’da da 1700’lü yılların sonunda Anayasa yapılırken kuvvetlerin güçlü bir şekilde yoğunlaşması korkusu duyuyormuş Anayasa’yı yapmaya çalışanlar yani en büyük korkuları güçlü bir yoğunlaşma, kuvvetlerin güçlü bir şekilde yoğunlaşması. Buna da bir reçete bulmuşlar, onlar kendilerine göre federatif bir kuvvetler ayrılığı, kuvvetler dengesi ve Anayasa’yı yapanlardan Jefferson’ın da sözleriyle “Öyle bir hükümet biçimi bulmalıydık ki egemenlik yetkileri, devlet organları arasında hiçbiri diğerini etkili biçimde engellemeksizin kendi yasal sınırlarını aşamayacağı şekilde dağılsın ve dengelensin.”

Dün bir hâkim arkadaşım, görevinde başarılı bir hâkim arkadaşım WhatsApp’tan bir mesaj yazmış bana, şöyle demiş: “Şimdi hâkimler savcılar kurulu -yüksek kurulu da değil- oluşturulacak, bunların 6 tanesini partili Cumhurbaşkanı seçecek, 6 tanesini.” İçinde müsteşar da olacak herhâlde yapılan değişiklikle şimdi. “Geri kalan 6’sını da yine partili Cumhurbaşkanının belirlediği milletvekillerinden oluşan iktidar partisi grubu yapacak ve de mahkemeler bağımsız olacak; ben buna çok güldüm.” Bir de orada bir anekdot paylaşmış, zannedersen Vizontele filminde vardı “Zeki Müren de bizi görecektir mi?” diye. Yani, böyle, partili Cumhurbaşkanı ve partili Cumhurbaşkanının seçtiği milletvekillerinin seçtiği bir hâkimler savcılar kurulundan bağımsız bir yargı beklemek mümkün müdür? Böyle bir şeyin mümkün olmayacağını hepimiz biliyoruz.

Geçmişte, 2010 yılında Anayasa değişikliğinden sonra, Hâkimler Savcılar Yüksek Kurulu oluşturuldu ve Danıştay ve Yargıtaydan birisine 100, 160 da diğerine üye seçilmişti, hatırlarsınız. O zaman Bülent Arıncı “Allah verdikçe veriyor.” diye mutluluğunu dile getirmişti ve o Hâkim ve Savcılar

Yüksek Kurulunun yaptığı icraatlardan birisi neydi, biliyor musunuz arkadaşlar? Burada bulunan Cumhuriyet Halk Partili milletvekillerinin tamamı, o dönemde görülmekte olan Ergenekon davalarında, Askeri Casusluk davalarında -ki teğmeninden albayına kadar namuslu Türk subaylarını aşağılık bir suçlamayla üçer yıla yakın cezaevinde tutmuşlardı- ve Balyoz davalarında sanıkların tutuklanmaması yönünde ya da tutuklu sanıkların tahliyesi yönünde karar veren hâkimlerin tamamının görev yerlerinin değiştirildiğini anımsayacaklardır. Örnek olsun diye söyleyeceğim, hepsinin ismini okumayacağım. Mesela, bilmiyorum, Köksal Şengün vardı, İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesinin Başkanı, bu Ergenekon davalarında yargılanan sanıkların büyük çoğunluğunun tutuklanmasına muhalefet etmişti. Bunu aldılar, Bolu'ya düz hâkim olarak verdiler 2010'dan sonra atanan Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu. Zafer Başkurt vardı, gene 10. Ağır Ceza Mahkemesinin Başkanıydı, onu da aldılar, Gebze'ye düz hâkim olarak verdiler. Böylesi bir yargı düzeninin olduğu yerde başkanlık sistemini frenleyecek yargıyı bulmakta zorlanmayacak mıyız? Bunları bu değişiklik önergesini veren arkadaşlar bilmiyorlar mı? Aslında biliyorlar. Onların istediği şu: "Yukarıdan bir emir geldi..." Bugünkü Sayın Cumhurbaşkanının gözünün içine bakan bir yürütme, bugün de bakıyor ama başkanlıkla beraber tamamıyla onun gözünün içine bakacak, bir yasama yine gözünün içine bakan ve yine, bunun yanında, baktığında ne dediğini anlayacak da bir yargı istiyorlar.

Değerli arkadaşlarım, şimdi, başkanlık sisteminin uygulandığı ülkelerde yapılan araştırmalara da bakıldığında -örnek olsun- İnsani Gelişmişlik Endeksi'nde 20 ülke, en öndeki ilk 20 ülkeden 18'inde parlamenter demokrasiyle yönetildiği, son 20'de ise 15'inde başkanlık sistemi, 4'ünde de yarı başkanlık sistemi olduğu bir bilimsel gerçek. Şimdi, başkanlık sisteminin en iyi uygulandığı ülkelerden birisi, hatta en iyisi diyebileceğimiz Amerika'da, Obama'nın ve geçmişteki başkanların da birliğin durumu konuşmasında yani kongrede yaptığı birliğin durumu konuşmasında yargıçlar tarafsızlıklarına gölge düşme ihtimaline binaen ayağa kalkmamışlardır.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, uyarır mısınız ya, gürtültü var.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

TUFAN KÖSE (Çorum) – Dahası, 9 kişilik bu mahkemenin 3 üyesi de yine tarafsızlıklarına gölge düşeceği mantığıyla ve gerekçesiyle o toplantıya bile gitmemişlerdir.

BAŞKAN – Sayın Köse, toparlayabilir miyiz.

TUFAN KÖSE (Çorum) – Toparlıyorum, toparlıyorum.

Başkanı, ilk defa konuşma geldi, bir üç beş dakika...

BAŞKAN – Tamam, biliyorum, lütfen...

Değerli arkadaşlar, uğultuyu keselim lütfen, Sayın Köse'yi dinleyelim.

TUFAN KÖSE (Çorum) – Şimdi, şaş kaza, ülkemizde Sayın Cumhurbaşkanının katıldığı bir toplantıda ayağa kalkmayan yargıç olsaydı -olmaz da- ne olurdu? Ya "darbeci" derlerdi, "FETÖ'cü" derlerdi ya tutuklardı, en iyi ihtimalle de işine son verirdi. Şimdi, Fatih Sultan Mehmet'e atfedilen bir hikâye var, geçmişte Kadı Hızır Bey'le ilgili. Mimar Atik Sinan diye birisi var, Fatih Sultan Mehmet'in -bu da zannedersen, Rum kökenli- emriyle -hocam oradan tasdik ediyor- kubbesi Ayasofya'dan daha büyük bir cami inşa edilmesi isteniyor. Hangi sebepleyse, kendine göre haklı gerekçeleriyle, inşa ettiği caminin kubbesi Ayasofya'nunkinden daha küçük olduğu için...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, uğultuyu keselim lütfen.

Buyurun.

TUFAN KÖSE (Çorum) – ...Fatih Sultan Mehmet bu mimarın ellerinin kesilmesini emrediyor ve kestiriyor, mimar da şikâyete gidiyor. Çok kısaca, bağlayacağım, fazla uzatmayacağım. Ellerini kestiriyor, Kadı Hızır'a şikâyete gidiyor. Kadı Hızır da İstanbul'un o zamanki ilk kadısı daha. Ve sonuçta, bugün de hâlen binası duran -bu, Gülfemhatun Sokak'taymış- o binada yargılama yapılıyor ve Kadı Hızır da Fatih Sultan Mehmet'in ellerinin kesilmesine karar veriyor.

Toparlıyorum Başkanım.

BAŞKAN – Tamam.

TUFAN KÖSE (Çorum) – Şimdi, bu menkıbeyi niye anlattım? Arkadaşlar, bu menkıbe bize neyi hatırlatıyor? Obama'nın karşısında bile ayağa kalkmayan yargıçları mı anlatıyor, yoksa Facebook'ta reis güzellmeleriyle kariyerlerinde yükselmeyi düşünen yargıçları mı anlatıyor? Maalesef, ülkemizde bağımsız bir yargının olmadığı hepimizin malumu.

Sözlerime şöyle son vermek istiyorum: Değerli arkadaşlarım, burada tabii başkanlık rejimine güzelleme yapan iktidar partisi milletvekilleri, destekleyen diğer partideki arkadaşlar, bugün Türkiye'nin geleceğinin başkanlık sisteminde olduğunu, çok sesliliğin olmaması gerektiğini çok güzel şekilde anlatıyorlar, savunuyorlar ama yarın, şaş kaza, Sayın Recep Tayyip Erdoğan "Ben başkanlık sisteminden geçici olarak vazgeçtim." ya da "Vazgeçtim." dese, eminim, yarın buradaki konuşmaların da şekli değişecektir.

Son söz, böylesine olağanüstü denetlenemeyen yetkilerin ben, Sayın Genel Başkan Kemal Kılıçdaroğlu da dâhil, hiçbir kimseye verilmesini, iki bin yıllık devlet geleneği olan, yüz elli yıllık demokrasi geleneği olan, parlamenter demokrasiyle yaşayan Türkiye'ye 21'inci yüzyılda yakıştıramadığımı söylemek istiyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Köse, teşekkür ediyorum.

Söz sırası Sayın Hüsni Bozkurt'ta.

Buyurun Sayın Bozkurt.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli Hükümet temsilcileri, Sayın Başkanlık Divanı, milletvekili arkadaşlarım, sayın grup başkan vekilleri ve uzman arkadaşlar, bürokratlar; herkesi saygıyla selamlıyorum.

Günlerdir gece yarılarna kadar, günde neredeyse on iki-on üç saat bir mesai yürütüyoruz ama çok üzüntüyle ifade etmek istiyorum ki iktidar partisi milletvekilleri veya sözcüleri dâhil, hiç kimse konuşulanı dinlememekte acayip bir kararlılık gösteriyor. Yani, ben şimdi burada başlasam, desem ki: Kuru fasulye, baklagillerden son derece protein değeri yüksek bir üründür, bol salçalısı ve soğanlısı çok iyi olur. Eminim, şu anda ne dediğimi Divanı yürüten Sayın Başkan bile farkında değil. Onun için, kuru fasulyeden geçip makarnanın faydalarını da anlatabilirim, hiçbir mahzuru yok çünkü Türkiye'nin, ülkemizin, çocuklarımızın yarınını konuşuyoruz, kendimizce bunca birikimimizle, yaşamışlıklarımızla bir şeyler ifade etmeye çalışıyoruz ama örneğin, pek çok arkadaşımız bununla çok da ilgili değil, hâlâ ilgili değil, canınız sağ olsun.

Şimdi, arkadaşlar, bir Anayasa değişikliği konuşuyoruz ama bu Anayasa değişikliğinin gerek Hükümet temsilcileri gerek Adalet ve Kalkınma Partisinin sayın grup başkan vekilleri gerek Sayın Adalet Bakanı buraya gelip ne kadar önemli, ne kadar kuvvetler ayrılığı ilkesine dayalı, ne kadar istikrar sağlayıcı bir metin olduğunu bize anlatıyorlar; güzel. Hatta, not aldım, Sayın Adalet Bakanı dün dedi ki: "Bununla istikrar diye bir sorun kalmayacak, zorunlu istikrar..." Hah yani teşbihte hata olmazmış,

hani şecaat arz eden merdi Kıpti'nin sirkat söylemesi gibi, zorunlu istikrar, arkadaşlar, ancak dikta rejimlerinin eseridir. Burada hukukçu arkadaşlar var, değerli hocalar var. Eğer bir toplumda zorunlu istikrar varsa orada tam da dikta yönetimi vardır, bununla tam da onu getiriyorsunuz.

İkincisi: Arkadaşlar, günlerdir burada kişiye özel bir Anayasa değişikliğini tartışıyoruz. Bizim sözcülerimiz de dâhil, hepimiz, ben de çok inanarak öyle söylüyorum, yüz yıl sonra, iki yüz yıl sonra ya da 2023'te ya da 2033'te gelecek Cumhurbaşkanı üzerinden konuşuyoruz ama aslında bal gibi Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a göre biçilmiş bir elbisenin bu topluma uyup uymayacağını konuşuyoruz burada çünkü ilk konuşmamda da arz etmeye çalışmıştım, 20'nci maddeyle, şimdi tabii 19 mu, 18 mi, kaç olduysa, getirdiğiniz geçici 21'inci maddenin (b) bendinde Cumhurbaşkanına altı ay içinde kamuyu düzenleme yetkisi veriyorsunuz ve 21'inci maddenin (c) bendiyle de yine bugünkü Sayın Cumhurbaşkanına Adalet ve Kalkınma Partisine dönüp o partiye Genel Başkan olma imkânı tanıyorsunuz. Dolayısıyla, çok da fazla kişiye özel bir Anayasa değişikliği. O zaman ben, tabii, kime veriyoruz bu yetkiyi, sorgulamak istiyorum. Neden? Çünkü, belki burada, örneğin 2007 ile 2011 arasında, 2014 arasında yeterli çoğunluğu olduğu hâlde AKP'nin neden böyle bir teklife gerek görmediğini anlayabiliriz. Neden anlayabiliriz? Çünkü, o zaman Abdullah Gül Cumhurbaşkanıydı ve Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın Abdullah Gül kardeşine böyle bir yetki tanımlaması düşünmesi bile düşünülemeyeceği için hiç gündeme gelmedi. Şimdi niye gündeme geldi? İşte, Saray neden Cumhurbaşkanlığı Sarayı olduysa bu teklif de onun için şimdi gündeme geldi. Arkadaşlar, peki, o zaman biz bu yetkileri kime veriyoruz? Bakın yani buradaki muhalefet hassasiyetini iktidar partisindeki arkadaşlarımızın empati kurarak anlayabilmesi ricasıyla ve onlarla birlikte hareket eden Milliyetçi Hareket Partisindeki, özellikle bu teklifin hazırlanmasında emeği olan arkadaşların dikkatine sunmak istiyorum. Hangi kişiye bu yetkiyi vereceğiz? Yani, Sayın Recep Tayyip Erdoğan 1990'lardan beri bu ülkenin siyasi hayatında olan bir figür olmasa, 1993'te, 1994'te Adalet ve Kalkınma Partisinin değil ama o zamanki Refah Partisinin İstanbul İl Başkanı olmasa, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı olmasa, sonra bir parti kurmasa, on iki yıllık Başbakanlık ve iki yıllık da Cumhurbaşkanlığı deneyiminden bizim edindiğimiz birtakım kanaatler olmasa belki yeni bir kişi için farklı şeyler söyleyebiliriz. Ama karşımızdaki kişi kim, ne diyor? "Bütün milliyetçilikleri ayaklarının altına almış bir iktidarız biz." diyor; ne diyor: "Ben de bir çobanım, siz de bir çobansınız, güttüklerimizden sorumluyuz." diyor. Yani, birilerini koyun, kendini de çoban sayan bir anlayıştan söz ediyoruz. Bu ifadeler Sayın Cumhurbaşkanının ifadeleri, benim değil. Başka ne diyor? "Osmanlı'da eyaletler vardı; Lazistan vardı, Kürdistan vardı, bu bir barış ve toplumsal huzur getiriyordu." diyor. Başka? Yani diyor ki... Hadi bunu okuyayım: "Trenimizi kimse durduramaz. 'Tren' dedim de aklıma geldi. Hindistan'ı ziyaret eden Afrikalı bir devlet başkanının bindiği tren aniden durmuş, sormuşlar 'Neden durdu bu tren?', 'Yolumuzun üstünde bir inek yatıyor efendim, inekler bizde kutsaldır, onları rahatsız edemeyiz, hayvan ne zaman kalkarsa o zaman yolumuza devam edeceğiz.'" Burada devam ediyor Sayın Erdoğan, 1993 yılı, Rize konuşması, İstanbul Refah Partisi İl Başkanı, "Ne mutlu onlara ki inek canlı, bizim yolumuzu kapatan inek ise ölü. Kimse de adını ağzına alamıyor. İneği yolumuzdan evvelallah kaldıracamız. Sizlerin yardımlarıyla, artık nasıl olursa, nasıl denk gelirse bu ölü ineği bu yoldan kaldıracamız."

Şimdi, sevgili arkadaşlar, demin de söyledim, karşımızdaki siyasi figür eğer hakikaten demokrasiye saygılı, hakikaten bu ülkenin kuruluş felsefesine saygılı, hakikaten cumhuriyetin temeliyle sorunu olmayan, hakikaten cumhuriyetin bu ülkeye kazandırdıklarıyla sorunu olmayan, hakikaten, hakikaten, hakikaten böyle bir siyasi figür olsa, belki o zaman oturup, bu getirdiğiniz, başkanlık da olmayan, cumhurbaşkanlığı da olmayan, partili cumhurbaşkanlığı da olmayan, tamamen "Tayyip tipi" bir sistemi tartışabiliriz belki ama bunu biz Sayın Recep Tayyip Erdoğan üzerinden tartışmak zorundayız çünkü bu yasayı kabul ettiğiniz zaman, ertesi gün, hem Cumhurbaşkanı hem AKP Genel Başkanı olarak siyaset

sahnesinde hüküm sürecek olan bir Sayın Cumhurbaşkanı profili var karşımızda ve aynı zamanda o Sayın Cumhurbaşkanı altı ay içinde çıkaracağı kanun gücünde bile olmayan Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle, yani Meclisin ancak belli yasal prosedürlerle değiştirebileceği bir kararname getirecek ve bununla devleti yeniden yapılandıracak. Dolayısıyla bunu bilmeliyiz.

BAŞKAN – Sayın Bozkurt, toparlar mısınız lütfen.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Tabii, toparlayacağım. Ama ben gerçekten bir profil anlatmaya çalışıyorum Sayın Başkan, toparlıyorum.

BAŞKAN – Anlıyorum. Lütfen.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Öyle bir durumla karşı karşıyayız ki, bir sakallı emekli generale ülkenin güvenliğini teslim eden bir Cumhurbaşkanıyla karşı karşıyayız, yine, bir jöleli muhtereme ekonomiyi emanet eden bir Cumhurbaşkanıyla karşı karşıyayız, kafasında fesle dolaşan bir adama tarih emanet eden bir Cumhurbaşkanıyla karşı karşıyayız. Bir sürü olayla karşı karşıyayız. Yani, “özgür basın” deyince “Alo Fatih”i anlayan bir Cumhurbaşkanıyla karşı karşıyayız, “darbe” dediğimiz zaman ancak “Allah’ın lütfunu” anlayan bir Cumhurbaşkanıyla karşı karşıyayız, o darbeyi fırsata çevirmeye çalışan bir Sayın Cumhurbaşkanıyla...

Bunları kendi ifadeleri olduğu için söylüyorum Sayın Başkan.

Bakın, bu kişiye, yani bu Sayın Cumhurbaşkanına, kendisini tek adam yapacak ve ülkenin bütün devlet yönetimini ele geçirecek bir yetki asla verilemez, verilmemeli. O nedenle...

Hemen karşımda oturuyor -ben de çok hürmet ediyorum, çok değerli buluyorum katkılarını- çok uzun yıllardır bu Parlamentoda olan Sayın Ahmet İyimaya diyor ki: “Açık oylama yapalım.”

BAŞKAN – Sayın Bozkurt, toparlar mısınız lütfen.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Neden bu ihtiyacı hissediyoruz? Çünkü biz gördük ki daha önceki oylamalarda da, sayın iktidar milletvekillerini tek başına ve vicdanlarıyla oy kullanmaya bırakmıyorsunuz.

Şimdi, bakın arkadaşlar -bitiriyorum- bakın, paşalarını bu ordunun Anıtkabir girişinde dedektörle aradınız ama bir sergi girişinde bir polisi doğru dürüst güvenlik kontrolünden geçirmedığınız için bu ülkenin topraklarında bir büyükelçi katledildi.

BAYRAM ÖZÇELİK (Burdur) – Çankaya Belediyesi!

BAŞKAN – Sayın Bozkurt, toparlar mısınız lütfen.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Şimdi, öyle bir ülkede yaşıyoruz sevgili arkadaşlar. Bu Anayasa değişikliğiyle ilgili önerilerin hiçbirini dikkate almadınız, yedek milletvekilliğini geri çektiniz, 15’inci maddeyi geri çektiniz, bugün basına yansıyor, bazı değişiklikler, daha da yapacaksınız ama ne yaparsanız yapın, Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; bu Anayasa değişikliği teklifinin bir kişiye özel ve tek kişinin hâkim olacağı bir düzen getireceği gerçeğini değiştirmeniz mümkün değildir. Onun için ben, değerli iktidar partisi milletvekillerine, bu teklifi geri çekmelerini öneriyorum çünkü gerçekten bu teklif, deve gibi, neresine baksanız eğri bir teklif, asla düzelmesi mümkün değil.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Bozkurt, teşekkür ediyorum.

Tabii, konuşmanızın içinde Sayın İyimaya’nın ismi geçtiği için ve Sayın İyimaya önceki dönemlerde de Komisyonumuzun Başkanlığını yaptığı için...

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Ben, tabii, özür dilerim Başkanım, bir şey ilave edeyim: Basından okuduğumu söyledim, Sayın İyimaya düzeltilirse mutlu olurum, asla saygısızlık etmek için söylemedim.

BAŞKAN – Sayın İyimaya’ya düzeltme için bir dakika söz vereceğim.

Buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

7.- Ankara Milletvekili Ahmet İyimaya'nın Konya Milletvekili Mustafa Hüsnü Bozkurt'un (2/1504) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, saygılar sunuyorum.

Benden sâdır olmayan, bana izafe edilen bir sözü düzeltiyorum: Ben, eskiden beri, anayasa oylamalarının mutlak şekilde açık yapılması gerektiğini, Anayasa'mızın 175'inci maddesinde bu yöndeki mevcut buyurucu hükmün -87'de girdi- değiştirilmesi gerektiğini söyledim. Yani, mevcut Anayasa hükmü değişmeli ve dünyanın hiçbir anayasasında yok. Yoksa, Anayasa hükmü dura dura, “Oylama açık olsun.” gibi bir söz yok bende.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Kapalı mı olacak? Biz teşekkür ederiz.

BAŞKAN – Sayın İyimaya, teşekkür ediyorum.

II.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1504) (Devam)

BAŞKAN – Söz sırası Sayın Celalettin Güvenç'te.

Sayın Güvenç, buyurun.

CELALETTİN GÜVENÇ (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Değerli Komisyon üyeleri, ben de heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Dokuz gündür, günde yaklaşık on iki saat mesaiyle, yeni bir Anayasa değişikliğini yapmaya çalışıyoruz. Doğrusu, bu sürede, zaman zaman, Periscope'tan taraftara, seçmene selam düzeyinde konuşmalar yapılsa da genelde felsefi, siyasi değerlendirmelerle, inşallah, ülkemizin önünü açacak bir çalışmaya imza atıyoruz.

Hemen sözlerimin başında, bu on günlük süredeki tartışmalardan da çıkarttığım bir sonucu samimi olarak ifade etmek istiyorum, o da şudur: Halkımızın yüz yıldır, yüz elli yıldır tercihi demokrasidir, hiçbir güç ve kuvvetin bu sistemi zorlaması, değiştirmesi söz konusu değildir. Zaten, Allah korusun, aksi takdirde, halkın sahiplenmediği bir demokrasiyi de sahiplenecek bir güç yoktur. Dolayısıyla, gerek bu toplantıda gerek başka yerlerde ve platformlarda demokrasiyle ilgili yapılan ateşli savunmaların, gereksiz kaygıların yersiz olduğunu, demokrasimizin halk nezdinde güçlü bir yere sahip olduğunu ifade etmek istiyorum ve 15 Temmuz kanlı, hain saldırının da, halkımızın rüşünü ispatı bakımından, dünya tarihine geçmiş önemli bir mihenk noktası olduğunun altını çizmek istiyorum. Peki, buna karşın neden Komisyonda veya değişik ortamlarda tek adam rejiminin gelebileceği ısrarla savunuluyor? Şunun altını çizmek lazım; bu değişiklikle:

1) Türk demokrasisinde lider sultası bitecektir. Partiler kapanmayacak ama her muhalefet partisinde bir yenilenme her seçimde kaçınılmaz yaşanacaktır.

2) Kazanan taraf ise en fazla iki dönem kalacak, iki dönemin sonunda yeni yüzler yönetime ve siyasete gelecektir. Bunu görmek lazım.

3) Komisyon üyelerinin eleştirdiği husus, kararname yetkisiyle Meclisimizin yetkisinin elinden alınacağı ve hükümsüz hâle geleceği noktası ise tamamıyla yersizdir. Çünkü maddeyle ilgili düzenlemeye baktığımızda kararname çıkarılabilecek hükümler tadat edildiği gibi maddede çok açıkça bir şekilde kanunla düzenlenen konularda kararname çıkarılmayacağı yazılmıştır. Gene maddede, bir konuda kararname varsa bile Meclisimizin yasa çıkarabileceği ve kararnameyi hükümsüz hâle getireceği açık bir şekilde ifade edilmiştir. Madde metnini isterseniz okuyabilirim ama son kısmını okuyayım isterseniz. (“Oku” sesleri) Peki okuyayım arkadaşlar. Bana izin verin, az bir konuşayım isterseniz.

BAŞKAN – Sayın Güvenç, toparlayalım.

CELALETTİN GÜVENÇ (Kahramanmaraş) – O zaman son kısmını, bakın “Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile kanunlarda farklı hükümler bulunması hâlinde kanun hükümleri uygulanır. Türkiye Büyük Millet Meclisinin aynı konuda kanun çıkarması durumunda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi hükümsüz hâle gelir.” Madde metni budur. Meclis hâkimdir konusuna ve yasama erkine. Madde burada.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, peki neden biz AK PARTİ olarak, iktidar partisi olarak böyle bir öneriyi ülkemizin ve Meclisimizin gündemine getirdik? Onun sırrı da şudur: Önümüzdeki elli yıl bu ülke ya küresel bir aktör olacak, tabiri caizse dünya birinci liginde oynayacak ya da maalesef makus talihine boyun eğecektir. (Gürültüler)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, lütfen hatibi dinleyelim.

CELALETTİN GÜVENÇ (Kahramanmaraş) - Birinci ligde oynamanın şartı güçlü, cesur, halka dayanan, pratik karar alabilen bir yönetim ve yürütme erkinin kurulmasından geçmektedir. Bizim düşüncemiz budur. Parlamenter sistemin bir tepki felsefi yaklaşımı olduğu, teorik olarak birçok paradoksu içinde barındırdığı uzmanlar tarafından ifade edilmektedir. Üzülerek müşahade ettim ki konuşmalarda Türkiye uygulaması ve örneğinden de hiç ders çıkarılmadan yorumlar yapılmıştır. Önümüzde iki seçenek vardı. Sayın Ahmet İyimaya, engin bilgi deposuyla efradını cami, ağyarını mâni güzel bir tespitle neden bu yola gittiğimizi anlattı. İki seçenek vardı.

BAŞKAN – Sayın Güvenç, toparlayalım lütfen.

CELALETTİN GÜVENÇ (Kahramanmaraş) – Bir bu; ikincisi ise İtalya’nın, Yunanistan’ın uyguladığı aşkın temsil sistemiyle bu ülkenin bir daha koalisyonlara muhtaç olmasının önlenmesiydi. Bu mümkündü. Ama bu yapıldığında da gene antidemokratik değişiklikler yapılıyor diye belirli çevrelerde kıyamet koparılacaktı. Kaldı ki aşkın temsille koalisyonlara ihtiyaç kalmasa da 1961 Anayasası’ndaki güçlü cumhurbaşkanı gene yerinde duracak ve sonradan 367 garabetiyle eklenen seçilmiş cumhurbaşkanı da orada duracaktı.

BAŞKAN – Sayın Güvenç, toparlayalım lütfen.

CELALETTİN GÜVENÇ (Kahramanmaraş) – Dolayısıyla bu iki yoldan doğru olan yol seçilmiştir ve bu teklif huzurlarınıza gelmiştir. Ben umuyorum, inanyorum ve güveniyorum ki bu reformdan sonra Türkiye’de koalisyon dönemleri, kaos dönemleri, milli iradeye müdahale dönemleri bitecek, halkın seçtiği bir yürütmenin başı cumhurbaşkanı beş yıl süreyle yönetecek, başaramazsa çekip gidecek, hoş seda olacaktır.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Güvenç, çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, konuşma sırası Sayın Selin Sayek Böke’de.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli Komisyon üyeleri ve basın emekçileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şu anda Türkiye Büyük Millet Meclisinde Anayasa Komisyonunda Meclisi, demokrasiyi ve bildiğimiz anlamdaki cumhuriyeti ortadan kaldıracak bir teklifi görüşüyoruz. Bu teklif açıkça bir rejim değişikliği önerisidir. Bu teklif demokrasiyi ortadan kaldıran, Türkiye’ye otoriterliği getirecek olan bir rejim değişikliğidir.

Anayasalar toplumsal sözleşmelerdir. Bu sözleşmeler toplumun mutabakatıyla yapıldığında ancak toplumsallaşır. Ve toplumsal mutabakat inşa etmek için değil kendi dediğini dayatmak için ve bunun adına işletilen süreçler sonucunda daha doğmadan bu toplumsal sözleşmeler ölürler. Ölü doğmasın diye, toplumsal mutabakat olsun diye birbirimizi dinlemek gerekir, birlikte konuşmak gerekir, mutfağı hakikaten bir mutfak gibi çalıştırmak gerekir. Bu şekilde yapılmayan anayasalar ülkelere mutluluk getirmez, huzur getirmez, refah getirmez, kalkınma getirmez, barış, zenginlik ve özgürlüğü hiç getirmez. Aksine böyle yapılan anayasalar ülkelere felaket getirirler. Esasında bizler işler böyle yapıldığında ne olduğunu daha önce de gördük. O zaman da söyledik. 12 Eylül 2010 referandumunda “yapmayın” demiştik, ısrarla “Yanlış yapılıyor, lütfen bunu hep beraber düzeltelim.” demiştik. “Muhalefeti dinleyin, bir ortak akıl çıksın.” demiştik. Ama aynı bugünkü edayla, aynı bugünkü havayla o gün Anayasa “Biz biliyoruz, yapacağız.” diye değiştirildi ve biz 15 Temmuz darbe girişimini muhalefetiyle iktidarıyla hep beraber yaşadık. Yargıyı FETÖ’ye işte o 12 Eylül 2010 referandumuyla zimmetlediniz. Bunları tüm açıklığıyla biz söylerken aynı bugün burada Komisyonda olduğu gibi “Siz bilmezsiniz, biz biliriz.” demiştiniz. Artık şunu herkesin açıkça anlaması gerekiyor: İşler böyle yapıldığında diktatörlükler ortaya çıkıyor; diktatörlükler olduğunda iç savaşlar, darbeler, toplumsal kargaşalar, siyasi suikastlar ortaya çıkıyor. İşte bizim verdiğimiz mücadelenin ne kadar haklı olduğunu gösteren sonuçlar da Türkiye’nin son birkaç ay içerisinde yaşadığı bu gerçeklerle açıkça ortada. Farkındayız, çok aceleniz var, fazla konuşulmasın, tartışılmasın istiyorsunuz çünkü esasında siz de biliyorsunuz ki bu tartışılan bir hükümet sistemi tartışması değil, bu tartışıyor olduğumuz açıkça cumhuriyeti ve demokrasiyi ortadan kaldırıp kaldırmamaya dair yaptığınız bir tartışma. O zaman açıkça bunu ortaya koymak gerekiyor. Bu teklif Cumhurbaşkanına bu Meclisi, Gazi Meclisi feshetme yetkisi veriyor. Cumhurbaşkanı ve Meclis seçimlerini aynı anda yaparak yasamanın iradesini yürütmeye tabi kılıyor. Cumhurbaşkanını parti genel başkanı yaparak Cumhurbaşkanının yasamayı eline almasının önünü açıyor. Yasamanın yürütmeyi denetleme mekanizmalarını tamamen ortadan kaldırıyor. Meclisin yasama yetkisini fiilen gasbederek Cumhurbaşkanı kararnamelelerinden yasama yetkisini tamamen saraya devrediyor. Yani özetle, bu getirilmiş olan teklif, 23 Nisan 1920’de yaratmış olduğu büyük bir mücadeleyle çıkmış olan Meclisi ortadan kaldırıyor.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, bu Anayasa teklifini yansıtmıyor.

BAŞKAN – Bir saniye... Değerli arkadaşlar...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – İzin aldık Başkanlık Divanından.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Olur mu öyle şey? Ekranda sadece Anayasa yansıtılır, teklif yansıtılır. Anayasa metnini orada görmek istiyorum.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Bu teklif, demokrasinin... (Gürültüler)

BAŞKAN – Şimdi, bir saniye... Bir saniye...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Var, var...

BAŞKAN – Bir saniye... Bir saniye...

Şimdi, bize dediniz ki, slayt var ama konuşmanın dışında orada bir metin kaldı...

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Doğru, özür dilerim, haklısınız.

İSMAİL AYDIN (Bursa) – Sayın Başkan, slaytın olması doğru değil.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Ekranda sadece Anayasa yansıtılmalı.

İSMAİL AYDIN (Bursa) – Sadece Anayasa maddesinin, değiştirilen Anayasa...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Olur mu öyle şey arkadaşlar?

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar... Değerli arkadaşlar...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Metni anlatıyor. Siz de yapın, öyle şey olur mu?

İSMAİL AYDIN (Bursa) – Hayır, öyle bir usul yok.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Niye olmasın?

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Gerçekleri görmekten niye korkuyorsunuz?

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, değerli arkadaşlar, bir saniye...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Olur mu öyle şey ya! Siz de yapın.

BAŞKAN – Bir dakika... Değerli arkadaşlar, bana sadece ekonomik verilerin olduğu bir slayt olarak söylendi.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Evet.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Doğru, öyle, slaytlarda bir tek onlar var.

İSMAİL AYDIN (Bursa) – Slayt da olsa doğru değil.

BAŞKAN – Şimdi ben de açık yüreklilikle şunu söyleyeyim: Konuşurken değerli arkadaşlar burada mesela...

MURAT EMİR (Ankara) – Hangi maddeyi düzelttiniz slaytta...

BAŞKAN – Sayın Emir konuyu değiştirme, Sayın Emir.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Demokrasi anlayışınız bu.

BAŞKAN – Sayın Emir, konuyu değiştirmeyin.

Değerli arkadaşlar, ben şöyle düşündüm dedim ki: Konuşurken metin tutabiliyorlar ellerinde, gösterebiliyorlar. Ekonomik veriler devam edecek diye düşündüm ama...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ekonomik veri.

BAŞKAN – Ama biraz önce orada bir metin sabit kaldı.

Sadece konuşmanıza hızlı şekilde devam ederseniz bitirelim lütfen.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Tamam, ben zaten veriye gelmiştim.

BAŞKAN – Zaten çok kısa kaldı.

Çünkü Anayasa metninin orada kalması gerekiyor.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Teşekkür ediyorum.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Sayın Başkan, metni anlatıyor, öyle bir şey yok ki.

BAŞKAN – Ama orada metin konuşmayla uyumlu değil, konuşmayla uyumlu olmadı. Ben de bu arada diğer konuşmacıları ayarlıyordum.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Ben izninizle...

BAŞKAN – Metin konuşmayla uyumlu olmadı, orada...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Elitaş'tan talimat alma Başkan.

BAŞKAN – Ya, lütfen...

Değerli arkadaşlar, talimat da alırsız gerekirse, onda bir sıkıntı yok. (CHP sıralarından gürültüler)

Değerli arkadaşlar, lütfen...

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum, ben buradan devam ediyorum.

BAŞKAN – Lütfen, ama iyi niyetimi suistimal etmeyin, hızlı şekilde devam edin.

İSMAİL AYDIN (Bursa) – Ekrandan o slaydı kaldıralım. Böyle bir usulümüz yok.

BAŞKAN – Kaldırın. (Gürültüler)

Devam edin.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Bu teklif...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

Hızlı şekilde devam edin.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Hızlı şekilde konuşmayla bağlantılı devam edecek şekilde, hızlı şekilde.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Evet evet, oradan devam ediyorum.

BAŞKAN – Hızlı şekilde.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Bu teklif Türkiye'yi bir yol ayrımına getiriyor. Demokrasi mi diktatörlük mü? Özgürlükler mi, refah mı, fakirlik mi? (Gürültüler)

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Ya, bu teklifle ne alakası var?

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar... Değerli arkadaşlar...

Siz lütfen devam edin.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Dünya, esasında bütün bunları...

BAŞKAN – Sayın Böke, konuşmanızla bağlantılı şekilde devam edin.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Evet, oraya geliyorum.

Dünya bütün bunları esasında daha önce konuştu, yüzlerce akademik makale var.

İSMAİL AYDIN (Bursa) – Sayın Başkanım, böyle bir usul yok. Lütfen, ekrandan o slaydı kaldıralım. Böyle bir usulümüz yok. Yeni bir usul belirliyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Böke, devam edin.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Koskoca bir külliyat var. Dünyada, bu önerinin gerçekleşmesi durumunda verilerle Türkiye'nin ne yaşayacağını göstermiş olan derinlikle çalışmalar var. Bugün slaytlarla yansıtıyor olduğumuz bu veriler, tam da bu akademik çalışmalarda ortaya çıkmış olan sonuçları sizlerle paylaşmak için, mutfağı mutfak olarak çalıştırmak adına sunulmuş slaytlar.

Bu slaytlardan ilki bize şunu gösteriyor: Ülke deneyimleri...

BAŞKAN – Konuşma süreniz bitmek üzere, bunu biliyorsunuz.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Evet. Diktatörlükler demokrasilerden daha fakirdirler.

İMİRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Ya, kardeşim ne diktatörlüğü ya, ne diktatörlüğü? (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – 1991-2015 yılları arasında yıllık ortalama kişi başı gelire bakarsak eğer diktatörlüklerde 4.700 dolar olan gelir düzeyi demokrasilerde 35 bin dolara çıkıyor yani demokrasiler otoriter rejimlere kıyasla 7 kat daha çok gelir yaratabiliyorlar insanlar için. Bugün sizi rahatsız ediyor olan o görüntü tam da bu 7 katlık artışı gösteriyor.

BAŞKAN – Sayın Böke, lütfen... Sayın Böke, sadece konuşmaya devam edin lütfen.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Türkiye'nin bugünkü ortalama geliri kişi başına 11.300 dolar. Burada bir anımsatma yapalım, bu rakam TÜİK'in henüz tam anlayışlamayan millî gelir revizyonundan sonra ortaya çıkmış olan rakam. Türkiye'de kişi başına gelir 2013'ten beri düşüyor. (AK PARTİ sıralarından gürültüler) 2013'te 12.480 dolar iken, bugün 11 bin dolara gerilemiş vaziyette. 2013, Türkiye'de fiilî başkanlığa geçişin yılı. Yani uzağa bakmak gerekmiyor kendi tarihimize bakarsak...

BAŞKAN – Sayın Böke, toparlayın lütfen, toparlayın lütfen.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – ...esasında yarın gelirimizin ne olacağını söylüyor.

BAŞKAN – Sayın Böke, toparlayın lütfen.

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Konuya gelin biraz.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Türkiye'de bir yol ayrımında. Ya demokrasiyi güçlendirecek ve hep beraber zenginleşeceğiz ya da otoriterliği seçeceğiz ve hep beraber fakirleşeceğiz. (Gürültüler)

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, hiç olmayan bir usulü burada uyguluyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Böke, toparlayın lütfen.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Otoriterliğe geçince sadece gelirimiz düşmeyecek aynı zamanda büyüme de azalacak. Uluslararası deneyimler, otoriter yapılarda demokrasilere kıyasla büyüme oranlarının daha düşük olduğunu... (Gürültüler)

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, yaptığınız doğru mu? Olmaz böyle bir şey.

BAŞKAN – Sayın Böke, toparlayın lütfen.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – İşsizlik oranları da enflasyon da hep daha farklı. Otoriter rejimlerde işsizlik oranları yüzde 9 iken demokrasilerde işsizlik oranları yüzde 7. Eğer biz otoriterliğe geçerse bu teklif kabul edildiğinde, işsiz sayısı Türkiye'de 6 milyonun üzerine çıkacak.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Yaptığınız doğru değil, doğru bir iş değil Sayın Başkan. Sayın Başkan, lütfen kaldırın. Olmayan bir şey yapıyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Böke, toparlayın lütfen.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – İnsan hayatı ucuz ama diktatörlüklerde hayat çok pahalı.

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Maddeyle ilgili de konuşun.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Yine, 1991-2015 yılları arasında otoriter rejimlerde enflasyon yüzde 57 iken, demokratik rejimlerde enflasyon yüzde 3. Yani fark neredeyse 20 kat. Eğer biz bugün Anayasa Komisyonundan bu teklifi geri çekmezsek yarın Türkiye'de hayat 20 kat daha pahalı olacak.

İMİRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Evet, CHP döneminde kıtlık oldu, 4 defa kıtlık oldu.

BAŞKAN – Sayın Böke, toparlayın lütfen.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Türkiye’de enflasyon 2015 yılında yüzde 8’di, eğer bu teklif kabul edilirse 20 katlık bir artış olacak. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Böke, toparlayın lütfen.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Uluslararası deneyimler otoriter rejimlere geçildiğinde gelir dağılımının adaletsizleştiğini gösteriyor.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Kendinize göre bir yorum yapıyorsunuz, gerçeklikten uzak.

BAŞKAN – Sayın Böke, toparlayın lütfen.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Yani, bugün 1.404 lira vererek bir kez daha açlığa mahkûm ettiğiniz 6,5 milyon insan bundan sonra daha da fakirleşecek.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Gerçeklikten uzak, alakası olmayan bir yorum yapıyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Böke toparlayın, toparlayın lütfen.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Diktatörlüklerde ekonomik özgürlükler çok daha az, sınırlıdır.

BAŞKAN – Sayın Böke...

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Ekonomik özgürlükler, otoriter rejimlerde demokrasilerden daha düşüktür.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Akın Üstündağ’ın, Akın Üstündağ’ın daha önce... Farazi meseleleri ekonomik olarak dinliyoruz arkadaşlar.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Diktatörlüklerde mülkiyet hakkı, emeği özgürce kullanma hakkı, yatırım özgürlüğü çok daha az.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Zırva, zırva tevil götürmez!

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Bunlar TÜİK rakamları.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Arkadaşlar, zırva tevil götürmez. (CHP sıralarından gürültüler)

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Gerçeklerden niye korkuyorsunuz?

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – İşte bu teklif, Türkiye’yi bir yol ayrımına getiriyor.

BAŞKAN – Sayın Böke...

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Bu teklif 80 milyona, zenginlik mi yoksulluk mu?

BAŞKAN – Sayın Böke... Sayın Böke...

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Öngörülebilirlik mi istikrarsızlık mı?

BAŞKAN – Sayın Böke, lütfen bitirin.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – İstihdam mı işsizlik mi?

BAŞKAN – Slaydı kapatın, slaytta çünkü parti amblemi var, kapatın, lütfen bitirin.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Rahat bir geçim yerine hayat pahalılığı mı, şeffaflık yerine kuralsızlık mı, yoksul özgürlük yerine baskı mı diye bir tercih veriyor.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bakın, zırva tevil götürmez arkadaşlar. (CHP sıralarından gürültüler)

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Tercihi kalkınmadan yana olanlar, umudu olanlar, demokrasiyi güçlendirmek isteyenler, cumhuriyeti korumak isteyenler oylarıyla bu Meclise gönderdiler. (Gürültüler)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar... Değerli arkadaşlar...

Sayın Böke toparlayın lütfen.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Siz milyonlar için, umut, kalkınma, zenginlik ve enflasyonun düşük olduğu bir Türkiye inşa etmek istiyorsanız bugün bu Komisyondan bu teklifi hemen geri çekerseniz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Realiteye dayanamadınız ekranları kapattınız değil mi? Realiteye dayanamadınız işte. Gerçekler ekranda, gerçekler ekranda tabii ki, dayanamadınız mı buna?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Diktatörlük lafından niye rahatsız oluyorsunuz? Niye rahatsız oluyorsunuz?

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Diktatörlük bu! Niye kapatıyorsunuz ekranları?

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Saraydan korkmayın!

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, söz sırası...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Elitaş, Sayın Başkanım, buyurun.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Usulle ilgili Sayın Başkan...

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Niye kapatıyorsunuz? (Gürültüler)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar... Değerli arkadaşlar, bir müzakere...

IV.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- Komisyonun çalışma usul ve esasları hakkında görüşmeler

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, bakın, usule uygun bir görüşme yapmaya gayret ediyoruz.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, yaptığımız doğru değil.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Anayasa Komisyonunda hiç olmayan bir iş.

Hanımefendi belki çok güzel mesajlar vermiştir, çok güzel veriler hazırlamıştır. Arzu ederdik, isterdik ki, Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzüğü'nü ve buradaki olmayan bir şeyi ihlal ederek değil ve burada da zorla yaptırarak değil.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Bilimsel bir veri.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ben izin aldım.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Başkan olarak sizden izin alınmış ama olmayan bir işle alakalı burada yapılan iş doğru değil. (CHP sıralarından gürültüler) Güzel bir çalışma yapmış, bütün milletvekillerine bu çalışmayı dağıtabilirdi.

Onun için Sayın Başkan, bu usul dışı uygulamanın umarım bundan sonra olmayacağını diliyorum. Siz sayın grup başkan vekiliyle görüşerek yapmışsınız ama usule uygun olmadığını ifade ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Tamam Başkanım, teşekkür ederim.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Niye olmasın?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Dağıtın bize, hadi dağıtın da bakalım.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Ha, bu arada Selin Hanım da milletvekili.

İSMAİL AYDIN (Bursa) – Milletvekili mi?

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, lütfen...

Değerli arkadaşlar, ben Cumhuriyet Halk Partili milletvekili arkadaşlara seslenmek istiyorum. Burada Başkanlık Divanı olarak belli bir dengeyle ve birbirimize yardımcı olarak bir müzakere sürecini götürüyoruz. (Gürültüler) Lütfen, karşılıklı tahrik etmeyin. Burada şimdi değerli arkadaşlar, sizinle ilgili konular olduğunda ben bizim arkadaşları uyarıyorum ama bakın, burada sizin konuşmacınızın lehine bir uygulama yaptım, lütfen bizim arkadaşları, AK PARTİ’li arkadaşları tahrik etmeyin. (CHP sıralarından gürültüler)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Kim tahrik ediyor?

BAŞKAN – Lütfen... Lütfen...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Tezcan’a kısa bir söz veriyorum. (Gürültüler)

ALİ ÖZCAN (İstanbul) – Sayın Başkan... Sayın Başkan...

BAŞKAN – Grup başkan vekili olarak söz veriyorum.

Değerli arkadaşlar, Cumhuriyet Halk Partisinin...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Arkadaşlar...

BAŞKAN – Ama ben bu sürecin toparlanmasını istiyorum.

ALİ ÖZCAN (İstanbul) – Sayın Başkan...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Ali Bey... Ali Bey, lütfen...

ALİ ÖZCAN (İstanbul) – Sayın Başkan, siz orada oturduğunuz sürece tarafsız davranmak zorundasınız.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Ali Bey... Ali Bey, lütfen, bende söz.

Sayın Başkan, arkadaşlar; yani usuli itirazlar olacaktır. Sayın Elitaş da grup başkan vekili olarak bir uygulamaya itiraz etti. Ben, öncelikle, başkan vekili olarak oturumu yöneten Sayın Başkan Vekiline teşekkür ediyorum. İtiraz da edilse yapılan uygulama Türkiye Büyük Millet Meclisinin yasama mutfağı olan komisyonlar açısından gerçekten çağdaş, bundan sonra da örnek alınması gereken bir uygulamadır. Doğru bir inisiyatif kullanmıştır ve Sayın Başkan bu çerçevede konuyla ilgili slaytın gösterilmesinin bir mahzuru olmadığını söylemiştir. Akış sırasında yanlışlıkla, konuşmanın akışında bir görüntü orada kalmış, sonra da bu düzeltilmiştir.

Sadece şunu kayda geçirmek için söz aldım: İç Tüzük’ün hiçbir yerinde görüşme sırasında bunların, bu tip çalışmaların yansıtılmayacağına ilişkin bir düzenleme yoktur; bu bir.

İkincisi...

İSMAİL AYDIN (Bursa) – Olacağı yönünde de yok.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Olacağı olmayabilir, olmayacağına ilişkin bir yasak yok.

BAŞKAN – Sayın Tezcan, toparlar mısınız.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Bitiriyorum, son cümle Sayın Başkan.

Olayın ruhunda böyle şeylerin olmasını yasaklamayı bırakın, teşvik etmemiz lazım. Yahu, yasama faaliyeti yapıyoruz yani bir arkadaşımız –yarın siz de olabilirsiniz- bunun ekonomik yaşamla ilişkisini anlatmaya çalışıyor milletvekillerine. Katılır ya da katılmazsınız, bunları yasaklamayalım.

Ben Sayın Başkana teşekkür ediyorum, bundan sonra da bu tip slaytlar eğer amacı aşmamak kaydıyla yapılacaksa bunun yerleşmesi lazım.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, konuşma sırası Sayın Bülent Kuşoğlu’nda.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, Bülent Bey yerini alırken tutanaklara geçmesi için Sayın Elitaş’a bir cümleyle cevap vermem gerekiyor. 35’i açın, buradan da Bülent Bey konuşacak zaten.

BAŞKAN – Ama lütfen...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bir cümle...

BAŞKAN – Beni zorda bırakıyorsunuz, lütfen...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bir cümle...

BAŞKAN - Sayın Özel, lütfen...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bir cümle Sayın Başkan,

BAŞKAN – Sayın Özel, lütfen...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bir cümle Başkanım.

BAŞKAN - Ama bak...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, bir cümle diyorum ya.

BAŞKAN – Sayın Özel, lütfen...

Sayın Bülent Kuşoğlu...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Burada, burada, 35.

Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Şimdi, Sayın Elitaş bir yaklaşımda bulundu: “İç Tüzük’te böyle bir şey yok, örnek teşkil etmesin.” İç Tüzük’te Plan ve Bütçe Komisyonunda veya herhangi bir komisyonda bakanların sunum yapacağı da yok ama bakanlar bir kanun tasarısı üzerinde sunumlarını yaparken, bütçe sunumu yaparken bu olanaktan yararlanıyorlar, hepimiz faydalanıyoruz. Bu konuda bu yapılan iş kaliteli yaşamaya yöneliktir. Bakan hangi yetkiyle yapıyorsa, nereye göre yapıyorsa biz de ona göre yaptık.

BAŞKAN – Sayın Özel, teşekkür ediyorum.

Kifayetimizakere...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bundan sonra hiçbirimiz böyle bir şeye itiraz etmeyelim; doğrusu budur.

BAŞKAN – Sayın Özel...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bu konuda bir kaygı olabilir haklı olarak bugün burada olmayan. Onu da gruplar olarak bir Başkanlık Divanı toplantısında oturalım konuşalım, makul bir süre verip önce içerik açısından bir görmek istenebilir komisyon başkanlığı tarafından. Onu konuşuruz ama böyle bir şeyi reddetmek gerçekten çağ dışı bir yaklaşımdır.

BAŞKAN – Sayın Bülent Kuşoğlu...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Özgür Bey, bize önerge gelmedi diye isyanları çıkaranlar, hiç haberimiz olmadan... (Gürültüler)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Başkanlık Divanına başvurdum, izin aldım ben, izin.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Biz Komisyon üyesiyiz.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

Sayın Kuşoğlu...

Değerli arkadaşlar, bundan sonraki konuşmacı arkadaşlardan Sayın Tur Yıldız Biçer ve Sayın Murat Emir var. Benim isteğim, süre uzuyor, lütfen konuşmalarımızı biraz kendimiz sınırlayalım.

MUSTAFA AKAYDIN (Antalya) – Uzasın ya, ne var, uzasın!

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bakın, biz Başkanlık Divanı olarak ne yapmamız gerektiğini biliyoruz, yaparız da...

MUSTAFA AKAYDIN (Antalya) – Biz de ne yaptığımızı biliyoruz burada.

BAŞKAN – Ama burada bir şekilde gidiyoruz, biz sabahtan beri bekliyoruz, siz bir kere geriyorsunuz, konuşuyorsunuz.

MUSTAFA AKAYDIN (Antalya) – Böyle bir hakkın yok.

BAŞKAN – Var hakkımız ya. Biz size bütün iyi niyetimizi gösteriyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bağırmayalım lütfen.

II.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1504) (Devam)

BAŞKAN - Sayın Kuşoğlu, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar ve basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, hepimiz Türkiye'nin çok kritik bir döneminde görev yapıyoruz. Bunun bilinci içerisinde hareket ediyoruz umuyorum. Hepimizin üzerinde bir vebal var. Kritik bir dönemde görev yaptığımızı hepimiz biliyoruz, bunun farkındayız. Sadece bu konuyla ilgili olarak söylemiyorum, bu gördüğümüz konu da bu vebalimizi, bu sorumluluğumuzu, bu üzerimizdeki yükü artırıyor. Onun için hepimizin bunu müdrük olarak hareket etmesi, davranması, bunun bilinci içerisinde olması gerekir diye düşünüyorum öncelikle; onu söyleyeyim.

Şimdi, böyle bir kritik ortamda Cumhurbaşkanının yetkilerini artırıp Parlamentonun yetkilerini kısın bir tasarıyı tartışıyoruz hep beraber. Ben, bunun yasal ama çok yanlış olduğunu düşünüyorum.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, bir saniye süreyi...

Tamam.

Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet, Sayın Başkan, birkaç kere kesilerek insicamım bozuldu ama devam etmeye çalışacağım yine de.

BAŞKAN – Lütfen buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ben bu yaptığınız işin yasal ama yanlış olduğunu düşünüyorum. Ben Sayın Cumhurbaşkanının on dört seneden beri Başbakan olarak, Cumhurbaşkanı olarak yapamadığı, “Yetkilerim az, onun için yapamadım, başaramadım.” dediği, “Yetkilerim artırılırsa, daha fazla yetki verilirse yapabileceğim.” dediği hiçbir konuyu bilmiyorum, şimdiye kadar da duymadım, böyle bir talep içerisinde hiç olmadı. “Benim yetkilerim az, yetkilerim artırılсын, daha da güçleneyim, ondan sonra şu şu işleri yapacağım şu memleket için.” dediği hiçbir konuyu bilmiyorum, böyle bir talep söz konusu değil, yetki artırma talebi var ama somut bir gerekçesi yok maalesef.

Değerli arkadaşlar, hukukçu arkadaşlarım, özellikle Komisyon üyesi arkadaşlarım konunun hukuki boyutuyla ilgili güzel açıklamalar yaptılar. Ben farklı bir boyutuna değinmek istiyorum, ben de bir vergi hukukçusuyum ama farklı konulara değinmek istiyorum müsaadenizle. Özellikle küresel boyutuna değinmek istiyorum müsaade ederseniz ilk olarak. Biliyorsunuz, Türkiye'nin etrafında Rusya'dan başlayarak Putin gibi, Ermenistan'da Sarkisyan gibi, İran'da Ayetullah'lar gibi, Irak'ta Saddam gibi, Suriye'de Esad gibi, Mısır'da Mübarek gibi rejimler söz konusu. Peki, Türkiye'de neden böyle bir rejim söz konusu değil? Çünkü Türkiye Batı Bloku'na dâhil, demokrasiyi az çok halkı içine sindirmiş, demokratik yolda yürüyen bir ülke. Batı Bloku'na dâhil olduğu için de Türkiye'nin bir Rusya gibi, Suriye gibi olması mümkün değil, oralardaki gibi bir rejime sahip olması mümkün değildi ve olmadı şimdiye kadar.

Peki, biz Sayın Cumhurbaşkanının yetkilerini artırarak ne yapmaya çalışıyoruz? Ben, hiçbir milletvekilinin Türkiye'nin bir Rusya gibi, bir Suriye gibi, Esad rejimine, Saddam rejimine, Putin rejimine sahip olmasını düşündüğünü düşünmüyorum, öyle bir arzu yoktur. Zaman zaman şöyle bir şey olabiliyor: Efendim, bizde de Putinvari bir yönetim olsun, zapturapt altına alsın her şeyi, güçlü olsun, güçlü bir yönetimle bir şeyleri halledelim.

Değerli arkadaşlar, bu mümkün değil, Türkiye Avrupa Parlamentosu üyesiye, Avrupa Birliği içerisinde bir sürece girmişse, NATO üyesiye böyle bir şeyin mümkün olması söz konusu değildir. Türkiye'nin bulunduğu yer itibarıyla, küresel eksen içerisinde duruşu itibarıyla böyle bir şey mümkün değildir. Bu sıkıntı yaratır, Türkiye'nin bir Putinvari ya da çevresindeki diğer ülkeler gibi demokrasi dışına çıkması mümkün değildir, en azından kısa zaman içerisinde mümkün değildir. Ben böyle düşünenlerin de zaman içerisinde bunu kavrayabileceklerini, eşyanın tabiatına aykırı olan bu işin olamayacağını düşünüyorum.

İşin bir de ekonomi boyutu var değerli arkadaşlar. Biraz önce Selin Hoca da bahsetti, ekonomiyle ilgili olarak da iyi bir noktada değiliz, ekonomik göstergeler kötü, işsizlikten kişi başına millî gelire kadar hepsi aşağıya doğru gidiyor, böyle bir dönem geçiriyoruz. Ekonomide talep düşüyor, üretim yapamıyoruz, satın alma gücü yok. Böyle bir ortamda bizim öncelikle yapmamız gereken yapısal reformlarımızı yapmaktır, ekonomiyle ilgili yapılması gereken bir hukuk reformudur, daha hukuki bir ortamda, daha iyi bir ortamda iş adamlarının yatırım yapabilmesine imkân vermektir. Böyle bir atmosfer oluşturmamız gerekiyor, hep beraber yapmamız gereken budur. Ama, biz bunu değil de farklı bir konuyu gündemimize almış vaziyeteyiz.

Değerli arkadaşlar, ekonomiyle ilgili bildiklerinizin dışında, müsaade ederseniz, bir şey söyleyeyim: Türkiye ekonomisi tahsilat gücünü yitirmiş vaziyettedir. Maliye Bakanlığı ve Sosyal Güvenlik Kurumu artık tahsilat yapamaz durumdadır. İnanın öyle. 2014 yılında bir af çıktı -ki sık sık çıkıyor- 2014 yılında çıkan aftan sonra süre bitmeden 2016'da bir af daha çıkardık ve bu süre içerisinde Maliyenin de Sosyal Güvenlik Kurumunun da alacağı arttı, azalmadı. Şimdi de aynı şekilde yine bu yıl çıkardık, yine alacağımız artacak, azalmayacak.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, toparlar mısınız lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan, on dakika bile olmadı, toparlamaya çalışacağım ama.

BAŞKAN – Şöyle: On dakikayı geçtiniz şu an, lütfen toparlar mısınız.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Geçmedi.

FATMA KAPLAN HÜRRİYET (Kocaeli) – Geçmedi.

BAŞKAN – Tekrar başladı.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ben konuşurken açılmıştı.

BAŞKAN – Hayır.

Değerli arkadaşlar, bakın, geçti. Niye beni zor durumda bırakıyorsunuz?

Lütfen, toparlar mısınız.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Değerli arkadaşlarım, merkezî yönetim bütçesi 645 milyar, SGK bütçesi 304 milyar oldu. Bu şartlar altında Türkiye'nin on yıl sonra emekli maaşı ödemesi bile çok zor. Böyle bir ortamda bizim yapmamız gereken, ekonomik reformlarımızı, yapısal reformlarımızı yapmaktır. Toplumsal boyutu var işin. Toplum da büyük sıkıntılar içerisinde.

Çanakkale'de bir arada savaşıyor, etnik kimliğini kimsenin sormadığı, mezhebini sormadığı o ortamlardan bugün kimliklerimize tartışır hâle geldik. Bir toplumsal barış ortamı yok, huzursuzluk had safhada. Yüz binlerce insan şu anda mağdur edilmiş vaziyette. Binlerce şirket kapatılmış vaziyette. TMSF en büyük holding vaziyetinde ve biz böyle bir ortamda gelmişiz Cumhurbaşkanının yetkilerinin artmasını tartışıyoruz. İşin devlet boyutu var. Türk Silahlı Kuvvetleri çok büyük bir yara almış vaziyette bu Ergenekon, Balyoz davaları, arkasından şu 15 Temmuz darbe girişimiyle; büyük sıkıntılar içerisinde. Özellikle Türk Hava Kuvvetlerinde, Deniz Kuvvetlerinde önemli sıkıntılar var. İstihbarat teşkilatımız sıkıntılar içerisinde, Emniyet de aynı şekilde. 81 ilin 75'inde bu örgüte ait müdürler çalışıyordu yakın zamana kadar, önemli ayrılmalar oldu.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, toparlayın lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Üniversiteler sıkıntı içerisinde. Bizim idari reform, devlet reformu yapmamız gerekiyorken biz maalesef bunlarla uğraşıyoruz.

Bölgesel ve ideolojik boyutu var işin. Değerli arkadaşlar, İslam değil -elhamdülillah Müslüman'ız çoğumuz- ama siyasal İslam bu dönemde yenildi çevremizdeki bütün ülkelerde. Türkiye de bunu görmek, anlamak zorundadır. Türkiye'nin de daha fazla laikliğe önem veren, demokrasiye önem veren bir yapıyı getirmesi, bu yapı için uğraşması gerekirken biz farklı konularla uğraşıyoruz. Dünyada yirmi beş otuz yıl önce Garaudylerin, Cousteauların Müslüman olduğu bir ortamdan şimdi insanların İslamiyet'e karşı olduğu bir ortama geldik. Bütün bunları görmemiz, anlamamız lazım, buna göre hareket etmemiz lazım.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, lütfen, toparlayın.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan, çok sıkıştırıyorsunuz. Yani, konuşmamızın da bir anlamı kalmıyor o zaman.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, şunu ifade edeyim: Sizin arkadaşlarımız konuşacak. Lütfen, toparlayın.

ALİ ÖZCAN (İstanbul) – “Sizin arkadaşınız” kelimesini lütfen kullanmayın, orada tarafsız davranın.

BAŞKAN – Biz tarafsızız.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan, çok aceleyle bu millet için, bu memleket için ben konuşmamdan feragat ederim.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, biz on gündür konuşuyoruz. O polemiklere girmek istemiyorum. Lütfen, toparlayın.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, dün ben çalışmalarda...

Beni dinliyor musunuz efendim?

BAŞKAN – Dinliyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bu süreyi on dakika yapma konusunda verilmiş, kabul edilmiş bir önerge var mı?

BAŞKAN – Şöyle, o zaman...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Aslında, Komisyonun böyle bir karar vermesi lazım, doğru söylüyor Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Fiili olarak böyle bir uygulamada bulunamazsınız.

BAŞKAN – Şöyle ifade edeyim: Yaklaşık bugün onuncu gün...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – O zaman kifayetimizakere vermeyeceksin. Ya süre sınırlanır ya konuşmacı sayısı, ikisi birden olmuyor.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Komisyon karar versin, sabahlara kadar dinliyoruz burada.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Süreyi sınırlarsak konuşmacı sayısını sınırlayamazsınız.

BAŞKAN – Şimdi, biz geri dönmek istemiyoruz uygulamalarda. Şimdi, şunu ifade edeyim: Değerli arkadaşlar, daha önce Anayasa paketlerinde inceledik, onların komisyonlardan geçiş sürelerinde... Sizler de biliyorsunuz bizler de biliyoruz, ilk gündün beri geneli üzerindeki konuşmalardan sonraki maddeler üzerindeki tavrımız da belirli. Aşağı yukarı fiili oluşmuş bir durum var ve biz bu fiili oluşmuş duruma göre...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Her zaman fiili durum...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, şimdi ben salonun hepsini görüyorum, hareketleri görüyorum. Biz irade de koyabilen insanlarız ama burada karşılıklı diyalogla bir şekilde gidiyoruz. Bu oluşan fiili duruma göre biz mümkün olduğunca söz kesmeden devam ediyoruz ve bugün yaklaşık onuncu günümüz, fiili uygulamamız da on on beş dakika arasında arkadaşlarımız konuşmalarını tamamlıyorlar.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Altı buçuk dakikada kestiniz süreyi.

BAŞKAN – Yok.

Değerli arkadaşlar, bilhassa Komisyona sonradan gelen bu arkadaşların müdahaleleriyle bu iş engelleniyor. Ben onuncu dakikadan sonra uyarıya gayret ediyorum.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Video çekiyordu arkadaşlar, yedinci dakika dolmamıştı.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, biz burada ara verdirdik, orada ilk beş dakikasını kayda girmedi sistemden dolayı, Sayın Kuşoğlu konuşmasına devam etti.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Mesele o değil Sayın Başkan. Sizin verilmiş bir önerge doğrultusunda...

BAŞKAN – O zaman bir önergeyle bunu biz ya karara bağlayalım ya da...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Verin efendim, olabilir ama burayı Deli Dumrul gibi yönetemezsiniz Sayın Başkan, böyle bir şey yok.

BAŞKAN – Hayır. Şunu ifade edeyim, bak, değerli arkadaşlar: Biz Başkanlık Divanı olarak...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, ben de ayaktayım, konuşuyorum.

Biraz önce de Komisyonunda kâtip üye olarak Başkanlık Divanında görev alan Sayın Milletvekili Muhammet Bey -sizi de kınıyorum- sayın hatibimiz konuşurken siz Divan olarak nasıl laf atar, nasıl sataşırırsınız? Nasıl sayın hatip konuşurken araya bir sürü... Açın, tutanaklara bakın. Sayın hatip kadar siz konuştunuz oradan. Oradan kafanıza göre bana da söz verin, benim mikrofonumu da açın. Burayı babanızın çiftliği gibi yönetemezsiniz, buna müsaade etmeyiz.

BAŞKAN – Sayın Altay...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yeter artık, yeter! (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Altay...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hayır, sayın hatip konuşacak. Yok öyle şey.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Divana böyle bağırılmazsınız.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bağırırım tabii, ne yapacaksın?

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Açsın mikrofonu bağırmağayım. Hayret bir şey ya!

BAŞKAN – Sayın Altay, Başkanlık Divanı olarak ben cevap vereceğim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, bir saattir sizi izliyorum; çok gerginsiniz, gergin olmayın.

BAŞKAN – Ben gergin değilim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yorgunsanız yerinize başka biri gelsin.

BAŞKAN – Tamam, ben gergin değilim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Burayı germeyin, burayı germeye hakkınız yok. Bülent Bey’den önce de kestiniz. Dikkat ettik, bakıyoruz.

BAŞKAN – Kesmedim, zabıtlara bakın, ilk üç dakikası...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sekizinci dakikada müdahale ediyorsunuz. Böyle bir yetkiniz yok.

BAŞKAN – Dört dakika konuştu...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Böyle bir yetkiniz yok efendim. Bu on dakikayı kafanıza göre veremezsiniz, olmaz.

BAŞKAN – Sayın Altay, bak, bir müsaade edin.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Buyurun.

BAŞKAN – Şimdi, şöyle değerli arkadaşlar: Teknik arkadaş burada. Önce kaydı başlatmakta sıkıntı oldu, dördüncü dakikadaydı.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Biliyorum, Bülent Bey’in, tamam, uzadı biraz.

BAŞKAN – Ben Bülent Bey’e dedim ki: “Bülent Bey, süreyi yeniden başlatmamız lazım, bir saniye.” ve sıfırdan tekrar başlattık. Ben uyardığımda on iki on üçüncü dakikadaydı.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Olur, ona bir şey demiyorum ben.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkanım, ben sataşmadan dolayı söz istiyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bir dakika.

Selin Hanım'ı da yedinci dakikada uyarmaya başladınız. Böyle bir keyfietiniz yok.

BAŞKAN – Selin Hanım'ı...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Verin önerge, kısıtlayın, bir şey demiyoruz. Böyle bir keyfietiniz yok, olamaz.

BAŞKAN – Sayın Altay...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Burayı keyfi yönettirmem, olmaz. Açın Bülent Bey'in mikrofonunu, konuşsun. Olmaz öyle şey.

BAŞKAN – Selin Hanım'ı ondan dolayı uyarmadık.

Sayın Kuşoğlu, buyurun.(Gürültüler)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Altay, şunu söylemek istiyorum...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Size hiç yakıştıramadım. Şurada otursanız kabul.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Başkanlık Divanı üyesiyim, aynı zamanda Komisyon üyesiyim ve bir açıklama yapıyor.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Şu anda yönetimsiniz siz, yönetim; laf atamazsınız. Oraya geç, at. Oradan atarsın, buradan atamazsın.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Hiç önemli değil efendim, ha oradayım ha burada, fark etmez.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – İşte, demokrasi anlayışımız bu.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Olmaz öyle şey, bir daha sakın ağzını açma. Oraya geç, at.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Komisyon üyesiyim, görüş ve önerilerimi, görüş ve kanaatlerimi her an anlatabilme imkânına sahibim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Efendim, hatip konuşurken laf atamazsın, olmaz.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – “Zırvalamamak gerekiyor. Zırva tevil götürmez.” dedim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ne demek? Zırvalayan sensin. Oradan laf atamazsın.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Hayır, şöyle bir şey söylenebilir mi? “Bu teklif gelirse Türkiye’ye diktatörlük gelecek.” demek zırvanın ta kendisidir.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Evet, zaten var diktatörlük.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Zırva tevil etmez diyoruz, o kadar. Sözümüz sözdür, o kadar.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ya, zaten diktatör var orta yerde. Siz diktatöre resmî kılıf takıyorsunuz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Yoksa, kanaatleriyle ilişkili bir şey demiyoruz.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar... (Gürültüler)

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, bakın, şu anda, Komisyonunda demokrasiye uygun olmayan, Komisyonun iradesini etkilemeye çalışan bir tavırla karşı karşıyayız. (Gürültüler)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Altay...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – “Bizim milletvekilimizi konuşurmuyor.” diyor, ama Sayın Grup Başkan Vekili burada bir itirazı yaparken on dakika konuşuyor.

Sayın Özgür Özel bir itiraz etti, “Ben cevap vereceğim.” dedi. “Ama Sayın Kuşoğlu’nun mikrofonunu açın -35’inci sıra, numarası 35’tir- ben Sayın Kuşoğlu’nun konuşmasından önce, burada Sayın Elitaş’a bir cevap vereyim, Sayın Kuşoğlu da burada.” dedi.

Bakın, bazı arkadaşlarımız meseleyi takip etmiyorlar, ama zamana riayet etmeyi...

Az önce bizim Celalettin Güvenç konuşurken, 8’inci dakika olmadan “Bitirin, bitirin.” demeye başladı ve Sayın Güvenç de dokuz dakikada bitirdi. (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Doğru, evet, evet.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ne diyor Celalettin Bey’e? Nerede Celalettin Bey?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Altay doğru bir şey söylüyor. Alın kararınızı, Komisyon gündemine hâkimdir. Sayın Altay doğru söylüyor, alın süreyle ilgili kararınızı, herkes o süreye uysun. Ben Sayın Altay’a katılıyorum Sayın Başkan. Sayın Grup Başkan Vekili Sayın Altay’la aynı fikirdeyim. Lütfen kararınızı alın. Lütfen kararınızı alın Sayın Başkan. Ne yapmanız gerekiyorsa onu yapın. (CHP sıralarından gürültüler)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yahu, talimat veriyor oradan ya!

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar... Sayın Altay...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Böyle şey olur mu ya!

BAŞKAN – Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Zaten on dakika konuşurmuyorsunuz ya!

BAŞKAN – Sayın Altay... Değerli arkadaşlar...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ya, Başkanı sen mi yöneteceksin oradan? Biraz Parlamento’ya saygınız olsun!

BAŞKAN – Sayın Altay, Sayın Elitaş bizim grup başkan vekilimizdir, sizler de grup başkan vekili olarak Mecliste görev yapıyorsunuz, yeri geldiğinde karşılıklı konuşuyorsunuz, bizler de bugün karşılıklı konuşuyoruz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Talimat veriyor oradan canım! Konuşma değil ki, size talimat veriyor, ben sizin hukukunuzu koruyorum!

BAŞKAN – Sayın Altay, şöyle yapalım: Ben bu maddeyi bir bitireyim. (CHP sıralarından gürültüler)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Ama, bakın, Sayın Kuşoğlu bir tamamlasın.

Sayın Kuşoğlu, lütfen buyurun. (CHP sıralarından gürültüler)

Sayın Kuşoğlu bir tamamlasın, onu ara verdiğimizde değerlendirelim.

Siz değerlendirirsiniz, biz de ona göre müzakerelere katılırız. (CHP sıralarından gürültüler)

Komisyon gündemine hâkimdir.

Sayın Kuşoğlu, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan, nerede kaldığımızı bile bilmiyorum tabii ki.

BAŞKAN – Evet, kaldığımız yerden devam edelim artık.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 5-6 kere kesildi...

Teşekkür ederim.

Ama ben, Mecliste şimdye kadar böyle bir müzakereye rastlamadım hakikaten, çok üzüldüm, onu da özellikle belirtiyim.

Baştan, konuşmamın başında belirttiğim bu bizim olmamız gereken üzerimizdeki vebal, sorumluluk duygusuna yakışmıyor, onu yerine getirmemiz bu şartlarda mümkün değil Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ama konuşmamın sonunda şunu söyleyeyim, unutmayayım: İlgili maddede söz alamayacağım ben Plan ve Bütçe Komisyonu üyesi olarak. Yeni bir dönem başladı özellikle bütçe görüşmeleriyle ilgili olarak. Bu getirilen düzenleme, bütçeyle ilgili çok eksik ve yanlış.

Bir kere, yeni dönemde Sayıştay Kanunu’da değişti, 5018 sayılı Kanun da değişti. Sayıştaydan 200 küsur rapor geliyor her sene, bunların incelenmesi için kesin hesap komisyonunun kurulması şart. Mevcut durumda kesin hesabı incelemiyoruz, yani demokrasinin en önemli görevlerinden bir tanesidir, demokrasiye beşiklik etmiştir bütçe hakkı, bütçe hakkı yerine gelmiyor.

Onun için, bu 18’inci madde üzerinde değişiklik yapılması şarttır yeni koşullar göz önüne alındığında ve demokrasi ilkeleri göz önüne alındığında 18’inci maddenin bu şekilde geçmesi doğru değildir. Kendi alanım olduğu için özellikle belirttim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum Sayın Kuşoğlu.

IV.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER (Devam)

2.- Görüşmelerde konuşma sürelerinin belirli olması gerektiği hakkında görüşmeler

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, aslında Sayın Kuşoğlu gerçekten önemli bir noktaya temas ediyor. Bu konuda kendisinin ihtisası olması nedeniyle, keşke bu konuşmayı 161’inci maddeye göre yapsaydınız, dikkatlice dinleseydik, biz de bilgilenseydik. (CHP sıralarından gürültüler)

ALİ ÖZCAN (İstanbul) – Tekrar yapar, söyleyin bir daha yapısın.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, konuşma sırası...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, söz alabilirsem...

BAŞKAN – Bizim de sesimiz iyi çıkar ya. Biz aynı dağın sırt sırta vermiş insanlarıyız. Sorun yok.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir konuya açıklık getirmek lazım.

Dün, bu konuda, aslında uzunca sayılabilecek ve kanıtlarıyla, örnekleriyle bir konuşma yapmıştım, ama çok kısaca şöyle özetleyeyim: Bir Anayasa değişikliği yapıldığında, dünya parlamentolarında, yerleşik geleneklerde, sürenin ve konuşmacıların kısıtlanmaması, en geniş mutabakatı yaratmak, en doğru metne ulaşmak için esastır, ama bugünkü Komisyon gerçeğinde ve Türkiye gerçeğinde bir süre tahdidinin olması gerektiğiyle ilgili iktidar partisinin iradesine, Cumhuriyet Halk Partisi olarak, “Sınırsız bir görüşme yapalım, altı ay sürsün, yedi ay sürsün.” dediğimiz zaman, bunun gerçekçi olmadığını biz de farkındayız, ilk gündən beri ifade ettik.

Burada şuna bakmak lazım: Dünya parlamentoları ne yapıyor, bu Parlamento ne yapıyor?

İki tane yöntem var; ya konuşmacının süresini sınırlayan yöntem ya da konuşmacının sayısını sınırlayan yöntem.

Eğer konuşmacının sayısını sınırlayacaksanız, bunda kifayetimüzakere, 1924-1960 arası olduğu gibi, en az 6'şar konuşmacıdan sonra kifayetimüzakere önergesi, 2'şer milletvekiline talebi hâlinde söz verilerek konuşulur, sonra karara bağlanır ya da hiç kifayetimüzakere önergesiyle uğraşmazsınız, Parlamentomuzda, örneğin Plan ve Bütçe Komisyonundaki örneklerde olduğu gibi... Komisyon üyelerine ve Komisyon üyesi olmayanlara bir farklılık getirilmesi İç Tüzük'e aykırıdır, ama yerleşik bir uygulama, İç Tüzük'ü aşan bir teamül gelişmiştir. Bu noktada eğer süreyi sınırlayacak bir önerge verilirse, kifayetimüzakere önergesi verilemez.

BAŞKAN – Sayın Özel, bu bizim Başkanlık Divanı olarak ve Komisyon olarak, hep birlikte tartışıp karar vereceğimiz bir konu.

Sayın Özel, toparlayın, ben Sayın Biçer'e söz vereceğim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

Ama bu konuda bütün partilerin katılımıyla yapmış olduğumuz bir görüşmede, bu görüşmelerin sağlığı açısından şuna varmıştık: İsteddiği zaman Komisyon üyeleri konuşacak, onları listeye yazmayacağız, Komisyon üyeleri için süre daha uzun olacak, Komisyon üyesi dışındaki arkadaşlar için bir makulün yerleşmesinde anlaştık. O makul on dört ila on yedi dakika gibi yerleşti. Buradaki sıkıntı...

BAŞKAN – Bizim Başkanlık Divanı olarak kaygımız onu daha makule çekmek, sizin de amacınız biraz daha ileriye götürmek.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, zaman zaman sekiz dakikada kesen arkadaşımız da oldu ama şunu söyleyelim: Bu makul oturmuşken Sayın Altay'ın söylediği gibi, 7'nci dakikada, 8'inci, 9'uncu dakikada, insicam bozuluyor. On-on iki dakika olduğunda sizin uyarınızla, arkadaşlar zaten bunu hep toparladılar, bir sıkıntı olmadı, ama uyarıyı 7'nci dakika, 8'inci, 8,5'uncu, 9'uncu dakika, sıkıntı oluyor, insicam bozuluyor.

BAŞKAN – Tamam, Sayın Özel, dikkat edelim.

Değerli arkadaşlar, konuşma sırası Sayın Tur Yıldız Biçer'de...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, aslında Sayın Özel doğru söylüyor. Siz zamanı...

BAŞKAN – Başkanım, biz oradan takip ediyoruz. (Gürültüler)

Değerli arkadaşlar, Başkanım, ben bir açıklama yapayım.

Değerli arkadaşlar, şimdi, maddeler üzerinde ağırlıklı olarak şöyle bir uygulamamız var: AK PARTİ'den bir arkadaş konuşuyor, HDP'den iki arkadaş konuşuyor, aşağı yukarı fiili uygulamamız böyle, Cumhuriyet Halk Partisinden de dört beş arkadaş konuşuyor, ama her konuşmada bir tane de komisyon üyesi arkadaş konuşuyor. Bu aşağı yukarı oturmuş bir uygulama.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Yalnız HDP'den on iki tutuklunun daha doğrusu...

BAŞKAN – Yani, onu, şimdi, bak...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Hayır, biz eksik çalışıyoruz, kayıtlara geçsin diye söylüyorum.

BAŞKAN – Şimdi, bu çerçevede... (Gürültüler)

Ben bir şeyi izah edeyim de, madem herkes kayıtlara geçiriyor, biz objektif iyi niyetimizi göstermek adına, ben ilerleme istiyorum ve AK PARTİ'den konuşan arkadaşlara ben diyorum ki: "Biz iktidar partisiyiz, sizin de söyleyeceğiniz çok sözler olabilir, ama mümkünse kısın." AK PARTİ'den konuşan arkadaşlara 5'inci dakikada, bazen göz göze gelerek, bazen fiili uyarıda bulunuyorum,

ama diğer partiden arkadaşlara ilk on dakikada bir şey söylemiyorum, bu sistem de oturdu, ama tabii, biz de Başkanlık Divanı olarak belli şeylere dikkat ediyoruz. Haddizatında, mesela, maddeye bazen belirlediğimiz sayının üstünde talep geliyor, bazen biz buna da “tamam” diyoruz, sonradan gelen taleplere de “tamam” diyoruz, ama burada, bizim Başkanlık Divanı olarak nihai görevimiz bu süreci yürütüp, tamamlamak değerli arkadaşlar. Her türlü yorumu da açığız, ama biz bu görüşmeleri tamamlayacağız değerli arkadaşlar.

II.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1504) (Devam)

BAŞKAN – Bu çerçevede Sayın Bîçer’e söz veriyorum.

Sayın Bîçer, buyurun.

On dakikadan başlatıyoruz.

TUR YILDIZ BİÇER (Manisa) – Sayın Başkan, yalnız, bu süreyi saymıyorum, lütfen baştan başlatırsanız...

BAŞKAN – Baştan başladı, başlayın lütfen.

TUR YILDIZ BİÇER (Manisa) – Dinleyebilirsiniz çok memnun olacağım.

BAŞKAN – Tamam.

TUR YILDIZ BİÇER (Manisa) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sözlerime Tarık Zafer Tunaya'nın yaklaşık kırk yıl önce yazdığı bir kitaptan birkaç satırı okuyarak başlamak istiyorum; kitabın ismi bugünkü gündemimizle çok alakalı, “İnsan Derisiyle Kaplı Anayasa”: “Paris’in şirin müzelerinden birinde Fransız İhtilali’ne ilişkin eşyaları ve belgeleri seyrediyordum. Gözlerim salonun bir köşesine özenle yerleştirilmiş küçük bir kitaba takıldı. Altındaki etiketi eğildim ve okudum, 1791 Anayasası, Fransa'nın ilk yazılı anayasası. Biraz daha dikkatle bakınca alt satırdaki şu müthiş cümle beni dondurdu: ‘İnsan derisiyle kaplanmıştır.’ Bu küçücük, rengi sararmış kitap karşısında hürriyet savaşlarının derinliğini, uzunluğunu, özgürlük denilen şeyin bedava olmadığını insan bir kere daha anlıyor. Sanki her anayasa insan derisiyle kaplı. Yüzyılları kaplayan hürriyet savaşlarının bu gibi izlerine tarihlerinde bu anları yaşamış memleketlerde daima rastlanır. O zaman hür yaşamının bedeli de açıkça anlaşılır. Hürriyetsiz yaşamaktansa Londra Kalesi'nin bir kişinin bile zor sığabileceği hücrelerinde zalimlerin dünyasından nefret ederek kalın duvarlara tırnaklarıyla siyasal vasiyetlerini yazanların savaşdır bu. Hürriyetsiz yaşamaktansa 1620’de küçücük bir yelkenliyle Atlantik’in sonsuzluğuna atılmayı seçenlerin, uşak olmaktansa Magosa zindanında yaşamayı seçen Namık Kemallerin öyküsüdür bu. Bu mücadeleler ve ihtilaller bizi günümüzün demokrasi platformuna ulaştırmıştır. Amaç, insanın insan olmak onuruyla birtakım haklara ve hürriyetlere sahip bulunduğunu kabul ettirmektir. İnsanın içinde serbestçe hareket edeceği, kendi kendini yöneteceği küçük bir dünyası vardı. Bu haklarını iktidar vermemiştir; o, onlara doğuştan, insan olarak doğduğu için sahipti. İktidar bu küçük dünyaya girmemeliydi. Yönetenler bu hakları tanımakla, korumakla ve geliştirmekle ödevliyidiler. Fert fert, kitle kitle yapılmış olan bütün ihtilallerin ortak amacı bu fikirlerde toplanmıştır. Kalkış noktası hiç çekici değildi. Tarihin bize sunduğu iktidar türleri krallar, emirler, sultanlar ve nihayet diktatörler yurttaşlarının haklarını kendi ceplerinden bahsettikleri bir bahşiş, bir ihسانşahane saymışlardır. Ne demekti ki insan hakları? Onlar dağıttığı oranda insanlar hak sahibi olabiliyorlardı, her şey kendilerinden gelirdi. İnsanlar birer kuldular, hak istemeye hakları yoktu. Görevleri iktidarın yüceliğini ve gücünü artırmaktı, o kadar.”

Saygıdeğer milletvekilleri, işte bu fikirlerle savaşılmıştır Bütün hürriyetçi ihtilallerin amacı bu otoriter kuralları yıkmak, bu yolda elde edilmiş sonuçlara yeni gelişmeler eklemek olmuştur. Hürriyet mücadelesi insan derisiyle kaplı anayasalar içinde bugün de devam eden uzun bir gelişme çizgisi izlemiştir. Evet, Tarık Zafer Tunaya'nın sözünü ettiği mücadelenin sonucudur burjuvazinin kral ve kiliseye karşı olan mücadelesinde hak ve özgürlükleri hem sözleşmeye bağlamak istemesi hem de özgürlükleri kâğıda dökmek zorunda kalması. Bu nedenle, anayasalar insan derisiyle kaplıdır. Yüzyıllarca dökülen kanın, yitirilen canların, görülen işkencelerin söz olup bir kitapçığa sığmasıdır. Bugün Cumhurbaşkanı dijital maskesi altında yapılan anayasa değişiklikleri hangi madde önerisi okunursa okunsun Cumhurbaşkanı hükümetine, bu da rejim değişikliğini işaret etmektedir. AKP-MHP koalisyonu ısrarla Anayasa'nın ilk üç maddesine dokunulmadığını söyleseler de görülmeye başlanan bu anayasa değişiklikleri yürürlükteki Anayasa'nın ilk 3 maddesini dolaylı biçimde değiştirmektedir. Anayasa'nın ilk 3 maddesinde yazılı hükümlerin değiştirilemez, değiştirilmesi teklif dahi edilemez olması yalnızca bu hükümlerin sözcükleriyle bağlı değildir, nitelikleriyle ve içerikleriyle de bağlıdır. Bu hükümlerin niteliklerini ve özünü dolaylı biçimde değiştiren ve işlevsizleştiren anayasal düzenlemeler bu ilk üç maddeyi de değiştirmiş sayılır. Osmanlı'dan Türkiye Cumhuriyeti'ne ve Cumhuriyet Dönemi'nin genel karakterine bakıldığında, anayasal gelişmelerimiz teokratik saltanattan meşruti sisteme, oradan da laik cumhuriyete doğru bir çizgi izlemiştir. Bu çizgiye siyasi partiler genel oy hakkı ve içinden hükümet çıkaran parlamenter rejim ile toplumsal haklar ve özgürlükler eklendiğinde bugünkü demokratik toplum düzenine ve laik cumhuriyete gelinir. Oysa bugün demokratik ve laik cumhuriyetten saltanata doğru tam 360 derecelik bir dönüş başladı. Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında hem Meclisin kendisinde hem demokratik toplum düzenini reddedecek bir anayasa değişikliğini görüşüyoruz ne yazık ki. Hem de bu mevcut Anayasa'yı çiğneyerek, hukuksuz olarak yapıyoruz. değişiklik önerilerine dil tuzağına düşülmeden bakıldığında ve Recep Erdoğan'la fiili durum dikkate alındığında, 1876 Anayasası'nın egemenliğin Osmanlı ailesine, yasama ve yürütme yetkisinin padişaha ait olduğu düzene koştur adı Cumhurbaşkanı olarak geçen bir durumla, Cumhurbaşkanı hükümetiyle karşı karşıyayız. Toplumun hukuka, devlete ve siyasete uzak tutan bu uzaklaşmayı, laikliği dinsel özgürlük tanımına sıkıştırıp yok ederek destekleyen devasa bir kaos, kriz, olağanüstü hâl, cinayetler ve katliamlar düzeni içindeyiz. Bu düzen değişiklik diye yeni anayasasını yapıyor, ikna yollarını yaratıyor. Bugün insan derisiyle ama özgürlük, eşitlik, adalet ve sömürsüz bir düzen uğruna, devrim uğruna mücadele eden insanlar yerine hem bombalarla hem de iş cinayetleriyle kıyım kıyım kıyılan, yok edilen insanların derisiyle kaplı, halka meydan okuyan bir anayasa yapılıyor. Rejim değişikliğini mevcut Anayasa'nın içine saklayan, yeni anayasayı değişiklik diye satan bir anayasa yapılıyor. Anayasa maddeleri yapılırken o kadar aceleye gelmiş, akıl ve mantık o kadar devre dışı bırakılmış ki âdeta yangından mal kaçıran gibi, sanki acilen üzeri örtülecek bir suç varmış gibi hazırlanmış bir taslak var önümüzde. Örneğin, 8'inci madde bir kimsenin en fazla 2 defa Cumhurbaşkanı seçileceğini söylüyor, oysa önerinin 12'nci maddesi "Cumhurbaşkanının ikinci döneminde Meclis tarafından seçimlerin yenilenmesine karar verilmesi halinde Cumhurbaşkanı bir defa daha aday olabilir." diyor. Bunun Türkçesi ne ? Meclis her zaman basit çoğunlukla erken seçim kararı alabiliyordu, yine aynı maddedeki değişikliğe göre artık bu karar beşte 3 çoğunlukla alabilecektir. Diyelim ki Cumhurbaşkanı, başkan ikinci kez seçildi, artık onuncu yılını tamamlamak üzere, tam o esnada, Allah'ın işi bu ya, erken seçim kararı alındı, kişi yeniden aday olabilecek ve bir kez daha seçilirse süresi kendiliğinde on beş yıla çıkacak. Bu nedir şimdi, sormak istiyorum. Bir maddesinde "en çok iki kere seçilir" diyor, diğer maddesinde "önemli değil, iki kere daha fazla seçilse de olur" diyor. Hadi buyurun bakalım, anlatabildim mi çelişkiyi? Bunu nasıl tartışacağız peki? Bunun ismi nedir? Bu, niteliksizlik mi, uyanıklık mı? Bunun benim bilmediğim, sizin bildiğiniz bir adı var mı?

SayınAKP milletvekilleri hani sürekli “Sandıktan çıktık.” diyorsunuz ya, demokrasi sadece sandıktan ibaret şekli bir kavram değildir. “Siyasi hesap verilebilirlik”, “temsil”, “yürütmenin sınırlandırılması”, “siyasi ve medeni haklar”, “mülkiyet hakkı”, “azınlık hakları” gibi kavramlar demokrasinin düzeyini belirler. Ayrıca, ülkenin ulusal gelirinin, ekonomik zenginliğinin dağılımındaki eşitlik çok önemlidir. Servetin büyük kısmının küçük bir kesimin elinde olduğu ülkemizde demokrasiden bahsetmek zaten çok zordur çünkü demokrasi her şeyden önce “eşitlik” demektir. Ülkemizde demokrasinin şekli şartlarına uyularak seçimler yapılıyor ancak bunlar yarışmacı, otoriter bir sistemde yapıldığı için seçimler adil ve özgür seçimler değildir ne yazık ki. Çünkü, bu sistemde muhalefet partilerinin sesi kısılmış, kısıtlanmış ve daraltılmış bir hareket alanı vardır. İki yerden kısıtlanmıştır muhalefet partileri.

Birincisi: Hukuk devleti ve yargı bağımsızlığı bulunmadığı için...

Toparlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

TUR YILDIZ BİÇER (Manisa) – ...yasal ama son derece sıkıntılı bir zeminde seçimler gerçekleşmektedir. Yasak değil ama dolaylı olarak engellemelerle karşılaşılıyor.

İkincisi: Medya ve basın özgürlüğü kuşatma altındadır. Bugün artık özgür basından bahsetmek mümkün değildir. Yani, yasa var ama etkinliklerimiz çok dar bir alanla sınırlı. Hukuk devleti değil, âdeta guguk devleti şeklinde olduğu için hak aramaların da önü kesilmiş durumda. Vatandaşlar için muhalefette olmanın cezası var. En büyük ceza işsizlik. Muhalifler açıklıkla terbiye ediliyor âdeta. Eğer hâlâ bir işiniz varsa Maliye kapınızda. Ticaret hukuku, vergi hukuku rejimin bir parçası olmuş âdeta; muhalefeti cezalandırma, yandaşları da ödüllendirme aracı olmuş. Bu koşullarda zemin adil ve demokratik bir zemin değil, yarış adil koşullarda olmuyor. Dolayısıyla, basını ve devletin bütün araçlarını kullanan bir yapıyla yapılan seçimde adaletten, eşitlikten ve demokrasiden de bahsetmek mümkün değil.

BAŞKAN – Sayın Biçer, toparlar mısınız, ikinci süre toparlama.

TUR YILDIZ BİÇER (Manisa) – Sayın Başkan, toparlıyorum. Kesmezseniz çok sevinirim; zaten bitireceğim, çok az kaldı.

BAŞKAN – Ama toparlayın lütfen.

TUR YILDIZ BİÇER (Manisa) – Çok rica ederim, bir kere daha kesmezseniz.

On gündür konuştuğumuz Anayasa değişikliği önerisi bir Anayasa değişikliği önerisi mi? Evet, garip bir soru ama gerçekten de bu soruyu sormakta çok önem görüyorum. Yoksa amaç kuvvetler birliği sistemi kurmak mı?

Sayın milletvekilleri, nereye gelmek istiyorum? Yasama, yürütme ve yargı kuvvetlerinin elinde toplandığı kişinin kim olduğunun bir önemi yok. Bu kişi halk tarafından seçilmiş, hatta yüksek oyla seçilmiş bir başkan bile olsa değişen bir şey yok çünkü biraz önce size zaten seçimlerin hangi koşullarda yapıldığını anlatmaya çalıştım. Bu, kişinin yetkilerini kötüye kullanmayacağı anlamına gelmez.

BAŞKAN – Sayın Biçer, lütfen toparlayın.

TUR YILDIZ BİÇER (Manisa) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ama bak, biraz önce bir müzakere oldu, lütfen toparlayın.

TUR YILDIZ BİÇER (Manisa) – Toparlıyorum diyorum ben.

BAŞKAN – Ama siz metne devam ediyorsunuz, toparlamıyorsunuz, lütfen toparlayın.

TUR YILDIZ BİÇER (Manisa) – İzin verirsiniz ben zaten bitireceğim. Bir daha kesmezseniz çok seviniyim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Tamam, buyurun.

TUR YILDIZ BİÇER (Manisa) – Bakın, yüksek yargıçların bile bugün Cumhurbaşkanıyla çay toplamaya gittiği, düğmesiz cübbelerinin önünü el pençe divan durarak kapattıkları, yargı bağımsızlığının ruhuna el Fatiha okunduğu günlerde –Sayın Başkan, toparlıyorum- çok soğuk bir bilgiyi paylaşmak istiyorum sizinle burada. Bakın, Yüksek Seçim Kurulunun kararlarına gelmek istiyorum ve bu kararları vakit olmadığı için çok ayrıntılı söyleyemiyorum ama yapılmış, alınmış birçok Yüksek Seçim Kurulu kararında kendisiyle ilgili, tam kanunsuzluk kavramı doğrultusunda yapılmış suç duyurularıyla ilgili, muhtarlarla ilgili bile bir komisyon kurup bunu ayrıntılı tetkik eden Yüksek Seçim Kurulu, Cumhurbaşkanının diplomasıyla ilgili yapılan başvurulara hiçbir şekilde tetkik etmeden, bu konuyu irdeleyip görevini yerine getirmeden –çok rica edeceğim, iki cümlem kaldı bitiriyorum- kovuşturmaya gerek yoktur ve karar verilmiştir şeklinde açıklamalar yaptı. Yandaş yargıdan bahsediyorum. Bu konuyla ilgili Yüksek Seçim Kuruluna yapılmış iki tane başvuruda adı geçen yüksek yargıçların –Sayın Başkanım, bu bilgiyi paylaşmak istiyorum sizinle- isimleriyle ilgili Bilgi Edinme Kanunu kapsamında... Bakın, bu “Kovuşturmaya gerek yoktur.” kapsamında imza atan Yüksek Seçim Kurulundaki yargıçlardan Yüksek Seçim Kurulunun bize verdiği bilgi doğrultusunda 3 tanesinin şu anda FETÖ kapsamında tutuklu olduğu ve yine aynı kişilerin 24/1/2003-23/7/2016 tarihleri arasında görev yaptıkları; İbrahim Zengin, Ali Kaya ve Ünal Demirci...

BAŞKAN – Sayın Biçer, şimdi bakın, tartışma çıktığında oradan hepimiz Başkanlık Divanına gidiyorsunuz -amiyane tabirle- kusura bakmayın ama biz de burada iyi niyetli bir uygulama oturtmaya çalışıyoruz, aynı iyi niyeti sizden de görmek istiyoruz.

TUR YILDIZ BİÇER (Manisa) – Sayın Başkan, çok somut bir bilgiyi paylaşmak istedim sizinle.

BAŞKAN – Ama lütfen.

TUR YILDIZ BİÇER (Manisa) – Sonuçta şuraya gelmek istiyorum: Diktatörlük, bölünmüş bir devlet ve kapımızda olan bir savaş; gerçekten bulunduğumuz kaostan çıkmamız için herkesin düşünmesi ve bir şeyler yapması gereken bir zamanı yaşıyoruz. Siyasal İslamcı faşizmin insan derisiyle kaplanacak sözde anayasasına geçit vermeyeceğiz.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Peki, Sayın Biçer, teşekkür ediyorum.

Konuşma sırası Sayın Murat Emir’de.

Buyurun Sayın Emir.

MURAT EMİR (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, siz ne duyuyorsunuz, ne hissediyorsunuz bilmiyorum ama bu salonda diktatörlüğün ayak sesleri duyulmaya başladı bile. (Gürültüler)

MURAT EMİR (Ankara) – Şimdi, izin verirsiniz önemli bir konuya değineceğim, siz de yararlanacaksınız.

Değerli arkadaşlar, bakın, iki hafta önce Sayın Parsak’ın basına verdiği bir mülakattan iki cümle okuyorum: “OHAL Cumhurbaşkanlığı kararnameyi otuz gün içinde TBMM tarafından onaylanmazsa kendiliğinden yürürlükten kalkacak. Ayrıca bütün bunlara rağmen bir hukuksuzluk olursa diye Cumhurbaşkanlığı kararnamelerine Anayasa Mahkemesinin denetim yolunu açtık. ‘MHP bu süreçte ne katkı yaptı?’ sorusuna verilebilecek en önemli cevaplardan biri budur.” dedi. Şimdi önümüze gelen

önergede bu kaldırılıyor. Öncelikle Sayın MHP’li temsilciye, sonrasında hepinize ve Türk milletine soruyorum: MHP’nin o “Virgülüne dokundurmayacağız, biz anlaştık.” dediği ve burada bir kazanımın gibi göstermeye çalıştığı sadece üç günlük müydü? Bakın burada ne diyor: Cumhurbaşkanı olağanüstü hâl durumlarında Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkartacak.” Nasıl çıkartacak? Daha önceki sınırlara bağlı kalmaksızın. Hangi sınırlar? “Temel hak ve özgürlükler hakkında Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamayacak.” denen sınırlar. Yani, Cumhurbaşkanı temel hak ve özgürlükler konusunda kararname çıkartabilecek arkadaşlar. Nedir bunlar? Yaşam hakkı, haberleşme hakkı, konut dokunulmazlığı hakkı, vücut bütünlüğü hakkı, adil yargılanma hakkı; bu haklar üzerine, bu hakları sınırlayan Cumhurbaşkanlığı kararnameleri çıkartılıyor. Peki bunların yargı yolu var mı? Yargı yolu da yine bu önergeyle kapatılıyor arkadaşlar. Bunlar faşizmin ayak sesleridir. O biraz önce itiraz edenlere soruyorum: Faşizm bu değilse nedir?

Bakın, bir de ne yaptığınızı bildiğinizden hiç emin değilim, ne yaptığının farkında dahi olmayanlar var. Anayasa 13 “Temel hak ve hürriyetler özüne dokunulmaksızın ancak kanunla sınırlanabilir.” diyor, kararnameyle sınırlanamaz, bunu yapamazsınız. Anayasa 15 diyor ki olağanüstü hâl durumunda bile çekirdek haklara dokunamazsın. Hangi haklar onlar? İşte biraz önce saydığım; yaşam hakkı, vücut bütünlüğü hakkı, adil yargılanma hakkı... Bu hakları bir kenara bırakacaksınız, bu hakları bir tane seçilmiş vereceksiniz, buna da “millî irade” diyeceksiniz, “demokrasi” diyeceksiniz, “hukuk devleti” diyeceksiniz. Bunu ancak MHP’ye anlatabilirsiniz, Türk milletine anlatamayacaksınız.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Üç dakikada anlattım, yeter bu size; anladıysanız, anladıysanız yeter.

BAŞKAN – Sayın Emir, bu nazik ve ince davranışınızdan dolayı ben teşekkür ediyorum.

Sayın Ahmet Gündoğdu, buyurun.

AHMET GÜNDOĞDU (Ankara) – Değerli Başkan, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Önümüzde tarihî bir fırsatı değerlendirmek için yeni anayasa paketi duruyor. Muhalefet partilerimizin bu pakete yönelik eleştirileri elbette saygın ama eleştirilerin ön kesici olmak yerine bir önergeye dönüşmesi, bir madde önerisi getirmesi katkıyı daha çok artırır.

1920’li yıllardan bugüne anayasa sürecimize baktığımızda, 1961 Anayasası’yla “Hâkimiyet bilâ kaydú şart Milletindir ve bu, Meclis eliyle yürütülür.” maddesinin “Yetkili kurullar eliyle yürütülür.”e döndürüldüğünü görüyoruz. Esasen değişim 1961 Anayasası’nda başlıyor. 1982 Anayasası’nda da bunun bu yetkili kurulları millet iradesinin ortakları hâline getiren yapı pekiştiriliyor.

Şimdi, “Topyekûn bir Anayasa değişikliği yapalım.” çağrısına her 4 siyasi partimiz de seçim meydanlarında “yeni anayasa” vaadinde bulunmasına rağmen bir uzlaşya varılamamıştır. Bir siyasi partimizin bugünkü sürece 2014’te halkın doğrudan Cumhurbaşkanını seçmesi sonucu istikrarın önündeki engelleri kaldırmak adına omuz vermesiyle yeni bir fırsatı yakaladık. Bu fırsat elbette düne göre kendini öteki gören vatandaşların beriki olduğu çözüm sürecinde bilhassa kendini başörtülü, Kürt, Alevi, Roman gibi kesimlerin öteki görmesi çözüm süreciyle beriki olan bir vatandaşa dönmüştü, eşit yurttaşlığa dönmüştü.

Şimdi, görüyoruz ki, bugün 7 Haziran ve 15 Temmuz tablosuyla karşı karşıyayız. 7 Haziran ve 15 Temmuzdan kastım nedir, biraz müsaadenizle açmak istiyorum: 7 Haziranda yüzde 41 oranında bir parti oy almasına rağmen hükümet kuramadı, yüzde 41’in karşısında yüzde 59 muhalefetin bir oy çoğunluğu olmasına rağmen Hükümet kurulamadı.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, konuşmacıyı dinleyelim lütfen.

AHMET GÜNDOĞDU (Ankara) – Dolayısıyla dört buçuk aylık bir süreç parlamenter sistemin nasıl tıkandığını, tıkandığında nasıl maliyetler getirdiğini bir kez daha gözler önüne serdi. Esasen parlamenter sistemin tarihinde merhum Menderes dönemi -tek başına iktidar- merhum Demirel dönemi, Özal dönemi ve AK PARTİ iktidarı dönemlerine baktığımızda koalisyon hükümetleri dönemleriyle kıyaslanmayacak kadar iyi hizmetler aldığını görüyoruz.

Neredeyse on gündür arkadaşlarımız hem başkanlık sistemine eleştiri yaparken hem de Amerika'daki başkanlık sisteminin kökleşmesinden ve oradaki demokrasinin derinliğinden bahsediyorlar. O zaman, iki yüz on yılda Amerika'da 40 küsur hükümet kurulmuşken doksan küsur yılda neredeyse 70'inci Hükümete doğru yol aldığımızın masaya yatırılması lazım. Bunu niçin söylüyorum? Parlamenter sistemle de hizmet edildiği dönemlerin altını çizerek, bu sisteme geçtiğimizde 7 Haziranda koalisyon davetiye çıkaran ama koalisyonun gerçekleşmemesi, 15 Temmuzdan o güne kadar on altı kez darbe ya da darbe teşebbüsü gibi 1960, 1971, 1980, 2007 bu esnadaki darbe planlarını da sayarsak yeniden millet iradesine bir kast hareketi olmuştu. O gün de gördük ki, yürütmedeki çift başlılık, geçmiş dönemlerdeki Anayasa kitapçığının fırlatılma gerekçesi gibi farklı düşünceleri içerecek olursa darbe ya da benzer girişimlerle Türkiye'yi değersizleştirmek isteyenler başarılı olabilecek. O zaman, yasama, yürütme, yargı, kuvvetler ayrılığı ilkesinin yürütmede çift başlılığı sona erdiren ve sistemin kendisinin arızalı olduğu yani cumhurbaşkanı ve başbakanın kavga etmemesi için evliya olması gerekecek boyutta fedakârlığı şahıslara bıraktığı bu sistem yerine tek başlılığa ve yürütmeye geçme. Bunun altını şöyle çizmekte fayda var: Dün Meclis millet tarafından seçiliyordu, hükümet Mecliste oluşuyordu ama 2014 yılında halkın doğrudan Cumhurbaşkanını seçmesiyle, seçilen bu Cumhurbaşkanının yetkilerinin AK PARTİ iktidarı döneminde değil, Kenan Paşa anayasasında vatana ihanet haricinde yargılanamayacağı ve yetkisinin yüzde yüz oluşu. Nedir? Bakanlar Kurulunu tayin etme, görevden alma, kararname çıkarma, denetlemenin başı olma, Başkomutan olma gibi yüzlerce madde bugün o eleştirdiğiniz Cumhurbaşkanına yetkisi yüzde yüz olmasına rağmen, "Yetkim var, sorumlu da olmak istiyorum." diyorsa bunu da Türkiye için tarihi bir fırsat olarak görmek lazım. Ama bütün insanlarda olduğu gibi Sayın Cumhurbaşkanını da fânidir, Sayın Cumhurbaşkanının bu dünya liderliği, Cenab-ı Hakk'ın ona verdiği ömür bittikten sonra kurumsal siyasetin devam etmesi için bu sistem değişikliğinin şart olduğuna inanmıyorum.

Parlamenter sistemle erken seçim var, koalisyon var, istikrarsızlık var, 17-25 Aralık, Gezi, 7 Haziran, 15 Temmuz gibi uluslararası şer odaklarının ve içerideki onların alt elemanlarının giriştiği bazı projeler de bu parlamenter sistemde kendisine biraz daha nemalanma fırsatı veriyorsa, burada millettan kaçmamak lazım. Hâkimiyetin, egemenliğin millettan olduğu gerçeği seçimde rekabeti beraberinde getirmesi lazım, rekabetin içerisinde ileriye dönük vaatlerin elbette millet tarafından tartılmasının da saygınlığını kabul etmek lazım diye düşünüyorum.

Elimizdeki 21 madde, şimdi birkaçı çıktı, çıkıyor, değişen bu maddeler, topyekûn Anayasa değişiklik ihtiyacını karşılamıyor ama hepimizin vaatte bulunduğu yeni anayasada bize göre yürütmedeki tek başlılığın gelişile sistemin karmaşasının sona ermesiyle, yeni bir fırsat oluşturuyor.

Cumhuriyet Halk Partisi yöneticisi arkadaşlarımızla aramızda...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, salonda bir uğultu var.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Evet, hatibi duyamıyoruz.

AHMET GÜNDOĞDU (Ankara) – İlk kez konuşuyorum, sessizce...

BAŞKAN – Tabii, uğultudan dolayı da -Sayın Hatibimiz de eski sendikacı da olduğu için sesi de maşallah hitabete uygun- yüksek sesle konuşuyor. Tabii, bu yüksek ses ortamın biraz da gerilmesine sebep oluyor. Lütfen, sessiz dinleyelim.

Buyurun Sayın Gündoğdu.

BÜLENT TEZCAN (Ayдын) – Ama yüksek perdeden konuşmuyor, yüksek sesle konuşuyor.

BAŞKAN – Yüksek sesle konuşuyor.

AHMET GÜNDOĞDU (Ankara) – Yüksek sesle konuşuyorum, sesi yükseltmek değil, sözü yükseltmeye gayret ediyorum.

Türkiye’de ve dünyadaki sistemlere baktığımızda, “sistem ve rejim” kavramı konusunda anlayamadığımızı ifade ettim. Bu bir hükümet modelidir esasen, başkanlık, yarı başkanlık, parlamenter, partili cumhurbaşkanlığı. Zaman zaman kamuoyunda eleştiriler başkanlık ya da yarı başkanlık sistemi ile federasyonu birlikte ele alarak yapılıyordu ama bunun Milliyetçi Hareket Partisi ve AK PARTİ olarak bizim birlikte çalışmamızın kamuoyuna yansımından sonra kamuoyunda karşılık bulamadığı gerçeğiyle yüzleşmeye başladık. O zaman, zaman zaman “Türk tipi sistem” dediğimiz şey tam burada gerçekleşiyor. Üniter demokratikleşmeden taviz vermeden, devletin bütünlüğünden taviz vermeden, federasyona, özerkliğe kapı aralamadan, işte, Amerika’daki gibi çift meclise müsaade etmeden tam kendi dinamiklerimizden, kendi doksan yıllık cumhuriyet ve demokrasi tecrübemizden yararlanarak bir paketi ortaya getirdik. Bu, Milliyetçi Hareket Partisinin paketi olsaydı büyük bir ihtimalle böyle olmaz, başka ekler ya da çıkarımlar olabilirdi.

BAŞKAN – Sayın Gündoğdu, o kadar güzel konuşuyorsunuz ki, size ek süre veriyorum.

Buyurun.

AHMET GÜNDOĞDU (Ankara) – Çok teşekkür ediyorum.

AK PARTİ’nin paketi olsaydı belki bundan farklı yapılar olabilecekti ama Anayasa’mız millete götürebilmek için en az 330’u, 367’yi bulduğu takdirde millete götürmeden değişikliği içeriyor. Biz 367 değil, 400 de olsa millete götüreceğimiz vaadinde bulunmuştuk, onun için bu paketin 4 siyasi partinin yeni anayasa vaadini yerine getirdiği bir tabloda AK PARTİ ve MHP’nin birlikte omuz vermesiyle siyaset kurumunun da sözünü yerine getiren, Anayasa değişikliğini sadece darbecilerin değil, milletin seçtiklerinin de yaptığı bir tabloyu önümüze getirecek olması dolayısıyla önemsiyorum. Cumhuriyet Halk Partisi ve Halkların Demokratik Partisi yönetici ve milletvekili arkadaşlarımızın da vicdanlarıyla baş başa kaldığında bu sisteme Türkiye’nin geleceği için oy vereceğini bekliyorum, hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, şimdi söz sırası Sayın Hakkı Köylü’de.

Buyurun Sayın Köylü.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; ben de hepinizi saygıyla selamlayarak kısa bir konuşma yapmak istiyorum. Anayasa değişikliğini öngören teklifin Komisyonunda görüşülmesi sırasında gördüğüm manzarayı söylersem gerçekten çok güzel bir manzarayla karşı karşıyayız yani bu Komisyona da bu yakışır çünkü herkes konuşuyor, herkes düşüncesini ifade edebiliyor, etmesi de gerekir zaten. Dolayısıyla, herkes düşüncesini ifade edebildiğine göre, sonuçta burada birilerinin fikri ön plana çıkacak, bazı arkadaşlarımızın fikri burada kabul görmeyecek, bazıları kabul görecektir ve bir oylama yapılacaktır. Bu yapılan oylamalardan sonra eğer kabul görürse Genel Kurula inecek.

Esasında, rejimde hiçbir değişikliği öngörmeyen ama bir sistem değişikliği öngören bir teklifle karşı karşıyayız. Buradaki teklif Cumhurbaşkanlığımızı biraz güçlendiriyor, yönetimi Cumhurbaşkanlığına veriyor. Cumhurbaşkanlığını zaten daha önce yapmış olduğumuz bir düzenlemeyle bir Anayasa değişikliğiyle halkın seçmesine bıraktığımızda, eski sistemin bir ölçüde değiştiğini görüyoruz. Eğer

Cumhurbaşkanını halk seçiyorsa bu takdirde Cumhurbaşkanından bir şeyler bekliyor demektir. Zaman zaman “Cumhurbaşkanı çok ortaya çıkıyor, her işe müdahale ediyor.” gibi birtakım fikirler ortaya atılıyor ise de Cumhurbaşkanını halk seçtiğine göre, halk da Cumhurbaşkanından bir şeyler bekleyecek. Cumhurbaşkanı yeniden halka gittiğinde ne diyecek “Ben Köşk’te oturdum, hiçbir şey karışmadım, memleketin yönetimiyle çok fazla ilgilenmedim.” diyecek hâli yok. Elbette kendisini ispat edecek, yaptığı hizmetleri anlatacak ve yeniden oy isteyecek. Bu durumda, şu andaki sisteme bu biraz ters geliyor gibi görünüyor, daha önceki Cumhurbaşkanlığı sistemine biraz daha ters. Onun için, bunun biraz daha değiştirilmesi gerekmektedir.

Ben çok fazla bir şey söyleyemiyorum ama sonuçta Cumhurbaşkanlığı sistemine geçmemizin ana unsuru bunu halkın oyuna sunmak olduğuna göre... Halk mademki bizi buraya seçiyor normal karşılıyoruz, halk belediye başkanını seçiyor, muhtarı seçiyor, her şeyi seçiyor da onu normal karşılıyorsak bu Anayasa oylamasına da vereceği oyu, referandumu da normal karşılamamız lazım. Eğer halk kabul ediyorsa o zaman da yapacağımız bir şey olmadığını düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum, bu kadar söylüyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum Sayın Köylü.

Değerli arkadaşlar, madde üzerinde bir önerge var, okutuyorum:

Anayasa Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1504) esas sayılı Kanun Teklifi’nin 13’üncü maddesi üzerindeki görüşmeler neticesinde konu açıklığa kavuşmuş olduğundan maddenin oylamasına geçilmesini arz ve teklif ederiz.

İsmail Aydın

Zekeriya Birkan

Bursa

Bursa

BAŞKAN – Gereçeyi okutuyorum:

Gereççe:

Bir konu üzerindeki görüşmelerin ilanihaye devam etmesi mümkün değildir. Ayrıca, görüşülen konunun da vuzuha kavuşması nedeniyle İç Tüzük’ün 26’ncı maddesi gereğince işbu önerge verilmiştir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Önergeyi okumadınız.

BAŞKAN – Okuduk, okuduk.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – 2 tane önerge vardı.

BAŞKAN – Bu kifayetimizakere.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Bu kifayetimizakere önergesi, gerekçesini dahi okuduk.

BAŞKAN - Önergeyi kabul etmeyenler... Kifayetimizakere önergesi kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, Komisyonumuza 2 tane önerge gelmiştir. 29/12/2016 tarih, saat 16.35 itibarıyla verilmiş olan önergenin imza sahipleri Haydar Ali Yıldız İstanbul Milletvekili, Murat Alparslan Ankara Milletvekili, Yusuf Başer Yozgat Milletvekili geri çekmiştir. Geri çekmeden dolayı bu önerge hakkında işlem yapmıyoruz.

Komisyonumuza 18.50 itibarıyla yeni bir önerge gelmiştir, değişiklik önergesi. Madde üzerinde değişiklik öngören önergeyi okutuyorum:

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Önergeyi alabilir miyiz Başkanım?

BAŞKAN – Dağıtıldı.

Anayasa Komisyonu Başkanlığına

Görülmekte olan (2/1504) esas sayılı Kanun Teklifi'nin çerçeve 13'üncü maddesiyle değiştirilmesi öngörülen 2709 sayılı Kanun'un 119'uncu maddesinin birinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini, altıncı fıkrasında yer alan "konularda" ibaresinden sonra gelmek üzere 104'üncü maddenin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesinde belirtilen "sınırlamalara tabi olmaksızın" ibaresinin eklenmesini ve son fıkrada yer alan "bir" ibaresinin "üç" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Murat Alparslan

Kemalettin Yılmaztekin

Zekeriya Birkan

Ankara

Şanlıurfa

Bursa

Yusuf Başer

Yozgat

"Cumhurbaşkanı; savaş, savaşı gerektirecek bir durumun baş göstermesi, seferberlik, ayaklanma, vatan veya Cumhuriyete karşı kuvvetli ve eylemli bir kalkışma, ülkenin ve milletin bölünmezliğini içten veya dıştan tehlikeye düşüren şiddet hareketlerinin yaygınlaşması, anayasal düzeni veya temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelik yaygın şiddet hareketlerinin ortaya çıkması, şiddet olayları nedeniyle kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması, tabii afet veya tehlikeli salgın hastalık ya da ağır ekonomik bunalımın ortaya çıkması hallerinde yurdun tamamında veya bir bölgesinde, süresi altı ayı geçmemek üzere olağanüstü hal ilan edebilir."

BAŞKAN – Gereçeyi okutuyorum:

Gereçe:

Önergeyle, maddenin birinci fıkrasında anlam bütünlüğünün sağlanmasına yönelik değişiklik yapılmakta ve seferberlik hâli de olağanüstü hâl nedenleri arasına alınmaktadır.

Öte yandan, olağanüstü hâllerde çıkarılabilecek Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin, olağan dönem kararnamelerinin tabi olduğu sınırlamalarla bağlı olmaksızın çıkarılabileceği düzenlenmektedir.

BAŞKAN – Değişiklik önergesi üzerinde Sayın Bülent Tezcan'ın kısa bir konuşma talebi var.

Sayın Tezcan, buyurun.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; aslında biraz önce çekilen önergenin yerine yeniden verilmiş bir önerge, aynı imza sahipleri. Önceden bir önerge geldi, o önergede biraz önce konuşma yapan Komisyon üyemiz Ankara Milletvekili Sayın Murat Emir önemli bir noktaya işaret etti. Hani "Olağanüstü hâl kanun hükmünde kararnameleri bir ay içerisinde Mecliste görüşülmezse yürürlükten kalkacak." hükmünü koyduk, çok önemli, ileri bir hüküm koyduk denmişti ve bunu, Milliyetçi Hareket Partisinin "Görüşmeler sırasında bizim ısrarımız üzerine konu bu." dediği ve bize de atfen "Cumhuriyet Halk Partisinin talebiydi bu daha önceki görüşmelerimizde." dediği düzenlemeydi. Doğrudur, bizim 3'lü görüşme sırasında olağanüstü hâl kanun hükmünde kararnameleriyle ilgili sadece bu değildi söylediğimiz hem bu Anayasa'ya geçsin dedik hem de yargı denetimine tabi tutulsun olağanüstü hâl kanun hükmünde kararnameleri dedik. Yargı denetimi kısmı es geçilmiş bu alınmış, sonra her ne olduysa biraz önceki teklifte bu çıkarılıyordu, sonradan üç aya çıkarılmış bu süre bir ay yerine. Bir ay yerine üç aya çıkarılması "Mümkün olduğunca bu kanun hükmünde kararnamelerle olağanüstü hâl kanun hükmünde kararnamelerle Meclis denetimine getirmeden ne kadar uzun sürdürebilirsek o kadar kârdır." anlayışının ifadesidir.

Son cümlem, bütün bu süreç, bu faaliyetin, bu Anayasa teklifinin hazırlanması sürecinin ne kadar özensiz başlayıp ondan sonra daha önceki mutabakatlara aykırı adımlar atılıp ondan sonra “Aman yeniden nasıl sağlarız?” diye şu ana kadar yürüdüğünü gösteriyor. Sağlıklı bir Anayasa değişikliği çalışması ve hazırlığının olmadığı da somut göstergesidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Değişiklik gerekçesiyle birlikte okuttuğum ve Sayın Bülent Tezcan’ın üzerinde görüş belirttiği değişiklik önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Değişiklik önergesi kabul edilmiştir.

Maddeyi kabul edilen değişiklik önergesine uygun olarak oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Diğer maddeye geçiyorum.

MADDE 14- 2709 sayılı Kanununun 123 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “ancak kanunla veya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak” ibaresi “kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Üst düzey kamu görevlilerinin atanmalarına ilişkin usul ve esaslar Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile düzenlenir.”

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, maddeyi okuttum ancak madde hakkında bir bilgi vermek istiyorum.

Okutmuş olduğumuz bu maddenin kanun teklifi metninden çıkarılması yönünde bir önerge vardır, önergeyi okutuyorum:

Anayasa Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1504) esas sayılı Kanun Teklifi’nin çerçeve 14’üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Murat Alparslan

Kemalettin Yılmaztekin

Muhammet Emin Akbaşoğlu

Ankara

Şanlıurfa

Çankırı

Zekeriya Birkan

Cengiz Aydoğdu

Bursa

Aksaray

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Maddeyle yapılması öngörülen değişikliğin kabul edilen önergeyle Anayasa’nın 104’üncü maddesinde düzenlenmesi nedeniyle çerçeve madde tekliften çıkarılmaktadır.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, gerekçesini okuttuğum önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Önergenin kabul edilmesiyle birlikte madde teklif metninden çıkarılmıştır ve sonraki maddeler buna göre teselsül ettirilecektir.

Diğer maddeye geçiyorum.

MADDE 15- 2709 sayılı Kanununun 126 ncı maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmış ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Merkezi idare kapsamındaki kamu kurum ve kuruluşlarının; kuruluş, görev, yetki ve sorumlulukları Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile düzenlenir.”

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, maddeyi okuttum ancak madde hakkında bilgi vermek istiyorum.

Maddenin kanun teklif metninden çıkarılmasını öngören bir önerge vardır, önergeyi okutuyorum:

Anayasa Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1504) esas sayılı Kanun Teklifi'nin çerçeve 15'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Murat Alparslan

Zekeriya Birkan

Adem Yeşildal

Ankara

Bursa

Hatay

Haydar Ali Yıldız

Muhammet Emin Akbaşoğlu

İstanbul

Çankırı

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle merkezî idare kapsamındaki kamu kurum ve kuruluşlarının Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenleneceğine ilişkin hükmün tekliften çıkarılması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN- Gerekçesini okuttuğum önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, okunan, kabul edilen önergeyle birlikte madde teklif metninden çıkarılmış ve sonraki maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Diğer maddeyi okutuyorum:

MADDE 16- 2709 sayılı Kanununun 142 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Disiplin mahkemeleri dışında askeri mahkemeler kurulamaz. Ancak, savaş halinde asker kişilerin görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakla görevli askeri mahkemeler kurulabilir.”

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, maddeyi okuttum, madde üzerinde müzakerelere geçeceğim ancak şu an saat 19.00, saat 20.00'de başlamak üzere ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.05

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 20.08

BAŞKAN : Mustafa ŞENTOP (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ : Reşat PETEK (Burdur)

SÖZCÜ : Abdurrahman ÖZ (Aydın)

KÂTİP : Muhammet Emin AKBAŞOĞLU (Çankırı)
(Oturum, Sözcü Abdurrahman ÖZ tarafından açıldı)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, teklifin görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

16'ncı maddeyi görüşeceğiz.

16'ncı maddeyi okutmuştuk, görüşmelere başlamıştık.

16'ncı madde üzerinde ilk söz Sayın Ayşe Keşir'in.

Buyurun Sayın Keşir.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Anayasa Komisyonunun 20 Aralık Salı günü ilk toplantısından itibaren dokuz gündür hiç fire vermeden tüm toplantılarına katılan bir milletvekili olarak iktidar, muhalefet hemen hemen tüm konuşmacıları dikkatle dinledim. Özellikle, Cumhuriyet Halk Partisi ve Halkların Demokratik Partisi milletvekillerinin teklife ilişkin itirazlarını daha dikkatli dinledim. Tutanaklara bakıldığında görüleceği üzere, bir iddianın onlarca kez tekraren söylenmesi, bağırılması, eleştirinin sınırlarını aşan hitapların olması iddiaları haklı çıkarmaya ne yazık ki yetmiyor. İçeriğe ait somut tartışmalar yerine ısrarla rejim tartışması açmanın, tekrar tekrar kullanmanın, savunduğunuzu iddia ettiğiniz parlamenter sistemi baltalamak olduğunu, bizatihi demokrasinin kendisine saygısızlık olduğunu düşünüyorum.

1961 ve 1982 anayasaları millete güvensizliği esas almaktadır. Millete güvensizlik içinde olanların içerikten uzaklaşarak kasıtlı olarak rejim tartışmaları açtığını düşünüyorum. 1982 Anayasası sivil siyasetin karmaşayla çalıştırılmamasına yönelik bir anayasadır. 1982 Anayasası'nı yapan askerî yönetimin zihnindeki devlet başkanlığı makamı bu makamı gelecekte siyasi kökenli biri tarafından değil, tercihen eski bir asker veya Silahlı Kuvvetlerin güven onayına sahip bir sivil tarafından doldurulacağını hesaplamıştır. Ülkemizde Cumhurbaşkanlığı seçimleri ne yazık ki krizlerle anılmaktadır. Cumhurbaşkanlığı seçimleri cumhuriyet tarihi boyunca krizlerle anılmış, ortaya çıkan kriz ve skandallar sivil siyasetin yönetim gücünün ve becerisinin zayıflığı olarak algılanmış ve darbelerin de önünü açan süreçler olarak işletilmiştir. 2007'de AK PARTİ karşıtlığında birleşenler, 367 garabetini ortaya atanlar zannettiler ki milletin iradesinin önüne -eski alışkanlıklarda olduğu gibi- set çekeriz. Oysa, her şerden bir hayır çıkar anlayışıyla, 367 garabeti, milletin seçimiyle göreve gelen Cumhurbaşkanının ve bugün tartıştığımız Cumhurbaşkanlığı sisteminin önünü açmıştır. 2007 referandumunda millet oyunu bozmuştur. Milletimiz 2007 yılındaki referandumda -başkanın doğrudan millet tarafından seçilmesine ilişkin düzenleme- bir taraftan vesayetçilerin müdahale ve zeminini ortadan kaldırmış, Hükümet sistemimizin evrilmesine neden olmuştur. 2007 yılından artık daha geri dönemeyiz. Ondan daha ileriye doğru adım atmak zorunda olduğumuz, 2007 yılındaki referandumla da bilinmektedir.

Türkiye'nin rejim sorunu yoktur. Sayın Başbakanımızın vurguladığı gibi, bu konu 1923 yılında bitmiştir. Cumhuriyet, Kurtuluş Mücadelesi'ni veren aziz Türk milletinin en önemli kazanımıdır. Demokratik cumhuriyetlerin farklı Hükûmet modeli uygulamaları vardır ve bu Anayasa değişikliğiyle öngörülen Cumhurbaşkanlığı sistemi de geçmiş pratiklerden yola çıkılarak isabetli bir model olarak sunulmaktadır.

Türkiye artık kriz kültürü üzerinden yönetilemeyecek. Çok partili siyasi hayatımızda hükûmetlerin ömrü ortalama bir buçuk yıldır. Bunun da "istikrarsızlık" ve "kriz" demek olduğu salonda bulunan, yaş ortalaması itibarıyla tecrübeleri sabit olan bizler tarafından bilinmektedir. Bu, ekonomide istikrarsızlık, zayıf dış politika demektir.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, salonda sayımız az ama gürlütümüz fazla.

Buyurun Sayın Keşir.

AYŞE KEŞİR (Düzce) - AK PARTİ'nin on dört yıllık iktidarı döneminde kriz tellallarının geçmiş yıllardaki alışkanlıkları sık sık nüksetmiş, her bir buçuk, iki yılda bir kendi senaryolarını ortaya koymuşlar, bu tacirler kendi yarattıkları krizlere büyük önem addetmişlerdir. Bunu hükûmeti devirme yöntemi olarak da kullanmaya sık sık yeltendiklerini unutmamak gerekir. AK PARTİ hükûmetlerine yönelik eski alışkanlıklar ile her bir buçuk, iki yılda bir çıkartılmaya çalışılan suni krizler Recep Tayyip Erdoğan'ın feraseti ve basireti, aziz milletimizin desteği ve güveniyle aşılmıştır. Şimdi diyorsunuz ya: "Kişiye özel düzenleme yapıyorsunuz." diye. Aslında, tam aksi bir düzenleme yapılmaktadır. Bugün kadar Recep Tayyip Erdoğan'ın basireti ve yönetim kabiliyetiyle aşılmış olan krizlerle AK PARTİ siyasi bir istikrar yakalamıştır. Bu değişiklik, suni krizlerin sistemin içinde barınmaması, sistemin kendisini imha etmesine fırsat vermemesi ve sistemin güçlenmesine yöneliktir. Takdir edersiniz ki her zaman böyle bir güçlü lider gelmeyebilir. Sayın Cumhurbaşkanımız seçim kampanyasında sık sık, seçimle gelen bir Cumhurbaşkanı olarak diğer Cumhurbaşkanları gibi olmayacağını, proaktif olarak Anayasa'dan gelen tüm yetkilerini kullanacağını ifade etmiş ve milletimizden o şekilde oy istemiştir.

Yine, özellikle, son iki yılda seçim kampanyasında partimiz milletimize Anayasa değişikliği vaadinde bulunmuştur. Aziz milletimiz bizden Anayasa değişikliği konusunda bu çalışmayı beklemekte ve çok yakından takip etmektedir. Hem Komisyon hem de Genel Kurul süreçlerinden sonra milletimizin referandum sürecinde de bu konudaki cevabını açık ve hiçbir şüpheye mahal vermeyecek şekilde vereceğine inanıyorum.

Sayın Başkanım, demokrasiyi işleteceğimize inanıyorum. Arkadaşlar dinlemeden nasıl bir demokrasi oluşturacağımızı bilemediğimiz için burada bu uyarıda da bulunmak zorunda kaldım, kusura bakmayın.

BAŞKAN – Estağfurullah.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Konuşmamın sonunda, bu sürecin başından bu yana emeği olan hem AK PARTİ'li hem de Milliyetçi Hareket Partili tüm parlamenter ve parti yöneticilerine, 20 Aralıktan bu yana yapılan toplantılarda emek veren Komisyon Başkanı, Başkanlık Divanı üyeleri ve tüm milletvekillerine, ayrıca, Türkiye Büyük Millet Meclisi personeli ve basın emekçilerine şükranlarımı sunuyorum.

Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Keşir, teşekkür ediyorum.

Konuşma sırası Sayın Niyazi Nefi Kara'da.

Buyurun Sayın Kara.

NİYAZİ NEFİ KARA (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; Anayasa'nın belirli maddelerini değiştirmek ve yeni bir yönetim şeklini getirmek için günlerdir burada toplanmış bulunan yüce heyetinizi saygı ve sevgilerimle selamlıyorum.

Dilerim çalışmalarımız hayırlı sonuçlara vesile olur ve hepimiz için, ülkemiz için hayırlı olur.

Bugünlerde Türkiye Cumhuriyeti devleti ve halkının pek de hayırlı işlerle karşı karşıya olmadığını maalesef hep beraber görmekteyiz. Bu kadar karamsar bir tablo çizmek istemem ama dört bir yanımız savaş, kan ve gözyaşıyla kaplıyken pembe tablolar çizmek gerçekten zor ama bütün bunları belki bundan sonra ülkemiz ve milletimiz için hayır alameti olarak yorumlayabiliriz çünkü dibi gördük. İçimizde huzursuz olan arkadaşlarımız olduğunu çok iyi biliyoruz. Bu teklifle ülkenin daha ileriye gidemeyeceğini gören vicdanlı AKP'li, MHP'li ve HDP'li arkadaşlarımız da var.

BAŞKAN – Sayın Kara, bir saniye, teknik bir arıza var, sizin sürenizi tekrar başlatacağız.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Tutanaklara mı geçmedi konuşma?

BAŞKAN – Hayır, hayır, süreyi başlatamadık.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Tamam.

NİYAZİ NEFİ KARA (Antalya) - Bu kadar fedakârlık yapan ve cefakâr olan bir milletin evlatları olarak onların geleceğinin mutlu, huzurlu ve refah içinde, kardeşçe yaşamaları amacıyla hep beraber çalıştığımıza inanıyorum ve bu çalışmalarımızın hayırlı sonuçlara ulaşacağına inanıyorum, sizler de inanın. Sizler bu ülkenin doğmamış çocuklarından en yaşlılarına kadar insanların yaşamını, geleceğini belirleyen kararlar almak üzere burada bulunuyorsunuz. Sizler milletimiz için milletimizin iradesi olarak, Türkiye Büyük Millet Meclisinin çatısı altında onların vekilleri olarak onların egemenlik haklarını üzerinde taşıyan temsilcilerisiniz. Bu teklifle temsil edeceğiniz bir millet iradesi kalmayacak gözüküyor. Milletimiz kendi egemenliklerinin temsilcisi olarak bizleri buraya hayırlı bir iş yaptıklarının inancı ve huzuruyla gönderdi. Bizler de bize verilen emanete asla ihanet etmeyeceğimize dair Meclisin açılışında namusumuz üzerine yemin ettik. Yeminimize bugün de, yarın da hepimizin sadık kalacağına inanmak istiyorum ve bunun böyle olmasıyla kendimiz, çocuklarımız ve milletimiz için en hayırlısını yapacağımıza inanıyorum.

Demokrasilerde olmazsa olmazı, kuvvetler ayrılığının net çizgilerle sağlanmış olmasıdır. Ancak, siz bu teklifle değil demokrasiyi taçlandırmak, yasama ve yürütmeyi ve hatta yargıyı güçlendirmek yani başkanlık sistemlerinin en önemli özelliği olan keskin kuvvetler ayrılığını sağlamak yerine; tam tersine, kuvvetler birliği sistemi getiriyorsunuz. Ulusal egemenliğin kaynağı, dayanağı ve teminatı olan kuvvetler ayrılığı ilkesi ile bunun doğal sonucu olan yargı bağımsızlığı ortadan kalkınca bu ülkede sizler dâhil hiç kimsenin yaşam güvencesi, insan hakları olmayacaktır. Montesquieu'nün 1748 yılında yayımlanan “Kanunların Ruhü” adlı eserini hatırlatarak tam da bugünleri görmek gerekiyor. Eğer aynı idarenin kişilik veya yapısında yasama erki yürütme erkiyle birleşmişse hiçbir şekilde hürriyet yoktur. Çünkü aynı monarkın veya aynı senatonun zalimce yürütmek için zalimce kanunlar yapmasından korkulur. Yargı erki de yasama ve yürütme erklerinden ayrılmış değilse yine hürriyet yoktur. Eğer bu erk yasama erkiyle birleşirse vatandaşların hayat ve hürriyetleri üzerindeki idare keyfe kalmış bir idare olur çünkü yargıç kanun koyucunun durumuna düşer. Şayet, yargı erki yürütme erkiyle birleşirse yargıç korkunç bir zalim kesilir, iktidarı yozlaştırır; mutlak iktidar, mutlak yozlaştırır. Bu şekilde bir yetki verme örneği çağdaş demokrasilerde yoktur. Sık sık örnek olarak zikredilen Amerika Birleşik Devletleri'nde dahi Başkanın yüksek kamu görevlilerini, yüksek hâkimleri atama yetkisi Senatonun onayına tabidir. Ancak, burada, tabii, Türkiye Cumhuriyeti'nin çağdaş demokrasiler arasında mı yoksa demokrasiyi arayıp da bulamayacağımız İran ya da Şanghay İşbirliği Örgütü üyeleri gibi ülkelere mi

özendiğimiz önemli? Çok tanıdık yetkiler göreceksiniz. Hele bir de Hamaney'in yetkilerine bakın, bir de İran'da demokrasi bulmaya çalışın bu yetkiler ışığında. Yargı mensuplarının yarısını Cumhurbaşkanı, geri kalan yarısını da partili Cumhurbaşkanının partisiyle birlikte Türkiye Büyük Millet Meclisi atıyor. Buradan bağımsız ve tarafsız yargı çıkacağına sizler inanıyor musunuz? 2010 referandumunda yargının bağımsız ve tarafsızlığını güvence altına aldığınızı söylediniz. Ergenekon, Balyoz gibi kumpas davalarını hep beraber yaşadık. Bu pakette 2010 yılından çok daha büyük adımlarla geri gidişler de var. Aslında, 2010'da "Evet." dediğiniz o Anayasa değişikliğinin pek de hayrını görmedik. Altı yılda siz yaptığınız bu değişikliklerden bu kadar pişman olduysanız, ülke bu referandum yüzünden 15 Temmuz darbesiyle karşı karşıya kaldıysa böyle rejimi ve yönetim şeklini değiştirmeye dönük büyük bir adımın bu kadar aceleyle burada konuşmalarımızı engelleyerek kotarılmaya çalışılmasının sonuçlarının ne olacağını da düşünmenizi rica ediyorum. Bu yüzden acele etmenin anlamı yoktur arkadaşlar. Acele işe şeytan karışır derler.

Aslında, sizlere de hak vermek gerekiyor. Ekonomi bitmiş durumda, her geçen gün daha da fazla sıkışıyorsunuz. Dış politikada hatalarınızın bedelini halkımız ödüyor. Esad, "Esed" olmuşken yumuşak bir geçişle yeniden "Esad" oldu, açıklayamıyoruz değil mi? "Esad'ı devirsin." diye eğittiğiniz ve ortak operasyona giriştiğiniz ÖSO, zoru gördüğü her yerde Türk askerini bırakıp kaçıyor. Burada da hayırlı bir iş yapmadığınız ortada. Ve maalesef alelacele getirdiğiniz ya da getirmek zorunda bırakıldığınız bu metin de bir darbenin ardından tartışılıyor ve ne yazık ki tarih sizleri de darbe sonrası anayasa hazırlayanlar kategorisinde yazacak.

Arkadaşlar, bir ejderha düşünün, ağzından alevler fışkırıyor ve bu ejderhanın içerisinden Manavgat ırmağına akıtıyorsunuz, ona rağmen, "Yandım." diye bağıyor. İşte, bu kadar yetki, bu kadar gücü elinde bulunduran Sayın Cumhurbaşkanına daha fazla yüklenerek hiç hayırlı bir iş yapmıyorsunuz. Şimdi de dört bir yanını ateş çemberiyle örerek onu ortada kıvranan bir akrep gibi bıraktığınızın farkına varın. Gelin, hayırlı bir iş yapın ve bu yanlıştan vazgeçin. Hani, siz hep diyorsunuz ya bütün başımıza gelen felaketlerin, darbelerin, zulümlerin, savaşların, gözyaşlarının sorumlusu olarak gördüğünüz ama her fırsatta akıl danışmaktan geri durmadığımız, etkisi altında kaldığımız hani o üst akıl var ya... Hani, üç harfli, baş harfini de verelim "c"; başka bir anlam da çıkarmayın, yalnızca cinlerden bahsetmiyorum. Bir anayasa değişikliğini ve hatta Türkiye'ye iktidara geldiğinizden beri yeni bir anayasa gerektiğini dayatanlar yine iş başında. Ve size tarihî bir görev düşüyor. Hep birlikte Türk milleti adına hayırlı bir iş yapalım ve "Hayır." diyelim. Yabancı güçler uzun yıllardır Türkiye'ye yeni bir anayasa gerektiğini söylüyor, CIA'in beyni olarak kabul edilen Graham Fuller ve Paul Henze her fırsatta Türkiye'ye yeni bir anayasa ihtiyacını dile getirip ulus devletin olmaması gerektiğini ifade ediyorlar.

"Rejim tartışması bitmiş." diyorsunuz ancak getirdiğiniz pakette Türkiye Cumhuriyeti yönetim sisteminin karşı olduğu her şey var. Bir kere, Türkiye Cumhuriyeti devletinin kuruluş felsefesi, cumhuriyet olmanın en önemli özelliği tek adam yönetimini sona erdiren ve millî iradeyi ve özgür seçimlerle ülkeyi yöneteceklerin seçilmesini esas alan bir devlet anlayışını yansıtmaktadır ve siz, şu an maalesef, cumhuriyetin dinamikleriyle oynuyorsunuz. Doksan üç yıldır kesintisiz bir cumhuriyete sahip olduğumuz için gurur duymamız gerekiyor. Gerçek demokratik cumhuriyetlerin birçoğu da Türkiye Cumhuriyeti'nden daha sonra kurulmuştur.

Bu Anayasa değişikliği paketini savunurken ülke yönetimindeki çift başlılığı ortadan kaldıracığımızı söylüyorsunuz. Bu çift başlılığı yasa olarak getiren sizler değil misiniz arkadaşlar? Cumhurbaşkanını halka seçtirerek daha fazla yetki sahibi olmak istemesine sebep olanlar sizler değil misiniz? Bunu düzeltebiliriz. Parlamenter sistemi güçlendirerek, Cumhurbaşkanının tekrar Meclis tarafından seçilmesini sağlayarak bu çift başlılığı kaldırabiliriz. Onun için de hayırlı bir iş yapmış oluruz. Darbe

dönemlerinden sonra hazırlanan anayasalardan şikâyet ederken, demokrasiyi güçlendirmekten niye geri duruyorsunuz? Parlamenter sistemi güçlendirmek, yerel yönetimleri güçlendirmek, millet iradesini daha çok milletle paylaşmak varken neden tersine bir yere millet iradesini teslimeliyorsunuz? Bu düşüncenizse hiç hayırlı değil.

Bu kadar yetkiyle donattığımız bir Cumhurbaşkanı muhalefet partilerinden seçilirse ne yapacaksınız?

BAŞKAN – Sayın Kara...

NİYZAZİ NEFİ KARA (Antalya) – Hadi, onu bırakın, kimliğini açık etmemiş bir FETÖ'cü Cumhurbaşkanı olursa ne yapacaksınız?

BAŞKAN – Sayın Kara, toparlar mısınız?

NİYZAZİ NEFİ KARA (Antalya) – Toparlıyorum efendim.

Asıl çift başlılık o zaman çıkacak. Gelin, hep beraber hayırlı bir iş yapalım. Millet iradesini milletin vekillerinden alıp bir kişiye bırakma teklifi olan bu Anayasa teklifi değişikliğine hep beraber “Hayır.” diyelim.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Kara, çok teşekkür ediyorum.

Söz sırası, Sayın Çetin Arık'ta.

Buyurun Sayın Arık.

ÇETİN ARIK (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sizler gibi ben de sık sık seçim bölgemin yanı sıra çevre illeri de ziyaret etmeye, vatandaşlarımızın taleplerini, şikâyetlerini dinlemeye gayret gösteriyorum. Gittiğim her yerde, katıldığım her toplantıda yurttaşlarımızın onlarca haklı şikâyetleriyle karşılaşıyorum. Halkımız, başta her gün içimizi yakan terör olmak üzere, işsizlik sıkıntısı, eğitimde aksaklık, sağlık hizmetlerinin pahalılığı, çiftçinin ürününün para etmemesi, hayvancılığın yok olması gibi birçok soruna çözüm bulmamızı istiyor. Eminim ki sizler de benzer taleplerle karşılaşılıyorsunuzdur. Ama bugüne kadar gittiğim hiçbir yerde, katıldığım hiçbir toplantıda tek bir yurttaşımız “Bizim derdimiz başkanlık, başkanlığı getirin.” demedi. Size diyen oldu mu bilmiyorum ama birçok yerde “Her gün çocuklarımız ölüyor, siz bir kişiye koltuk sağlamanın peşindesiniz, sizin başkanlığımız batsın.” diyenler hep olmuştur.

Değerli milletvekilleri, gerçekten biz günlerdir neyi tartışıyoruz Allah aşkına? Sizin temel söyleminiz “İstikrar.” Diyorsunuz ki: “Başkanlık gelince istikrar gelecek.” Millet bu filmi daha önce defalarca seyretti.

Değerli milletvekilleri, belki unutmuş olabilirsiniz ama on dört yıldır bu ülkeyi tek başımıza yöneten sizsiniz. Her seçim döneminde halktan “İstikrar sürsün.” diye oy isteyen, yeri geldiğinde “İstiklal bozulursa beyaz Toroslar gelir.” diye tehdit eden siz değil miydiniz? Halka yalan mı söylediniz? Halkı kandırdınız mı? Şimdiye kadar istikrar yok muydu? On dört yıldır istikrar yok muydu?

Değerli milletvekilleri, burada demagoji yapmaya, lafı eğip bükmeye gerek yok. Biz burada Türkiye'nin bölünmesi pahasına, altını çiziyorum, Türkiye'nin bölünmesi pahasına Sayın Cumhurbaşkanına sorumlulukları olmayan ama yetkileri sınırsız olan yeni bir makam yaratmayı tartışıyoruz, tek adamlığı tartışıyoruz. Bakın, Sayın Cumhurbaşkanı çok iyi niyetli olabilir, siz Recep Tayyip Erdoğan'ı çok seviyor olabilirsiniz ama defalarca gördük ki Sayın Erdoğan çok çabuk kandırılıyor, yanlış yönlendirilebiliyor. Bunu bizzat kendisi de defalarca itiraf etti, halktan özür de

diledi, “Milletim beni affetsin.” de dedi. Bugün Sayın Cumhurbaşkanının yine kandırılmadığını, yine yanlış yönlendirilmediğini kim iddia edebilir? Bugün birisi bana Anayasa değişikliği teklifini bir kelimeyle özetler misin?” dese “Sayın Cumhurbaşkanı ve dolayısıyla AKP’nin kandırılması.” derim.

Değerli milletvekilleri, Sayın Cumhurbaşkanının ve AKP’nin kandırıldığı o kadar çok olay var ki. Bakın, daha birkaç yıl önce FETÖ bu ülkenin kahraman subaylarına, yurtsever aydınlarına, gazetecilerine kumpaslar kurarken sizleri uyardık. Devletin en mahrem bilgilerine FETÖ’cüler el koyarken tek bir AKP’li çıkıp da Allah rızası için “Ne oluyor?” demedi, diyemedi. Aksine, ağır birliği yapmışçasına FETÖ’nün avukatlığına soyunup sizleri uyarınları da terör örgütlerinin savunuculuğunu yapmakla suçladınız. Geline süreç bizim haklı olduğumuzu ortaya koydu ama biz haklı çıkmak için değil, Türkiye Cumhuriyeti’nin geleceği için mücadele ediyoruz. Varsın biz haksız çıkalım ama Türkiye hep kazansın ama on dört yıldır biz haklı çıkıyoruz, maalesef ki Türkiye hep kaybediyor. FETÖ’nün başta dönemin Başbakanı Sayın Cumhurbaşkanını kandırması sonucunda, Türkiye 15 Temmuz ihanetini yaşadı. O gün bizim uyarılarımızı dinlemiş olsaydınız, içinizden biri çıkıp o dönemin Başbakanını uyarma cesareti göstermiş olsaydı bu acıların hiçbiri yaşanmayacak, yüzlerce insanımız 15 Temmuzda AKP’nin gaffeti yüzünden şehit olmayacaktı. İşin acı tarafı “Cumhurbaşkanı kandırıldı.” diye AKP Grubunun tamamı gönüllü olarak kanmaya razı oldu, ne acıdır ki razı olmaya da devam ediyor.

Peki, Sayın Cumhurbaşkanının aldatıldığı, kandırıldığı tek olay bu mu? “Analar ağlamasın.” diye bir çözüm süreci başlatıldı, benim Anadolu’mda ağlamayan ana kalmadı. “Elinde silah olanla anlaşma olmaz, bu işin çözümü Meclistir.” dedik, dinletemedik. Bizi halka şikâyet ettiniz, bizi çözümsüzlükten yana olmakla suçladınız ama sonuçta yine aldatıldınız, yine kandırıldınız. Biz uyarımızı yapmaya devam ettik, devam da edeceğiz. Sizin hükümet olma yetersizliğinizin, kandırılmışlığınızın faturasını ülkenin çocukları canlarıyla ödedi, ödemeye de devam ediyor. Her gün Türkiye’nin dört bir yanından şehit haberleri geliyor. Peki, bitti mi? Yok. “Biz zaten izin verdik.” noktasından “One minute” tiyatrosu sona erince “Türkiye’den böyle bir insani yardımı götürmek için günün Başbakanına mı sordunuz?” noktasına geldiniz. Sizce burada da bir kandırılma yok mu değerli milletvekilleri? En iyi niyetle AKP yanıldı, AKP kandırıldı, benim masum insanlarım bunu canlarıyla ödedi.

Dış politikadaki yanlışınız Mavi Marmara’yla da sınırlı değil. Günü geldi Kaddafi’yle, Esad’la canciğer oldunuz. Birinin elinden insan hakları ödülü alıp diğeriyle birlikte tatil yaptınız, ortak Bakanlar Kurulu topladınız. Sonra emperyalistler “Arap Baharı” diye bir yıkım projesini hayata geçirdi, ilk koşan AKP oldu, siz oldunuz. Kaddafi’nin tabutuna çivi çakıp Esad’ı devirmek için Amerika’nın yanı sıra, Suriye içindeki terör örgütleriyle iş birliğine girdiniz. Biz yine uyardık, “Komşunun evindeki yangına benzinle gidilmez. O ateş bize de sıçrar, bizi de yakar.” dedik ama maalesef ki dinletemedik. Bizi Esad’ın, diktatörün tarafında olmakla suçladınız. Bakın, yine başındaki ismi Ankara’da ağırladığımız, 1.600 yaralısını tedavi ettirdiğiniz, lahmacunlarla beslediğiniz PYD de sizi kandırdı. Dün Ankara’da ağırladığımız PYD’ye bugün “terör örgütü” diyorsunuz ama müttefikiniz Amerika’ya ikna edemiyorsunuz. Dün “Uçağını düşürdük.” diye efelendiğiniz Rusya bugün müttefikiniz oldu. Yani, üç ayda gidecek diktatör Esed yeniden kardeşiniz Esad olacak gibi gözüküyor. Yine birileri Cumhurbaşkanını, dolayısıyla AKP’yi kandırılmış oldu. Siz “Pardon, kandırıldık.” diyerek işin içinden çıkarsınız ama minicik yavrusuna doyamadan şehit olan Uzman Çavuş Mehmet Kökkaya’nın hesabını kim verecek? Suriyeliler bugün bizim topraklarımızda çocuk sahibi olurken maalesef ki bizim çocuklarımız da Suriye’nin topraklarında ölüyorlar. Yazıktır bu çocuklara, kıymayın bu fidanlara efendiler, kıymayın. “Kandırıldık.” dediğiniz o kadar çok olay var ki hangi birini anlatayım Allah aşkına? Tüm bu kandırılmalarının faturasını Türkiye çok ağır ödedi. Gelin, Türkiye’ye yeni bedeller ödetmeyin Allah aşkına.

Değerli milletvekilleri, Türkiye için tehlikeli olan yapılar yeri geldi Sayın Cumhurbaşkanına sizden daha yakın oldu, bundan sonra da olmayacağını garantisini kimse veremez. Kendini gizleyerek Sayın Cumhurbaşkanının en yakınına kadar giren FETÖ ya da başka bir yapı bugün yine Sayın Cumhurbaşkanını kandırıyor, yanlış yönlendiriyor olabilir çünkü Esad'ı diktatör olduğu için yıkmak isteyen biri, Parlamenti işlevsiz hâle getirmeyi, tüm yetkileri kendinde toplamayı düşünmez, düşünemez, düşünmemeli. Olsa olsa birileri Sayın Cumhurbaşkanını yine kandırıyordu ve biz bunca kandırılmanın ardından ülkemiz adına, demokrasimiz adına, Cumhuriyetimiz adına endişe duyuyoruz. Pekâlâ Cumhurbaşkanının danışmanları arasında paralel yapılar olabilir. Bu yapı 15 Temmuzda başaramadıklarını yapmak için Sayın Cumhurbaşkanını bu Anayasa değişikliğiyle “Her şey güzel olacak, Türkiye'nin önü açılacak.” diye kandırmış olabilir. Böylece, 15 Temmuzda yapamadıklarını yaparak cumhuriyeti, demokrasiyi, Türkiye'yi katletmek isteyebilirler. Buradan sizi bir kez daha uyarıyoruz; sonra “Haberimiz yoktu, biz bilmiyorduk, bizi kandırdılar.” demeyin. Bu seferki kandırılmışlığımızın geri dönüşü yok, “Pardon.” deme şansınız yok. Bu Anayasa değişikliği geçtiğinde iş isten geçmiş olacak yani testi çoktan kırılmış olacak. Gelin, bu ülkenin güzel çocukları için, evinizdeki yavrularınız için başınızı yastığa koyduğunuzda bir kez daha düşünün. Kıymayın bu ülkenin güzel çocuklarına, bu güzel ülkenin güzel insanlarına; kıymayın cumhuriyete, kıymayın demokrasiye. Bir kez olsun milletin söz verdiği görevi yerine getirin ve bu yanı sıra, bu yıkım projesine “Dur.” deyin. Sayın Cumhurbaşkanını lütfen uyarın. Siz uyaramıyorsanız hep birlikte uyaralım, bunun yanlış olduğunu anlatalım. Unutmayın, tarih tek adamlığı dayatanları da, buna karşı direnenleri de not edecektir. Gelin, direnenler tarafında yer alın.

Değerli milletvekilleri, Gazi Mustafa Kemal Atatürk “Ey Türk Gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklalini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet, muhafaza ve müdafaa etmektir.” diyerek başlayan Gençliği Hitabe'sinde “İktidara sahip olanlar gaffet ve dalalet ve hatta hıyanet içinde bulunabilirler. Hatta bu iktidar sahipleri şahsi menfaatlerini, müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhit edebilirler.” diyerek ta yüz yıl öncesinden bizleri kanmamamız gerektiği konusunda uyarılmış. “Ey Türk istikbalinin evladı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi, vazifen...”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Arık, ek süre veriyorum.

ÇETİN ARIK (Kayseri) – O kadar yanıltılmış, kandırılmışsınız ki ancak toparlıyorum Başkanım. Son cümlelerim... (CHP sıralarından alkışlar)

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Sen de kandırılmışsın. Onu eline tutturmuşlar senin, okuyorsun.

ÇETİN ARIK (Kayseri) – Osman Bey, bitiriyorum.

BAŞKAN – Sayın Arık, lütfen devam edin.

ÇETİN ARIK (Kayseri) – “Ey Türk istikbalinin evladı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklal ve Cumhuriyetini kurtarmaktır! Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur!” diyerek bize görev ve sorumluluklarımızı hatırlatmış Ulu Önder'imiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün bu uyarısının ışığında, “Ferman padişahın, dağlar bizimdir.” diyen yiğit Dadaloğlu'nun torunu olarak padişahlık hayali kuranlara karşı demokratik, laik Türkiye Cumhuriyeti'ni, Türkiye Cumhuriyeti'nin bölünmez bütünlüğünü korumak için hukuk kuralları içerisinde kanımızın son damlasına kadar mücadele edeceğiz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Arık, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, söz sırası Sayın Mizgin Irgat'ta.

Sayın İrgat, buyurun.

MİZGİN İRGAT (Bitlis) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; günlerdir burada tartıştığımız Anayasa taslağının hangi maddesini geri çekersek çekelim, hangi önergeyi tartışırsak tartışalım, aslolan şudur ki dünyada bir benzeri olmayan, hiç denenmemiş bir sistemin kurulamama sancılarını taşıdığımız çok açık. Evet, başka bir yerde denenmemiş, herhangi bir tecrübesi olmayan Türkiye’de “Türk tipi başkanlık” adı altında yapmaya çalışılan şey ne kadar düzeltirseniz düzeltin, neyi çekerseniz çekin bu halk nezdinde karşılığını bulmayan bir tasarı olarak hikâyesinde yer alacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bizler burada muhalefetin ki partimiz nezdinde Genel Başkanlarımız dâhil olmak üzere, her konuşmamızda ısrarla dile getireceğimiz tutuklu vekillerimiz ve 70’e yakın belediye başkanının tutuklu olduğu bir ortamda, hele hele olağanüstü hâl ilanının hâlâ yürürlükte olduğu ve işlediği bir ortamda, nasıl bir Anayasa taslağını tartışacağız? Yeni Anayasa tasarısını tartışacağımıza yerel yönetimleri güçlendirelim, Seçimler Yasası’nı değiştirelim, Siyasi Partiler Yasası’nı değiştirelim ve şu an Türkiye’nin çekince koymuş olduğu çok önemli anayasalardaki çekinceleri kaldıralım, imza atmaya korktuğu, birazdan ismini açıklayacağım sözleşmeleri imzalayalım. Yani, bizler yereli güçlendirmeden, yerelden tabandan tavana örgütlenmeyi ve insan odaklı bir anayasayı hazırlamadan, biz burada bütçeden tutun da HSK’nin üyesinin atanmasına, YÖK’e, büyükelçilerin atanmasına ve bir sürü yetkiye varacak yetkinlikte tam diktatöryal bir rejimin kurulmasını neden tartışalım?

Evet, benden önceki konuşmacı çokça değindi: “Çok kandırıldık, bilmiyorduk, yanıldık.” Aslında, bunun tarihini en çok bilenler bence biraz bizleriz. Evet, bölgeden gelen milletvekilleri olarak seçilmişlerimiz, belediye başkanlarının şu an Mecliste olmayıp cezaevlerinde olmasının gerekçesini nasıl açıklayacaksınız?

2011’de KCK operasyonlarını yapan hâkim ve savcıların dosyalarını baz alarak 2007’de kurulmuş Demokratik Toplum Kongresinin Eş Başkanını, Başkanlık Divanını bugün, en güçlü olduğunuz günde yani yeni tasarımı, Anayasa’yı değiştirecek güçte gördüğünüz dönemde, OHAL’de ve sizler işbaşındayken hâkim, savcılarınız var iken nasıl yapabildiniz? Şu an bu operasyonu yapan hâkim ve savcılar bu emri, bu talimatı nereden aldılar? Demokratik Toplum Kongresinin başında yer alan Sayın Ahmet Türk, Hatip Dicle... Bir zamanlar kendilerini muhatap aldığınız, İmralı görüşmelerinde ve Kürt meselesinin siyasal çözümünde muhatap aldığınız bu kişileri bugün illegalize ederek, toplumda algı operasyonları yaratarak, 73 yaşındaki Ahmet Türk’e cezaevi yolunu göstererek siz Mardinlilere ve bölgedeki halkımıza bu tasarının gerekli ve ihtiyaç sonucu yaratılan bir tasarı olduğunu açıklayamazsınız.

Yeni bir anayasaya ihtiyacımız yok. Şu an ihtiyacımız olan tek şey güçlendirilmiş yerel yönetimler, Siyasi Partiler Yasası, Seçim Yasası ve insan özgürlüğünü kısıtlayan tüm yasaların ortadan kaldırılmasıdır; her şeyden önce, ilan edilmiş haksız hukuksuz olağanüstü hâl ilanının derhâl ortadan kaldırılmasıdır. Bu süreci tartışacak, bu süreci muhataplarıyla götürecektir bir süreçte değiliz. Muhatapların sesinin kısıldığı, cezaevlerine atıldığı ve halka bütün ayrıntılarıyla anlatılmadığı örtülü bir anayasa çalışmasından bahsediyoruz. Dolayısıyla, biz bu çalışmanın değil maddeler bazında, bir bütünen çekilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı, 1985 yılında Avrupa Konseyi tarafından yerel yönetimlerin özerkliğine ilişkin hazırlanmış bir taahhütnamedir. Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı’nın isminde geçen “yerel yönetimler” kavramıyla belediyeler ve “özerklik” kavramıyla da merkezî Hükûmetten yetki devri alan belediyelerin idari ve mali sorumluluklarını artırmaları ve merkeze karşı bağımsızlaşmaları kastedilmektedir. Türkiye 1988 yılında söz konusu belgeyi imzalamış, 1992’de kanunlaştırmış, 1993’te yürürlüğe koymuştur. Konsey üyesi bir devletin Özerklik Şartı’nı imzalaması için söz konusu Özerklik

Şartı'nın birinci bölümdeki en az 10 madde ve 20 paragrafı onaylaması gerekmektedir. Türkiye, 18 maddeden özerklik şartını askıya alan, yerel yönetimlerin idari ve mali özerkliklerine vurgu yapan 7 maddenin 9 paragrafına ise çekince koymuştur. Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nın maddeleri dikkatlice incelendiğinde siyasi, coğrafi ve kültürel bir özerkliği, muhtariyeti içermediği görülecektir. Oysa, taslağın gerekçesinde anlatılmayan muhtariyet 1921 Anayasası'nda dahi tartışılmış ve aslında yerini almıştır. Farklı ulusal ve etnik kimliklerin millî ve demokratik haklarına vurgu yapan bir niteliği yoktur. Yerel nüfus ve yerel topluluklar kavramları üzerinden soruna yaklaşır. İçeriği yerel yönetimlerin yani belediyelerin merkeze karşı idari ve mali özerkliğinin genişletilmesi üzerine hazırlanmış bir belgedir aslında. Yerelde katılımcı demokrasinin güçlenmesine ve merkezi iktidara karşı belediyelerin bağımsızlığını ve yetki alanlarını artırmalarında özerklik şartının sağladığı katkıya kuşku yoktur. Özellikle Osmanlı'nın son dönemlerinde başlayan İttihat ve Terakkiyle, daha sonra muhafazakar iktidarlara günümüze kadar gelen katı merkezci, bürokratik devlet sisteminin parçalanmasına katkı sunacağı da açıktır. Türkiye'nin yerel idari sistemini ıslah etmesiyle demokratikleşmeye vesile olması açısından çokça önemlidir.

Türkiye, Avrupa Konseyinin ulusal azınlıkların korunması için çerçeve sözleşmeyle bölgesel ve azınlık dilleri şartını Kürtlerin ulusal ve demokratik haklarını gündeme getireceği için imzalamamıştır. İmzalaması durumunda, sorunun ismini açıkça telaffuz etmek ve bir ulusun dil hakkı üzerinden statüsünü tartışmak zorunda kalacağını hesaplayarak imzalamamıştır.

AK PARTİ Hükûmeti 2004 yılında 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 2005 yılında ise 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nu kabul ederek özerklik şartına koyduğu birçok çekinceyi fiilî olarak kaldırdıklarını birçok yerde savunmuştur. Oysa, çok uzak değil, 2015 senesinin yaz aylarına gidelim, bölgede ilan edilen sokağa çıkma yasaklarının da dayanağının 11/c maddesi olduğunu yani bu övüne övüne anlattıkları yasa tasarısının, yasanın bir maddesi olduğunu buradan tekrar etmek isteriz. Söz konusu yerde, Şırnak'ta, Cizre'de, Nusaybin'de 7'den 70'e kadar varacak yaş gruplarında birçok insanın, yaşam hakkı başta olmak üzere, defin etme hakkına kadar ve haber hakkına, etkili bir soruşturma yapılmaması...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Irgat, bir saniye, tekrar açıyorum.

Toparlayın lütfen.

MİZGİN IRGAT (Bitlis) – Adil yargılanma ve hukukun bütün maddelerinin askıya alındığı bir dönemden bahsediyoruz. Hakeza, bugün 70'e yakın seçilmişin cezaevlerinde olmasını neyle açıklayacaksınız? Yukarıda bahsettiğim gibi, fiiliyatta kaldırdığını ama aslında imza atmamış olarak kaldırmadığını bildiğimiz Özerklik Şartı'nın neresini, nerede uyguladınız? Bugün, şu anda 73 yaşında olan Sayın Ahmet Türk'ün, bir zamanlar müzakerelerinizi yapmak isterken muhatap olarak kabul ettiğiniz Sayın Ahmet Türk'ün bunca sağlık sorununa rağmen hâlâ hapis hâlinde olmasını neyle açıklayacaksınız? Evet, bizler, bir an önce, çok asgari ölçüde Türkiye demokratik siyasi hayatına katkı sunacak olan bu çekincelerin derhâl kaldırılması gerektiğini düşünüyoruz. Bu çekinceler kaldırılmadan, yereller güçlendirilmeden, halk nezdinde yeni bir tasarı, yeni bir anayasa ihtiyacı noktasında gerekli açıklamayı yapmadan biz sağlıklı bir çalışmayı yapmış olmayacağız.

Hakeza, istiklal mahkemelerinden başlayarak özel güvenlik mahkemeleri dönemine kadar gelen yargılama silsilesine ise baktığımızda... Ki tasarıda da kısmen yer almış, askeri yargıyla ilgili maddelere ilişkin de bir çalışma yapıldığı görülüyor. Oysa, biz bu süreçleri...

BAŞKAN – Sayın Irgat, toparlar mısınız lütfen.

MİZGİN IRGAT (Mardin) – Toparlıyorum.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, şu an Osmaniye Milletvekili Sayın Mücahit Durmuşoğlu'nun fıstık ikramı vardır, afiyet olsun.

MİZGİN IRGAT (Bitlis) – Beklesin, ben konuşmamı bitireyim, sonra dağıtılsın Sayın Başkan.

BAŞKAN – Arkadaşlar, dağıtım konuşma bittikten sonra olsun.

MİZGİN IRGAT (Bitlis) – Dikkatim dağılıyor.

BAŞKAN – Tamam.

MİZGİN IRGAT (Bitlis) – Sonra yersiniz, nasıl olsa gece boyunca buradasınız.

DİDEM ENGİN (İstanbul) – Ara vereceksiniz herhâlde Sayın Başkan.

BAŞKAN – Devam edin, buyurun.

MİZGİN IRGAT (Bitlis) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Ama, toparlarsanız...

MİZGİN IRGAT (Bitlis) – Yani, fıstıklarla konuşmamı gerçekten iyi böldünüz.

BAŞKAN – Sizi gündeme davet ediyorum, buyurun.

MİZGİN IRGAT (Bitlis) – Siz böldünüz ama Başkan, ben bölmedim.

BURCU ÇELİK (Muş) – Sayın Başkan, şu an tüm Türkiye Anayasa Komisyonunda konuşmalar esnasında fıstık dağıtıldığını da canlı olarak görüyor.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

Buyurun.

MİZGİN IRGAT (Bitlis) – Sayın Başkan, konuşmamı...

Bu ülkede, evet, askerî yargıçlar... 1999 yılında, özellikle İmralı'da yapılan Sayın Öcalan'ın yargılanması sonrası ve öncesinde Türkiye'nin mahkûm olmuş olduğu birçok karar vardı. Türkiye askerî yargıç nedeniyle tazminata mahkûm edilmişti. Bu ve benzeri birçok karar sonucu birtakım düzenlemeler yapılmış ise de şu an hiç kimse ama hiç kimse mahkemelerin bağımsız ve tarafsız olduğunu iddia edemez. Hiçbir hâkim ve savcının, özellikle politik davalarda, özellikle siyasi davalarda tarafsız davrandığı, tarafsız bir soruşturma süreci yürüttüğünü ve kovuşturmayı devam ettirdiğini hiç kimse bizlere anlatamaz. Bizler gibi, benim gibi yargı süreçlerinden defalarca geçmiş biri olarak, bunu çok iyi bilenler olarak, bunun asla ve asla mümkün olmadığını buradan bu Komisyona tekrar belirtmek isterim.

BAŞKAN – Sayın Irgat, toparlar mısınız.

MİZGİN IRGAT (Bitlis) – Hangi dönemde olursa olsun, Türkiye'de adil yargılanma hakkı, hâkim ve savcılarının tarafsız ve bağımsız bir şekilde karar verme sorunu her zaman capcanlı bir şekilde karşımıza çıkmıştır ve çıkmaya devam etmektedir. Dün gece de söyledim, buranın eski üyesi Aysel Tuğluk'u, hukukçu Cabbar Leygara'yı, sayısız belediye başkanlarını, sesini çıkaran her gazeteciyi, gazetelerin çaycılarını tutuklatan sisteme baktığımızda, biz bu tasarıyla gelecekte daha bağımsız, daha adil, daha tarafsız hâkim ve savcılarının gelmeyeceğini de çok iyi biliyoruz. Bu temelde özgürlükleri getirmeyen, yerelleri güçlendirmeyen, halklarımız nezdinde şu an Şırnak'ta oturacak evi olmayan...

BAŞKAN – Sayın Irgat...

MİZGİN IRGAT (Bitlis) – ...çadırlarda kalanlar için hiçbir karşılığı olmayan bu tasarının çekilmesini talep ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Irgat, teşekkür ediyorum.

DİDEM ENGİN (İstanbul) – Sayın Başkan, ara verelim beş dakika çünkü...

BAŞKAN – Hayır, hayır, devam edelim.

DİDEM ENGİN (İstanbul) – Yani, ben konuşurken mi dağıtılacak?

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, şimdi, şunu ifade edeyim: Tabii, hepimiz yoruluyoruz ama biz günlerdir Türkiye'nin Anayasası'nı böyle yapıyoruz ve Türkiye'nin değişik illerinden gelen ikramlar arada oluyor.

DİDEM ENGİN (İstanbul) – Anlayışlı bir şekilde, biraz önce hatip konuşmasını yaparken...

BAŞKAN – Sayın Didem Engin'de söz.

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, biraz önceki hatip konuşması sırasında...

BAŞKAN – Arada dağıtım yapılsın.

MURAT EMİR (Ankara) – Dağıtımdan sonra...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Arada yesinler, çatur çatur olmaz Başkan.

BAŞKAN – Arkadaşlar, hızlıca dağıtın.

Değerli arkadaşlar, Sayın Didem Engin'e söz veriyorum.

Buyurun Sayın Engin.

DİDEM ENGİN (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ülkemiz içte ve dışta tarihinin en zor dönemini yaşıyor. Dış politikada cumhuriyet tarihinin en başarısız dönemine tanıklık ediyoruz. Şehitlerimizin ateşi her gün bir başka ilimize düşüyor. Ekonomik göstergelerimiz alarm işaretleri veriyor. Yatırımlar durmuş vaziyette, işsizlik hızla artıyor, vatandaşlarımızın borçları katlanarak büyüyor. Basın susturulmuş; eleştirel görüş ifade edenler hapse atılıyor, vergi denetimi tehdidiyle susturuluyor ya da işlerini kaybediyorlar. Halkımız karamsarlık ve umutsuzluk içinde bir korku çemberine hapsedilmiş durumda. AKP'nin on dört yıllık tek başına kesintisiz iktidarının sonucunda bugün “Ne istediniz de vermedik.” denilen bir cemaatin darbe girişiminde bulunduğu, Meclis Başkanının “Yeni Anayasa’da laiklik tarifi olmamalıdır, dindar bir Anayasa yapmalıyız.” dediği, Başbakanın “Başkanlık gelmezse Türkiye'nin bölünme riski var.” dediği, Cumhurbaşkanının Sevr riskinden bahsettiği bir noktaya gelmiş durumdayız. Ülkemiz bu vaziyetteyken yüce Meclisimiz, ne terörün ülkemizde nasıl bitirileceğini ne dış politika hatalarının nasıl telafi edileceğini ne ekonomik darboğazdan nasıl çıkacağımızı ne de toplumsal ve sosyal sorunlarımıza nasıl çözüm üretebileceğimizi tartışıyor. Bu konular üzerine muhalefet milletvekilleri olarak Meclise çalışmak için sunmuş olduğumuz önergeler ya gündeme alınmıyor ya da gündeme alınsa bile AKP tarafından reddediliyor. Ülkemiz böylesine önemli sorunlarla karşı karşıyayken...

BAŞKAN – Arkadaşlar...

DİDEM ENGİN (İstanbul) – ...Anayasa Komisyonunda Cumhurbaşkanının yetkilerinin artırılması, kuvvetlerin tek elde toplanması suretiyle aksayarak da olsa yürüyen demokrasimize nokta koymayı amaçlayan ve Anayasa'mıza aykırı düzenlemeler içeren, rejim değişikliği öneren bu teklifi konuşmak mecburiyetinde kalmış olmaktan ve ülkemize bu suni gündemle vakit kaybettiriliyor olmasından dolayı duyduğum derin üzüntüyü öncelikle ifade etmek istiyorum.

Söz konusu Anayasa değişiklik teklifini bugün Mecliste görüşüyor olmamızın temel sebebi, Cumhurbaşkanının yetkilerini yetersiz görüyor olması ve daha fazla yetki, daha az denetim istiyor olmasıdır. Bugün ülkemizde yürütenin başındaki kişi Başbakanıdır ve aynı zamanda da iktidar

partisinin Genel Başkanıdır fakat Sayın Cumhurbaşkanının, ne kendisi dışında bir Başbakanı ne de kendisinin dışında partisinin Genel Başkanı olacak birisine tahammülü yoktur. Bu nedendir ki önceki Başbakan Ahmet Davutoğlu istifa etmek mecburiyetinde bırakılmıştı.

Sayın Davutoğlu'nun, bugünkü Başbakan Sayın Binali Yıldırım'ın ve sayın bakanlarımızın bu kanun teklifini imzalamış olmaları trajikomiktir. Bu teklifi imzalayarak ve savunarak Sayın Başbakan ve bakanlar, görevlerini yerine getirmekte yetersiz kaldıklarını bir nevi itiraf etmektedirler ve "Siz bizden daha iyi yönetirsiniz." diyerek yetkilerini Cumhurbaşkanına devretmeyi kabul etmektedirler. Dünya demokrasi tarihinin kara mizah sayfalarında yerini alacak bir girişimdir bu teklif.

Anayasa değişikliği teklifi yürütme yetkisini tamamen Cumhurbaşkanına vermeyi amaçlamaktadır. Teklife göre, Başbakanlık kaldırılacak ve yetkileri Cumhurbaşkanına verilecek; Cumhurbaşkanı, yardımcılarını, bakanları, üst düzey tüm kamu yöneticilerini istediği gibi atayıp istediği zaman görevden alabilecek. Bunun için bir neden olmasına gerek yok, canının istemesi yeterli olacak. Partisinin milletvekilleri listelerini belirleyecek ve partisinin Genel Başkanı olarak yasamanın da başında olacak, kararname ve yönetmelikler çıkarabilecek, bir nevi fermanlarla ülkeyi yönetecek, Cumhurbaşkanlığı için defalarca aday olabilecek. Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Bakanlar Kurulu işlevselliğini yitirecek, şeklen var olacak, milletvekillerinin gensoru önergesi ve sözlü soru imkânı tamamen kaldırılacak, milletvekilleri Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlara yalnızca yazılı soru sorabilecekler, yanıt gelirse ne âlâ.

Anayasa değişikliği teklifinin asıl amacı, kuvvetlerin Cumhurbaşkanında birleştiği bir kuvvetler birliği sistemini ülkemizde kurmaktır, yasama ve yürütme organları arasında tam bir birlik hedeflenmektedir. Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin aynı gün yapılmasının önerilmesi bu sebeptendir. Amaçlanan, Cumhurbaşkanı ve Türkiye Büyük Millet Meclisi çoğunluğunun aynı siyasi partiden olmasıdır. (Gürültüler)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

DİDEM ENGİN (İstanbul) – Kuvvetler birliğinin oluşması, Türkiye Büyük Millet Meclisinin Cumhurbaşkanlığının kontrolü altına girmesi ve bağımsızlığını kaybetmesi anlamına gelir.

BAŞKAN – Sayın Engin...

DİDEM ENGİN (İstanbul) – Kuvvetler kimin elinde birleşirse birleşsin kuvvetler birliğine karşı olduğumuzu tekrar ifade etmek isterim. (Gürültüler)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

DİDEM ENGİN (İstanbul) – Teklife göre, Cumhurbaşkanı aynı zamanda Hâkimler ve Savcılar Kurulunun üyelerinin de yarısını atayacak, diğer yarısını da kontrolündeki Türkiye Büyük Millet Meclisi seçecek, böylece yargı kontrol altında olurken denetim de kısıtlanmış olacak.

Bu değişiklik teklifi AKP ve MHP tarafından ortaklaşa Meclise sunulan bir teklif. Basına yansıyan haberlerden de anlıyoruz ki Anayasa değişikliği teklifi Meclis Başkanlığına sunulmadan önce her iki partinin milletvekilleriyle de paylaşılmamış. Teklif Meclis Başkanlığına sunulup kamuoyuyla paylaşıldıktan sonra teklifi imzalamış ama içeriğini görmemiş olan milletvekillerinin, içeriğini okuyunca yedek milletvekilliği konusu gibi birkaç maddeye sıcak bakmadıklarını basında okumuştuk. Önceki gün, yedek milletvekilliğiyle ilgili madde tekliften çıkartıldı ve Komisyon Başkanı bunun siyasi bir stratejinin bir parçası olduğunu ifade etti. Anlıyoruz ki Anayasa değişikliği teklifinin temel sebebi yani tüm yetkileri tek elde toplamaya ilgili olmayan bazı maddeler, çıkartılmak üzere teklif paketine yazılmış. Böylece, AKP ve MHP milletvekillerinin menfaatlerine olacak düzenlemeler yapılıyor algısını oluşturmak ve 330 milletvekilinin desteğini bu sayede almayı güçlendirmek amaçlanıyor.

Sürecin bu şekilde ilerliyor olması, ülkemiz ve gelecek nesillerimiz açısından böylesine olumsuz değişiklikler içeren bir Anayasa değişikliği teklifinin, toplumsal sözleşme niteliğinden uzak, nasıl kapalı kapılar ardında dar bir kadro tarafından hazırlandığının bir göstergesidir. Kapalı kapılar ardında hangi pazarlıklar yapıldığı elbet bir gün ortaya çıkacaktır.

Komisyonunda, ne yazık ki, Anayasa konusunda uzmanlaşmış akademisyenleri, hukukçuları ve sivil toplum kuruluşlarının görüşlerini dinleyemiyoruz çünkü teklif hızlı bir şekilde Komisyondan geçirilip Genel Kurula getirilmeye çalışılıyor. Bu nedenle de her maddede, AKP ve MHP tarafından, Komisyondaki konuşmaların kafi olduğuna dair “kifayeti müzakere” önermeleri veriliyor.

Görüşmeler milletvekillerinin oturacak yer bulamadıkları bu salonda yapılıyor, bu nedenle çoğu milletvekilimiz konuşmaları ayakta takip etmek mecburiyetinde bırakılıyorlar.

Halkımızın buradaki konuşmaları izleyebilmesi için, Cumhuriyet Halk Partisi olarak, görüşmelerin TRT 3’te canlı olarak yayınlanması için önerge sunduk, AKP ve MHP oylarıyla reddedildi. Oylama esnasında “Bir milletvekili olarak bu önergenin neden reddedildiğinin gerekçesini öğrenmek istiyorum.” dediğimde ise soruma hiçbir yanıt verilmedi. Hâlbuki, buradaki konuşmaları izlemek ve dinlemek halkımızın en doğal hakkıdır. Mademki bu tasarımı referandumla götürmeyi amaçlıyorsunuz, o hâlde halkımızın bu tasarı üzerindeki görüş ve eleştirileri canlı olarak dinlemesinden korkmamalısınız ve halkımıza güvenmelisiniz. Anayasa hepimizin anayasasıdır, toplumsal bir sözleşmedir ve toplumumuzun geniş kesimlerinde konuşularak nihayete erdirilmesi gereken toplumsal bir uzlaşma metni olmalıdır. Aylardır devam eden olağanüstü hâl sürecinden istifade ederek ve tüm devlet imkânları kullanarak propaganda yapmayı, teklifin içeriği konusunda sağlıklı bilgi alma imkanlarını kısıtlayarak halkımızı yönlendirmeyi amaçlıyorsanız, yanıldığımızı referandum sonunda göreceksiniz.

Bu teklifle ilgili halkımızın yanıtlanmasını beklediği çok sayıda soru var:

1)Bu tasarının hazırlanmasında sorumluluk üstlenen hukukçu bazı AKP milletvekilleri, getirilmek istenen sistemde iki parti olacağını ve bu partilerin de AKP ve CHP olacağını televizyon programlarında anlatıyorlar. Milliyetçi Hareket Partisi bu teklifi desteklediğine göre, eğer iki partili sistem hedefleniyorsa -ki öyle anlaşılıyor- Milliyetçi Hareket Partisi yılların ülkücü geleneğine son verip, kapısına kilit vurup AKP’ye mi katılacak?

2)Bu teklifi destekleyen ve “evet” oyu veren milletvekilleri, gelecek seçimde partili Cumhurbaşkanı tarafından milletvekili listesinde aday gösterilmediklerinde, “evet” oyu vererek Cumhurbaşkanı sınırsız ve kontrolsüz yetki verdikleri için pişmanlık duyacaklar mı ya da kendilerini kandırılmış hissedecekler mi?

3)İleride seçilecek bir Cumhurbaşkanı doğru olduğuna inandığı ama ülkemizin menfaatlerinin aleyhine kararlar alırsa, Cumhurbaşkanının kararlarını hangi kurum, hangi kapsamda, nasıl denetleyebilecek? Ülkemizin menfaatlerine kararlar alacağını kim, nasıl garantileyecek?

4)AKP ve MHP’nin istediği değişiklikler onaylanır ve halkımız Cumhuriyet Halk Partisinin adayını Cumhurbaşkanı olarak seçerse, sınırsız yetki sahibi olacak ve denetlenemeyecek Cumhuriyet Halk Partili Cumhurbaşkanı AKP ve MHP milletvekilleri kayıtsız ve şartsız kabul mü edecekler, yoksa yetkilerini sorgulamaya mı başlayacaklar?

5)Cumhurbaşkanının partisi Parlamento seçimlerinde çoğunluğu kaybederse, partili Cumhurbaşkanı aynı zamanda muhalefet partisi genel başkanı mı olacak?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Engin, bir saniye...

Devam edin ve toparlayın lütfen.

DİDEM ENGİN (İstanbul) – 6) Ekonomik olarak çok ciddi bir darboğazda ülkemiz. Bugün ekonomik güven endeksinin aralık ayında yüzde 18,5 azaldığı açıklandı. Hükümetin söylemleri uzun zamandır yatırımcılara güven vermiyor. Bu nedenle de ne yerli ne de yabancı yatırımcı ülkemizde yatırım yapmayı tercih etmiyor. Hâlbuki ülkemizde istihdam artışı sağlayacak ve teknolojik altyapımızı geliştirecek doğrudan yatırımlara ihtiyacımız var. Bu Anayasa değişikliği teklifi yatırımcılara güven verecek değişiklikler mi içeriyor, yoksa onların Türkiye'nin geleceği konusundaki endişelerini derinleştirecek ve yatırımlarını başka ülkelere kaydırmalarına sebep olacak değişiklikleri mi kapsıyor? Bağımsızlığı zaten tartışılmakta olan Merkez Bankası gibi ekonomimiz için önemli bağımsız kurumların durumları ne olacak?

7)Ülkemiz ciddi bir toplumsal ayrışma ve kutuplaşma kaosu yaşamaktadır. Partili bir Cumhurbaşkanı toplumsal uzlaşmayı nasıl sağlayacak, bu kutuplaşmayı nasıl sona erdirecek ve bir parti genel başkanı olarak tüm halkımızı nasıl kucaklayacak, ayrıştırmak yerine bizleri nasıl birleştirecek? Bu tasarıda cevabını aradığımız en hayati soru budur.

Bu sorular gibi, yanıtlamamız gereken daha pek çok soru var. İnanıyorum ki Gazi Meclisin vatansever üyeleri, her türlü baskıya rağmen, oy kullanırken vicdanlarıyla baş başa kaldıklarında, Anayasa'mıza aykırı bir şekilde, Meclisin kendi işlevselliğine ve demokrasimize son verecek bahtsız bir sonuca imza atmayacak, daha fazla demokrasi için mücadeleye devam edecek ve bu teklifi Parlamento tarihimizin çöp sepetine atacaklardır.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk "Cumhuriyet, fikri hür, vicdanı hür, irfanı hür nesiller ister." demişti. Aklı, vicdanı ve ülkemizin kaderini kontrolsüz ve denetimsiz olarak tek bir kişiye emanet etmek için hazırlanan bu teklif Meclisten referandum onayı alırsa, halkımızın, tüm baskılara rağmen, bu topraklarda yatanlara ve gelecek nesillerimize olan borçlarını hatırlayarak oy kullanacağına, cumhuriyetimize sahip çıkacağına ve bu teklife geçit vermeyeceğine yürekten inanıyorum. Halkımıza ve halkımızın her zaman doğruyu bulan sağduyusuna sonuna kadar güveniyor, bu teklifi kendilerine reva görenleri asla affetmeyeceklerine yürekten inanıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Engin, teşekkür ediyorum.

Konuşma sırası Sayın Gaye Usluer'in.

Sayın Usluer, buyurun.

GAYE USLUER (Eskişehir) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, değerli milletvekilleri; sanıyorum hiçbir Parlamentoda fındık, fıstık yiyerek bir Anayasa çalışması yapılmamıştır. Çıtırtılar, çatırtılar içinde, bir hatibin konuşması fıstık servisiyle kesilerek hiçbir ülkede Anayasa çalışması yapıldığını düşünmüyorum.

Sanki -buradaki tartışmaları, konuşmaları izlerken- birden fazla anayasa metni var; Anayasa metninin bir tanesi konunun muhatabı, hazırlayıcıları iki parti tarafından hazırlanmış, bir de başka bir metin var, bizler de o başka metin üzerinde konuşuyoruz.

Aslında hazırlanan metni daha iyi anlayabilmek için, Genel Başkan Yardımcımız Sayın Bülent Tezcan'ın hazırlamış olduğu "Anayasa Değişikliği Ne Getiriyor? 35 Soru, 35 Cevap" kitapçığını hepimizin okumasını öneriyorum. Ancak böylece "Ne gidiyor? Fıstık yiyerek bunu atlatabilir miyiz?" daha iyi anlarız diye düşünüyorum.

Türkiye Cumhuriyeti anayasaları bugüne kadar tarihleriyle anıldı. Cumhuriyetin kuruluşu deyince 1924 Anayasası, sosyal devlet deyince 1961 Anayasası, darbe deyince 1982 Anayasası gelir aklımıza. (Gürültüler)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, lütfen hatibi dinleyelim.

GAYE USLUER (Eskişehir) – Bugün tartıştığımız Anayasa'nın ise gelecekte nasıl anılacağını sanırım hepimiz rahatlıkla şu anda söyleyebiliriz. AKP iktidarının MHP'yle el ele vererek Türk siyasi tarihine yeni bir darbe olan “Erdoğan anayasası” diyebilir miyiz? Yoksa ille de bir tarihle anmak gerekirse eğer bütün bu aceleye, OHAL koşullarında tartışılan demokrasiye, tek adamın yönettiği ülke koşullarına da bakılırsa darbe girişiminin lütfü olan bu taslak metin gelecekte “15 Temmuz anayasası” olarak da anılabilir, tıpkı köprülere koyduğunuz isim gibi bu Anayasa'nın adı da “15 Temmuz anayasası” olarak geçebilir.

Kurucu Meclisin anayasası da, darbe koşullarının anayasası da bu denli hukuktan ve demokrasiden uzak tartışmalara sahne olmamıştır. Anayasa metinleri iktidarda kim olduğuna bakılmaksızın bağımsız bir ülkenin ortak toplumsal mutabakatıdır. Bir tek kişinin siyasi geleceğini garanti altına alan, bütün devlet yönetme yetkisini bir kişide toplayan metne “anayasa” denilmez; dense dense buna “diktatörlük manifestosu” diyebiliriz. Adının “başkanlık” ya da “partili cumhurbaşkanlığı” olması ise bu gerçeği asla değiştirmez. Meclisten daha geniş yetkilere sahip olan hatta istediğinde Meclisi bile belirleyen tek kişilik bir kurum oluşturmak bu ülkeye ne ekonomik ne de siyasi istikrar sağlayacaktır. On dört yıldır bütün kurumlarıyla devleti yöneten iktidar, bugün geldiğimiz siyasi ve ekonomik istikrarsızlığın da sorumlusudur. Ve bu kriz daha fazla yetkiyle hesap sorulamayacak bir padişah yaratmakla değil hesap verecek demokratik bir işleyişin hayata geçirilmesiyle aşılabilecektir. 15 Temmuzdan beri OHAL'le yaşıyoruz. OHAL koşullarında Anayasa tartışan tek ülke olarak da yine tarihe geçeceğiz. Siz fıstıklarınızı yemeye devam edin. (Gürültüler)

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Siz de yediniz, ne olacak şimdi?

GAYE USLUER (Eskişehir) Komisyonca kavga dövüş fıstık yiyerek yürüttüğümüz bu tartışmaları herkes izliyor. Sokakta da polis şiddeti izliyor. Başkanlığa “Hayır.” diyenler şimdiden gözaltına alınmaya, tutuklanmaya başladılar. Bütün bunları OHAL'in iktidarınıza verdiği yetkiye dayanarak yapıyorsunuz.

Sayın Osman Bey, tahammülsüzlüğünüz sizi de ele veriyor. Hem Mecliste hem sokakta darbe anayasasına “Hayır.” diyenlere yaptıklarınız, aslında yapacaklarınızın da teminatıdır. Bugünden başımıza gelecekleri haber veriyorsunuz âdeta. Oldu bittiyile hazırladığınız metne daha kendi vekillerinizi ikna edemediniz. Bu halkı nasıl ikna edeceksiniz? OHAL koşullarında nasıl bir referandum planlıyorsunuz? Ekranlara çıkardığımız paralı askerleriniz sizden beter. Daha taslak metinde ne olduğunu bilmeden Anayasa dersi vermeye kalkan düşük profilli uzmanlarla bütün kanallar dolu. Belli ki emir büyük yerden; emir üst akıldan, belki de “Alo Fatih”ten. Anayasa Meclisten çok, televizyon kanallarında tartışılıyor. “Madem öyle, bütün Komisyon çalışmalarını canlı yayınlayalım, halkı izlesin ne konuşulduğunu.” dedik “Hayır.” dediniz. Neden? Demek ki korkuyorsunuz, çok güvendiğiniz halkın gerçekleri öğrenmesinden korkuyorsunuz. “OHAL'i kaldıralım, sivil toplumun aktif katılacağı bir süreç örgütleyelim.” dedik, “Hayır.” dediniz. Demek ki aceleniz var, demek ki herkesin karışmasını istemiyorsunuz. Saray'da hazırlanan ve sadece Saray'ın geleceğini garantilemeye yönelik bir anayasayı bizlere kabul ettirmeye çalışıyorsunuz, biz de buna “Hayır.” diyoruz. Ne bizi kandırabilirsiniz ne de bu ülkeyi tek adam rejimiyle yönetebilirsiniz. Bu Anayasa'nın tamamı Sayın Erdoğan'ın şahsi ikbali için hazırlanmıştır. Evet, Erdoğan, hayatta olduğu sürece başkan olacağı bir anayasa istiyor; yetmiyor, başkan olduğu sürece bütün önemli kurumlara atamaları da yapmak istiyor. İhtiyacı ne bilmiyorum

ama yapmak istediklerini hepimiz görüyoruz. Partisiyle bağı kesilmeyeceğinden bütün milletvekillerini kendisi belirleyecek. Seçime gidecek, sonucunu beğenmezse hadi bir daha seçime gidecek, kanun hükmünde kararname çıkaracak, yasa yapacak, yeni OHAL'ler ilan edecek ama bunların hepsini tek başına yapacak, siz de fıstık yemeye devam edeceksiniz. İşte meselenin özü tam da budur. Erdoğan kendinden başka kimseye güvenmiyor. Davutoğlu'na güvenmediği gün indirdi, Sayın Yıldırım'dan da vazgeçeceği gün anayasayla. Bütün korkusu, bütün acelesi bu yüzden. Kendi atadığı Başbakanı kendisi görevden alan Cumhurbaşkanı önündeki bütün engelleri kaldırmaya çalışıyor. Bu durumun savunulacak hiçbir tarafı yok. Zaten gördüğümüz kadarıyla savunduğunuz ne bir hukuk ne de demokratik bir anlayış. Aslında geçen gün hep birlikte alkışladığımızda şunu düşündüm: "İçlerinden herhâlde bu alkışlar "Padişahım çok yaşa!" alkışları." diye.

Ve Türkiye zor günlerden geçiyor. Meclisin gündemini bir kişinin ikbali için meşgul edeceğinize sayın milletvekilleri, iktidar milletvekilleri, patlayan bombaların, şehit edilen askerlerimizin, Rusya ile El Nusra arasında gidip gelen dış politikanın hesabını verin. Halka dolar bozdurmayı öğütlerken Saray bütçesine milyon dolarları nasıl eklediğinizi anlatın, bekliyoruz, başkanlığı değil. Ensar tecavüzçülerini niçin koruduğunuzu, kadın cinayetlerinin neden bu kadar rahat işlendiğini, çocuk tecavüzünü yasalastırmaya çalıştığınızı bir bir anlatın. Bombaların parçaladığı bedenler daha hastane morglarında beklerken, daha o sıcacık cesetler soğumamışken ağız dolusu gülücüklerle nasıl köprü açılışı yaptığınızı hadi bir de burada anlatın hep birlikte dinleyelim. "Darbecilerle hesaplaşıyoruz." diye kanun hükmünde kararname çıkarırken darbeci olup itirafçı olanları göreve geri iade ettiğinizi de anlatın. Darbe girişiminin siyasal kanadına nasıl ve neden toz kondurtmadığınızı anlatın. Bizlere saldırıp hakaret edeceğinize İŞİD hayranı vekillerinize, Rus uçağı düşürmek isteyen kurmaylarınıza hadi bir ayar verin. Dilinize pelesenk olmuş şu istikrarınızı bir de ekonomik bunalım yüzünden... (Gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GAYE USLUER (Eskişehir) – Rahatsız olduğunuzu biliyorum rahatsız olun diye zaten bu şekilde konuşuyorum. Belki birazcık vicdanlarınız kıpırdar diye düşünüyorum.

BAŞKAN - Sayın Usluer, lütfen devam edin.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Nasıl konuşuyorsunuz?

ALİ ÖZCAN (İstanbul) – Terbiyesizlik yapıyorsunuz, dinlemesini bil!

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) - Seviyenizi görüyoruz.

ALİ ÖZCAN (İstanbul) – Asıl seviyesiz sensin! Konuşma yapan bir kadına niye "seviyesiz" diyorsun!

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Milletvekili o, kusura bakma; o her şeyi söyledi.

BAŞKAN – Sayın Usluer, devam eder misiniz.

GAYE USLUER (Eskişehir) – Sayın Başkan, konuşma hakkını verdim, sonra devam edeceğim.

BAŞKAN – Buyurun.

GAYE USLUER (Eskişehir) – Rus uçağı düşürmek isteyen kurmaylarınıza ayar verin. Dilinize pelesenk olmuş şu istikrarınızı bir de ekonomik bunalım yüzünden borç batağına batmış esnafa, işçiye, memura açıklayın. Sayın Selin Sayek Böke'nin slaytlarından niye rahatsız oldunuz? Herkes izlediği için mi, sormak istiyorum?

BAŞKAN – Sayın Usluer, toparlar mısınız.

GAYE USLUER (Eskişehir) – On dört yıldır parlamenter sistemde yaptıklarımızın aslında kısa bir özetiydi bunlar. Bütün bu suçlarınız yetmiyormuş gibi şimdi de hepsini başkanlık rejimiyle elinizi, gönlünüzü rahatlatma peşindediniz. Bu yüzden başkanlık istiyorsunuz. Demokrasiden ve halkın adaletinden kaçmak halka hesap vermemek için başkanlık istiyorsunuz ve biz de hesap sormak için burada, Genel Kurulda ve referandumda millî iradeyle birlikte bu anayasaya hep birlikte “Hayır.” diyeceğiz.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Usluer, teşekkür ediyorum.

Sayın Bostancı'nın söz talebi var.

Buyurun Sayın Bostancı.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

8.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın Eskişehir Milletvekili Gaye Usluer'in (2/1504) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkan, kıymetli arkadaşlar; iyi akşamlar.

Değerli konuşmacı çok polemikçi bir metin hazırlamış.

GAYE USLUER (Eskişehir) – Gerçekçi, gerçekçi bir metin.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Bizim İŞİD'ci vekillerimiz yok. İŞİD Türkiye Cumhuriyeti devletinin ve halkının düşmanı bir örgüt, onunla da mücadele ediyoruz. Sayın Erdoğan'ın şahsi ikbali için bu Anayasa değişiklik teklifini hazırladığımızı söyledi. Tabii, CHP'li arkadaşlar zaman zaman “Sayın Erdoğan'dan bağımsız tartışıyoruz.” diyorlar, zaman zaman Sayın Erdoğan'a bağlıyorlar. Bu değişiklik teklifi Komisyondan geçerse Meclise gelecek. Mecliste milletin vekilleri “Evet” derse millete gidecek, millet de “Evet.” derse yürürlüğe girecek, 2019'da da Cumhurbaşkanlığı seçimleri olacak. Emin olun, milletimiz, şahsi ikbalinin peşinde olanlar ile milletin ikbalinin peşinde olanları iyi ayırt eder. Ama öyle anlıyorum ki hanımefendi, bir dil sürçmesi yaşıyor, 2019'da, kafadan, Sayın Erdoğan'ın zaten kazanacağını çünkü gerçekte şahsi ikbalinin değil milletin ikbalinin peşinde olduğunu teyit ediyor.

Teşekkür ediyorum.

GAYE USLUER (Eskişehir) – Hanımefendi değil, “Sayın Vekilim” diyeceksiniz.

BAŞKAN – Sayın Levent Gök'ün söz talebi var.

Buyurun Sayın Gök.

9.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

LEVENT GÖK (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, bu Anayasa değişiklik teklifinde tartıştığımız konu salt Recep Tayyip Erdoğan meselesi değildir. Bu yetkiler kimde olursa olsun Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu dahi olsa biz ona karşıyız. Yani, biz, bu yetkilerle, bu yetkiyi kullanacak kişinin yasama, yürütme, yargı erkini birlikte kullanmasının yaratacağı sonuçlara değiniyoruz. Mesele, Recep Tayyip Erdoğan meselesi değildir; mesele, Recep Tayyip Erdoğan bugün gelir yarın gider, bu yetkiyi kim kullanırsa kullansın ortaya çıkacak olan sakıncalı tabloya işaret ediyoruz. Genel Başkanımızın dahi bu yetkileri kullanmasını

istemiyoruz Sayın Bostancı, arkadaşlarımızın işaret etmek istedikleri nokta budur. Biz de Cumhuriyet Halk Partisi olarak böyle bütün bu yetkilerin bir tek kişinin şahsında toplanmasına rıza göstermeyen bir anlayışı Genel Başkanımız dahi olsa sürdüreceğimizi, buna rıza göstermeyeceğimizi ifade ediyoruz.

BAŞKAN – Sayın Gök, teşekkür ediyorum.

II.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- *Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1504) (Devam)*

BAŞKAN – Konuşma sırası Sayın Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nda.

Buyurun Kayışoğlu.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Teşekkür ediyorum.

Şimdi önce şunu söyleyeyim: Tabii ilk iki gün konuşabildim hem Anayasa'ya aykırılıkla ilgili hem de geneli üzerinde fakat daha sonraki günlerde verilen hem yeterlilik önermeleri hem diğer önermelerle ilgili hem de maddelerle ilgili söz istedim fakat hiçbir şekilde söz verilmedi, sadece benimle ilgili değil özellikle ilk gün ve sonraki günlerde hem Anayasa'ya aykırılıkla hem geneliyle ilgili hem Komisyon üyelerimiz hem de diğer milletvekillerimiz konuşturulmadılar; bunu eleştiriyorum. En başında da söylemiştim, hatta çok yapıcı konuşma yapmaya çalıştım çünkü ülkemizin menfaatlerini düşünüyorum, aynı noktadayım. Bu öyle “Kısaca, işte on dakika konuşalım, beş dakika konuşalım, şu saate kadar, şu zamana kadar bitirelim.” denilecek bir metin değil, bu bir toplumsal sözleşme. Bu bugünü değil, yarını, yüz yıl sonrasını da ilgilendiren bir metindir. O yüzden bu ilkelere, bu bakış açısıyla bakmamız gerekir. (Gürültüler)

Rica etsem biraz sessiz olur musunuz.

Evet hukukçuların söylediği bir şey vardır, hani böyle vatandaşın kendi arasında düzenlediği sözleşmeler olunca hem kanuna uygun olmayan çalakalem hazırlanmış sözleşmelere deriz ki: “Helvacı kâğıda hazırlanmış.” Yani son iki günde verdiğiniz bu önermeler dahi hani bizim o söylediklerimizi bir tarafa bırakın, sizin yaptığınız bu işlemler dahi, bu teklifin hakikaten helvacı kâğıda hazırlanmış bir toplumsal sözleşme olduğunu gösteriyor. Bu kadar özensiz, bu kadar dikkatsiz, bu kadar ciddiyetsiz bir anayasa hazırlanamaz herhâlde. Ancak bunu siz becerirsiniz. Yani bir önerge veriyorsunuz, onu çekiyorsunuz, yeni bir önerge veriyorsunuz, onu işleme almadan onu tekrar değiştiriyorsunuz. Halbuki en baştan anlatırken “Çok mükemmel bir anayasa hazırladık.” falan diye anlatıyorsunuz bize burada, “Noktasına, virgülüne dokunmayacağız.” diyorsunuz. Sonra daha birinin fotokopisini alıyoruz önergenin sıcak sıcak, fotokopi sıcaklığı kurumadan ikinci önergeyi getiriyorsunuz. Anayasalar böyle yapılmaz. Eğer bu anlayışı sürdürmeseniz yani böyle “Kısa kısa konuşun geçelim.” yaklaşımıyla bakmasanız uzun uzun konuşsak emin ki bu metnin tamamını geri çekeceksiniz. Yani şu iki gün içinde çektikleriniz... İşte, koltuğunuza dokunuyor yedek vekilliği çektiniz, devlet faaliyetlerini eklediniz, doğuştan Türk olmayı çektiniz falan, daha bir sürü, liste hâlinde tuttum neler değişti diye, bir sürü şeyi değiştirdiniz; başkomutanlığı TBMM adını getirdiniz, 123 ve 126'ncı maddeyle ilgili değişiklikleri çektiniz, Cumhurbaşkanının seçimiyle ilgili, bakanların nitelikleriyle ilgili bütün şeyleri, eleştirilen hususları değiştirdiniz, geri çektiniz. O yüzden acele ediyorsunuz herhâlde Sayın Öz, biraz daha uzasa hepsini çekeceksiniz muhtemelen.

Şimdi, şunu söyleyeyim: Demokrasi araç mıdır, amaç mıdır onu tartışmayacağım ama şuradan yola çıkarak bir benzetmeyle yani hani sizin benzettiğiniz hâliyle diyelim ki demokrasi bir tren; demokrasi bir trense eğer, biz de onun içindeyse diyelim ki bu tren bozulabilir ama tamir edilir veya kaza olur,

duraklar, yenilenir, parçaları yenilenir, vagonu yenilenir, makinesi yenilenir falan bir şekilde tekrar yoluna devam eder, kesintiye uğrar falan, demokrasi de aynen bu şekildedir. Ama bugün bu teklifle sizin yaptığımız şey, bu trenden inmek değil bunu çok iyi bilin. Bu trenden bu teklifle inmiyorsunuz, hâlâ bu trenin içindesiniz ve biz de içindeyiz. Bu teklifle yapılan şey, o trenin üzerinde gittiği o raylar var ya, kurucu değerler, cumhuriyetin temel nitelikleri, kuvvetler ayrılığı, hukuk devletinin ilkeleri, demokratik devlet olmanın gereği, o temel kurucu değerler raylardır ve siz o rayları kaldırıyorsunuz. Yani, o tren, o trenin gidebileceği bir ray yok, hepimiz de içindeyiz, o tren devrilince hepimiz içinde kalırız, eziliriz, yok oluruz. O yüzden bu teklifle ilgili çok şey söyledim, aynı şeyleri tekrarlamayacağım, kalan süremi de başka bir arkadaşımıza daha konuşsun diye devrediyorum, çok uzatmıyorum.

Gelin, bu Anayasa'ya aykırı olan, ilk 3 maddeye dolayısıyla da 4'üncü maddeye aykırı olan bu teklifle daha fazla bizi oyalamayın, milletimizin zamanını almayın ve vicdanlarınıza bir kere daha sorun. Bu günler geçecektir, yarın bu yaptığımızla gurur duyacaksınız "Hayır" dediğiniz zaman, bundan emin olun çünkü yaşadığımız tecrübeler bunları ortaya koymuştur. Hepinizin vicdanına tekrar emanet ediyorum bu teklifi.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Kayışoğlu, teşekkür ediyorum.

Sayın Levent Gök'ün kısa bir söz talebi var.

Buyurun Sayın Gök.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

10.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün Cumhuriyet Halk Partisi olarak bir rahatsızlık geçiren Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İsmail Kahraman'a geçmiş olsun dileğinde bulduklarına ilişkin açıklaması

LEVENT GÖK (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, az önce haberlerden de öğrendik, İnternet'e de düştü, başka haber kanallarından da doğrulattık. Meclis Başkanımız Sayın İsmail Kahraman'ın bir rahatsızlık geçirdiği ve hastaneye kaldırıldığına dair bilgiler ulaştı. Öncelikle, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak Sayın Meclis Başkanımıza geçmiş olsun dilekelerimizi iletiyoruz. Tabii biz hastalıkla ilgili herhangi bir bilgi sahibi değiliz. Umarım sağlığında iyileşmeye doğru giden bir durumu bizlerle acilen paylaşırsınız. Bu tartışmaların bu seyrinde öncelikle Meclis Bakanımıza bir geçmiş olsun demeyi... Eğer varsa size ulaşan sağlık durumuyla ilgili bilgiyi bizlerle de paylaşırsanız seviniriz.

Sayın Meclis Başkanımıza geçmiş olsun diyoruz.

BAŞKAN – Sayın Gök, teşekkür ediyorum.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Hocam, müsaade ederseniz Oktay Bey ile Meral Hanım'a da söz vereyim. Ben de...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Hayır, Hayır, Meclis Başkanıyla ilgili.

BAŞKAN – Tamam, en son size...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Rutin bir kontrol için gitmiş. Bana gelen bilgi öyleydi.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Oktay Bey'e söz vereyim.

Buyurun Sayın Öztürk.

11.- Mersin Milletvekili Oktay Öztürk'ün Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İsmail Kahraman'a

geçmiş olsun dileğinde bulduklarına ilişkin açıklaması

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Başkan, inşallah Naci Bey’in dediği gibidir. Biz geçen hafta kendisiyle beraber Azerbaycan’da idik. Zaten bir soğuk algınlığı vardı, “Biraz istirahate ihtiyacım var.” diyordu. Demek ki şimdi kontrole gitti ama biz tezelden acil şifalar diliyoruz, inşallah önemli bir şey yoktur.

BAŞKAN – Sayın Öztürk, teşekkür ediyorum.

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı Komisyon Sözcüsü Abdurrahman Öz’ün Anayasa Komisyonu üyeleri ve Başkanlık Divanı adına Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İsmail Kahraman’a geçmiş olsun dileğinde bulunduğu ilişkin açıklaması

BAŞKAN - Değerli arkadaşlar, biz de Anayasa Komisyonu üyeleri ve Başkanlık Divanı adına Sayın Meclis Başkanımıza geçmiş olsun dilekelerimizi iletiyoruz.

II.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1504) (Devam)

BAŞKAN - Gündeme kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Söz sırası Sayın Meral Daniş Beştaş’ta.

Sayın Beştaş, buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de Meclis Başkanımıza geçmiş olsun dilekelerimizi grubumuz adına iletmek istiyorum, umarız en kısa zamanda sağlığına kavuşur.

Söz aldığım maddeye ilişkin birkaç cümle söyleyip başka bir konuya geçmek istiyorum. Bir de geçmeden önce, Sayın Başkan, yani şunu da uyarmanız için hatırlatmak isterim: Biz HDP olarak mümkün olduğunca 2 konuşmacı veriyoruz ve hani, en azından denklik sağlanması açısından yani sürenin eşit tutulması adil olmayacaktır yani on dakika gerçekten çok kısa bir süre. Yani karşılıklı hoşgörüyle devam edelim en azından. Biz hani 5-6 kişi birden konuşmuyoruz. Bu konuda böyle çok ciddi bir basınç oluşuyor.

BAŞKAN – Sayın Beştaş, haklısınız belki ama biz, milletvekili şahsı üzerinden söz verdiğimizizi düşündüğümüz için...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Ama biz gruplar olarak buradayız yani hani, farklı grupların, farklı partilerin...

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

Arada tolere ederiz. Siz de bizi anlıyorsunuz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Hayır, karşılıklı işte o anlayışla devam edelim.

BAŞKAN – Biz tolere ederiz, siz de bizi anlayın.

Lütfen devam edin.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Şimdi, Sayın Başkan, benim söz aldığım madde 16’ncı madde. “Disiplin mahkemeleri dışında askerî mahkemeler kurulamaz ve bu konuda sadece savaş hâlinde asker kişilerin görevleriyle ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakla görevli askerî mahkemeler

kurulabilir.” şeklinde bir düzenleme var. Bu da teklif paketinin, Anayasa teklifinin şekerlerinden başka bir tanesi, yine böyle şirin göstermek için ambalajlardan bir tanesi gerçekten. Hoş, güzel de tıpkı diğer bir iki maddede daha ifade etmiştik yani 2013-2014 yılında Anayasa Uzlaşma Komisyonunda 60 uzlaşılan -4 partinin uzlaştığı- maddeyi Meclis Genel Kuruluna getirmeden, sadece oradan birkaç maddenin böyle göstermelik bir şekilde getirilip bu pakete konulmasını gerçekten doğru bulmadığımızı ifade etmek istiyoruz. Madem öyle, o 60 maddenin tümü tartışmaya açılsaydı, hepsini getirseydik. Farklı önerilerle, demokratik yeni bir anayasa yapma koşullarımız vardı, hâlâ da var çünkü bu madde de üzerinde uzlaşılan maddelerden biri olma özelliğini koruyor. Yani biz Halkların Demokratik Partisi olarak askerî mahkemelerin kaldırılmasına dair önerilerimizi daha önce de açıklamalarımızda ve Anayasa değişikliği tekliflerimizde vermiştik ama bu pakette yer alması, açıkçası biraz, dediğim gibi, referandumda referandumdan yana olan kesimlerin hareket alanını, kabiliyetini genişleten, toplumda farklı bir algı yaratmak için kullanılmak amacıyla konulan bir düzenlemedir ve bunun böyle olduğu o kadar açıktır ki o kadar sırtıtmaktadır ki çünkü diğer maddelerle hiçbir bağlantısı yok yani bir yandan HSYK yapısına ilişkin düzenlemeler var Anayasa teklif paketinde, tümüyle yargıyı, yürütmeyi ve yasama organını tekleştiren bir sistem öngörüsü var, diğer yandan da askerî mahkemeleri kaldıran bir madde metni var yani buna hiç gerek yoktu. Zaten, artık inancımız, bu teklifin, Genel Kuruldan eğer geçerse ve en sonunda kesinlikle halktan geri döneceğine hiçbir kuşumuz yoktur ama geçse bile askerî mahkemelerin kaldırılmasının bir anlamı olmayacak çünkü yargı kalmayacak, tarafsız ve bağımsız bir yargı olmayacak. Bu nedenle askerî mahkeme olmuş, sulh ceza hâkimleri olmuş, ağır ceza mahkemeleri olmuş, adı ne olursa olsun bu mahkemeler tümüyle yürütmeye ve Cumhurbaşkanına bağlı olarak faaliyet gösterecekler. Bugün de zaten içinde yaşadığımız dönemde, yargının, gerçekten sadece iktidar doğrultusunda kararlar verdiği, iktidarın düşünceleri doğrultusunda soruşturmalara imza attığı, davaların bir bütün olarak konuşmalarla, Hükümet sözcülerinin, Cumhurbaşkanının, farklı milletvekillerinin söylemleriyle paralel soruşturmalar ve davalar ikame ettiklerini her gün her gün yaşıyoruz. Yani işte bugün sevgili Ahmet Şık gözaltına alındı. Yaptığımız incelemeye göre -basına da yansıdı- attığı 8 “tweet” sebebiyle Ahmet Şık gözaltına alınmış. Sevindirici bir haber de aldık geççi. Hani, Nasrettin Hoca’nın bir misali var, hepinizin affına sığınarak ifade etmek istiyorum; diyorlar ki: Önce eşeğini kaybettirip sonra buldurunca sevinmiyormuşuz. Necmiye Alpay ile Aslı Erdoğan bugün tahliye oldular, Zana Bilir de tahliye oldu. Bu 3’üne sevindik yani sevindiğimize de üzülüyoruz çünkü onlar hiç alınmamalıydı. Yani böyle bir şey olabilir mi? Yazısından dolayı aylardır içerideler ama aynı gün başka bir gazeteci gözaltına alındı. Yargının hâlleri böyle işte. Hani artık eşeği kaybettiriliyor -bizim eşeklerimiz- işte sonra buldunuz diye... Metafor olarak tabii, teşbihte hata olmaz. Böyle bir tablo yaşıyoruz. Bu nedenle yargı konusunda böyle makyajlara ihtiyaç yok, önce yargının gerçekten bağımsız ve tarafsız karar verebilmesi için gerekli bütün düzenlemeleri yapmamız gerekiyor. Bu da böyle iki satırlık maddelerle olmaz, bütün sistematikliğini baştan sona, HSYK yapısından Bakanlığa bağlılığına kadar, müsteşarların orada bulunmasına kadar, seçimlerine kadar tümünü değiştirmemiz gerekiyor. Bunu not etmek istiyorum.

Diğer değinmek istediğim konu, değerli arkadaşlar, şöyle bir mesele: Bu sansür meselesini gerçekten biraz tartışmamız gerekiyor. Demin yine milletvekili arkadaşlar biraz değindi ama çok zaman bulamadığımız için buna giremedik. Şu anda Türkiye’de muazzam bir sansür politikası devrede. Ben bizim partimiz açısından konuşuyorum, hiç kimseyi de zan altında bırakmak istemiyorum. Mithat Hoca da burada, ben de buradayım, diğer milletvekili arkadaşlar, 7 Hazirandan sonra yani yaklaşık ağustos ayından beri haftada en az 2 defa, 3 defa CNN’de, NTV’ye, Habertürk’e giden biri olarak, davet edilen biri olarak söylüyorum, bir anda -partimizin diğer yetkilileri de- hiçbir kanala çıkamadık, “çıkamadık” derken davet edilmedik ve o kanallar biliyorsunuz Türkiye’de en çok izlenen kanallar, “ulusal basın”

dediğimiz, “yaygın medya” dediğimiz. Kendi aramızda da konuştuk ve o televizyonları izlediğimizde korkunç bir manzara var, âdeta bizi, HDP’yi... Birkaç tane görevli, genellikle 2-3 tanesi iktidar partisinin yetkilileri oluyor, işte “uzman” adı altında orada pozisyon alıyorlar ve muazzam bir savunu içindeler ama ne derseler desinler asla AKP, Cumhurbaşkanı hata yapamaz, her şeyi –ne diyorlar- kalıbına uydurmaya çalışıyorlar. Kim ne derse desin HDP asla yok, kesin yani yasak kesin, talimat yüksek yerden ama işin daha vahim tarafı, sadece HDP’yi tartışıyorlar genellikle, bizi orada linç ediyorlar. Hani, derler ya, kendi aralarında bir oyun oynuyorlar sanki, o topu ona atıyor, o ona atıyor. Birkaç defa basın komisyonumuza teşebbüs ettim ben de, ya bunlar bizi anlatıyor, yalan atıyorlar, asılsız bilgiler veriyorlar, halkı kandırıyorlar, halkı yönlendiriyorlar yani biz bağlanmak istiyoruz, hangi konu olursa olsun bir de bizden dinleyin. Bizi bağlamıyorlar kesin ve şu bilgi veriliyor, diyorlar ki: “Üzgünüz, önce mail atın.” Hatta sonuncusunda bayağı ileri gittik, mail attık. Bu yine dünkü gibi Metiner’e bir laf atmak anlamında değil, dün karşılıklıydı. Mesela, son teşebbüsümüzde biz aradık “Ne oluyor?” programını, yoğun bir aramayla. Çünkü, bize inanılmaz haksız ithamlar, yalan yanlış iftiralar atılıyordu. Bize dediler ki: “Çok özür dileriz. Mailinizi gönderdikten sonra bakacağız.” Üç dakika sonra Metiner’i bağladılar, daha sonra da başkalarını bağladılar. Biz basın toplantısı yaptık. Cevap hakkı için arıyoruz bu arada. Bizim de derdimiz... Hukuki olarak basın-yayın ilkelerine göre, 59 milletvekili olan bir partinin orada hem temsil edilmesini engellemek hem de onun hakkındaki konuşmalara cevap hakkının kullanılmaması kesinlikle basın-yayın ilkeleriyle, etikle, uluslararası standartlarla asla bağlantılı değildir. Diyeceksiniz ki: “Anayasa’yla ne ilgisi var?” Her şeyin Anayasa’yla ilgisi var. Anayasa’yı yıllardır tartışıyoruz -çıktığımız dönemlerden biliyorum- beş altı yıldır başkanlık tartışıyoruz; Kürt meselesi, başkanlık, böyle dönüşümlü bu konular gelir masaya. Son iki yıldır iki programdan birinde -istatistikleri de getirebilirim RTÜK kayıtlarından- başkanlık...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – ...Anayasa, paket, teklif; bunlar böyle garip bir hararetle tartışılıyor. Ya, biz bilmiyoruz, biz milletvekiliyiz ondan haberimiz yok. İktidar partisi milletvekilleri bilmiyor, muhalefet bilmiyor ama oraya gönderilen uzmanlar -hani, profesörlük de değil, ordinaryüs profesörler gibi- bütün ayrıntıları tartışıyorlar, halkı hazırlıyorlar yani psikolojik bir savaş var. Psikolojik olarak bir ortam yaratılıyor ve biz o Anayasa tartışmalarında tek söz edemedik, tek söz söyleyemedik. Ya, biz şu Anayasa tartışmalarına şöyle bakıyoruz, gelin, bunu da biz söyleyelim. Türkiye’nin neye ihtiyacı var? Gerçekten bu Anayasa neye deva olacak? Yok. E, şimdi, yazılı basında da öyle. Ben bazen bilerek ana haberleri izliyorum ve notlarım da var, keşke zaman olsa da izletsem. Bir saatlik ana haber bültenlerinde 4 tane grup toplantısı var. Bizim grup toplantısını daha yakalayamadan geçiyor, saniyeler derler ya, bir bakıyorum HDP’nin görüntüsü; “HDP” adı zaman geçmiyor, bazen de yarım cümle, cümle tamamlanmıyor. Hiçbir etkinliğimiz, hiçbir kanun teklifimiz, hiçbir konuşmamız orada geçmiyor. Her partiye eşit oranda verilmiyor ama -en çok iktidar partisi bütün kanallarda- bize hiç verilmiyor. Şimdi, biz böyle bir ortamda Anayasa yapıyoruz. Meclisin 3’üncü büyük partisi Anayasa’yı yazılı basında, görselde, televizyonda, radyolarda tartışmıyor, tartıştırılmıyor. Bu, merkezî bir akılla önleniyor. Madem bu kadar kendinize güveniyorsunuz, gelin, tartışalım; bizim bir kaygımız yok, burada söylediklerimizi her yerde söylemeye varız, bizim bir çekincemiz yok. İlk gün de Anayasa Komisyonu toplantılarında söyledik: Gerek Sayın Adalet Bakanıyla gerek iktidar partisinin yetkilileriyle, diğer partilerin yetkilileriyle, biz herkesle bu Anayasa teklif paketini her zeminde ve her zaman tartışabiliriz, biz tartışmaya hazırız. Çünkü, halk objektif, karşılıklı farklı fikirleri, çatışan fikirleri, uyuşmayan fikirleri dinleyemezse bunun analizini nasıl yapsın?

Şimdi, iktidar partisi diyor ki: “Ben bununla istikrarı getireceğim, Türkiye’yi ileri götüreceğim. İşte, koalisyonlar kötüdür.” Onun karşısında ne Balbay ne ben ne –diyelim ki Sayın Bostancı da bizden- ne o yani HDP’lisi ya da CHP’lisi bir şey söyleyemezse... İşte, halk dinleyecek, diyecek ki -bir kere dinlemiyor ki onu, günde bin kere dinliyor, bir ayda 1 milyon kere dinliyor- “Ha, demek ki iyi bir şey yapıyorlar ya, istikrar geliyormuş.” Tek bir siyasetçi çıkıp aksine “Ya, siz 2002’den beri iktidardasınız, istikrarsızlık varsa bunu niye önlemediniz? Bunun formülü bu mudur? Gelin, başka formüller tartışalım.” dese belki halk da onu düşünmeye zorlanacak ve böylece gerçekten demokratik bir tartışma yaşayabileceğiz.

Yani, özetle şunu söylemek istiyorum: Şu anda Türkiye, aynen görüştüğümüz maddede olduğu gibi, yargı tarafsızlığı ve bağımsızlığı tahkim edilmeden, ilgili kurumlar kurulmadan askerî mahkemeleri ister kaldıralım ister kaldırmayalım, yargının yanına ister “tarafsız” yazalım ister yazmayalım, esas aynıdır, aynı hatta ilerliyor. Bunun ne bir zararı var ne bir faydası var, nötr bir düzenlemedir. Bu bir şekerdir, biz bu şekeri reddediyoruz ve yemiyoruz çünkü biz bunun aldatmaya yönelik olduğunu biliyoruz.

Sansür konusunda da gerçekten tıpkı yargı meselesinde olduğu gibi, demokrasilerde basın-yayın özgürlüğü ve siyasi partilerin eşit söz haklarının olmadığı hiçbir basın platformundan demokrasi çıkmaz. Bu, sadece ve sadece baskı ve diktatöryal yönetimlerin uyguladıkları uygulamalardır. Bunun da çok ciddi bir şekilde Anayasa tartışmaları sürecinde gündeme alınması gerekiyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Beştaş, teşekkür ediyorum.

Konuşma sırası Sayın Ali Haydar Hakverdi’de.

Sayın Hakverdi, buyurun.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Değerli arkadaşlar, merhaba, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu Anayasa teklifiniz yasalaşır ve geçer ise muhtemelen bu tip ortamları Mecliste bir daha bulamayacağız. Böyle tartışma ortamlarını, birbirimizle iletişim kurup doğruyu, yanlış bulma ortamlarını bir daha bulamayacağız, gerek de kalmayacak çünkü Meclise gerek kalmayacak. Sizin getirdiğiniz bu Anayasa teklifi geçmeyecek ama varsayalım ki geçti, gerçekten burada biz doğruyu bulmak için birbirimizle tartışmayacağız bile çünkü gerek kalmayacak, devrediyorsunuz yetkiyi. Yani, ne yapıyorsunuz? Meclisin bütün yasama yetkisini kararname yetkisi vererek Cumhurbaşkanı adını koyduğunuz bir diktatöre –bana göre diktatörlüktür sistemin adı- devredeceksiniz, her şeye o karar verecek.

Şimdi, bir tecrübe var, on dört yıllık bir tecrübe var. Ben on dört yıl boyunca AKP yönetimini gördüm ve Cumhurbaşkanıyla ortak noktamız hiç olmadı siyaseten, hiç haz etmedim kendisinden ve siyasetinden çünkü benim Cumhurbaşkanı olamadı. Tarafsız değildi çünkü. Tarafsızlık yemini etti amma velakin seçimlerde dahi, en basit örneğinden, bir gazoz açmada dahi büyük şenlikle açılışlar yaparak AKP’nin propagandasını yaptı. Yani, sadece AKP’nin Cumhurbaşkanı oldu, benim hiç Cumhurbaşkanı olamadı, tarafsız olamadı. Ben böyle hissetmedim ve haz etmedim kendisinden. Şahsiyle ilgili bir şey söylemiyorum bakın, sistemle ilgili bir şey söylüyorum. Şimdi, benzer bir sistemde bunu açıktan yapıyorsunuz. Diyorsunuz ki: “Partili Cumhurbaşkanı ama tarafsızlık yemini edecek.” Ya, partili olmayan tarafsız bir Cumhurbaşkanı bize yaptıklarını gördükten sonra, Anayasa’yla hem partili bir Cumhurbaşkanı getireceksiniz hem de tarafsızlık yemini edecek güya.

Şimdi, Anayasa diyoruz, bu Anayasa bir toplumsal uzlaş, konsensüs. En üst seviyede ortak noktalarda, ne kadar ortaklaşabildiğimiz nokta varsa hep beraber uzlaşacağız. Sizin getirdiğiniz nokta uzlaş değil, tamamen ayrılık, tamamen birbirimizden uzaklaşacağız. En basitinden ne olacak biliyor musunuz? Kararname çıkartacak Cumhurbaşkanı. “Cumhurbaşkanı kararname çıkartabilir.” diyorsunuz ve aynı zamanda Meclis de yasa yapabilir bu arada, güya. Şimdi, iktidar partisiyle beraber bir Cumhurbaşkanlığı seçimi yapacağız. Muhtemelen, kuvvetle muhtemel, hangi parti iktidar oluyorsa ya da hangi parti en çok oyu alıyor ise Cumhurbaşkanı da onların desteklediği partiden olacak. Tersi mümkün mü? Çok küçük bir ihtimal, sizler de bunu biliyorsunuz.

Şimdi, bir Cumhurbaşkanı seçtik, bir de iktidar partisi oldu aynı Cumhurbaşkanının mensubu olduğu parti. Meclise ihtiyaç duyar mı bu Cumhurbaşkanı? Çünkü, Mecliste muhalefet var değil mi? Tartışıyorlar, doğruyu bulmak için tartışıyorlar. Her milletvekili veya her siyasal parti temsil ettiği iradeyi Meclise taşıyor ve bir şekilde milletin bütününün, neredeyse yüzde 100’ünün iradesi ortak bir hedefe ulaşmaya çalışıyor tartışarak, konuşarak, uzlaşarak. Ama, ne oluyor? Süreç uzuyor değil mi? Bütün çoğunluğu alanın istediği değil, diğer muhalefetin de kısmen iradesi yansıyor, ama bu iktidarın işine gelmiyor tabii, “Hep bana, hep bana, benim istediğim olsun.” moduyla hareket edildiği için on dört yıldır, işine gelmiyor, pratikte gördük. Şimdi, böyle bir Meclisin yasama yetkisi devam ederken bir de Cumhurbaşkanına kararname çıkarma yetkisi veriliyor. Peki, Cumhurbaşkanının çıkardığı karnameye Mecliste ihtiyaç duyulacak mı yeni, başka bir kararname çıkarmaya veya böyle bir ihtimal var mı arkadaşlar? Böyle bir ihtimal olduğunda deniliyor ki “Meclisin çıkardığı kanun üstündür.” Böyle bir pratik mümkün değil, siz de biliyorsunuz. Mecliste pratikte ihtiyaç duymayacağınız veya iktidar olan partinin ihtiyaç duymayacağı o kadar açık ki. Cumhurbaşkanı herhangi bir kararname çıkardığında, onun emir eri moduna girmiş milletvekilleri ve iktidarın yöneticilerinin aksi bir işlem yapması mümkün bile gözükmeyecek. Yani Cumhurbaşkanı kararnameleriyle, tek bir kişinin iki dudağı arasında ülkenin geleceğine karar vermek durumunda kalacağız, bir süre sonra zaten Meclis itibarsız ve gereksiz bir hâle gelip, kilit vurulacak kapısına.

Tek bu mu? Bugün MHP’nin adı konuşuluyor, “MHP’ye kilit vurulacak, MHP kapanacak.” deniliyor. Hocam az önce dedi ki: “Sayın Kuzu bir tarafı açık yatmıştır, ondan söylemiştir.” filan ama hiç ondan değil. Bu iş gerçek. Neden gerçek biliyor musunuz? Neden gerçek? Başkanlık sisteminde genellikle iki ana parti kalır, diğer partiler erir, o yüzden bugünkü konjunktürde MHP’nin eriyeceği ve kapatılacağı, kapısına kilit vurulacağı değerlendiriliyor; bugüne kadar pratikte de böyle olmuştur, o boş bir söylem değil aslında.

Onun dışında, yargıyı da bu zatımuhterem belirleyecek, kim olacaksa. Bütün yargısal atamaları kendi yapacağı gibi, zaten kendinin başkanı olduğu siyasi iktidar da atayacak ki zaten siyasi iktidar da genel başkanından farklı bir isim önermeyeceği için, bütün isimler aynı irade tarafından önerilecek, yargının üst düzey yöneticilerinin tamamı da bu zatışahane tarafında belirlenmiş olacak.

Peki, şimdi, şöyle bir eksik daha var önerdiğiniz Anayasa paketinde: Meclis karar alacak, kanun yapacak, gönderecek Cumhurbaşkanı onayına. Cumhurbaşkanı onayında burada süre var mı? Süre koymuş musunuz mesela? İsteddiği zaman onaylayabilir değil mi? Ya da onaylamaz bekletir, kendi işine geleni çıkarır ya da geri gönderir ama tamamen bu kişinin keyfiyetine kalıyor.

Hele “Az bir ihtimal.” diyorsunuz ama bir taraftan da şunu dile getiriyorsunuz: Yargıyı belirleyecek Cumhurbaşkanı ve Meclisteki iktidar grubu neredeyse yarı yarıya, “Ne biliyorsunuz canım, iktidar partisi ile seçilen Cumhurbaşkanı aynı partiden olmaz.” diyorsunuz ama iş buraya gelince, “Tek elden belirlenecek.” dediğimizde, “Belki de farklı olur iktidar partisi ile Cumhurbaşkanı seçilen kişi.” diyorsunuz. Farklı olduğunda ne olur? Diyorsunuz ki: “Sistem tıkanır, çatışma çıkar.” “İki elden nasıl

olur, tek kişiye verelim.” derken bu sefer “Çatışma çıkar.” Öyle ciddi çelişkiler içeren bir Anayasa teklifi getirmişsiniz ki bugünden darmaduman oldu zaten, parça pinçik ettiniz, onu çekiyorsunuz, bunu çekiyorsunuz.

Bakın, ben şunu demek istiyorum: Yürütmeyi de bu kişiye verdiniz zaten, bakanları, yürütmeyi, her şeyi bu belirleyecek ve şöyle bir kıtas da var orada: Bir milletvekilini Cumhurbaşkanı yardımcısı seçtiğinde, milletvekilinin milletvekilliği sona eriyor ve bunun süresi yok, bunun bir kıtası yok, istediği adamı Cumhurbaşkanı yardımcısı yapıyor, istediği zaman da hiçbir kıtas veya zaman dilimi gözetmeksizin bu adamı görevden alıyor.

Şimdi, milletvekilini aldı. Mesela Sayın Başkan Abdurrahman Bey, seçilen Cumhurbaşkanı siz milletvekiliyken sizi Cumhurbaşkanı yardımcısı yaptı. Sonra beğenmedi, hemen... (Gürültüler)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, sayın konuşmacı Ali Haydar Hakverdi’yle biz Ankara Barosu avukatıyız ve bürolarımız da karşılıklı...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – On üç, on dört yıllık komşuyuz.

BAŞKAN – On üç, on dört yıllık da komşuyuz, ben iltifatı için teşekkür ediyorum ama...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Hem de karşılıklı komşuyuz.

BAŞKAN – Sayın Cemil Çiçek’in bir konuşmasında -Sayın Cemil Çiçek’e de hürmetlerimi iletayım- “Biz dolmuş binmeyiz.” diye bir ifadesi vardı. Ben teşekkür ederim. İncisamı bozmayalım.

Buyurun.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Sayın Başkan, ek süre istiyorum bununla ilgili, bakın, ne olursunuz. Dolmuş binme değil.

Anayasa ya da yasa yaparken ihtimaller üzerinde durun arkadaşlar. Bu pratik karşınıza geldiğinde ne yapacaksınız? Şimdi, Cumhurbaşkanlığı yardımcılığından geri azlettiniz, tekrar milletvekili olabilecek mi olamayacak mı; hiçbir açıklık yok. Beğenmediği kişiyi, mesela bir ana muhalefet partisi milletvekilini, -bugün üzerinden konuşuyorum- beni Cumhurbaşkanı yardımcısı yaptı, yarın veya üç gün sonra görevden aldı. Ne olacak benim milletvekilliğim? Yani o kadar içi boş bir teklifle hızlı bir şekilde geldiniz, kaygınız var, bir an önce çıkarmak istiyorsunuz, anlıyorum ama olmaz, olmaz arkadaşlar.

Bakın, çok net bir şey söylüyorum: Yasamayı, yürütmeyi, yargıyı tek elde toplamaya çalışıyorsunuz. Bunun adı “diktatörlük”tür. Hızlı bir şekilde ülkemizi diktatörlüğe götürüyorsunuz. Meclisi kapatma yönünde ilerliyorsunuz. Milletvekillerinin varlığını tamamen ortadan kaldırıyorsunuz. Tek adama tamamen ülkenin geleceğini teslim ediyorsunuz. Bu adam bugün çok beğendiğiniz bir adam olabilir. İnsanız, yaşıyoruz, sağlığımız bozulabilir, yaşlanabiliriz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – ...irademiz fesada uğrayabilir, yaşlanabiliriz, hata yapabiliriz; çok ciddi, derin devletler, dış ülkelerin baskısı, gözü üzerimizde, bu kişi hataya düşürülebilir, emperyal devletler tarafından kandırılabilir. Ahmet, Mehmet için konuşmuyorum, bu kadar yetkiyi bir kişiye verdiğinizde ülkemizin sonu felaket olur.

Bakın, ben, bütün bunları evladımın geleceği için söylüyorum. Sizlerin de evlatları var, evlatlarınızın geleceği için lütfen bir daha düşünün. İş buraya kadar gelmiş, lütfen bir daha düşünün.

Bakın, ben evladımın geleceğine dair eşime dahi tek başına karar alma yetkisi vermem, beraber karar alırız. Ben babama dahi bu yetkiyi vermem, ben Genel Başkanıma da bu yetkiyi vermem, kendim de almam. Aklınızı başımıza alın, bu yetkiyi bir kişiye devretmeyin. Ben, peşin peşin söylüyorum, bu yetkinin bir kişiye devredilmemesi için canım pahasına evladım için mücadele ediyorum, etmeye de devam edeceğim.

Lütfen, vicdanlarınıza sesleniyorum, bu yetkiyi bir kişiye vermeyin. Bu bizim partimiz olabilir, başka bir parti olabilir, isimlerin ve partilerin hiçbir önemi yoktur; aslolan evlatlarımızın geleceğidir, vatanımızın birliği, bütünlüğüdür. O yüzden vicdanlarınıza sesleniyorum, bir kez daha düşünün arkadaşlar.

BAŞKAN – Sayın Hakverdi, çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, madde üzerinde bir önerge vardır, okutuyorum:

Anayasa Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1504) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesi üzerindeki görüşmeler neticesinde konu açıklığa kavuşmuş olduğundan maddenin oylamasına geçilmesini arz ve teklif ederiz.

Cengiz Aydoğdu

Haydar Ali Yıldız

Aksaray

İstanbul

BAŞKAN – Gerekeceyi okutuyorum:

Gerekçe:

Bir konu üzerindeki görüşmelerin ilanihaye devam etmesi mümkün değildir. Ayrıca, görüşülen konunun da vuzuha kavuşması nedeniyle, İç Tüzük'ün 26'ncı maddesi gereğince işbu önerge verilmiştir.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Önerge doğrultusunda, kifayeti müzakere önergesi onaylandığından maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Şimdi takip eden diğer maddeyi okutuyorum:

MADDE 17- 2709 sayılı Kanununun 159 uncu maddesinin başlığı ile birinci ve dokuzuncu fıkralarında yer alan “Yüksek” ibareleri metinden çıkarılmış; iki, üç, dört ve beşinci fıkraları aşağıdaki şekilde ve altıncı fıkrasında yer alan “ile Adalet Bakanlığı Müsteşarı dışındaki asıl üyeleri,” ibaresi “dışındaki üyeleri,” şeklinde değiştirilmiş ve dokuzuncu fıkrasında yer alan “tüzük,” ibaresi metinden çıkarılmıştır.

“Hâkimler ve Savcılar Kurulu oniki üyeden oluşur; iki daire halinde çalışır.

Kurulun Başkanı Adalet Bakanıdır. Adalet Bakanın katılmadığı toplantılara Adalet Bakanı Müsteşarı katılır. Kurulun, iki üyesi, nitelikleri kanunda belirtilen yükseköğretim kurumlarının hukuk dallarında görev yapan öğretim üyeleri ile avukatlar arasından, iki üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş adli yargı hâkim ve savcılar arasından, bir üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş idarî yargı hâkim ve savcılar arasından Cumhurbaşkanınca; üç üyesi Yargıtay üyeleri, bir üyesi Danıştay üyeleri, iki üyesi nitelikleri kanunda belirtilen yükseköğretim kurumlarının hukuk dallarında görev yapan öğretim üyeleri ile avukatlar arasından Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilir. Kurulun Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilecek üyeliklerine ilişkin başvurular, Meclis Başkanlığına yapılır. Başkanlık, başvuruları Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona gönderir. Komisyon her bir üyelik için üç adayı, üye tam sayısının üçte iki çoğunluğuyla belirler. Birinci oylamada aday belirleme

işleminin sonuçlandırılmaması halinde ikinci oylamada üye tam sayısının beşte üç çoğunluğu aranır. Bu oylamada da aday belirlenemediği takdirde her bir üyelik için en çok oyu alan iki aday arasında ad çekme usulü ile aday belirleme işlemi tamamlanır. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Komisyon tarafından belirlenen adaylar arasından, her bir üye için ayrı ayrı gizli oyla seçim yapar. Birinci oylamada üye tamsayısının üçte iki çoğunluğu; bu oylamada seçimin sonuçlandırılmaması halinde, ikinci oylamada üye tam sayısının beşte üç çoğunluğu aranır. İkinci oylamada da üye seçilemediği takdirde en çok oyu alan iki aday arasında ad çekme usulü ile üye seçimi tamamlanır.

Üyeler dört yıl için seçilir. Süresi biten üyeler bir kez daha seçilebilir.

Kurul üyeliği seçimi, üyelerin görev süresinin dolmasından önceki otuz gün içinde yapılır. Seçilen üyelerin görev süreleri dolmadan Kurul üyeliğinin boşalması durumunda, boşalmayı takip eden otuz gün içinde, yeni üyelerin seçimi yapılır.”

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, madde üzerinde müzakerelere geçeceğiz.

İlk söz, Sayın Bülent Tezcan’da.

Sayın Tezcan, buyurun.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, başından bu yana söylediğimiz, özellikle Türkiye’de rejimi demokratik olmaktan çıkararak önemli düzenlemelerden birini konuşuyoruz. Şu ana kadar bu teklifin -21 madde, çektiklerinizle görülüyor ki 18 maddeye düşecek- tamamının birbiriyle irtibatlı ve bir otoriter rejim yaratma teklifi olduğunu defalarca anlattık. Bu konuda tekrar tekrar aynı şeylere dönmeyeceğim ancak şu noktada, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu mevcut adıyla, teklifteki adıyla Hâkimler ve Savcılar Kurulunun oluşumu tam da Türkiye’de nasıl bir otoriter rejim ortaya çıkarılacağına çok somut düzenlendiği maddelerden biri. Yani, tıpkı Cumhurbaşkanının yetkilerini düzenleyen madde gibi, bu da otoriter rejimin özünü oluşturan mekanizmayı yaratacak bir düzenleme.

Değerli arkadaşlar, “hükümet sistemi tartışması” diyorsunuz ya, yani böyle bir ifade var, hükümet sistemleri ister parlamenter sistem olsun, ister başkanlık sistemi olsun demokratik bir rejimi tarif etmek için kurgulanmışsa, demokratik bir hükümet sistemi arzu ediyorsanız birçok farklı mekanizma vardır başkanlık sistemi ile parlamenter sistem arasında ama her ikisinin ortak tek bir noktası vardır: Yargının bağımsız olması. İster “başkanlık sistemi” deyin isterse “parlamenter sistem” deyin, hangi mekanizmaları kurumlarıyla kurarsanız kurun sistemin demokratik işlemini istiyorsanız yargıyı bağımsız yapacaksınız. Yargının bağımsız olmadığı hiçbir demokraside, sistemde, gerçek anlamda denge ve denetleme olmaz. İşte bu madde, yargıyı doğrudan doğruya siyasetin emrine, kontrolüne sokan bir maddedir; bu madde, yargıyı yok eden bir maddedir; bu madde, bütün bir yargı sistemini hükümeti elinde bulunduran tek bir güce, tek kişiye devreden bir sistemdir. Onun için, burada, demokrasiyi ayakta tutabilmek ve yaşatabilmek bu madde bulunduğu sürece hiç mümkün değil.

Bakın, maddenin başında Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun adından “yüksek” adı çıkarılmış. Herhâlde maddenin, teklifin içerisinde tek isabetli ve kendi içinde tutarlı bir yan bu çünkü artık bu saatten sonra o kurula “yüksek” demenin bir anlamı da yok. Yüksek hiçbir vasfı kalmayan ve doğrudan kontrol altına giren, bir kişinin kontrolü altına, bir siyasi iradenin kontrolü altına giren bir yargı düzeni yaratılıyor.

Bakın, Hâkimler ve Savcılar Kurulunda öngörülüyor ki 12 üye olacak. bu 12 üyenin 6’sı doğrudan doğruya Cumhurbaşkanı tarafından atanacak. Nasıl? 5’ini üye olarak atayacak, 1’i de Adalet Bakanı, o da zaten Cumhurbaşkanı’nın atama yetkisindeki kişi, o da HSYK’nın hem Başkanı hem üyesi, 6 kişi, 6’sı gitti. Geriye kalan 6’sının seçim sistemi Türkiye Büyük Millet Meclisinde Parlamento çoğunluğunu

elinde bulundurmanın nihai olarak belirleyeceği bir sistem getirilmiş. Başlangıçta nitelikli çoğunluk gibi başlayan ama devam eden süreç içerisinde Parlamento çoğunluğunu elinde bulunduran siyasi anlayışın geri kalan 6 üyeyi belirleyeceği bir yapı.

Burada şu çok önemli: Bu değişiklik teklifi geçerse birçok maddesi 2019 yılında yürürlüğe girecek ancak 1 maddesi var ki ilk otuz gün içerisinde derhâl yürürlüğe girecek. Bu madde, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluyla ilgili bu düzenleme. Şimdi, ben merak ediyorum, Cumhurbaşkanının yetkileri, diğerleri üç sene sonra yürürlüğe giriyor da Hâkimler ve Savcılar Kuruluyla ilgili bu düzenleme niye şimdi, hemen, kırk gün içinde yenisi atıyor, otuz gün içinde seçim yapılacak? Belli ki orada çok hızlı ve ani bir operasyona ihtiyaç var.

İşin içerisinde başka bir şey daha var: Şu anda, görüşmeler sırasında anlaşılan o ki Milliyetçi Hareket Partisi ile Adalet ve Kalkınma Partisinin hem iki komisyon; Adalet Komisyonu ve Anayasa Komisyonunun toplamında beşte 3 çoğunluğu teşkil ettiği hesap edilmiş hem de Genel Kurulda ikisinin beşte 3 çoğunluğu teşkil ettiği hesap edilmiş. Birinci nitelikli çoğunluk üçte 2, olmazsa ikinci nitelikli çoğunluk “beşte 3’le seçilir” denmiş ama herhâlde Milliyetçi Hareket Partili arkadaşlarımızın atladığı, göremediği ya da görüp de ses çıkarmadığı bir şey var. Buna rağmen, bu düzenlemeyle şu anda Türkiye Büyük Millet Meclisindeki Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu geri kalan 6 üyeyi istediği gibi MHP’yle ittifaka ihtiyaç duymadan tayin edebilir, atayabilir. 26+26, 52 kişilik Anayasa Komisyonu ve Adalet Komisyonu toplamının 15+15, 30 üyesi Adalet ve Kalkınma Partisinden; 6+6, 12 üyesi Cumhuriyet Halk Partisinden; 2+2, 4 üyesi Milliyetçi Hareket Partisinden; 3+3, 6 üyesi Halkların Demokratik Partisinden. Yani, birinci turda üçte 2 olmadı aday saptaması safhasında, ikinci turda beşte 3 olmadı, anlaşamadılar, anlaşmaya ihtiyacı yok, “Ben kendim belirleyeceğim.” dedi Adalet ve Kalkınma Partisi, son turda en çok oy alan 2 kişiyi aday olarak göstereceği için 30 üyeyi 15, 15 ikiye böler, hiçbir başka siyasi partinin 15 üyesi yoktur tek başına kontrol edebileceği ve 1’inci ve 2’nci sıraya gelecek adayları buradan belirleyerek Genel Kurula gönderebilir. Aynı usulü Genel Kurulda da uygulayabilir; Genel Kurulda da “Beşte 3’le ben anlaşmıyorum.” der ve 316 milletvekilini 158, 158 ikiye böler; sonra gelen en çok milletvekili bizde, 133; 158. 1’inci ve 2’nci sıra, kuraya kalacak ilk 2 tanesini istediği gibi belirler ve 2’sinin içerisinde kurayı çeker, istediğini tespit eder. 6’sı bu siyasi iradeyi temsil eden Cumhurbaşkanının atayacağı, 6’sı da doğrudan aynı siyasi iradenin tespit edeceği Meclis çoğunluğunun atayacağı bir kurul, 12 kişilik bir Hâkimler ve Savcılar Kurulu oluşacak. Ne zaman? Bir ay içerisinde. Böyle bir tablo olur mu arkadaşlar? E, şimdi, “Acil operasyona ihtiyaç var.” Peki, bu Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu bir ay içerisinde 3.500 hâkim ve savcıcıyı FETÖ operasyonu nedeniyle ihraç etti; yanlış yaptı demiyorum, yanlış anlaşılmasın, ihraç etti yani bu Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu -görev yapma konusunda rahatsızlık duyacağınız bir tablo yok- çok da cesaretli, kararlı bir duruş gösterdi; niye bu acele, ben bunu merak ediyorum. Bu hassas dönemde böyle görev yapan Kurulu bir an önce, öbür düzenlemeler üç sene sonra yürürlüğe girecekken bu Kurulu alelacele toparlamak hangi düşüncenin ürünü ben bunu merak ediyorum, izaha muhtaç bir durum.

Değerli arkadaşlar, bugün ya da yarın bu değişikliği getirdiğimizde, yürütmeyi kontrol eden siyasi irade Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun tamamını kontrol eder. Peki bu ne demektir? Bu, bütün yargı düzeninin kontrol etmek demektir. O Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu mahkemeleri kuracak, hâkimleri tayin edecek, terfilerine bakacak; Yargıtay üyelerinin tamamını seçecek, Danıştay üyelerinin dörtte 3’ünü seçecek, kalan dörtte 1’ini de Cumhurbaşkanı seçecek, bu Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu bütün bir yargı sistemini kontrol edecek.

Değerli arkadaşlar, böyle bir yerde oluşan yargı düzeninin yürütmeyi, Cumhurbaşkanını, onun tayin ettiği Cumhurbaşkanını yardımcılarını, onun tayin ettiği bakanları denetleyebilmesi, kontrol edebilmesi mümkün mü? Mümkün değil.

Bakın, mini anayasa paketi sırasında biz 3 milletvekili arkadaş bir arada çalıştık. Bu paketi hazırlayan diğer 2 milletvekili arkadaşla beraber orada yargıyla ilgili düzenlemeydi asıl ana nokta, anlayamadığımız nokta da bu. Burada bu önerinin bir benzeri, böylesi de değil yani bir kere 6'sını Cumhurbaşkanının tayin etmesi mümkün değil ama son noktada kuraya 2 kişinin kalması ve bu kuranın belirlenmesi önerisi Adalet ve Kalkınma Partili arkadaşımızdan geldi, Sayın Abdülhamit Gül'den, masada.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Tezcan, toparlar mısınız.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Son, toparlıyorum, uzatmayacağım.

Ben orada, o masada aynı bu gerekçelerle anlattım. Sayın Mehmet Parsak da masadaydı, üçümüzdük; Abdülhamit Gül, ben ve Mehmet Parsak. Sayın Abdülhamit Gül'e "Bakın Sayın Gül, şu Parlamento aritmetiğinde bırakın bize ihtiyaç duymayı, 3 partinin ittifakına, Milliyetçi Hareket Partisine dahi ihtiyaç duymadan Kurulu belirleyebilirsiniz böyle dersiniz, böyle yaparsanız. Onun için bu olmaz, zinhar olmaz." dedik ve biz nitelikli çoğunluktan vazgeçilmemesini söyledik. Nitelikli çoğunluktan vazgeçmemenin sebebi, yargı gibi bir kuruluştaki siyasetin kendisini uzlaşmak zorunda hissetmesi. Venedik Kriterleri söylüyor, evrensel ilkeler var. Evet, Türkiye Büyük Millet Meclisi yüksek yargı kurullarına atama yapar mı, seçim? Yapar. Evet, yürütme bir kısmına seçim yapar mı? Yapar ama bir kısmı da yüksek yargının kendi içinden seçilir. Yani, bununla ilgili çok model geliştirilebilirdi, bizim o masada önerdiğimiz modeller de vardı. Bu modellerde bir kısmını yüksek yargı kendi içinden seçer, bir kısmını Parlamento nitelikli çoğunlukla seçer, bir kısmını da yürütme -ki tercih edilen değildir, en azının yürütmeden gelmesi gerekir- koyabilirdi ama niyet gerçekten yargıyı bağımsız hâle getirmekse bunları yapabilirsiniz. Görüyoruz ki böyle bir niyet yok. Bu paketin bütününe yansıyan, güçleri denetimsiz biçimde tek bir kişinin elinde toplama iradesinin yoğunlaştığı maddelerden biri budur. O maddelerde Cumhurbaşkanına ve yürütmeye bütün yetkiler verilirken, başka maddelerde Parlamentonun bütün yetkileri kısıtlanırken ve çaresiz hâle getirilirken demokratik hükümet sisteminin -neyi tercih ederseniz tercih edin- vazgeçilmez unsuru olan yargı bağımsızlığı da bu düzenlemeyle tamamen ortadan kaldırılmaya çalışılıyor. Buradan hiçbir şekilde demokratik bir sistem çıkmaz. İşte onun için diyoruz ki bu düzenleme güçler ayrılığını ortadan kaldıran, güçlerin dengesini ve birbirini denetleme imkanını ortadan kaldıran bir düzenleme olduğu için egemenliği, halktan alan ve tek bir kişiye devreden düzenlemedir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Tezcan, teşekkür ediyorum.

Söz sırası Sayın Aykut Erdoğdu'da.

Buyurun Sayın Erdoğdu.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yaklaşık on gündür bu salonda kah ayakta, kah oturarak, kah gerginliklerin arasında kalarak konuşmayı bekliyorum ve ilk kez Anayasa, çok temel değişiklikler yapan Anayasa üzerine konuşma şansına sahip oldum. Bu yüzden tahsis edilen on dakikalık süre konusunda bir anlayış bekliyorum, ben de elimden gelen anlayışı göstereceğim.

Bu konuşmanın, bu kararı verecek iktidar ve muhalefet milletvekillerinde, destekleyen iktidar ve muhalefet milletvekillerinde çok büyük bir kanaat değişikliğine yol açacağını sanmıyorum; geçmiş siyasal tecrübelerimiz, mevcut siyasal ortamdan da bu intibayı edinmiş bulunmaktayım. Bu konuşma, kendi adıma, gelecek nesillere bir şişenin içine yazıp bıraktığım ve gelecek nesillerin hangi ortamda ne yaptığımızı anlaması adına benim adıma bir siyasal vasiyet dahi olabilir.

Bu salondaki konuşmalarda şunu gördüm: Biz Anayasa'yı değiştirmek üzere bir araya getirildik ama Anayasa değişikliğinin temel kavramlarında anlayamıyoruz. Bu kadar önemli bir siyasal meselenin temel kavramlarına tarihsel gerçeklik içerisinde bakmadan anlayamayız ama bu tarihsel gerçekliğin tamamını konuşabilecek imkânımız ve vaktimiz bize tanınmadı.

Değerli arkadaşlar, biz insanlık tarihinin yalnız bir milleti değiliz. İnsanlık tarihinin geniş bir müktesebatı var acılarıyla yoğrulmuş. Ağırlıklı bu iş Batı medeniyetinde gelişmiş. Batı medeniyetinde ve İslam'ın sönmekte olan ışığıyla bir Rönesans ve Reform ateşi yakılmış. Batı medeniyetinde mezhep çatışmalarında yüz binlerce insan ölmüş, çok kan akmış ve en sonunda bakmışlar “Bu din meselesi bize çok zarar veriyor. Dinin siyasete karışması kanımızı akıtıyor ve çok acı çekiyoruz.” ve “laiklik” diye bir ilke geliştirmişler, en temel taş olarak koymuşlar laikliği. Batı medeniyetinin çifte kılıç kuramı vardır; aynı taşın içinde iki kılıç ve tanrısal kılıç o taşın çekilmiş, dünyevi kılıç hükümdarların elinde kalmış ve hükümdar o kadar güçlü görünmüş ki bu sefer hükümdarın güçlerini, iktidarın, otoritenin güçlerini bölme ihtiyacı duymuşlar ve temelde 3'e bölmüşler: Yasama, yürütme ve yargı. Bu yasama, yürütme ve yargı kuvvetler ayrılığı olarak bölündükten sonra bir daha bölünmesin, uyum içinde çalışsın ama bir araya gelmesin diye de hukuki mekanizmalar kurulmuş. Kuvvetler ayrılığı yetmemiş, birey devlet karşısında çaresiz kaldığı için “hukuk devleti” denilmiş buna, bireyin devlet karşısındaki çaresizliği karşısında hukuk devleti ilkesi konulmuş. O da yetmemiş. Endüstrileşme başlamış, köyden kente gelmiş insanlar ve bu sefer ekonomik sömürü düzeni başlamış, 8 yaşındaki çocuklar madenlerde ölmeye başlamış, “Yetmez demişler, bir de ‘sosyal devlet’ ilkesi lazım.” ve bunları birleştirmişler, “toplum sözleşmesi” dedikleri anayasanın temel maddesi hâline getirmişler, bu bizim anayasalarımızda da böyle. Avrupa'yla paralel bir dönemde de devamı olduğumuz Osmanlı İmparatorluğu da dağılmaya yüz tuttuğunu gördüğü için habire çabalamış, habire bu yolda gitmeye çalışmış. Bizim anayasalarımıza buna benzer kavramlar girmiş ve anayasa koyucu, kurucu irade demiş ki “Bunu değiştiremezsiniz, değiştirmemelisiniz.” Ne demiş? “Laik, demokratik hukuk devleti.” Bugün bu Anayasa tam bunu değiştiriyor, bunun için rejimi değiştiriyor diyoruz, başkanlık sistemi getirdiği için rejimi değiştiriyor demiyoruz, demokratik hukuk devletini ortadan kaldırma potansiyeli dolayısıyla rejimi değiştiriyor diyoruz. 2 tür rejim var aslında kabaca baktığımızda: Otoriter rejimler, demokratik rejimler. Bizde iyi kötü, kör topal bir demokratik rejim varken bundan sonra bu değişikliğin bizi otokratik bir rejime götürme durumu söz konusu değerli arkadaşlar. Anayasa'nın maddelerinde Bülent Bey ve diğer konuşmacılar, çok değerli konuşmacılar bu risklerin tamamını anlattı.

Önümüze bir Anayasa değişikliği geldi. Anayasa değişikliğini aslında önümüze getiren Sayın Tayyip Erdoğan değildir, Sayın Devlet Bahçeli'dir ve Sayın Devlet Bahçeli Anayasa değişikliğini önümüze getirdiğinde “Fiilî durumu hukuki duruma uydurmak.” diyerek Sayın Recep Tayyip Erdoğan hakkında ne yazık ki bir suç duyurusunda bulunmuştur. Eğer fiilî durum hukuki duruma uymuyorsa bir hukuksuzluk söz konusudur. Hayati Yazıcı düzeltmeye çalıştı ama sözle düzeltilemeyecek bir durumla karşı karşıyayız.

İkincisi: Teklif yasağına giren bir teklif değişikliği getirdiniz. Değiştirilemez maddeleri değiştirmek üzere teklif getirdiniz ve bu getirdiğiniz teklife ana muhalefet partisi ve muhalefet partisi sadece muhalefet etmiyor, hayati mesele olarak bakıyor.

Değerli arkadaşlar, anayasa, bir sözleşmedir. Sözleşmede taraflardan iradesinin birinin baskı altında olması sözleşmenin geçersizliği sonucunu doğurur. Şu an itibarıyla Türkiye'deki demokratik koşullar dolayısıyla, hatta bu Anayasa Komisyonundaki koşullar dolayısıyla sözleşmenin bir tarafı, muhalefet tarafı baskı altında tutulmaktadır. Bu Komisyondan başlamak üzere bir mutlak butlan riski taşımaktadır. Mutlak butlan sadece hukuki bir durum olmayabilir. Zorla dayatılan anayasalar hiçbir yerde, hiçbir rejimde sonuna kadar götürülemez.

Değerli arkadaşlar, konuşmalarımızın başından itibaren sürekli bir koalisyon korkusu, koalisyon öfkesi, bir koalisyon travmasını anlatıyorsunuz, anlıyorum, haklısınız, koalisyonlarla zor günler geçirdiğimizi söylüyorsunuz. Ama şunu da bilmeniz gerekiyor ki, bu, bizim beceriksizliğimizden oldu, tarihsel beceriksizliklerimizden bu hâllere düştük. Demokrasi aslında en büyük koalisyondur, iktidar ile muhalefetin koalisyonudur ve bu koalisyonunun kuralları Anayasa'da yazılmıştır. Anayasa'da kurallarına göre çoğunluğu alan parti bu ülkeyi yönetir. Anayasa'ya göre de çoğunluğu alamayan muhalefet partisi diğer partiyi denetler ve kurucu irade –bu, İslam devletlerinde de böyledir, Medine Sözleşmesi'nde de böyledir, Anayasa hukukunun temel işlerinde de böyledir- bizim bir koalisyon hâlinde beraber çalışmamızı emreder. Ama ne yazık ki iktidarı ele geçirenler, sadece sizler değil, sizler bunu daha fazla yaptınız ama sizden öncekiler de bunu yaptığı için, muhalefetler yok sayıldığı için eksik, topal bir demokrasi hâline geldik.

Bakın, bugün bu ülke büyük bir risk altında. Hepimiz bu durumun farkındayız, ağır tecrübeler yaşadık. Siz iktidarda olduğunuz için bunun ağır sorumluluğu sizin üzerinizde ama biz de muhalefet olarak gerekli sorumluluklarımızın olduğunu düşünüyoruz. En son ağır bir darbe girişimi yaşadık. Ve dünyada konjonktür değişiyor değerli arkadaşlar. Dünyadaki konjonktür dünyadaki ekonomik koşullarıyla, sömürü düzeniyle, eşitsizlikçi düzen dolayısıyla yaşıyor. Bu milletler arasında da adaletsizlik söz konusu, sınıflar arasında da adaletsizlik söz konusu ve bu değişiklik, İngiltere'de Brexit, Amerika'da Trump, Rusya'da daha önce Putin gibi sonuçlar doğurdu. Bunlar radikal liderler, bunlar kendisine benzemeyen milletlerden hoşlanmayan liderler. Normalde, bu ekonomik sömürü düzeni, sosyal demokrat bir eşitlik getirmesi gerekirken faşist ayrımcı bir düzen getirdi dünyaya ve bu insanlar bizim coğrafyamıza çok olumlu bakmıyor. “Adalet ve Kalkınma Partisi aynısıdır.” demiyorum ama çizgi olarak Orta Doğu hareketlerindeki İhvan hareketlerine yakınlık teşkil etmektedir, “Aynısıdır.” demiyorum, sakın yanlış anlaşılmasın. Ama bugün geldiğimiz noktada NATO çizgisindeki Türkiye -ki NATO çok eleştirilmesi gereken bir şeydir, Türkiye'nin tarihî çizgisinin de eleştirilmesi gerektiğine inanıyorum- bugün demir perdenin, eski demir perdenin Rus tarafına yaklaşmış durumdadır. Rusya bizim coğrafyamızda her zaman İhvan'a karşı Baas hareketlerini desteklemiştir. İhvan destekçileri genelde Amerika Birleşik Devletleri ve onun koalisyon ortaklarıdır ve şu an itibarıyla okuduğumuz yazılardan, yapılan açıklamalardan gördüğümüz kadarıyla, dünyadaki bu totaliter liderler bölgemizde idam fermanları yayınlamaktadır, diplomatik lisanı fiilî lisanı çevirdiğinizde böyle bir durumla karşı karşıyayız.

Bu ülkede sizinle çok keskin bir mücadele hâlindeyiz. Tarihsel mücadelemiz devam ediyor ama biz aynı ülkenin insanlarıyız. İktidarınızın verdiği kararlar sadece sizleri riske sokmayacak, bizleri de riske sokacak. En yakın örneğini 15 Temmuzda gördüğümüzde o atılan bombalar Mecliste CHP'li veya AKP'li milletvekili ayırmayacaktı, Allah'tan yaşayacak ömrümüz varmış, bugünleri gördük. Ama bu yaptığınız düzenlemeyle topluma büyük bir gerginlik yüklüyorsunuz. Çünkü kendi seçmenimden bahsedeyim, asla ve kata bu Anayasa'yı kabul etmek istemiyorlar. Siz bu Anayasa'yı referanduma götürüp halka soracağınızı söylüyorsunuz. Bu Anayasa yüzde 90'la geçse ve kalan yüzde 10 bunu anayasası olarak kabul etmese bu toplum sözleşmesi ideal bir sözleşme olabilir mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Erdoğan, buyurun, devam edin.

İSMAİL AYDIN (Bursa) – O zaman o mantıkla hiçbir zaman bir anayasa yapılamaz.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şöyle, iyi bir Anayasa yapmanın mantığını anlatmaya çalışıyorum. Anayasa yapılabilir, mesela...

İSMAİL AYDIN (Bursa) – Referandum var ama sonunda.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yok, yok, şunu anlatmaya çalışıyorum. Mesela 1982 Anayasası da yapıldı ama iyi olarak yapılmadığı için bugün onun üzerine çok uzun konuşmalar yapmak zorunda kalıyoruz. Ben, iyi bir anayasa yapmaktan bahsediyorum.

Şimdi, “Millî iradeye gideriz.” diyorsunuz ve bu “millî irade” –demin dedim ya, temel kavramlarda anlaşamıyoruz- kavramını çoğunluk iradesi olarak anlamak gibi bir hataya düşmemeliyiz. Bu, her taraf için çok ağır sonuçlar doğurur. Millî irade bir küldür; onun çoğunluk tarafı vardır, azınlık tarafı vardır. Seçimler vardır, millî iradeyi belirlediğimiz en önemli konu. Referandumla da bir seçim olacak arkadaşlar. Peki, mesela şöyle baktığımızda, bir seçimin olabilmesi için adil ve demokratik bir rekabet koşulu gerekir mi? Ön koşuldur. Ama şu anki siyasal atmosfere bakın, mevcut yargının durumuna bakın.

BAŞKAN – Sayın Erdoğan, toparlar mısınız.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Hemen, birkaç dakika içinde toparlayacağım Başkanım, ben de süre konusunda çok bir şey yapmak istemem.

BAŞKAN – Size zahmet olacak.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Mesela devletin başı olan Cumhurbaşkanı, Anayasa’ya göre tarafsız olması gerekiyor, tarafsız mıdır? Mesela biz devlet imkânlarını referandumda eşit kullanabilecek miyiz? Mesela sesimiz eşit duyulabilecek mi, TRT’de sizin kadar konuşabilecek miyiz? Ve eğer iradeyi baskılayan karar verme mekanizmalarını bu kadar etkileyen OHAL koşullarında siz bu Anayasa’yı yüzde 51’le geçirirseniz kalan yüzde 49’a “Bu bir adil Anayasa’dır, bu bir adil rekabettir ve siz bunu kabul etmek zorundasınız.” diyebilecek misiniz? Ve mevcut koşullar altında İç Güvenlik Yasası çıkmış bir ülkede, insanların sokağa demokratik gösteri amacıyla çıktığında vurulma riski taşıdığı bir ülkede, milletvekillerinin tutuklu olduğu bir Mecliste, yargıçlarının üçte 1’inin bir sebeple –haklı da olabilir bu sebep, yargılamadan sonra göreceğiz- tutuklu olduğu bir ülkede biz, istediğimiz, özlediğimiz anayasayı yapabilecek miyiz?

Değerli arkadaşlar, tarih bize belirli dersler veriyor. Tarih ırmağının karşısında durmak... Bakın, vaktim olsaydı sizinle paylaşacaktım, Batı medeniyetinin kökleriyle ilgili çok çalışmıştım. Çünkü içim sızlıyor, kendi milletimin, kendi halkımın onlardan daha iyi yaşayacak kadar acı çektiğini görüyorum ama yaşayamıyoruz, bunları anlatacak fırsat bulamadım. Ama size şunu söylüyorum: Tayyip Bey’i çok sevdiğinizi biliyorum, Tayyip Bey’in bu anayasayı istediğini de biliyorum. Tayyip Bey kendisi için iyi bir şey istemiyor olabilir, siz bu desteğinizle Tayyip Bey’e iyi bir şey yapmıyor olabilirsiniz. Benim gözümde, bu, Tayyip Erdoğan’ın başkanlığına yönelik bir Anayasa değildir ama bu Anayasa değişikliği sonucunda oluşacak başkanın kişisel inisiyatifine bir ülkeyi bırakmaktır ve bu kişisel inisiyatif ne yazık ki bir diktatörlük potansiyeli taşımaktadır. Bence memlekete bu kötülüğü yapmayalım, ikna edebilecek kim varsa bunun karar vericileriyle bir daha konuşsun ve biz daha iyi bir ülke, daha zengin bir ülke, daha eşit bir ülke, daha kardeş bir ülke üzerine, daha iyi bir anayasayı daha sağlıklı koşullarda konuşalım.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Erdoğan, teşekkür ediyorum.

Sayın Naci Bostancı'nın kısa bir cevap hakkı kullanma talebi var.

Buyurun Sayın Bostancı.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

12.- *Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın İstanbul Milletvekili Aykut Erdoğan'ın (2/1504) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkan, kıymetli arkadaşlar; Aykut Bey'e içerikten bağımsız olarak, yöntem ve üslup esasında buradaki müzakerelere katkı yapıcı mahiyette gördüğüm konuşması için öncelikle teşekkür ediyorum. İtiraz edilecek konular var elbette ama bir konuya sadece dikkat çekmekle yetineceğim. Kendisi dikkatli bir üslup kullandı “İhvan hareketine tam benzemiyor AK PARTİ ama yakın bir ortaklığı var.” anlamında. İhvan-ı Müslimin, Mısır'da 1930'lu yıllarda –kendisi de bilecektir- Muhammed Kutub, Seyyid Kutub onlar marifetiyle teşekkül etmiş...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – 1970'ler olacak ama sağlık olsun.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – ...bambaşka toplumsal ve politik şartlarda ortaya çıkmış hareketlerdir. Ürdün'de, Suriye'de yine bu ülkelerin tarihsel şartlarında teşekkül etmiş hareketlerdir. Her ne kadar İslamcı bir iddiaya sahipler de İslamcılık mutlak surette yaşanılan ülkenin sosyolojik şartlarıyla diyalektik bir ilişki içerisinde anlam kazanır; yolunu, yöntemini, içeriğini bunun üzerinden devşirir. AK PARTİ uzun yıllara sarı bir demokratik tecrübenin üzerine şekillenmiş, kendi meşruiyetini halktan almış olan bir siyasi hareket olarak, Aykut Bey'in ifade ettiği manada İhvan-ı Müslimin'e benzemez. Yani bir benzerlik kurmak gerekirse, “Mısırlılar da insandı, buradakiler de insandı.” benzerliği kadar ancak kurulabilir. Onun ötesinde ne ideolojik içerik olarak ne de iddiaları itibarıyla böyle bir benzerlik söz konusu değildir ama Latinlerin dediği gibi, “Homo sum, humani nihil a me alienum puto” “İnsani olan hiçbir şey bize yabancı değildir.”

Teşekkürler.

BAŞKAN - Hocam ben de teşekkür ediyorum açıklamamız için.

II.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) *KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)*

1.- *Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1504) (Devam)*

BAŞKAN - Söz sırası Sayın Yusuf Başer'de.

Sayın Başer, sizden açıklayıcı ama kısa bir açıklama bekliyoruz.

Buyurun.

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinize hayırlı akşamlar diliyorum.

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, Türk hukuk sistemine 1961 Anayasası'yla girmiş ve o günden bugüne kadar gelinen her aşamada hep tartışma konusu olmuş, hâlen de olmaya devam ediyor. Bizim yapmış olduğumuz teklifle, bu tartışmaları sona erdirmek, milletin adına karar verici olan hâkim ve savcılarının da millete uygun, milletin kanaatlerine uygun, doğru, tarafsız ve bağımsız bir şekilde yargı faaliyetlerini vermesi amaçlanmaktadır. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu 1961 Anayasası'yla hukuk sistemine girmiş ve o dönem içerisinde Anayasa'mızın, 1961 Anayasası'na göre 18 üyesi var,

bunlardan 6'sı Yargıtay tarafından 6'sı birinci sınıf hâkimler tarafından ve diğer 6'sı da Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Senatodan olmak üzere seçilmiş ancak 1971 yılında yapılan değişiklikle Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi seçmesi gereken Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyelerini seçemez hâle gelmiştir. Tabii, bunlar yapılırken de âdeta yargı dizayn edilmeye ve darbeler sonrası yapılan bu değişiklik olduğu için de ihtiyaçları ve yargıyı dizayn etmeye amaçlı olarak gelmiştir.

1982 yılına geldiğimizde ise Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, tek bir çatı altında birleştirilmiş ve değiştirdiğimiz 2010 referandumuna kadar da Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, Adalet Bakanı, müsteşar, 3 Yargıtay, 2 Danıştay olmak üzere, toplam 5 üyesi tarafından idare edilmekteydi, yönetilmekteydi. Hâkimlerle ilgili her türlü kararlar 5 kişi ne derse onlar tarafından verilmekteydi ve âdeta Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, Yargıtay üyelerini seçiyor, Danıştay üyelerini seçiyor; Danıştay üyeleri Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunu seçiyor, onlar da kendi içerisinden çıkmış kendilerini oraya atayan kişileri seçmek suretiyle âdeta bir kast sistemi vardı ve bizim 2010 referandumunda aslında yapmak istediğimiz şey tam da buydu, yargıda oluşan bu kast sistemini sona erdirmektir. Tabii, 2010 referandumuyla beraber biz bu sefer Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun üye sayısını 22'ye çıkardık ve bu üye sayısını çıkarırken de 10'u birinci derecede adli ve idari mahkemeler tarafından seçilen hâkimler, Yargıtay Genel Kurulundan 3, Danıştay'dan 2, Cumhurbaşkanı tarafından da 4 ve Adalet Akademisinden 1 kişi olmak üzere 22 kişiye çıkardık. Fakat değerli arkadaşlar, burada, özellikle zabıtlara girmesi anlamında şunu özellikle belirtmek istiyorum: Bizim 2010 referandumunda getirmek istediğimiz şey şuydu: Biz Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna hâkimlerin oy kullanmak istediği andan itibaren hâkimlerin ve savcılarının oy kullanması için her birine yalnız 1 oy kullanma hakkı tanıdık. Ancak şu an, yargıdan, bağımsızlıktan ve adaletin tarafsızlığından bahseden CHP, o zaman Anayasa Mahkemesine bu getirmiş olduğumuz düzenlemeyle ilgili olarak dava açtı ve Anayasa Mahkemesi de bu defa ne yaptı değerli arkadaşlar? Her hâkim 1 tane oy vermesi gerekirken çoğunlukçu anlayışı tekçi anlayışa da getirecek şekilde Anayasa Mahkemesi her bir üyenin 10 üye seçebiliyorsa 10 oy kullanması 4 üye seçebiliyorsa 4 tane oy kullanması şeklinde kabul etmiş oldu. Dolayısıyla değerli arkadaşlar, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna çoğunlukçu yapı yerine çoğunlukçu bir anlayış geldi. Tabii, o dönem içerisinde getirmiş olduğumuz bu sistemle beraber, yerel hâkimler ve savcılar da Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun seçtikleri için ve seçilen üyelere yeniden bir daha üye olarak atanmaları için onunla ilgili olarak vermiş olduğu kararlarda objektif davranmadı ve sıkıntılar yaşadı, hep beraber yaşadık. Ama biraz önce de belirtmiş olduğum gibi bu sıkıntılarının kaynağı aslında Cumhuriyet Halk Partisinin 2010 yılında bizim Anayasa değişikliği teklifi olarak sunmuş olduğumuz öneri, kanun hakkında Anayasa Mahkemesine açmış olduğu dava ve Anayasa Mahkemesinin de o şekilde karar vermesi neticesinde böyle bir husus ortaya çıktı.

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Yoksa FETÖ'cüler...

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Tabii, işte, siz o şekilde müracaat ettiğiniz için FETÖ'cüler de adalet mekanizmasını işgal ettiler tabiri caizse ve şu ana kadar yapılmış olan sıkıntılarının aslında temel sebeplerinden bir tanesi de bu. [CHP sıralarından alkışlar(!)]

Evet, değerli arkadaşlar, biz...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bravo!

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Komisyon gündemine hâkimdir ama Komisyon şu an başka bir işle de meşgul aynı zamanda. Lütfen karşılıklı sataşma yapmayalım.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Biz de hâkimiz gündeme Başkan. Ne söylediğini bilmiyor ya.

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Değerli arkadaşlar, eğri oturup doğru konuşalım.

BAŞKAN – Ben Sayın Hatibi de gündemi toparlamaya davet ediyorum.

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Benim bunu yapmaktaki amacım sadece bir durum değerlendirmesini yapmak. Siyasi iradenin de yapması gereken şey, evet, bu şekilde yapılan bir değişikliğin aslında AK PARTİ'nin istemiş olduğu şekilde gerçekleşmediğini gördük. Dolayısıyla da toplumda yaşanan bu sıkıntıları gidermek amacıyla da yeni bir düzenleme yapmış olduk çünkü bizim gitmiş olduğumuz hâkimler ve savcılar –nereye giderseniz gidin- her birinin bizden bir istekleri vardı “Ne olursunuz, artık Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu bizim seçmemizden alın, biz kendi aramızda... Lojmanda komşuyuz, dairelerde, adalet saraylarında komşuyuz ancak bu, hâkimler arasında bir ihtilafa sebep oldu, adalet içerisindeki denge bozuldu.” noktasında bizden talepte bulunmuşlardı.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Doğru, referandumla biz geçirdik, sizden talep ediyorlar!

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Biz de o noktada toplumun ve yargı camiasının da görüşlerini de almak suretiyle yeni bir Anayasa teklifi içerisinde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun üye sayısını azaltmak suretiyle ve geçmiş dönemde olmuş olduğu gibi millet adına karar vermesi gereken hâkimler ve savcılar da o manada hem yürütme tarafından hem de millet iradesinin temsilcisi olan Türkiye Büyük Millet Meclisi içerisinde... Teklifte detaylı olarak belirttiği için zamanınızı almak istemiyorum.

BAŞKAN – Sayın Başer, toparlayalım lütfen.

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Bu doğrultu içerisinde biz böyle bir Anayasa teklifinde bulduk. Amacımız, değerli arkadaşlar, yargının bağımsız olması, tarafsız olması, ideolojik duygulardan arınmış gözü kapalı...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Amacınız, yeni FETÖ'ler yaratmak!

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Adaletin temsilcisi de zaten temsil edilmektedir, gözü kapalı bir kadındır. Dolayısıyla, biz, o manada yargının da güvenini artırmak istiyoruz.

Bu duygu ve düşünceler içerisinde teklifimizin hayırlı olmasını temenni ediyor, hepinize saygılar sunuyorum.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bu sefer kandırılmayacaksınız değil mi!

BAŞKAN – Sayın Başer'e açıklamalarından dolayı teşekkür ediyorum.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Sayın Başkan, sataşma nedeniyle... Çok açık... Cumhuriyet Halk Partisi bu hâle getirmiş!

ALİ ŞEKER (İstanbul) - Muhalefetteyken neler yapmışız!

YUSUF BAŞER (Yozgat) – İtiraz, Anayasa Mahkemesine, Anayasa Mahkemesinin de itirazı...

BAŞKAN – Sayın Başer, gecenin bu saatinde lütfen...

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Gitmedi mi Anayasa Mahkemesine onu soruyorum.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) - Gittik.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, gündemimiz var, Başkanlık Divanı gündeme hâkim, lütfen sataşmayalım.

Sayın Tezcan, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – FETÖ'cü biz mi olduk, siz mi!

ÖZKAN YALIM (Uşak) - 2013'e kadar aynı tabaktan kim yemek yiyordu?

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

13.- Aydın Milletvekili Bülent Tezcan'ın Yozgat Milletvekili Yusuf Başer'in (2/1504) esas numaralı

Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın milletvekili, Komisyon üyemiz aynı zamanda, biraz önce konuşurken çok ilginçtir, bütün söylediklerini değerlendirmeyeceğim, hiçbiri doğru değil de bir şey çok önemli...

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Hepsini doğru ya, hepsi doğru, ben hepsini doğru söylüyorum.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – ...ben vicdanı olan herkese sesleneceğim, takdiri onlar verecekler. 2010 yılında yargının 2010 referandumundan sonra bugün “Fetullahçı terör örgütü” dediğimiz hep beraber, o gün sizin “çete” diyemediğiniz ama bizim “çete” dediğimiz yapıya teslim edilmesinin köşe taşlarını AKP'nin nasıl planladığını çok iyi biliyoruz; bir.

İkincisi: 2010 yılında Fetullahçı çeteye yargının ve Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun teslim edilmesinin vebalini Anayasa Mahkemesindeki oylama usulüne ilişkin Cumhuriyet Halk Partisinin açtığı davaya bağlamak, en hafif tabiriyle vicdansızlık olur.

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Vicdanlıyız.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – En hafif tabiriyle vicdansızlık olur. Ben düşüncemi söylüyorum.

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Ben de düşüncemi söylüyorum.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Sizi dinledim, bitince siz gene söylersiniz.

Üçüncüsü: 2010 yılında referandum sırasında Anayasa değişikliğinde Adalet Bakanlığı listesini biz mi oluşturduk, Adalet ve Kalkınma Partisi mi oluşturdu? O blok listeye seçimlere girerken Fetullahçı çeteye -o zamanın tabiriyle- bir siyasi ittifakı kuran Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı ve o dönemin Adalet Bakanlığı değil miydi?

Dördüncüsü: Size bu Anayasa değişiklik teklifini mutfağında hazırlayıp da getirip önce Parlamentodan, sonra da referandumdan geçirten daha önce Adalet Bakanlığı bürokrasisine yerleştirdiğiniz Fetullahçı çete değil miydi? Sonradan “O tuzağa geldik.” diye itiraf eden siz değil misiniz?

Beşincisi: 2010 yılı referandumundan sonra Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu oluşturulduğunda Yargıtaya 140 militan tayin edilir iken “Bizim önümüzde daha dört yıl var, ittifakı bozamayız.” diyen Ahmet Kahraman Cumhuriyet Halk Partisinin Adalet Bakanının Müsteşarı mıydı, Adalet ve Kalkınma Partisi Hükûmetinin Adalet Bakanının Müsteşarı mıydı?

Bunları bugün itiraf eden, cezaevinde itirafçı olup itiraf eden Ahmet Hamsici, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna Adalet ve Kalkınma Partisinin desteği ve kotasıyla mı geldi, Cumhuriyet Halk Partisinin desteği ve kotasıyla mı geldi?

Daha bunları saatlerce anlatabilirim ama sadece bu bile kâfidir diye düşünüyorum. 2010 yılında ittifak yaparak yargıyı teslim ettiğiniz ve o ittifakın altyapısını 2010 referandumunda bütün bir yargı sistemini teslim ettiğiniz çete, sonra bu ülkenin bütün bağımsızlığı ve toprak bütünlüğüne, Meclisine, millî Meclisine, namusuna tecavüz edecek kadar ileri gitti ve hep beraber bunun sıkıntısını birlikte yaşadık.

O yüzden, bir kere daha şimdi diyoruz ki o zaman 2010 yılında bunu yaparken yanlış bir anlayışla yola çıktığımız için yaptınız. O zamanki anlayış neydi? Tıpkı sayın milletvekilinin sözünün başında söylediği anlayıştı. “Yargıyla ilgili sıkıntılar vardı. Yargıda vesayeti ortadan kaldıracaktık.” diye Fetullahçı çetenin vesayetine yargıyı teslim ettiniz. Amaç, yargıyı siyasetin kontrolüne sokmaktı.

CELALETTİN GÜVENÇ (Kahramanmaraş) – Niyet öyle değildi Başkan.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Böyle düşünüp... Yani “Bizim yargımız olsun.” dediniz, “Bize biat eden yargı olsun.” dediniz.

BAŞKAN – Sayın Tezcan, toparlar mısınız.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) - Şimdi son olarak şunu söylüyorum, bitiriyorum. Şuna dikkat çekmek için söylüyorum, son olarak şunu söylüyorum: Bugün aynı hatayı yapıyorsunuz, ikaz etmeye çalıştığımız şey bu.

BAŞKAN – Sayın Tezcan, toparlar mısınız.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Bitiriyorum.

Altı sene önce yapılan hata bugün aynı şekilde yapılıyor. “Sadece benim belirleyeceğim bir yargı olursa sorun olmaz.” sanıyorsunuz ama dün öyle bir sorun çıktı, yarın başka sorun çıkar. O yüzden gelin, yol yakinken dönelim diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Tezcan, teşekkür ediyorum ben de.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – On dört yıldır iktidar biziz, onlar muhalefette!

II.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1504) (Devam)

BAŞKAN - Değerli arkadaşlar, söz sırası Sayın Mithat Sancar'da.

Buyurun Sayın Sancar.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, şu an görüşmekte olduğumuz madde sistemin en hassas düzenlemesini oluşturuyor, sistemin bütünü en iyi değerlendirebileceğimiz maddelerin başında geliyor çünkü yargıyla doğrudan ilgili ve yargı bağımsızlığını ortadan kaldıracı nitelikte bir düzenleme, peşinen söyleyeyim bu konudaki görüşümü.

Şimdi, paketin tamamına baktığımızda üç bölüm hükümden oluştuğunu görebiliriz. Bunların bir kısmı, Cumhurbaşkanının yetkilerini aşırı ölçüde çoğaltan, genişleten düzenlemeler. İkinci sütünü, Meclisin, Parlamentonun yetkilerini aşırı biçimde azaltan, Parlamentoyu işlevsizleştiren düzenlemelerden oluşuyor. Üçüncü sütun da denge ve denetleme mekanizmalarını ortadan kaldıran hükümler içeriyor.

Tam da bu denge ve denetleme mekanizmalarının en hassas unsuru olan yargı, bu maddeyle iyice bağımsız olmaktan çıkarılıyor. Denetleme dediğimiz zaman iki tür, iki şekil denetlemeden söz etmek mümkün oluyor: Birincisi yatay denetleme, ikincisi dikey denetleme. Dikey denetleme, bütün demokrasilerde seçimle, seçmene karşı hesap verme yoluyla gerçekleşen denetlemedir. Zaten demokrasiler seçimsiz olamaz, seçim demokrasilerin vazgeçilmez şartı ama tek şartı değil. Sadece seçime, seçim unsuru üzerine oturtulan ve denetimin de sadece dikey olarak düşünüldüğü sisteme de yine demokrasi demek mümkün değildir.

Tıpkı kuvvetler ayrılığında olduğu gibi yatay denetleme son derece önemlidir. Bu ara bu iki kavramı tamamlamak için kuvvetler ayrılığının da iki anlamda kullanıldığını hatırlatayım: Biri yatay kuvvetler ayrılığıdır, diğeri dikey kuvvetler ayrılığıdır. Yatay kuvvetler ayrılığı, iktidarı, egemenliği kendi içinde yatay olarak bölmek, ayrıma tabi tutmaktır yani yasama, yürütme, yargı şeklinde üç ana

erke bölmektir ve kuvvetler ayrılığında söz edebilmek için bu erklerin birbiriyle denge ve denetleme ilişkisi içinde olabileceği bir ayırım ilişkisinde tutulmaları gerekir. Bu açıdan, yatay kuvvetler ayrılığı açısından baktığımızda, getirilen teklif gerçekten bir kuvvetler ayrılığı sistemi ve anlayışı içermiyor. Çünkü, Cumhurbaşkanının yetkileri aşırı ölçüde genişletilmiş, buna karşılık Parlatentonun bir denge olması, karşı denge oluşturması beklenen Parlatentonun işlevi neredeyse ortadan kaldırılmış, ayrıca her ikisi açısından da hayati önem taşıyan yargı fonksiyonu bağımsız olmaktan çıkarılmıştır. Anayasa'ya yargının tarafsızlığı ilkesi eklendi ama biliyorsunuz, yargının tarafsızlığının ön şartı bağımsız olmasıdır. Yargı bağımsız değilse tarafsız olmasını beklemek mümkün değildir. Yargı bağımsızlığının amacı da esasen yargının tarafsızlığını sağlamaktır.

Şimdi şu düzenlemeye bakın, arkadaşlar ayrıntılı olarak söylediler, ben de tekrar edeyim: Hâkimler ve Savcılar Kurulu diye adlandırılan bu Kurulun 6 üyesi doğrudan Cumhurbaşkanı tarafından, diğer 6 üyesi de Cumhurbaşkanlığı seçimleri ile Parlamento seçimleri aynı anda yapılacağı için muhtemelen, çok büyük ihtimalle her ikisi de aynı siyasi gücün kontrolünde olacağından Parlatentonun seçeceği 6 üyenin de bir denge oluşturması teorik olarak çok zordur. Pratik ihtimaller açısından da bunun gerçekleşme şansının yüksek olmadığını söyleyebiliriz. Dolayısıyla, başkanın denetiminde bir Hâkimler ve Savcılar Kurulu oluşturulduğunda artık ortada kuvvetler ayrılığından söz etmek mümkün olmaktan çıkar. Yargı bağımsızlığı olmadığı için kuvvetler ayrılığı ilkesi artık burada işler olmaktan çıkıyor. Yargı bağımsız olmayınca da tarafsız olmasını bekleyemezsiniz. Tam da Türkiye'de son dönemlerde yaşadığımız örneklerin gösterdiği üzere, yargı eğer iktidarın kontrolüne giriyorsa toplumsal barışı sağlamak gibi bir işleyle ortaya çıkan bu organ, bu erk toplumsal barışı en fazla tehdit eden güç hâline gelir.

Yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığı yargıya özel bir misyon biçildiği için değildir, bu ilkelerin ortaya çıkmasının amacı yargıçlara imtiyaz tanımak değildir. Yargının ortaya çıkışı modern, karmaşık toplumlarda bireyler arası, gruplar arası ve bireyler ile gruplar ve devlet arası ilişkilerde bir hakem yaratmaktır. Bu hakemi yaratmak da çok önemli bir amaca hizmet ediyor: Toplumsal barışı gerçekleştirmek. Eğer yargı bağımsız değilse tarafsız da olamaz, pek çok açıdan toplumsal barış böyle bir düzende sağlanamaz. Bakın, sadece siyasal açıdan demiyorum, pek çok açıdan. Mesela, yargı bağımsız değilse, güvenilirliğini kaybetmişse kişisel borç, alacak ilişkileri dâhil, kişisel uyumsuzluklar dâhil pek çok konu yargıya gitmez, başka güç oluşumlarına havale edilir. Hatırlayalım, “çek, senet mafyası” dediğimiz düzen Türkiye'de uzun süre –hâlâ da tamamen ortadan kalkmış değil ama- bir dönem çok açık bir şekilde uyumsuzlukları çözen, uyumsuzlukları çözmek için yargıdan daha fazla başvuru olan bir sistem hâline gelmişti. O mafya sistemini de teşvik edersiniz yargıyı çökertirseniz. Şüphesiz, siyasi muhalifleri iktidar sahiplerinin sindirmesi için de ellerinde en etkili araç yargıdır. Eğer yargıyı kendilerine tabi tutarlarsa, tabi kılarlarsa siyasal muhalifleri de kolayca sindirebilirler şimdi örneklerini yaşadığımız gibi.

Hatırlatayım, çok tekrar uzun uzun anlatmak istemiyorum, 12 milletvekilimiz, eş başkanlar dâhil tutukludur. Bu tutuklama kararlarının gerekçelerine bakarsanız hukuktan biraz anlayın ve azıcık hukuk vicdanı olan herkes çok büyük rahatsızlık duyacaktır, bundan hiç şüphem yok. Ben de dâhil, benim hakkımda da 3 fezleke var. Daha önce de söyledim, bu fezlekeleri nasıl hazırlamışlar acaba, ne düşünülmüşler? Kavramların hiçbirinin hukukta yeri yok, hukuksal gerekçe arama dertleri yok savcılarının. Gördüğümde Mardin'de, savcıya sorduğumda, doğrusu mahcup bir şekilde sustu, hiçbir şey söyleyemedi. “Nasıl yaparsınız? Yani nasıl böyle bir fezleke hazırlarsınız?” dedim. Diğerleri de bunlardan farklı değil arkadaşlar. Niye böyle oldu? Niye bu tür fezlekeler hazırlıyor savcılar? Çünkü, iktidarın kontrolünde hareket ediyorlar ve iktidardan gelen doğrudan ya da dolaylı etki savcılarını da, hâkimleri de bu yönde davranmaya yönlendiriyor. Bunun sadece bu dönem yaşanan bir haksızlık olarak

kalmayacağını bilmenizi isterim. Bir dönem yaşanan, hele yargı eliyle yaşanan haksızlıkların açtığı yaralar o kadar kolay kapanmıyor. Bizler geçmişimizde fazlaca yara açan çok kötü olaylar yaşamış bir toplumuz. Bu yaraları iyileştirecek yöntemler aramak yerine yeni yaralar açmakta ısrar eden yönetim anlayışı devam ediyor ve geleceğe devrettiği büyük yaraların faturasını da maalesef, gelecek kuşaklar, bizim çocuklarımız, çocuklarımızın çocukları yaşayacaklar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Sancar.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öyle anlaşılıyor ki eğer yargıda bu çerçevede yeni bir sistem oluşacaksa önümüzdeki dönemde de yargı aracılığıyla haksızlıkların, adaletsizliklerin derinleşeceği olaylar bizi bekliyor çok fazla sayıda. “Şeriatın kestiği parmak acımaz.” diye bildiğimiz bir söz vardır fakat unutmayın, halk arasında yargıyla ilgili çalışmalar yaparken sık rastladığımız çok bilgece ifadeler vardı, 2 tane kitap hazırladık bu konuda, biri hâkim ve savcılarla yaptığımız görüşmelerden, diğeri de Türkiye’nin 35 ilinde, her biri çok farklı özelliklere sahip 35 ilinde doğrudan doğruya vatandaşlarla yaptığımız görüşmelerden hareketle bir kitap hazırlamıştık, şunu diyorlar: “Evet, şeriatın kestiği parmak acımaz ama eğer şeriat adilsen.” Adil olmayan bir yargının kestiği parmak kafanın kesilmesi kadar can yakar. Bu o kadar açık ki unutulmaz bir de. Unutulmayan haksızlıklar ise öfke yaratır. Giderilmeyen haksızlıklar ve akacak adalet kanalı bulamayan öfkeler, maalesef, intikam ve çatışma enerjisi yaratır. O nedenle, yargıyı ileride herkese karşı -bugün bu sistemi savunanlar dâhil olmak üzere- büyük adaletsizlikler üretecek bir yapı olmaktan çıkaracak düzenlemelere ihtiyaç var, bu 14’üncü maddedeki düzenlemeye değil, onun tam tersine ihtiyacımız var.

Getirilen sisteme baktığımızda “Nereye benziyor, hangilerine benziyor?” sorusu önemli tabii çünkü herkes bir sistemi geliştirirken ya da savunurken çeşitli ülkelerden örnekler verir, karşılaştırmalı yönetim sistemleri de hakikaten siyaset biliminin de en önemli alanlarından biridir, faydalıdır. Benim görüşüm, bu taslaktaki, bu paketeki sistem Guillermo O’Donnell’in “delegasyoncu demokrasi” olarak adlandırdığı sisteme çok benziyor. Onu çok kısa birkaç cümleyle özetleyeyim: Bu “delegasyoncu demokrasi” dediği sistemi O’Donnell bir makalede analiz etmişti ve makale hem anayasa hukukunun hem siyaset biliminin bugün klasik eserleri arasına girmiştir. Latin Amerika’daki başkanlık sistemlerinden esinlenerek yazmıştır bu yazıyı. Diyor ki: “Bu tür rejimlerde, başkan, milletin tecessüm etmiş hâli ve onun çıkarlarının başlıca koruyucusu ve tanımlayıcısı olarak kabul edilir. Bu görüşe göre başka kurumlar -mesela mahkemeler ve yasama organı- can sıkıcı şeylerdir. Bu kurumlara hesap verirlilik, kullanması için başkana vekâleten verilmiş sınırsız otoritenin önündeki engellerden başka bir şey olarak görülmez. Delegasyoncu demokrasilerde adaylar, çıplak, kurumsallaşmamış iktidar ilişkileri dışında hemen hemen hiçbir sınırlamaya tabi olmadan hüküm sürme şansı için yarışır. Seçimden sonra da seçmenlerden yani delegelerden, başkanın yaptıklarının pasif ama alkışlayıcı seyircileri olmaları beklenir. Temsili demokrasilerin ayırıcı özelliği olan yatay hesap verirlilik, delegasyoncu demokrasilerde ya hiç yoktur ya da son derece zayıftır. Üstelik yatay hesap verirliliği etkili kılan kurumlar, delegasyoncu başkanlarca kendi misyonlarının önünde gereksiz ayak bağları gibi görüldüğünden başkanlar bu kurumların gelişmesini önlemek için büyük çabalar harcarlar.”

Bir ekleme, yine siyaset biliminde karşılaştırmalı sistemleri inceleyen en önemli isimlerden birinin kitabından aktaracağım, o da Linz’dir, anayasa hukukuna aşina olanlar ismi bilirler, diyor ki: “Bir başkan ile seçmen kitlesi arasındaki dolaysız ilişkinin belki en önemli sonuçları başkanın tüm halkın tek seçilmiş temsilcisi olduğu hakkında besleyebileceği duygu ve bunun beraberinde gelen kendi taraftarlarını halkın tümüyle özdeş görme anlayışıdır. Yüzde 50 artı 1 oyla seçilen başkan kendini

herkesin oyunu almış gibi görür; tersinden bakarsanız, kendi kitlesini, kendini seçen yüzde 50 artı 1 kitleyi de toplumun tamamı olarak görür. Dolayısıyla, kendisine oy vermemiş olanlar artık hesaba katılacak, dikkate alınacak bir topluluk olmaktan çıkarlar.” Devam ediyoruz: “Başkanın otoritesinde mevcut olan bu unsur onun karşılaştığı engelleri ve muhalefeti çok can sıkıcı gibi gösterebilir ona. Çünkü o milletinecessüm etmiş hâlidir, delegasyon almıştır. Milletten, bütün milletten yetkiyi alma düşüncesiyle, vehmiyle hareket eder. Dolayısıyla, bu kadar güçlü, misyonu bu kadar kutsal olan -kendine göre- bir kişinin önüne yargı gibi dünyevi, fuzuli engelleri çıkarmak kabul edilemez bir şeydir. Zaman içinde bunları devre dışı bırakmak için de elinden geleni yapar.” Esasen, elinden geleni yapmasına gerek yok, zaten bu Anayasa değişikliğiyle ona gerekli bütün imkânlar sunulmuştur. “Muhalefete karşı kayıtsızlık, saygısızlık, hatta husumet duyguları giderek bu kutsal misyon inancının bir sonucu olarak yerleşir.” Bakın, sadece, muhalefet olarak görmekten uzaklaşır; önce hasım, eğer bu kitle etkili muhalefet yapmaya devam ederse, sonra da düşman gibi görür.

Bunu herhangi bir başkanın, somut ismin şahsından bağımsız söylüyoruz. Pek çok örneği yaşanmıştır dünya ülkelerinde, dünya toplumlarında. Bizde de aynıının olacağına dair çok güçlü işaretlerimiz var. Bu işaretler siyasal kültürümüzden geliyor ve son yirmi yılda yaşadığımız, hatta son otuz yılda tecrübelerden diyeyim ama özellikle AKP döneminde yaşadığımız tecrübelerin altını çiziyim çünkü orası önemli. Niye önemli? Şunun için: Bakın, 2011 seçimleri, galiba, otoriter bir yönetim anlayışına doğru kayışın en açık hâle geldiği seçimlerdir. Ondan öncekilere girmeyeceğim, benim derdim o dönemi tartışmak değil ama bu dönemi konuşalım. 2011, en yüksek oy oranına ulaştığı seçimlerdir ve 2011’den sonra adım adım daha otoriter bir dil ve yönetim tarzı benimsemeye başlamıştır AKP. Bu sürecin durduğu tek bir zaman dilimi var, tek bir tarihî olay var, o da 7 Hazirandır. 7 Haziran o nedenle büyük bir bela ve tehlike olarak algılanmıştır AKP ve Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından. Ardından, 1 Kasım seçimlerine gidilmiştir, 1 Kasım seçimlerinde de yine 2011 seçimlerine benzer bir sonuç almıştır. Güçlendikçe otoriterleşiyor; desteğini artırdıkça, seçimlerde daha fazla oy aldıkça daha fazla otoriter oluyor.

Şimdi, 2011’den önce başkanlık sistemi de gündemde değildi. E, 2007 taslağını hatırlayın; AKP’nin, o zaman Başbakan Erdoğan’ın bir bilim heyetine hazırlattığı 2007 anayasa taslağı var ve o anayasa taslağında kesinkes parlamenter sistem esaslı bir Hükümet düzeni, bir düzen kurulması söylenmişti orada bilim insanlarına, kendileri de söylüyorlar “Biz bu taslağı mutlak bir şekilde parlamenter sistem kabulü üzerine kurduk, AKP yönetimiyle de bu konuda anlaştık.” diye. Güçlendikçe başkanlık istiyor. Peki, niye? Gerçekten bunun doyurucu bir açıklaması yok arkadaşlar. “İstikrar” diyorsunuz ama güçlendikçe istikrar da bozuluyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Hocam, devam edin şimdi.

Buyurun.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Sağ olun, teşekkürler.

Yani, AKP kendini seçmen nezdinde daha fazla güçlü hissettikçe daha da fazlasını istedi ve 2011’den itibaren sistematik olarak başkanlık meselesi gündeme getirildi. İlk açık, resmî öneri de – biliyorsunuz- Anayasa Uzlaşma Komisyonunun çalışmaları sırasında getirildi ve ondan sonra da bu talep, bu görüş sürekli gündemde tutuldu, başkanlık talebi gündemde tutuldu. “İstikrar getirir.” deniyor. Peki, tek başınıza Hükümetiniz, koalisyonlardan korkmak için herhangi bir yakın zaman tecrübemiz yok, neden istikrar gelmedi, engelleyen neydi? AKP hükümetleri, bu kadar geniş çoğunluklara sahipken ne engelledi de Türkiye’ye arzulanan istikrarı, büyümeyi, kalkınmayı getiremediler? Bu “Güçlü ve otoriter yönetimler daha büyük kalkınma hızı yaratır.” görüşünün bir gecikmiş yansımasıdır. Bu

görüŖ “Asya Kaplanları” denen ölkelerde bir dönem prim yaptı ama o ölkelerin hepsi o sistemlerden vazgeçtiler, vazgeçmek zorunda kaldılar; vazgeçmeyenler de kaplan olmaktan çıktılar, bugün artık dünya ekonomisinde “kaplan” denebilecek büyüklükleri, güçleri yoktur. Dolayısıyla “Yürütmeyi daha fazla güçlendirelim, daha fazla otoriter yönetim kuralım, daha büyük kalkınma sağlarız.” anlayışı da -dediğim gibi- bugün artık çökmüş, iflas etmiş bir teori ve uygulamadan ibarettir.

Şimdi, birkaç noktaya daha değinip bitireceğim Sayın Başkan, değerli üyeler. Sabrınızı da zorlamak istemiyorum ama bir parça uzatırsam sizden anlayış istirham ediyorum.

Deniyor ki: “Parlamber sistem istikrarsızlık getirir.” Şimdi, buradaki varsayımlar çok fazla temelsiz konuşuluyor. Türkiye’de parlamber demokrasi kaç dönem kesintisiz yaşanabildi? Bakın, parlamber demokrasiye gerçek anlamda geçiş 1961 Anayasası’yladır. 1961 Anayasası’nın uygulandığı süre on yıldır. Ardından, 12 Mart müdahalesi, darbesi gelmiştir. 12 Martta “Parlamber sistemi rasyonelleştirelim, yürütmeyi güçlendirelim.” dediler, öyle de yaptılar ve o da sadece dokuz yıl sürebildi. Ne zaman koalisyon kültürünün gelişmesi için bazı imkânlar doğduysa, parlamber siyasal kültürün, parlamber demokratik kültürün yerleşmesi için bazı imkânlar doğduysa askerî müdahaleler, askerî darbeler geldi. Yakın zamanda herhâlde en fazla şikâyet edilecek koalisyon örnekleri 3 tane falandır. O koalisyonlar da içeriden, koalisyon kültürü ya da koalisyon isteğinin olmamasından çökmedi, onlar da dış müdahaleyle çöktü. Bakın, 28 Şubat da bir koalisyon kültürüne parlamber demokrasinin yerleşebilmesi için, biraz daha yerleşebilmesi için fırsat olarak görebileceğimiz bir koalisyonun yürütmesine engel oldu.

BAŞKAN – Hocam, toparlayabilir misiniz.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Olur, birkaç dakikanızı rica edeceğim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Tamam Hocam, lütfen.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Yani, bugün başka da söz almayacağım onun için söyleyeceklerime biraz da sabır gösterirseniz üç beş dakika içinde tamamlayacağım.

Şimdi, doğru dürüst koalisyon denemesi, deneyi yapma şansı bırakılmamış bir toplum. Siyasi dünyamız, siyasi kültürümüz bunları test edecek imkânlardan yoksun bırakılmış. İlk defa, uzun süredir ilk defa 7 Haziran sonrası bir koalisyon ihtimali doğdu ve bana göre Türkiye’nin kaçırdığı büyük bir şans oldu o. Eğer o gün, 7 Haziran sonrası koalisyon kurulabilseydi... Mesela, benim desteklediğim seçeneklerden, partimizin de desteklediği seçeneklerden biri AKP-CHP koalisyonuydu. Bu, belki de derin kutuplaşmaları yumuşatabilecek bir toplumsal uzlaşma zemini yaratacağı. Çünkü, kutuplaşmanın çok arttığı dönemlerde özellikle parlamber sistemin çok iyi uygulandığı ölkelerde büyük koalisyonlar denenmiştir. Bunun en iyi örneği Almanya’dır ve Almanya şimdi de büyük koalisyonla yönetilmektedir. Pek çok sıkıntıyı, düşünün ki İkinci Dünya Savaşı sonrası pek çok siyasal, sosyal, ekonomik sıkıntıyı yaşayan ölkedydi. Emin olun, o büyük yaraları, İkinci Dünya Savaşı’nda Alman halkı adına işlenen o korkunç suçların yaralarını bile o uzlaşma kültürüyle aşabildiler, büyük koalisyon veya farklı koalisyonlarla aşabildiler. Uzlaşma, hesaplaşma ve birlikte yaşama kültürünü o korkunç travmaların ardından Almanya, bu yolla aşabildi. O nedenle, tam da böyle bir imkân çıkmışken... “Neden çöktü?” “Kim ne yaptı?” bunları çok anlattık. Benim derdim burada sürekli tekrar ettiğimiz siyasal tezlerimizi bir kez daha dile getirmek değil, onların da bilindiğini varsayarak çerçeveyi tamamlamaya gayret ediyorum. Şimdi...

BAŞKAN – Hocam, ben bölmek istemiyorum ama lütfen toparlar mısınız.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Bitiriyorum, emin olun iki dakika sonra bitireceğim yani üç dakika.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Özur dilerim, 2 değil 1 konuşmacı verdik.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, değerli arkadaşlar, yani...

Baştan konuştuğumuz üzere devam ediyoruz.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Başkan, sorun yok, tamam. Bitireceğim Başkan, sorun yok yani bunu problem etmeyeceğiz. Ben etmek istemiyorum, siz de bir parça daha lütfen müdahale etmeden dinleyin. Bana inanın, sizin korktuğunuz ya da kaygı duyduğunuz gibi uzun sürmeyecek. Üç beş cümlelik konu var, onları söyleyeceğim ve bitireceğim.

BAŞKAN – Buyurun.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Şimdi, Sayın Erdoğan, “Türkiye’nin ihtiyacı olan şey başkanlık sistemidir.” dediği konuşmasında bir kelime daha kullanmıştı, sanırım o biraz dikkatten kaçıyor. “Bizim bir liderlik sistemine ihtiyacımız var.” demişti. Ben yine bazı karşılaştırmaları sık kullanmayı tercih eden bir anlayışı sevmiyorum, o anlayışta da değilim; ikide bir çok bilinen karşılaştırmaları dile getirmenin ayrıca o karşılaştırmaların etkisini de giderek aşındırdığına inanıyorum ama “liderlik” kelimesinin kullanıldığı tipik örnekler bakarsanız, şu an Güney Amerika elbette öyle fakat çok büyük –tırnak içinde- tek lider üretmediler ama 3 tane çok büyük tek lider var: Biri, Mussolini’dir, kendine “duce” dedirtmiştir, önder demektir. Biri, Hitler’dir tabii, “önder” dedirtmiştir. Biri de Franco’dur, kendine “el caudillo” dedirtmiştir. Hepsi de liderdir, önderlik sistemi kurmuşlardır.

Şimdi, bizim kişileri kutsallaştırmaya, böyle kült şahsiyetlere göre sistem biçimlendirmeye ihtiyacımız yok. Türkiye pek çok açıdan kutuplaşmış gerilimler yaşayan bir ülke. Bu ülkeye bir başkanlık sistemi getirmek kutuplaşmaları ve gerilimleri kalıcı hâle getirme riski taşıyor. Bunu daha önce de anlattım, bu risk çok ciddidir ve büyüktür. Bizim uzlaşma kültürünü teşvik eden sistemleri daha sağlamlaştırma ihtiyacımız vardır. Bu sistemlerin de en iyisi parlamenter çoğulcu özgürlükçü demokratik sistemdir.

Şu an önerilen şey, bu teklifle önerilen şey bakın, kuvvetler ayrılığı sistemi kesinlikle değildir, kuvvetler birliği sistemi demek bile bana göre bu sistemi biraz fazla masum gösterir; kuvvetler teklifi sistemidir, tek kuvvet sistemi amaçlanmaktadır. Tek kuvvet sistemi toplumu en az ikiye sürekli olarak bölecek tehlikeli bir gidiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Başkan, bitiriyorum.

BAŞKAN – Toparlayın lütfen.

Buyurun.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Son cümlem.

Kuvvetler teklifi dediğim bu sistem bir bıçak gibidir. Bir bıçak, keskin bir bıçak yaratıyoruz; toplumu en az ikiye bölecek keskin bir bıçaktır. Bunun iyi bir yol olmadığı ortada bana göre. Pek çok AKP’li vekilin de, AKP tabanında pek çok insanın da bu konuda ciddi kaygılar taşıdığını biliyorum. Onların da bu rahatsızlıklarını daha fazla dile getirecekleri vesileler yaratacaklarını da düşünüyorum. Bizim ihtiyacımız olan daha fazla uzlaşma...

BAŞKAN – Hocam, lütfen toparlar mısınız.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – ...daha fazla diyalog, daha fazla toplumsal çoğulculuk kültürüdür. Bunun da yolu parlamenter sistemi güçlendirmekten geçer.

Ben biraz sabrınızı zorladım galiba.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bir açıklama yapayım: Sayın Hocam, HDP’den arkadaşlar bu maddede tek milletvekilini konuşturdular. Hocam da tabii hoca olmasından kaynaklı, talebe binaen, biraz süreyi aştı. Hukukta kesinlikle kötü emsal, emsal olmaz, bir de mükteseş hak oluşturmaz.

Şimdi, söz sırası Sayın Mazlum Nurlu’da.

Sayın Nurlu, buyurun.

MAZLUM NURLU (Manisa) – Sayın Başkanım, Anayasa Komisyonunun sayın üyelerini, basın mensuplarını, Komisyon çalışmalarına katkı veren değerli milletvekillerini saygıyla selamlıyorum.

Grubumuzda benden önce söz alan değerli konuşmacıların Anayasa değişikliğiyle ilgili olarak, ülkemiz kamu yönetimine birçok olumsuzluklar getireceğine, millet iradesinin bir yansıması olan yasamanın Türkiye Büyük Millet Meclisinin etkisinin giderek azalacağına; pakette yer alan yetkileri alan hangi başkan, hangi cumhurbaşkanı olursa olsun bu kadar çok yetkinin tek bir kişiye denetimsiz olarak verilmesinin, yetkilerin tek elde toplanmasının parlamenter demokrasiyi ortadan kaldıracığına; teklifin kişiye özel bir anayasa değişikliği olduğuna, bu paketle bir tek adam rejimi dayatmasıyla karşı karşıya bulunduğumuza; sonuç olarak paketin yasalaşması hâlinde Türkiye’de yönetim anlamında çok ciddi ve telafisi olmayan sıkıntılar yaratacağına dair bizlerle paylaştıkları değerli bilgilerine ve sorumluluklarına ülkemiz ve demokrasimiz adına duydukları ciddi endişelere katıldığımı ifade etmek istiyorum.

Burada grubumuz ve milletvekillerimiz tarafından ifade edilen ve bazen de örtüşen bilgileri tekrara düşmemek adına ve ayrıca Komisyonun değerli üyelerinin ve kamuoyunun takdir ve değerlendirmelerini başka bir açıdan da yapabilmeleri bakımından sözlerime Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli’nin 5 Ocak 2016 tarihinde yaptığı grup konuşmasındaki başkanlıkla ilgili durum tespitleriyle devam etmek istiyorum. Sayın Bahçeli’nin bu konuşmasından özetle “Milliyetçi Hareket Partisi başkanlık sistemine tümenden karşı olup parlamenter sistemin revize edilerek güçlendirilmesinden yanadır. Planlanan ve geniş katılımı olmasını istediğimiz yeni anayasa hazırlık çalışmalarında başkanlık sisteminin tıkaç işlevi görmemesi en halisane dileğimizdir. Başkanlık sistemi Erdoğan’ın şahsi ikbal ve ihtirasıdır. Davutoğlu iradesini gösterebilir ve gözlerini açsın, buna alet olmasın, buna fırsat vermesin. Erdoğan’ın mizacıyla başkanlığın diktatörlüğe ortam açması, üniter yapıyı imha etmesi kaçınılmazdır. Erdoğan’ın Hitler açıklamasının yanında dillendirdiği bir görüşü de tevîl ve tamiri imkânsız zihni bulanıklığı deşifre etmiştir. Erdoğan diyor ki: ‘Başkanlık sisteminin uygulamasında siz eğer adalet dağıtıyorsanız halkın aradığı nedir? Adalettir. Bu olduğu anda sıkıntı olmaz.’ Hitler de bu havadaydı. Almanya’da yapılan adaletsizliği onarmak için kendisini görevli addetmişti; Stalin de böyle düşünüyordu, sınıfsal adaletsizliği bitirmeyi gaye edinmişti. Tarihteki tüm despotlar, tüm otokrat yönetimler adalet dağıttıklarını zannetmişlerdi fakat dağıttıkları hem ülkeleri hem de kendileri oldu.” Sayın Bahçeli devam ediyor: “Erdoğan bilmiyorsa kendisine öğreteyim, Türkiye’de adaletin dağıldığı tek merci, huzuruna çıkmaktan kaçtığı mahkemelerdir çünkü Türkiye Cumhuriyeti bir hukuk devletidir. Yasama, yürütme ve yargı erklerinin denge ve denetimine dayanmaktadır. Erdoğan’ın adalet dağıtmak yerine, 17-25 Aralık’ın hesabını vermesi, eğer konuşacak yüzü kalırsa ondan sonra adaletten bahsetmesi akla en yatkın yol ve önerimiz olacaktır.” Diyor Sayın Bahçeli.

Yine, Sayın Bahçeli’nin 10 Ocak 2016 tarihinde partisinin Kızılcahamam kampının son günlerindeki sözleriyle devam etmek istiyorum. Basında yer alan yazının başlığı “Türkiye’de seçilmiş despota gerek yok.” “MHP başkanlık sistemine karşı duracaktır. Yeni bir anayasa ihtiyaçtır ancak Türkiye’nin yeni anayasa kılıfı altında başkanlık sistemine geçmesine, parlamenter sisteme kilit vurmak için her kumpandan medet uman ilkel zihniyetlere ortak olamayız. Biz anayasa yoluyla millet olmadık. Anayasa yoluyla da devlet kurmadık. Türkiye’ye seçilmiş bir despot değil, yeni bir anayasa

gerekmektedir. Her yönetim ve sistem tercihinin tarihsel bir temeli vardır. Bu temel dinamitlenmeden ki bunun adı darbe veya devrimdir, var olan devletimizin adını, ilke ve esaslarını değiştirmek kesinlikle imkânsızdır. AKP'nin başkanlık hayalinden vazgeçmesini, Davutoğlu'nun ise Erdoğan'ın oyununa gelmemesini istemek en tabii beklentimizdir. Bugün başkanlık isteyenler yarın 'Hanedanlık kuracağız.' derlerse ne yapacağız?"

Sayın Bahçeli'nin bir başka konuşmasından aktarıyorum. "Başkanlık sisteminin tümüne karşıyız. MHP'nin buna çanak tutması düşünülemez. AKP heyetine çekincelerimizi açıkça dile getirdik. AKP sivil bir anayasa yapılmasını istemekte, başkanlık sistemini önermektedir. 1982 Anayasası'nda olduğu gibi, sivillerin hazırlaması yeterli değildir. Halk oylamasında kabul edilmesi 1982 Anayasası'nın sorunlu olduğu gerçeğini değiştirmemiştir. Yüksek bir katılım ve halk desteğiyle yazılacak, kuvvetler ayrımını özümsemiş bir anayasa için mutabakat şarttır. Herkes ayağını denk alsın."

Sayın Bahçeli'nin başka bir konuşmasından aktarıyorum. "Başkanlık sistemini kılıf olarak kullanmanın peşindedir. Erdoğan sıfır kilometre anayasadan bahsetmektedir, arama konferansından bahsetmektedir. "Yeni anayasa" derken asıl amacının başkanlık olduğunu gizlememektedir. 7 Haziranda başkanlık vizesi vermeyen milletimiz fikir değiştirip 1 Kasım'da mı vermiştir, bu nasıl aymazlıktır. "Önce gerilimin düşürülmesi, her şeyin sükûnetle tartışılması lazım." diyen Davutoğlu'dur. Davutoğlu'nun Saray ayarlı başkanlık tartışması başlatması oldukça dikkat çekicidir. Başkanlık diye tutturana tek kişi Erdoğan'dır. Davutoğlu da gönülsüz bir şekilde, Erdoğan'ın koltuk sevdasına hizmet etmektedir. Suudi Arabistan dönüşü konuşan Erdoğan, gerçek niyetini ele vermiştir. Erdoğan Hitler'i örnek alıyorsa gitsin neonazilerin avukatlığını yapsın. Tarihin hiçbir döneminde Türk milletinin sinesinde Hitler çıkmamıştır. Erdoğan'ın mizacıyla diktatörlük kaçınılmazdır. Yeni anayasayı saray fermanı gören Erdoğan'a Türk milleti göz açtırmayacaktır. Milliyetçi Hareket Partisi başkanlık sistemine tümden karşı olup parlamenter sistemin revize ederek geliştirilmesinden yanadır." diyordu Sayın Devlet Bahçeli. Sayın Bahçeli'nin yeniden bu dik duruşuna dönmesini dileyerek sözlerimi Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın başkanlıkla ilgili bir soruya verdiği cevapla bitirmek istiyorum. Soru: "Başkanlık sistemiyle ilgili neler söyleyeceksiniz?" Cevap: "Başkanlık sisteminin ortaya çıkışı bir özentinin sonucu ya da ABD emperyalizminin bize bir tavsiyesidir."

Son söz olarak bu çatı altındaki Komisyon üyelerinden, tüm milletvekillerinden isteğimiz, demokrasimiz için, Türkiye Cumhuriyeti'nin geleceği için, evlatlarımız, torunlarımız için bu Anayasa değişikliği teklifine "Hayır" oyu kullanmanızı diliyor, Komisyon üyelerini ve tüm katılımcıları bir kez daha saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Nurlu, teşekkür ediyorum.

Söz sırası Sayın Faik Öztrak'ta.

Sayın Öztrak, buyurun.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, değerli basın mensupları; konuşmama başlarken hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye zor günlerden geçiyor. Şehirlerimizde canlı bombalar kol geziyor. Yurttaşlarımızı hain terör saldırılarında kaybediyoruz. Suriye'nin bütünlüğünün ülkemiz açısından stratejik önemini kavrayamayan iktidarın yanlış politikaları nedeniyle Mehmetçik'imizi Suriye topraklarına sokmak zorunda kaldık. Şimdi Suriye'den gelen şehit haberleri de ciğerimizi dağıyor. Mücadele edilen terör örgütlerinin sayısı her geçen gün artıyor. PKK'nın yanına IŞİD, IŞİD'in yanına FETÖ ve diğer taşeron terör örgütleri ekleniyor. İzlenen yanlış büyüme stratejisiyle millet borca batırıldı. Küresel iklim

değişince ekonomi bıçak sırtında gitmeye başladı. Ekonomi önce yavaşladı, şimdi daralmaya başladı. Umudunu yitirdiği için iş aramayan ama “İş verirsiniz çalışırım.” diyenler dâhil, işsiz sayısı 6 milyona ulaştı; iflaslar, protesto edilen senetler alıp başını gitti. Peki, bu sorunları çözmesi gereken iktidar neyle meşgul? İktidar 11 Ekim 2016’dan bu yana yani yetmiş beş gündür bir muhalefet partisiyle birlikte hukuksuz, fiilî başkanlığa hukuki boyut kazandırmak için mesai harcıyor. Milletimiz mevcut Cumhurbaşkanının tıpkı kendinden önceki Cumhurbaşkanı Abdullah Gül gibi anayasal çerçevede içinde temsilî görev yapsın diye seçti. O ise seçildikten sonra “Bu yetkiler bana dar gelir.” diyerek parlamenter sistemi bekleme odasına aldığı ilan etti. Bu hukuksuzluk, diğer fiilî durum yaratma heveslilerine cesaret verdi. Ülke darbe girişimleriyle savruldu, terör azdı, huzursuzluk da hukuksuzluk da arttı. Şimdi AKP ve MHP “Cumhurbaşkanını Anayasa’ya uyduramadık, bari Anayasa’yı Cumhurbaşkanına uyduralım.” diye çabalyorlar. Bu durum vatandaşımızın sadece canını yakmıyor, cebini de yakıyor. Dolar kuru 3,5 lirayı geçti. Dış borca batan şirketler bu yılın başından bugüne kadar 131 milyar Türk lirası kur farkı zararı yazdılar. Bu zarar sonunda millettten tahsil edilecek. Millet Cumhurbaşkanına, Başbakanına güvenip tasarruf ettikleri dolarları bozdurdu, şimdi vatandaşın parası pul oluyor. Önümüze konan, tüm güçleri tek elde toplayan ve demokrasiden diktatörlüğe geçişin önünü açan bu ucube girişim ve siyasi belirsizliği daha da artıracak bir referandum ülkedeki yangının üzerine benzin dökmekten başka bir şey değildir. Değerli arkadaşlar, uyarıyorum, bu vücut bu sıklıkla çekmez.

TÜİK bugün ekonomik güven endeksini açıkladı. Endeks, yayımlanmaya başladığı 2012 yılından bu yana en düşük seviyesinde. Ekonomiye güven bu yılın sonunda dibe vurmuş. Böyle bir ortamda kim bu kendi ikballeri için milletin canını, malını tehlikeye atmaktan çekinmeyenler?

Mecelle’den bu yana bu topraklarda hukukta usul, esasa mukaddemdir yani 1876’dan bu yana, “Hukukta usul esastan önce gelir.” hükmünü kabul etmişiz. Anayasa yapmanın da bir usulü, adabı vardır. Bu usule uymayan her çabanın sonu hüsrana olacaktır.

Şimdi, 7 Mart 2015 tarihinde Cumhurbaşkanının Gaziantep’te yaptığı konuşmayı hatırlayalım. Ne demişti Sayın Cumhurbaşkanı? “Kardeşlerim, 400 milletvekili verin ve bu iş huzur içinde çözülsün.” Hangi iş? Başkanlık işi. Milletimiz 7 Haziranda yapılan seçimlerde AKP’ye bırakın 400 milletvekili vermeyi, tek başına iktidarı bile vermedi. O günden beri de işi gücü bıraktı iktidar, başkanlığı getirmek için çabalyor. Bu ülkede milletin iradesini beğenmeyen iktidar mensupları ilk defa milletvekili seçimlerini tekrarlattı. Ardından, seçimi kazanan Genel Başkan, partisi tarafından Cumhurbaşkanının telkinleriyle görevden alındı. Millet inanç odaklı siyaseti benimseyenlerin yaşadığı mahalleye on dört yıl boyunca iktidarı verdi. On dört yılın sonunda iktidarı paylaşmayan bu mahallenin sakinleri milletin dardını unuttu, birbirlerine karşı askerî darbe girişiminde bulundu. Ülkede huzur kalmadı, OHAL’le yönetilir hâle geldik. Şimdi, 20 Temmuzdan bu yana, ülke olağanüstü hâl rejimiyle yönetilirken, artan terörün vatandaşa saldırdığı korku, güvenliği diğer tüm ihtiyaçların önüne geçirip insanlarımızı depolitize ederek güce yönelişi artırırken, iktidar en küçük bir aykırı sese dahi tahammül edemezken, medya iktidarın fiilî baskısı ve mali kontrolü altındayken, insanların sesini çıkardığı tek mecra olan sosyal medyaya sürekli kapatma veya yavaşlatmalar uygulanırken toplumsal bir mutabakat metni olması gereken Anayasa değişikliği nasıl yapılacak? Mevcut baskı ve bilgi kirliliği ortamında halk bunu nasıl içselleştirecek? Yapılacak referandum nasıl adil olacak? Aslında, milletin vekillerinden de kaçırılarak hazırlandığı anlaşılabilir bu ucube üzerinde tüm milletvekillerinin ciddi eleştiri, çekince ve kuşkuları olduğunu görüyoruz. 2019’da yürürlüğe girecek bir değişikliğin sağlıklı bir ortamda tartışılmasını kim, neden engelliyor? Bu ucubenin müelliflerinin dahi bunun adını koymakta ciddi bir mahcubiyet yaşadıkları anlaşılıyor. Başbakanlık makamının kaldırıldığı, yürütmenin tek elde toplandığı rejimin adı tereddütsüz başkanlıktır, Cumhurbaşkanlığı değildir. Bunu söyleyemiyorsanız bu mahcubiyetin bir sebebi olmalı. Aslında, şimdi okuyacağım sözler bu mahcubiyetin gerekçesini açıkça ortaya koyuyor:

“Başkanlık sistemi, PKK takviyeli, Öcalan vizeli, federasyon ve bölünme hedeflidir. İmralı canisiyle pazarlıklarda, yeni anayasayla bölünme yolunun açılması amaçlanmaktadır. Beştepe hanedanı ve AKP yönetimi aile boyu rüşvet ve yolsuzluk çamuruna batmıştır. 17-25 Aralık yolsuzluk dosyalarının bir daha açılmamak üzere kapatılması ve bu rüşvet, hırsızlık ve yolsuzluk çarkının döndürülebilmesi, Tayyip Erdoğan’ın bütün yetkileri elinde toplayarak diktatörlüğünü...”

BAŞKAN – Sayın Öztrak, kaset değişimi var, bir saniye bekleyin; ilave edelim süreyi.

İSMAİL AYDIN (Bursa) – Zaten kasede kaydedilecek bir konuşma da değil.

LEVENT GÖK (Ankara) – Allah Allah!

(CHP sıralarından gürültüler)

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – On numara konuşma, on numara!

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Sana mı dokundu?

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – On numara...

İSMAİL AYDIN (Bursa) – Otur yerine.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Ne “otur” lan! Ne demek yani ne demek “otur”?

İSMAİL AYDIN (Bursa) – Otur yerine!

BAŞKAN – Sayın Öztrak, lütfen devam edin.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – “17-25” deyince kaynıyor değil mi bir tarafın?

İSMAİL AYDIN (Bursa) – Otur yerine, konuştuğun lafa dikkat et!

BAŞKAN – Sayın Öztrak...

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Arkadaşlar, bir dakika...

LEVENT GÖK (Ankara) – İsmail Bey...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Bu nasıl üslup ya?

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Sen de biraz terbiyeye davet et ya, terbiyeye davet et!

BAŞKAN – Kusura bakmayın Sayın Öztrak...

Sayın Öztrak, lütfen devam edin.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – “...diktatörlüğünü ilan etmesine bağlıdır.” (Gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar lütfen... Arkadaşlar lütfen.

Sayın Öztrak, devam edin lütfen.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – “Yeni anayasayla başkanlık sistemine geçilmesi bunun için istenmektedir. Recep Tayyip Erdoğan tipi başkanlık sistemi Türkiye’nin bölünmesinin reçetesidir.”

Kızdımız, “Kayıtlara girecek, kaydedilecek bir şey değil.” dediniz ama...

BAŞKAN – Sayın Öztrak, lütfen devam edin.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Değerli milletvekili, bu sözler bana ait değil. Bunlar, başkanlık sisteminin yeniden gündeme gelmesine önyak olan Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli’nin...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ne oldu?

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Ne oldu?

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – ...9 Mayıs 2015 tarihinde Manisa ve İzmir’de yaptığı mitinglerde halka anlattığı başkanlık sistemi hakkındaki görüşleridir. Başkanlık sisteminin bizim gibi çok renkli, çok kültürlü toplumlarda kutuplaşmayı daha da artıracığını, ayrışmayı ve bölünmeyi hızlandıracağını akıl söylüyor, bilim söylüyor, tarih söylüyor; Sayın Bahçeli de söylemiş. Ancak, bu sözlerin sahibi olan Sayın Devlet Bahçeli başkanlık sistemine yani hukukun hukuksuzluğa uydurulmasına birdenbire yeşil ışık yakiverdi. Bu keskin u dönüşünün nedenini, tek bir kişinin gündeminin Türkiye’nin gündemini zapt etmesinin önünün hangi gerekçelerle açıldığını Milliyetçi Hareket Partisi başta kendi seçmenlerine, sonra da Türk milletine mutlaka açıklamalıdır.

Değerli milletvekilleri, tarihin akışını tersine çevirmek mümkün değildir. Yüz yedi yıl önce bu topraklarda egemenliğin merkezi saraydan alınmış, Meclise verilmiştir. Daha sonra da bu cumhuriyetin ilanıyla taçlandırılmıştır. Bir asırdır egemenlik kayıtsız şartsız millete aittir ve bunun somutlaştığı yer de burasıdır yani Türkiye Büyük Millet Meclisidir. Şimdi bu ucubeyi getirenler milletin vekillerine yani bize verdiği egemenliği kullanma yetkisini Saray’a, tek bir adama vermeye çalışıyorlar. Güçlü parlamenter demokrasilerde Mecliste oluşacak ortak akla Saray’daki tek bir adamın aklını tercih ediyorlar. Bu da yetmiyor, yargıyı da fiilen Saray’a bağlıyor, buna da “sistem değişikliği” diyorlar. Bütün dünyanın bildiği gibi, kuvvetlerin tek elde toplandığı bir başkanlık sistem değil, bal gibi rejim değişikliğini getirir, bu rejimin ismi de diktatörlüktür arkadaşlar.

Değerli milletvekilleri, akıl ve bilim, güçlü parlamenter demokrasilerin ülkelere hem refah hem de istikrar getirmekte başkanlıktan çok daha başarılı olduğunu gösteriyor. Birleşmiş Milletler Gelişmişlik Liginde en gelişmiş 20 ülkenin 1’inde doğrudan demokrasi, 2’sinde başkanlık sistemi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Öztrak, buyurun.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – 17’sinde ise parlamenter sistem var. Buna karşın, en sondaki 20 ülkenin sadece 1 tanesinde parlamenter demokrasi, 5 tanesinde yarı başkanlık, 14 tanesinde ise başkanlık sistemi var. Yani, değerli arkadaşlar, ülkelere refahı güçlü parlamenter demokrasiler getiriyor, başkanlıklar değil. Diğer taraftan, güçlü parlamenter demokrasilerde rejim kesintiye uğramadan ortalama yetmiş bir yıl yaşarken, başkanlık sisteminde demokrasilerin ömrü sadece yirmi yıl oluyor. Demek ki güçlü parlamenter demokrasiler istikrarı sağlamakta da başkanlıklara göre çok daha başarılı. Bunların yanı sıra, iyi yönetim, eğitim, sağlık, güvenlik, hukukun üstünlüğü, yolsuzluk algısı, kırılmalık, basın özgürlüğü endekslerinde de parlamenter demokratik rejimin başkanlığa açık ara üstünlüğü var. Bize dayatılan tek adam hâkimiyetinin önünü açan ve başkanlık sistemlerinin en ilkeli olan bu ucubeyle ise demokrasinin çok daha kısa ömürlü olacağı ve ülkenin hızla dikta rejimine sürükleneyeceği açıkça görülüyor.

Bakın, bu Anayasa değişikliği Meclisten geçerse 15 Temmuz darbe girişimine karşı insanlarımızın şanlı demokrasi direnişi boşa gider, 15 Temmuz birdenbire Türkiye’nin Reichstag Yangını’na dönüşür, şehitlerimizin kemikleri sızlar, gazi Meclis de Hitler’in önünü açan Cumhurbaşkanı Hindenburg’un konumuna düşer.

Değerli milletvekilleri, yol yakinken bu yanlışı geri çevirelim. 2014 yılında bu yana süren başkanlık sisteminin fiilisinin ülkeyi ne hâle getirdiğini görüp bu hukuksuzluğu hukuki hâle getirirsek başımıza neler gelebileceğini artık anlayalım. Parlamenter sisteme göre milletin cebini doldurmakta, huzur ve istikrarı sağlamakta çok daha başarısız olan bu başkanlık ucubesinden derhâl vazgeçelim. Milletimizin, onun vekilleri olarak kendimizin ve Parlamentomuzun hukukuna sahip çıkalım. Bu mesele milletin bekasıyla ilgilidir. Hep beraber çözmemiz gereken millî bir meseledir. Mustafa Kemal Atatürk’ün, cumhuriyetimizin kurucu ilkelerinin, aklın ve bilimin bize gösterdikleri yolda yürüyelim.

Parlamentar sistemi ve demokrasimizi, hukuk devletini, güçler ayrılığını güçlendirecek yepyeni bir Anayasa değişikliği paketini milletimizin önüne koyalım. Yeniden yüksek büyümenin, yeni ve kaliteli iş imkânlarına kavuşmanın, güçlü, zengin, birlik ve beraberlik içinde bir Türkiye’de yaşamının önünü açalım.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Öztrak, teşekkür ediyorum.

Söz sırası Sayın Ahmet Demircan’da.

Buyurun Sayın Demircan.

AHMET DEMİRCAN (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum. Yapmakta olduğumuz bu anayasa çalışmasının hayırlara vesile olmasını Cenab-ı Hak’tan niyaz ediyorum.

Bir anayasa sorunumuz var, bu apaçık ortada. 1982 Anayasası’nın üzerinden geçen süre otuz dört yıl. Otuz dört yıl içerisinde 18 defa değişiklik yapmak zorunda kalmışız; ilk değişiklik 1987. Yaklaşık yüz kırk yıllık tarihimizde de 5 tane anayasa tecrübemiz var ve son Anayasa’mız bir darbe anayasası. Bu darbe anayasasından Türkiye kurtulmak için uzun süredir çabalıyor. Bunun yerine, demokratik, millet egemenliğine dayanan bir anayasa yapılmaya çalışılıyor.

Öncelikle, bu akşamki görüşmelerin nezaketi ve nezaheti hususunda bir iki söz söylemek istiyorum. Gerçekten, başlangıçtaki, ilk günlerdeki sert, gerilimli ortamdan uzaklaşmış olarak bu akşam çalışmalar sürüyordu son ana kadar, inşallah bundan sonra da hakaret olmadan, saldırı olmadan, anayasa yapmanın nezahetine uygun çalışmaları hep birlikte yaparız.

Söyleniyor, deniyor ki: “Çok acele edilmiyor mu? Neden bu acele yapılıyor?” Arkadaşlar, hiç de acele değil. Biz yüz kırk yıllık tarihimiz içerisinde anayasa sorunundan bir türlü kurtulamadık, hele hele son otuz yıllık tarihimizde anayasa sürekli gündemimizde. 24’üncü Dönemde uzun uzun üzerinde çalışıldı, komisyon kuruldu, siyasi partiler milletvekili temsil sayısına bakılmadan 3’er milletvekiliyle temsil edildi ve orada 1 dönem çalışıldı. Milletimiz o süreci şöyle algıladı: Bir kısmı tekneye un getirmeye çalıştıysa da bir kısmı ipe un serdi. Maalesef, bu çalışmalar milletimizin beklediği sonuçla neticelenmedi.

Arkadaşlar, ülkenin sahibi bu aziz millettir, anayasa yapma konusundaki yetki ona aittir. “Devlet” denen, millete hizmet için kurulmuş olan yapının da sahibi yine millettir ve onu da yönetme hakkı millete aittir. Ben “kurucu irade” söylemini pek anlayamıyorum. Millet burada ülkenin sahibiyse, anayasa yapma yetkisi anayasalardaki anayasa değişikliğiyle ilgili maddelerle belirlenmişse, bunlara uygun bir şekilde millet anayasayı değiştirir de, yapar da. Elbette ki cumhuriyetin ilkeleri var, doğrudur. Biz padişahlıktan cumhuriyete geçerken birtakım ilkeler üzerinde cumhuriyeti kurduk, zaten bütün cumhuriyetlerde bu ilkelerin olması gerekir.

Ben bu ilkeleri tek tek saymayacağım ama bir iki tanesini öne çekmek istiyorum. Bunlardan bir tanesi: İmtiyaz yoktur, cumhuriyette herkes eşit vatandaşdır, herkesin ülkeye sahipliği eşittir. Hiç kimsenin ülkeye sahip olma noktasında, ülkenin yönetilmesi noktasında diğerine üstünlüğü yoktur. Oylar o nedenle sayılır cumhuriyette, tartılmaz. Oyların özgül ağırlığı eşittir, tartılmaya kalkışılmaz. Diğer taraftan, cumhuriyetin en önemli ilkelerinden bir tanesi de elbette ki millet, hürriyetine sahip, eşitliğe sahip, adalet içerisinde, bir arada yaşama özgürlüğü içerisinde olma hakkına sahiptir. Biz şimdi bu hakkı yerine getirmeye çalışıyoruz.

Türkiye 1920 ve 1924 Anayasası'yla bir çizgi tutturmuştu ama en önemli kırılma noktası 1960 darbesidir. 1960 darbesiyle millet iradesi maalesef, bir şekilde paylaşılmıştır. Kontenjan senatörleri, tabii senatörler o dönemden kalma; unutmayalım, demokrasi örneği olarak sunduğumuz o Anayasa'nın içerisinde var olan uygulamalardı. 1982 Anayasası'yla ise, evet, bir parlamenter sistem ortaya konmuş görünüyor da sistem bir parlamenter sistem değildi, kuvvetler ayrımı yoktu, kuvvetler parçalanmıştı, bu kuvvetleri de Anayasa'nın egemenlik maddesinde zikredildiği gibi, milletten yetki almadan birtakım kurumlar ve kuruluşlar kullanıyordu.

Bakın, anayasaları özetlerseniz başlıklar altında, bir haklar, özgürlükler bölümüyle karşılaşırsınız, bir egemenlik kullanımıyla karşılaşırsınız, bir de sistem bölümüyle karşılaşırsınız, devletin hangi sisteme göre yönetileceği noktasıyla. Egemenlik konusunda 1924 Anayasası ile 1961 ve 1982 Anayasası'nda gerçekten çok çarpıcı ayırım vardır. 1924 Anayasası'nda "Hâkimiyet bilâ kaydü şart milletindir. Millet bu hâkimiyeti, yegâne ve hakiki mümessili Türkiye Büyük Millet Meclisi eliyle istimal eder." şeklinde düzenlenmişken egemenlik maddesi, 1960 darbesi ve 1982 Anayasası'yla bu düzenleme "Egemenlik, kayıtsız şartsız milletindir. Millet bu egemenliği, Anayasa'da yazılı kurallar dâhilinde yetkili organları eliyle kullanır." şekline dönüşmüştür ki bu da millet egemenliğinin milletten yetki almadan bazı kurumlar eliyle kullanılması şeklindedir. O nedenle, ben, 1982 Anayasası'nın kendi içinde çelişkiler taşıyan, egemenlik noktasında parlamenter demokratik bir sistem değil de "darbementer" demokratik sistem diye bir hibrit sistem olduğunu söylemek istiyorum. Bu iç çelişkiler nedeniyle bugün fiilî durum, hukuki durum tartışması yapılmaktadır. Aslında, fiilî durum hukuki durumdur, hukuka uygundur, Anayasa'da yazılı metinlere uygundur, maddelere uygundur ancak Anayasa'nın kendi içerisindeki çelişkiler nedeniyle mevcut durum yeni bir Anayasa'yla düzenlenme ihtiyacı doğurmuştur. Kuvvetler ayrımı noktasında başkanlık sistemi veya Cumhurbaşkanlığı sistemi yeni adıyla, bugünkü parlamenter sistem dâhil, diğer parlamenter sistemlerin içerisinde en uygun olanıdır.

Türkiye yeni bir Anayasa yapabiliyseydi keşke ama maalesef, bu fırsatı, bu imkânı Türkiye yakalayamadı. Şimdi yapılmak istenen, yapılacak olan önemli bir düzenlemedir. Türkiye, hiç olmayan da sistemi düzeltecek, sistemdeki kuvvetlerin parçalanmışlığını ortadan kaldıracaktır, zaten yapılmak istenen, bugüne kadar yapılmaya çalışılan da budur. "Kuvvetler parçalanmışlığı" diye zikrettiğim hadiseyi yaşadığı bu millet, bir koalisyon hükümetinde bakanlık yapmış bir kardeşiniz olarak ben de yaşadım. 1996-1997, 54'üncü Hükümette bir koalisyon dönemi yaşadık ve o dönemde şunu fiilen gördük ki: Türkiye'deki kuvvetler ayrımı sadece siyasi erk üzerinde etkili olduğu bir alan değil, siyasetin dışında birtakım kurumlar kuvvet kullanıyor, yetki kullanıyor. İşte bunlardan bir tanesi Millî Güvenlik Kuruluydu. Yapılan düzeltmelerle yeni bir şekle hiç olmayan da getirildi. Şimdi, bu yeni düzenlemeyle Türkiye, evet, Anayasa sorununu gündeminde düşürmüş olmayacak, belki eski yapının son Anayasa değişikliği olacak ama yeni Türkiye'nin yeni bir Anayasa'ya ihtiyacı gündemden kalkmayacak.

BAŞKAN – Sayın Demircan...

AHMET DEMİRCAN (Samsun) – İnşallah, yepyeni bütün bir Anayasa'yı yapacak bu iradeyi, bu azmi, bu talebi milletimizde görüyoruz, böylece vesayet sisteminin sona erdiği döneme doğru gidiyor Türkiye'miz.

Yeni yapılacak olan düzenlemenin milletimiz için hayırlara vesile olmasını Cenab-ı Hak'tan niyaz ediyorum. Bu çalışmalara katılan Değerli Komisyon üyelerini ve bütün milletvekillerini saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Demircan, teşekkür ediyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Arkadaşlar, görüşmelere saat on ikiye kadar...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bir kısa söz istiyorum. Sayın Başkan, lütfen... Bakın, AKP'den herhangi bir grup başkan vekili...

BAŞKAN – Özgür Bey, gelince vereyim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, şu anda cevap hakkı kullanmak istiyorum.

BAŞKAN – Peki, sonra açıklarım gerekçesini.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Tamam, ben sadece şeyi açıklıyorum, diğer konuyla ilgili bir şey demeyeceğim.

BAŞKAN – Devam edin.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

14.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in Samsun Milletvekili Ahmet Demircan'ın (2/1504) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sağ olun.

Sayın Başkan, çok kısa konuşacağım zaten.

Sayın Milletvekilimiz Ahmet Demircan Bey'in özellikle görüşmelerin Meclise yakışır şekilde sürmesiyle ilgili duyduğum memnuniyete biz de iştirak ettiğimizi söyleyeyim.

Konuşmasının belli kısımlarına ben de katılıyorum ancak düzeltilmeye ve cevaba muhtaç 2 tane husus var. Bunlardan bir tanesi şu: "24'üncü Dönem Anayasa Komisyonunda birileri tekneye un taşıdı, birileri ipe un serdi." Evet, bu kabul edilebilir. 24'üncü Dönem Anayasa Komisyonunun kendi ön kabulüyle yazmış olduğu iç hukuka göre Komisyonun nasıl sonlanabileceği belliydi ve o Komisyon şöyle sonlandı: Partilerden bir tanesinin üst üste 3 toplantıya katılmaması. Böyle bir tutanak var, 3 ayrı tutanak var. Tutanağın altında... Milliyetçi Hareket Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi ve Halkların Demokratik Partisi, daha doğrusu o günkü adıyla BDP'nin temsilcileri tutanak tutmuşlar "Adalet ve Kalkınma Partisi 3 toplantıya gelmedi, Komisyon fiilen sona ermiştir." diye. Burada bir ipe un sermek, masadan ayrılmak varsa, bu konuda Milliyetçi Hareket Partisinin o günkü temsilcileri de burada, o konuyu görüşebilirsiniz.

Bir diğer husus, benim bir konuşmama atıf yaptınız "Oylar sayılır, tartılır da." Tabii, o gün burada izleyenler ve Naci Bey'in sorusuna verdiğim cevabı dinleyenlerin aklında böyle bir şüphe yok ama yandaş medyanın montajından bunu izleyenler böyle bir değerlendirme yapabilirler. O da Türkiye'de basın özgürlüğünün, basının nasıl yanlıcı hedef gösteriyor ve manipülatif olduğunu gösteriyor. Video internette 6,5 milyon kez izlendi, tavsiye ederim size. Oradaki açıklama asla bir oya özgül ağırlık tanımlama değildir. "İki taraf ortaya yüreğini koyar. Sistem değişiklikleri herhangi bir seçim değildir. Son gece yapılacak sayım da teferruattan ibaret kalır." diyor. "Son gece bir sayım yapılıyorsa bir seçim vardır. O sayım sonucunda çıkacak sonuç önemlidir ama teferruattır. Önceden iki taraf ortaya yüreğini koyar." deniyor. Ben de diyorum ki: Biz yüreğimizi koyarız ve daha ağır basarız. Siz aksini söylüyorsanız siz de koyacaksınız...

BAŞKAN – Sayın Özel, toparlayın.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ve evet, oylar sonuçta sayılacak ama bu seçim herhangi bir seçim atmosferinde geçmez. Bu rejimi size değiştirmeyiz demiştik ama yandaş medyanın montajından izlediğiniz için bir özgül ağırlık tarif ediyorum. Bu ülkede çobanın oyu ile profesörün oyu birdir, aksini

söyleyenin gözü çıksın. (AK PARTİ sıralarından “Teşekkür ediyoruz. İşte bu kadar!” sesleri) Ama çok net söylüyorum: Halkın verdiği karar da en doğru karardır ama 2010’da halka “En doğrusu bu.” deyip de darbecileri başa getirdiğinizi de unutmayın.

Teşekkür ederim.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, bir toparlayabilir miyim?

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, bir dakika istiyorum sadece, Özgür Bey’e atıfta bulunmak istiyorum anlaşlısın diye.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Cevap veririm ama soru sorarsa, her sorunun bir cevabı olur. Soru sorup kapatacaksak sonra verin.

BAŞKAN – Buyurun.

15.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan’ın Manisa Milletvekili Özgür Özel’in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, Özgür Bey ilk gün konuşmasını revize etti, teşekkür ediyoruz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, revize etmedim, o gün de aynı şeyi söyledim.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Peki, revize etmedi, teşekkür etmiyoruz, geri aldım. (Gülüşmeler)

Dedi ki: “Oylar sayılacak, ne olursa olsun bu değişiklik yapılmayacak.” dedi. Ben de soruyorum...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bizim yüreğimiz ağır basacak ve referandumda biz kazanacağız dedim.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Bunu mu demek istiyorsunuz?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Evet.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Peki.

Diyor ki: “Referandum sonucuna hep beraber saygı duyacağız.”

Teşekkür ediyoruz Sayın Özgür Özel.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, saat 24.00’e kadar görüşmelere ara veriyorum.

Kapanma Saati: 23.53

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 00.14

BAŞKAN : Mustafa ŞENTOP (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ : Reşat PETEK (Burdur)

SÖZCÜ : Abdurrahman ÖZ (Aydın)

KÂTİP : Muhammet Emin AKBAŞOĞLU (Çankırı)

(Oturum, Sözcü Abdurrahman Öz tarafından açıldı)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, toplantıya kaldığımız yerden devam ediyoruz.

II.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1504) (Devam)

BAŞKAN - Madde üzerinde bir tane önerge var, önergeyi okutuyorum:

Anayasa Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1504) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesi üzerindeki görüşmeler neticesinde konu açıklığa kavuşmuş olduğundan maddenin oylamasına geçilmesini arz ve teklif ederiz.

Cengiz Aydoğdu

Haydar Ali Yıldız

Aksaray

İstanbul

BAŞKAN – Gerekeceyi okutuyorum:

Gerekece:

Bir konu üzerindeki görüşmelerin ilanihaye devam etmesi mümkün değildir. Ayrıca, görüşülen konunun da vuzuha kavuşması nedeniyle İç Tüzük'ün 26'ncı maddesi gereğince işbu önerge verilmiştir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kifayetimizakere önergesi kabul edilmiştir.

Madde üzerinde bir tane değişiklik önergesi vardır, önergeyi okutuyorum:

Anayasa Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1504) esas sayılı Kanun Teklifi'nin çerçeve 17'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Muhammet Emin Akbaşoğlu

Yusuf Başer

Haydar Ali Yıldız

Çankırı

Yozgat

İstanbul

Murat Alparslan

Zekeriya Birkan

Kemalettin Yılmaztekin

Ankara

Bursa

Şanlıurfa

MADDE 17- 2709 sayılı Kanun'un 159'uncü maddesinin başlığı ile birinci ve dokuzuncu fıkralarında yer alan "Yüksek" ibareleri metinden çıkarılmış; iki, üç, dört ve beşinci fıkralar aşağıdaki şekilde değiştirilmiş; altıncı fıkrasında yer alan "asıl" ibaresi madde metninden çıkarılmış; dokuzuncu fıkrasında yer alan "kanun, tüzük, yönetmeliklere ve genelgelere" ibaresi "kanun ve diğer mevzuata" şeklinde değiştirilmiştir.

“Hâkimler ve Savcılar Kurulu on üç üyeden oluşur; iki daire hâlinde çalışır. Kurulun Başkanı Adalet Bakanıdır. Adalet Bakanlığı Müsteşarı Kurulun tabii üyesidir. Kurulun, üç üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş adli yargı hâkim ve savcılar arasından, bir üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş idari yargı hâkim ve savcılar arasından Cumhurbaşkanınca; üç üyesi Yargıtay üyeleri, bir üyesi Danıştay üyeleri, üç üyesi nitelikleri kanunda belirtilen yükseköğretim kurumlarının hukuk dallarında görev yapan öğretim üyeleri ile avukatlar arasından Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilir. Öğretim üyeleri ile avukatlar arasından seçilen üyelere, en az birinin öğretim üyesi ve en az birinin de avukat olması zorunludur. Kurulun Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilecek üyeliklerine ilişkin başvurular, Meclis Başkanlığına yapılır. Başkanlık, başvuruları Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona gönderir. Komisyon her bir üyelik için üç adayı, üye tam sayısının üçte iki çoğunluğuyla belirler. Birinci oylamada aday belirleme işleminin sonuçlandırılmaması hâlinde ikinci oylamada üye tam sayısının beşte üç çoğunluğu aranır. Bu oylamada da aday belirlenemediği takdirde her bir üyelik için en çok oyu alan iki aday arasında ad çekme usulü ile aday belirleme işlemi tamamlanır. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Komisyon tarafından belirlenen adaylar arasından, her bir üye için ayrı ayrı gizli oyla seçim yapar. Birinci oylamada üye tamsayısının üçte iki çoğunluğu; bu oylamada seçimin sonuçlandırılmaması hâlinde, ikinci oylamada üye tam sayısının beşte üç çoğunluğu aranır. İkinci oylamada da üye seçilemediği takdirde en çok oyu alan iki aday arasında ad çekme usulü ile üye seçimi tamamlanır.

Üyeler dört yıl için seçilir. Süresi biten üyeler bir kez daha seçilebilir.

Kurul üyeliği seçimi, üyelerin görev süresinin dolmasından önceki otuz gün içinde yapılır. Seçilen üyelerin görev süreleri dolmadan Kurul üyeliğinin boşalması durumunda, boşalmayı takip eden otuz gün içinde, yeni üyelerin seçimi yapılır.”

BAŞKAN – Gereçeyi okutuyorum... (Gürültüler)

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan, biz de konuşacağız.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Söz istiyoruz.

Gereççe:

Adalet Bakanlığı Müsteşarı Hakimler ve Savcılar Kurulunun tabii üyesi olarak öngörülmekte ve Kurulun üye sayısı yeniden belirlenmektedir. Önergeyle ayrıca, Meclisin seçeceği üye sayısı artırılmaktadır.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, gerekçesini okuttuğum önergeyi oylarınıza sunuyorum... (Gürültüler)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ne yapıyorsunuz!

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Böyle şey olur mu!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) - Ne oluyor böyle!

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar... Kabul edenler... (Gürültüler) Kabul etmeyenler... (Gürültüler) Kabul edilmiştir.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yaptığımız eşkıyalık!

(Gürültüler)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ayıp ya!

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar... Değerli arkadaşlar...(Gürültüler)

Değerli arkadaşlar, kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum... (Gürültüler) Kabul edenler... (Gürültüler) Kabul etmeyenler... (Gürültüler) Kabul edilmiştir.

Diğer maddeyi okutuyorum... (Gürültüler)

(Kâtip Üye Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu tarafından maddenin okunmasına başlandı)

“MADDE 18- 2709 sayılı Kanunun 161 inci maddesi başlığı ile birlikte aşğıdaki şekilde değiştirilmiştir.”

(Kâtip Üye Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu tarafından maddenin okunmasına devam edildi)

(Gürültüler)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Duyamıyoruz!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Terbiyesizlik bu!

(Kâtip Üye Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu tarafından maddenin okunmasına devam edildi)

“...Bütçe ve kesinhesap

MADDE- 161 Kamu idarelerinin ve kamu iktisadî teşebbüsleri dışındaki kamu tüzel kişilerinin harcamaları yıllık bütçelerle yapılır...”

(Gürültüler)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Olmaz böyle şey.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOğLU (Bursa) – Okuyamadık bile.

(Kâtip Üye Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu tarafından maddenin okunmasına devam edildi)

“...Malî yıl başlangıcı ile merkezi yönetim bütçesinin hazırlanması, uygulanması ve kontrolü ile yatırımlar veya bir yıldan fazla sürecek iş ve hizmetler için özel süre ve usuller kanunla düzenlenir. Bütçe kanununa, bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz...”

(Gürültüler)

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Önergeyi hazırlamak için on dakika ara verdiniz...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Nerede İç Tüzük, nerede haklar?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Ne zamandan beri söz istiyorum.

(Kâtip Üye Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu tarafından maddenin okunmasına devam edildi)

“...Cumhurbaşkanı bütçe kanun teklifini, malî yılbaşından en az yetmişbeş gün önce, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar. Bütçe teklifi Bütçe Komisyonunda görüşülür. Komisyonun ellibeş gün içinde kabul edeceği metin Genel Kurulda görüşülür ve malî yılbaşına kadar karara bağlanır...”

(Kâtip Üye Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu tarafından maddenin okunmasına devam edildi)

(Gürültüler)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Buna haydutluk denir.

MURAT EMİR (Ankara) – 12 tane yetmedi mi?

(Kâtip Üye Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu tarafından maddenin okunmasına devam edildi)

“...Bütçe kanununun süresinde yürürlüğe konulamaması halinde, bir önceki yılın bütçesi yeniden değerlendirilme oranına göre artırılarak yürürlüğe konur...”

(Gürültüler)

(Kâtip Üye Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu tarafından maddenin okunmasına devam edildi)

“...Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Genel Kurulda kamu idare bütçeleri hakkında düşüncelerini her bütçenin görüşülmesi sırasında açıklarlar, gider artırıcı veya gelirleri azaltıcı Önerilerde bulunamazlar.

Genel Kurulda kamu idare bütçeleri ile değişiklik önermeleri, üzerinde ayrıca görüşme yapılmaksızın okunur ve oylanır...”

(Gürültüler)

(Kâtip Üye Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu tarafından maddenin okunmasına devam edildi)

“...Merkezî yönetim bütçesiyle verilen ödenek, harcanabilecek tutarın sınırını gösterir. Harcanabilecek tutarın Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile aşılabileceğine dair bütçe kanununa hüküm konulamaz...”

BAŞKAN – Arkadaşlar, sakın olun.

(Kâtip Üye Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu tarafından maddenin okunmasına devam edildi)

“...Carî yıl bütçesindeki ödenek artışım öngören değişiklik teklifleri ile...”

(Gürültüler)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, sakın olun.

(Kâtip Üye Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu tarafından maddenin okunmasına devam edildi)

“...carî ve izleyen yılların bütçelerine malî yük getiren tekliflerde, öngörülen giderleri karşılayabilecek malî kaynak gösterilmesi zorunludur...”

(CHP sıralarından gürültüler, sıra kapaklarına vurmalar)

(Kâtip Üye Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu tarafından maddenin okunmasına devam edildi)

“...Merkezî yönetim kesinhesap kanunu teklifi, ilgili olduğu malî yılın sonundan başlayarak en geç altı ay sonra Cumhurbaşkanlığı tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur. Sayıştay genel uygunluk bildirimini, ilişkin olduğu kesinhesap kanun teklifinin verilmesinden başlayarak en geç yetmişbeş gün içinde Meclise sunar.

Kesinhesap kanunu teklifi ve genel uygunluk bildiriminin Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olması, ilgili yıla ait Sayıştayca sonuçlandırılmamış denetim ve hesap yargılamasını önlemez ve bunların karara bağlandığı anlamına gelmez.

Kesinhesap kanunu teklifi, yeni yıl bütçe kanunu teklifiyle birlikte görüşülür ve karara bağlanır...”

(Gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, 18’inci maddenin görüşmelerine başlıyoruz.

Söz sırası Zeynel Emre’de...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ayıp ya, ayıp!

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Önergeyi hazırlamak için on dakika ara veriyorsunuz, anlamak için on dakika ara vermiyorsunuz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Bu haydutluktur!

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, değerli arkadaşlar...(Gürültüler)

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Tezcan, buyurun.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Sayın Başkan... (Gürültüler)

İktidara gelince her şeyi yapamazsınız, yok öyle bir şey, yok öyle bir şey.

BAŞKAN – Sayın Tezcan, buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Nerede söz hakkı, nerede İç Tüzük, nerede hukuk? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Hangi madde... Canınızın istediği maddeye geçtiniz ama... Sayın Başkan... Sayın Başkan...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Siz eşkıyasınız.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Eşkıya sensin ya!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Eşkıyalık, haydutluk...

BAŞKAN – Sayın Tezcan, buyurun.

İSMAİL AYDIN (Bursa) – Nereden geldin? (Gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Tezcan, buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Böyle bir şey olur mu?

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Sayın Tezcan’a söz verdim.

Değerli arkadaşlar...(Gürültüler)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Konuşma haydut!

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Eşkıya dünyaya hükümdar olmaz.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Sayın Tezcan’a söz verdim.

Değerli arkadaşlar... Değerli arkadaşlar, Sayın Tezcan’a söz verdim.(Gürültüler)

Sayın Tezcan, buyurun.

IV.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER (Devam)

3.- (2/1504) esas numaralı Kanun Teklifi’nin görüşmelerinin usule ve İç Tüzük’e uygun yapıлып yapılmadığı hakkında görüşmeler

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Sayın Başkan, biraz önce, 17’nci maddeyle ilgili görüşmeler devam ederken, henüz daha yeterlilik önergesi bile verilmemiş ve oylanmamışken on dakika ara istediniz. On dakika ara istemenizin özel sebebi vardır, başka sebebi vardır, siz on dakika ara verdiniz. Ara verdikten sonra geldiniz, burada, yeterlilik önergesini oyladınız, arkasından da bir değişiklik teklifi getirdiniz. Ara vermeye giderken size bir teklif var mı dedim, “Yok” dediniz. Belli ki on dakika ara bir değişiklik

teklifini yazmak için ihtiyaç duyduğunuz ek zamandı, bunu daha önceden hazırlamışsınız, ihtiyaç duyduğunuz ek zamandı. Bu on dakika içerisinde görüşmelere devam edebilirsiniz, konuşma yapmak isteyenlere söz hakkı verebilirsiniz, bu arada bu teklif gelebilirdi; bunu da yapmadınız. Hangi görüşme için, ne için ara verdiyseniz, on dakika aradan sonra gelip kendi değişiklik teklifi için AKP grubunun, burada Komisyon çalışmalarını tatil ederken, ara verirken getirdiğiniz değişiklik teklifini anlamak için bırakın on dakika fırsat vermeyi, söz hakkı bile vermeden “Okundu, oylandı.” dediniz. Ya, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu... Siz bu ülkede yargıyı eşkıyaya teslim ettiniz, siz bu ülkede 2010’dan beri çeteleri hâkimlik, savcılık kürsülerine oturtunuz.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – 2002’den beri...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Siz 2010 yılından beri bu anlayışınızla o oturtduğunuz çete üyelerine Tuncay Özkan gibi, İlker Başbuğ gibi, Mustafa Balbay gibi aydınları, yurtseverleri, devrimcileri, demokratları, bu memleketin her karış toprağı için yüreğı yananları, bu memleketi satmak için iş birliğı yapanları değil, yüreğı yananları hapishanelerde harcattınız. Siz de bu suçun ortağıydınız, bu iktidar bloğunun parçasıydınız.

Şimdi, 2010 yılında bu çeteleri devlete yerleştiren anlayış...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Vardı zaten.

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Eskiden de vardı.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – ...bu değişikliklerle şimdi yeni bir çete organizasyonunun peşindesiniz. (Gürültüler)

Eğer böyle bir niyet içerisinde olmasaydınız, bu üç günden bu yana en azından belli bir denge ve düzen içerisinde yürüyen şu çalışmaları sabote etmezsiniz. 12’yi 13’e çıkarmışsınız, Komisyona yeniden müsteşarı almışsınız. Ya, neyi alacaksınız alacaksınız, ama konuşacaksınız, konuşacaksınız! Yeniden bu memleketi cemaatlere teslim ettirmeyeceğiz size. “Alın secdeye değenden bu memlekete zarar gelmez.” deyip bu ülkenin vatansaver, namuslu insanlarına devlet eliyle iftira atma kapısını açmanıza müsaade etmeyeceğiz! Biz de etmeyeceğiz, bu millet de etmeyecek! Çetelerle bu ülkede, bu memlekette bugüne kadar yaşanan adaletsizliklerin sorumlusu bu iktidardır. (Gürültüler)

MURAT EMİR (Ankara) – Belanızı bulacaksınız.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Kendi kazdığımız kuyuya düşeceksiniz!

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, lütfen hatibi dinleyelim.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Bugüne kadar çetelerin, terör örgütlerinin devlete yerleşmesinin sorumlusu bu iktidardır. Şimdi siz buraya geleceksiniz... (Gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, hatibi dinleyelim lütfen.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Allah belasını versin böyle Komisyonun!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Nerede hukuk?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Ben de söz istiyorum.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar... Değerli arkadaşlar...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Nerede hukuk?

BAŞKAN – Sayın Tezcan, bitti mi?

Değerli arkadaşlar, bir şey anlatacağım... Değerli arkadaşlar, bir şey ifade edeyim: Tam tutanak tutulduğu için uyarırken isimlerinizden bahsetmek istemiyorum. Arkadaşlar diyorum, arkadaşlar diyorum, lütfen dinleyin.

Sayın Tezcan, konuşmanız bitti mi?

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Hayır, bitmedi Sayın Başkan, konuşmam bitmedi, bitmeyecek de. Böyle bir şey yok! (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Tezcan...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Bu memlekette yargıyı, hâkimleri, savcılarını...

BAŞKAN – Arkadaşlar, hatibi dinleyelim lütfen.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Bu memlekette hâkimleri, savcılarını ve bütün bir yargı örgütünü tepede oluşturacağınız bir krallığın kapıkulu hâline getirilmesine müsaade etmeyeceğiz, bu milletin kapıkulu hâline getirilmesine müsaade etmeyeceğiz.

MUSTAFA KÖSE (Antalya) – Ne tehdit ediyorsun?

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Türkiye'nin her yerinde, her gün bir terör saldırısıyla karşı karşıyayız. Canlı bombalar, terör saldırılarıyla Ankara'nın göbeğinden Türkiye'nin her yerinde askerlerimizi, vatandaşlarımızı şehit eden terör örgütleri sizin devriktidarınız zamanında, sizden bulduğu yüzle bugün Türkiye'nin her noktasında güçlenebilecek ve bu terör saldırılarını yapabilecek alt yapıya sahip oldu. Bu memleketin bütün ortak değerlerini tahrip ettiniz.

İSMAİL AYDIN (Bursa) – Yok daha neler!

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Etnik ayrışmalarla, mezhep ayrıştırmalarıyla, “Şunu açıyoruz, bunu kapatıyoruz...” “Özgürlük” adı altında başka bir yalanla Türkiye’de cumhuriyeti ve bütün değerlerini, bu milleti bir arada tutan, bizim çimentomuz olan bütün değerleri on dört yıllık devriktidarınızda tahrip ettiniz, tahrip etmekle yetinmediniz buna karşı Türkiye’nin doğal refleksi olan yurtseverleri de tasfiye etmek için, Türkiye’nin bütün işgalci güçlerine karşı bu memleketin geleneğinden gelen yurtsever, vatansever, özgürlükçü direniş güçlerini yok edebilmek için Ergenekon kumpaslarının, Balyoz kumpaslarının altyapısını Fetullahçı terör örgütüyle o zaman kucak kucağa kucaklaşırken, sarmaş dolaşken birlikte kurdunuz. Bu memleketin temel değerlerini ve ayakta durmasını temsil eden ne varsa tahrip ettiniz. Ne için? Kendi iktidarınız için. Ne için? Bir gün daha fazla iktidarda kalabilmek için. Ne için? Milletin sandıkta oyla getirdiği, seçimle geldiğiniz iktidarı terk etmemek için. İktidardan gitmenin maliyeti sizin için büyük. Demokratik rejimlerde seçimle gelen iktidarlar seçimle gitmeyi bilirler. Eğer bir ülkede iktidarlar seçimle gitmekten korkuyorsa ve gitmesine neden olacak bütün imkânları ortadan kaldırmak için ne gerekirse yapıyorsa o ülkede o iktidarlar kirli iktidarlardır, o iktidarlar karanlık iktidarlardır, onların arkasında veremeyecek çok büyük hesapları vardır, onun için gitmekten korkuyorlar. Bu yüzden geldiğiniz nokta budur. İşte, o iktidarlar, devriktidarlarını devam ettirebilmek için, kirli ilişkilerinin açığa çıkmasına engel olmak için, yargılanmamak için, sorgulanmamak için Meclisi de feshetmeyi göze alırlar, Meclisi de yok etmeyi göze alırlar, bir milletin tarihini de yok etmeyi göze alırlar, bir milletin çimentosu olan değerleri de yok etmeyi göze alırlar, bir ülkede bağımsız yargıların olacağı yargı düzenini ayaklar altına almayı da göze alırlar ve böyle bir tablo yaratırlar. Bugün bunun adı tam da grup başkan vekilimizin ilk gün söylediği gibi ne yazık ki bu kutsal Meclis çatısı altında bir eşkıyalık düzeni kurmaktır, başka bir şey değildir. Bunun adı bir zorbalık düzeni kurmaktır.

MEHMET ŞÜKRÜ ERDİNÇ (Adana) – Hadi be!

MAHMUT ATILLA KAYA (İzmir) – Hadi be!

MAHMUT POYRAZLI (Balıkesir) - Eşkıya sizsiniz!

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Demokrasinin yöntemi değil.

MUSTAFA KÖSE (Antalya) – Parlamenter rejim bu Bülent Bey.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Benim parmak hesabımla her istediğimi yaparım diyerek, benim çoğunluğumla ve zorbalığımla her istediğimi yaparım diyerek bu Mecliste ve bu ülkede eşkıyalık yapılmasına müsaade etmeyeceğiz. Düzeysiz tutumlarla, düzeysiz uygulamalarla, zorbaca uygulamalarla muamele eden bir iktidar çoğunluğu, Meclis çoğunluğu, burada milletin nefisini, milletin namusunu, demokrasinin geleceğini savunanları nezakete davet etme hakkına sahip değildir. Bir kişi de kalsak buna direneceğiz. Böyle bir hakkınız yok. Niye on dakika bile şunu konuşup içeriğiyle ilgili ne yazmışsınız diye konuşma imkânı vermiyorsunuz, on dakika bile.

Yahu, yeni bir teklif getiriyorsunuz, getirdiğiniz bir teklifte yapıyı değiştiriyorsunuz, kurumu değiştiriyorsunuz. Ha, biliyorum, niye? Çünkü yeni çetelerle yeni ittifak arayışı içerisindeyiz, devleti yeni çetelere teslim etmenin peşindediniz, devletin kendisini çete hâline getirme peşindediniz.

Ben şimdi merak ediyorum, bu teklif Türkiye Büyük Millet Meclisine gelirken Milliyetçi Hareket Partisiyle ortak hazırlanmıştı. Açıklamayı yaparken arkadaşlarımız burada “Tam mutabakat hâlinde geldik.” dediler. Tam mutabakat hâlinde gelen metnin bu son değişikliğini arka tarafta beraber mi yaptılar, yapmadılar mı; bunu merak ediyorum. Türkiye’de bugüne kadar bu ülkede ülkeyi savunmak için yurtseverce mücadele eden kim varsa onlara iftira atıp iftira kumpaslarıyla tasfiye eden anlayışla ittifaka girip bugün bir yeni duruma, fiilî duruma göre Anayasa’yı bunların eline teslim edeceğimiz diyen anlayışın bu değişikliğin neresinde olduğunu kendileri de bakıp görsünler. Ben merak ediyorum.

Değerli arkadaşlar, böyle bir yasama faaliyeti olmaz. Belli ki siz önümüzdeki dönemde, sokakta terör örgütü faaliyetleriyle her gün onlarca şehit verilen bir ülkede teröristleri takip eden bir takip sistemi, bir istihbarat servisi, bir güvenlik servisi, bir yargı sistemi yerine, her gün Cumhurbaşkanına kim hakaret ediyor diye Twitter takip eden ve emir kulu, kapıkulu olan hâkimler ve savcılar düzeni yaratmak peşindediniz. Sizin için bu memlekette sokakta, AVM’de alışveriş yaparken patlayan bombayla ölen kişinin zerre kadar kıymeti olmadığını düşünmeye başladık. Sizin için bu memlekette...

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Allah’tan korkun!

MAHMUT ATILLA KAYA (İzmir) – Ne diyorsun be! Olacak iş mi?

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Evet, evet...

Sizin için iktidar...

MAHMUT ATILLA KAYA (İzmir) – Ayıp, ayıp!

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Bu uygulamalar bize bunu düşündürmeye başladı.

Sizin için bu memlekette sizin istediğiniz ve arzu ettiğiniz yargılamaları yapacak, “Evet efendim” diyerek her işaret ettiğinizi tutuklayacak, her işaret ettiğiniz hakkında soruşturma başlatacak, her işaret ettiğinizle ilgili bu ülkede hayatı yaşanmaz hâle getirecek adalet cellatları arıyorsunuz. Siz yargı istemiyorsunuz, siz kendi emrinizde çalışan adalet cellatları arıyorsunuz ve kendisi için cellatlar yaratan iktidarlar ve muktedirler, o cellatların satırları altında ezilmişlerdir. Yakın tarihimizde kendi yarattığınız yargı cellatlarının davaları altında boğulmaktan korkarak neler yaptığımızı kendiniz anlatıyordunuz. “Allah da millet de bizi affetsin.” diyerek milletin önünde af dilerken sizin kaçtığımız o cellatlar, kendi yarattığımız cellatlardı.

Şimdi, yine aynı anlayışla, belli ki uslanmamışsınız, belli ki terib olmamışsınız, belli ki anlamamışsınız ve hâlâ sanıyorsunuz ki mutlak güç bizim elimizde olduğu sürece kimse bizi yıkamaz, kimse bizim istediğimizin ve arzumuzun dışına çıkamaz ama dönün düne bakın, dönün düne bakın, bugün bu sistemle yaratmak istediğiniz cellatlar yarın yine ellerinde satır sizin peşinize düşecekler

ve siz yine o zaman dönüp Allah'tan ve milletten af dileyeceksiniz ama ne Allah affedecek ne millet affedecek. Ama artık, bu sefer bu günahı işlemenize müsaade etmeyeceğiz. Bu günahı işlemenize bu milletin de bu memleketin de bu devletin de tahammülü kalmamıştır artık, kalmamıştır.

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Millet karar verir, millet!

MAHMUT POYRAZLI (Balıkesir) – Gidersiniz üç gün sonra, millet kararını verir!

BAŞKAN – Sayın Tezcan, teşekkür ediyorum.

Sayın Bülent Turan'ın söz talebi var, açıklama yapacak.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) - Millet karar verecek!

BAŞKAN - Değerli arkadaşlar, Sayın Bülent Turan'ın söz talebi var, açıklama yapacak.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Bülent Turan açıklama yaptıktan sonra size vereceğim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Birilerinin gözüne bakarak...

BAŞKAN – Açıklama yapacak, açıklamadan sonra size vereceğim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Onlar isteyince otomatik mi veriyorsun söz?

BAŞKAN - Sayın Bülent Turan, buyurun.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, beni dinler misiniz!

BAŞKAN – Buyurun Sayın Altay...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Burada Grup Başkan Vekili var.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Altay... Buyurun Sayın Altay...

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Altay... İzah edeceğim Sayın Altay, izah edeceğim. (Gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar... Arkadaşlar...

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Altay, izah edeceğim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bülent Turan söz isteyince şöyle yapıyorsunuz: “Sayın Bülent Turan söz talebi...”

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Hayır, hayır, öyle değil.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – İki saat önce biz burada...

BAŞKAN – Hayır, hayır, biz size söz veriyoruz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Grup başkan vekillerine eşit davranmak zorundasınız.

MAHMUT POYRAZLI (Balıkesir) - Siz nasıl konuşuyorsunuz Başkanla?

BAŞKAN – Eşit davranıyoruz.

Sayın Tezcan'a söz verdik.

Şöyle yapalım...

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Şöyle yapalım: Normalde mesela Sayın Meral Danış Beştaş söz istedi.

Bülent Turan siz de istediniz ama...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – İlk başta ben istedim, ilk...

BAŞKAN – Bir saniye... Bir saniye...

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Açıklama için istedim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Bir saniye... Bir saniye...

Açıklayayım: Bülent Tezcan Bey'e söz verdiğimiz için, Sayın Tezcan'a söz verdiğim için Sayın Bülent Turan da "Açıklama yapayım." dediği için, onun açıklaması üzerine...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Ben Komisyon üyesiyim.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – CHP'nin talebi üzerine söz aldım Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Turan, buyurun.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Söz alma hakkını nakletmem.

BAŞKAN – Tamam, daha sonra, daha sonra...

Sayın Bülent Turan'ın açıklamasından sonra Sayın Altay'a da söz vereceğim.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşma talebim...

BAŞKAN - Önce Sayın Daniş Beştaş'a vereceğim, sonra Sayın Altay'a vereceğim.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; gecenin bu saatinde toplantıyı germek derdinde değilim ancak az önceki sayın konuşmacı Sayın Tezcan'ın "Konu izah edilmedi." demesinden dolayı söz alma gereği hissettim yani CHP'nin talebi doğrultusunda söz alıyorum. Yoksa, az önce Sayın Altay'ın ifade ettiği gibi, her istediğimizde söz aldığımız falan söz konusu değil. Zaten...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Bizim öyle bir talebimiz yok.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Tezcan, açıklayayım izin verirsiniz.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Biz sizden bir açıklama beklemiyoruz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ara istedik, ara. Yazacağız diye süre istediniz biz verdik, okuyacağız diye süre vermiyorsunuz.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Biz bununla ilgili teklifi okumak için süre istedik.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Peki.

Arkadaşlar, arzu edenlere şu açıklamayı yapmak istiyorum: Sayın Altay'a saygım sonsuz. Sürekli konuşan, sürekli tekraren konuşan arkadaşlarımızın kim olduğu kayıtlarda var zaten. Sadece usul ekonomisi gereği daha az konuşan, daha dikkatli konuşan, zamanı harcamama adına daha az konuşan bizleriz. O yüzden, "AK PARTİ grup başkan vekilleri söz istediği zaman söz veriyorsunuz da diğerlerine vermiyorsunuz." tarzlı yaklaşımın adaletten uzak bir değerlendirme olduğu kanaatindeyim.

Sayın Başkan, buradaki yapılan her türlü çalışma, hepinizin takip ettiği gibi, zaman zaman gerilsek de kızsak da İç Tüzük'te yazılan kurallar içerisinde yapılıyor. Verilen önerge okunduktan sonra Sayın Başkan kimseye söz vermeyebilir, vermez ancak konu önemlidir, bununla ilgili söz almak gerektiği için söz alıyoruz.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – İç Tüzük'ün hangi maddesinde yazıyor?

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Bakın, tüzüğü bilmiyorsanız bir daha söylüyorum: Gereçek okunduğu zaman -sabahtan beri, on günden beri zaten diğer önergede olduğu gibi- gerekirse konuşma yapılmaz. Yapalım, başka bir şey ama buna "eşkıyalık" demek, buna hakaret etmek doğru bir yaklaşım

değil. Eşkîyalık, su atmaktır; eşkıyalık, “Oylar sayılmaz, tartılır.” demektir; eşkıyalık, slogan atmaktır, bağırarak, çağırmaştır. O yüzden, bir daha söylüyorum: Önergeden sonra konuşma yapma hakkı kesinlikle Başkanın takdiridir.

Değerli arkadaşlar, eğer siz ilk önergemizde teklifimizi okumamışsanız...

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Eşkîyalık, rejimi değiştirirken cumhuriyeti kuran partiye söz vermemektir.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sizin, malum, bağırmanızı biliyoruz, siz bağırmayın bence. Ben Salih değilim, bak, söyleyeyim.

Değerli arkadaşlar, söylemek istediğim şu: Önergede çok büyük değişiklik varmış gibi bir sürü ithamda bulunmak doğru bir yaklaşım değil. Önergede ilk teklife göre sadece değişiklik 12 olan HSYK sayısının müsteşarla beraber 13’e çıkması, bu. Bu kadar tepki olmasını, “Yeni bir şey var mı?” denmesini anlayamadım yani. Yeni bir şey yok. Bir daha söylüyorum arkadaşlar...

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) – Konuşma hakkı, söz hakkı var ya.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Eyvallah, konuşuyoruz bakın.

Bir daha söylüyorum merak edenlere: HSYK’nın yapısıyla ilgili ilk gelen teklifimizde 12 üye vardı. Şu anki teklifte artı 1 müsteşarla beraber, doğal üyelikle beraber 13 oldu. Değişiklik bu. Hatta, diğer ufak revize sizin belki daha hoşunuza gidecek olan bir değişiklik, o da şu: Bakınız, Sayın Cumhurbaşkanının avukatlardan ve öğretim üyelerinden seçecekleri 2 üyenin 1’i adli yargıya kaydırılarak Cumhurbaşkanınca, diğerinin de Meclis tarafından seçilmesi karara bağlandı. Meclisin lehine -turnak içerisinde- bir düzenleme yapılmış oldu. Cumhurbaşkanının seçeceği üye sayısı azalmış oldu. (Gürültüler)

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Ne alakası var? O müsteşar nereden geliyor, müsteşar kim? Bakanın müsteşarı.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Tezcan, “Ne alakası var”? Sizin tarzınız değil, sizi ben tanıyorum.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Bizim tarzımızı bozdunuz Sayın Turan. Evet, benim tarzım değildir, tarzımızı bozdunuz.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Dinlemek istemeyene bir şey anlatılamaz. İnsanlar konuşarak anlaşır.

Değerli arkadaşlar, dolayısıyla yeni sistemde Cumhurbaşkanının seçeceği üye sayısı 5’ten... (Gürültüler)

CHP’li arkadaşlar, azıcık dinleyin ya, zarar görmezsiniz. Beş dakika, zararı yok. Hep dinliyoruz, sabrediyoruz.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – 1 üyeyi seçmekle olmaz her şey.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, bir insan gözünü kaparsa gece olmaz, kendini kör yapmış olur. Dinlemiyorsunuz, saygı göstermiyorsunuz, aynı şeyi tekrar ediyorsunuz, sonra da “Konuşamıyoruz...” Bu doğru değil. Bir sonucum var, CHP’nin tüm vekilleri bunu yapmıyor. Birçoğu rahatsız, daha sağduyulu insanlar var, buna güveniyoruz.

LEVENT GÖK (Ankara) – Biraz saygılı konuş.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hadi be!

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Şimdi, mesela, “Hadi be!” diyen bir üslup kimin takdir edeceği bir üslup olabilir? “Hadi be!” diyen bir adam ne kazanabilir?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Kendi grubun adına konuş. CHP rahatsızmış, CHP senden rahatsız.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – O yüzden, bu adamlar olduğu için Sayın Gök, yüzde 25’ten fazla yapamadınız, yapamazsınız da zaten.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hadi işine bak sen.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Bakınız, Cumhurbaşkanımızın seçeceği üye sayısı 5’ten 4’e düştü. Arzu edenlerin bir daha okuyup daha iyi anlayacağını düşünüyorum. (Gürültüler)

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Kendini terbiye edebilirsin, bizi terbiye etme hakkın yok.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Grup Başkan Vekili açıklama yapıyor, lütfen dinleyelim.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Ya, sen Yavuz’a “katil” diyeceksin, halka “cahil” diyeceksin, benim söylediğime kızacaksın.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Yine diyorum.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Değerli arkadaşlar, yine söyle, bakın, tekrar ediyor, zaııtlara geçsin. Yavuz’a bile “katil” diyor. O yüzden bu parti büyüyemiyor, bu parti gelişmiyor.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Yine diyorum, biz katile “katil”, hırsıza “hırsız” deriz.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Hiç yakışmıyor!

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

Sayın Turan, lütfen devam edelim.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Değerli arkadaşlar, CHP İstanbul Milletvekili Sayın Ali Şeker Bey çekim yapıyor, tebrik ediyorum, teşekkür ediyorum; biz anlatsak bunları görmez insanlar, siz gösteriyoruz, onlar görüyorlar.

Sayın Başkan, izahım bu kadar.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Turan, ben teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, söz sırası Sayın Meral Daniş Beştaş’ta.

Sayın Beştaş, buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan, ilk sözü istemiştim fakat siz vücut diliyle ısrarla söz vermeyeceğinizi ifade ettiniz. Bu sizin kendinize güvensizliğinizi ve gizli kapaklı bir iş yaptığımızı açıkça ortaya koyuyor. Bütün Divan buna tanıktır.

BAŞKAN – Biz Başkanlık Divanı olarak artık bugün bütün eleştirileri kabul ediyoruz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Lütfen Başkan, en sonu söyleyeyim: Önerge okunurken şu önergenin...

BAŞKAN – Şöyle açıklayayım...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Ama, ben sizi anlamıyorum şu anda, bir dinlerseniz, sonra cevap verin.

BAŞKAN – Buyurun, artık cevap vermiyoruz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Şu önerge tam bir sayfa ve siz okumadan -saat tutmadık ama tutmalıyız bundan sonra- bir dakika önce geldi ve emin olun, bu önergeyi okuma sırasında ancak okuyabildik. Bunu karşılaştırma olanağı bile vermediniz ve iki saattir bu maddeyi tartışıyoruz. HSYK gibi yargı için en temel kurulu tartışıyoruz ama siz önergeyi on dakika ara verdikten sonra gelip alelacele okutarak, bütün ısrarına rağmen, el kaldırarak ayağa kalkmama rağmen...

Komik bir şey söylemiyorum, bari Divan ciddi olsun. Lütfen, biraz ciddiyete davet ediyorum. Burada çok ciddi bir şey konuşuyoruz.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Ne ciddiyeti be! Bizi konuşturmuyorsunuz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sen sus be, ne bağıyorsun?

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Bizi hiç konuşturmadılar ya!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sen kime saldırıyorsun? Bu ne ya! Eşkıya mısın sen! Hayret bir şey ya! Haydutluk yapıyorsun, haydutluk. Bunun adı haydutluktur.

BAŞKAN – Sayın Beştaş, devam edin.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Ben burada konuşuyorum, sen orada kalkıyorsun.

BAŞKAN – Sayın Beştaş, devam edin.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Bu çok önemli bir önerge, değişiklik olsun, olmasın. Sayın Turan diyor ki: Sadece müsteşar eklenmiş ve doğru, ben de inceledim sonra bu tartışmalar sırasında. Bunu öğrenmemize neden olanak tanıyorsunuz? Sorun orada. Neden bizim okumamıza ve karşılaştırma yapmamıza izin vermiyorsunuz? Bu maksimum beş dakikadır. Beş dakika içinde biz bunu okuyacağız, üç dakika söz alacağız ve sonra oylama yapılacak. Benim anlamadığım mesele şu: Oy çoğunluğunuz var, zaten oylama yapabiliyorsunuz. Biz istediğimiz kadar söyleyelim, siz istediğiniz neticeyi alıyorsunuz. Peki, bu acele niye? Neyi kaçırıyorsunuz? Neyi gizliyorsunuz? Bunu anlamıyorum. Biz konuşacağız, siz oylayacaksınız. Neden ısrarla şu seremoni? Üç dakika geç oylayın yani ne olacak? Bu kadar önemli bir kurulu... Bize söz vermemek adına, uzatmamak adına bir saat görüşmeleri uzattınız.

Diğer mesele, Sayın Başkan, doğru, önergede fazla bir şey değişmemiş, müsteşar eklenmiş, o da önemli değil ama önemli olan, son gece sizin bu bir şeyleri gizleme, kaptkaçtı, kaçamaklar, gizli gizli görüşmeler ve bu Komisyonun iradesi dışında mutfakta her şey gidip geliyor, dokuz gündür buna tanıklık ediyoruz. Sizin iktidarınız, iktidar partisi -dünyada tek, ilktir bu, başka örneği yoktur- yargılanmamak için mahkeme kaldıran bir iktidardır, mahkeme ihdas eden bir iktidardır. 17-25 Aralıktan sonra 3 defa mahkeme değiştirdiniz. HSYK'nin yapısını kaç kere değiştirdiniz ben hatırlamıyorum bu kadar takip ettiğim hâlde. Dün Anayasa Mahkemesine atadığınız üyeyi sonra terör örgütü üyesi diye cezaevine gönderdiniz. HSYK'yi, Yargıtay üyelerini, ağır ceza mahkemesi başkanlarını terör örgütü ilan ettiniz. Yarın bunu ilan etmeyeceğinize kim güvenebilir? Siz kendinize güvenmezken halk size niye güvensin? Biz size niye güvenelim? Siz, kendi kendinize güvensizlik üzerine bunu inşa etmişsiniz ve şu anda, tek dert, gerçekten siz de tam bir padişahlık sistemi getirdiğinizin farkındasınız. Bu telaşınız, bu korkunuz buna dairedir.

“Şu anda Anayasa Komisyonunda ne yapılıyor?” dersiniz, ben iki şey söylerim: İktidar partisinin müthiş bir korkusu var, müthiş bir telaşı var ve korkunç bir acelesi var.

Sabahlara kadar çalışıyoruz. Ya, üç ay sonra çıkaralım. Anayasa yapıyoruz. Bu suçu örtme iradesidir. İşlenen suçları, yargıyı, yürütmeyi, yasamayı tekleştirerek bu ülkeyi uçuruma sürüklüyorsunuz ve şu anda sadece siz uçurumdan düşmüyoruz, hepimiz birden düşüyoruz o uçurumdan... (Gürültüler)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar... Değerli arkadaşlar...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – ...ve sizin geçmişte yargılattığımız, yargıladığımız...

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen dinleyelim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Bitiriyorum, bir müsaade edin.

BAŞKAN – Buyurun, buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sizin, şu anda “FETÖ terör örgütü üyesi” dediğiniz hâkim, savcılar var ya, geçmişte 10 bin insanı tutukladılar ve Cizre’de, Nusaybin’de, Sur’da binlerce insanı öldüren askerler şu anda tutuklu, o yargıçlar tutuklu...

VELİ AĞBABA (Malatya) – O zaman da alkışlıyorlardı.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – ...ama sizin iktidarınız “terör örgütü” dedikleri hâkimlerin kararlarının arkasında duruyor. Yargı değişse de bakışınız değişmiyor muhalefete. Şu anda, siz, bu kapalı kapılar ardında... HDP’nin milletvekillerinin tutuklanma sebeplerini oluşturan fezlekelerin yüzde 70’ini sizin “FETÖ üyesi” dediğiniz savcılar hazırlamış, biliyor musunuz? Ama şu anda size sorsak, “Hayır, biz onları bilmiyoruz.” diyeceksiniz. Biliyorsunuz, işinize gelince, size yönelince o soruşturmalar, o fezlekeler, hasıraltı etmesini, mahkeme kurmasını, mahkeme kaldırmasını gayet iyi biliyorsunuz, ama muhalefete sıra gelince, bir partinin eş genel başkanını cezaevine rehin olarak alabiliyorsunuz. Yanınızda bulunan Yasin Aktay, Başbakan Yardımcısı, “Halk rahatladı.” diyor. Bence Yasin Aktay tutuklanırsa halk daha çok rahatlayacak.

YASİN AKTAY (Siirt) – Saçmalıyorsunuz! Lafları neresinden anlıyorsunuz?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Kendisi talimat vermiştir. Kendisi bu operasyonda, Yasin Aktay... (AK PARTİ sıralarından gürültüler) yargının kendi talimatıyla bu kararları verdiğini itiraf etmiştir.

YASİN AKTAY (Siirt) – İftira atıyorsun, iftira atıyorsun! Saçmalıyorsunuz!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Elimde demecin var be, ne iftirası?

YASİN AKTAY (Siirt) – 50 defadır söylüyorsun, cümlelerin doğrusunu söylüyoruz, anlamıyorsunuz ya!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Söylüyoruz, sen yalan atıyorsun! Senin ne konuştuğunu gayet iyi biliyorum ben!

YASİN AKTAY (Siirt) – Hiçbir şey bilmiyorsun! Hiçbir şey bilmiyorsun!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sen hiçbir şey bilmiyorsun! Senin nasıl dönek olduğunu ben iyi biliyorum.

BAŞKAN – Sayın Beştaş... Sayın Beştaş... Sayın Beştaş, toparlayın lütfen.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Dün ne konuştuğunu, bugün ne konuştuğunu gayet iyi biliyorum.

BAŞKAN – Sayın Beştaş, toparlayın lütfen...

YASİN AKTAY (Siirt) – Siz ne bileceksiniz ya? Siz ne bileceksiniz?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Biliyorum, biliyorum, sen merak etme! Tarihine bak sen, tarihine! Geçmişine bak!

BAŞKAN – Sayın Beştaş... Sayın Beştaş, toparlayın lütfen...

YASİN AKTAY (Siirt) – Nereden talimat aldığınızı biliyoruz! Kimin talimatıyla hareket ettiğinizi biliyoruz!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Yalanla, iftirayla siyaset yapılmaz. Yarın sen de tutuklanacaksın, sen de! Tamam mı?

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Komisyon gündemine hâkimdir.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Son olarak şunu söylüyorum...

BAŞKAN – Sayın Beştaş...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Bu korku ve telaşa son verin. Çok komik oluyorsunuz. Korku ve telaşa geçirmeyin, sakın olun. Burada konuşmalarımızı yapıyoruz, sonra oylama yapıyorsunuz zaten. Divan dinlemesin, ama halk dinliyor, emin olun.

Bugün bu siyasetle bir partiyi yok etmeye çalıştığınızı tarih yazıyor, ama bu yok etme yarın size yönelecek. Bu suçları, siz, bütün HSYK'yi AKP üyelerinden de atasanız, uluslararası ceza mahkemesinden kurtulamazsınız, uluslararası yargıdan kurtulamazsınız. Bu mümkün değil.

YASİN AKTAY (Siirt) – Siz Türkiye'nin mahkemelerinden kurtulamazsınız!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Bu nedenle, bu yönteminizi protesto ediyoruz ve sizi gerçekten demokratik bir yönetime davet ediyoruz.

BAŞKAN – Sayın Beştaş, teşekkür ediyorum.

Söz sırası Sayın Engin Altay'da.

MURAT EMİR (Ankara) – MHP de konuşsun, MHP! MHP'nin söyleyecekleri var. (AK PARTİ sıralarından “Sana ne?” sesleri, gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar... Arkadaşlar...

Sayın Engin Altay'a söz veriyorum.

Sayın Altay, buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan... (Gürültüler)

Tamam, söz bende.

BAŞKAN – Evet, Sayın Altay, buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, geneli üzerindeki görüşmelerin başladığı gün de Komisyon Başkanı Şentop'a yaptığının siyasi eşkıyalık olduğunu söyledim. Doğru söyledim. Şimdi sizin yaptığımız da odur. Bülent Turan'ın eşkıyalık tarifi kendince bir tarif, elbette kendince bir tarif, ama bu memlekette siyasi eşkıyalık ile dağ başı eşkıyalığı konusunda yarışacaksak, biz, Adalet ve Kalkınma Partisi için “FETÖ'ye de, PKK'ya da, IŞİD'e de yardım ve yataklık yaptınız.” dedik. Bir tane dava açamadınız. Eşkıya sizsiniz.! Eşkıya sizsiniz! (CHP sıralarından alkışlar)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Yazıklar olsun sana!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Açsana bir dava! Açsana bir dava!

Evet, sen ne edersen et, su atmak demokrasilerde, demokrasinin... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar... Değerli arkadaşlar... (Gürültüler)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – ...demokrasinin bir tepkiyle...

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen hatibin sözünü kesmeyin.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – ...protesto biçimi olduğunu bilmeyenlerden siyasetçi olmaz. Su atmak, demokrasilerde...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Sen attın!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben atmasam iyiydi. Grup Başkan Vekili olarak ben atmasam iyiydi. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bir açıklama yapalım...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Evet, söylüyorum, niye attım? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bir açıklama yapayım...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Attım ama niye attım? Attım... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

AHMET GÜNDOĞDU (Ankara) – CHP demokrasiyi sulandırıyor.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bir açıklama yapayım. Biz su atılmasından rahatsız değiliz, daha önce tek atılmıştı, bugün yağmur şeklinde ama müzakereler devam ediyor.

Buyurun Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Belki şundandır: Beyninizde fikrî bir kirlenme var, belki bu suyla temizlenir diye de atmış olabiliriz.

AHMET GÜNDOĞDU (Ankara) – Aynaya bak, aynaya!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, buna uymak -bunda Anayasa ve İç Tüzük var- öncelikle bütün milletvekillerinin görevidir, ama en çok da orada, Başkanlık Divanında olan biri olarak sizin göreviniz. Keyfi bir tutum kimsenin hakkı değil. Anayasa açık, kimse kaynağını Anayasa'dan almadığı bir yetkiyi kullanamaz. Bu suçtur. Suça, suç işleyene, suç siyasiyse, "siyasi eşkıyalık" demeye devam ederiz, çünkü, siz, kaynağını buradan almadığınız bir yetkiyle burada iş ve işlem yaparsanız -altını çizerek söylüyorum- eşkıyalık yapmış olursunuz. Bunu demek de bizim en doğal hakkımız.

Demokrasilerde tepki hakkı vardır, protesto hakkı vardır, muhalefet bunu kullanır. Siz dersiniz ki "Biz, Mecliste 330, 133'ü her zaman sindiririz, püskürtürüz." Yapabilirsiniz, mümkündür, arzunuz da belki budur, ben onu bilmem, ama bu ahlaklı ve hoş bir şey değil. (Gürültüler)

4+4+4'te bunu yaptınız. O gün, o salonda olan milletvekilleri, Adalet ve Kalkınma Partili milletvekillerinin birçoğu o yaşananlardan dolayı vicdan azabı çekti, ben biliyorum. Burada da buna meylediyorsunuz, sabrediyorsunuz, ama zaten çok riskli... "Komisyonda da biz haklı, meşru görünelim, şu CHP'lileri tahrik edelim, biraz itiş kakış olsun." falan filan... Bu tezgâha düşmeyeceğiz. Bu tezgâha düşmememiz demek, burada sizin yaptığınız bu eşkıyalığa seyirci kalacağınız anlamına gelmez.

Ama Bülent Tezcan'ın sorusunu ben de yüce millet adına soruyorum: Milliyetçi Hareket Partisiyle yaptığımız, "Virgülüne dahi dokundurtmayız." dediğiniz bu önergeden... Milliyetçi Hareket Partisinin iki çok sevdiğim temsilcisi burada. Benim bunu millet adına sormak diye de bir hakkım var. Partim adına sormuyorum. Bu teklifi beraber mi hazırladınız? Sizin hazırladığımız teklifte virgülün değişmesine karşıydınız, burada çok ciddi bir değişiklik var, bunu bilgi edinme hakkı olarak bile size sormaya hakkım var. Buna cevap vermek zorundasınız. Verirsiniz herhâlde, onu ben bilmem. (Gürültüler)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, dinleyelim lütfen.

Buyurun Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Başka bir şey daha söyleyeceğim.

Sayın Başkan, tekrar tekrar söylüyorum. Zaten 18'inci maddeye geldiniz. Bu Parlamentosunun itibarı hepimizin itibarıdır. Bu Parlamentosunun itibarını korumak hepimizin görevidir, ama sizin bu çoğunluk şımarıklığından vazgeçmeniz lazım. Yukarıdan talimat aldığımız bir vakta, bunu biliyoruz. Yukarısı yarın sizi düşünmeyecek.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – FETÖ'cülükten atacaklar bunları.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Vallahi de billahi de söylüyorum, bence geçmeyecek ama es kaza bu iş maazallah geçse, üç ay sonra genel seçim olacak ve sizin içinizden beşte 1 milletvekili tahliye ve tasfiye edilecek. (AK PARTİ sıralarından “Olsun.” sesleri)

“Olsun.” Güzel, o benim sorunum değil, o sizin sorununuz.(Gürültüler)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, lütfen hatibi dinleyelim, Sayın Altay'ı dinleyelim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Burada bu teklifle yapılmak istenen, yargıyı bir kişiye bağlamak. Neden? Ben söyleyeyim nedenini? Ben, Mecliste dedim ki “Kâbe'den örtü getirseniz 17-25 Aralıkla örtemezsiniz.” İşte bu teklif 17-25 Aralıkla ilgili. Siyasetten ayrıldıktan sonra da o suça bulaşanları korumak için getirilmiş bir zırhtır, bir utanç vesikasıdır, utanç belgesidir. Yazıklar olsun, olmaz böyle bir şey!

Geliyorum usule...

BAŞKAN – Sayın Altay, MHP'ye de bir cevap hakkı doğdu.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben onu bilmem, MHP açıklama yapar yapmaz.

Şimdi, aklıma şu geliyor...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Altay.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – 17-25 Aralık'ın savcılarını yurt dışına kaçı.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Kaçtırlarsa şimdiki hâkimlerle yargılayın.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yok canım diyorum ama vallahi artık aklıma geliyor. Kamuoyunda şöyle bir algı var: Dendi ki “15 Temmuz Allah'ın bir lütfü. İçerideki FETÖ'cülerini ortaya çıkardık, ayıkladık.” Bir perspektiften bakınca doğru ama 15 Temmuz'u, 20 Temmuz'u milat yapıp adı, alçak bir darbe girişiminden sonra Parlamento çoğunluğuna dayanarak bir sivil darbe süreci başlayınca, sokakta milletin konuştuğu benim de aklıma geliyor, acaba mı diyorum. Millet diyor ki: “Bu darbe kontrollü bir darbeydi.”

AHMET GÜNDOĞDU (Ankara) – Yazıklar olsun!

AHMET BERAT ÇONKAR (İstanbul) – Onu FETÖ'cüler söylüyor.

MEHMET ŞÜKRÜ ERDİNÇ (Adana) – Yuh sana be!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sana da yuh!

Zaten o şehitlerin kemikleri sızlar. Ben söylemiyorum...(Gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, hatibi dinleyin lütfen, arkadaşlar... Arkadaşlar...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Biz darbe olduğu gün, üç şey lazım dedik...

BAŞKAN – Sayın Altay, bir saniye...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Darbecilerle kesin ve kati bir hesaplaşma yapın, desteğimiz dedik mi demedik mi? Dedik.

BAŞKAN – Sayın Altay...

HİLMİ BİLGİN (Sivas) – Engin Bey, onu danışmanı FETÖ'den tutuklananlar diyor.

BAŞKAN – Hilmi Bey...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Geç o işi sen, geç! Çıkarın siyasi ayağını, çıkarın!(Gürültüler)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar... Değerli arkadaşlar, bakın, tekrar uyarıyorum, tam tutanak tutuluyor, isimlerinizin zapta geçmesini istemediğim için “arkadaşlar, arkadaşlar” diye bağıryorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Niye, geçse ne olacak? Bir dakika, bir dakika, isimler zapta geçince ne oluyor.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – İşiniz gücünüz tehdit.

BAŞKAN – Sayın Başkanım...

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Abdüllatif Şener diyor ki “Benim dışımda AKP’de FETÖ’ye bulaşmamış hiç kimse yoktur.” (Gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Altay, toparlar mısınız lütfen.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Şimdi, arkadaşlar, ben böyle inanmıyorum ama şu tutumunuz, şu tavrınız...(Gürültüler)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar... (Gürültüler) Değerli arkadaşlar, Başkanlık Divanı olarak bundan sonra bağırın her arkadaşın ismini zikredeceğim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Edin, edin.

BAŞKAN – Kayıt ve tutanaklara geçsin, yıllar sonra bu tutanaklar incelendiğinde, bir şekilde... O sebeple, ben, isim belirtmek istemiyorum ama lütfen, sakinleşelim ve hatibi dinleyelim lütfen.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bitiriyorum. Şu tutumunuz sokakta, tümüyle demiyorum, genel bir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Altay, son iki saniye, sürenizi tekrar başlatacağım.

Değerli arkadaşlar, bakın, siz böyle yaptıkça uzuyor. Lütfen, hatip konuşmasını yapsın.

Buyurun Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ama tek tük bunlar konuşuluyor, sizin kulağınıza gelmiyor mu? Burada samimi olalım biraz. Ben böyle demiyorum ama bu tutumunuzla bu kanaati, kamuoyunda az da olsa var olan bu kanaati perçinlemiş olursunuz.

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Direkt öyle bir şeyi savunmak bu.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Arkadaş, gümrükten mal mı kaçırıyorsunuz ya? Sayın Başkan, gümrükten mal mı kaçırıyorsunuz? On gün görüşmüşüz, belli ki bugün yarın bitecek...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Engin Bey, bakın...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bir dur abi, bir dur ya!

Bir şey daha söyleyeyim mi? Bu FETÖ konusunda en çok hoptayanlar kesin FETÖ’cüdür, en çok onlar hopluyor. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Altay...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Çok doğru bir tespit.

ORHAN KIRCALI (Samsun) – En çok siz konuşuyorsunuz ya!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yani, on bir gün çalıştık, bir gün tatil verip, on bir günde 18’inci maddeye geldik. Her şey olsa, bu, sabaha karşı biter.

BAŞKAN – İnşallah.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Zorunuz ne? Buraya gererek muradınız...

BAŞKAN – Yani, germe değil...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben muradınızı biliyorum.

Arkadaşlar, Cumhuriyet Halk Partili arkadaşlar, bunların muradı şudur: “Burayı gerelim, sonra diyelim ki CHP kavga etti, şunu yaptı, bunu yaptı.” Bu oyuna gelmeyeceğiz.

İSMAİL AYDIN (Bursa) – Doğrudur.

ADEM YEŞİLDAL (Hatay) – Biz de bu oyuna gelmeyeceğiz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – AKP’nin bu gerilim politikasına alet olmayacağız.

BAŞKAN – Sayın Altay, teşekkür ediyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Başkan, bitiyorum, son söz.

BAŞKAN – Sayın Altay, iyi niyetinizden dolayı teşekkür ediyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bitiriyorum.

BAŞKAN – Sayın Altay, sorun yok.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ne demek Başkanım ya? Burada üç saat insanlar...

BAŞKAN – Hayır, o manada sorun yok demedim, hani Anayasa’yı tuttunuz ya elinizde, o manada dedim.

Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Şimdi, sizi vicdanların ve milletin önünde...

BAŞKAN – Bir su verin.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Buraya atmayın yalnız.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Su vermeyin bana (!) (Gülüşmeler)

BAŞKAN – Yok, yok, için lütfen, için.

AHMET GÜNDOĞDU (Ankara) – CHP’nin demokrasisi sulu demokrasi.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sizi vicdanların ve milletin ve sayın milletvekillerinin önünde, Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında bu Anayasa’ya ve İç Tüzük’e uymaya davet ediyorum. Aksi durumda, demokrasi bir tepki ve protesto rejimidir. Kaba, yaralayıcı, hakaret içermek kaydıyla hiç şüphesiz her türlü tepki ve protesto hakkımızı kullanacağız. Ne olur bu Meclisi germeyin. Bu Mecliste insanların birbirleriyle itişip kakışmasına sebep olacak iş ve işlem içinde olmayın diyorum ve...

BAŞKAN – Sayın Altay, teşekkür ederim.

İSMAİL AYDIN (Bursa) – Su verin, su.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – İsteyene atarım, başka şey de atarım. (Gülüşmeler)

BAŞKAN – Arkadaşlar...

Sayın Altay, teşekkür ederim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bundan sonraki tutumunuzun en azından buna uygun olarak yürümemesi hâlinde itirazımızın ve tepkimizin daha yüksek bir refleksle olacağını söylüyorum ve ben tekrar Milliyetçi Hareket Partisinden bu önergeyle ilgili açıklamayı yüce millet adına bekliyorum.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN – Evet, Sayın Altay, ben, Anayasa'ya ve İç Tüzük'e uyma konusundaki uyarımızdan dolayı teşekkür ediyorum.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Oldu bittiye getirme Başkan, sadece konuş.

BAŞKAN – Bizler, Anayasa Komisyonu Başkanlık Divanı olarak başlangıçtan beri ve Mecliste de AK PARTİ olarak tüm faaliyetlerimizde Anayasa'mıza ve İç Tüzük'ümüze bağlı olarak hareket ettiğimizi, şu anda da -tabii, AK PARTİ adına konuşma yetkim yok ama- Anayasa Komisyonu Başkanlık Divanı olarak müzakereleri İç Tüzük'e ve Anayasa'mıza uygun olarak yapma konusunda en küçük bir tereddüt yaşamadığımızı ifade ediyorum kayıtlara geçsin diye.

Sayın Turan'ın bir söz talebi var, maddenin müzakerelerine geçeceğim.

Buyurun Sayın Turan.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Değerli arkadaşlar, kayıtlara geçsin diye söyleyeceğim, saat gecenin bir buçuğu, uzasın istemiyorum polemliğimiz. Ancak, tanımadığımız bir Sayın Altay'la bugün karşılaşmış olduk.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bak, kaçırma!

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Ama öylesiniz, gerçekten öylesiniz.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Bir dakika...

Yahu size her türlü tepki hak da; su atma hak, bağırma hak, slogan hak, hepsinden var bunların.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Evet.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Daha bir cümle söyledim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hayır, ben de diyorum ki taşıyacaksın, peşin olarak önden uyardım seni.

BAŞKAN – Sayın Turan, buyurun.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Değerli arkadaşlar, 15 Temmuz bu milletin en özel günlerinden, en kahraman günlerinden, ayağa kalktığı günlerden bir tanesi.

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Beraber kalktık.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Beraber kalktık.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Hep beraber.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Buna hanel getirecek bir cümle, buna yan bakan bir göz, buna bir itham yapanın altında kalır. Dolayısıyla, bu milletin en özel günlerinden birisi olan 15 Temmuz akşamıyla ilgili tiyatroydu, numaraydı, aklıma geliyordu, millet söylüyordu tarzı şeyler söylemek, adam bunun altında kalır.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ya kamuoyunda olanı söyledim.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Bu millete bu ithamı yapan FETÖ'cülerin kendisidir. (Gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, Grup Başkan Vekili konuşuyor, lütfen...

Sayın Turan, devam edin lütfen.

ORHAN KIRCALI (Samsun) – Tiyatroydu da tiyatro mu oynadık hep beraber?

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – FETÖ'nün iddiasını buraya öyle veya böyle getirip söylüyor olmak bizi derinden etkilemiştir.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Komisyona Genelkurmay Başkanı gelmiyor.

AHMET BERAT ÇONKAR (İstanbul) – Genelkurmay Başkanı şu anda terörle mücadele ediyor.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Altay’ın bunu revize etmesini talep ediyorum. Eğer “15 Temmuz akşamı burada beraberdik.” diyorsak, “15 Temmuz darbeydi, beraber karşı çıktık.” diyorsak...

ORHAN KIRCALI (Samsun) – Beraber tiyatro mu oynadık?

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – ...“15 Temmuzdan sonraki Yenikapı mitinginde beraber yer aldık.” diyorsak mutlaka bu ifadelerin revize edilmesi gerekir. Sayın Altay’ın sehven bunu söylemiş olduğunu, su atarken kendini kaybettiğinden yola çıkarak kaybettiğini düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Sayın Altay’ın cevap talebi var. (Gürültüler)

Değerli arkadaşlar... Değerli arkadaşlar... Değerli arkadaşlar, ben Sayın Altay’a söz vereceğim, ondan sonra maddenin müzakerelerine geçmek istiyorum.

Sayın Altay, buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben bu Sayın Turan’ın bu kabül meselelerde bu ani refleks ve çıkışına bir anlam veremiyorum, belli ki bir sıkıntısı var. Lakin şunu belirtmek isterim: Bu kadar insan şahit, ey millet, benim ağzımdan “Bu darbe bir tiyatro.” diye laf çıktıysa Allah’ım benim canımı alsın, çıkmadıysa Bülent özür dilesin. (AK PARTİ’li milletvekillerinden “İma ettin.” sesleri, gürültüler)

Yapmayın! Benim ağzımdan “Bu darbe bir mizansendi.” diye bir laf çıktıysa Allah’ım benim canımı alsın, yoksa Bülent Turan özür dilesin; milletten özür dile, şehitlerden özür dile.(Gürültüler)

ORHAN KIRCALI (Samsun) – Ne bağıırıyorsun!

BAŞKAN – Sayın Altay... Sayın Altay...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben dedim ki...

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Ne söyledin?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ne dediğimi biliyorum Sayın Turan, bir daha dinle. Asla olmaz, inanmam lakin bu tutumlarınız, bu kabül hareketleriniz sokakta tek tük konuşulan “kontrollü darbe” dedikodularını akla getiriyor dedim, öyle dedim.

ORHAN KIRCALI (Samsun) – Ne farkı var?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – “Ben de öyle düşünüyorum.” dedin.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Öyle düşünüyorum, ne var bunda? (Gürültüler)

BAŞKAN – Evet, Sayın Altay, teşekkür ediyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ama iki tane...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Yeter yahu, yeter.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Evet, bak buradan söylüyorum: Cumhuriyet Halk Partisiyle ilişği olan iki danışman byLock’çu çıktı, doğru, ben gördüm, ben gördüm.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Yahu her tarafı byLock’çu AKP’nin ya!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sizin alayınız byLock!

(AK PARTİ’li milletvekillerinden “Nerede?” sesleri, gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Altay, teşekkür ediyorum. (Gürültüler)

Değerli arkadaşlar... Değerli arkadaşlar... Değerli arkadaşlar, Sayın İlknur İnceöz’ün bir söz talebi var.

(Komisyon sıraları arasında karşılıklı laf atmalar, gürültüler)

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Yakında kimlerin byLock’çu olduğu çıkacak merak etmeyin, yakında çıkacak.(Gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, AK PARTİ’li arkadaşlar, AK PARTİ Grup Başkan Vekili Sayın İnceöz konuşmaya başlayacak.

Sayın İnceöz, buyurun.

Benim bir istihdamım var Sayın İnceöz; lütfen, yeni bir sataşmaya mahal vermeyin, hani öyle diyorlar ya.

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Vallahi vereceğim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın İnceöz.

(Komisyon sıraları arasında karşılıklı laf atmalar, gürültüler)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Grup Başkan Vekili konuşuyor. (Gürültüler)

Değerli arkadaşlar, Grup Başkan Vekili konuşuyor.

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Engin Bey’in son söylediği sözü gerçekten ispat etmeye davet ediyorum, gerçekten. Bakın, burada bizim milletvekili arkadaşlarımız konuşmalarında, en ufak bir şekilde CHP grubunu itham edecek şekilde konuştuğunda oradaki CHP’li, başta sen, “Parmak vekil” diyen sen, sen, milletin iradesini küçümseyen sen; açıkça söylüyorum, çok ayıp!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Parmak vekil diyorum, öylesin.

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Bu üslubu size asla yakıştırmıyorum! Çok ayıp, yakıştırmıyorum! Bir de Genel Başkan Yardımcısı olacaksın.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben Fetullah’ın karşısında secdeye durmadım, başımı bağlamadım.

(AK PARTİ’li milletvekillerinden “Sen laklak vekilsin, laklak.” sesleri, gürültüler)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Bir kere bu iddianızı kesinlikle...(Gürültüler)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – “byLock’çu diyen Engin Altay’ın bu iddiasını kesinlikle ispat etmesi gerekmektedir, aksi takdirde kendisi bir müfteridir, bu konuma düşmüştür, bak bunu söylüyorum. (Gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar... Arkadaşlar...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Fetullah’ın karşısında başını bağladın mı, bağlamadın mı, ver cevabımı?

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – İkincisi: 15 Temmuz gecesine “Kontrollü bir darbe.” demek suretiyle, güya sözde “Millet bunu sokakta konuşuyor.” demek suretiyle...

(Komisyon sıraları arasında karşılıklı laf atmalar, gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar...

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – 15 Temmuz gecesi, bakın, iktidar partisi, CHP’si, Milliyetçi Hareket Partisi o gece hep birlikte, 15 Temmuz’a karşı 79 milyonla beraber dimdik durmadık mı? (Gürültüler)

Bunu diyen Allah'tan korksun. Bunu buraya taşıyan hem şehitlerimize hakkını gerçekten helal ettiremez hem gazilerimize.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hadi!

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Bu düşüncüyü burada çok yadırgadığımı özellikle belirtmek istiyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Benim düşüncem değil diye söyledim.

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Bunu güya “Millet orada tek tek konuşuyor.” diye bir Grup Başkan Vekilinin ağzından burada dillendirmek gerçekten büyük bir talihsizlikti. Ayrıca, bu byLock iddialarınızı lütfen ispat edin, aksi takdirde müfteri durumundasınız.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – MİT'te var, MİT'te var; Çankaya'da da var.

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Böyle, çamur at izi kalsın mantığıyla bu siyaseti... (Komisyon sıraları arasında karşılıklı laf atmalar, gürültüler)

Burada şunu söylemek istiyorum: Bakın burada 316 milletvekilimizin asla burayı germek, asla bu çalışmaları tıkamak, asla burada bir gerginlik oluşturmak gibi bir amacı yoktu. Herkes sakin bir şekilde Komisyon çalışmalarının devam etmesi için gayret göstermekte ancak ne hikmettir ki burada 133 milletvekili... Biz bu Anayasa değişikliğini buradan geçirelim, Genel Kurulda görüşmelerini gerçekleştirilelim. Ondan sonra da diyoruz ki: “Bakın, milletimizden sakladığımız, gizlediğimiz hiçbir şey yok; götürelim milletimize, milletimiz burada son sözünü söylesin.” ama Cumhuriyet Halk Partisi burada bir gerginlik oluşturmak, bir kaos oluşturmak istiyor, bir kargaşa çıkarmak istiyor. Efendim, demokrasiymiş, siyasi eşkıyalıkmış, işte tam size yakışanı yapıyorsunuz.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.(Gürültüler)

BAŞKAN – Evet değerli arkadaşlar, biliyorsunuz İç Tüzük'te bir düzenleme var; Komisyon gündemine hâkimdir.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, söz talebimiz var.

BAŞKAN – Pardon. Sayın Levent Gök'e de söz veriyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, benim de söz talebim var.

BAŞKAN – Evet Sayın Gök, buyurun.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yani bu tablo sorumlu bir iktidar tablosu değildir. Türkiye'yi herkesin güvenliğinden ve huzurundan sorumlu olan bir iktidar partisinin getirdiği tabloya bakın. 15 Temmuzda, beş altı ay önce başımıza bombalar yağdığı zaman ertesi güne ne zaman çıkacağımızı, ne hâlde çıkacağımızı bilmediğimizde, birbirimizin yüzüne bakarken “Bundan sonra siyasetin dilini daha farklı oluşturalım.” diye bir karar aşamasına geldiğimiz o günden geldiğimiz bugünlere bakın. Yazıktır, günahtır. Yeter artık, ne oluyor sizlere? İçişleri Bakanı Süleyman Soylu diyor ki: “FETÖ konusunda daha yüzde 1'deyiz, yüzde 99 geride duruyor.” Siz FETÖ'yle mücadeleyi, FETÖ'ye karşı yıllarca mücadele etmiş bir partiyi ve diğer muhalefeti karşınıza alarak böyle mi sürdüreceksiniz? FETÖ açmış elini ovuşturuyor, iktidarın şu düşüştüğü gaffete bakın, dalalete bakın. İhanet diyeceğim de demek istemiyorum. Değerli arkadaşlarım, böyle bir tabloda siz ne FETÖ'yle ne PKK'yla mücadele edemezsiniz. Yazıktır, günahtır.

MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Merak etmeyin, ederiz.

AHMET BERAT ÇONKAR (İstanbul) – Hep birlikte mücadele edeceğiz.

LEVENT GÖK (Ankara) – Burada herkesi birleştirmesi gereken iktidar partisidir. Bu Anayasa teklifi geldiği zaman, Komisyona sevk edildiğinde Sayın Elitaş ve Naci Bostancı odama ziyarete geldi. Geçen gün de anlattım. Dedim: “Bu teklifi geri çekin, bir müddet öteleyin. Şu anda bu teklifin görüşülmesine başlanılmasıyla beraber toplum ayrışacak, partiler ayrışacak. Bizim bir FETÖ’yle mücadelemiz var, PKK’yla mücadelemiz var, terör örgütleriyle mücadelemiz var, buna zafiyet getirmeyin. İster istemez komisyonlarda, Genel Kurulda gerginlik çıkacak.” Ben bu tabloyu gördüm ve söyledim, söyledim bu tabloyu. “Lütfen bekleyin, bekleyin.” dedim. Şimdi, önergeler geliyor, havada uçuşuyor, arkasında güya 316 milletvekilinin imzası var. Daha kanun buraya geldiği anda, üç günde eskidi. Ondan sonra, e önergeler bir okunsun. Önergeler üzerinde, Genel Kurulda da yapıyoruz, hiç değişiklik önergeleri üzerinde konuşmalar olmuyor mu Sayın Başkan? Oldubitti, katakulli, kaptıkaçtı...

Grup Başkan Vekilisin Bülent Bey, Mecliste böyle mi yapıyoruz Genel Kurulda?

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Müsaade ederseniz konuşacaklar.

LEVENT GÖK (Ankara) – Bir önerge geldiği zaman üzerinde konuşulmuyor mu? Neyi kaçırıyorsunuz? Sabahtan beri gayet medeni sürdürülen tartışmalar yürüyor. Neyi geriyorsunuz, elinize ne geçecek? Bak, Rus Elçisini bir polis vurdu. Diyorsunuz ki: “Bunun FETÖ’yle bağlantısı var.” Peki, bağlantısı olduğunu bilmediğiniz yüzlerce, binlerce polis yok mu, asker yok mu? Yarın bir gün bizim arkamıza bir polis geçse vursa ne olacak? Onlarla mücadele edelim. Yarın sizin Genel Başkanınıza, bizim Genel Başkanınıza, Cumhurbaşkanına yönelik bir saldırı olursa ne olacak? Değerli arkadaşlar, ne yapıyorsunuz? Ortalık kevgire dönmüş, büyük bir tehlike daha ortada duruyor, yaptığımız şu tartışmalara bakın. Ne olur yani bunu okusanız ve önerge üzerinde tartışma açsanız, ne olur, ne kaybedersiniz; bir gün daha uzasa ne kaybedersiniz, ne kaybedersiniz? Şu anda ne kaybediyorsunuz biliyor musunuz? Türkiye’nin birliğini kaybediyorsunuz, Türkiye’nin beraberliğini kaybediyorsunuz. Ondan sonra “Terörle mücadele edelim.” Her türlü desteği veriyoruz. Bu şekilde mi kamuoyunun karşısında, FETÖ’nün karşısında, PKK’nın karşısında duracaksınız? Bu nasıl vurdumduymazlıktır? Bu nasıl basiretsizliktir? Bu, iktidar partisine düşer. Muhalefet eleştirecek ama iktidar partisi ortamı yumuşatacak, beraberliği sağlayacak. Tam tersine, iktidar partisi toplumu ayrıştırıyor, partileri ayrıştırıyor. Bu mücadeleden ben bir zafer çıkacağına inanmıyorum. Ciddi bir zafiyet var. Böyle bir tablo içerisinde bu Anayasa tartışmaları göreceksiniz önümüzdeki günlerde toplumu daha da gerginleştirecek, daha da kutuplaştıracak. Buradaki tablo halka yansımaya mı? Ee, bunu niye iktidar engellemiyor? Niye iktidar buna “Dur.” demiyor? Niye milletvekili olarak siz “Bir duralım bakalım.” demiyorsunuz?

15 Temmuzda iyiydik. Meclis bombalanırken, o Meclise girdiğimiz anda başta Sayın Meclis Başkanı olmak üzere AKP’li kardeşlerimizin hepsi geldi, bizi kucakladı, öptü. Ee, ne pahasına? Ertesi gün bir bildiri yayınladık “parlamentar rejim” diye. Ne oldu şimdi? Parlamentar rejimin miladı dolmuş. Yok canım. O gün dolmamıştı değil mi? O gün bize ihtiyacınız vardı değil mi?

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Dün dündür, bugün bugün.

LEVENT GÖK (Ankara) - Cumhuriyet Halk Partisi çıkacaktı, bombaların karşısında aslanlar gibi duracaktı...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Siper olacaktı.

LEVENT GÖK (Ankara) - ...bunu biliyordunuz ve biz de o işi yaptık ama sizler bizi arkadan hançerliyorsunuz değerli arkadaşlar. Biz AKP için değil, demokrasi için yaptık. Ama, siz bizleri o gün kullanarak demokrasiyi hançerliyorsunuz. Böyle bir tablo yok! Bir daha 15 Temmuz olursa sizi biz kurtaramayız arkadaşlar, sizi biz kurtaramayız.

HALİL ELDEMİR (Bilecik) - Sizi kim kurtaracak?

LEVENT GÖK (Ankara) – Bakın, bu gittiğiniz gidiş, gidiş değil; bu gittiğiniz gidiş, gidiş değil. Bir kere duvara tosladınız, beraber arabayı kaldırmaya çalışıyoruz. Daha araba kalkmadı, araba daha kalkmadı, kalkmadı, arabayı daha biz düzlüğe çıkartamadık, tekerleklerini onaramadık, bir ayağa kaldıramadık. Bu tablo içerisinde bir sürü hadiseler oluyor, bildiğimiz oluyor, bilmediğimiz oluyor.

Bu FETÖ'nün ne derinlikte olduğunu, PKK'nın Türkiye'nin her bir ilçesinde nasıl örgütlendiğini daha bilmiyoruz.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – IŞİD'i hiç söylemediler.

LEVENT GÖK (Ankara) – Yarın hangi bombanın nerede patlayacağını bilmiyoruz. Belki o patlayan bomba bizim yakınlarımızı, kardeşlerimizi, sizin kardeşlerinizi, yakınlarınızı aramızdan alıp uçuracak, buna karşı mücadele edelim.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – IŞİD nerede, IŞİD?

LEVENT GÖK (Ankara) – Böyle bir tablo karşısında lütfen, soğukkanlı olun.

IŞİD var, IŞİD gerçeği var, bu IŞİD gerçeği...

Değerli arkadaşlar, bakın, "IŞİD" diyorsunuz. Biz "IŞİD Türkiye'de var." dediğiniz zaman siz bunu görmezden geldiniz.

Ben Mecliste bir basın toplantısı yaptım bir yurttaşımızla beraber. Ailesinden tam 25 kişi IŞİD'in saflarına geçmişti Irak tarafına, Suriye tarafına. 25 kişinin 21'i hayatını kaybetmiş. Adam feryat ediyor, "Ailemi kurtarın" diyor. Ben Mecliste o adamla beraber bir basın toplantısı yaptım, bir Allah'ın kulu gelip bana "Levent Gök, bu adam kimdir, nedir, bunu araştıralım." demedi. O arkadaşımız Sincan'da oturuyordu ve Sincan'dan taksi dolmuşla IŞİD'e adam gidiyordu. Bunu da görmediniz, bunu anlattık, duymadınız, IŞİD'i işitmediniz.

Şimdi, gelinen tabloda IŞİD bir yanda... Bakın, bugün de yine şehidimiz var El Bab'da, Fırat Kalkanı'nda yaralılarımız var askerlerimizden, yazık değil mi bunlara? Bu tablo anlatıldı.

FETÖ... "FETÖ'yle mücadele edelim." dediğimiz zaman, "Yok, Fetullah Gülen iyidir." diyen sizlersiniz.

PKK... Burada şimdi ismini vermeyeyim, sayın genel başkan yardımcılarını var, tekrarlamak istemiyorum onları, belki o dönemde bir çözüm olur diye söylediniz ama uyarılarımızı dinlemediniz. Geldiğimiz noktada ayrılmış bir Türkiye, kutuplaşmış bir Türkiye. Buradan -siz istediğiniz kadar sayısal çoğunluğunuzla maddeleri geçirin- toplumsal uzlaşma çıkmaz çıkamaz, çıkamaz. Buradan FETÖ'ye karşı mücadele çıkmaz, PKK'ya, IŞİD'e karşı mücadele çıkmaz.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Çatışma çıkar.

LEVENT GÖK (Ankara) - Buradan yaralanmış bir toplum, zayıflamış bir toplum çıkar. Lütfen, bu sesimizi duyun ve Sayın Başkan, lütfen, usulüne uygun yönetin. Sabahtan beri görüyorsunuz, hangi medeni ölçüler içerisinde toplantıya nasıl katkı verdiğimizizi görüyorsunuz.

Arkadaşlar, Türkiye bu, hepimiz içerisindeyiz, battık mı hepimiz batacağız. Siz batırmaya çalışıyorsunuz, biz yamamaya çalışıyoruz. Yine yamamaya çalışıyoruz, batırmaya çalışıyorsunuz. Lütfen, bir silkinin, kendinize gelin. Bu şekilde Türkiye'nin gitme şansı yoktur. Bu şekilde ben Türkiye'nin önündeki ufku çok tehlikeli görüyorum, çok tehlikeli sulara doğru Türkiye sürükleniyor. Hepiniz sorumlusunuz, hepimiz sorumluyuz. Biz uyarıcı görevlerimizi yapacağız, bunları dinleyin, bunları dinlemek ve yerine getirmek iktidarın görevidir. "Sayısal çoğunlukla biz bunları geçiririz." dersiniz Türkiye'yi birliğe ulaştıramazsınız Sayın Başkan. Lütfen, haklı uyarılarımızı, haklı tepkilerimizi

yattığınız zaman, başınızı yastığınıza koyduğunuz zaman düşünün. Biz bir kere düşünüyorsak siz bin kere düşünün, çünkü iktidar sorumluluğu sizlerde, bizim güvenliğimizden sorumlusunuz, çocuklarımızın güvenliğinden, ailelerimizin güvenliğinden, 80 milyon insanın güvenliğinden sizler sorumlusunuz.

Her türlü bilgi sizde, MİT sizde, İçişleri sizde, Silahlı Kuvvetler size bağlı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LEVENT GÖK (Ankara) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Bir saniye Sayın Gök.

Mikrofon otomatik kapandığı için ondan oldu.

LEVENT GÖK (Ankara) – Tamam, biliyorum Sayın Başkan.

Söyleyeceklerimi yüksek sesle söylediğim için de kusura bakmayın. Bakın, bu ses tonu da benim ses tonum değil -burası için- ama artık bu haykıran bir çılgılık, bir ızdırıp. Ben burada tüm Türkiye adına bir ızdırabın yükselen sesini yansıtmaya çalışıyorum. Bu konuda gereğini yapın. Gereğini yapmazsanız bu gemi batar ama batan sadece siz de olmazsınız, tüm Türkiye batar Sayın Başkan. Lütfen, bu mesuliyetler çerçevesinde görüşmeleri yürütün ve siz de lütfen, sorumluluğunuzun gereğini yapın.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Özel...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, aslında her söz aldığımda -benzer uygulamalarınızdan hep sonra- yaptığım hatırlatmaların, yaptığım İç Tüzük hatırlatmalarının ve Komisyonun, Meclisin yerleşik uygulamalarıyla ilgili yaptığım hatırlatmaların ne kadar haklı olduğunu bir kez daha gördünüz.

Dün, “Kanun maddesi, verilmiş bütün önergeler, hepsini bir koyuyoruz, üzerinde konuşun, toplu oyalayalım.” noktasına gidiyordunuz, bugün geldiğimiz noktada... Bülent Turan orada, ben beklerdim ki grup başkan vekilliği yapan 2 saygıdeğer milletvekili -şimdi 3 oldular- şöyle bir uyarıda bulunabilirlerdi size, Meclisteki yerleşik uygulama da şu şekildedir: Bir maddeyle ilgili görüşmeler yapıldıktan sonra önerge işlemine geçilir. Hatta şunu da size dün net olarak söyledim: “Maddeyle ilgili görüşmeler tamamlandı. Şimdi varsa önergeleri geliş sırasına göre okutacağım, aykırılık derecesine göre işleme alacağım.” Bu, boşuna söylenmiş bir söz değil. Parlamenter demokrasiye parlamenterlerin birer birer özgürlüklerine, İç Tüzük’ten, Anayasa’dan kaynaklanan hak ve sorumluluklarına işaret eden bir davranıştır. En aykırı önergeyi hiç ummadığımız bir arkadaş verebilir, onun önergesi kabul görebilir, onun dışındaki bütün önergeler düşebilir. Eğer bir önerge verildiyse, bu önergenin makul süre önce fotokopisi çekilir, gruplara dağıtılır, eğer gruplar yeterince incelemedilerse Meclis başkan vekilinden grup başkan vekili ara talep eder, o ara verilir, bunun bugüne kadar yapılmadığı çok istisnai, kavgalı Meclis oturumları filan belki varsa aranıp bulunabilir ama olmamıştır. Bu, aslında muhalefete bir fırsat tanımak değil, yapılan yasama işlemine, iktidarın önergesine meşruiyet kazandırmaktır. Eğer siz bir son dakika önergesi verirsiniz, fotokopisi dağıtıldığında daha onun 3’üncü satırı okunurken ve ara talep edilmek istenirken siz, “Önergeyi okutuyorum, işleme alıyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler...” dersiniz bu, “yangından mal kaçırma”, “kaptıkaçtı anayasası”, “kaptıkaçtı değişikliği önergesi” eleştirileri, “siyasi yankesicilik” benzetmeleri, bunları meşrulaştırırız. Kazanacağımız iş...

Bugün biz aramızda konuştuk -size onu söyleyeyim- önerge geldi, Bülent Başkan dedi ki: “Ya, ara talep ettiler, önerge yazmışlar, getirdiler, uzun da bir önerge...” HSYK çok çok önemli. çünkü 2010’da burada bulunanlar ya da şimdi bulunmayan o dönemin milletvekilleri... 2010 Anayasa değişikliğinde Komisyonunda, Mecliste, sahada yalvardık, dedik ki: Bu yapılmakta olan değişiklik yargıyı bir cemaate

teslim eder, yargıyı siyasileştirir. 12 Eylül 2010 günü 15 Temmuzda Meclisi bombalayan F16'ya o günkü değişiklikle bomba yükleniyordu, o günkü değişiklikle Meclisin üstüne kendisini sürme cesaretini bulan Fetullahçının tankının içene komutan yerleştiriliyordu. Biz bu uyarıları yaptık, o zaman dinlemediniz ama başımızdan büyük bir bela geçti, bunu hep beraber savuşturduk, öyle söylüyorsunuz ama şimdi burada Bülent Başkan döndü ve dedi ki: "Bir on dakika ara da biz talep edelim." çünkü HSYK'ya yine bir değişiklik yapıyorlar. Değişikliğin ne olduğunu, kapsamını anlamadık, bunu okumak en doğal hakkımız. Karşıma baktım Oktay Başkan değişiklik önergesinin fotoğrafını çekiyordu, Mehmet Bey'i görmedim ama bu önergeyi gördüler mi hakikaten merak ediyoruz. Ama böyle bir değişiklik sırasında oradan bir partinin 4 milletvekili ayağa kalkmış, biz hepimiz kalkmışız, Sayın Başkan, Sayın Abdurrahman Öz, sizden şu önergeyi okumak için fırsat isteyeceğiz. Kafayı gömüyorsunuz böyle, şöyle yapıyorsunuz, okuyorsunuz, okuyorsunuz, okuyorsunuz, oyluyorsunuz çünkü gözümüzün içine bakmıyorsunuz, sonra kafayı kaldırılıyorsunuz. Bu doğru bir yaklaşım değil. O on dakikayı vermediniz, hani bütün mesele dakikaysa o andan itibaren tam seksen beş dakika geçti. Seksen beş dakikadır bu meselede kavga. Şimdi, maharet zaman kazanmaksızın bu akıl işi değil. Maharet beyefendilerin söylediği gibi "Parlamentar demokrasi budur, bizim çoğunluğumuz var..." e, onu her zaman yaparsınız. On ikiyi beş geçe ara verseniz, on iki on beşte gelsek, üzerinde söz talep etsek, söz verseniz, on iki yirmide yine kaldırırsınız elinizi geçirirsiniz. Bu mahcubiyet, bu yangından mal kaçırma, biz bunu anlayabilmiş değiliz. Bütün kaygıları haklı çıkaran bir tutum içinde davranıyorsunuz.

Kaldı ki öyle stratejik bir yerde oturuyorum ki... 15 Temmuzla ilgili abuk subuk benzetmeler, laflar, sözler. Ya, kardeşim, sağ tarafımda oturan adam Bülent Tezcan... Ankara'daki bütün milletvekilleri toplanalım dedik Genel Merkezde uçağı duyunca.

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Bunları dinledik.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bir daha dinle o zaman çünkü bunu dinlemek zorundasın, bunu söylemek zorundayım.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özel, dinliyoruz.

Sayın Başer...

YUSUF BAŞER (Yozgat) – 10 defadır söylüyorsunuz! Biz de oradaydık.

BAŞKAN – Sayın Başer...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Tamam, sen de onu söyle.

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Ben de buradaydım, ne uzatıyorsun!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sen de onu söyle.

BAŞKAN – Sayın Özel, siz devam edin, yalnız ben bir açıklama yapayım.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Tabii, yapacaksınız, ben de onu dinleyeceğim.

BAŞKAN – Benim biraz önce ara vermem insani bir sebepleydi, o konu...

Teşekkür ediyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Biz de insani değil, parlamenter bir gerekçeyle son derece haklı...

15 Temmuz günü Genel Merkezde 15 kişi toplandık, biri Bülent Tezcan, "Meclisten geliyorum arkadaşlar." dedi. "Uçağı duyunca Meclise gittim, kapalıydı, bu Meclisi açtıralım." Sol tarafımda Levent Gök, hep beraber bindik arabalara koştuk geldik. Bülent Tezcan CNN'in canlı yayımına bağlandı el telefonundan ve Sayın Ayşe Hanım'ın telefonundan –inşallah ismini yanlış söylemiyorum- "Çok yaklaştırma Mecliste olduğun anlaşılınsın." diye Ayşe Hanım elini çekiyordu. Dedi ki: "Milletimize sesleniyorum –CNN'de yayımlandı bu defalarca- bugün tankların üstüne çıkma günüdür, tanklara teslim

olma günü değil.” dedi bu adam, burada sağımda. Ben Sayın Meclis Başkanının demokrasi öpücüğünü aldıktan sonra dedim ki: Doksan üç yıldır yeniyoruz, yeniliyoruz ama bir tek şey var darbecilere teslim olmuyoruz, seçilmiş iktidara saygılıyız. Yapılacak ilk demokratik seçimde iktidar olana kadar, millet bize başka bir görev verene kadar ana muhalefet partisiyiz. Darbecilerin karşısındayız. Salondaki CHP’liler oturduğu yerden, AKP’liler ayakta alkışladı. İzleyen herkes, onlar konuştu, biz alkışladık ayakta. Solumda Levent Gök, Adalet Bakanından hemen önce kürsüye çıktı, o ilk bomba gelmeden önce Cumhuriyet Halk Partililerin tamamının darbenin karşısında olduğunu net olarak söyledi ve biz, o gece, bodruma indiğimizde, bodrumda “Bir şekilde bu darbe savuşturulacak, yarın bu Meclis toplanacak.” dedik. Hepimizin ortak iradesiyle çağrı yapıldı, elimize kâğıt kalem aldık ve ben CHP adına, her partiden grup başkan vekilleri ve 1 Sayın Milletvekili, Aydın Ünal bir bildiri kaleme aldık. Bildirinin ruhu, parlamenter sisteme sahip çıkmak, Parlamento güçlendirmek. O gün sığınakta hem vallahi hem billahi 2 şey konuşuluyordu, bu gece Parlamento güçlenerek çıktı, bir daha gerginlik olmaz, İç Tüzük’te dövüşmeyiz ve sistem tartışmaları geride, Türkiye güçlendi. Ondan sonra, zordu tabii bazı kararlar, bir sürü kişi de eleştirmiştir. Bugün sizin bize yaptıklarınıza bakınca o Yenikapı’ya gitme kararının ne kadar zor olduğu da anlaşılıyor. Herkesin tabanı var, herkesin kitlesi var, bizim kitlemiz “Gördünüz mü bak, Yenikapı’ya gittiniz, onlar on dakika ara vermiyorlar, önergelyi okutmadan oyluyorlar size karşı.” diyor. Mesele şu: Biz o gün Türkiye’ye sahip çıktık, Taksim’de de Yenikapı’da da demokrasiye sahip çıktık. “Bugüne kadar cemaatler koalisyonuyla yürüdüler, şimdi, Türkiye’deki herkesi kucaklayacaklar, liyakatle yönetileceğiz, demokratik seçimlerle yarışacağız, her türlü vesayeti birlikte açacağız.” diye düşündük. O gün Cumhuriyet Halk Partisi olarak ortaya koyduğumuz tavır, 10 Ekim gününe kadar Türkiye’de düşmüş olan siyasi tansiyon Mecliste kavga olmaması... Yahu arkadaşlar, Allah için kabul edelim, 15 Temmuzdan sonraki bir ayda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Özel, bir saniye.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – ...Mecliste milletvekilleri 15 Temmuzla 1 Eylül arasında bırakın kavgayı birbirine laf atmaya çekiniyorlardı. Ortak bir değer, ortak bir şuurun parçası olarak davranıyorduk hep beraber. Şimdi, 10 Ekim günü, 10 Ekime kadar Cumhurbaşkanının ağzından siz hiç “başkanlığı getirmeliyiz.” lafını duyduunuz mu 15 Temmuzdan sonra, Başbakan söyledi mi? Söylese ne olurdu biliyor musunuz? “Ulan ülke ne hâlde bunlar ne düşünüyorlar.” denirdi ama ne olduysa oldu Sayın Bahçeli tuttu, “Bir fiili durum var, onu çevireceğiz, bunu evireceğiz, mevcut durumu Anayasa’ya yazacağız.” dedi, bu meseleyi tekrar tartışmaya başlattı. Dün bir arkadaş söyledi: Adıyla müsemma, devleti en çok koruduğunu söyleyen, sloganı, “Devletin başına Devlet gelecek” olan, önce devletim, milletim, sonra partim diyen bir partinin başlattığı, tetiklediği bir tartışma aha bizi bu noktaya getirdi. 15 Temmuzda ortaya çıkan millî şuur, Milliyetçi Hareket Partisinin en çok vurguladığı millî şuur, 10 Ekim gününden 10 Aralık günü somutlaşacak, altına imza atmadıkları ama 316 imzanın arkasında durduklarını söyledikleri bir şekilde somutlandı. Aşkın zamanlı bir iş yapacaktık, millet yüz altmış yıllık Anayasa’yla övünüyor, hadi on altı yıl olsun, on altı günde paçavraya döndü, perişan oldu önerge. “Elletmeyiz, dokundurmamız” özgüveni ve şu anda gelinen noktada ellenmedik tarafı kalmadı. O kadar bihâldesiniz ki sadece getirdiğiniz önergeyi okumak için süre isteyene süre vermeyecek bir mahcubiyet içindedesiniz.

BAŞKAN – Sayın Özel, toparlayalım lütfen.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Millet bunu görür. Cumhuriyet Halk Partisinin, burada bir sistem değişikliğini getirdiğiniz ve 23 Nisan 1920 kurucu iradesine karşı bir yıkıcı iradede birleşilen bu metne karşı ciğerimiz yanıyor, kemiklerimize kadar sızlıyor, buna karşı verdiğimiz demokratik mücadeleyi

görüyorsunuz. Eğer orada söz talebine karşı herkesin sinirini hoplatan... Bir de HSYK be kardeşim. Siz, 12 Eylül 2010'da "Mezardan ölümler kalksın oy kullansın." diye Fetullah efendiyle el ele, kol kola, iş birliği içinde, kutsal ittifak içinde, balkon konuşmasında Pelsinvanya'ya da teşekkür ederken onların atadığı adamlar Ali Tatar'ın intiharla sonuçlanacak olan tutukluluğunu, Mustafa Balbay'ı, Tuncay Özkan'ı, onlarca canına kıyanı, askerî casusluk... Askerî casusluk, bu ordunun pırl pırl gençlerine F16 filusunun dünya şampiyonuna, kişisel namusuna fuhuş, mesleki namusuna casusluk lekesini sürdüler takır takır. Bu ülkenin Genelkurmay Başkanını terör örgütü başı yaptı o adamlar. Biz 12 Eylül 2010'da size derdimizi anlatamadık diye oldu bunlar. Bugün dert anlatmaya çalıştım, kendimizi bitiriyoruz, on günde her gün on dört saat, on altı saat, uykusuz... Yirmi günde bir gün kızımı gördüm. Kızımın bana attığı WhatsApp mesajlarını görseniz içiniz burkudur, eminim en az hazin olanı benim özelimdir. Her birinizin, Cumhuriyet Halk Partililerin her birinin özelinde çok daha farklı hikâyeler var.

Şimdi burada tarihi bir hatayı daha... Geçen sefer yargıyı, askeri teslim ettiniz dolaylı olarak, başımıza bunlar geldi. Şimdi sistemi değiştiriyorsunuz. Bu sistemde bu kadar çok yetki vererek yapacağınız rejim değişikliğinde, bu kadar çok yetkiyle başa kim gelirse gelsin, bu yeni rejiminizde bu kadar çok yetkiyle her şeyi yapabilir ama bir tek şeyi yapamaz, devleti yönetemez.

BAŞKAN – Sayın Özel...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Çünkü devlet yönetimi kuvvetlerin ayrılığıyla, denge ve denetlemeyle, fren denge sistemleriyle mümkün olan, insanlık tarihinin binlerce yıllık müktesebatı, yaşanmışlıkları, demokrasi tarihinin yüzlerce yıldır biriktirdikleri, parlamenter demokrasinin birkaç yüz yıldır üzerine koya koya getirdikleriyle... Bugün rakamları görünce kimyanız bozuldu ama Selin Hanım'ın sunumunda olduğu gibi örneklere baktığımızda, bir tarafta başkanlık, demokrasi, varlık, özgürlükler parlamenter sistemde, öbür tarafta otoriterleşme, gelirin bir zümrede toplanması, kişisel hak ve özgürlüklerin gerilemesi, her türlü insanlık dışı uygulama ve muamelede artış. Bunları size anlatacağız tabii. Bunu anlatırken, derdimizi anlatmaya çalışırken birkaç dakikanın bile hesabını yapmaya çalıştığımız bu süreçlerin bizi çıldırtması, bizi kendimizi ifade etme noktasında kısıtladığımızda çılgına çevirmesi doğal. Sınırlerimize hâkim oluyoruz. Kim o hakkı veriyorsa yanlış yapıyor. Bu Meclis yumrulaşmayı, bu Meclis Komisyonun ortasında Türkiye'ye ve dünyaya kendini rezil edecek görüntüleri ortaya koymak için yetki almadı. Bu Meclis 1 Kasımdaki yetkiden sonra 15 Temmuzda bir başka meşruiyet kazandı. Ama, bununla rövanşa girmek, 15 Temmuzu araçsallaştırmak, fırsata çevirmek -biraz önce söylendi- karşı propaganda söylemlerini haklı kılacak akıllı almaz uygulamaları ortaya koymak; bunlar doğru işler değil. Siz burada yetkilerinizi birisine devretmek üzere 1 Kasımda yetki almadınız. 1 Kasımda aldığımız yetki, parlamenter sisteme dairdir. Anayasa'ya bağlılık yemini ettiniz. Tarafsızlık yemini eden -namusu şerefî üzerine- bir Cumhurbaşkanı var. Bu şartlar altında yapmaya çalıştıklarınızın her bir parçası ve bütünü, tamamen ve tamamen, bu ülkenin geçmişine, hepimizin ortak şanlı tarihine, hatasıyla sevabıyla biriktirdiğimiz, buraya kadar getirdiğimiz ve birlikte olmanın gururunu yaşamamız gereken bu güzel ülkede bu ayrıştırma, bu ötekileştirme... Belki şimdi anlayamıyorsunuz ama bir başka ulus ötesi gücün, başka ulus ötesi güçlerin bu ülkenin geleceğine atacağı tek dinamitin, ikbaliyle ilgili tek dinamitin yeniden 15 Temmuzdaki ortaklaşmayı ortadan kaldıracak bir kutuplaşma, bir ötekileştirme, her türlü imkânla içeride bir çatışma çıkarmayla ilgili hevesinden başka bir şey değil. Patlayan bombalar da, Türkiye'nin başındaki pek çok bela da bugün size nasıl oluyorsa, fay hattının öbür ucu neredeyse ama burada birilerinin tetiklediği bu Türkiye'yi bölme, Türkiye'yi birbirine yabancılaştırma, Türkiye'yi iki partili denen iki kutuplu bir sistemle artık uzlaşamaz hâle getirme... Övünüyor, "Koalisyonlar olmayacak artık." marifet! "Artık kolay kolay iktidar değişmeyecek." marifet! Türkiye'nin kadim iki tane geleneği ortadan kalkacak, marifet!

BAŞKAN – Sayın Özel, toparlayalım lütfen, süre de bitmek üzere.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bu kutuplaşmadan birileri bir şey umuyor. Geçen sefer biz Ergenekon, Balyoz, Askerî Casusluk, FETÖ, Fetoş dediğimizde üstümüze yürüdüğünüz, “Ateş olmayan yerden duman çıkmaz.” dediğiniz ve ayarını bozduğunuz kantarın gün gelip sizi tartacağını unuttuğunuz o sistemde biz bu kararlılıkla söylüyorduk. İnanın o gün size... Namusum ve şerefim üzerine temin ederim, bunu inanarak söylüyorum, bunu siyasetten ari söylüyorum, arındırarak söylüyorum: O gün tehlikenin farkındaydık, aldanmadık ve aldatmadık ama o gün haklılığımdan ne kadar eminsem şu an onun 10 katı, 100 katı eminim arkadaşlar. Bundan sonrası sizin vicdanınızın işi.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Özel, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, Sayın Elitaş'ın söz talebi var.

Buyurun Sayın Elitaş.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Olayları takip edemedim, muttali olamadım. Az önce gördüğüm kadarıyla ortadaki su şişeleri de gördükten sonra, biraz önce de Sayın Özel'in söylediği gibi...

BAŞKAN – Sayın Elitaş, onlar kendisi düştü.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Öyle mi? Peki. Düşmemesi gereken, düşme daha iyi olurmuş. Ben demek ki yanlış anladım. Eğer kameralar da çekiyorsa izleyenler de muhakkak yanlış anlayacaktır.

Anladığım kadarıyla Sayın Özel'in ifadesi, bu önergeyle ilgili Sayın Bülent Tezcan'ın “Bir müddet ara verelim, bu önergeyi değerlendirelim.” şeklinde bir ifadesi olmuş.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – On dakika Sayın Başkan.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Ama, ondan önce Sayın Özel'in söylediği konuya aynen katılıyorum. Türkiye Büyük Millet Meclisinin 15 Temmuz Cuma günü yaptığı tavır ki biz o gün Sayın Levent Gök'le belki on civarında konuşma yaptık. Bu hain üniformalı darbe girişimine karşı Türkiye tek yürek olarak devam etsin dedik. O gün nasıl ki yüce millet üniformalı terör örgütüne karşı, tanklara, toplara, uçaklara karşı aslanca mücadele ettiyse, onların temsilcileri de onlara layık olduğunu göstererek, o gün Türkiye Büyük Millet Meclisinde sabaha kadar durarak milletle bir, beraber olduklarını gösterdiler. Bu ülkenin bağrından çıkmış Parlatmentonun gücünün ne olduğunu Türkiye Büyük Millet Meclisinin seçilmiş bütün milletvekilleri, Ankara'da bulunan milletvekilleri o gün dimdik ayakta durarak bu gerçeği gösterme imkânı buldular. Ben bu arkadaşlarımızla birlikte aynı dönemde olduğumdan dolayı mutluluk duyuyorum. Başkaları da olmuş olsaydı belki aynı kararlılığı, aynı cesareti, aynı vatan sevgisini, aynı vatan savunmasını, işgal altına girecek bir vatan savunmasıyla ilgili duruşu gösterirlerdi diye inanıyorum. Çünkü bu milletin asaletinden, bu milletin geçmişinden, bu milletin tarihinden kaynaklanan en büyük özelliklerden birisi budur. Dünyada o gün 15 Temmuzda bu milletin tarih yazdığı gibi Parlamento da tarih yazmıştır.

Biz şuna inanıyoruz: Bu getirdiğimiz Anayasa teklifinde arkadaşlarımız ifade ediyorlar, diyorlar ki: “Bu Parlatmentoyu etkisiz hâle getirecek, güçsüzleştirilecek.” Biz bu kanun teklifini verenler olarak Sayın Başbakan'dan sonra imza sahipleri, ilk imza sahibi olarak diyorum ki bu yaptığımız düzenleme yeni bir yönetim tarzı, yeni bir hükümet etme tarzı, rejim değişikliği kesinlikle değil. Yine Türkiye devleti bir cumhuriyet, Atatürk ilkelerine bağlı demokratik, laik, sosyal hukuk devleti olarak devam edecek, Anayasa'nın ilk 3 maddesi şeklinde olacak diye söylüyoruz. Bunun Parlatmentoyu daha da güçlendirecek bir hâle geleceğini ifade ediyoruz ve onu da söylüyoruz.

Benim burada anladığım kadarıyla değerli arkadaşlarımızın ifadesi ki önemli bir madde, 159'uncu madde, HSYK'yla ilgili bir düzenleme. Yani Sayın Başkan, muhakkak katkı vermek adına Sayın Tezcan herhâlde önergeyi "Okuyayım, inceleyim, değerlendireyim, bir on dakika ara verin." diye...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Sayın Başkan, anlamak istedim, sadece anlamak.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Okumak için zaman istedik.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Katkı vermek adına o şeyi yapsaydınız... Komisyon Başkanı arkadaşımıza Sayın Tezcan öyle dedi mi, bilmiyorum ama "Sayın Başkan, bu çok önemli bir düzenleme. Bu düzenlemeyle ilgili biz de görüşlerimizi ifade edelim, katkı vermemiz gerekiyorsa onu verelim." diye tahmin ediyorum herhâlde demiştir ya da o gürültüde duyamamıştır. Eğer öyleyse onu ifade etmek gerekir.

Ama, bu kanun teklifini verenlerden biri olarak diyorum ki bakın, bu Anayasa'nın 159'uncu maddesinde daha önce Cumhurbaşkanı tarafından seçilen 5 HSYK üyesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilen 6 HSYK üyesi vardı. 1 Adalet Bakanı vardı, o da Cumhurbaşkanı tarafından bakan olarak atandığından dolayı 6-6 olan ve sonradan müsteşarın doğal üye olarak girdiği bir konu vardı. Getirdiğimiz bu önergeden Cumhurbaşkanının 5 olan doğrudan atama hakkı –ki kimlerden olacağı da Anayasa'da düzenlenmiş- şimdi bunu 5'i 4'e; Türkiye Büyük Millet Meclisinin 6 olan atama hakkını 6'dan 7'ye çıkarıyoruz. Cumhurbaşkanının daha önceki 5 kişisi; 2 üye avukat, 2 üye adli yargıdan, 1 üye idari yargıdan olacaktı, şimdi yaptığımız düzenlemeyle Cumhurbaşkanı 3 üyeyi adli yargıdan, 1 üyeyi idari yargıdan atayabilecek, seçebilecek. Türkiye Büyük Millet Meclisinin yapacağı iş, teklifte, 3 üye Yargıtaydan, 1 üye Danıştaydan, 2 üye avukat veya hukukçu öğretim üyelerinden gelecekti; Türkiye Büyük Millet Meclisindeki yapılan değişiklikle şimdi 3 üyesi Yargıtay, 1 üyesi Danıştay, 3 üyesi de avukat veya öğretim görevlisi, öğretim üyesi olanlardan seçilecek, bu 3 üyenin 3'ü de avukat olamayacak, 3'ü de öğretim görevlisi veya öğretim üyesi olamayacak, bunların 3'ünden 1 tanesi bu şekilde olacak diye bir düzenleme yapıyor. Aslında bu yaptığımız düzenlemeye keşke mümkün olsa, imkân olsa, bu getirdiğimiz anayasa değişikliğine yani "Cumhurbaşkanlığı sistemi" diye ifade ettiğimiz bu yöneme Cumhuriyet Halk Partili arkadaşlarımız doğrudan karşı çıkarak değil, az önce benim iyi niyetle, ara verin, diye söyledikleri, bu çok önemli bir kurum içerisinde yargının bağımsızlığıyla ilgili iddia ettiğimiz, konuştuğumuz, erkler ayrılığı ilkesini daha da etkin bir hâle getireceğimizi düşündüğümüz bizim teklifimiz, inanmayabilirsiniz, katılmayabilirsiniz. Bu teklife "Önemli bir gelişme, biz de katkı veriyoruz." diye ifadeleri varsa açıkçası görüşlerine imkân vermek herhâlde doğru olurdu diye düşünüyorum. Bilmiyorum, Sayın Tezcan'ın niyeti herhâlde öyleydi, katkı vermek adına mıydı?

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Sayın Başkan, siz bitirin, bir cümle, uzatmayacağım, siz de ikna olacaksınız ne olduğuna yani ona göre karar verin.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Peki.

Değerli arkadaşlar, bakın, biz buradaki sizin görüşlerinizi, her ne kadar "Biz buna katılmıyoruz." deseniz de ifade ettiğiniz bazı meseleleri dikkatle dinliyoruz. Gönül isterdi ki bu ifade ettiğiniz meseleleri biz "içerideki mutfak" dediğimiz yerde veya bu anayasa teklifi hazırlanırken oluşturulan masada birlikte yapmayı, daha iyisini yapmayı, olabilecekse daha mükemmelini yapmayı arzu ederdik ama bu şartlar dâhilinde biz bunun iyi bir değişiklik teklifi olduğunu görüyoruz ve sizlerden de aldığımız konuşmalar çerçevesinde de belirli düzenlemeleri yapıyoruz. Katkı sağlıyorsunuz, emek veriyorsunuz, bu on günlük, on bir günlük süre içerisinde yaptığınız konuşmalarla da katkı verdiğinizi ifade ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Bir cümle, uzatmayacağım, sadece sorduğu soruya cevap vereceğim Sayın Başkan.

BURCU ÇELİK (Muş) – Başkan, çok pardon... Şu önergeyi az önce dağıtılmak üzere buraya verdik, engellendi.

BAŞKAN – Bir saniye... Bir açıklama yapayım.

Arkadaşlar, bir müsaade edin.

BURCU ÇELİK (Muş) – Buyurun.

BAŞKAN – Dağıtıyorduk, ben arkadaşlara dedim ki: Şu tartışma bittikten sonra Sayın Zeynel Emre konuşmaya başlayınca o zaman dağıtın. Herhangi bir şey yok. Ama, bak, bu sefer konu gene başka bir yere gidecek.

BURCU ÇELİK (Muş) – Hayır, tamam, gitmeyecek.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Sayın Başkan, toparlar mısınız.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Tezcan, isterseniz, ben 15 Temmuzla ilgili kısa bir açıklama yapayım, sonra size söz vereyim.

Değerli arkadaşlar, 15 Temmuz akşamında ben de Aydın’da şehir meydanında bu hain -“darbe” demiyorum ben ona, “işgal hareketi” diyorum- işgal hareketine karşı sabaha kadar meydandaydık. Biliyorsunuz, Sayın Tezcan ile biz Aydın milletvekili olarak Aydın ilini temsilen görev yapıyoruz. Ben o gün Aydın şehir meydanında ve daha sonra demokrasi nöbetleri sırasında tüm Aydın’ın ilçelerini gezdiğimizde o gece yaptığımız konuşmaların hepsinde bu hain işgal hareketinin Türkiye Büyük Millet Meclisine karşı yapılmış bir işgal hareketi olduğunu, hatta bunun örneği olarak da Sayın Bülent Tezcan’ın o gün akşam haber alır almaz, Ankara’da olduğundan dolayı, Meclise gittiğini, Mecliste çok güzel bir konuşma yaptığını, bunun da sadece AK PARTİ’ye yapılan bir hareket olmadığını, Türkiye Büyük Millet Meclisine, devlete karşı yapılmış bir hareket olduğunu Aydın’da tüm meydanlarda açık yüreklilikle ifade etmiş olan bir milletvekili olarak karşınızdayım. 15 Temmuz akşamıyla ilgili şahsım ve Anayasa Komisyonu Başkanlık Divanı olarak tüm milletvekili arkadaşlarımızın tüm yurтта ve Mecliste gösterdiği birlikteliğin her zaman takdire şayan olduğunu ifade ediyorum.

Sözü Sayın Bülent Tezcan’a veriyorum.

Sayın Tezcan, buyurun.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Uzun konuşmayacağım, demin, bir hayli, söylemem gerekenleri söyledim, sadece şunu söyleyeceğim: On dakika ara verildi, on dakika sonra siz açtınız, bir teklif geldi -kısa bir şey değil, bir cümle de değil- okumaya başladık, ilk anda “13”ü gördük, bir değişiklik var. Daha biz bunu okurken, on dakika bir süre isteyelim ve bunun üzerinde... O arada da Muhammet Bey sanıyorum, okuyordu, grup başkan vekilimize dedim ki: On dakika da biz bir süre isteyelim, bir tablo çıkaralım. Ya, bu böyle bir şey değil ki. Kim ne kadar seçecek? İşte tabloyu çıkardım, iki saatte çıkardım bu tabloyu burada konuşurken. Ne gerek vardı? On dakika süre isteyip “Değişiklik ne olmuş? Kim, neyi seçiyor?” buna bakacağız, göreceğiz. Size oylamadan önce dedim ki: Sayın Başkan, on dakika ara verin. Yani, niye oyluyorsunuz, ne yapıyorsunuz, müzakereye açın filan demedim, on dakika ara verin... Şu ana kadar getirdiğimiz şey. Şimdi, on dakikayı vermediniz –uzatmayacağım, sadece şunu söylüyorum- iki saat kaybettik, değdi mi? Bu kadar söylüyorum ya, değdi mi?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Ama, biz konuşuyoruz bakın.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Değdi mi? Bu kadar. Başka bir şey söylemedim.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Konuşmalar kayıp değil Sayın Tezcan. Konuşmalar kayıp değil, biz konuşmaların olmasını istiyoruz.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Gerginlik sadece süre verilmedikten sonra oldu.

BAŞKAN – Sayın Tezcan, bittiyse Sayın Beştaş’a...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Keşke bunun üzerine konuşsaydık.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Birbirimize saygılı olduğumuz sürece konuşmayı istiyoruz.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, ben herhâlde –yani espri yapayım, bilmiyorum ama- eve gidince “sayın hanım” dersem hanıma, herhâlde hanım beni eve almaz galiba.

Sayın Beştaş, buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Bu gece eve alınmamayı hak ettiniz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Madem öyle bir gerçeği de ifade edeyim, madem yeri geldi bir gerçeği de ifade edeyim.

Arkadaşlar, dün gece iki gibiydi, mesaj geldi, hanım dedi ki: “Çok kar yağıyor, yollar kapalı.”

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sen devam et.

BAŞKAN – Sorun yok, devam edin lütfen.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan, bu gece eşinizden yanayım, gerçi ben her zaman kadınlardan yanayım.

BAŞKAN – Evet, doğru.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Neden? Çünkü, sizin tutumunuz sebebiyle iki saattir gerekli olmayan bir tartışma yürütüyoruz, hatta ben bir adım daha ileri gideyim, buradaki arkadaşlar görmüş olabilir, oradakiler de, ben sırf zaman kaybetmemek için, o üsluba gireceğini tahmin ettiğim için el işaretiyle –biliyorlar yani eğer kabul etmezlerse burada yüzlerce tanık var- hani iki dakika bir... Çünkü hem okuyorum bu arada HSYK olduğu için hem de söz istiyorum, böyle yapıyor “Hayır, hayır.” yani el hareketi, kameralar umarım bunu gösterir. Ben ısrarla el kaldırdım, yine her zaman olduğu gibi en son sözü bana verdiniz. Şu anda bir, iki madde geçmiş olurduk. Gerçekten çok kötü oldu yani hem zaman kayboldu hem acele ediyorsunuz hem de böyle büyük bir tartışmaya vesile olacak bir şeye imza attınız.

BAŞKAN – Birinci sıraya almışız Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – O yüzden, kesinlikle bu gece eve alınmamanızı destekliyorum.

Diğeri de diğeri partiler söylediği için söylüyorum. Sayın Başkan, 15 Temmuz darbe girişimine ilişkin uzun konuşmalar yapıldı, ben uzun yapmayacağım ama şunu söyleyeyim: Bunu söylemekten asla bıkmayacağız, bıkamayız çünkü şu anda... 15 Temmuz gecesi ben çok iyi hatırlıyorum, şeye gidecektik, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun Abant, bir yerde, sabah yola çıkacaktık, ben gece Adana’dan geldim hatta -Sapanca’ya gidecektik- uçakta telefonu açar açmaz olayı, ne olduğunu öğrendim. Biz 2-3 kişi buradaydık yani birkaç kişi buradaydık. Eve gidene kadar zaten saatlerce zaman kaybettik çünkü yollar falan ve gittikten sonra hemen açıklama hazırlandı Telegram üzerinden, çıkmaya çalıştık, arkadaşlar bizi uyardılar “Provokatif bir ortam var, her şey olabilir, aman!” Ben ve Filiz Kerestecioğlu aynı evde kaldık, çok iyi hatırlıyorum. Dediler ki: “Siz ikiniz çıkmayın çünkü ne olacağını bilmiyoruz, her şey olabilir.” Biz gece sabaha kadar herkes gibi oturduk tabii, şeyin başında işte ne oluyor, ne bitiyor. Sonra, sabah ilk iş Meclise geldik ve diğeri arkadaşları da çağırdık. Hatırlıyorsunuz o 16 Temmuzdaki oturumu, yüksek bir sayıyla orada bulunmaya çalıştık. Eş genel

başkanlarımızın ikisi de şehir dışındaydı, çok iyi hatırlıyorum, uçaklar kalkmadı, bir şey oldu yani bir aksilik oldu ve Diyarbakır’da bir sorun vardı, uçak kalkmadı ve tarihinde ilk kez Sayın Meclis Başkanı defalarca Eş Genel Başkanımız Sayın Demirtaş’ın adını zikrederek -burada bulunan herkes bilir- defalarca kendisini telefonla aradığını, gelemediğini ve teşekkür ettiğini ifade etti. Biz ortak bildiriye imza attık hiçbir tereddüt göstermeden çünkü darbe girişimlerinin ve darbelerin bu ülkeye neler kaybettirdiğini sadece dışarıdan izleyen değil bunun sonuçlarını çok ağır yaşayan bir parti olarak aynı zamanda biliyoruz. Bu nedenle, tutumumuzda hiçbir tartışma yoktu, bugün de yok yani 15 Temmuzla ilgili ama maalesef 15 Temmuz darbe girişiminde kol kola aynı bildiriye imza attığımız ve o Mecliste ortak tutum gösterdiğimiz iktidar partisi sonra darbeyi devam ettirerek Demirtaş’ı içeri aldı, Yüksekdağ’ı içeri aldı, diğer tutuklu arkadaşlarımızı...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Bu sözünüze katılmıyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Katılmayacağınızı biliyorum. Ben devam edeyim, bitiriyorum zaten.

Şu anda 15 Temmuz darbe girişimi bitmiş olabilir ama başka bir darbe partimize karşı devam ediyor, bu da kayıtlara geçsin diye söyledim.

Teşekkür ediyorum.

II.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1504) (Devam)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Komisyon gündemine hâkimdir. Bu çerçevede, madde üzerinde Sayın Zeynel Emre’nin konuşma talebi var.

Sayın Emre, buyurun.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli hazırun; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Anayasa değişikliği teklifinin görüldüğü bu Komisyonda üçüncü kez söz talebinde bulundum. İlk iki sefer talebim çeşitli nedenlerle, işte, kavga çıktı, gündem değişti vesaire oldu kesildi, söz alamadım, üçüncüde söz aldım. Esasında, bir yerde de iyi oldu bugün bu saatte söz almam. Çünkü, Anayasa değişikliği teklifine ilişkin öneri ilk etapta geldiğinde şöyle düşünmüştüm: 316 milletvekilinin burada imzası var, bizim açımızdan “rejim değişikliği” dediğimiz, sizlerin “sistem değişikliği” dediği böylesine Türkiye’nin kaderinin etkileyebilecek bir değişikliği herhâlde aylarca tartışmışsınızdır, bu işin son hâlidir, bundan sonra da belki de bizim söyleyeceklerimiz sadece tarihe not düşmek anlamını taşıyabilir diye düşünmüştüm. Ancak, görülüyor ki her ne kadar imzaları önce toplasınız da sizin de esas itibarıyla metinden sonradan haberiniz oldu ve şu anda metinde neler olup bittiğini ve bu değişikliklerle “Türkiye nereye gidecek?” tartışmasını kendi içinizde de yeni yapıyorsunuz.

Biraz algıda seçicilik olmuş. 21 madde 18’e düştü, düşen maddelere baktığımızda bu değişiklik teklifinin Türkiye’ye verdiği zararlar konusunda herhangi bir duyarlılık göremiyorum ama milletvekillerine, şahıslara olabilecek muhtemel zararları yani yedek milletvekilliği konusu gibi hemen algıda seçicilik olmuş ve o konuda tartışmalar sonucunda metinden çıkarılmış. Tabii “Bunun ne önemi var?” desek aslında çok büyük, kapsamlı bir değişiklik değil, çok büyük bir önemi yok. Ancak, bizim bu teklife ilişkin bugün aslında hem bugünkü tartışmalar hem daha önceki Komisyon tartışmaları...

Şunu söylemek lazım en başta: Ülkelerin yönetim şekilleri ülkelerin kültürlerine göre, birikimlerine göre, tarihî geçmişlerine göre oluşur. Yani “Biz elli yıl başkanlık sistemiyle yönetildik, şimdi parlamenter demokrasiye geçelim, biraz da böyle yönetelim ülkeyi.” diyen başka bir ülke çıkmamıştır. Böyle sistem değişikliğine giden devlet geleneği olan bir ülke yoktur. Bu değişiklik teklifiyle birlikte kuvvetler ayrılığı tamamen ortadan kalkıyor. Belki ideal değildi, tamamen kuvvetler birliğine dayalı bir sistem kurulacak ve hukuk literatüründe kuvvetler birliğini esas alan anayasalara da “sahte anayasa”, “görünürde anayasa”, aslında, “tuzak anayasa” denildiğini de biliyoruz. Bu hâliyle bu değişiklik geçerse Türkiye’de aslında anayasa olmadığını da yaşayarak göreceğiz.

Bakın, değerli arkadaşlar, şimdi, Anayasa değişikliği 178 maddenin bu hâliyle 18’ine ilişkin. Yani, bu tartışmaların başladığı noktada fiili bir durum var, nedir bu fiili durum? Fiili durum “Mevcut Anayasa’nın bazı hükümlerine biz uyamıyoruz, buna uymamız lazım ama uyamıyoruz, dolayısıyla Anayasa’yı bize uyduralım.” Peki, bu değişiklik teklifinde Anayasa değişikliğinin nasıl oylanacağına ilişkin hüküm olduğu yerde duruyor. Bu oylamanın yapılacağı yerde, Genel Kurulda hepimiz biliyoruz ki daha önceki Anayasa değişikliklerinde yaptığımız gibi gizli oylamaya uymayacaksınız. Yine, koca koca bakanlar dahi verdiği oyları göstererek geçecek ve notlar alınacak, aynı şekilde teslim edilecek, kimin ne oy verdiği de anlaşılacak. Şayet, emin olun arkadaşlar, bu Anayasa değişikliği Anayasa’ya uygun gerçekleşse zaten 330’un altında kalacak. Bütün bu tartışmaların, sizin kendi içinizde Mecliste yapılan tartışmaların ortaya çıkardığı gerçek bu.

Şimdi, sürekli 12 Eylül 2010 referandumundan bahsedildi. “Tarihten dersler çıkarmak lazım.” denildi. Tabii, çok yeni, altı yıl öncesinde gerçekleşen bir değişiklik. O zamana giderken Türkiye’deki siyasi atmosferi, yaşanan tartışmaları düşünüyorum. Biz Parlamentoda değiliz, milletvekili değiliz televizyonda izliyorum. Adalet ve Kalkınma Partisinin grup toplantısı, o zamanki Genel Başkan, Başbakan Tayyip Erdoğan konuşurken gözyaşlarına hâkim olamadı, ağlamaya başladı. Devamında da gördük ki onun etkisiyle bakanlar, başbakan yardımcıları, milletvekillerinin bir kısmı da gözyaşlarını tutamadı. Neydi bu kadar duygusallaştıran? Açıkçası merak ettim, İnternet’e girdim, maddelere tek tek baktım. Şimdi, “Türkiye 12 Eylül’ün acılarından kurtulacak.” dendi. “Türkiye 12 Eylül darbe anayasasından kurtulacak.” dendi. Aslında orada da mevcut Anayasa’nın 25-26 maddesinde değişiklik öngörülüyordu, 2 madde dışındaki diğer maddelere ilişkin belki de Parlamentodaki bütün gruplar buna “evet” diyebilecekti ancak “Bu paket, bu paketi ayıramayız, bunu böyle oyluyorsanız, kabul ediyorsanız kabul edin.” dediniz, onun dışında ayrılmadı. Bakın, orada ne vardı? Orada, mesela, 12 Eylül darbe anayasasıyla uzaktan yakından ilgisi olmayan, vergi borcu nedeniyle yurt dışına çıkamayan vatandaşların bu sorununun çözümüne yönelik madde vardı özetleriyle. O günün şartlarında şöyle bir pragmatik bir yaklaşımı vardı bunun: “Birkaç yüz bin, borcu nedeniyle yurt dışına çıkamayan vatandaş var, aileleriyle birlikte birkaç milyon oy yapar, sadece bu nedenle dahi olsa bile buna oy verirler.”

Nihayetinde “Türkiye darbeleri yapan, darbeleri gerçekleştiren darbecileri yargılayacak.” dendi, algı buydu, gerçek ne oldu burada? 90 yaşın üzerindeki, GATA’da tedavi olan 2 emekli general yargılandı ve o yargılamalardan da kamuoyunu tatmin edici bir şey çıkmadı. Şimdi, bugün Türkiye’nin içinde bulunduğu çıkmazın en büyük sebebi, gerçekler ile gerçekler üzerine kurgulanan bir siyasi atmosfer yok, tamamen algılar üzerinde gidiyor. Bundan sonraki dönem içinde bu teklif şayet aşağıdan, Genel Kuruldan geçerse meydanlara indiğinizde şöyle anlatacağız, diyeceksiniz ki: “Türkiye özgürleşecek, demokratikleşecek. Türkiye istikrara kavuşacak. Türkiye’de âdeta bahar açacak.” Söylüyor bakanlarınız falan. “Türkiye başka bir ülke olacak.” diyeceksiniz. TRT, şayet şu anda herkesin vergisiyle yayın yapan, Anayasa’da yer aldığı gibi devletin televizyonuysa ve bu Anayasa değişikliği teklifinde...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, uğultuyu keselim, Sayın Emre’yi dinleyelim lütfen.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Bakan, çok basit bir şey söylüyorsunuz: Bu Anayasa değişikliği teklifi şayet aşağıda, Genel Kuruldan geçerse ve bunun propaganda kısmı başladığında her gün birer saat her siyasi partiden temsilcinin, birer milletvekilinin katılımıyla kampanyanın sonuna kadar program yapılırsa bu reddolur, doğrusunu yanlısını vatandaş anlar. Buna müsaade edecek misiniz arkadaşlar? Hadi siz aldığınız oy kadar konuşun, siz kırk dokuz dakika konuşun, biz yirmi beş dakika konuşalım. Emin olun, iki aylık bu dönem içerisinde bu propaganda imkânı bir nebze eşitlense bunu vatandaş yüzde 60-70’le zaten reddeder. Şimdi, diyeceksiniz ki: “Efendim, madem vatandaşın oyuyla bu sonuçlar belli olacak, ne sizin bu endişeniz?” Endişemiz şu değerli arkadaşlar: Türkiye’de sağlıklı bir seçim atmosferi yok, OHAL dönemiyle yönetiliyoruz. Şu anda Türkiye’de gerçek anlamda basın özgürlüğünden bahsedemeyiz. Artık bu tip şeyler çok basit ölçülüyor. Muhalefetin sesini duyurduğu, derdini anlattığı ya da bir medya ölçümü yapıldığında iktidar partisinin yer bulduğu, zaman bulduğu vakit ile muhalefetinkini kıyaslandığında ortaya çıkan bir gerçek var: Burada manipüle edilen seçimleri yaşıyoruz. Bundan sonraki bu değişiklikte birlikte şunu görüyoruz, vatandaşımıza biz anlatacağız: Türkiye’de kuvvetler ayrılığı sistemi, evet, ideal değildi, eksikleri vardı, demokrasinin eksikleri vardı ama şayet bu teklif yasalarsa Türkiye geri dönülmez bir karanlığa hızla koşmaya başlayacak ve Türkiye’de bir daha demokratik sistemden, demokratik seçimlerden bahsedilemeyecek. Türkiye otoriter, dünyadan dışlanmış ve hızla çöküş yaşayan bir ülke hâline gelecek. Dolayısıyla, belki bugün bu teklifin görüşüldüğü Komisyonda özellikle oylamaların da açık olmasıyla birlikte gerekli refleksi gösteremeyeceksiniz ancak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – ...Genel Kurula kadar, en azından sizlerin vicdanlarına hitap edebileceğimize inanıyorum; en azından değişiklik yapacağınızı, bu teklifi geri çekeceğinizi umuyorum diyorum, çok da fazla uzatmak istemiyorum.

Teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN – Sayın Emre, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, söz sırası Sayın İbrahim Özdiş’te.

Buyurun Sayın Özdiş.

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Cumhuriyet tarihinin sanırım en sıkıntılı, en bunalımlı, yarın ne olacağını, neyle karşılaşacağımızı bilemediğimiz, öngöremediğimiz bir döneminden geçiyoruz. İşte, böyle bir dönemde ulusumuzu, 78 milyon insanımızı, hepimizin yaşam biçimini çok derinden etkileyecek olan, cumhuriyet tarihinde değiştirilmesi önerilen maddeleri itibarıyla bir örneğini görmediğimiz, Anayasa’nın kimi maddelerinin değiştirilmesi için bir araya gelmiş bulunuyoruz.

Değerli milletvekilleri, Komisyon toplantısının başladığı günden bugüne kadar gerek geneli üzerinde gerek maddeler üzerinde yapılan değerlendirmelerde değişikliklerle ilgili hemen her şey özellikle muhalefet partileri temsilcileri tarafından söylendi. Çok somut olarak ortaya konuldu ki yapılan Anayasa değişikliği kuvvetler birliğine dayalı bir tek adam ya da daha bilimsel tanımıyla bir diktatörlük dayatmasıdır yani rejim değişikliğidir. Maalesef, bu ülkenin Adalet Bakanı da çıkmış diyor ki: “Bu Anayasa değişikliği kuvvetler ayrılığını tam anlamıyla oluşturacaktır.” Adalet Bakanının bu ifadesi karşısında diyecek kelime bulmakta maalesef güçlük çekiyorum. O kadar ki “yalan” kelimesi bile az kalır.

Bu ülkenin çok değerli hukukçuları “Yapmayın, etmeyin, bu güzel ülkeye kıymayın.” diye kendilerini paralıyorlar. Mesela, Profesör Doktor Necmi Yüzbaşıoğlu: “Teklif, Sayın Tayyip Erdoğan’a göre kurgulanmış bir sistemdir. Cumhurbaşkanlığı sistemi diye bir sistem yoktur.” Yine, büyük hukuk adamı Avukat Turgut Kazan: “Bütün yetkilerin saraya teslim edileceği bir sistem; böyle bir sistem korku imparatorluğudur, karanlık bir döneme geçiştir. Getirilen bu sistem padişahlıktır.” Yani, dayatılan böylesine bir garabet sistem.

Değerli milletvekilleri, ülke yangın yerine dönmüş, terör, ülkenin dört bir yanında hiçbir engelle karşılaşmadan elini kolunu sallayarak gezer, polis, sivil, asker, yabancı büyükelçi, önüne geleni vururken halkın hiç derdi kalmamış da Anayasa değişikliğini mi beklemektedir? Millet aş ve iş derdinde, yarın nerede, nasıl bir terör olayıyla karşılaşacağı kuşkusu içindeyken bu tek adam iktidarını isteyenlerin yangından mal kaçırma telaşı neyin nesidir?

Birlik ve beraberliğe en çok ihtiyaç duyduğumuz bugünlerde, Anayasa değişikliğinde dolayısıyla rejim değişikliğinde ısrarcı olmak, bölünmeleri, toplumsal düşmanlıkları artıracaktır. Kaldı ki “Siyasal düzen yani rejim değişikliği çabaları, dünyanın her yerinde, en barışçıl dönemlerde dahi gerilim yaratır.” diye hukuk adamları söylüyor.

Bu ülkenin masum insanları, sürekli bedel ödüyor. Bu, neyin bedelidir değerli arkadaşlar? Bu, ülkede maalesef ne zamandır devlet yok, jurnalcilik almış başını gidiyor; hâkim hâkimi tutukluyor, savcı savcıyı kelepçeliyor, polis polisi enseliyor. Hâkim, karı koca hâkim-savcıya tutuklama veriyor, daha sonra görevlilere “Bu kişileri kameraların olmadığı yere götürün, ben geleceğim.” diyor ve gidiyor. Birbirlerinin boynuna sarılıp ağlıyorlar. Hâkim, tutukladığı karı koca hâkim-savcıya “Biliyorum, tutuklanmayı gerektiren hiçbir suçunuz yok ancak benim de çoluk çocuğum var. Bu kararı vermek zorundayım.” diyor.

İşte, maalesef, değerli milletvekilleri, yıkılmakta olan bir devletin bedelidir bu. Süreçlerin, açılımların, paralellerin, kumpasların, ihanetlerin bedelini ödüyor. Neredeyse her gün tabutta giden kınalı kuzularımız, polisimiz, sivil yurttaşlarımız, egosuna yenilip güzelim ülkemizi kanlı Orta Doğu bataklığına durup dururken sokağın ödediği bedel budur maalesef. Hep de bu bedeli her zaman olduğu gibi gariban halk çocukları ödüyor. Bu durum, kimin elinin kimin cebinde olduğu belli olmayan, tam bir Orta Doğululaşmanın fotoğrafıdır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın kuvvetler ayrılığına yani yasama, yürütme, yargı erklerinin denetim-denge içindeki ayrılığına dayandığı, başta bu Anayasa sayesinde Kasımpaşa’dan Çankaya’ya gelen Cumhurbaşkanı Erdoğan olmak üzere hiç kimse inkâr edemez. Böyleyse ne oldu da milletin egemenlik hakkını kullanma yetkisi, Türkiye Büyük Millet Meclisinden alınıp tek adama verilmektedir?

Anımsayalım, Erdoğan, memleketi Rize’de “Demokrasi bizim için hedefe giden yolda amaç değil, araçtır.”, Başbakan Yıldırım, Sayın Devlet Bahçeli’yle anlaştıklarını açıklarken de gerekçe olarak “İstikrar ve huzur temin etmek.” dedi. Bu söylenenlerden anlıyoruz ki Tayyip Erdoğan’ın on dört yıldır yönettiği bu ülkede hâlâ istikrar ve huzur sağlanamamış. Bu, yönetememenin, iflasın, çürümüşlüğü, Başbakanın ve Cumhurbaşkanının ağzından itirafıdır. Eğer bir ülkede birinci adam demokrasiyi amaç değil, araç olarak görüp içselleştirmemişse vay o ülkenin başına geleceklere. Tam da bugün maalesef bunları yaşıyoruz.

Değerli arkadaşlar, Türkiye’de tek bir vesayet vardır, o da Tayyip Erdoğan vesayetidir. Bu vesayet kalkmadıkça Türkiye’nin hiçbir sorunu çözülemez. Kendisini dokunulmaz gören, aksine herkese dokunma hakkını kendisinde bulan bir kişi, ülkeyi yönettiği sürece, o ülkenin siyasal açıdan, sosyal açıdan ve ekonomik açıdan toparlanma olasılığı sıfırdır. Kendini ülkenin tek sahibi, tek akıllısı, tek yurtseveri, tek lideri gören ve hepimize “Ben sizin efendinizim. Hepinizin yerine en doğrusunu

düşünürüm. Bu durumu yasal bir statüye kavuşturalım.” diyen bir adama “Zaten bizim aklımız fikrimiz yok; bizim onurumuz, haysiyetimiz yok, al sen, tek başına bizi yönet. Bütün yetki de, bütün güç de sende olsun.” demek ki dayatılan da budur değerli arkadaşlar.

Sayın milletvekilleri, aslında herkes her şeyin farkında. Bunları AKP’li arkadaşlara söylüyorum. Ülkenin gidişatının felaket olduğunu bildikleri hâlde, Sayın Erdoğan’a “Yanlış yapıyorsun.” demiyorlar, sırf koltuklarını koruyabilmek için böyle davranıyorlar. Kendi çıkarınız uğruna bir ülkenin felakete sürüklenmesine göz göre göre maalesef ortak oluyorsunuz. Koltuklarınızı korumak için hem Erdoğan’ı hem de ülkeyi felakete sürüklüyorsunuz. Bitmiş tükenmiş bir ülkede o koltukların size ne faydası olacak? Ülke var olmadıktan sonra siz nasıl var olacaksınız ki? Dediğim gibi, garabet olan, koca bir ülkede Erdoğan’a “Ya, bir dakika, senin amacın ne? Böyle yaparak nereye varmak istiyorsun? Ülkeyi de kendini de zora sokan politikalar dayatıyorsun.” sorularını soracak, açıklama isteyecek kimsenin kalmamış olması maalesef, özellikle AKP içerisinde, ki biz ana muhalefet partisi olarak uyarılarımızı her zaman yaptık ve yapıyoruz.

Değerli arkadaşlar, gelişmiş toplumlar bir arada yaşamanın formülünü bulmuşlar. Bu formülü de güçlü bir anayasa ve bağımsız bir yargıyla teminat altına almışlar çünkü herkesin fikriyle katkı sunduğu değil de bir kimsenin üstünlük kurmaya çalıştığı ülkelerde kaos, çatışma, kavgalar maalesef bitmiyor. Bitmiyor çünkü...

BAŞKAN – Sayın Özdiş, toparlar mısınız lütfen.

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) –...kimse kimseye boyun eğmiyor, kimse kimsenin yaşam tarzını dayatmayla kabul etmiyor. Bu tür kavgalar ilelebet sürüp gidiyor. İnsanlar baskıyla, o baskının neden olduğu korkuyla belki bir süre sinerler ama teslim olmazlar. “Herkesi hapse tıkacağız, herkesi sindireceğiz, herkese bizim doğrularımızı kabul ettireceğiz. Sonra ortalık güllük gülistanlık olacak.” diye düşünüyorsanız, düşünüyorsa gerçekten yanılıyorsunuz, yanılıyor. Bu yolla sorunlarını çözmüş, buradan refaha, huzura kavuşmuş tek bir ülke gösteremezsiniz.

Genel Kuruldaki oylamada aklın, vicdanın galip geleceği ve bu tasarının ret alacağına inancımı belirtiyor, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın arkadaşlar, Sayın Özdiş’e teşekkür ediyorum.

Konuşma sırası Sayın Burcu Çelik’te.

Sayın Çelik, buyurun.

BURCU ÇELİK (Muş) – Teşekkürler Başkan.

Değerli arkadaşlar, bildiğiniz gibi, bugün asgari ücret rakamı açıklandı. Gerçekten, açıklanan rakam burada konuştuğumuz her şeyi anlamsızlaştırıyor. Geçen yine Komisyonunda yaptığım konuşmada “Cumhurbaşkanının pozisyonunun düzenlenmesi hâlihazırdaki çözülmemiş sorunlarımızdan daha mı öncelikli?” diye sormuştum. Şimdi tekrar bakıyorum, 1.404 TL olan asgari ücretle insanlar nasıl geçinecekler? Biliyorsunuz, ülkemizdeki çalışan nüfusun yüzde 42’si, bugün asgari ücretle geçinmek durumunda. Bu orana göre, çalışma hayatında olan her 2 kişiden 1’i bugünkü haberi bekliyordu. Yüzde 42’lik oran Avrupa ülkelerindeki rakamla kıyaslandığında 2 katından daha fazladır. Sonra da düşünüyorum, nasıl oluyor da böyle bir durumda Avrupa bizi kısıyor, gerçekten anlam veremiyorum. Açlık sınırının 1.400 TL olduğu ülkemizde, çalışanlara 1.404 TL asgari ücret vermek en son Cumhurbaşkanının yaptığı açıklamadaki “OECD ülkeleri içerisindeki yüksek gelir grupları arasına girdik.” sözüyle nasıl bağdaşabilir? Bugün bu gelişme bize tekrar gösterdi ki Meclisin zaman kaybetmeden, öncelikli gündemlerine geri dönmesi ve halkın asıl gündemleriyle meşgul olması gerekir.

Değerli arkadaşlar, görünen odur ki iki siyasi parti, 2010 senesinden sonraki, tırnak içinde söylemek isterim, büyük reform çalışmasını yapmaya meyletmiştir. Bu yüzden, 2010 Anayasa değişikliğinden sonra neler yaşandığını kısaca hatırlatmak gerekir. Biliyorsunuz, 2010 Anayasa değişikliğinden sonra büyük bir siyasal değişim sağlanmaya çalışıldı. Ne yazık ki bu 2010 değişim süreci, biçimsel ve göstermelik bir değişimden öteye gidemedi. Bu değişiklik sadece yasama ve yürütme ilişkilerini yeniden düzenleyen bir değişiklik değildi. Bu değişiklikle parlamenter sistemden çıkış ve mevcut ilişkilerin yeniden yorumlanması söz konusu oldu. Şimdi burada tartışırken hep Cumhurbaşkanı ve yetkileri üzerinden bir tartışmaya giriyoruz. Bizlerin de üyesi olduğumuz, “halk iradesinin yaşam bulduğu” dediğimiz Türkiye Büyük Millet Meclisine gerçekten gereken saygıyı gösteriyor muyuz diye sormak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, önümüzdeki teklifte Parlamentonun çok açık işlevsiz hâle getirildiğini görebiliyoruz. 15 Temmuzda TBMM'nin yani bizim bombaların hedefi olmuş olmamız bir rastlantı değildir. O gün aslında halk iradesi bombalanmıştır. O gün bombalarla yaralanan halk iradesi bugün bu teklifte tekrar ve daha derinden bir yara almaktadır. Bugün sadece krizlerin, koalisyonların artık olmayacağı gibi basit gerekçelerle yüz yıllık yönetsel bir geçmişi kenara itmeye çalışıyorsunuz. Yani, kusura bakmayın ama daha metnin içeriğinin ne olduğunu bilmeden imza atarak kendimize, temsil ettiğimiz yere, halkların mücadelesiyle bağımsızlığını kazanmış Meclise haksızlık ettiğimizi düşünüyorum değerli arkadaşlar. Bence sadece Cumhurbaşkanının pozisyonuna odaklanmış bir çalışma eksik ve haksızdır.

Değerli arkadaşlar, Parlamento kurumsal olarak sadece yasama görevini yerine getirdiğimiz kurum olarak adlandırılrsa da tek işlevimiz kanun yapmak değildir. 1867 yılında İngiliz Avam Kamarasını esas alan klasik yapıtında Bagehot, Meclisin işlevini seçme, ifade edicilik, öğretme, bilgi edinme ve yasama olarak sıralamıştır. Bugünkü siyasi yapının içerisinde temsil, siyasal gözetim, farklı makamlara seçim ve atama işlemleri, kendi çalışma usullerine ilişkin özerk düzenleme yapma, iç ya da dış siyaset hakkında karar alma Parlamentonun görevleri arasındadır. Bunlarla beraber, Hükûmete yönelik güven oylamasının yapılmasıyla da aslında Parlamento bir denetleme görevini yerine getiren kurumdur. Bunları konuşurken, Meclisin sadece milli iradenin temsiliyetiyle tanımlanması da Meclisi sınırlandıran bir durum oluşturmaktadır. AKP hükûmetlerinde çoğunluğa mutlak itaat algısı yaratılması da yine TBMM'nin kurumsal temsiliyetini zayıflatmıştır. Bu sebeple, Parlamentonun özellikle bizim gibi farklılıkların bir arada yaşadığı ülkeler için yönetsel anlamda önemli bir katkısı olması beklenir. Meclisin sadece onaylama yani noterlik makamı gibi olan görüntüsünden çıkarılarak Parlamentonun saygın yerine kavuşturulması gerekir.

Parlamenter sistemin olumlu veya olumsuz taraflarını tam olarak tartışmadığımızdan, konuşmama parlamenter sistemle başlamak istedim. Ne yazık ki bugün parlamenter sistemin eksiklikleri nelerdir, acaba herhangi bir değişiklikte beraber mevcut sistemi daha iyi bir yere getirebilir miyiz demeden, eskisiyle hiç alakası olmayan, yönetsel anlamda hiç tecrübemizin olmadığı, yepyeni, radikal bir sistemi getirmek istiyorsunuz. Bu yeni sistem, dünyadaki mevcut örnekleriyle karşılaştırıldığında tek kişilik bir iradeyi ülkenin bütün iradesi hâline dönüştürecek tehlikeli bir sistemdir arkadaşlar.

Sürekli söyledim, tekrar söylüyorum: Bu tehlike, kişilerden bağımsızdır. Parlamenter sistemden, önümüzdeki teklife benzer, yakın başkanlık sistemine geçen ülkelerden size örnek vermek istiyorum değerli arkadaşlar. Şimdi örnek vereceğim ülkeleri duyduğunuz zaman nasıl olur da bizi bu ülkelerle kıyaslıyorsunuz diyebilirsiniz fakat önemle belirtmek isterim ki bu ülkelerdeki sistem değiştirmedeki nedenler ile Türkiye'deki sistem değiştirmedeki nedenler birbirine gerçekten oldukça yakın.

Zimbabve. Lütfen değerli arkadaşlar, burayı dinleyin, nasıl değişiklik olmuş ve sonuç nereye gitmiş, hepimiz çok iyi göreceksiniz. Robert Mugabe'nin 1980'den 1987'ye kadar Başbakan olarak yönettiği Zimbabve, o yıl yapılan bir anayasa değişikliğiyle başkanlık sistemine geçmiştir. O yıla kadar sembolik olan Cumhurbaşkanlığı makamı ise kaldırılmıştır. İngiltere'deki Kent Üniversitesi Hukuk Fakültesi akademisyeni Alex Magaisa ülkedeki başkanlık sistemine geçişin nedenini -çok önemli burası- gücün merkezileştirilmesi arzusu olarak gösteriyor. Arkadaşlar, Magaisa'nın konuyla ilgili açıklaması da gerçekten çok önemli, diyor ki: "Mugabe, parlamenter sistemde mutlu değildi. Daha fazla güce ve kontrole sahip olacağı bir başkanlık rejimi istiyordu. Bu sistemle Parlamento zayıflatıldı." Şöyle devam ediyor: "Parlamenter sistem daha iyiydi çünkü o zaman Başbakan Parlamentonun bir üyesiydi, Parlamente'ye gitmesi ve kendisine yöneltilen soruları yanıtlaması gerekiyordu. Başkanlık sisteminde ise başkanın Parlamente'ye hesap vermesi gerekmiyor." demiştir.

Yine, aynı kişi, aslında Türkiye'yi yakından takip ettiğini belirterek şöyle söylüyor: "Eğer Türkiye gerekli denge ve denetleme mekanizmaları olmadan başkanlık sistemine geçerse bir diktatörlüğe dönüşür." Parlamenter sistemden başkanlık sistemine demokratik yollarla geçen 3 ülke olan Malavi, Gana ve Zimbabve'de diktatörlük dönemlerinin yaşanması tesadüf değildir değerli arkadaşlar. Başkanlık sistemine geçecek ülkelerin gerekli denge ve denetleme mekanizmaları konusunda çok çok dikkatli olması lazım. Önümüzdeki teklife bakıyoruz -yaptığım ilk konuşmada detaylı anlattım- bu teklifte denge ve denetlemeye ilişkin hiçbir düzenleme yok.

Parlamentonun da önemli güçleri olmalı. Başkan, Parlamente'ye katılmak ve parlamenterlerden gelecek soruları yanıtlamak zorunda olmalı. Aksi takdirde, yasama da, yargı da darbe alır.

Yine bir ülke; Gana. Bildiğiniz üzere, parlamenter sistemden başkanlık sistemine geçen bir diğer ülke de Gana'ydı. 1957'de kurulan ve parlamenter sistemle yönetilen Gana'da -çok önemli, değerli arkadaşlar, biz bunları muhtemelen yaşayacağız eğer bu teklif geçerse- Başbakan Kwame 1960'ta bir referandumla ülkesini başkanlık sistemine geçirmiş. Gana'nın ilk Başkanı da yine aynı kişi olmuş, Kwame olmuş. O dönemde Kwame'nin sekreteri Bapru Asante "Kwame, ülkenin kuruluşunda parlamenter sistemle ülkenin yönetilebileceğini düşünüyordu fakat kafasında hızlı bir gelişme hamlesi fikri vardı."

BAŞKAN – Sayın Çelik, bir saniye.

Toparlar mısınız lütfen.

BURCU ÇELİK (Muş) – "Bunun için en iyi yönetimin, gücü başkanlıkta toplamak olduğunu düşündü, bugünkü gibi. Başkanlığın ekonomik ve sosyal ilerleme için kritik olduğunu düşünüyordu." Başkanlık sistemine geçişin ardından, ülkede kendisininin dışında tüm partilerin yasaklanmasına yönelik teklifini halk oyuna sundu değerli arkadaşlar, yaptığı ilk iş bu oldu. Gana'da muhalefet partileri referandumda yüzde 99 oyla yasa dışı ilan edildi. Bu yüzden, başkanlığa geçişteki tek neden, ülkenin gelişimini sağlamak mıydı gerçekten? Asante'nin buna verdiği cevap çok net: "Evet, başka ne olabilir ki? Bir diktatör olmak istediği için bunu yaptığını söyleyenler var ama neden diktatör olmak istesin, ne yapmak için? Hızlı bir gelişme sağlamak için başkanlığa geçmek istedi. Ona diktatör diyebilmek için elindeki yetkiyi nasıl kullandığına bakmak lazım. Kwame, diktatör değil, hızlı değişim isteyen bir liderdi." diyor değerli arkadaşlar.

Şimdi, bugün yine örneklerini sergilediğimiz en temel sorunumuz birbirimizi dinlemiyor olmamızdır.

BAŞKAN – Sayın Çelik, toparlar mısınız?

BURCU ÇELİK (Muş) – Toparlıyorum Başkan.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ediyorum.

BURCU ÇELİK (Muş) – Tam da bunu söylüyordum değerli arkadaşlar. Krizlerle ilgili hep koalisyonları sebep gösteriyoruz. Aslında, koalisyon hükümetlerinin olması ülkeyi krize sokmaz. Birbirini dinlememek, aynı şeyi düşünmeyen insanların birbirine tahammül edememesi ülkeyi krize sokar. Bugün birbirimizi dinlesek, insan hak ve özgürlükleri temelinde yurttaşların refahını gözeten bir sistem kurmaya çalışsak her şey daha kolay olacaktır.

Değerli arkadaşlar, Anayasa değişikliğinin genel gerekçesinde ne yazık ki demokrasinin temel değerleri olan özgürlük, eşitlik, kardeşlik, adalet, temsil adaleti, sosyal adalet ve hiçbir kavrama bir kere bile yer verilmemektedir. Demokratik Hükümetin hayata geçirilmesi için elzem olan temsil ve siyasi katılımı muhalefetin güçlendirilmesine hiçbir atıfta bulunulmadığı gibi, 1961 Anayasası döneminde yasama kuvvetinin zayıflatılmış olduğu gibi, hiçbir bilimsel araştırma ve bulguya dayanmayan bir sav ileri sürülmektedir değerli arkadaşlar.

Başkan “Toparlar mısınız.” dediği için ben kırmayacağım, kısa tutacağım ama son olarak şunu söylemek isterim değerli arkadaşlar: Bu teklifin ülkemizdeki şu andaki kaos ortamına, insan haklarının bu kadar açık ihlal edildiği bir sürece asla derman olmayacağını, çözüm olmayacağını belirtmek isterim. Bu sebeplerle, bütün milletvekili arkadaşlarımızı yarın siyasi hayatlarında kara bir lekeye sebep olacak bu değişiklik teklifinden vazgeçmeye ve bu ülkenin ihtiyacı olan, demokrasinin temel değerleri olan özgürlük, eşitlik, kardeşlik, adalet, temsil adaleti, sosyal adalet gibi gerekçeleri içeren, halklarımızın ihtiyacını karşılayacak olan anayasayı yeniden inşa etmeye davet ediyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Çelik, teşekkür ediyorum.

BURCU ÇELİK (Muş) – Rica ederim.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, konuşma sırası Sayın Zeynep Altıok’ta.

Buyurun Sayın Altıok.

ZEYNEP ALTIOK (İzmir) – Teşekkürler.

Sayın Başkan, Komisyon üyeleri ve katılımcı milletvekilleri; günlerdir burada ülkemizin en önemli gündemini oluşturan çağdaş, laik, demokratik Türkiye Cumhuriyeti’nin ve yurttaşlarının, en önemlisi genç kuşakların geleceğini belirleyecek bir değişikliği tartışmıyoruz. Bu Komisyonda değişikliğe neden ihtiyaç olduğunu izah etmenizi, bizi ikna edecek somut veriler, nasıl daha iyi olacağına dair bilimsel çalışmalar, örnekler sunmanızı bekliyor ve biz de neden karşı olduğumuzu anlatabilmek, benzer şekilde somut veriler ve bilgilerle itirazımızı temellendiren düşüncelerimizi paylaşmak istiyoruz ancak iktidarın, ne yazık ki mevcut sorunlara Parlamento çatısı altında tüm mekanizmaları olması gerektiği gibi akla, adalete ve vicdana dayalı bir sistemle çalıştırarak çözüm üretmek yerine, sözde bir “ileri demokrasi” vitesine takmış, tam gaz bir yeni Türkiye inşasına doğru keskin virajlar alarak bizi zamana karşı yarıştırdığı günlerdeyiz. Bunu neden söylüyorum? Günlerdir devam eden tartışmaları üzümlük ve hayretle izliyorum. Burada muhalefet milletvekillerinin söz hakkı da ülkemizin demokrasisi gibi gasbediliyor. “Çoğunluğun dediği olur.” konforuyla süre, konuşmacı sayısı, yeterlik belli bir akışa ve otomatik bağlanmış şekilde yönetiliyor. Ülke yönetilmiyor ama Komisyon bilinçli bir yöntemle yönetiliyor. Fikirlerimiz anlatılırken Komisyon üyeleriniz kabuklu fıstık yiyor, sohbet ediyor, kimse kimsenin ne dediğini önemsemiyor, dinlemiyor. Eğer yazlık sinema lakaytlığında değilse, maç taraftarı holigancılığında “Liderimiz, Anayasa’mız, bizim iktidarımız.” tutumuyla düşünmeden haykırıyorsunuz.

Sayın milletvekilleri, lütfen, bir an için sadece vicdanlarınıza emanet olun, neden buradayım diye düşünün. Mensubu olduğum partinin tüm demokratik kazanımlarını tehdit eden, benim çocuğumun da geleceğini bilinmeze götürecek bir tek adam ülkesine, yeni bir Türkiye tanımına, bir rejim değişikliğine gerçekten ihtiyacımız var mı diye düşünün. Eğer temel amaç, mezhepçi ve ideolojik bir dönüşüm, bir karşı devrim değilse, neden onlarca teklife, girişime rağmen Parlamento çözüm aramaya çalışmaz? Ülkemizin temel sorunlarının tamamı çözümsüzlük kısılcımdayken bu Parlamento neden çözüm üretemez, neden bütün önergeler reddedilir ve her şey askıya alınarak “Başkanlık da başkanlık.” diye burada bunca kıymetli akıl, emek zamana hapsolür?

Bugün Türkiye on dört yıllık ağır bir yıkımın altında can çekiyor. Ülkenin her köşesinde bombalar patlatılıyor, evlatlarımız, kardeşlerimiz, canlarımız ölüyor, öldürülüyor. Derin bir ötekileştirme, ayrıştırma diliyle, zaten var olan sorunlar kritik eşiğe evriliyor. Körüklenen büyük nefret, tarihte olduğu gibi can alacak diye yüreğimiz ağzımızda. Maraş katliamının, Roboski'nin yıl dönümünde Komisyondaydık. Adaletsiz kalmış, yüzleşilmemiş sayısız acısı var bu ülkenin. Daha yeni bir video ve çeşitli fotoğraflar yayımlandı, “Askerlerimiz IŞİD vahşileri tarafından acımasızca katledildi.” deniyor. Peki, askerlerimizle ilgili, soru soran da diyemeyeceğim, soru sormaya teşebbüs eden gazeteciye Hükümet sözcüsü ve Başbakan Yardımcısı nasıl olup da “Herkes ayağını denk alsın.” diyebiliyor? Burada, bu Komisyonda da gündeme getiren vekillerimiz oldu. Komisyonun laf kalabalıkçı çığırkan görevli vekilleri “Türk askerine nasıl böyle dersiniz?” diye işi yaygaraya boğarak provokatif üslupla “Türk askerini karalayamazsınız.” diye oturduğu yerden bağıyor.

Yüreklr soğuk; biz yakanlardan değil, yananlardanız Sayın Başkan, elbette soracağız, ayağımızı denk almadan sormak, bizim askerimize, insanımıza ve insanlığa karşı görevimizdir, vicdanı olan sorar. Bu, askeri itibarsızlaştırmak değil, aksine askeri sahiplenmektir. Bu çocuklar orada sizin yanlış dış politikalarınız yüzünden bizim hiç işimiz olmayan bir savaşta can veriyorlar. TSK'dan ses yok, Hükümetten ses yok, medya sus pus, ses çıktığında da medyaya, sorana, hissedene gözdağı var; yokmuş gibi, olmamış gibi davranıyor koça koça adamlar. Biz daha kayıp askerlerimizin akıbetini bilmiyoruz, Anayasa mı yapacağız?

Bu ülkenin can güvenliği ve hukuk sorunu var. Geçmişteki katliamlarla hesaplaşmak için mekanizmalar kurmak da on dört yıl boyunca mutlak egemen bir iktidarın görevleri arasındayken, özellikle sindiremediğiniz 7 Haziran yenilgisinin ardından yeni ölümlere çanak tutunuz, olanak sağladınız. 7 Haziran seçimlerinden iki gün önce Diyarbakır'da HDP mitingine düzenlenen saldırıyla başlayan patlamalar, Suruç, Sultanbeyli, 10 Ekim Ankara barış katliamıyla devam etti. Katliamlar artık sıradan semt ve şehir isimlerine dönüştü. Son bir buçuk yılda tam 33 kez bombalı saldırı düzenlendi, 461 kişi katledildi ve 2 binden fazla yaralanan insanımız var. Katliamları bile ayrıştırıyorsunuz; 10 Ekimi ananlara, karanfil koymak isteyenlere tazyikli suyla, orantısız şiddet uygularken, Beşiktaş'a çelenk koyanlara olağanüstü güvenlik sağlıyorsunuz. Hepsi bizim insanımız değil mi? Şehitlik övgüleriyle insanları ölüme teşvik etmek yerine, yeni ölümler olmasın diye önlem almak, önergelerimizi kabul ederek komisyonlar kurmak, Parlamentoyu çalıştırmak neden zül geliyor size? Suruç'taki patlamanın araştırılması için verdiğimiz ve Genel Kurulda görüştüğümüz önerge kabul edilseydi sonraki bombalı saldırıların önüne geçilmiş olurdu. Adıyaman raporumuz ve sayısız raporumuz, tehlikeyi, gerçekleri önünüze getirdi, çözüm önerilerimizi sunduk, kulaklarınızı tıkadınız. Tıpkı burada olduğu gibi, tıpkı bu Komisyonda Veli Ağbaba'nın söylediği gibi parmak vekilliği yaptınız, kendi lehinize parmaklarınızı salladınız.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Bu, hiç uygun olmadı.

ZEYNEP ALTIÖK (İzmir) – AKP iktidarında, başta Sivas katliamı olmak üzere, birçok insanlık suçu davasında hukuksuzluk hâkim, adalet işletilmiyor, davalarımız zaman aşımına uğradı. “Darbelerle yüzleşiyoruz.” diye çıktığımız yolda, 12 Eylül askerî darbesinin ardından darbenin işkencecilerinin yargılandığı Mamak Askerî Cezaevindeyken ya da gözaltındayken öldürülenlerin ailelerinin açtığı dava zaman aşımına uğradı. “Faili meçhul siyasi cinayetler aydınlatılsın ve insanlık suçlarında zaman aşımı, devlet sırrı uygulamaları kaldırılsın.” diye Toplumsal Bellek Platformu aileleri olarak taleplerimiz, Meclise taşındığında tam 21 kez salt AKP oylarıyla reddettiniz. Şimdi “ılımlı İslam cumhuriyeti olsun, ılımsız yönetilsin, o rejimin tek yetkili sultanı, Saray’ında gönensin.” diye Anayasa üzerinden rejim değişikliği istiyorsunuz. 1980 darbesi Anayasası’nın tüm karanlığından beslendiniz, hukuku, eğitimi bitirdiniz, HSYK’yı şekillendirdiniz, tüm davalar hükümdarın istediği gibi sonuçlanıyor. Hukuk sadece Cumhurbaşkanına hakaret davaları için, o da yanlı işliyor. Bu Anayasa neyi olanaklı kılmıyor da yenisine ihtiyacınız var?

2010’da düzenlediğiniz değişikliğe karşı çıktık, “Yaparsanız yargının anahtarını cemaatin eline verirsiniz, cemaat orada at koşuturur, dilediğini yargılar, dilediğine sorgular, dilediğine ceza verir, dilediğine vermez.” dedik. Çıktı mı? Çıktı mı söylediklerimiz? Arkasında binlerce mağdur bırakarak çıktı söylediklerimiz. Dahası, geldiler mi? Bir de darbe girişiminde bulundular, 246 yurttaşımızı öldürdüler. Kim mi? O Anayasa değişikliğiyle yargının ve ülkenin anahtarını teslim ettiğiniz cemaat çetesi.

Bu ülkenin kemikleşen ayrımcı politikalarının her gelen sağ iktidar tarafından perçinlenen ve 1980 darbesiyle yükselen kırk yılı aşmış bir güneydoğu sorunu var. “Çözüm” dediğiniz süreç, çözümsüzlük ve çatışma zeminine evrildi ve kilitlendi. Bu sorunu çözmek için Parlamento çatısı altında ortak akıl, ortak irade, şeffaflık ve tüm partilerin eşit katılımıyla çalışmalar yapılması yönünde çağrılarımız, önerilerimiz, Kürt illerinde sokağa çıkma yasakları, çocuk ölümleriyle ilgili araştırma komisyonu tekliflerimiz, kanun tekliflerimiz var, tamamı yanıtız. Çözmek yerine çözümü daha da olanaksız kılacak, ayrışmayı körükleyen, mezhepçiliği, etnisiteyi malzeme yaparak ötekini yok etmeye meyilli, şiddeti çözüm olarak gören, “Terörle mücadele söz konusuysa insan hakları ve demokrasiyi de devre dışı bırakırız.” diyen bir anlayışın daha da egemen ve sınırsız özgürlüklerle güçlendirileceği, denetlenemeyeceği, durdurulamayacağı bir sistemi yeğ tutuyorsunuz. Hangi anayasayı, hangi adaleti konuşuyoruz, sorun kendinize.

Bu ülkenin eğitim sorunu var. 2010’da dedik ki: “Yapmayın.” 4+4+4 yasasında da söyledik. Bir torbanın içine sakladığınızı aydınlanma karşıtı eğitim sistemi kurgusunu, iş birliği omurgasız aydınların yardımıyla, özgürlük ve demokrasi aldatmacasıyla onaylattınız. Bugün bilimsel eğitim yerini koşulsuz imam-hatipleşme sürecine bıraktı. Çocuk gelinler, çalıştırılan çocuklar, örgün eğitimden uzaklaştırılan, cemaat, tarikat yurtlarında, vakıflarında istismara uğrayan, can veren çocuklar var.

BAŞKAN – Sayın Altıok, bir saniye... Buyurun.

ZEYNEP ALTIÖK (İzmir) – Fetvalarla cinsel meta hâline getirilen çocuklarımız, kadınlarımız var. Şiddet, tecavüz meşru; adalet sadece tecavüzcüye, saldırgana, katile çalışıyor. Bu rejim değişikliğini bize “Bir kereden bir şey olmaz.” diyerek kabul ettiremezsiniz.

Bu ülkenin özgürlük sorunu var. Sadece dinî ve millî değerlerle tahrik olma özgürlüğü var bu ülkede. Bu değerlerinizin kabulüyle kendinizden görmediklerinizden hesap soranların sınırsız şiddet ve intikam özgürlüğü söz konusu. Basın tutsak, HDP eş başkanları, milletvekilleri tutsak, sendikacılar tutsak, akademi tutsak, sanat tutsak, direnme hakkı yasak. Defalarca söyledik, defalarca da söylemeye devam edeceğiz: Bu koşullar Anayasa yapmaya uygun koşullar değil, önümüze getirip koyduğunuz

metin bir Anayasa değişikliği metni değil. Bu tip, bir diktatörlüğe evrilişin yasal belgesi. “Yasal” diyorum ama yasallığını da şu çatı altında toplanıp yalan yere tartışılmasından alıyor. Yoksa ne yasal ne meşru, bütünüyle hukuksuz, bilgisayar klavyesinden dökülmüş bir darbe planı bu, fazlası da değil.

Kaç kişi hazırladı bu metni, soruyorum. Bakın, onlarca iktidar partisine mensup milletvekili aramızda. Kaçınız bu metin kamuoyuyla paylaşılmadan önce katkı sundunuz? Sizin görüşlerinize başvuruldu mu? Şu konuda fikrin nedir denildi mi? Hadi, bize yaptırmıyorsunuz burada, sizin görüşlerinize başvuruldu mu? Siz bu metni aldığımızda açık bir karşılaştırma yapabildiniz mi? Bu metnin altında imzası bulunan milletvekilleri için söylüyorum: Siz tam olarak neye imza attığınızı farkında mısınız? Dün akşam madde çekilecek diye tüm kanallar alt yazı veriyor, son dakika haberi geçiyor, burada oturan bir tane vekilinizin haberi yok, Levent Gök’ten duyuyorsunuz.

Bu ülkenin ekonomi sorunu var, teklifle öngörülen sistem, bütün kuvvetlerin tek elde toplandığı, hiçbir yargı bağımsızlığı veya denge denetleme mekanizmasının bulunmadığı bir diktatörlük. (Uğultular)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, lütfen hatibi dinleyelim.

Sayın Altıok...

ZEYNEP ALTIOK (İzmir) – Zaten çok az kaldı Sayın Başkan.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Komisyon gündemine hâkimdir, lütfen hatibi dinleyelim.

ZEYNEP ALTIOK (İzmir) – Ben bitirdiğim zaman cevap verirsiniz. (Gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – “Kürt illeri” diyorsun be! CHP’ye yakışıyor mu? “Kürt illeri” diye okudun orada be!

ZEYNEP ALTIOK (İzmir) – Bana “sen” demeyin, “be” demeyin rica ederim. Sözüm bittiği vakit söz alıp cevap verebilirsiniz.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Hanımefendi, “Kürt illeri” diye okudun, “Kürt illeri” dedin, “Kürt”, tutanaklarda var.

ZEYNEP ALTIOK (İzmir) – Kürt vatandaşların çoğunlukla yaşadığı Kürt illeridir.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

ZEYNEP ALTIOK (İzmir) – Sayın Başkan, ben bitirdikten sonra söz hakkı isteyebilirler. (Gürültüler)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bakın, bu tip bir yöntem sadece bir saat daha geç gitmemize sebep olur. Lütfen hatibin konuşmasını kesmeyelim. (Gürültüler) Değerli arkadaşlar, gerçekten sadece bir saat daha geç gideriz. Ya kendinize acıyın ya kendinize acıyın!

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Biz halka acıyoruz. Bu yasa geçerse halkın hâli ne olacak?

BAŞKAN – Evet Sayın Altıok, lütfen...

Buyurun.

ZEYNEP ALTIOK (İzmir) – Sayın Başkan, sessizliği sağlarsanız, çok az kaldı, bitireceğim.

BAŞKAN – Buyurun.

ZEYNEP ALTIÖK (İzmir) – Bu ülkenin ekonomi sorunu var. Teklifte öngörülen sistem, bütün kuvvetlerin tek elde toplandığı, hiçbir yargı bağımsızlığı veya denge denetleme mekanizmasının bulunmadığı bir diktatörlük. Bu şekilde yönetilen ve adına “başkanlık sistemi” denilen diktatörlüklerin hiçbirinde ekonomik bir gelişme yaşanmadı. Tam aksine, etkin bir hukuk sistemi olmadığı için yolsuzluklar arttı, mülkiyet hakkının ihlaline yol açan keyfî uygulamalar yaygınlaştı, yatırımcıların mülkiyet hakkı korunmadığı için yatırımlar azaldı ve neticede, yoksulluk, işsizlik oranları arttı. Bu teklifin geçmesi hâlinde Türkiye’nin de ekonomik bir çöküşe sürükleneceği ortada. Tasarruf oranları düşük olan, işsizlik oranını düşürmek ve gençlik nüfusuna istihdam olanakları sağlamak için yatırıma bağlı olan Türkiye, bu teklifin geçmesiyle, herhangi bir yatırım alamayacağı ve dış finansmanını sağlayamayacağı için tarihinde görmediği kadar büyük bir ekonomik krizle karşı karşıya. Bu sistemin Türkiye’ye istikrar getirmesi mümkün olmadığı gibi, toplumsal tansiyonu da çok daha yüksek bir seviyeye çıkartacağı için ülkenin toplumsal olarak bölünmesi sorununu da getirebilir.

Bu ülke, yürütme organının tek başına, tek adama bağlanmasına izin vermeyecek. Bu ülke, yargının tek cemaate bağlandığı 2010 Anayasa değişikliği gibi, şimdi de yargının tek adama bağlanmasına asla izin vermeyecek. Yargının bir gruba, zümreye, siyasi partiye veya tek adama bağlanmasının ne denli acı sonuçları olduğunu yıllar içinde defalarca deneyimledik. Eğer ortada on dört yıllık bir iktidar varsa, doksan üç yıllık cumhuriyet, yüz elli yıllık da parlamenter gelenek var. Birileri el kaldırıp indirerek bu rejimi değiştirmeye kalkarsa, birileri de onların karşısına dikilir elbet.

Kavafis’in ünlü şiiriyle bitirelim:

“Yeni bir ülke bulamazsın,

başka bir deniz bulamazsın,

bu şehir arkandan gelecektir,

başka bir şey umma.

Ömrünü nasıl tükettiysen burada, bu köşecikte,

öyle tükettin demektir bütün yeryüzünde de.”

Evet, iyilik ya da şiddet, özgürlük, eşitlik ya da dikta, nasıl tüketeceğiz ömrümüzü bakalım burada, bu köşecikte?

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Altıok teşekkür ediyorum.

Sayın Erol Dora’da konuşma sırası ama Sayın Özel’in kısa, bir dakikalık bir açıklama talebi var.

Buyurun Sayın Özel.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

16.- Manisa Milletvekili Özgür Özel’in Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak’ın yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, biraz önce arkadaşımız konuşurken, karşıdan Osman Bey geleneksel şekilde laf atarak, tutanaklarda da yanlış şekilde yer alabilecek bir ifadeyi tahrik ediyor. Cumhuriyet Halk Partisi Sayın Milletvekili “Kürt vatandaşların çoğunlukta yaşadığı yerler, iller” derken...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Çevir, çevir! Bir daha bu tarafa çevir, bir de böyle çevir! Tutanaklara nasıl geçtiği belli! Şöyle çevir, bir de bu tarafa çevir!

BAŞKAN – Sayın Aşkın Bak, sizin hareketlerinizi tutanağa geçiremiyoruz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, hayır, geçti de ondan söylüyorum.

Sayın Aşkın Bak, Diyarbakır’da partisinin kurucu genel başkanı Lazistan’dan, Kürdistan’dan bahsederken İmralı’da “Kürdistan” ifadesi tutanaklarda girila geçerken, buradaki bir metinde “Kürt vatandaşların çoğunlukla yaşadığı iller” ifadesini çarpıtmak suretiyle laf atarken, eğer böyle bir ifadenin Sayın Osman Aşkın Bak’ın söylediği şekilde tutanaklarda yer aldığını görürsek de CHP olarak düzeltme hakkımızı kullanırız. Çarpıtma yapmasının hiç yeri değildir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Komisyon gündemine hâkim demiştik.

II.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1504) (Devam)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, söz sırası Sayın Erol Dora’da.

Sayın Dora, buyurun. (Gürültüler)

AHMET SORGUN (Konya) – O kadar açtı da niye izah etmek zorunda kaldınız?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Osman laf atıyor oradan.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Hayır, ben bir şey demedim, konuşmacı söyledi.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bu kadar ırkçılık iyi bir şey değil. Kürt olmak suç mudur?

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, hatip konuşmaya başladı.

EROL DORA (Mardin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle... (Gürültüler)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, lütfen...

EROL DORA (Mardin) – Arkadaşlar, zamanımdan gidiyor, lütfen müsaade eder misiniz?

BAŞKAN – Arkadaşlar, ben bir hususu da ifade edeyim: Zaman konusunda ilk günden beri gerçekten en hassas davranan arkadaşımız Sayın Erol Dora. Lütfen dinleyelim.

Buyurun.

EROL DORA (Mardin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gecenin bu saatinde konuşmama başlamadan önce, tekrar hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün Türkiye’nin demokrasi düzeyi ve mevcut durumda geçerli olan 1982 darbe anayasası, ülkemizin gerçek demokrasi birikimini yansıtmadığı gibi, farklı dillerin konuşulduğu, farklı inançların bulunduğu, farklı kültürlerin sürdürüldüğü toplumsal yapımıza da denk düşmemektedir. Türkiye halkları, hukukun üstün olduğu, demokratik katılımın önündeki tüm engellerin kaldırıldığı, özgürlüklerin gerçek anlamda kullanılabilirdiği, insan hak ve hürriyetlerinin evrensel hukuk normlarına yaraşır bir seviyede gerçekleştiği bir anayasayı özlemektedir.

Çağdaş demokrasilerin yaşanır kıldığı ülkeler ve yürürlükte bulunan evrensel hukuk ilkeleri ile ülkemiz demokrasisi arasındaki büyük açığın kapatılması amacıyla, başta Anayasa olmak üzere, yeni düzenlemeler, yıllardır üzerinde çalışılan konu ve sorunların başında gelmektedir.

Söz konusu sorunları çözmek amacıyla, Türkiye’ye özgü deneyimler ve çağdaş demokrasilerin çözüm biçimleri ışığında yapılacak yeni bir anayasa üzerinde siyasal veya akademik nitelikte çalışmalar yapılması zorunluluğu bulunmaktadır ve bu yönde, son yıllarda, anayasa raporları ve önerileriyle kayda değer çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

Anayasa değişikliği teklifiyle getirilmek istenen sistemde, gerek Cumhurbaşkanı ile yasama arasındaki ilişkilerde gerek Cumhurbaşkanı ile yargı arasındaki ilişkilerde, Cumhurbaşkanı ile idare arasındaki ilişkilerde denge ve denetleme mekanizmaları yoktur. Seçimleri yenileme, Cumhurbaşkanı yardımcılarını ve bakanları atama, üst düzey kamu yöneticilerini atama, Hâkimler ve Savcılar Kuruluna üye atama gibi Cumhurbaşkanına verilen yetkiler, şartsız ve sınırsız bir şekilde, herhangi bir denetime tâbi olmaksızın verilmektedir. Bu şekilde bir yetki verme örneği çağdaş demokrasilerde yoktur.

Anayasa değişiklik teklifinin üzerinde görüştüğümüz bu maddesinde, “Bütçe ve Kesin Hesap” başlığı altında düzenlemeye gidilmiştir. Bu düzenlemeye göre özetle;

a) Bütçeyle ilgili 161 ile 164’üncü maddeler arasında yer alan hükümler başkanlık sistemiyle uyumlulaştırılarak tek bir maddede toplanmıştır.

Bütçe kanununu Cumhurbaşkanı hazırlayıp Meclise sunacaktır. Bütçe Komisyonunda iktidar ve muhalefet partileri arasında oluşturulan dengeye ilişkin hükümler Anayasa’dan çıkarılmaktadır. Bütçe Kanunu’nun zamanında kabul edilmemesi durumunda önceki yılın bütçesi yeniden değerleme oranına göre yürürlüğe konulmaktadır. Bu madde, yapılan cumhurbaşkanlığı sistemi değişikliklerini bütçe görüşmelerine de uyarlamak için yeniden dizayn edilmiş bir “geçiş” maddesidir. Türkiye Büyük Millet Meclisine daha öncesinde Hükümet tarafından sunulan ülke bütçesi artık hükümet ve Bakanlar Kurulu kavramları kaldırdığından Cumhurbaşkanı tarafından hazırlanıp sunulacaktır. Mevcut Anayasa’da her ne kadar Bakanlar Kurulu bütçe yasa tasarısını Meclis’e sunma ve Bütçe Komisyonu’nda en az 25 kişiyle temsil edilme hakkına sahipse de bütçe yapma yetkisi münhasıran Mecliste başlayıp biten bir yetkidir. Mevcut Anayasa’da dahi bütçede, “harcanabilecek miktar sınırının Bakanlar Kurulu kararlarıyla aşılabileceğine dair bütçelere hüküm konulamaz, Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname ile bütçede değişiklik yapmak yetkisi verilemez” hükmü varken, diğer taraftan mevcut mevzuatta cumhurbaşkanı diğer kanunlardan ve anayasa değişikliklerinden farklı olarak bütçe kanununu tekrar görüşölmek üzere dahi Meclise geri gönderemez iken bugün getirilen Anayasa değişikliği teklifiyle parlamentoların asli görevlerinden biri olan merkezî bütçeyi hazırlama yetkisi Cumhurbaşkanına devredilmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Bir ülkede demokrasi, toplumun kendisi ile ilgili kararlara müdahil olabildiği ölçüde anlamlı, işlevsel ve kalitelidir. Demokrasinin temsili bir mekanizma değil katılımcı ve müzakereci bir süreç olduğu unutulmamalıdır. Bu anlamda siyasetin çözüm üretebilme kapasitesi, müzakere süreçlerini inşa edebilmesiyle ilişkilidir. Hesap verebilmeye, denetlenebilmeye açık ve hazır olmak, bir iktidarın demokratlık ve şeffaflık karnesinde önemli noktalardır. Zira bir bütçenin denetlenebilir olması ya da olmaması, iktidarın diğer alanlardaki politika ve icraatlarının da bir aynası niteliğindedir. Bir ülkenin bütçesi üzerinde tasarrufta bulunma, bütçeyi belirleme ve toplum yararına harcama üzerinde yürütölen müzakere ve kararlaşma süreçlerinin demokratikliği, o ülke siyasi demokrasisinin seviyesini tespit etmek bakımından çok önemli bir göstergedir. Olağanüstü dönemlerde, darbe dönemlerinde yazılan anayasaların ülkemizde yaşayan farklı toplumsal kesimlerin demokratik taleplerini gidermediği aksine her darbe anayasasının toplumsal sorunların artarak ve derinleşerek süreğenleşmesine yol açtığı gerçeği son derece maliyetli bir tecrübe olarak orta yerde durmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; bu bağlamda, Türkiye’nin Osmanlı’daki parlamenter deneyimle birlikte yüz yılı aşkın süredir denediği parlamenter rejimi işler kılmak ve kuvvetler ayrılığı, hukukun üstünlüğü ve demokrasinin temellerinin güçlendirilmesi yerine, AKP ve MHP uzlaşmasıyla herhangi bir ilke tartışması yapılmasına dahi olanak tanımsızın yapılan bu tek adamcı rejim dayatması kabul edilemez. Bunun Anayasa dışı yollarla ve devletin bütün olanaklarının ceberrutça kullanılarak yapılmaya çalışılması da hukuken kabul edilemez. Uluslararası ilişkiler

bakımından, demokrasinin uluslararası standartları bir yana bırakılarak kişiye özgü bir rejim kurmanın Türkiye'yi dünya sisteminden koparma riski yanı sıra iktisadi ve sosyal alanda yaratması muhtemel olumsuz sonuçları göz ardı edilmemelidir. Tek adamcı rejim dayatmalarının ekonomik bakımdan son derece negatif karşılıklarının olacağı aşikârdır. Şimdi içerisinde bulunduğumuz süreçte yeni bir darbe girişimi ardından yapılan karşı darbe ve OHAL koşulları içerisinde iki parti gizli kapılar ardında, Anayasa tartışmaları yürütmüşlerdir.

İktidar partisinin, Parlatentonun ana muhalefet partisinin ve 3'üncü siyasi partilerini dahi sürece dâhil etmediği, toplumun farklı kesimlerinin hiçbirisinin görüşüne başvurulmadığı, seçilmiş milletvekilleri ve belediye eş başkanlarının âdeta siyasi rehinerler olarak cezaevlerinde tutulduğu, muhalif tüm medya kuruluşlarının kapatıldığı, çalışanlarının tutuklandığı, sivil yaşamın olmaz olmaz örgütlü yapısı olan sivil toplum kuruluşlarının kapatıldığı, özgür düşüncenin egemen olması gereken üniversitelerin baskı altında tutulduğu, akademisyenlerin görevden alındığı veya tutuklandığı bu süreçte topluma dayatılacak bir metnin bir yeni anayasa olmayacağını hepimizin malumudur. Yapılacak olan, darbeyi ve statükoyu süreklileştirme, toplumu daha fazla baskı altında tutacak, demokratik özgürlüklerin daha fazla yok sayılacağı bir dikta metni niteliğindedir. Ne var ki son derece antidemokratik yöntemlerle iki partinin âdeta kendi iç pazarlıklarıyla kamuoyundan ve halkın seçilmiş iradesi konumunda bulunan milletvekilllerinden gizlenerek ifade hürriyetinin asgari koşullarda dahi mümkün kılınmadığı, basın özgürlüğünün yok sayıldığı bir süreçte yapılan bu anayasanın meşru olmayacağı aşikârdır. Bu süreçte anayasa hukuku ve siyaset bilimi alanında önemli çalışmaları bulunan birçok akademisyene gerek basında hiç yer verilmemesi gerekse komisyon çalışmaları süresince tüm taleplerimize ve komisyonların yerleşmiş çalışma usullerine karşın hiçbir akademisyenin davet edilmemiş olması, Anayasa yapım sürecinin antidemokratikliğini ve meşru bir zemine sahip olmadığının bir vesikası niteliğindedir. Yeni bir Anayasa yapılabilmesinin en temel ön koşulu ise her yurttaşın ve her toplumsal kesimin, kendilerini özgürce ifade edebileceği yeni anayasaya ilişkin taleplerini özgürce ifade edebileceği demokratik bir ortamın tesis edilmesinden geçmektedir. Bu ortam tesis edilmeden yürütülecek Anayasa tartışmaları ise her şeyden önce toplumsal meşruiyetten yoksun kalacaktır.

Bu düşüncelerle hepinizi tekrar saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Dora, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, madde üzerinde kifayeti müzakere önergesi vardır, önergeyi okutuyorum:

Anayasa Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1504) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 18'inci maddesi üzerindeki görüşmeler neticesinde konu açıklığa kavuşmuş olduğundan maddenin oylamasına geçilmesini arz ve teklif ederiz.

Yusuf Başer

Murat Alparslan

Yozgat

Ankara

BAŞKAN – Gerekeceyi okutuyorum:

Gerekece:

Bir konu üzerindeki görüşmelerin ilanihaye devam etmesi mümkün değildir. Ayrıca, görüşülen konunun da vuzuha kavuşması nedeniyle İç Tüzük'ün 26'ncı maddesi gereğince işbu önerge verilmiştir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kifayeti müzakere önergesi kabul edilmiştir.

Böylelikle madde üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Değerli arkadaşlar, madde üzerinde değişiklik önergesi vardır, önergeyi okutuyorum:

Anayasa Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1504) esas sayılı Kanun Teklifi'nin çerçeve 18'inci maddesiyle 2709 sayılı Kanun'un değiştirilmesi öngörülen 161'inci maddesinin dördüncü fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Cengiz Aydoğdu
Aksaray

İsmail Aydın
Bursa

Reşat Petek
Burdur

Kemalettin Yılmaztekin
Şanlıurfa

“Bütçe Kanunu'nun süresinde yürürlüğe konulamaması halinde, geçici bütçe kanunu çıkarılır. Geçici bütçe kanununun da çıkarılmaması durumunda yeni bütçe kanunu kabul edilinceye kadar bir önceki yılın bütçesi yeniden değerlendirilme oranına göre artırılarak uygulanır.”

BAŞKAN – Gereğini okutuyorum:

Gereke:

Bütçe kanununun süresinde yürürlüğe konulamaması halinde, geçici bütçe kanunu çıkarılması; geçici bütçe kanununun da çıkarılmaması durumunda yeni bütçe kanunu kabul edilinceye kadar bir önceki yılın bütçesinin yeniden değerlendirilme oranına göre artırılarak uygulanması öngörülmektedir.

BAŞKAN – Değişiklik önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen değişiklik önergesine göre maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değişiklik önergesine uygun olarak madde kabul edilmiştir.

Diğer maddeyi okutuyorum:

MADDE 19 - 2709 sayılı Kanunun;

A) 8 inci maddesinde yer alan “ve Bakanlar Kurulu”; 15 inci maddesinin birinci fıkrasında, 17 nci maddesinin dördüncü fıkrasında ve 19 uncu maddesinin altıncı fıkrasında yer alan “, sıkıyönetim” ; 88 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Bakanlar Kurulu ve”, ikinci fıkrasında yer alan “tasarı ve”; 93 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “, doğrudan doğruya veya Bakanlar Kurulunun istemi üzerine,”; 117 nci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “Bakanlar Kurulunun teklifi üzerine,”; 125 inci maddesinin altıncı fıkrasında yer alan “sıkıyönetim,”; 148 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “, sıkıyönetim”, altıncı fıkrasında yer alan “, Askerî Yargıtay, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi” ve “Yüksek”; 154 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Yüksek”; 155 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Başbakan ve Bakanlar Kurulunca gönderilen kanun tasarıları,” ve “tüzük tasarılarını incelemek,”, üçüncü fıkrasında yer alan “Yüksek” ibareleri madde metinlerinden çıkarılmıştır.

B) 73 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “Bakanlar Kuruluna” ibaresi “Cumhurbaşkanına”; 117 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Bakanlar Kurulu” ibaresi “Cumhurbaşkanı”, dördüncü fıkrasında yer alan “Başbakana” ibaresi “Cumhurbaşkanına”; 118 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Başbakan, Genelkurmay Başkanı, Başbakan yardımcıları,” ibaresi “Cumhurbaşkanı yardımcıları,”, “Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanları ve Jandarma Genel Komutanından” ibaresi “Genelkurmay Başkanı, Kara, Deniz ve Hava kuvvetleri komutanlarından”, üçüncü fıkrasında yer alan “Bakanlar Kuruluna” ibaresi “Cumhurbaşkanına”,

“Bakanlar Kurulunca” ibaresi “Cumhurbaşkanınca”, dördüncü fıkrasında yer alan “Başbakan” ibaresi “Cumhurbaşkanı yardımcıları”, beşinci fıkrasında yer alan “Başbakanın” ibaresi “Cumhurbaşkanı yardımcısının”, altıncı fıkrasında yer alan “kanunla” ibaresi “Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile”; 124 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Başbakanlık” ibaresi “Cumhurbaşkanı” ve “tüzüklerin” ibaresi “Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin”; 127 nci maddesinin altıncı fıkrasında yer alan “Bakanlar Kurulunun” ibaresi “Cumhurbaşkanının”; 131 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “ve Bakanlar Kurulunca” ibaresi “tarafından”; 134 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Başbakanlığa” ibaresi “Cumhurbaşkanının görevlendireceği bakana”; 137 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “tüzük” ibaresi “Cumhurbaşkanlığı kararnamesi”; 148 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kanun hükmünde kararnamelerin” ibareleri “Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin”, altıncı fıkrasında yer alan “Bakanlar Kurulu üyelerini” ibaresi “Cumhurbaşkanı yardımcılarını, bakanları”; 150 nci maddesinde yer alan “kanun hükmündeki kararnamelerin” ibaresi “Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin” ve “iktidar ve anamuhalefet partisi Meclis grupları ile Türkiye Büyük Millet Meclisi” ibaresi “Türkiye Büyük Millet Meclisinde en fazla üyeye sahip iki siyasi parti grubuna ve”; 151 inci maddesinde yer alan “kanun hükmünde kararname” ibaresi “Cumhurbaşkanlığı kararnamesi”; 152 nci maddesinin birinci fıkrası ile 153 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “kanun hükmünde kararnamenin” ibareleri “Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin”; 158 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “adli, idari ve askeri” ibaresi “adli ve idari”; 166 ncı maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “hükümete” ibaresi “Cumhurbaşkanına”; 167 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Bakanlar Kuruluna” ibaresi “Cumhurbaşkanına” şeklinde değiştirilmiştir.

C) 2709 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “geri gönderilen kanunu” ibaresinden sonra gelmek üzere “üye tamsayısının salt çoğunluğu ile” ibaresi eklenmiştir.

Ç) 108 inci maddesinin birinci fıkrasına “inceleme,” ibaresinden önce gelmek üzere “idari soruşturma,” ibaresi eklenmiş; ikinci fıkrasında yer alan “Silahlı Kuvvetler ve” ibaresi metinden çıkarılmış; üçüncü fıkrasında yer alan “üyeleri ve üyeleri içinden Başkanı, kanunda belirlenen nitelikteki kişiler arasından,” ibaresi “Başkan ve üyeleri,” şeklinde ve dördüncü fıkrasında yer alan “kanunla” ibaresi “Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile” şeklinde değiştirilmiştir.

D) 146 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “onyedi” ibaresi “onbeş” şeklinde değiştirilmiş, üçüncü fıkrasında yer alan “, bir üyeyi Askerî Yargıtay, bir üyeyi Askerî Yüksek İdare Mahkemesi” ibaresi ile dördüncü fıkrasında yer alan “, Askerî Yargıtay, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi” ibareleri metinden çıkarılmıştır.

E) 82 ncı maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi, 96 ncı maddesinin ikinci fıkrası, 117 nci maddesinin son fıkrası, 125 inci maddesinin ikinci fıkrası, 127 nci maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesi, 150 nci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi ile 91, 99, 100, 102, 107, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 120, 121, 122, 145, 156, 157, 162, 163 ve 164 üncü maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, maddenin görüşmelerine başlıyoruz.

Sayın Bülent Tezcan’ın kısa bir açıklama talebi var.

Buyurun Sayın Tezcan.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

17.- Aydın Milletvekili Bülent Tezcan’ın (2/1504) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 19’uncu maddesiyle Anayasa’nın toplam 57 maddesinde değişiklik yapıldığına ilişkin açıklaması

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; 19'uncu maddede, bazı maddelerde değişiklik yapılması ve bazı maddelerin de yürürlükten kaldırılmasına ilişkin bir torba madde. Saydım, 19'uncu maddede Anayasa'nın toplam 57 maddesinde değişiklik yapıyor, tek bir maddede.

Anayasa değişikliği yapıyoruz, bu Anayasa değişikliğinde bu maddeleri tek tek -farklı maddelerde düzenlemeler var- Komisyon olarak görüşmemiz gerekir. Bu maddeler Komisyonda oylanacak, tek tek oylanması gerekir, ayrı ayrı. Ayrıca bu maddelerin Genel Kurulda da aynı şekilde ayrı ayrı görüşülmesi ve ayrı ayrı oylanması gerekir. Bir Anayasa değişikliğinde torba yasa usulü gibi torba madde usulüyle eğer tamamını tek bir maddede toplarsanız, Anayasa'nın bu yazım biçimi temel kanun olan Anayasa'yı değiştirme usulüne aykırı olur; böyle bir değişiklik usulü olmaz.

Anayasa'nın 175'inci maddesi, Anayasa değişikliği görüşmelerini özel bir usule tabi tutarken, 2 kez oylama şartını ayrıca düzenlerken bunun önemine işaret etmek istemiştir. Kanun koyucunun ruhu "Bu değişiklikler, normal değişikliklerden daha farklı, daha dikkatli, ayrıca özel olarak görüşülüp oylanması gerekir." diye bir düzenleme yapmış.

Şimdi burada, 57 ayrı maddeyi tek bir maddede düzenliyorsunuz. Eğer bu olabilir diyorsanız o zaman başka bir yol vardı, buna hiç gerek yoktu. Bir başka irade de, çoğunluğu elinde tutan bir başka irade de çıkar -bunu 21 madde yapmışsınız ya 21'inci madde yürürlük maddesi- 2 maddelik bir Anayasa değişikliği teklifi yapar, o iki maddelik Anayasa değişikliğinde der ki Anayasa'nın -mesela buna göre söylüyorum- 75'inci maddesi aşağıdaki şekilde, 87'nci maddesi aşağıdaki şekilde, 98'inci maddesi aşağıdaki şekilde, 104'üncü maddesi aşağıdaki şekilde diye on bir günden bu yana burada görüştüğümüz, 20 maddede saydığımız bütün maddeleri tek bir maddede toplar, bir madde, bir de yürürlük maddesi 2 madde, 2 maddelik bir Anayasa değişikliğini getirirsiniz oylarsınız. Sonra bir başka anlayış çıkar, 175 maddelik Anayasa'yı yeni baştan yaparken 2 maddelik bir kanun teklifi getirir ve 1'inci maddesinde der ki: Anayasa'nın, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15'inci maddeleri yani 170'e kadar sayar, aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, ikinci fıkrada der, aynı maddenin, 171, 172, 173, 174, 175'inci maddeleri yürürlükten kaldırılmış der, 1'inci maddeyi tamamlar, 2'nci maddede de yürürlük maddesi olarak koyar "Bu madde yayımı tarihinde yürürlüğe girer." der. Yani değerli arkadaşlar, bir anayasayı tek bir maddeyle değiştirebilirsiniz demektir. Böyle bir usul olmaz, yasama tekniğine aykırıdır, kaleme alınış şekli, görüşülme şekli, oylama şekli aykırıdır. 57 ayrı maddeye çevrilip bu şekliyle kaleme alınıp oylanması gerekir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Tezcan, teşekkür ediyorum.

II.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1504) (Devam)

BAŞKAN – Konuşma sırası Sayın Garo Paylan'da.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Arkadaşlar, hepinizi tekrar selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, aradığımız, burada günlerdir konuşuyoruz, ben de son konuşmamı yapacağım. Aradığımız, gerçekten, bir arada nasıl eşit, özgür, kardeşçe yaşayabileceğimiz hukuku arayışıdır, konuştuğumuz şey budur, çağrımız da isyanımız da budur. Yani “Bir adamın anayasası.” diyoruz, “Tek adam anayasası.” diyoruz. 2 adam bir araya geldiler, 2 temsilci seçtiler, onlar oturdular, bir teklif getirdiler.

Bakın, şurada yaptığımız dokuz günlük görüşmelerde bile o teklifte ne kadar çok şey değişti. İnanın, bir dokuz gün daha çalışsak siz de pek çok noktada daha hata olduğunu göreceksiniz ve çok daha fazla şeyler değişecek. Oysa bizim önerdiğimiz... Bakın, toplumun aşağı yukarı -sizin anketlere göre belli- üçte 1’i şimdilik bilmiyor ama “Ne olursa olsun ben Tayyip Erdoğan’ın arkasındayım.” deyip -aşağı yukarı söylüyorum- “Ben bu teklife ne olursa olsun evet diyeceğim.” diyor, şu anda gözükten üçte 1’inden daha fazla bir bölümü “Ne olursa olsun ben bu teklife hayır diyeceğim çünkü ben Tayyip Erdoğan’ı sevmiyorum.” diyor, üçte 1’lik bölümü de kafası karışık “Ben bakacağım arkadaş, bu teklif ne getiriyor, ne götürüyor?” diyor. Ya, böyle bir toplumla karşı karşıyayız ve kamuoyu yoklamalarında böyle bir karşılık var. Oysa siyasete düşen görev, bir anayasa yapılırken bütün toplum kesimlerini gerçekten bir araya getirip, bu masa veya benzerlerini bir araya getirip gerçekten hepimizin içinde hissedeceği bir anayasayı yapmak.

Bakın, Amerika Birleşik Devletlerinde yaklaşık iki yüz elli yıl önce birileri uzun yıllar çatışmalardan sonra bir araya gelmişler ve bir toplumsal sözleşme yapmışlar ve hâlâ o toplumsal sözleşme geçerli. Her şey muhteşem olduğu için söylemiyorum ama gidip ziyaret ettim, hani başkanlık teklifi getiriyorsunuz diye söylüyorum ve başkanlık teklifinin kısmen demokratik olarak işlediği dünyadaki tek örnek. Ama bakıyoruz, bakın, ben Amerika Birleşik Devletlerini ziyaret ettim bir parlamenter olarak, gittim kongreyi gezdim, senatoyu gezdim, yargı mekanizmalarını gezdim, başkanlık bölümünü gezdim, oradaki bakanlarla görüştüm, bakan yardımcılarıyla görüştüm, sistemi az çok gördüm. Sizin bu getirdiğiniz teklifin orada işleyenle hiçbir alakası yok yani dünyada tek bir şekilde iyi işleyen Amerikan sistemi burada esamesi okunmuyor. Geri kalan modellerin tamamı da, bakın, Başkanlık modellerinin tamamı da antidemokratik ve sürekli sistematik olarak kaos ve sistematik olarak darbelerin devrede olduğu, toplumun huzur bulmadığı ve her anlamda fakir olan ülkelerden bahsediyoruz.

Şimdi, bakın “Siz ne olmak istersiniz Amerikan sisteminde?” diye soralım: Bir kongre üyesi mi olmak istersiniz, bir senatör mü olmak istersiniz yoksa bir bakan mı olmak istersiniz? İnanın, orada görüştüğüm kongre üyelerinin hepsi “Ya, bakan olmak rezil bir şey, ne işimiz olur, ben kongre üyesi olarak çok güçlüyüm, çok saygı görüyorum.” diyorlar, o da kongre üyesi. Hele bir senatörü görün, senatörün yanından geçilmiyor, o kadar güçlüler ki ne başkan dinliyorlar, kendi partilerinden olsa bile, bakın, kongre üyesi de senatör de çünkü yerelden gücünü alıyor, kongre üyesi de senatör de başkandan gücünü almıyor, seçtiği yerden gücünü alıyor. O açıdan, başkan eğer ki kendi partisinden olsa bile bir senatör veya kongre üyesi, başkanın getirdiği öneri kafasına yatmıyorsa asla ve asla imza vermiyor veya bir imza verecekse kendi eyaletine, kendi memleketine bir yatırım yapılması karşılığında, bir şey getirmesi karşılığında o şeye “evet” diyor yani “Ben yerelime bir şey yaparsam senin bu önerine evet derim.” diyor ve bu bir denge ve denetim mekanizması getiriyor.

Arkadaşlar, bir de oradaki yargıyı görün. Ya, bir yargı üyesinin inanın gördüğü saygı ve bir başkanın bir yargı üyesine bırakın bir gönderme yapmak, bir talimat vermesini, bunu düşünemez bile çünkü orada yargı üyeleri cübbelerinde ilik aramazlar, yargı üyeleri saygı görürler ve bu, bir denge ve denetleme mekanizması getiriyor arkadaşlar.

Bakın, Trump seçildi Amerika’da değil mi? İnanın, elbette üzülenler oldu, Trump’tan nefret edenler var ama kimsede büyük bir kaygı yok çünkü herkes kendi yerinde kendi seçtiklerini esas alıyor. New York’ta eğer ki Demokratlar seçilmişse New York kaygılı değil. Texas’ta diyelim ki Trump seçildi, evet, önde ama Texas’ta şu anda bu konuyla ilgili herhangi bir değişiklik yok hayatlarında çünkü yerel bir demokrasiye hâkim. Başkanlık modellerinde eğer ki yerel demokrasi yoksa diktatörlük kaçınılmazdır. Gücü yerele dağıtmamışsanız, merkezde gücü toparlamışsanız o güç mutlaka... Yereller anlamında söylüyorum, Kayseri mutlu olabilir, Kayseri’nin büyük bölümü Tayyip Erdoğan diyelim ki başkan seçilecekse ama İzmir mutlaka mutsuz olacaktır, Şırnak mutlaka mutsuz olacaktır. Bu anlamda yerel demokrasiye eğer ki güçleri dağıtmadığımız sürece bu mutluluk ve mutsuzluk, kazanma ve kaybetme duyguları sürekli olarak devam edecektir.

Değerli arkadaşlar, ben on yedi aylık bir parlamenterim, on yedi aylık bir parlamenterim ve on yedi aydır hepinizi gözlemliyorum, inanın bütün parlamenterleri, vücut dillerinizi gözlemliyorum. Mesela milletvekillerinin... Hepimiz burada eşit statüdeyiz, değil mi? Ama mesela bir bakan geliyor, bir milletvekili yanına giderken vücut dilini izliyorum, böyle eğilerek “Sayın Bakanım, benim yerimde bir şey var.” “Tamam, tamam, bakarız o işe.” Bakan böyle ya yarım ağız “evet” diyor ya şey yapıyor. Bu vaziyette bir vücut dili.

BAŞKAN – Sayın Paylan, gündeme ilişkin konuşalım.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Efendim, tam da gündemi konuşuyorum.

BAŞKAN – Sayın Paylan, gündeme ilişkin konuşalım.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Tam da gündemi konuşuyorum, parlamenter sistem ve başkanlık sistemiyle ilgili gündemi konuşuyorum.

BAŞKAN – Sayın Paylan, toparlıyoruz.

Yeni bir tartışmaya sebep olacak şekilde...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yo, parlamenterlerin vücut dillerinden bahsediyorum.

BAŞKAN – Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bakın arkadaşlar, Parlatmentonun saygı görmesini istiyorsak bu saygıyı yaratacak olan bizleriz. Şu anda saygı görmüyorsak yeterli olarak yürütmeden, yaratacağınız yeni modelde hiçbir şekilde saygı görmeyeceksiniz. Gücü daha fazla yürütmeye veriyorsunuz, vermeye kalkıyorsunuz ve eğer ki gerçekleşirse Parlamento üyelerinin de zaten bir adamın veya parti başkanlarının –kim olursa olsun- iki dudağı arasında daha fazla olacağı bir modele doğru sürükleniyoruz. Bu saygıyı biz yaratacaksak bunun mücadelesini de hep beraber vermeliyiz arkadaşlar. Burası bu teklifle gerekli saygıyı bulamaz, bulması imkânsızdır.

Bakın, gelen teklifte siz diyorsunuz ki: “Yarın Siyasi Partiler Yasası ve Seçim Yasası değişebilir.” Bazı arkadaşlarımız bunu umut ediyorlar, hani bu teklif geçsin, Siyasi Partiler Yasası ve Seçim Yasası nasıl olsa değişir. Siz yetkiyi eğer ki yürütmenin başındaki kişiye, tek adama verirsiniz, o kişi bütün parlamenterleri belirleme yetkisini eline aldıktan sonra -anayasal olarak- size o Seçim Yasası’nı ve Siyasi Partiler Yasası’nı değiştirir mi arkadaşlar 2019’a kadar ve 2019’da kendi belirleyeceği “Padişahım çok yaşa.” diye en çok bağranları listeye yazacağı bir güç elindeyken herhangi bir şekilde yerelden güç alacak ve kendisine karşı itiraz edebilecek parlamenterleri herhangi bir şekilde o listelere yazar mı? Yazmaz, asla yazmayacak ve böyle bir gücü vermeyelim arkadaşlar o tek kişiye.

Bakın, Tayyip Erdoğan’ın tarihe nasıl geçmesini istiyorsunuz değerli arkadaşlar? Tayyip Erdoğan’ı sevenler olarak soruyorum size: Nasıl geçmesini istiyorsunuz?

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Geçti zaten, tarih yazıyor.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Elbette, tarih herkesi yazıyor, tarih pek çok lideri yazıyor, kimini çok kötü yazıyor, kimi kötülükle meşhur oluyor, kimi iyilikle meşhur oluyor.

MARKAR ESEYAN (İstanbul) – Siz kendinize bakın!

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hitler de şu anda tarihe geçmiştir, Mussolini de, Churchill de tarihe geçmiştir, Atatürk de tarihe geçmiştir, herkes tarihe geçmiştir. Kimi iyi anılır, kimi çok kötü anılır. O açıdan, biz, Tayyip Erdoğan'ın tarihe nasıl geçmesini istiyoruz?

Bakın, eğer ki bir lidere sürekli “Padişahım çok yaşa” dersiniz, hani “Şeyh uçmaz, mürit uçurur.” hesabı, bütün güçleri eğer ki hiç eleştirmezseniz, “Sen ne biliyorsan o iyidir padişahım.” dersiniz arkadaşlar, inanın, o da kendisini gerçekten “Şeyh uçmaz, mürit uçurur.” hesabı o noktada düşünür ve inanın ona yapabileceğimiz en büyük kötülük eleştirmemektir, ona bütün yetkiyi vermektir.

Bakın, dört beş yıl öncesine kadar Tayyip Erdoğan Müslüman dünyada, hani Müslüman dünyada öyle bir örnek yok ya henüz...

BAŞKAN – Sayın Paylan, toparlar mısınız lütfen.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Efendim, tek kişi konuşacağız.

BAŞKAN – Şöyle söyleyeyim: Sayın Paylan, siz vücut dilinizle bizleri yorumladınız ama biz de vücut aklımızla şunu söylüyoruz...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan, sizin yorum...

BAŞKAN – Sizin son konuşmanız, siz gideceksiniz, daha sizden sonra 20 konuşmacı var sırada. Lütfen, toparlayın.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan, buradayız, merak etmeyin.

Efendim, tek kişi konuşacağız dedik, bırakın konuşalım.

BAŞKAN – Tamam ama zaten diğer partiler de azaldı, lütfen toparlayın.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Biz azaltmayabiliriz efendim, bırakın biz konuşalım.

BAŞKAN – Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (İstanbul) – O, diğer partilerin tercihi efendim.

BAŞKAN – Sayın Paylan, lütfen toparlayın.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Siz Tayyip Erdoğan'ın tarihe nasıl geçmesini istiyorsunuz arkadaşlar? Gerçekten bunu sorun kendinize.

BAŞKAN – Sayın Paylan, lütfen toparlayın. Bak, bu kadar güzel çalışma yaptık, günlerdir çalışıyoruz, lütfen toparlayın.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Efendim, bakın, iki kişi konuşacaktık, tek kişi olarak konuşacağız ve süreyi ben iki kişinin hakkı olarak kullanacaktım.

BAŞKAN – Anladım ama öyle bir süre alma yok. Normalde bir milletvekili arkadaş olarak değerlendiriyoruz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır efendim, nasıl değerlendiriyorsunuz?

BAŞKAN – Sayın Paylan, bak, biz sadece...

GARO PAYLAN (İstanbul) – O zaman karar alın efendim.

BAŞKAN – Hayır, şöyle: Bak, hem Sayın Kadri Hoca hem Sayın Mithat Sancar akademisyen olduklarından dolayı karşılıklı konuşarak öyle bir şey yaptık hem de iki hocamız da ilk defa konuştuğları için. Ama, siz birçok maddede konuştunuz, geneli üzerinde konuştunuz ve artık son noktadayız. Sizden istirham ediyorum Başkanlık Divanı olarak, lütfen toparlayın.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Başkan, iki dakikayı siz yediniz.

BAŞKAN – Tamam, ben yedim doğru ama lütfen toparlayın.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bakın, birkaç yıl öncesine kadar Tayyip Erdoğan Müslüman dünyada demokrat ve reformist bir lider namzeti olarak gösteriliyordu, manşetler böyle atılıyordu, dergilere böyle geçiyordu. Şu andaysa bir diktatör namzeti olarak bütün dünyada görülüyor ve eğer ki bu yetkileri de ona verirseniz inanın tarihe bir diktatör olarak geçecek ve en büyük kötülüğü siz ona yapmış olacaksınız çünkü tarihe bu şekilde tescillenmiş bir lider olarak geçecek.

O açıdan, arkadaşlar, bakın, aradığımız huzursa, aradığımız gerçekten herkesin içinde hissedeceği bir toplumsal sözleşmeyseniz bu yol yol değil. Toplumun yarısını mutlu hissettirip yarısını kaybetmiş hissettirerek, yarısını sistem dışında hissettirerek bir yere varamayız. Bu toplumsal sözleşme üç ay veya üç yıl sonra tekrar önümüze gelir.

Bakın, dün içinde bulunduğumuz şehrin Büyükşehir Belediye Başkanı bir açıklamada bulundu, dedi ki: “Bağırta bağırta geçireceğiz.”

BAŞKAN – Sayın Paylan, toparlayın lütfen.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ya, Allah, Allah.

BAŞKAN – Toparlayın lütfen.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan, siz de toparlayın ya, bir susun, kendinize gelin efendim.

BAŞKAN – Ben toparlamış vaziyetteyim hamdolsun, sorun yok.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Siz dağıldınız efendim, yoruldu biraz, tamam, anlıyorum, biz de yorulduk.

BAŞKAN – Komisyon gündemine hâkim.

Buyurun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Arkadaşlar, bakın, Büyükşehir Belediye Başkanınız “Bağırta bağırta geçireceğiz.” dedi. Bu, ne demektir biliyor musunuz? “Ben toplumun 50,1’ini bir şekilde alırım, geri kalanını da yok sayarım.” Ama, arkadaşlar, o yolla inanın huzur bulamayız. O bağırta bağırta geçirerek, birilerini dışlanmış hissettirerek bir yere varamayız.

Bakın, ben kendimi şu anda 1914 yılında hissediyorum. 1914 yılında da Enver Paşa diye birisi çıktı, “Ben kaybettiğimiz toprakları kazanacağım. Toplum büyük bir kaos içinde. Ben gireceğim, Turancı hayallerle toplumu ve Osmanlı’yı tekrar eski gücüne kavuşturacağım.” iddiasında bulundu. Ama, biliyorsunuz, tek adama yetki verirseniz ve eğer ki etrafında da yalnızca güvenlikçiler varsa, etrafında siyasetçiler yoksa o toplumu felakete sürükler. Ben büyük bir şekilde bu endişe içindeyim. Bu endişeden çıkmanın yolu, siyasetin devreye geçmesidir. Sarayda siyaset yapılmıyor arkadaşlar, sarayda yalnızca güvenlikçiler var.

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Külliye, külliye.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Efendim, biliyorsunuz, külliye caminin etrafındaki yapıları tanımlar.

BAŞKAN – Sayın Paylan, toparlayın lütfen.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Türk Dil Kurumu öyle söylüyor. Türk Dil Kurumu külliyeyle öyle söylüyor efendim.

BAŞKAN – Sayın Paylan, Komisyonumuzu muhatap alın ve toparlayın.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Külliye tanımı da arkadaşlar, dışlayıcı bir ifadedir. Külliye ne demektir?

BAŞKAN – Sayın Paylan, lütfen, rica ediyorum.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Efendim, oradan laf atıldı.

BAŞKAN – Ama, “Komisyonumuzu muhatap alın.” diyorum.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Tamam, ben de diyorum ki: Külliye, cami ve etrafındaki müştemilatı belirler. Türk Dil Kurumu öyle söylüyor.

BAŞKAN – Sayın Paylan, lütfen...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ya, bir bitireyim.

Bakın, dün Millî Eğitim Bakanlığında bütün okullara bir yazı gitti -madem külliye dediniz, bir örnek daha vereyim- dedi ki: “Noel ve yılbaşı kutlamaları yasaklanmıştır okullarda.” Ya, şimdi, tamam, biz az kaldık ama azaltıldık. Yüzde 40’tık, bugün binde 1’e...

BAŞKAN – Sayın Paylan, lütfen.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Allah Allah.

BAŞKAN – Allah Allah; ben de Allah Allah diyorum ya.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Otuz saniyede bir...

BAŞKAN – Hep Allah Allah diyoruz da netice değişmiyor ama.

Lütfen, bak, ben bölmek istemiyorum. İlk on dakikanızda hiç müdahale etmedim, daha önceki iki konuşmanızda hiç müdahale etmedim ama sizden istirham ediyorum, bitiriyoruz artık diyorum ve iyi niyetli bir şekilde götürüyoruz ama siz boyuna bir şeyi bahane edip başlangıçtaki konuşmalar gibi bir bahane bulup bir fasıl açıyorsunuz. Lütfen, toparlayın.

Buyurun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan, otuz saniyede bir “Toparlayın.” dersiniz ben nasıl toparlayabilirim?

BAŞKAN – İşte, bir an önce toparlayın diye diyorum.

Buyurun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ama, toparlatmıyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Paylan, lütfen, bak, yirminci dakikaya geldik. İlk on dakikada hiç müdahale etmedim, daha önceki üç konuşmanızda da hiç müdahale etmedim.

Sayın Paylan, lütfen toparlayın.

Peki, ben teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, konuşma sırası Sayın Ünal Demirtaş’ta.

Sayın Demirtaş, buyurun.

Değerli arkadaşlar, Ünal Bey bizim Ankara Barosundan arkadaşımızdır, on dakika içerisinde toparlayacağına inanıyorum.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Sayın Abdurrahman Bey de gerçekten çok değerli bir hukukçu, gerçekten Ankara Barosunun saygın bir üyesiydi, aynı dönemde de okuduk kendisiyle ancak ben kendisine teşekkür etmiyorum. Neden teşekkür etmiyorum? Çünkü, Türkiye’deki -bunu da kişisel olarak algılamayın lütfen Sayın Başkanım, yönetim tarzına yönelik bir eleştiri getireceğim- anayasal düzeni temelden sarsacak, Türkiye’yi tam bir dikta yönetimine götürececek, uçuruma sürükleyecek, çocuklarımızı, torunlarımızı etkileyecek bir rejim değişikliğini konuşuyoruz. Yine, Meclisin, yargının, devletin anahtarının bir kişiye teslim edileceği, 79 milyonun bütçesinin bir kişiye teslim edileceği bir rejim değişikliğini konuşuyoruz. Bir kişi mi büyük, Türkiye mi büyük onu konuşuyoruz. Üstelik bu rejim değişikliği çok açık bir şekilde Anayasa’nın değiştirilemeyen, değiştirilmesi dahi teklif edilemeyen ilk 4 maddesine de aykırı. Böylesine önemli bir düzenleme görüşülürken siz milletin temsilcilerine, millî iradeye yani bize söz vermiyorsunuz, Komisyon üyelerine bile yeterli söz vermediniz.

BAŞKAN – Sürenizden çalmamak için bu sorunuza cevap vermiyorum. Komisyon tutanaklarında görürsünüz.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Bakın, AKP ve MHP olarak 21 Kasım’da görüşmelere başlamışsınız. İki parti -hem Abdulhamit Gül Bey hem de Mehmet Parsak Bey- bir ay bu teklif üzerinde konuşmuşsunuz, tartışmışsınız, bir metin ortaya çıkarmışsınız ve siz bu koalisyon ortağı iki partinin bir ayda ortaya çıkardığı metni on günde bizlerle beraber çıkarmaya çalışıyorsunuz. Belli ki bu değişikliğin bir an evvel bitmesi için, bu değişikliğin bir an evvel geçmesi için sarayda yanıp tutuşan biri var, oradan bir talimat gelmiş.

Özellikle Akbaşıoğlu olsaydı ona yanıt vermek istiyorum. İki de bir şunu söylüyor Sayın Akbaşıoğlu: İşte, şu kadar saat konuştunuz, şu kadar sayfa konuştunuz. Yani, laf atmaları bile saymış. Geçen bir rakam söyledi, ben de o söyledikten sonra laf da atıyorum artık sırf rakam çoğalsın diye. Bakın, rejim değişiklikleri saatlere ve sayfalara sığmaz, sığmamalıdır.

Değerli Başkan, bizler de muhalefetin, toplumun diğer kesimlerinin sesiyiz ama maalesef -Sayın Başkan, sözümü yine kişisel olarak algılamayın ama- susturucu gibi çalışıyorsunuz. Bakın, bizi susturamazsınız. Buna yetkiniz yok. Ayrıca, bizi susturmamalısınız da. Siz iktidarsınız, bir susturucu değil, konuşurucu olmanız gerekir Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Evet, buna da “tamam” diyoruz.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Değerli milletvekilleri, biz susarsak Türkiye susar. Bizi susturursanız Türkiye’yi yönetemezsiniz, Türkiye’yi felakete götürürsünüz. Biz susarsak, bizi susturursanız iktidarımız da meşruiyetini yitirir, gayrimeşru hâle gelir.

Rejim değişiklikleri -dediğim gibi- bu şekilde götürülemez, olmamalıdır. Ben, o vesileyle, sizin şahsınız değil Sayın Başkanım, lütfen yanlış anlamayın...

BAŞKAN – Lütfen, rahat olun, sorun yok.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – ...ama bu yönetimi kınıyorum.

Evet, Sayın Akbaşıoğlu burada olsaydı, ona da bir hediye verecektim...

BAŞKAN – Ama ben size bir açıklama yapayım, Sayın Akbaşıoğlu benim gibi “Sorun yok.” demeyebilirdi yalnız. O yüzden, siz devam edin bence o yokken, konuşmanızı bitirin.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Onun sesini duyunca, bu “O Ses Türkiye” yarışmasında var ya bir ses, yani irkiliyorum böyle.

BAŞKAN – Yok, estağfurullah, o sesinin güzelliğinden.

Buyurun.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Şimdi, tabii, Sayın Akbaşıoğlu da İstanbul Hukuku bitirmiş ve anayasa hukuku hocasının da Sayın Burhan Kuzu olduğunu ifade etmişti, fakat anladığım kadarıyla derslerden... Hani Burhan Hoca derslere gelmiş, ama kendisi kaytarmış sanki, derslere girmemiş. Burada, Burhan Hoca'nın yazmış olduğu kitapta belirtilen başkanlık sistemiyle Sayın Akbaşıoğlu'nun ifade ettiği, sizlerin ifade ettiği başkanlık sistemi çok farklı. Ben, o vesileyle, hem Sayın Akbaşıoğlu'na hem de Sayın Şentop'a -çünkü Sayın Şentop da bu Anayasa'nın yapımında rol alan en önemli isimlerden birisi- bu Burhan Kuzu Hoca'nın kitabını hediye etmek istiyorum, okusunlar, biraz yararlansınlar, hatta mümkünse sizin gruba dağıtsınlar diye düşünüyorum. Bunları arkadaşlarımız iletebilirse memnun olurum.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Reklama giriyor ama olmaz.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Olsun.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOğLU (Bursa) – Kütüphaneler de devirseler, maalesef...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Bakın, burada iki parti bir koalisyon oluşturdu ve o koalisyonla birlikte bir Anayasa değişikliği ortaya çıktı.

Tabii, ben ilk konuşmamda bu düzenlemenin geneli üzerindeki görüşlerimi, eleştirilerimi ifade ettim ve ağırlıklı olarak da bu koalisyonun bir ortağı olan, Anayasa koalisyonunun bir ortağı olan AKP anlayışına karşı eleştirilerimi dile getirdim, ama MHP'ye yönelik eleştirilerimiz biraz yarım kaldı. Burada, bilmiyorum, MHP'den bir arkadaşımız var mı? Keşke Sayın Parsak da olsaydı da bu konuşmamızı dinlemiş olsaydı.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOğLU (Bursa) – Mutfakta önerge hazırlıyorlar.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Evet.

Şimdi, bakın, burada, Milliyetçi Hareket Partisinin değerli temsilcileri, hem Sayın Parsak hem de Grup Başkan Vekilleri Sayın Erkan Akçay, bu Anayasa değişikliğinin gerekçesi olarak, meşruiyetinin gerekçesi olarak iki temel gerekçe ileri sürdüler.

Bunlardan birincisi, Türkiye'nin içinde bulunduğu ortamı gerekçe gösterdiler. Yani ülke olarak, ekonomik, siyasi, dış politikaların giderek ağırlaştığını, 15 Temmuz darbe girişimi sonrası Türkiye'nin bir beka sorunuyla karşı karşıya kaldığını iddia ettiler.

Sayın Parsak, konuşmasında -buradan çıkardım, okudum bütün konuşmasını dikkatli ve teferruatlı bir şekilde- 15 Temmuzda Türk devleti tarihinin en büyük ihanetlerinden biriyle karşılaştığını, bunun bir işgal girişimi olduğunu, milleti birbirine düşürme, bir iç savaş çıkarma, yok etme girişimi olduğunu, yine 15 Temmuzda çok ciddi bir paradigma değişikliğinin gerçekleştiğini ve hiçbir şeyin 15 Temmuzdan önceki gibi olamayacağını ifade etti.

Tabii, burada -sizler için de bu söz geçerli- 15 Temmuzu doğru analiz edemezsek doğru sonuçlar çıkartamayız, yanlış sonuçlar çıkartırız.

Bakın, burada, ben, Sayın Parsak'ın ve sizlerin bu konuda doğru analiz yapamadığını düşünüyorum.

Şimdi, bakıyoruz, 2002'den 17-25 Aralık operasyonlarına kadar, 2013 yılına kadar bir koalisyonunuz vardı, FETÖ'yle bir koalisyonunuz vardı. Buna itiraz etmeyin, çünkü gerçekten vardı. Birçok AKP'li konuşmacı arkadaşımız, artık, Türkiye'de, bu Anayasa'yla birlikte koalisyonlar döneminin biteceğini ifade etti. Çok açık ki 2013'e kadar birlikte yönetiyordunuz, FETÖ'yle birlikte. Bu, aslında bir ikrardı, ama şunu sormak lazım değerli milletvekilleri: 15 Temmuz darbe girişimini gerçekleştiren komutanları kim bu görevlere atadı? Kimin imzası var o atamaların altında? Bunu iyi analiz etmemiz lazım. Burası çok önemli.

Yine, Türkiye’yi 15 Temmuz hangi nedenler sürükledi? Kimin hataları sonucu biz 15 Temmuz gecesini yaşadık?

Şimdi, tabii, şu an için, Türkiye’ye 15 Temmuz gecesini yaşatanları devletin içine yerleştirenlere, 17-25 Aralık operasyonlarına kadar bir koalisyon yapan, ortaklık yapan ve aynı amaç için farklı yollardan yürütenlere ve bize göre son derece başarısız ve Türkiye’yi yönetemeyen bir iktidara, Sayın Parsak, yani MHP yönetimi diyor ki: “Yaptıklarınız az olmuş, size daha çok yetki verelim, Türkiye’yi iyice batırın.”

Bakın, bu sorunların çaresi olarak da kuvvetlerin tek kişide toplandığı Türk tipi Başkanlık rejimini öneriyorsunuz.

Bakın, millet Başkanlık rejimine alerji duyuyor diye adını dahi değiştirdiniz. Aslında, bu işin adının ne olduğunun hiçbir önemi yok, ama bu teklifte, her hâlükârda fiilen rejim değişikliği önerilmektedir. Bu yetkileri kime verirsiniz verin, bu yetkiler bir zalim diktatörü ortaya çıkartır.

Bakın, diktatörün kim olduğunun önemi yok. Bizim Genel Başkanımıza da verebilirsiniz.

BAŞKAN – Sayın Demirtaş, bir saniye...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Bizim Genel Başkanımız da seçilirse aynı yetkilerle bu noktaya gider.

BAŞKAN – Toparlamamız dileğiyle bu süreyi verdim.

Toparlarsanız lütfen...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Ama daha yeni başlamıştım Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Ama daha arkada ağırlıklı olarak sizin arkadaşlar olmak üzere, Cumhuriyet Halk Partili arkadaşlar var, bir zahmet toparlayın.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Bu yetkilerden zalim bir diktatör çıkar arkadaşlar.

Türkiye’nin zorlu bir süreçten geçtiği doğrudur, bu konuda hemfikiriz, hem içeride hem dışarıda çok büyük sorunlarımız var, ama Türkiye’nin beka sorunu olduğunu iddia etmek ve bunu da anayasal değişikliğin temeli kabul ettirmek gerçekten biraz abartıya kaçmaktır.

Bakın, beka, kalıcılık, ölmazlık demektir.

Değerli milletvekilleri, aslında, beka sorunu bu Anayasa değişikliğinin ta kendisidir, çünkü Türkiye Cumhuriyeti bu değişiklikler geçerse yıkılacak. Bunu böyle kabul etmek lazım. Eğer Türkiye Cumhuriyeti’nin bu şekilde bir sorunu varsa...

Bakın, bu nereden kaynaklanıyor? Bu teklifle, Anayasa’nın ilk dört maddesi arkadan dolanarak kaldırılmak isteniyor, bizim görüşümüz bu yönde.

BAŞKAN – Sayın Demirtaş, lütfen...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Bakın, Türkiye Cumhuriyeti’nin içi boşaltılıyor, devletin taşıyıcı kolonları tamamen çökertiliyor. Tamamen Türkiye Cumhuriyeti’ni yıkacak bir teklif. Ve bu teklif, bize göre zehirli bir tekliftir arkadaşlar; Anayasa’nın bir maddesini bile bu teklifle değiştirirsek tüm Anayasa zehirlenir, çünkü sistematigi bozuluyor her yönüyle.

“İlk dört maddeye dokunmadık.” diyorsunuz ama, maalesef, bu değişiklikle ilk dört madde kâğıt üzerinde kalıyor. Ama, bakın, ben size şunu ifade etmek istiyorum... Bir beş dakika daha müsaade ederseniz...

BAŞKAN – Sayın Demirtaş, samimi olarak söylüyorum, sırada iki arkadaş daha var ve diğer maddelerde de 6’şar, 7’şer arkadaş var, lütfen toparlayın.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Sayın Başkanım, yarın da konuşalım, yılbaşı da konuşalım, hiç önemli değil. Bakın, bunlar önemli şeyler.

BAŞKAN – Tamam, konuşalım, zaten Genel Kurul aşaması olacak ya, orada da konuşuruz.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Sayın Başkanım, Genel Kurulda da aynı şekilde susturuluruz, ben bundan eminim.

BAŞKAN – Sayın Demirtaş, toparlayın lütfen.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Bakın, bir haftadır bu söz için bekliyorum ve siz on dakikayı doldurmadan daha...

BAŞKAN – Sayın Demirtaş, lütfen, buyurun.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Şimdi, bakın, sizi de zor durumda bırakmak istemiyorum, onu da söyleyeyim, bakın...

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – ... Yani zor durumda kaldığınızı da görüyorum.

BAŞKAN – Zor durumdayım, evet, doğru söylüyorsunuz.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Yani bir şey var, onu görüyorum, ama...

BAŞKAN – Evet, evet, zor durumdayım, lütfen...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Bana bir beş dakika daha müsaade ederseniz birkaç şey daha söyleyeceğim.

BAŞKAN – Sayın Demirtaş, lütfen...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Bakın, burada bir başka dayanağınız da Sayın Cumhurbaşkanının, darbeci Kenan Evren'in kendisi için çıkarmış olduğu yürürlükteki Anayasa'yı bile çiğnediğini ve suç işlediğini iddia ediyorlar. MHP o görüşte, yani "Fiilî bir durum var." deniliyor, fakat eğer böyle bir fiilî durum varsa, burada yapılması gereken, o suçu ortadan kaldırmak değil, suç işleyeni mahkemede yargılamaktır. Hukuk devletlerinde böyle olur arkadaşlar, demokratik ülkelerde böyle olur. Dolayısıyla, bu da Sayın Milliyetçi Hareket Partisinin bu anayasa değişikliğini oluşturması için temel dayanak kabul edilemez. Şimdi, tabii, burada, Sayın Erkan Akçay'ın söylediği sözler var, onları ifade etmek istemiyorum -veya Sayın Parsak'ın- kısa geçmek istiyorum bazı noktaları. Bakın, bu değişiklik geçtikten sonra da burada durmayacaksınız, bunun arkasından zincirleme daha değişiklikler gelecek, yapacaksınız bunu, bu görünüyor. Yeni fiilî durumlar ortaya çıkaracaksınız.

BAŞKAN – Sayın Demirtaş, gerçekten, sizden samimi olarak talep ediyorum.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – İki dakika, kapatıyorum.

İkinci en önemli konum şudur: Bakın, burada toplumsal mutabakatın bozulma ihtimalini görüyorum. Bakın, anayasalar toplumsal mutabakat, uzlaşma metinleridir. Bu konuda herkes hemfikir mi? Hepimiz hemfikiriz. İtirazı olan var mı? Yok. Egemenliğin saraydan alınıp millete verildiği tarih 23 Nisan 1920 tarihidir. 29 Ekim 1923'te de bu cumhuriyeti hep birlikte kurduk. Bu masanın etrafında oturan herkes birlikte kurdu. Bakın, bunun içerisinde Türk'ü de var, Kürt'ü de var, Laz'ı da var, Çerkez'i de var, Süryani'si de var, Sünni'si de var, Alevi'si de var, bu topraklar üzerinde yaşayan herkes var. Bu konuda bir toplumsal mutabakat var mıydı? Vardı. Şimdi, bakın, ne yapıyorsunuz? Doksan üç yıllık toplumsal mutabakatı bozmaya çalışıyorsunuz. İki parti bizleri dışlayarak toplumsal mutabakatı bozuyorsunuz. Bu değişiklik, bu doksan üç yıllık toplumsal mutabakatı bozuyor arkadaşlar. Bu şekilde,

yapılan bir şeyin... Bakın, toplumun huzuru kalmaz. Türkiye'nin bu noktaya gelmesini bizim kabul etmemiz mümkün değil ve bu değişiklikler geçerse, bakın arkadaşlar, Türkiye bölünür. Açık ve net söylüyorum, Türkiye bölünür.

BAŞKAN – Sayın Demirtaş, lütfen...

MEHMET AKYÜREK (Şanlıurfa) – Senin görüşün öyle.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Tarih tekerrürden ibarettir. Bakın, 2010'da aynı hatayı yaptınız, şimdi kendi kazdığımız kuyuya düştünüz. Yine aynı şey gerçekleşecek, bunu görüyoruz.

BAŞKAN – Sayın Demirtaş, lütfen...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Bitiriyorum.

Bakın, bu yaptığımız, kendi kazdığımız kuyuya kendiniz düşeceksiniz ama bütün çocuklarımız, bizim torunlarımız ödeyecek, hepimiz ödeyeceğiz, hep beraber ödeyeceğiz bunu.

Değerli milletvekilleri, sözlerimi egemenliği saraydan alıp Türk milletine kayıtsız şartsız veren Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu, ebedi başkomutan, mazlum halkların lideri Mustafa Kemal Atatürk'ün bir sözüyle bitireceğim: "Benim naçiz vücudum elbet bir gün toprak olacaktır fakat Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacaktır."

BAŞKAN – Sayın Demirtaş, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, söz sırası Sayın Serkan Topal'da.

Buyurun Sayın Topal.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Biliyorum Komisyon duruma hâkim, her şeye hâkim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum iltifatınızdan dolayı.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Az önce bir hengâme olduğu zaman bir AKP'li milletvekili arkadaşımız o hengâmede şunu söylemişti: "Biz iktidardız, istediğimiz her şeyi yaparız." Bir milletvekili arkadaşımız bunu söylemişti, tutanaklarda da mevcut. Bu, şunu gösteriyor: Anayasa teklifi geçtikten sonra bundan sonraki kararların bir şekilde bu cümlelerin akabinde neler yaşayacağımızın bir göstergesi olarak da bunu görebiliyoruz. Aynı zamanda, yanlış dış politika sonucunda en çok bedel ödeyen Hatay'ın milletvekili olarak burada birkaç üzüntümü ifade etmeden geçemeyeceğim. Sürekli kürsüde "Yanlış bir dış politika uyguluyorsunuz." dediğimizde, Hükûmetin bu politikasını eleştirdiğimizde, hatta kürsüde üzerimize yürüyen bazı milletvekili arkadaşlarımız vardı. Bizler, Cumhuriyet Halk Partisi olarak Hükûmetin yanlış politikalarına yanlış diyeceğiz, doğru olanlarına da doğru diyoruz, her zaman da demeye devam edeceğiz.

Şimdi, Suriye'de bugün itibarıyla yine 180 derece bir politika değişti. Hatay Milletvekili olarak, bugün, ülkemizin, Hükûmetimizin uygulamış olduğu politikayı destekliyoruz. Daha önce de söylemiştik, bütün komşularımızın iyi olması gerekiyor dedik. İran'la, Irak'la, Rusya'yla, Suriye'yle. Suriye'nin toprak bütünlüğü bizim için önemlidir dedik. Bugün sadece Hatay'da 450 bin sığınmacı var. Bu sığınmacılar da özellikle Hatay'a geldikten sonra, maalesef, işsizlik arttı, toplumsal uyumsuzluk arttı. Bakın, mesela, Hükûmetin sığınmacılarla ilgili açtığı birkaç proje var. Suriyeli gençler için İstanbul'da Yarın Umut projesi, Hatay'da Ver Elini Kardeşim Projesi, Kilis'te Spor Kardeşliği Projesi, Kayseri'de Suriyeli Gençlerin Yükseköğrenime Uyumu Projesi, Yalova'da Farklılıklar Zenginliğimizdir Projesi. Elbette bu projeler çok önemlidir ancak Reyhanlı'daki vatandaşım, Altınözü'deki vatandaşım bana şunu söylüyor: "Sayın vekilim, ben bunlardan yararlanamıyorum." Reyhanlı'daki esnaf kepenk

kapatıyor, Reyhanlı'daki esnaf artık vergisini ödeyemiyor. Onun yerine kim açıyor biliyor musunuz? Suriyeli kardeşlerimiz açıyor. Açsınlar, onlara bir şey demiyoruz ancak Suriyeli vatandaş oradaki dükkânı açıyor, işletiyor, vergi ödemiyor, üstüne üstlük bütün projelerden yararlanıyor ama benim vatandaşım, maalesef, ikinci sınıf muamelesi görüyor.

Bakın, yine, maalesef, orada şehitler gelmeye devam ediyor. Allah'tan rahmet diliyorum bir kez daha. Bir şeyi, ince bir ayrıntıyı burada ifade etmek istiyorum. 1999'da PKK o zaman pes etmek kararı almıştı. 2000 yılında, 2001 yılında sıfır şehidimiz vardı. 2002, AKP başa geldi, şehit sayısı 13; 2003, şehit sayısı 31; 2004, 75; 2005, şehit sayısı 105; 2006, şehit sayısı 121; 2007, şehit sayısı 146; 2008, şehit sayısı 171; 2009, şehit sayısı 62; 2010, şehit sayısı 141; 2011, şehit sayısı 162; 2012, şehit sayısı 144; 2013, şehit sayısı 107; 2014, şehit sayısı 120; 2015, ben bilmiyorum. Hükümet yetkililerine sesleniyorum, ne kadar, biliyor musunuz değerli arkadaşlar? 2016, şu anda sayamıyoruz. Maalesef, hem yanlış iç politika hem yanlış dış politika sonucunda askerlerimiz şehit ediliyor, şehit edilmeye devam ediliyor ve bütün bunların içerisinde biz onların bir daha şehit edilmemesi adına çözüm üretmemiz gerekirken biz Anayasa'yı değiştirmek için burada toplanmış bulunuyoruz. Biraz bana zül geliyor değerli arkadaşlar.

Bakın, bu millet, 27 Mayıs darbesini, 12 Eylül faşist darbesini yaşadı, en son da 15 Temmuzda bu ülkeyi on dört yıldır beraber yönettiğiniz, "Ne istediler de vermedik." dediğiniz kişiler tarafından, maalesef, yine darbeye maruz kaldı. 12 Eylülde "netekim paşa" dediğimiz o paşa bile Kurucu Meclisten böyle bir yetki istemedi.

İyi bildiğinizi varsaydığım Osmanlı tarihine bir daha göz atmanızı da salık veririm bu arada. Tüm yetkileri elinde toplayan, hatta İslam âlem halifesi durumunda olan bir padişah vardı. En son oldu hatırlıyorsanız? İngiliz zırlırasında kendini buldu. Türkiye'nin işgalden kurtulmasını sağlayan ise "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir." diyen Mustafa Kemal ve silah arkadaşlarıydı. Kimilerine göre bir avuç vatanperverdi bunlar ama o dönemde dahi Mustafa Kemal Atatürk bu yetkileri istemedi.

Çok açık ve net bir şekilde bu taslak, tek adamı işaret ediyor. Bakın, bugün itibarıyla, referandumdan sonraki başkanlık seçiminde potansiyel olarak sizin göstereceğiniz aday için konuşmuyorum bunları. O zaman da belki aday gösterilmeyebilir, aday olamayabilir, bunu göreceğiz ama getirilmek istenen bu anayasa taslağı kesinlikle Anayasa'ya aykırıdır, bu konuda Anayasa Mahkemesinin kararları da var. Anayasa Mahkemesi değiştirilemezlik yasağının kapsamını ve çerçevesini belirlerken Türk anayasalarından ne anlaşılması gerektiği, nasıl yorumlanmaları gerektiği konusunda kararlar vermiş. 27/1/1977, 1977/4 karar sayısı. Bakın burada, "Anayasa değişikliğine ilişkin teklifler her şeyden önce Anayasa'nın başlangıç bölümü ile 1 ve 2'nci maddelerinde yer almış bulunan ilkelerde en küçük bir sapmayı veya değişikliği öngöremezler. Değişikliğin, sözü geçen ilkelerin tümünü veya herhangi birisini hedef almış olması arasında fark yoktur. Kapsamı ne olursa olsun bu konulardaki bütün değişiklikler bu yasağın içindedir."

Şu duruma göre cumhuriyetin temel ilkelerinden sapma nitelikleri taşıyan Anayasa değişikliği teklif edilemez hem de yasama Meclislerince kabul olunamaz. Dolayısıyla değerli arkadaşlar, bu konuda sizler anayasal bir suç işliyorsunuz. Bir an önce bu suçtan vazgeçmenizi diliyorum.

Bakın, Anayasa yapılabilir mi? Yapılabilir. Toplumsal bir mutabakat, 4 partinin onayı alınır. Nasıl bir anayasa yapılmalı, önce o tartışılmalı. Mevcut Anayasa iyileştirilmeli, parlamenter sistem güçlendirilmeli. Tabii, anayasayı yaparken bazı öğretiler olmalı. Birkaçını saymak istiyorum: Mesela insan onuru ve eşitlik kavramlarına dayalı bir özgürlükler alanı belirlenmeli. Katılımın güçlendirilmesi ve yeni katılım yöntemleriyle araçlar belirlenmeli. Eşitlik ilkesi ve bu ilkenin özellikle kadınlar ile din ve mezhep farklılıkları açısından yaşama geçirilmesinin sağlanması gerekmektedir. Laiklik ilkesi ve

bu ilkenin çerçevesinde eğitim ve özellikle din eğitimi nasıl yapılacak belirlenmeli. Çağdaş, liberal, demokratik anayasaların olmazsa olmaz unsuru denge ve fren kurumları anayasaya yerleştirilmeli. Hukukun üstünlüğü ilkesi ve bu ilkenin zorunlu unsuru veya güvencesi olarak anayasa yargısı dâhil yargı denetiminin veya yargı bağımsızlığının güvence altına alınması gerekir. Kuvvetler ayrılığının güçlendirilmesi gerekir, seçim barajı kaldırılmalı, denetim mekanizmalarının güçlendirilmesi gerekir. Tabii, savunma hakkını, hak arama özgürlüğünü, adil ve hızlı yargılanma hakkını, hukuk güvenliği ilkesini, idari yargının esaslarını güçlendirecek adımlar atılmalı. Peki, sizin getirdiğiniz teklifte hangisi var? Hiçbiri yok değerli arkadaşlar. Getirmeye çalıştığımız bu sistem, dünyanın hangi ülkesinde var? Mesela Arabistan, mesela Katar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SERKAN TOPAL (Hatay) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Topal, bir saniye.

Evet, buyurun.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi bakın, yine parlamenter sistemden başkanlık sistemine geçip sonu diktatörlük de olan birkaç ülke var: Zimbabve, Malavi, Gana, bunlara bakabilirsiniz değerli arkadaşlar.

Şimdi, hiçbir felsefi düşünürün bu konuyla ilgili olumlu bir düşüncesi olmamıştır. Mesela Montesquieu şöyle demiş: “Kendisine yetki verilen her insan bu yetkiyi kötüye kullanmaya eğilimlidir, bir sınırla karşılaşmaya kadar kötüye kullanmaya devam eder. Faziletin bile sınırlanmaya ihtiyacı vardır.” James Madison’ın, Thomas Jefferson’ın, Alexander Hamilton’un yine düşünceleri bu yönde.

Ben son olarak şunu özellikle söylemek istiyorum: Bir genel başkanımız, benim partimin Genel Başkanı değil ama kesinlikle çok katıldığım, bunu burada sataşma anlamında da söylemek istemiyorum ama bunu da, o söylediklerini burada söylemeden de geçemeyeceğim; 9 Mayıs 2015, söylediği şey şu aynen: “Başkanlık, federasyon demektir, bu da Türkiye’yi bölünmeye götürecektir. İmralı canisiyle pazarlıklarda yeni anayasa ile bölünme yolunun açılması amaçlanmaktadır. Başkanlık sistemi bu ihanet sürecinin soruşturulması için istenmektedir. Beştepe hanedanı ve AKP yönetimi aile boyu rüşvet ve yolsuzluk çamuruna batmıştır. 17-25 Aralık yolsuzluk dosyalarının bir daha açılmamak üzere kapatılması ve bu rüşvet, hırsızlık ve yolsuzluk çarkının döndürülebilmesi Tayyip Erdoğan’ın bütün yetkileri elinde toplayarak diktatörlüğünü ilan etmesine bağlıdır. Yeni anayasa ile başkanlık sistemine geçilmesi bunun için istenmektedir. Recep Tayyip Erdoğan tipi başkanlık sistemi, Türkiye’nin bölünmesinin reçetesidir.”

BAŞKAN – Sayın Topal, lütfen toparlayın.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Bakın, bunu ben söylemedim.

BAŞKAN – Sayın Topal, ben siz söylediniz demedim, toparlayın diyorum. Sayın Topal, lütfen.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Bakın, birkaç maddeyi söyleyip...

BAŞKAN – Sayın Topal, şimdi ben başlangıçtan beri şunu görüyorum arkadaşlar: Bir kısım arkadaşlara “Konuşur musunuz?” diyorum, “Ya konuşmayız.” falan diyorlar, sonra konuşmaya başlayınca –tabii, hepimiz siyaset yapıyoruz- bu sefer de mikrofonu kapatamıyorum tabii.

Lütfen, buyurun.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Sayın Başkan, bir kez daha, bu anayasa teklifini bütün milletvekili arkadaşlarımız eve gittiklerinde şöyle iki üç saat bunu bir düşünsünler; gelecekte ne olabilir, torunlarımıza ne bırakacağız, sadece ellerini vicdanlarına koyup bunu düşüncelerini diliyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Topal, ben de teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, söz sırası Sayın Mustafa Balbay’da.

Buyurun Sayın Balbay.

MUSTAFA ALİ BALBAY (İzmir) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Ben de dün bir yana, bugün günün akışının içinde konuşmamı birkaç kez değiştirdim ama olabildiğince kısaltmaya çalıştım.

Öncelikle, dün Adalet ve Kalkınma Partisinden sanıyorum Sayın Köse bu başkanlık isteminin önceki liderlerin de istemi olduğunu söylemişti, Sayın Demirel’in de, Sayın Özal’ın da; orada benim de adımı vermişti, “Demirel’in bir gezisinde Balbay da vardı, Ertuğrul Özkök yazmış.” demişti. Şimdi bu doğru Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Demirel de Özal da başkanlığı istediler ama o parlamentolar vermediler, o milletvekilleri “Biz bu parlamentonun kimliğini size teslim etmeyiz.” dediler, “Bu Parlamentonun ruhunu size vermeyiz.” dediler. Çok ciddi tartışmalar oldu. Özal o kadar büyük bir özgüvenle bunu istemişti ki, devamında da Demirel istemişti ama o Meclis, o milletvekilleri, iktidar partisinin milletvekilleri de “Biz bu Meclisin ne yasama yetkisini veririz ne de yargı yetkisini devrederiz.” dediler. Demirel “O olmazsa 5+5 olsun.” dedi, onu da vermediler. Bunu özellikle iktidar partisinin ve Milliyetçi Hareket Partisinin milletvekillerine anımsatmak ve o dönemin milletvekilleri nasıl davranmış tekrar gözden geçirmeye davet etmek istiyorum.

Arkadaşlar, tabii, şu anda bu yasanın, Anayasa değişikliklerinin ruhunu bizim arkadaşlarımız çok güzel anlattılar; Sayın Tezcan, Sayın Gök, Sayın Özel, Engin Altay, hukuk kökenli milletvekili arkadaşlarımız. Ben daha bir genel hatlarıyla... Şimdi özellikle Cumhurbaşkanına yani şu anda Erdoğan’a göre bir Anayasa değişikliği yapmaktasınız. Erdoğan’ın en sık kullandığı değerlendirmelerden biri, “Demokrasi benim için tramvay.” demişti. Bence o değil, bugün gelinen noktaya baktığımızda Erdoğan için tramvay olan demokrasi değil, mücadele arkadaşları. Hangisinin işlevi nereye kadarsa oraya kadar kullanıyor, sonra bırakıyor. Yola çıktığı dönemdeki mücadele arkadaşlarına bakın, bugüne bakın ve bugün de yakın gelecekte şu anda etrafında olan herkesi bir kenara koyacak, başka türlü yürütecek ve bu anlamda da şu anda Parlamentoda bulunan iktidar partisi milletvekillerinin çok büyük bir bölümünün Erdoğan açısından işlevinin dolduğunu ayrıca vurgulamak istiyorum.

Şimdi, tabii, bu yasa, bu Anayasa değişiklikleri ne getiriyor, bir cümleyle söyle derseniz; sayın arkadaşlar, bu değişiklikler idamı geri getiriyor. Anayasa değişiklikleriyle idam geri geliyor arkadaşlar. Demokrasinin idam kararı geliyor, yasamanın idam kararı geliyor, yargının idam kararı geliyor, yürütmenin idam kararı geliyor. Devletin bütün organlarını işlevsiz hâle getirdiğinizde bu sistem zaten organ yetmezliğinden çökecektir. Şimdi, burada, hani Napolyon’un meşhur öyküsü vardır, savaşı kaybedince etrafındakilere sorar. Adamlarının biri der ki: “5 nedeni var.” Napolyon “Birinciyi söyle.” dediğinde der ki kurmayları: “Barut bitti.” “Öteki 4 nedeni sayma.” der. O misal, şu anda yasama, yargı ve yürütme bir kişide toplandıysa ötekileri saymaya gerek yok arkadaşlar. O yüzden, ben bu yasayı öncelikle, ilk aşamada 1982 Anayasası’nın bir Orhan Aldıkaçtı’dan örnekle bir “Aldıkaçtı anayasası” olduğunu söylemişim. Bu Anayasa da bir “kaptıkaçtı anayasası” olarak tarihe geçecek arkadaşlar.

Şimdi, burada pek çok şey söylenebilir, sadece adıyla ilgili bir çağrışıma vurgu yapacağım. Başta “başkanlık sistemi” dediniz ve bütün adamlarınıza başkanlık sistemine ilişkin kitaplar yazdırdınız. Tabii, birincisi Burhan Kuzu, bunu hepimiz biliyorsunuz. İkincisi Hüseyin Yayman, ne diyor? “Türkiye’de Devlet Reformu ve Başkanlık Sistemi” sonra, en son Sayın Cumhurbaşkanının önce “omuzmandı” şimdi ombudsmanı Şeref Malkoç, o ne diyor? “40 Soruda Yeni Anayasa ve Başkanlık

Sistemi” ve bitirişide şöyle yapmış: “Türkiye’nin bir dünya devleti olması için ve bölgesinde büyümesi için başkanlık şarttır.” diyor. Bütan adamlarınıza “başkanlık sistemi” diye yazdırdınız, başkanın bütün adamları bunu yazdı. Ama şimdi “Bu sistemin adı başkanlık sistemi değil.” diyorsunuz. Daha adını söylerken bile halka yalan söylüyorsunuz. Neden? Çünkü halk başkanlık sisteminin tutmadığı ve başkanlık sisteminin cumhuriyeti alaşağı edeceğini gördü. O yüzden de “Bunu halka anlatamayız.” deyip “Bunun adı kesinlikle başkanlık filan değil, Cumhurbaşkanlığı sistemi.” dediniz.

Şairin güzel bir sözü var, diyor ki: “Yalanların en alçağı, halka ve çocuklara söylenendir, çünkü çok çabuk inanırlar.” Ve siz ne yazık ki yalanların gerçekten en alçağını yapıyorsunuz ve bu halka yalan söylüyorsunuz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; tabii, bu Komisyon çalışmasından sonra Mecliste uzun bir maraton olacak. Mecliste ne olacağını şu anda kestiremiyoruz ama daha bu aşamada bu kadar değişiklik yaptığınıza göre demek ki, bir, iyi hazırlanmamışsınız, iki, daha anlaşılmamışsınız. Öyle anlaşılıyor ki, şu anda biz değişiklikler üzerinde yapılan değişikliklerin değişikliğinin ne anlama geldiğini çözmeye çalıştık. Genel Kurula gelinceye kadar bunların bir kısmı daha anlaşılacak ama bu Anayasa değişikliklerinin şu aşamada sahibi olmadığını görüyoruz. Burada Milliyetçi Hareket Partisi tabii, değişik şekillerde davranabilir. Mecliste benim gördüğüm, burada bile şu anda MHP’yi temsilen MHP adına bu Anayasa’nın arkasında kimse yok. Belki de Devlet Bahçeli, hani Anadolu sözüyle “pehlivanın 41’inci oyunu” derler, belki de öyle bir şeyin içinde. Belki de Binali Yıldırım’la Cumhurbaşkanları arasında görüş ayrılıkları var ve bu Anayasa bir ölçüde ortada kalmış durumda. Belki de Cumhurbaşkanı bu Anayasa değişikliğinin gündeme gelmesinden rahatsız. “Ya bu süreç nasıl devam edecek, yılbaşını görelim.” diyor, bunları kestiremiyoruz.

Ama sayın milletvekilleri, sizinle paylaşmak istediğim, en başta söylemek istediğim, Demirel döneminde de Özal döneminde de milletvekillerinin bu Meclisin yetkilerini hiç kimseye, kendi genel başkanlarına dahi köşke çıktığında vermeme kararını mutlaka sizin de değerlendirmenizi diliyorum.

Bakın, sayın milletvekilleri, burada HDP milletvekilleri başından beri bu Komisyonunda aktif olarak görüşlerini söylüyorlar. Bunca arkadaşları tutuklu iken hâlâ bu Meclisten bir umut beslemeleri, burayı bir mücadele zemini olarak görmeleri çok değerli. Belki şu an kıymetini bilmiyorsunuz ama bu ülke için en değerli şeylerden biri, HDP’li milletvekillerinin umudu hâlâ burada aramaları. Burası neresi? Parlamento. Ama burası işlevini bitirirse o kesim, o düşüncenin insanları umudu, geleceği nerede arayacak, bunu bir düşünün. Ülkemizin bütünlüğü açısından en önemli unsurlardan biri aslında bu. Duygularıyla -ya da şu anda içlerinden geçen o kaynamayı tabii tam biz de kestiremiyoruz- değil, gerçekçi bir şekilde bakmaya çalışıyorlar.

Ben aynı şekilde MHP’yle yaptığınız iş birliğini de şöyle önemsiyorum. O kadar küçümsüyorsunuz koalisyonları, ki şu anda Avrupa’da 27 ülkeden 25’inde koalisyon var. Siz de şu anda Anayasa’yı bir koalisyonla yapıyorsunuz, bunu unutmayın, MHP’yle birlikte yapıyorsunuz, siz de bir koalisyona muhtaç oldunuz. Ama bu Parlamentoyu ortadan kaldırırsanız, o ortamlar da kalmayacak, ülkenin bütünlüğü kalmayacak sayın milletvekilleri.

Burada, tabii, biraz konuları hızlı geçeceğim, “Türk tipi” diye bir şey çıkardınız, onu şu anda anlatmaya çalışıyorsunuz. 2004 yılı, AKP iktidarının ilk dönemi ve Uluslararası Muhafazakârlık ve Demokrasi Sempozyumu yaptınız. Recep Tayyip Erdoğan’ın oradaki uzun konuşmasının bir cümlesini sizinle paylaşmak istiyorum: “Türkiye’de kendine özgü bir demokrasi yerine -bakın, kendine özgü bir demokrasi yerine- çoğulculuk, çok seslilik ve tahammül duygusunu sindirebilmiş bir demokrasi tesis edilmelidir.” Erdoğan’ın diliyle “nereden nereye” geldiniz. Şu anda Türk tipi bir arayış içindediniz.

Sayın milletvekilleri, sizin Atatürk'ü sevmenizi beklemiyoruz, AKP'nin özellikle, ama okumanızı, anlamanızı ve saygı duymanızı diliyoruz. Atatürk, o Kurtuluş Savaşı'nı verdikten sonra, emperyalizmin bütün unsurlarını denize döktükten sonra "Ben bu ülkenin yönetimini de Türk tipi yapmak istiyorum." demesini bilmiyor muydu? Ama yapmadı, Medeni Kanun'u İsviçre'den, Ticaret Kanunu'nu Almanya'dan, idare hukukunu Fransa'dan aldı, dünyanın neresinde iyisi varsa onu getirdi. Ama ne yazık ki şu anda "Türk tipi" dediğiniz Türkiye'yi tipide bırakacak, hakikaten tipsiz bir çalışma ve bunun devamında eğer...

BAŞKAN – Sayın Balbay, bir saniye...

Sayın Balbay, toparlar mısınız lütfen.

MUSTAFA ALİ BALBAY (İzmir) – Sayın Başkan, konu o kadar dağınık ki, toparlamaya çalışacağım.

BAŞKAN – Doğru söylüyorsunuz, haklısınız ama...

MUSTAFA ALİ BALBAY (İzmir) – Siz de araya girmeyerek bana yardımcı olursanız.

BAŞKAN – Toparlarsanız lütfen, çünkü daha 2 madde var ve arkadaşlar var konuşacak, size zahmet olmazsa.

MUSTAFA ALİ BALBAY (İzmir) – Tabii, biliyorum.

Ayrıca altını çizmek istediğim bir durum da dünyada tartışılan bir kavram var "medya orta çağı" bunun en kötüsü, bunun gerçekten en karanlığı Türkiye'de uygulanıyor. Öyle ki, şu anda sizler bir yandan başkanlık sistemini "Özgürlükler getirecek." diye tartışıyorsunuz ama başkanlık sistemini eleştiren neredeyse bütün gazetecileri ve siyasetçileri şu anda hapisle, hakkında soruşturma açmakla tehdit ediyorsunuz ve şu anda öyle bir medya ortamı yarattınız ki, yarın Erdoğan çıksa, "Yarın güneş doğmayacak." dese, yarın güneşin doğmayacağını bilimsel şekilde anlatacak 10 tane profesör kanal kanal gezer. Ben onlara artık "Prof.Dr." değil, "Recep.Dr." diyorum ve her biri de kanal kanal dolaşiyor.

Burada bir şeyi daha çok kısa vurgulamak istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Balbay, lütfen toparlayın.

MUSTAFA ALİ BALBAY (İzmir) – Bağlıyorum.

Sayın Başkan, konunun önemi itibarıyla...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Cumhuriyet'te mi yazdın bunu?

MUSTAFA ALİ BALBAY (İzmir) – Cumhuriyet'in, bir gazetenin bütün yazarlarını, yöneticilerini tutukladıktan sonra çaycısını da tutukladınız ya yuh size. Çaycıyı da tutukladınız ya yuh yani, başka bir şey demiyorum. (Gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Balbay...

MUSTAFA ALİ BALBAY (İzmir) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Balbay, lütfen devam edin

MUSTAFA ALİ BALBAY (İzmir) – Tabii, devam ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Balbay, toparlar mısınız?

MUSTAFA ALİ BALBAY (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Balbay, biz on günde şunu gördük, orada arkadaşlarımızın biri kitap açtı mı, "Eyvah, yine saatlerce kitap okuyacak" diyoruz.

MUSTAFA ALİ BALBAY (İzmir) – Yok, hayır, bak, Erdoğan’dan bir cümle okudum, yani başka bir şey okumadım biliyorsunuz. Şimdi de yine sadece uzunca bir cümle okuyacağım konunun önemi itibarıyla.

BAŞKAN – Lütfen toparlayın.

MUSTAFA ALİ BALBAY (İzmir) – Bakın, 1998 yılında bir Alman gazeteci Wolfgang Koydl, “Süddeutsche Zeitung”da bir başyazı yazıyor -okumayacağım uzamasın diye- diyor ki: “Türkiye’nin etrafındaki 3 büyük devlet çöktü, 3 büyük rejim çöktü. Lenin’in Sovyetleri, Tito’nun Yugoslavyası, Rıza Şah’ın İrani ve bunların iki temel sorunu var, etnik sorun ve dinî sorun. Bunların ikisi de Türkiye’de var ve sıra Türkiye’ye gelecek.” Benim yürekte inancım, sıra Türkiye’ye gelmeyecek. Neden?

BAŞKAN – Sayın Balbay, biz hep beraber, inşallah onun sırasını getirmeyeceğiz. Sayın Balbay, lütfen.

MUSTAFA ALİ BALBAY (İzmir) – Aynen. Bak, ne güzel sizinle aynı görüşteyiz, siz de söyleyin, ben de söyleyeyim karşılıklı.

BAŞKAN – Hep beraber inşallah.

MUSTAFA ALİ BALBAY (İzmir) – Ama neden gelmeyecek? İran’da, Yugoslavya’da ve Sovyetler Birliği’nde tek parti iktidarı vardı, bizim farkımız Atatürk cumhuriyeti olmasıydı. O yüzden sıra bize gelmeyecek ama sizin bu yönteminiz Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Balbay, toparlayın lütfen, toparlayın.

MUSTAFA ALİ BALBAY (İzmir) - ...eğer tek parti yönetimine giderse işte o zaman parçalanırız.

Bakın, Balkan krizine eğer sizin bu iktidar döneminde yakalansaydık çok kötü olurdu. Şu anda sadece Saraybosna’da, Sayın Başkan, 13 anayasa var, birlik kuramadılar, anayasa yapamadılar, ortak paydalarını kaybettiler çünkü. Ve şu anda Bosna-Hersek’te istiklal marşlarına söz yazamadılar. Ortak paydaları yitirdiğinizde böyle olur. Bu Parlamento ortak paydamızdır. Bu ortak payda “ortak fayda” demektir. Bu Parlamento zeminini yitirirsek gerçekten bütünlüğümüzü yitiririz.

Sözümü bağlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Lütfen.

MUSTAFA ALİ BALBAY (İzmir) – Amerikalılar Kızılderililerin bütün topraklarını aldılar, ne yazık ki Dünyaya da Kızılderili muamelesi yapmak istiyorlar. Kızılderili Reisi Seattle’ın meşhur bir mektubu vardır. Amerikalılar o Kızılderililerin topraklarının tümünü almak isteyince Kızılderili reisi der ki: “Bütün doğayı yok edeceksiniz, her şeyi katledeceksiniz, bütün bu çevrede canlılar yok olacak. Böyle bir dünyada sadece insan kokusu olacak, sadece insan kokusu duymaya başladığımız gün sizin sonunuz gelecek.” Bunu siyasete uyarladığımızda bütün kurumlar tek kişi koktuğu gün Türkiye’nin ve siyasetin sonu gelir sayın milletvekilleri. Sizler milletvekili olsanız bile çocuğunuz sorar “Nedir?” diye. Çocuğunuz der ki: “Babam bir kamu kuruluşunda milletvekili olarak çalışıyor.” ve iş garantisi olmadığı için “Taşeron.” der. Onun için, bu Parlamentonun ruhunu koruyun, bu Parlamento tıpkı geçmişte güçlü liderlere, Demirel’e, Özal’a verilmeyen...

BAŞKAN – Sayın Balbay, lütfen toparlayalım.

MUSTAFA ALİ BALBAY (İzmir) - ...yetkiyi siz de Parlamento zemini içinde tutun diyor, sabrınız için teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Balbay, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, madde üzerinde kifayeti müzakere önergesi vardır, önergeyi okutuyorum:

Anayasa Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/1504 esas numaralı Kanun Teklifi'nin 19'uncu maddesi üzerindeki görüşmeler neticesinde konu açıklığa kavuşmuş olduğundan maddenin oylamasına geçilmesini arz ve teklif ederiz.

Zekeriya Birkan

İsmail Aydın

Kemalettin Yılmaztekin

Bursa

Bursa

Şanlıurfa

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Yasama ekonomisi açısından bir konu üzerindeki görüşmelerin nihayetsiz devam etmesi mümkün değildir.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – “İlanihaye” değil miydi?

BAŞKAN – Düzelttik, değerli arkadaşlar, düzelttik.

“Ayrıca, görüşülen konunun da vuzuha kavuşması nedeniyle İç Tüzük'ün 26'ncı maddesi gereğince iş bu önerge verilmiştir.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Madde üzerinde değişiklik önergesi vardır, önergeyi okutuyorum:

Anayasa Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/1504 esas sayılı Kanun Teklifi'nin çerçeve 19'uncu maddesinin, (A), (B), (C) ve (E) fıkralarının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Muhammet Emin Akbaşoğlu

Murat Alparslan

Markar Eseyan

Çankırı

Ankara

İstanbul

Mustafa Köse

Kemalettin Yılmaztekin

Yusuf Başer

Antalya

Şanlıurfa

Yozgat

“A) 8'inci maddesinde yer alan “ve Bakanlar Kurulu”; 15'inci maddesinin birinci fıkrasında, 17'nci maddesinin dördüncü fıkrasında ve 19 uncu maddesinin beşinci fıkrasında yer alan “sıkıyönetim”; 88 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Bakanlar Kurulu ve” ikinci fıkrasında yer alan “tasarı ve”; 93 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “, doğrudan doğruya veya Bakanlar Kurulunun istemi üzerine,”; 125 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Cumhurbaşkanının tek başına yapacağı işlemler ile Yüksek Askerî Şuranın kararları yargı denetimi dışındadır. Ancak,” ve altıncı fıkrasında yer alan “sıkıyönetim,”; 148 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “, sıkıyönetim”, altıncı fıkrasında yer alan “, Askerî Yargıtay, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi” ve “Yüksek”, yedinci fıkrasında yer alan “ile Jandarma Genel Komutanı”; 153 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “tasarı veya”; 154 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Yüksek”; 155 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Başbakan ve Bakanlar Kurulunca gönderilen kanun tasarıları,” ve “tüzük tasarılarını incelemek,” üçüncü fıkrasında yer alan “Yüksek” ibareleri madde metinlerinden çıkarılmıştır.

B) 73 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “Bakanlar Kuruluna” ibaresi “Cumhurbaşkanına”; 78 inci maddesinin başlığı “D. Seçimlerin geriye bırakılması ve ara seçimler”; 117 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Bakanlar Kurulu” ibaresi “Cumhurbaşkanı”; 118 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Başbakan, Genelkurmay Başkanı, Başbakan yardımcıları,” ibaresi

“Cumhurbaşkanı yardımcıları,” “Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanları ve Jandarma Genel Komutanından” ibaresi “Genelkurmay Başkanı, Kara, Deniz ve Hava kuvvetleri komutanlarından”, üçüncü fıkrasında yer alan “Bakanlar Kuruluna” ibaresi “Cumhurbaşkanına”, “Bakanlar Kurulunca” ibaresi “Cumhurbaşkanınca”, dördüncü fıkrasında yer alan “Başbakan” ibaresi “Cumhurbaşkanı yardımcıları”, beşinci fıkrasında yer alan “Başbakanın” ibaresi “Cumhurbaşkanı yardımcısının”, altıncı fıkrasında yer alan “kanunla” ibaresi “Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile”; 123 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “ancak kanunla veya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak” ibaresi “kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile”; 124 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Başbakanlık” ibaresi “Cumhurbaşkanı” ve “tüzüklerin” ibaresi “Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin”; 127 nci maddesinin altıncı fıkrasında yer alan “Bakanlar Kurulunun” ibaresi “Cumhurbaşkanının”; 131 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “ve Bakanlar Kurulunca” ibaresi “tarafından”; 134 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Başbakanlığa” ibaresi “Cumhurbaşkanının görevlendireceği bakana”; 137 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “tüzük” ibaresi “Cumhurbaşkanlığı kararnamesi”; 148 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kanun hükmünde kararnamelerin” ibareleri “Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin”, altıncı fıkrasında yer alan “Bakanlar Kurulu üyelerini” ibaresi “Cumhurbaşkanı yardımcılarını, bakanları,”; 149 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “oniki” ibaresi “on”; 150 nci maddesinde yer alan “kanun hükmündeki kararnamelerin” ibaresi “Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin” ve “iktidar ve ana muhalefet partisi Meclis grupları ile Türkiye Büyük Millet Meclisi” ibaresi “Türkiye Büyük Millet Meclisinde en fazla üyeye sahip iki siyasi parti grubuna ve”; 151 inci maddesi ile 153 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “kanun hükmünde kararname” ibareleri “Cumhurbaşkanlığı kararnamesi”; 152 nci maddesinin birinci fıkrası ile 153 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “kanun hükmünde kararnamenin” ibareleri “Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin”; 158 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan- “adli, idari ve askeri” ibaresi “adli ve idari”; 166 ncı maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “hükümete” ibaresi “Cumhurbaşkanına”; 167 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Bakanlar Kuruluna” ibaresi “Cumhurbaşkanına” şeklinde değiştirilmiştir.

(C) 2709 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “geri gönderilen kanunu” ibaresinden sonra gelmek üzere “üye tamsayısının salt çoğunluğu ile” ve 117 inci maddesinin üçüncü fıkrasının başına “Cumhurbaşkanınca atanan” ibareleri eklenmiştir.”

“E) 82 nci maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi, 96 ncı maddesinin ikinci fıkrası, 117 nci maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları, 127 nci maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesi, 150 nci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi ile 91, 99, 100, 102, 107, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 120, 121, 122, 145, 156, 157, 162, 163 ve 164 üncü maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.”

BAŞKAN – Gereçesini okutuyorum:

Gereççe:

1- a) Maddenin (A) fıkrasında sehven altıncı fıkraya yapılan atıf beşinci fıkraya olarak düzeltilmektedir.

b) Anayasanın 125’inci maddesinin ikinci fıkrasının tümüyle yürürlükten kaldırılması yerine, Yüksek Askeri Şûranın terfi işlemleri ile kadrosuzluk nedeniyle emekliye ayırma hariç her türlü ilişik kesme kararlarına karşı yargı yolunun açık olduğuna ilişkin ikinci cümlesi muhafaza edilmektedir.

c) Çerçeve maddenin (E) fıkrasında yapılması öngörülen değişiklikle 117’nci maddenin dördüncü fıkrasının yürürlükten kaldırılmasının öngörülmesine bağlı olarak dördüncü fıkradan ibare çıkarılmasına yönelik ibare madde metninden çıkarılmaktadır.

ç) Anayasanın 148’inci maddesinin yedinci fıkrasında yer alan “ile Jandarma Genel Komutanı” ibaresi metinden çıkarılmak suretiyle Jandarma Genel Komutanının göreviyle ilgili suçlar bakımından Yüce Divanda yargılanması usulünden vazgeçilmektedir.

d) Teklifte Bakanlar Kurulunun kaldırılması ve Bakanlar Kurulunca düzenlenen Kanun Hükmünde Kararname ve kanun tasarılarına ilişkin hükümlerin yürürlükten kaldırılmasının öngörülmesine bağlı olarak, Anayasanın 153’üncü maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “tasarı veya” ibaresinin madde metninden çıkarılması öngörülmektedir.

2- a) Savaş nedeniyle sadece Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimlerinin değil, Cumhurbaşkanlığı ve mahalli idareler seçimlerinin de geri bırakılabileceği konusunda ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermek amacıyla, Anayasanın 78’inci maddesinin başlığı değiştirilmektedir.

b) Çerçeve maddenin (E) fıkrasında yapılması öngörülen değişiklikle 117’nci maddenin dördüncü fıkrasının da yürürlükten kaldırılmasının öngörülmesine bağlı olarak anılan fıkra yapılacak ibare değişikliğinden vazgeçilmektedir.

c) Kamu tüzel kişiliğinin Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle de kurulabilmesine imkân tanınmaktadır.

ç) Teklifte, Bakanlar Kurulunun kaldırılması ve Bakanlar Kurulunca düzenlenen Kanun Hükmünde Kararnameye ilişkin hükümlerin yürürlükten kaldırılmasının öngörülmesine bağlı olarak, Anayasanın 153’üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “kanun hükmünde kararname” ibaresinin “Cumhurbaşkanlığı kararnamesi” olarak değiştirilmesi öngörülmektedir.

3- Çerçeve maddenin (E) fıkrasında yapılması öngörülen değişiklikle 117’nci maddenin son fıkrasına ilaveten Genel Kurmay Başkanının Cumhurbaşkanınca atanacağına ilişkin hükmü ihtiva eden dördüncü fıkrasının da yürürlükten kaldırılmasının öngörülmesine bağlı olarak, Genel Kurmay Başkanının Cumhurbaşkanınca atanacağına dair ibare üçüncü fıkranın başına eklenmektedir.

4- a) 117’nci maddenin son fıkrasına ilave olarak, dördüncü fıkrası da yürürlükten kaldırılmaktadır.

b) Çerçeve maddenin (A) fıkrasında yapılması öngörülen değişiklikle Anayasanın 125’inci maddesinin ikinci fıkrasının başındaki “Ancak” ibaresi hariç ikinci cümlesi muhafaza edilmesine bağlı olarak bağlı olarak 125’inci maddesinin sadece ikinci fıkrasının birinci cümlesi madde metninden çıkarılmak suretiyle fıkranın bütünüyle yürürlükten kaldırılmasından vazgeçilmektedir.

BAŞKAN – Nurhayat Hanım, buyurun.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Evet, gerçekten başından beri söylüyoruz, bu teklifin tamamen geri çekilmesi gerekiyor. Yani bu verdiğiniz önergeler de her defasında bizim bu söylediğimiz geri çekme konusundaki haklılığımızı bir kere daha ispatlıyor. Yani dalga mı geçiyorsunuz bizimle mi, milletle mi hakikaten şaşır kalıyorum. Başım döndü, verdiğiniz son dakika önermelerini çözmeye çalışıyoruz.

14’üncü maddeyi çektiniz, ne değişti şimdi? İkinci fıkrayı başka bir maddeyle eklediniz, birinci fıkrayı da şimdi sunduğunuz önergeyle aynı şekilde muhafaza ediyorsunuz, hiçbir şey değişmedi yani. Sadece bu yapılanın yine AKP’nin bugüne kadar yaptığı algı yönetimi ve milleti yanıltma konusundaki bir taktik olduğu çok açık. Çünkü -123’üncü madde ve 126’ncı madde- bu iki maddenin kullanılarak Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle bölgesel yönetimler kurulacağı konusunda kamuoyu yaygın bir şekilde endişe taşıyordu. Siz güya bu endişeyi gidermek için algı yaratmaya çalışıyorsunuz ve kanunu dolanarak yani burada da Anayasa’yı dolanarak, ikisini farklı maddelere serpiştirerek aynı şeyi muhafaza ediyorsunuz.

Tutanaklara geçmesini istedim.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Kayışoğlu, teşekkür ediyorum.

Değişiklik önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Değişiklik önergesi kabul edilmiştir.

Kabul edilen değişiklik önergesine göre maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Değişiklik önergesine uygun olarak madde kabul edilmiştir.

Diğer maddeye geçiyoruz.

Maddeyi okutuyorum:

MADDE 20- 2709 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 21- A) Türkiye Büyük Millet Meclisinin 27 nci Yasama Dönemi milletvekili genel seçimi ve Cumhurbaşkanlığı seçimi 3/11/2019 tarihinde birlikte yapılır. Seçimin yapılacağı tarihe kadar Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri ve Cumhurbaşkanının görevi devam eder. Meclisin seçim kararı alması halinde 27 nci Yasama Dönemi milletvekili genel seçimi ve Cumhurbaşkanlığı seçimi birlikte yapılır.

B) Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren en geç altı ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisi bu değişikliklerin gerektirdiği Meclis İçtüzüğünü ve kanuni düzenlemeleri yapar. Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile düzenleneceği belirtilen değişiklikler ise Cumhurbaşkanı tarafından aynı sürede düzenlenir.

C) Anayasanın 159 uncu maddesinde yapılan düzenlemeye göre Hâkimler ve Savcılar Kurulu üyeleri en geç otuz gün içinde seçilirler ve bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraki kırkıncı günü takip eden iş günü görevlerine başlarlar. Başvurular, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş gün içinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına yapılır. Başkanlık, başvuru Anayasa ve Adalet komisyonları üyelerinden kurulu Karma Komisyona gönderir. Komisyon on gün içinde her bir üyelik için üç aday üye tam sayısının üçte iki çoğunluğuyla belirler. Birinci oylamada üçte iki çoğunluk ile seçimin sonuçlandırılmaması halinde, ikinci ve üçüncü oylamalar yapılır; bu oylamalarda üye tamsayısının beşte üç çoğunluğunun oyunu alan aday seçilmiş olur. Beşte üç çoğunluğun sağlanamaması halinde üçüncü oylamada en çok oyu almış olan, seçilecek üyelerin iki katı aday arasından ad çekme usulü ile üye belirleme işlemi tamamlanır. Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu aynı usul ve nisapları gözeterek onbeş gün içinde seçimi tamamlar. Mevcut Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeleri, yeni üyelerin göreve başlayacağı tarihe kadar görevlerine devam eder ve bu süre içinde yürürlükteki Kanun hükümlerine göre çalışır.

D) Askeri Yargıtay ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesinden Anayasa Mahkemesi üyeliğine seçilmiş bulunan kişilerin herhangi bir sebeple görevleri sona erene kadar üyelikleri devam eder.

E) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Askerî Yargıtay, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi ve askerî mahkemeler kaldırılmıştır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki ay içinde; idarî görev ve kadrolarda bulunanlar dâhil askerî hâkim ve savcı sınıfından olanlar, tercihleri ve müktesepeleri dikkate alınmak suretiyle;

a) Hâkimler ve Savcılar Kurulunca adli veya idari yargıda hâkim veya savcı,

b) Millî Savunma Bakanlığınca, hukuk müşaviri veya muvazzaf subay, olarak atanır.

Türk Silahlı Kuvvetleri bünyesinde muvazzaf subay veya hukuk müşaviri olarak atananlar, askerî hâkimler ve savcılar için öngörülen aylık ödenek ve diğer özlük haklarından yararlanmaya devam eder.

Kaldırılan Askerî Yüksek İdare Mahkemesinde görev yapan ve askerî hâkim ve savcı sınıfından olmayan üyeler uygun bir göreve atanır.

Kaldırılan askerî yargı mercilerinde görülmekte olan dosyalardan;

- a) Askerî Yargıtayda olanlar, Yargıtaya,
- b) Askerî Yüksek İdare Mahkemesinde olanlar, Danıştaya
- c) Askerî mahkemelerde olanlar, görevli ve yetkili adli yargı mercilerine
- ç) Askerî savcılıklarda olanlar, yetkili Cumhuriyet başsavcılıklarına,

herhangi bir karara gerek kalmaksızın listeye bağlanarak devredilir. Yargıtay ve Danıştay, kendi devir işlemlerini yürütür. Diğer dosyaların devirleri ise Hakimler ve Savcılar Kurulu tarafından oluşturulacak komisyonlar tarafından yürütülür.

Kaldırılan askerî yargı mercilerince hüküm verilmekle birlikte henüz gerekçeli kararı yazılmayan dosyalara ilişkin gerekçeli kararlar, dosyaların devredildiği yargı mercilerince yazılır.

Kaldırılan askerî yargı mercilerinde görev yapan diğer tüm idari personelin atama ve görevlendirilmeleri, Milli Savunma Bakanlığınca yapılır.

F) Bu Kanun yürürlüğe girdiğinde yürürlükte bulunan kanun hükmünde kararnameler, tüzükler, Başbakanlık ve Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılan yönetmelikler ile diğer düzenleyici işlemler yürürlükten kaldırılmadıkça geçerliliğini sürdürür.

G) Kanunlar ve diğer mevzuat ile Başbakanlık ve Bakanlar Kuruluna verilen yetkiler, ilgili mevzuatta değişiklik yapıncaya kadar Cumhurbaşkanlığı tarafından kullanılır.

H) Anayasanın 67 nci maddesinin son fıkrası hükmü, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra birlikte yapılacak ilk milletvekili genel seçimi ile Cumhurbaşkanlığı seçimi bakımından uygulanmaz.

BASKAN – Değerli arkadaşlar, maddenin görüşmesine başlıyoruz.

Madde üzerinde söz talep eden Sayın Bülent Tezcan.

Sayın Tezcan, buyurun.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Sayın Başkan, öncelikle bu maddede de bir önceki 19’uncu maddede söylediğim gibi, kaleme alınma, yasa yapma tekniği açısından usulsüzlük bulunmaktadır. Geçici maddeyi düzenleyen, geçici hükümler içeren bir düzenlemedir ve 8 ayrı konuyu tek bir madde altında düzenlemiştir. Bunların her birinin 21’inci maddenin (A), (B), (C), (D) fıkraları diye sırayla sayılan, (A), (B), (C), (D), (E), (F), (G), (H) fıkraları diye sayılan 8 ayrı fıkranın her birinin ayrı ayrı geçici maddeler olarak kaleme alınması, ayrı ayrı görüşülmesi ve oylanması, Genel Kurulda da ayrı ayrı görüşülüp oylanması gerekir, birincisi.

İkincisi, sanıyorum biraz sonra bununla ilgili de bir teklif getireceksiniz, değişiklik teklifi. Çünkü, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunu kırk gün içerisinde tayin ediyorsunuz, otuz gün içerisinde ama mevcut üyelerin, seçilemeyenlerin ne olacağını henüz düzenlememişsiniz. Herhâlde yeni getireceğiniz bir değişiklik teklifinde onları yazacaksınız, burada böyle bir şey gözükmüyor. Belli yani olmadan bunu... 22 HSYK üyesi kaçta düştü? 12’ydi, 13’e düştü. Geriye kalan kırk gün içinde bunu yapacağımıza göre 22 ve 13, ne kalır geriye? 9. 9’unun ne olacağını yazmanız lazım. Alelacele yaptığınız belli ki unutmuşsunuz onların ne olacağını yazmayı. Yani “Görev sürelerinin sonuna kadar kalırlar.” denmiş olsaydı ihtiyaç yoktu.

Bir başka önemli nokta, biraz sonra görüşülecek 21'inci maddede, yürürlük maddesinde, bu konuda özellikle birçok düzenleme, 3 Kasım 2019'da seçimlerle ilgili ve birçok diğer hükmü yürürlüğe girecekken Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluyla ilgili düzenleme derhâl otuz gün içerisinde değişiyor. Otuz gün içinde seçimler yapılıyor geçici maddeyle; kırk gün içerisinde, sonraki on gün içinde, toplam kırk gün içerisinde de göreve başlıyorlar. Herhâlde bu acele ve telaş mevcut Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun son dönemdeki icraatından bir memnuniyetsizliğin teklife yansımaları diye düşünmek gerekir. Bu çerçevede bu usul hatalarının giderilerek işlem yapılması gerektiği düşüncesindeyiz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Tezcan, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, söz sırası Sayın Burcu Çelik Özkan'da.

Sayın Çelik, buyurun.

BURCU ÇELİK (Muş) – Teşekkürler Başkan.

Esasında, maddeyle ilgili değil, son konuşmamı şu an hâlen tutuklu olan 12 milletvekilimiz üzerine yapacağım ama maddede çok çok önemli bir husus var, o da şu: Bu madde birden fazla Anayasa maddesini toplu hâlde değiştirmekte. Hepinizin bildiği üzere, Anayasa maddelerinin değiştirilme usulü kanunda açıktır, yapılması gereken, esas olan, hepsinin tek tek görüşülmesi, tek tek yeniden ele alınmasıdır ancak bu maddeyle ne yazık ki birden fazla madde tek elden değiştiriliyor.

Değerli arkadaşlar, evet, bu fotoğrafla sonlandırmak istiyorum ben konuşmamı çünkü bugün burada yaptığımız bütün konuşmaların, on gündür yaptığımız bütün konuşmaların havada kaldığını, askıda kaldığını... Çünkü şu anda Parlamentonun meşruluğunun tartışılması gerektiği günlerden geçiyoruz. Anayasa konusunda çok şey söyledik dediğim gibi, bugünlerde siyasetçi, gazeteci ve yazarların şiddet içermeyen düşüncelerini açıkladıkları ve ifade özgürlüklerini kullandıkları için terörle ilişkilendirilerek gözaltına alınmaları, tutuklanmaları ve cezalandırılmaları Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelere açık aykırılıktır. Türkiye'nin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından verilmiş ve Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin nitelikli izlemesi altında olan pek çok ifade özgürlüğü davası bulunmaktadır, bunlara yenilerini eklemek Türkiye'nin ve demokrasinin yararına olmayacaktır.

Değerli arkadaşlar, unutulmamalıdır ki Anayasa'nın 90'ıncı maddesinin sağladığı güvenceleri tereddütsüz bir şekilde yerine getirme görevi devletin, hükümetin ve kamu organlarının sorumluluğundadır. Özellikle, OHAL dönemi sürecinde pek çok siyasetçi, yazar ve gazeteci tutuklanmıştır. Bu, Parlamento için de büyük bir hayal kırıklığıdır. 12 üyesi hâlen cezaevinde tutsak olarak tutulan Parlamentonun meşruluğu yoktur. Şiddet içermeyen söylemleri sebebiyle siyasetçilerin ve şiddet içermeyen yazıları nedeniyle de köşe yazarları, edebiyatçıları ve gazetecilerin tutuklanması Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi'nin 19'uncu maddesine açık aykırılık teşkil etmektedir. Nedir bu madde? Herkesin bir müdahaleyle karşılaşmaksızın fikirlere sahip olma hakkı vardır. Herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. Bu hak bir kimsenin ülke hudutlarıyla sınırlanmaksızın sözlü, yazılı veya basılı veya sanatsal ürün şeklinde veya kendi tercih ettiği başka bir iletişim vasıtasıyla her türlü bilgi ve düşüncüyü arama, edinme ve ulaştırma özgürlüğünü de içerir.

Değerli arkadaşlar, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10'uncu maddesi çok açıktır. Herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. Şimdi, bu düzenlemelerden sonra bu tutuklamaları, siyasetçilerin, yazarların ve gazetecilerin bu tutuklamalarını düşündüğümüzde derhâl, zaman kaybetmeden, bir an önce bütün muhalif olan kesimlerin, başta milletvekillerimizin hemen özgürlüklerine kavuşması ülke için, gelecek için, demokrasi için elzemdir.

Değerli arkadaşlar, özellikle de bütün bir toplumun anayasa sürecine odaklandığı bir dönemde toplumun kendisini bilgilendirmesi anlamında önem verdiği insanları haksız gözaltılara maruz bırakmak büyük bir baskıdır. Biliyorsunuz, içinde bulunduğumuz Anayasa Komisyonu büyük tartışmalar içerisinde dokunulmazlıkların da kaldırılmasına imkân veren anayasa değişikliğini de görüşmüştür. Yine biz o dönemde de bunun neden bir hak ihlali ve hukuksuz bir yaklaşım olduğunu burada anlatmaya çalıştık sizlere fakat sonuç bugün ortada. Şimdi, Türkiye'nin üyesi, imzacısı olduğu uluslararası kurumlardan gelen karar ve görüşler de o zaman ne kadar haklı olduğumuzu ortaya koyuyor. Ekim ayında Avrupa Konseyinin anayasal konulardaki danışman organı olan Avrupa Hukuk Yoluyla Demokrasi Komisyonu, kısaca, hepinizin bildiği adıyla Venedik Komisyonunu, hepiniz biliyorsunuz, dokunulmazlıklarla ilgili bir rapor açıkladı. Bu arada, birçok uluslararası kurum ve kuruluş bu konuya ilişkin çok ciddi raporlar açıkladı, ben sadece burada Venedik Komisyonuna değinmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, komisyon görüşünde milletvekilinin yasama sorumsuzluğu ile dokunulmazlığı arasında ayırım yapar. Sorumsuzluk, milletvekilliği görevinin icrasıyla ilişkili olarak kullanılan oylar, bildirilen görüşler ve söylenen sözlere karşı her türlü adli işlem karşısındaki dokunulmazlık, diğer bir deyişle sıradan vatandaşların sahip olduğundan daha geniş bir ifade özgürlüğü anlamına gelir. Öte yandan, dokunulmazlık, kanunu ihlal etmekle itham edilen milletvekillerinin –bu çok önemli üyesi buldukları meclisin rızası olmadan tutuklanamayacakları, gözaltına alınamayacakları ve yargılanamayacakları anlamına gelir. Yine aynı raporun 64'üncü paragrafında “Genel bir kural olarak sorumsuzluk sadece yasama görevinin icrası sırasında ifade edilen görüş ve açıklamalar için geçerli olmakla birlikte bu sınırlamanın kapsamı değişkenlik gösterir.” diyor. Pek çok ülkede ihtilafı ifadelerin kullanıldığı mekânın bir önemi yoktur, ifadenin yasama faaliyeti bağlamında gerçekleşmesi yeterlidir. Dolayısıyla, özel ifade özgürlüğü imtiyazı mekânla sınırlı değildir ve gerek mecliste gerek meclis dışında, medyada veya kamuya açık miting ve tartışmalar dâhil milletvekilinin yasama göreviyle bir şekilde ilişkili her türlü sözü için geçerlidir. Bunun aksine, başka ülkelerde fikirlerin, komisyonlar dâhil, mecliste ifade edilmesi gerekir. Yine aynı komisyon çok çok önemli bir açıklama daha yapıyor, milletvekilinin dokunulmazlığının kaldırılması için Türkiye’de en kötü zamanın seçildiği belirtiliyor. Milletvekili dokunulmazlıklarının yeniden sağlanmasının gerektiği vurgusu ve onların eline ulaşan dosyaların çoğunun ifade özgürlüğüyle ilgili olduğu yine bu raporda belirtiliyor. Milletvekillerinin ifade özgürlüğünün geniş çaplı olması ve parlamento dışında konuştuklarının da yine bu kapsamda olması gerektiğini vurguluyor değerli arkadaşlar. Bu sebeple, bu kararların, bu raporların gerçekten bütün yetkililer, kurumlar, iktidar tarafından dikkate alınması gerektiğini buradan sizlerin dikkatine sunmak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine göre “İfade özgürlüğü herkes için önemli olmakla birlikte halkın seçilmiş temsilcileri için daha da önemlidir, daha da özelliğidir. Milletvekili seçmenleri temsil eder, onların kaygılarına dikkat çeker ve menfaatlerini savunur. Bu doğrultuda, başvuru gibi bir muhalefet milletvekilinin ifade özgürlüğüne yapılan müdahalelerin mahkeme tarafından dikkatlice incelenmesi gerekir.” diyor. Yasama dokunulmazlığıyla ilgili olarak mahkeme şöyle demiştir: “Yasama dokunulmazlığı sisteminin özünde olan nitelikler ve olağan hukuktan istisna tutulmasının amacı, halkın temsilcilerine özgür ifade olanağı sağlamak ve yandaş partililerce yapılacak şikâyetlerin meclis işlevlerini engellemesini önlemektir.”

Değerli arkadaşlar, bu kadar net ve açık bir şekilde tutuklamaların hukuksuzluğu göz önündedir. Bu durum Türkiye için de emin olun ki utanç vesilesidir. Dünya üzerinde milletvekilleri yolsuzluk ve rüşvet suçlamalarıyla tutuklanırken ülkede, Türkiye’de ifade özgürlüğü kapsamındaki suçlardan bugün 12 milletvekili hâlen tutsaktır.

Değerli arkadaşlar, bu süre zarfında partimize yönelik çok ciddi siyasi soykırım operasyonları da gerçekleşti, kısaca buna da değinmek istiyorum. 22 Temmuz 2015 tarihinden bugün partimize, partimiz tabanına ve bileşenlerimize yönelik gerçekleşen siyasi operasyonlar neticesinde toplam 8.706 kişi gözaltına alınmış, aralarında eş genel başkanlarımız, milletvekillerimiz, il, ilçe eş başkanlarımız, yöneticilerimiz ve parti üyelerimizin bulunduğu 2.966 kişi tutuklanmıştır değerli arkadaşlar. Başkan vekilleri dâhil 70 belediye eş başkanı tutuklanmış, 51 belediyeye ise kayyum atanmıştır. Görevden alınan belediye eş başkanlarının sayısıysa 58'dir. 9 belediye eş başkanı hâlen gözaltındadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çelik, bir saniye...

Buyurun ve lütfen toparlayın.

BURCU ÇELİK (Muş) – Tamam, toparlıyorum Başkan.

12 Aralık 2016'dan -bakın, çok yakın bir tarih- bugüne kadar yapılan siyasi operasyonlar neticesindeyse aralarında 18 HDP il eş başkanı, 56 ilçe eş başkanının da bulunduğu 946 kişi gözaltına alınmış, 213 kişi tutuklanmıştır.

Arkadaşlar, bu rakamların karşılığı siyasi soykırımdır. Yasama sorumsuzluğuyla milletvekillerinin gözaltına alınmaya karşı güvence, tutuklamaya karşı güvence, kovuşturma açılmasına karşı güvence, aramaya karşı güvence, tanık olarak çağrılmaya karşı güvence, hürriyetten mahrum edici her türlü tedbire karşı güvence, dinlenmeye karşı güvence altına alınması gerekir. Buradan sormak istiyorum: Pratikte, Türkiye'de hangisine karşı güvence işletiliyor değerli arkadaşlar?

Tekrarlamak isterim ki milletvekillerin yeri Meclistir, seçim bölgeleridir, halkın arasındır. Bir an önce partimizin bütün milletvekilleri ve yöneticilerinin serbest bırakılması gerekir. Aksi takdirde, bugün ne tartışıyorsak tartışalım Parlatmentonun 12 üyesi, partimizin 12 milletvekili tutukluysen tartıştıklarımızın, konuştuklarımızın asla ve asla meşru olmayacağını belirtmek isterim.

Değerli arkadaşlar, son bir sözle bitirmek istiyorum. Stefan Zweig şöyle söylüyor: "Hakikati aramak ve onu kendi düşündüğü gibi ifade etmek asla ve asla suç olamaz."

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Çelik, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, konuşma sırası Sayın Türabi Kayan'da.

Buyurun Sayın Kayan.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu Anayasa görüşmeleri bana önce şunu hatırlatıyor: Türkler İstanbul'u fethederken İstanbul'un içinde bulunanlar -biliyorsunuz- meleklerin cinsiyetini tartışıyorlardı. Şimdi, Türkiye'de terör varken, her gün terör can alırken, Suriye'den her gün şehit gelirken, ekonomi dibe vurmuşken, uluslararası camiada itibarımız sıfıra yaklaşmışken biz burada oturmuşuz bir diktatörü nasıl yaratacağız diye ha bire çırpınıyoruz.

Değerli arkadaşlar, bu olay biraz da Vahdettin'i hatırlıyor bana. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra İngiliz Donanması İstanbul'a geldiğinde Çırağan Sarayı'nın önüne demirlemişti ve buradan da toplarının namlularını Yıldız Sarayı'na çevirmişti. Vahdettin İngilizlerin kuşatması altındaydı, adım atsa, nereye gitse göz hapsindeydi. O psikolojiyle, burada, Kurtuluş Savaşı veren, halkı örgütlemeye çalışan Mustafa Kemal'i sürekli olarak tehdit ediyor, sürekli olarak tutuklanmasını, rütbelerinin sökülmesini ve nerede görülürse orada vurulmasını emrediyorlardı. Aynı şekilde, şeyhülislamın fetvası da bu şekildeydi. Bu

kuşatılmışlık psikolojisi bu şekilde karar almalarını ve bu şekilde ferman yayımlamalarını onlara salık veriyordu ama bunu kendi psikolojileri mi yapıyordu? Hayır. Bunu egemen İngiltere yapıyordu, onların verdikleri kararlar uygulanıyordu.

Değerli arkadaşlar, şimdi roller değişmiştir. Şimdi, dünyanın egemeni Amerika Birleşik Devletleri, Türkiye’de Sarayı’n başında da, Saray’da da Tayyip Erdoğan var. Amerika Birleşik Devletleri Türkiye’yi kuşatma altına almıştır ekonomik yönden, siyasal yönden, sosyal yönden, terör yönünden ve Suriye bataklığından.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Rusya tarafından, İran tarafından, Çin tarafından, Irak, Suriye ve Avrupa Birliği tarafından kuşatma altındadır Türkiye. Rusya’yla ilişkilerimiz -hepinizin bildiği gibi- bizim taviz vermelerimizle devam etmektedir. İran’la ilişkilerimiz ağır aksak bir şekilde yürümektedir ve kayıt dışı bir ekonomi tarzıyla bugün vücut bulmaktadır. Irak’la ilişkilerimizi biliyorsunuz, malumunuz, merkezî hükümetle bütün ilişkilerimizi kestik, Kuzey Irak’ın temsilcileriyle bugün Irak’la ilişkilerimizi sürdürmeye çalışıyoruz. Suriye’yle ilişkilerimiz hakeza aynıdır. Bugün Suriye’de, orada bir savaş hâlindeyiz. O bölgeden sürekli olarak şehitlerimiz gelmektedir. Bu savaşa niçin girdik, kimin için girdik, o konuda çeşitli çelişkiler var.

Değerli arkadaşlar, Suriye yönetimini devirmeye çalışıyoruz sanki üzerimize vazifeymiş gibi. Oysaki Suriye’de tam bir batağa saplandık. Hem Esad’la hem de diğer örgütlerle -İŞİD örneği gibi- savaş hâlindeyiz. Kimin hesabına? Tabii ki bizim hesabımıza değil. Suriye’de kuşatma altındayız.

ABD, Cumhurbaşkanına sürekli yanlış yaptırmaktadır. “Yürü.” diyor, ardından gitmiyor, yanlış yaptırıyor, onu sürekli olarak yalnız bırakıyor, hata yaptırıyor. En başta ekonomik yaptırımlar uygulamaktadır, nefesini kesiyor. Suudi Arabistan gibi, Katar gibi demokrasiden nasibini almamış ülkelerle siyasal ortaklığa mahkûm olduk. Suudi ve Katar dolarlarına mahkûm olduk. Ne pahasına? En güzel topraklarımızı, arsalarımızı satma pahasına. Amerika Birleşik Devletleri’nin nefesi Cumhurbaşkanının ensesindedir tıpkı 1919’da İngiltere’nin nefesinin Vahdettin’in ensesinde olduğu gibi. ABD’nin kuşatması altındayız.

AB, Cumhurbaşkanını görmek dahi istemiyor. AB’yle müzakereler durma noktasına gelmiştir. Ticari ilişkiler Türkiye’yi ezer durumdadır. AB tarafından Cumhurbaşkanı kuşatma altındadır. Böyle bir kuşatma altında olan bir insan ne kadar sağlıklı karar verebilir? Veremez tabii.

Sayın milletvekilleri, sürekli olarak ona yanlış yaptırıyorlar ve yaptıracaklar. Çin tarafından Cumhurbaşkanı kuşatma altındadır. Çin malları piyasayı istila etti. Cumhurbaşkanı ordumuzu -bildiğiniz gibi- Suriye’ye soktu ABD’nin bir oyunuyla; tıpkı Saddam’ı Kuveyt’e soktukları gibi, sonra da Kuveyt’in Birleşmiş Milletlere yaptığı başvuru, ardından Birleşmiş Milletlerin kararıyla Birleşik Kuvvetlere görev verilerek Saddam’ın başına binip Saddam’ı ve ülkesini mahvettikleri gibi, şimdi de Erdoğan’ı aldatarak ordumuzu Suriye’ye soktular bir oyunla. Ordumuz sürekli tacize uğrarsa oradan çıkamayacağı gibi bir durum hasıl olur. Suriye, topraklarının işgal altında olduğunu ileri sürerek Birleşmiş Milletlere başvurursa Irak-Kuweyt olayında olduğu gibi Birleşmiş Milletlerin bir kararıyla işgalci devlet statüsüne sokarlar bizi. Üzerimizde Birleşmiş Milletlerin Birleşik Kuvvetlerini saldıkları zaman hâlimiz nice olur; ekonomi biter, insanlarımız birbirine girer, iç savaş çıkar, toprak bütünlüğü paramparça olur. Şimdi size soruyorum: Bu durumda size Erdoğan mı lazım, yoksa bir daha asla toplayamayacağımız ülkenin bütünlüğü mü? Bu uygulanan bir yöntemdir.

Bir diğer yöntem de ülkemizi tek adamın iradesine teslim etmek, onun kararıyla eyalet sistemine geçirmek istiyorlar. Bu şekilde de yüzlerce yıldardan beri süren emellerine kavuşmak istiyorlar. Ülkemizi bölüp, küçük parçalar hâline getirip kolay lokma yapacaklar. Tayyip Erdoğan’ı kullanarak istihbaratımızı bitirdiler, federasyon konuşuluyor. Şimdi size soruyorum: Türkiye 10 eyalete bölündüğü

zaman, 10 eyaletten oluşan federasyona dönüştürüldüğü zaman, 10 eyalet meclisi, 10 hükümet yani Bakanlar Kurulu, 10 başbakan veya başkan oluşacak. Bu durumda yabancı istihbaratların istasyon şefleri Türkiye’de cirit atmaz mı? Onların meclis üyelerinin, bakanlarının, başbakanlarının “Hayır.” diyemeyeceği vaat ve tekliflerle geldikleri zaman ne diyecekler? Bunların merkezî iradeye kafa tutmalarını sağlarlar mı, sağlamazlar mı? Böyle bir durumda iç kargaşa içinden çıkılmaz bir hâle gelir. Olmaz demeyin. Kavalalı Mehmet Paşa bunun tipik bir örneğidir. Sonunda ülke parçalanır ve paramparça olur. Vereceğiniz böyle bir yetkiyle bunların hepsi olur. Şimdi sizlere tekrar soruyorum: Ülkemizi fakirleştirip insanlarımızı bir yudum suya, ekmeğe muhtaç edip ve sonunda paramparça etmelerini mi istiyorsunuz? Önümüze gelen yasa bunu getiriyor. Ülkemizi parçalamak istiyorlar, müsaade edecek misiniz? Yukarıda öngörülen batağa saplanmaktan Türkiye’yi kim kurtaracak? Tiranlaşmış, egosu şişmiş Cumhurbaşkanı mı? Bu şişkinlikle kimi dinleyecek? Dinleyecek olsa bugün parlamenter sistemde neden dinlemiyor? Parlamento ne demek? Parlamenter sistem ne demek? Konuşmak demek. Peki, konuşturuyor mu? Bugün insanları konuşturmak istemeyen bir kişi, konuşturmamak isteyen bir kişi yarın tiran olunca kimi konuşturur, kimi dinler? Saddam dinledi mi? Mussolini dinledi mi? Hitler dinledi mi? Dinlemediler. Hem kendilerini hem ülkelerini mahvettiler. Irak’ta 1,5 milyon insan katledildi. İkinci Dünya Savaşı’nda 40 milyon insan katledildi. Ekonomi çökmez sanmayın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kayan, bir saniye.

Lütfen toparlayarak...

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – İkinci Dünya Savaşı’ndan önce Alman ekonomisi ve sanayisi dünyanın bir numarasıydı, savaşta yiyecek ekme bulamadılar, 1 ekme 5 milyon marka satılır oldu. 1 ekme almak için bir çuval para götürmek zorunda kaldılar. Peki, kimin yüzünden? Yarattıkları diktatör yüzünden. Hitler her istediğinde Alman Parlamentosu her istediğini verdi. Mussolini her istediğinde İtalyan Parlamentosu da her istediğini verdi. Sonra durdurabildiler mi?

BAŞKAN – Sayın Kayan, toparlar mısınız lütfen.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Durduramadılar, durduramazlar, durduramazsınız.

BAŞKAN – Sayın Kayan, lütfen toparlar mısınız.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Sizleri dinlerken, seyrederken aklıma hep şu geliyor: Neden bizim konuşmalarımızı, savunmalarımızı hiç dikkate almıyorsunuz? Çünkü, sizi buraya getiren irade böyle istiyor.

BAŞKAN – Sayın Kayan, toparlar mısınız.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Evet Sayın Başkan.

Ne söylesek dinlemiyor, bildiğiniz okuyorsunuz çünkü sizi buraya getiren irade böyle istiyor.

Değerli arkadaşlar, Gazi Meclis esir Meclis yapılmak isteniyor, yetim Meclis yapılmak isteniyor. Dün kurumlardan “TC” ibaresi kaldırılmıştı, bugün HSYK’nın “Y”si kaldırılmak isteniyor, yarın da hiç endişeniz olmasın Türkiye Büyük Millet Meclisinin “T”si ile “B”si de kaldırılmak istenecek. Çünkü, yukarıdaki zat bu ülkede yüksek ve büyük bir söz dahi istemiyor. Çünkü, kendisi en büyüktür.

BAŞKAN – Sayın Kayan, siz konuşmalarınızın sonunda bir değişiklik önergesi vererek hangi harfler kalkınca ne oluyor...

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Sayın Başkan, ben fikirlerimi söylüyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Cumhurbaşkanı muhalefet istemiyor, Meclis istemiyor, hükümet istemiyor, yargı istemiyor. Denge denetleme fren sistemi yok, her şeyi kendisi yapsın istiyor. Bunun adına diktatörlük denir Sayın Başkan. Kendi ellerinizle diktatör yaratıyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Kayan, lütfen toparlayalım.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – O diktatör günü gelince sizleri de yiyecek diyorum, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Ben size çok teşekkür ediyorum Sayın Kayan.

Değerli arkadaşlar, konuşma sırası Sayın Nihat Yeşil’de.

Sayın Yeşil, buyurun.

NİHAT YEŞİL (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, sayın Komisyon üyeleri, sayın milletvekilleri, saygıdeğer basınımızın değerli temsilcileri; sabahın köründe, bu saate kadar bizi dinlediğiniz için hepinize sonsuz teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum. Hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, günlerdir burada bir tartışma yaşıyoruz. Tartıştığımız konu ülkenin rejimini değiştirecek Anayasa değişikliğidir. Herhangi bir konuda yasa yapmıyoruz. Kuşkusuz her yasa önemlidir ancak adı üstünde, bütün yasaların anası olan Anayasa söz konusu ise daha bir ciddiyetle, daha bir özenle yapılması gerekir. Bütün arkadaşlar söyledi, ben de söylüyorum: Anayasalar bir toplumsal mutabakat, bir toplumsal uzlaşma metnidir. Bu nedenle, bütün toplumu ilgilendiren metinlerdir. Öyleyse, ne yapmalıydık? Toplumun bütün kesimlerini bu tartışmaya katmalıydık. Öncelikle düşüncelerini, önerilerini bu çalışmaya sunmak için sivil toplum örgütlerini, demokratik kitle örgütlerini, bilim insanlarını, Barolar Birliğini, sendikaları, üniversiteleri, tüm siyasi partileri, kanaat önderlerini... Bu çalışmaya katkı sunmaları için bu olanakları onlara sunmalıydık ki kimse kendini dışlanmış, ötekileştirilmiş hissetmemeliydi ama böyle olmadı. Böyle olursa toplumsal mutabakat olurdu, toplumsal uzlaşma olurdu ancak önümüze gelen Anayasa değişikliğinde bu bahsettiğimiz katılımın hiçbirini maalesef görmedik. Bırakın toplumsal uzlaşmayı, üyesi bulunduğumuz Meclisi önemsizleştirdik, etkisini ortadan kaldıran bir noktaya... Milletvekillerinin bile düşüncelerini öncelikle özgürce söyleme hakkını bile kısıtladık arkadaşlar, elinden alınıyor.

Değerli milletvekilleri, tartıştığımız metin bir parti programı değil, sadece bir parti yapmıyor ya da iki partini kurduğu koalisyon hükümetinin hükümet programı değil ki iki parti oturup yapsın ama üzülerek görüyoruz ki aynen böyle yapılmış bir metinle karşı karşıyayız.

Anayasaların toplumsal mutabakat metni olduğu konusunda bir tartışma yoktur. Diyorsak ki “Yoktur.” o zaman bu yapılabilecek yani sadece iki partinin kafa kafaya verip karışımıza getirdikleri metne anayasa demek doğru değildir, olsa olsa bu metin Saray’a yetki devridir.

Değerli arkadaşlar, yapılmak istenen bir rejim değişikliğidir. Egemenliğin tek bir elde toplandığı otoriter rejime geçiştir. Türkiye’de siyasal rejimde demokrasi eksiklikleri olmakla birlikte laik demokratik cumhuriyettir. Bu değişiklik demokrasi eksikliğini gidermeye dönük yapılmıyor, tam aksine, eksik dediğimiz demokrasiyi de sonlandırıyor. Buna karşılık, otoriter bir diktatörlüğün anayasal bir zemini oluşturuluyor.

Cumhuriyet rejimi kurulduğu günden bu yana egemenliği saraydan alıp halka vermeyi ve demokratikleşme çizgisini benimsemiştir. Bu değişiklik yapılmak istenen ise açık bir karşı devrim hareketidir. Açıkça egemenliği tekrar halktan alıp Saray’a, bir kişiye verme girişimidir, demokrasiye

yönelen gidişin kesintiye uğrayıp diktatörlüğe yönelmesidir. Değerli arkadaşlar, bu kadar yetki kime verilirse verilsin -kişi önemli değil- varacağı nokta otoriter, baskıcı bir rejimdir. Bu rejimin adına diktatörlük denilir.

Sayın milletvekilleri, ayrıca belirtmek isterim ki Anayasa değişikliği teklifiyle getirilmek istenen sistemde gerek Cumhurbaşkanı ile yasama arasındaki ilişkilerde gerek Cumhurbaşkanı ile yargı arasındaki ilişkilerde gerekse Cumhurbaşkanı ile idare arasındaki ilişkilerde denge ve denetleme mekanizması yoktur. Seçimleri yenileme, Cumhurbaşkanı yardımcılarını, bakanları atama, üst düzey kamu yöneticilerini atama, Hâkimler ve Savcılar Kuruluna üye atama gibi Cumhurbaşkanına verilen yetkiler sınırsız bir şekilde, herhangi bir denetime tabi olmaksızın verilmektedir. Bu şekilde bir yetki verme örneği çağdaş demokrasilerde yoktur. Sık sık örnek olarak zikredilen, Amerika Birleşik Devletleri'nde dahi Başkanın yüksek kamu görevlilerini ve yüksek hâkimleri atama yetkisi Senatonun oyuna tabidir. Görüldüğü gibi, 10 Aralık 2016 tarihli Anayasa değişikliği teklifi kuvvetler ayrılığı teorisinden uzaklaşmakta ve bir kuvvetler birliği kurmaya çalışmaktadır. Teklif edilen sistemde sadece yasama organı değil, yargı organı da Cumhurbaşkanının kontrolü altına sokulmaktadır.

Kuvvetler ayrılığı yoksa hürriyet de yoktur. Bundan 268 sene önce Montesquieu'nun söylediği gibi, yasama, yürütme ve yargı kuvvetlerinin tek elde toplandığı bir sistemde hiçbir şekilde hürriyet olmaz. 1748 yılında yayınlanan "Kanunların Ruhü" isimli eserinde Montesquieu'nun söylediği şöyle: "Eğer aynı idarenin kişilik veya yapısında, yasama erki yürütme erkiyle birleşmişse hiçbir şekilde hürriyet yoktur çünkü aynı monarkın veya aynı senatonun, zalimce yürütmek için zalimce kanunlar yapmasından korkulur. Yargı erki de, yasama ve yürütme erklerinden ayrılmış değilse gene hürriyet yoktur. Eğer bu erk, yasama erkiyle birleşirse vatandaşların hayat ve hürriyetleri üzerindeki idare, keyfe kalmış bir idare olur çünkü yargıç kanun koyucunun durumuna düşer. Şayet yargı erki, yürütme erkiyle birleşirse yargıç korkunç bir zalim kesilir. Bu üç erki de aynı kişiye, kurullara kullandırsak her şey mahvolur." Yine Montesquieu devam ediyor: "Avrupa'nın çoğu krallıklarında hükümet hafifletilmiştir. Bu üç erkin padişahın kişiliğinde birleştiği Türk ülkesinde ise korkunç bir istibdat hüküm sürer. Bu cumhuriyetlerde bir vatandaş ne durumda bulunur, artık siz düşünün. Aynı idareciler kitlesi, kanunu yürütme yolunda, zaten yine kanun koyucu sıfatıyla kendi kendine verdiği tam bir yetkiye sahiptir. Genel emirleriyle devleti silip süpürebilir ve yargı erki de kendisinde bulunduğu için özel emirlerle de herhangi bir vatandaşı mahvedebilir. Orada bütün iktidar, bir bütün hâlini almıştır. Zalim bir hükümdarın varlığını belli eden bir dış emare olmasa dahi, bu olay her an hissedilir. Müstebit olmak isteyen hükümdarlar da, bütün idare otoritesini kendi kişiliklerinde birleştirebilirler." Korkulan odur ki, Montesquieu'nün 1748'de "Türk ülkesi" için yazdığı şeyler, 2016'da Türkiye Cumhuriyeti'nde gerçekleşmek üzere arkadaşlar.

Önemle belirtmek isterim ki yasama, yürütme ve yargı kuvvetlerinin elinde toplandığı kişinin kim olduğunun bir önemi yoktur. Bu kişi, bir bilge kral da olabilir veya çok oy almış, halk tarafından seçilmiş olması bu kişinin yetkilerini kötüye kullanmayacağı anlamına gelmez. Her kuvvetin doğasında kötüye kullanılma eğilimi vardır. Bundan 129 sene önce Lord Acton'un söylediği gibi "İktidar yozlaştırır, mutlak iktidar mutlak yozlaştırır." İktidar iktidarla sınırlanır ama iktidardakilerin insafıyla değil. Kuvvetlerin aynı elde toplandığı bir sistemde kimse güvende değildir. Böyle bir sistemde medeni yaşam tehdit altındadır.

Kuvvetler ayrılığı yoksa anayasa da yoktur arkadaşlar. Kuvvetler ayrılığı teorisi, anayasacılığın en temel ve en eski teorisidir. Kuvvetler ayrılığının olmadığı yerde anayasa da olmaz. Kuvvetler ayrılığının olmadığı bir devlet, anayasal devlet değildir. Bu husus, en güzel, en çarpıcı bir şekilde 16 Ağustos 1789 tarihli Fransız İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi'nin 16'ncı maddesinde şu şekilde

ifade edilmiştir: “Hakların güvence altına alınmadığı ve kuvvetler ayrılığının olmadığı bir toplumda anayasa yoktur.” Bundan 227 yıl önce ilan edilmiş bu madde şunu söylüyor: Bir devlette bir anayasanın olduğunu söyleyebilmek için o devlette bir yandan vatandaşların hak ve hürriyetlerinin güvence altına alınması, diğer yandan da o devlette kuvvetler ayrılığının olması gerekir. Bu iki şart gerçekleşmedikçe bir devlette “anayasa” isimli bir belgenin olması, o devlette gerçek anlamda bir anayasanın bulunduğunu göstermez.

Türkiye’de son yıllarda, vatandaşların hak ve hürriyetlerinin güvence altında olup olmadığı çok tartışmalıdır. Kuvvetler ayrılığı ise uygulamada varlığı ve etkililiği tartışmalı olsa bile, hiç olmazsa Anayasa’mıza göre şeklen vardır. 10 Aralık 2016 tarihli anayasa değişikliği teklifiyle artık kuvvetler ayrılığı sadece fiilen değil, resmen de kaldırılmaktadır. Söz konusu Anayasa değişikliği teklifinin gerçek anlamı budur: Fiilen kalkmış olan kuvvetler ayrılığını resmen de kaldırılmasıdır.

Değerli arkadaşlar, hepimiz aynı gemiye biniyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Yeşil, lütfen toparlayalım.

NİHAT YEŞİL (Ankara) – 10 Aralık 2016 tarihli Anayasa değişikliği teklifi kabul edilirse Türkiye’de sadece hükümet sisteminde bir değişiklik olmayacak, kuvvetler ayrılığı ilkesi de ortadan kalkacaktır. Bu ilkenin ortadan kalkmasıyla, bir yandan Montesquieu’nun söylediği gibi Türkiye’de “hürriyet” de ortadan kalkacaktır. Diğer yandan da bu ilkenin ortadan kalkmasıyla 1789 İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi’nin beyan ettiği gibi, Anayasa da ortadan kalkacaktır. Zira yukarıda açıklandığı gibi, kuvvetler ayrılığının olmadığı yerde hürriyet de anayasa da olmaz.

Bu duygularla hepinizi saygıyla selamlıyorum. Sağ olun.

BAŞKAN – Sayın Yeşil çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, konuşma sırası Sayın Çetin Osman Budak Bey’de.

Sayın Budak, buyurun.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sabah 05.00, 05.15 gibi bir saatte sıra geldi. İnşallah faydalı bir konuşma olur.

Size bir metin okuyarak başlayacağım konuşmama. “1982 Anayasası’nın antidemokratik maddelerinden birisi de 12 Eylül askerî harekâtının sonucu olarak getirdiği düzende Cumhurbaşkanına aşırı yetki ve görev vermesidir. Bu durumu zaman zaman AKP Genel Başkanı ve yetkilileri açıklamış olmasına rağmen, bu teklifle halk tarafından seçilen Cumhurbaşkanına daha fazla yetki verilmesi parlamenter sistemin özünü bozmuş, sistemi ucube bir Cumhurbaşkanlığı sistemine dönüştürmüştür. Nitekim Anayasa Mahkemesinin üye yapısının değiştirilmesi, üyelerinin seçiminde Cumhurbaşkanının daha etkili hâle getirilmesi, yasama organını dengeleyecek ve denetleyecek Anayasa Mahkemesinin gücünü zayıflatmakta, kuvvetler ayrılığı ilkesine dayalı parlamenter demokratik sistemin özünü bozmaktadır. Keza, yargı bağımsızlığının hayata geçirilmesi ve yürütmenin organının yargı üzerindeki etkisini azaltma amacıyla oluşturulmuş Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun yapısının ve üye seçiminin yürütme organının tesirlerine açık bir şekilde değiştirilmesi yargı bağımsızlığı ve hukukun üstünlüğü ilkesini zayıflatmıştır. Değişiklik teklifi, yasama ve yürütme gücünün hukukla sınırlandırılması ilkesine dayalı parlamenter demokratik sistemin özünü bozmuştur. AKP Anayasa değişikliği teklifi hukuk devleti ve hukukun üstünlüğü ilkesini zedelemektedir. Yargıyı siyasallaştırmaktadır, yargı bağımsızlığını ihlal etmektedir. Bu durum Sayın Başbakanının başkanlık sistemine özenmesi ve tek adam yönetim anlayışıyla birlikte değerlendirildiğinde, parlamenter sistem dışında bir arayışın varlığına işaret etmektedir. Reform ve demokrasi gibi değerlerin arkasına gizlenerek parti devletine gidişin önu

açılmaktadır. Çoğulcu demokrasi ilkeleri zedelenmekte, çoğunluk tahakkümü esas alınmaktadır.” Şimdi, bu sözler kime ait diye düşünebilirsiniz. Herhâlde ilk akla gelen isim Cumhuriyet Halk Partisi olur ama değil. Bu sözler, 2010 Anayasa değişikliklerine MHP’nin yazdığı muhalefet şerhinden alınmıştır. Burada yazılanlar önümüzdeki teklif için de aynen geçerlidir. Getirilen teklif açık bir ifadeyle ucube bir başkanlık rejimidir.

Değerli arkadaşlar, bugün Türkiye’nin rejimi değişiyor diye düşünülebilir ama şunun farkında mısınız, farkında olmamanız da mümkün değil: Türkiye’de ne üniversitelerden ne hukuk fakültelerinden ne meslek kuruluşlarından ne sendikalardan tek bir ses, tek bir açıklama gelmiyor. Neden acaba? Durum belli. Olağanüstü hâl durumunda biz Anayasa değişikliğinden, rejim değişikliğinden bahsediyoruz. Bu mümkün olabilir mi? Şimdi, şöyle küçük bir araştırma yaptım: Avrupa’da birçok ülkede, demokratik ülkede, özellikle de Fransa’da 1954 yılında anayasaya bir madde girmiş “Olağanüstü hâl durumlarında anayasa değişikliği teklif bile edilemez.” denmiş ama bizde teklif ediliyor, hatta rejim değiştirilmek üzere teklif ediliyor ve bugün geldiğimiz noktada biz bunu tartışmaya çalışıyoruz. Sivil toplum örgütlerinden ses yok, üniversitelerden ses yok, hatta barolardan bile doğru dürüst bir ses çıkmıyor. Sebebi belli: Korku imparatorluğu yaratılmış. Bu, bugünkü mesele değil, yıllardır yaratılan korku imparatorluğunun bugünkü sonuçları. Arkadaşlar, bu şartlarda bugünkü konuştuğumuz konuşmalar asla konuşulmamalıydı. Bugün geldik fakat şunu net ve açıklıkla söylüyorum ki herhâlde akıl üstün gelecek ve siz bunu önümüzdeki günlerde geri çekeceksiniz.

Ben daha bu metni okuyup da hukuk devleti güçleniyor, kuvvetler ayrılığı sağlanıyor, yargı bağımsızlığında sınıf atlıyoruz, demokraside şaha kalkıyoruz diyen birine rastlamadım. Hatta yandaş yazarlarda, köşe yazarlarında bile böylesine net, efendim, işte, neymiş, hukuk devleti güçleniyormuş, yargı bağımsızlığı sağlanıyormuş deyimlerini tek bir kelimeyle bile geçen görmedim. Sadece parlamenter sistemin kötülüklerinden... Hatta, Burhan Kuzu Hoca bile bu noktada. Dün, bugün yerel basında, medyada bazı haberler çıktı; Yargıtay sonunda dayanamamış ki oradan bir ses geldi, HSYK’yla ilgili farklı bir öneri getirmiş çünkü biraz hukuki vicdanı olan kimsenin bu metni onaylaması mümkün değil.

AKP hükümetleri döneminde sıklıkla yargı reformları yapıldı, demokrasi paketleri açıldı. Bugün gelinen noktada, hukuku çökmüş, demokrasisi dibe vurmuş, kurumları iflas etmiş bir Türkiye tablosuyla karşı karşıyayız. Şimdi, Türkiye’yi bu noktaya getiren iktidar anlayışına daha fazla ve kontrolsüz yetki verilerek huzura kavuşacağımızı kimse iddia edemez. Beka sorununu aşacağımızı da kimse iddia etmesin. Hukukun temel ilkeleri sayılırken eşitlik, genellik, süreklilik ve üstünlük gibi ilkeler sıralanır. Bu metinde hiçbir ilke yok, hukuk da yok. Cumhurbaşkanı halkın seçmesi için yapılan Anayasa değişikliğinde süreklilik olmadığı gibi, burada da yok çünkü sürdürülebilir bir düzenleme öngörülmemiş, geçmişte olduğu gibi. Krizden faydalanarak yeni bir krizin hesabı yapılmıştı, şimdi bir krizle o hesap kapatılmaya çalışılıyor. Genellik ilkesi de yok, kişiye göre hukuk yapılıyor, sanki terziye bedene göre elbise siparişi veriliyor.

Arkadaşlar, hukuk devletinde insanların kendilerini güvende hissetmelerini sağlayan şey, yargının bağımsızlığı, dolayısıyla adalettir. Kendisini yönetenlerin vicdanı ve ahlakı değerlidir. Ama, bu düzenlemeyle ülkenin kaderi bir kişinin vicdanına, ahlakına bırakılıyor. Onun vicdanının, ahlakının uygun gördüğü ölçülerde özgür olmamız, nefes almamız, yaşamamız isteniyor. Peki, bu anlayışın on dört yıllık performansı nedir? Ben fazlasıyla pragmatist, siyasi iktidarını sürdürebilmek için her yola başvurmaktan çekinmeyen bir vicdan ve ahlak görüyorum. “Kandırıldık.” söylemiyle geçiştirilemeyecek bir süreç var ortada. Peki, insanların konuşmaları, özel hayatları satır satır ortalığa saçılırken siyasi olarak işine yaradığı için bunları kim, nasıl yapıyor diye sorgulayamayan bir vicdan

ve ahlak var karşımızda. Terör örgütüyle seçim dönemleri üzerine kurgulanmış açılım süreçleri yürüten bir iktidar anlayışını gördük, hep beraber yaşadık. İnsanların inancını, insanların acılarını meydanlarda yuhalatan bir vicdan ve ahlakı gördük. Bu vicdan ve ahlak Soma’da kaybedilen canlar noktasında, işçiye atılan tekme noktasında maalesef iyi bir sınav vermedi. Bunların hepsi ve daha niceleri bu ülkede yaşandı. Şimdi böylesine sorunlu bir vicdan ve ahlaka sahip olan iktidar anlayışına teslim olmamız isteniyor; olmayacağız.

Daha dün Cumhurbaşkanı iş dünyasını tehdit ediyor arkadaşlar: “Bu dönemde yatırım yapmayan, projesini erteleyen, ekonomimize saldıranlar ile aynı saftadır.” diyebiliyor, daha önce de yaptığı gibi. Hükümet, teşvik paketleri açıklıyor, baktılar iş görmüyor, bugünün tarafsız Cumhurbaşkanı “Yatırım yapın.” tehdidi savuruyor. Reel sektörün yani sanayici ve iş adamlarının bırakın yatırım yapmasını, mevcudunu koruyacak nefesi, mecali kalmadı maalesef. Demokrasinin en önemli göstergelerinden biri girişim özgürlüğüdür. Ülkeyi yönetenlerin görevi, girişimcinin özgürce yatırım yapabileceği ortamı hazırlamaktır. Bugün, böyle bir ortam var mı? Yok, kalmadı. Ekonomiyi bu noktaya getiren kimler? On dört yıldır ülkeyi hangi parti yönetiyor? On dört yıldır yapısal reformlar yerine, paranın en bol olduğu dönemde betona yatırım yapan AKP hükümetleri değil mi? Şimdi hiçbir sorumlulukları yokmuş gibi iş dünyası tehdit ediliyor, eleştiren ve muhalefet eden her kesim, herkes düşmanlaştırılıyor. Baskıyı, ötekileştirmeyi, çatışmayı, tehdidi, şantajı, hakareti politika olarak benimsemiş bir anlayış ile özgürlükçü, eşitlikçi, demokratik bir anayasa yapmak mümkün mü? Şu anki yetkili hâliyle tehditle yatırım yaptırmak isteyen yönetim anlayışının Anayasa değişikliklerinden sonra tehditle de yetinmeyeceğini varsaymak yanlış olmayacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Budak, bir saniye.

Sayın Budak, toparlamanız dileğiyle...

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Tabii efendim.

Millî seferberlik çağrıları yapılıyor, peki, nasıl olacak? Ucube bir başkanlıkla millî seferberlik olur mu? Olmaz. Ekonomisi gelişmiş ülkelerin tamamında güçlü bir demokrasi var, nitelikli, sorgulamayı öğreten, analitik düşünme yeteneğini geliştiren bir eğitim sistemleri var, özgür düşünce, özgür üniversiteleri var. AKP ve MHP’nin teklifinde bunlar var mı? Hayır. Tek ve sınırsız yetkili, hem de partili bir Cumhurbaşkanı çare olarak sunuluyor.

Bakın, burada, son olarak Anayasa’nın 68’inci maddesinde siyasi partiler için “Siyasi partiler demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsurlarıdır.” diyor. Ama, bu teklif siyasi partileri değil, özel yetkili, partili Cumhurbaşkanını vazgeçilmez unsur hâline getiriyor. Ayrıca, yine 68’inci maddede “Siyasi partiler sınıf veya zümre diktatörlüğünü veya herhangi bir diktatörlüğü savunmayı ve yerleştirmeyi amaçlayamaz.” deniyor. Getirilen teklif, bence tam da bu maddeyle çelişiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Budak...

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Hemen toparlıyorum, son cümlelerim.

BAŞKAN – Lütfen.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Sınırsız yetkili denetlenmesi ve kontrol edilmesi neredeyse imkânsız olan bir yöneticinin kısa adı diktatördür. Sizin metinlere, kağıda Cumhurbaşkanı ya da Başkan yazmanız bu gerçeği değiştirmez, değiştiremez. Bu yönüyle, teklif Fransız kamu hukukçularından Vedel’in “Demokrasi, siyasi partiler olmaksızın yaşayamaz. Ancak, siyasi partiler yüzünden de

son bulabilir.” sözünü doğrulamak için hazırlanmış bir teklif gibi duruyor. Temel olarak bu teklif demokrasinin, özgürlüklerin, çoğulculuğun, hukuk devletinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde boğulması, yok edilmesidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Budak, lütfen toparlayalım.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Hemen, son paragraftayım.

Dikta rejimi huzur getirmez, tek adam diktatörlüğü demokrasi getirmez. Çare cumhuriyette, çare hukuk devletinde, çare daha fazla demokraside, daha fazla özgürlüklerde, içeride ve dışarıda barıştadır, çare özgür düşünce ve özgür üniversitededir, çare güçlendirilmiş parlamenter sistemde ve adaletli bir seçim sistemindedir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Budak, ben de teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, söz sırası Sayın Bülent Öz’de.

Buyurun Sayın Öz.

BÜLENT ÖZ (Çanakkale) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli basın mensupları, değerli emekçi çalışanlarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, çok kısa, sizleri 7 Haziran sonrası sürece götüreceğim, sonrasında hemen konunun özüne geleceğim.

Malumunuz, 7 Haziran 2015 seçimleri sonrası millî iradenin kararıyla hiçbir parti tek başına iktidara gelememiştir. Milletimiz “Yıllardır ülkede oluşan kutuplaşmaya artık son verin, milletin iradesi gereği koalisyon kurun, anlaşın, uzlaşın.” mesajını vermişti 7 Haziranda. Maalesef, AKP, 7 Haziranda milletin iradesine saygı duymadı. AKP, 7 Haziran sonrası koalisyon oluşmasına yanaşmadığı gibi “AKP’yi iktidardan indirirseniz beyaz Toroslar yine kol gezmeye başlar. 400 milletvekili verseydiniz, bu ülkede bu kaos ortamı yaşanmaz. Siz Cumhurbaşkanı yerine başkan seçseydiniz, bu terör olayları olmazdı.” diye -teşbihte hata olmaz- âdeta halka gözdağı verdi. Bu atmosferde gidilen Kasım 2015 seçimlerinde yeniden iktidar oldunuz. Bugüne gelindiğinde, “Gerçekten istikrar sürsün.” anlayışınızda söylediğinizin aksine maalesef terör olayları hâlâ devam ediyor. Şimdi de “Başkanlığa geçmezsek terör olayları devam eder, ülke bölünür.” şeklindeki gözdağı anlayışınız devam ederek yine halka baskı yapıyorsunuz. On dört yıldır tek başınıza iktidarda olmanıza ve dilediğiniz her türlü yasayı Parlamentodan geçirecek çoğunluğa sahip olmanıza rağmen, ülkeyi yönetemediğiniz itirafında da bulunuyorsunuz.

Tekrar koalisyon meselesine geri dönmek istiyorum. Evet, on dört yıldır olduğu gibi milletimiz sizi 1 Kasım’da yine tek başına iktidar yapmıştı, yapmıştı ama şunu da söylememiştir: “Muhalefeti asla dinlemeyin.” de dememiştir. Millî irade sadece size oy atanlar değil, diğer 3 partiden de grup oluşturacak sayıda temsilci göndererek tüm ülkeyi kucaklayan, gerçek millet iradesinin oluşmasını sağlamıştır. Millet’in iradesini temsil eden şu an Parlamentoda 4 parti mevcuttur. Siz tek başınıza iktidar olsanız da milletimiz size ülkeyi birlik ve beraberlik anlayışı içerisinde, başka bir ifadeyle “Koalisyon anlayışında yönetin.” demiştir, “Bildığınızı okuyun.” dememiştir. Bundan önce oluşan Parlamentolarımızın grafiği hep bu niyet çerçevesinde oluşmuştur.

Anlatmak istediğim bu koalisyon meselesi nedir? Biraz daha anlatayım. Siz koalisyon istesenez de, istemesenez de bu ülkenin koalisyonu 1915’te kurulmuştur. Çanakkale’de işgal kuvvetlerine karşı bu ülke tek vücut olmuş, hangi etnik kökenden olursa olsun, toplumun tüm kesimlerinden Çanakkale’ye gelen

kınalı kuzuların, kadınların, çocukların, gençlerin oluşturduğu birlik ve beraberlikle yani bir koalisyonla düşman kuvvetlerine “Dur.” demiştir. Arıburnu, Kocadere, Çataldere, öleceğini bile bile ülkesini savunanlar yüz bir yıl önce oradaydı, askerlerin ölmeden mezara konduğu, anaların dönmeyeceğini bile bile evlatlarını gönderdiği, vatan savunması için tek vücut olmuş büyük bir birlikteliği ve koalisyonu kuranlar oradaydı. İşte, bu koalisyonun adı, toplumsal uzlaşmanın adı Çanakkale ruhudur. Her yıl binlerce otobüslerle milletimiz cumhuriyetin temellerinin atıldığı, Türkiye'nin koalisyonunun olduğu o topraklara, birlik ve beraberliğin simgesi olan Çanakkale'ye gittiğini, o ruhu yaşadığını unutmayın değerli arkadaşlar çünkü şehitlikleri gezenler bilirler ki bu diyarlar “vatan” sözcüğünün eş anlamlısıdır, bu topraklar “özveri” ve “kardeşlik” kelimesinin karşılığıdır. Bilmeliyiz ki bu mücadele birlik ve dirliğin mayasıdır. Çanakkale ruhu, gerçek ile kararlılığın bir göstergesi olarak bugünkü laikliğin, çağdaşlığın, cumhuriyetçiliğin, halkçılığın, tek gücün millet olduğu temelini oluşturmuştur. Çanakkale ruhu, sadece Türklerin uluslaşmasını sağlamadı, diğer mazlum devletlerin uluslaşması, millet olmasının önünü de açtı, işte bu ruh öyle bir ruhtur.

Değerli arkadaşlar, siz koalisyon istesenez de, istemesenez de evet, bugün 550 saygın milletvekili bu koalisyonun tabii üyesidir. Prensipleri bellidir ki -az önce dedim- buna Çanakkale ruhu denir. Kimse çıkıp “Ben bu koalisyonda yokum.” diyemez. Bu koalisyon, CHP, AK PARTİ, MHP ve HDP'nin saygın parti liderlerinin, saygın milletvekillerinin görüşmeleriyle oluşmamıştır. Bu koalisyon, CHP, AK PARTİ, MHP, HDP ve diğer tüm partilerin mensupları olan atalarının emriyle Çanakkale'de kurulmuştur. Bu koalisyon yani Çanakkale ruhu, yüz bir yıl önce yani 1915'te tohumları atılmış, doksan üç yıl önce yani 1923'te filiz vermiş ve bugün yani 2016'da boy vermiştir. Bizler bugün bu Meclisin, atalarımız ise o gün Çanakkale'nin ruhunu solumuştur. Sizler bugün adı Ankara olan resmî başkentte, ak alınların sahibi dedelerimiz ise adı Çanakkale olan manevi başkentte buluşmuştur. Sizler, bugün ne düşünürseniz düşünün, ne yaparsanız yapın, burada her zaman yaptığımız gibi kendi grubunuzdan olmayanları yok sayarsanız sayın, 1915'te Çanakkale'de atalarımızın kurduğu koalisyonu, birlik ve beraberliği, o uzlaşmayı yok sayamazsınız. O yüzden, sizlerin cumhuriyetin ön sözünün yazıldığı, Türkiye Büyük Millet Meclisinin yani millî egemenliğin ilk temellerinin atıldığı Çanakkale ruhuna aykırı hareket etmeyeceğinizi düşünüyoruz, öyle umuyoruz. Çanakkale ruhundan bir ulus doğmuştur, bir millet doğmuştur, o ruh sayesinde milletin egemenliği saraydan alınıp yani bir kişinin elinden alınıp milletin kendisine verilmiştir. O yüzdendir ki bugün de tek bir kişinin iradesine değil, milletin iradesine bağlı kalın, bugün bu ülkeyi 1923 öncesine geri götürmeyin.

Teklifi getiren saygın milletvekillerine sesleniyorum: Atalarımızın yaptığı gibi, o koalisyonu kurarak bu toprak için toprak olanlara, düşmana karşı birlik olanlara, milletin iradesine sahip çıkın, sizden olmayanları yok saymayın.

Beni dinleyen AK PARTİ'li milletvekillerine seslenmek istiyorum: Çanakkale'deki alınık dedelerimizi düşünün, ak kefenlere sarılamadan toprağa düşenleri düşünün, akan kanları düşünün ve Çanakkale ruhuna sahip çıkın.

Milliyetçi Hareket Partili milletvekillerine seslenmek istiyorum: Çanakkale'deki milletin yarattığı harikalar destanını düşünün, düşmeyen bayrağı düşünün, 253 bin şehidi, bir hilal uğruna bir güneş gibi batanları düşünün, Çanakkale ruhuna lütfen sahip çıkın.

Halkların Demokratik Partisi milletvekillerine sesleniyorum: Barışın şehrini, Çanakkale'yi düşünün, Kürt ve Türk'ün aynı siperde savaşmış nice halkın aynı toprak altında kardeşçe, yan yana yattığı Çanakkale'yi düşünün, Çanakkale ruhuna sahip çıkın.

Biz Cumhuriyet Halk Partili milletvekilleri cumhuriyetin ön sözünün yazıldığı Çanakkale’yi düşünüyoruz, Çanakkale ruhunu düşünüyoruz. Sizler düşünmüyorsunuz demiyoruz. Ancak, atalarımızın topyekûn bağımsızlık ve özgürlük mücadelesinde kurmuş olduğu koalisyonu, birlikteliği, tek vücut olmuş bir ulusu yaratan atalarımıza bağlı kalalım diyoruz. İşte, buradan hareketle, bugün de o ruhla birlik olalım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Öz, lütfen toparlayın.

BÜLENT ÖZ (Çanakkale) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

İşte, buradan hareketle, bugün de o ruhla birlik olalım, ülkemizi o gün kurduğumuz koalisyonla nasıl savunduysak, nasıl birlik ve beraberlik içerisinde olmuştuk bugün de o ruhla, kutuplaşmaya artık son verelim. “İnadım inat, dediğim dedik.” demeden, birlikte yüceltelim millî iradeyi, millî egemenliği, parlamenter sistemi. Yüz bir yıl önce nasıl hep birlikte, ayrım yapmadan istiklal mücadelesi verdiysek, bugün de hangi partili olursak olalım, istiklal mücadelesi için, Türkiye’nin geleceği için birlikte mücadele verelim. Atalarımızın kurduğu toplumsal mutabakatı bugün de sürdürelim. Parlamenter sisteme, demokrasiye sahip çıkalım, milletin iradesine sahip çıkalım.

15 Temmuz akşamı, Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında, parlamenter sisteme, demokrasiye, millî egemenliğe, milletin iradesine vurgu yaptığımız sözleri unutmayın. Unuttuğunuz maalesef belli ki, “Cumhurbaşkanı seçilecek kişinin varsa partisizlikle ilişkisi kesilir.” ibaresini kaldırarak “partili Cumhurbaşkanı olacak” diyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Öz, lütfen...

BÜLENT ÖZ (Çanakkale) – Hemen bitiriyorum.

Peki, o zaman, tarafsızlık yemini ederek nasıl tarafsız olacağını hiç düşünmüyor musunuz? Bu maddeye bakış açımız, yine bu millî iradeyi sadece size oy atanlar olarak düşündüğünüz gibi mi bakıyorsunuz? İşte, o zaman da bu konuşmamın özünü oluşturan toplumsal uzlaşmayı sağlamamız gerektiği noktada koalisyonu yine bozuyorsunuz. “Partili Cumhurbaşkanı değil, partili partisiz herkesin Cumhurbaşkanı olması gerekir.” neden demiyorsunuz?

BAŞKAN – Sayın Öz, lütfen toparlayın.

BÜLENT ÖZ (Çanakkale) – Lütfen toparlıyorum. (Gülüşmeler)

Türkiye Cumhuriyeti’nin yapacak çok işleri var, Türkiye Cumhuriyeti inanın şu anda zamanını boşa harcıyor. Gündemimiz bu değil. Yüzümüzü halkımıza dönelim, toplumumuzun beklentilerine cevap verelim, insanımıza aş olalım, iş bulalım. Hayat, ekmek mücadelelerinde halkımızın yanında olalım. Vatandaşlarımızın ve ülkemizin ekonomik refahını nasıl daha fazla ayağa kaldırırız, buna kafa yoralım. Teröre “Dur!” diyelim, ülkemizde huzuru tesis edelim. İnanın milletimizin tek beklentisi bu.

Saygıdeğer arkadaşlarım, sizlerin, ülkemize kurban olanların diyarı Çanakkale ruhuna sahip çıkacağınıza, kısa vadeli kârlar uğruna bu ruhu kurban etmeyeceğinize yürekte inanıyorum. Sizlerin “Çanakkale geçilmez.” denilen yerleri, Türk ve Kürt, Alevi ve Sünni 253 bin eşsiz insanın yattığı yerleri düşününce, kulağımızın üstüne yatmayacağınızı biliyorum.

BAŞKAN – Sayın Öz, şimdi diğer milletvekili arkadaşlar soy ismimiz benzer olduğu için torpil yaptığımı zannedecekler, lütfen toparlayalım.

BÜLENT ÖZ (Çanakkale) – Başkanım, Kuyucak’ta çayları ısmarlayacağım sana. (Gülüşmeler)

BAŞKAN – Sayın Öz, lütfen toparlayalım.

BÜLENT ÖZ (Çanakkale) – Evet, dediğim gibi, yüzümüzü millete çevirelim, ilhamımızı Çanakkale ruhundan alalım. Biz güçlüyüz. Ola ki bazen gücümüzün bir an azaldığını düşünsek de, gücümüzü, koca bir donanmayı yerle bir eden Nusrat mayın gemisinden alalım. Çanakkale’de kendi cenaze namazını kılanları unutmayalım. Yıllar önce, okullarını bırakıp Çanakkale’de şehit olan on beşlik çocuklarımızı hatırlayalım. Yârini, yuvasını, atasını bırakanları hatırlayalım.

Bu duygularla, şehitlerimizin omuzlarımızdaki sorumluluğuyla, kahramanların ruhumuzdaki onuruyla, biz, burada, 550 milletvekili, Çanakkale ruhuna, Çanakkale’de kurulan koalisyona sahip çıkacağınıza, ülkemizin bekasını bir kişinin eline değil milletin iradesine bağlı kalarak sahip çıkacağınıza yürekten inanıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Öz, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, son konuşmacı bu maddede Sayın Cemal Okan Yüksel.

Sayın Yüksel kısa bir konuşma yapacağını ifade ettiği için...

Buyurun Sayın Yüksel.

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Ben herkese iyi sabahlar diliyorum. Gerçekten de kısa bir konuşma yapmak istiyorum.

Herhâlde Profesör Doktor İlhan Özyay’ın bir idare hukuku kitabının başındaydı, Alman Kralı Üçüncü Ferdinand tam da “Kutsal Roma İmparatoru” unvanını aldıktan hemen sonra, gücünün doruğundayken, “Kral olmasına kralım ama aklıma her eseni de yapamam ki.” demişti. Gerçekten de mesele bir şeyi yapabiliyor olmak değil, mesele, kendi gücünü sınırlayabilmek, neyi, nerede, nasıl yapabileceğini bilmek ve sınırladığı güce uygun, herkese saygılı davranabilmek. Örneğin Faust bir Orta Avrupa halk hikâyesiydi. Bu tür hikâyelerin onlarca versiyonu dolaşır ortalarda. Ama bütün versiyonların ortak paydası, bu dünyada istediklerini elde etmek için ruhunu şeytana satanların başlarına bu dünyada nelerin geldiği; öte dünyada değil, bu dünyada. Faust hikâyeleri insanlara “Ruhunuzu şeytana satmayın, evet, gönlünüzden neler neler geçiyordur ama kendinizi frenleyin, sizi azdıran, arzularınızın peşinden sürüklenmenizi isteyen şeytana uymayın. Aksi hâlde, bu dünyada bir sürü sıkıntıya yol açarsınız, başkalarını da sıkıntıya sokarsınız, sonra o sıkıntı gelir sizi vurur.” der.

Aslında bunu size anlatmak çok manasız çünkü bunu siz çok yaşadınız. Örneğin, 2010’da bizim bütün itirazlarımıza rağmen yaptığınız referandumda HSYK’yı değiştirdiniz ama o HSYK’yı değiştirdiğiniz, teslim ettiğiniz şahısların en ateşli gazabına da siz uğradınız. Şimdi, arkadaşlar için aslıyla ilgili çok konuştu, ben sadece bir soru soracağım: Teklife baktığımızda, teklifin getirdiği bir sürü değişikliğin ilk seçimle, yani 2019’da yürürlüğe gireceği yazıyor. İki tane istisnası var. Birisine anlam veriyorum, hak veriyorum. O Cumhurbaşkanının partisiyle ilişkisinin kurulması. Fakat anlam veremediğim iş, tam da şu anda üstünde konuştuğumuz maddenin (c) bendi. Aslında 2018’e kadar seçilmiş olan HSYK’nın neden ilk Cumhurbaşkanlığı seçimiyle yeni düzenlemenin uygulamaya girmeyeceği, neden yasa kabul edildikten hemen sonra yeni HSYK’nın yeni şekliyle seçileceğini gerçekten merak ediyorum. O yüzden...

BAŞKAN – Sayın Yüksel, lütfen toparlayalım.

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Son cümlem Abdurrahman Bey.

Ya teklif sahiplerinden ya Hükümetten ya da Başkanlık Divanından, neden HSYK değişikliğinin, teklifin ruhuna aykırı olarak, yasanın kabulünden itibaren otuz gün içinde devreye gireceğini sormak istiyorum.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Yüksel, çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, madde üzerinde kifayeti müzakere önergesi vardır, önergeyi okutuyorum:

Anayasa Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/1504 esas numaralı Kanun Teklifi'nin 20'nci maddesi üzerindeki görüşmeler neticesinde konu açıklığa kavuşmuş olduğundan maddenin oylamasına geçilmesini arz ve teklif ederiz.

Haydar Ali Yıldız

Zekeriya Birkan

İsmail Aydın

İstanbul

Bursa

Bursa

Yusuf Başer

Yozgat

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Yasama ekonomisi açısından bir konu üzerindeki görüşmelerin nihayetsiz devam etmesi mümkün değildir. Ayrıca, görüşülen konunun da açıklığa kavuşması nedeniyle İç Tüzük'ün 26'ncı maddesi gereğince işbu önerge verilmiştir.

BAŞKAN – Arkadaşlar, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Madde üzerinde değişiklik önergesi vardır.

Önergeyi okutuyorum.

Anayasa Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1504) esas sayılı Kanun Teklifi'nin çerçeve 20'nci maddesiyle 2709 sayılı Kanun'a eklenmesi öngörülen geçici 21'inci maddenin (B) fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini; (C) fıkrasına aşağıdaki cümlelerin eklenmesini; (E) fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini; (F) fıkrasında yer alan “Bu Kanun yürürlüğe girdiğinde” ibaresinin “Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte,” şeklinde değiştirilmesini ve aynı fıkraya aşağıdaki cümlelerin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Kemalettin Yılmaztekin

Mustafa Köse

Haydar Ali Yıldız

Şanlıurfa

Antalya

İstanbul

Adem Yeşildal

Yusuf Başer

Zekeriya Birkan

Hatay

Yozgat

Bursa

Muhammet Emin Akbaşoğlu

Murat Alparslan

İsmail Aydın

Çankırı

Ankara

Bursa

“B) Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren en geç altı ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisi, bu Kanunla yapılan değişikliklerin gerektirdiği Meclis İçtüzüğü değişikliği ile diğer kanuni düzenlemeleri yapar. Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile düzenleneceği belirtilen değişiklikler ise Cumhurbaşkanının göreve başlama tarihinden itibaren en geç altı ay içinde Cumhurbaşkanlığı tarafından düzenlenir.”

“Yeni üyeler, ilgili kanunda değişiklik yapılmaya kadar mevcut Kanunun Anayasaya aykırı olmayan hükümleri uyarınca çalışır. Görevi sona eren ve Hakimler ve Savcılar Kuruluna yeniden seçilmeyen üyelerden, talepleri halinde adli yargı hâkim ve savcılar arasından seçilenler Yargıtay üyeliğine, idari yargı hâkim ve savcılar arasından seçilenler Danıştay üyeliğine Hakimler ve

Savcılar Kurulunca seçilir; öğretim üyeleri ve avukatlar arasından seçilenler ise Danıştay üyeliğine Cumhurbaşkanınca atanır. Bu şekilde yapılan seçim ve atamalarda boş kadro olup olmadığına bakılmaz, seçilen ve atanan üye sayısı kadar Yargıtay ve Danıştay kadrolarına üye kadrosu ilave edilir.”

“E) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Askeri Yargıtay, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi ve askeri mahkemeler kaldırılmıştır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren dört ay içinde; Askeri Yargıtay ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin askeri hakim sınıfından Başkan, Başsavcı, İkinci Başkan ve üyeleri ile diğer askeri hakimler (yedek subaylar hariç) tercihleri ve müktesepeleri dikkate alınarak;

a) Hakimler ve Savcılar Kurulunca adli veya idari yargıda hâkim veya savcı olarak atanabilirler.

b) Aylık, ek gösterge, ödenek, yargı ödeneği, ek ödeme, mali, sosyal hak ve yardımlar ile diğer hakları yönünden emsali adli veya idari yargıya mensup hâkim ve savcılar, bunların dışındaki hak ve yükümlülükler yönünden ise bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihteki mevzuat hükümleri uygulanmaya devam edilmek suretiyle Milli Savunma Bakanlığınca mevcut sınıflarında, Bakanlık veya Genelkurmay Başkanlığının hukuk hizmetleri kadrolarına atanırlar. Bunlardan, emeklilik hakkını elde edenlerden yaş haddinden önce bu görevlerden kendi istekleriyle ayrılacaklara ödenecek tazminata ilişkin usul ve esaslar kanunla düzenlenir.

Kaldırılan askeri yargı mercilerinde görülmekte olan dosyalardan; kanun yolu incelemesi aşamasında olanlar ilgisine göre Yargıtay veya Danıştaya, diğer dosyalar ise ilgisine göre görevli ve yetkili adli veya idari yargı mercilerine dört ay içinde gönderilir.”

“Yürürlükte bulunan kanun hükmünde kararname hakkında 152 nci ve 153 üncü maddelerin uygulanmasına devam olunur.”

BAŞKAN – Gereğesini okutuyorum:

Gereğçe:

Teklif hükümlerinin yürürlük tarihi olarak farklı zamanların belirlenmesi nedeniyle uygulamada ortaya çıkabilecek tereddütlerin giderilmesi amacıyla maddenin (B) fıkrasında yapılması öngörülen değişiklikle, Teklifin gerektirdiği düzenlemelerin Kanunun yürürlüğe girdiği tarih yerine yayımlanmasından itibaren altı ay içinde yapılması hükme bağlanmaktadır.

Maddenin (C) fıkrasına eklenmesi öngörülen cümleyle, uygulamada oluşabilecek tereddütlerin giderilmesi amacıyla, yeni üyelerin, ilgili kanunda değişiklik yapılmaya kadar mevcut Kanunun Anayasaya aykırı olmayan hükümleri uyarınca çalışmaları hükme bağlanmaktadır. Ayrıca Kurul üyeliğine yeniden seçilemeyen ve daha önce adli yargı ve idari yargı hâkim ve savcıları arasından üyeliğe seçilmiş olanların Yargıtay ve Danıştay üyeliğine Hâkimler ve Savcılar Kurulunca atanmaları, daha önce öğretim üyeleri ve avukatlar arasından seçilenlerin de Cumhurbaşkanınca Danıştay üyeliğine atanmaları öngörülmektedir.

Askeri yargının kaldırılması nedeniyle bu yargı kolunda görev yapanların görevlendirilmeleri ile askeri yargı mercilerinde bulunan dosyaların devir işlemlerine ilişkin uygulamada ortaya çıkabilecek sorun ve tereddütlerin giderilmesi amacıyla maddenin (E) fıkrasında değişiklik yapılmaktadır.

Anayasa'nın 148 inci maddesinde yapılan değişiklikle Anayasa Mahkemesinin kanun hükmünde kararname yerine Cumhurbaşkanlığı kararnamelerini denetlemesinin öngörülmesi nedeniyle yürürlükteki kanun hükmündeki kararnamelerin iptali istemiyle mahkemelerin somut norm denetimi yoluyla Anayasa Mahkemesine başvurabilecekleri açıklığa kavuşturulmaktadır.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, değişiklik önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen değişiklik önergesine göre maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Değişiklik önergesine uygun olarak madde kabul edilmiştir.

Diğer ve son maddeye geçiyorum.

MADDE 21- Bu Kanun ile Anayasanın;

a) 8, 15, 17, 19, 73, 82, 87, 88, 89, 91, 93, 96, 98, 99, 100, 102, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110 111, 112, 113 üncü maddelerinde yapılan değişiklikler ile 114 üncü maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarının ilgaları yönünden, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126 ncı maddelerinde yapılan değişiklikler ile 127 nci maddenin son fıkrasına dair değişiklik; 131, 134, 137 inci maddelerinde yapılan değişiklikler ile 148 inci maddenin birinci fıkrasındaki değişiklik ile altıncı fıkrasındaki “Bakanlar Kurulu üyelerini” ibaresine dair değişiklik, 150, 151, 152, 153, 155 inci maddenin ikinci fıkrası, 161, 162, 163, 164, 166 ncı ve 167 nci maddelerinde yapılan değişiklikler ile Geçici 21 inci maddenin (F) ve (G) bentleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin birlikte yapıldığı tarihte,

b) 75, 77, 78 ile 101 inci maddelerinde yapılan değişiklikler, birlikte yapılacak ilk Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimlerine ilişkin takvimin başladığı tarihte,

c) Değiştirilen diğer hükümleri ile 101 inci maddesinin son fıkrasında yer alan “Cumhurbaşkanı seçilenin, varsa partisi ile ilişkisi kesilir” ibaresinin ilgası bakımından yayımı tarihinde,

yürürlüğe girer ve halkoyuna sunulması halinde tümüyle oylanır.

BAŞKAN – Maddenin görüşmelerine başlıyorum.

İlk söz talep eden Sayın Meral Daniş Beştaş.

Sayın Beştaş, görüşmeler tamamlandıktan sonra gruplar adına da söz vereceğim. Siz biraz önce, son maddede konuşurken hani “Bir değerlendirme de yapacağım.” demiştiniz ya o manada söylüyorum yani o zaman ayrıca bir daha söz vereceğimi ifade etmek adına söylüyorum.

Buyurun Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; iyi sabahlar, sanırım 6’yı bulduk. Evet, on gündür bu salonda Anayasa değişiklik teklifini konuşuyoruz. Doğrusu dışarıda ne oluyor ne bitiyor basından izlemeye çalışıyoruz ama bu salonda neler olduğunu bire bir yaşayarak öğrendik, belki ileride tarihî bir dönem olarak hepimiz bunları aktarma olanağı bulacağız.

Gerçekten bu Anayasa değişiklik teklifi daha üzerinde çok konuşacağımız bir teklif. Ama genel olarak söylemek gerekirse, Türkiye’nin şu anda gerçekten bir anayasaya ihtiyacı var. On yıllardır bu darbe ürünü Anayasa’ya karşı çok ciddi bir muhalefet oluştu. Geçmişte şu anda bu teklifi getiren iktidar partisi de birden fazla seçimde Anayasa değişiklik vaadiyle, demokrasi ve özgürlükler vaadiyle oy istedi halktan ama 2007’deki paket, daha doğrusu Anayasa taslağı, yine 2011’deki Uzlaşma Komisyonu deneyimi ve daha birçok deneyim yaşandı; hiçbiri maalesef başarıya ulaşamadı. Fakat bu başarıya şimdilik ulaşmamış süreci bitirmemiz anlamına gelmiyor. Bu, vazgeçilebilir bir yol değildir çünkü Türkiye’nin şu anda bir karar vermesi gerekiyor, gerçekten biz demokrasiye doğru mu yol alacağız yoksa demokrasiye sırtımızı mı çevireceğiz? Biz baskıcı bir sistem mi inşa edeceğiz yoksa özgürlükçü bir sisteme mi yönümüzü çevireceğiz? Biz gerçekten Avrupa Birliğine aday ülkeliği nasıl görüyoruz, stratejik bir hedef olarak mı yoksa konjonktürel, işimize gelince aday olmak istiyoruz, işimize gelmeyince Avrupa Birliğine kafa mı tutuyoruz? Bunlara karar vermemiz gerekiyor çünkü şu andaki önümüzdeki Anayasa değişiklik paketi kesinlikle Avrupa Birliği normlarına, Türkiye’nin taraf olduğu

uluslararası sözleşmelere ve daha önce taahhüt altına girdiğimiz ilkelere aykırı bir yönelimi ifade ediyor. Türkiye, Avrupa Birliğinden bu teklife uzaklaşıyor, git gide daha çok uzaklaşıyor ve bu çok tehlikeli bir dönemece işaret ediyor. Gerçekten, Türkiye'nin Avrupa Birliğine sırtını çevirmesi, 79 milyon insanın adına karar vermesi çok ciddi bir meseledir ve bu daha uzun süre tartışılacaktır.

Diğer bir mesele, Anayasa tartışılırken Türkiye'de çoğulcu bir anayasanın olması gerektiği yönünde bizim Halkların Demokratik Partisi olarak parti programımız gereği ve ilkelerimiz gereği tartışma dışıdır. Bu çoğulculuk Türkiye'de yaşayan herkesin, her topluluğun, her bireyin kendisini içinde hissedeceği, aidiyet duyacağı bir anayasaya ihtiyaçtır. Kürt meselesi konusu da şu anda Türkiye'nin en önemli problemidir çünkü çatışma ortamı, ölümler, akan kan bu meselenin bir an önce çözümünü gerektiriyor. Bunun çözüm yolunun başında da demokratik bir anayasa geliyor. Her ne kadar bu konuda bizim dışımızda şu anda yüksek sesle bu ifade edilmiyorsa da siyaseten gerçekten bir milliyetçilik yarışı varsa da herkes vicdanına, tarihe bakacak olursa bu konudaki talebimizin ne kadar haklı ve dayanaklarının ne kadar güçlü olduğunu da görecektir.

Değerli arkadaşlar, demokratik olmayan bir ortamda yapılacak bir Anayasa değişikliği asla demokratik olamaz. Anayasa'nın demokratik olmasının ön koşulu bunun tartışılabilir olmasıdır, bunun herkeşçe katılımcı bir yöntemle, katılabileceği bir yöntemle yapılması gerekliliğidir. Şeffaf olması gerekiyor ve şu anda önümüzdeki Anayasa değişiklik paketi kesinlikle bu unsurların hiçbirini taşıyor. Ne oluyor? AKP-MHP mutabakatı aslında toplumsal gerilimin bir cephesini işaret ediyor. Peki, bu toplumsal gerilim, bu değişiklik teklifinin bu haliyle olması ya da referanduma gitmesi hâlinde ne olacak? Bu toplumsal gerilim çok daha üst boyutlara sıçrayacaktır. Hiç kimsenin böyle bir hakkı olduğuna inanmıyoruz.

İçinden geçtiğimiz böylesi bir süreçte, değerli arkadaşlar, bu değişiklik teklifi, çokça söylediğimiz üzere kesinlikle kutuplaşmayı artıracaktır, kesinlikle var olan çatışma ortamını besleyecektir çünkü şu anda yüzde 50 artı 1 ile yüzde 49 arasında aslında bir fark yoktur. Anayasa yüzde 100'ün Anayasası'dır. Sadece oy verenlerin anayasası olamayacak ve gerçekten bu teklife karşı itiraz ya da hayır cephesi herhangi bir hayır cephesi olmayacaktır. Çok daha güçlü, toplumsal dinamikleri harekete geçiren ve darbe anayasasından sonra hele böyle bir değişimin çok ciddi sakıncaları olacağını şimdiden görmek için siyaseti bilmeye hiç gerek yok.

Diğer mesele -çok uzatmayacağım, sabah altı; çok konuştuk, daha ifade edeceğiz- demokratik siyaset ne aşamada? Bunu hep söylüyoruz, biz siyasetçileriz -demin bir milletvekili arkadaş da söyledi, hatta ben bunu anlatacaktım dedim, Sayın Balbay kendisi ifade etti- arkadaşlarımız cezaevinde, eş genel başkanlarımız cezaevinde, sadece milletvekillerini söylüyorum, diğerlerini Burcu Hanım söyledi.

Değerli arkadaşlar, Sayın Demirtaş'ın, Yüksekdağ'ın ve diğer arkadaşlarımızın cezaevinde olduğu bir ortamda bizim burada oturmamız sizin tahminlerinizin çok ötesinde ağırdır. Manevi olarak, duygusal olarak, psikolojik olarak ve siyasi olarak çok ağır bir yükür omuzlarımızda. Şunu asla unutmayın... Keşke zaman olsa da bize gelen "tweet"lerden, bize gelen mesajlardan halkın bize yönelik basıncını size de hissettirebilsek. "Ne işiniz var orada? Gelin, oradan bizi atmaya çalışıyorlar, siyasetin dışına itmeye çalışıyorlar." ve şiddet çağrılarını yapan binlerce insanın mesajı demin buradan "tweet" attığım için bana geri geldi. Bu ne demek biliyor musunuz? Bizim ne kadar sıkıntılı bir kısıkaçta olduğumuzu daha net ifade ediyor. Biz demokratik siyaset kanallarının tıkanmaması için buradayız. Biz bu Parlametodayak kesinlikle bu koltuklara, bu atmosfere böyle çok hani gıpta ettiğimiz için, bir lüks amacıyla burada değiliz, bizim bir farkımız var. Bize oy veren milyonlar bizden gerçekten çözüm, kardeşlik, barış ve eşitlik istiyor ve bunu bize sıklıkla ifade ediyorlar. Bu konuda tahmin edemeyeceğiniz kadar bir kısıkaç olduğunu ifade edeyim. Arkadaşlarımız, milletin temsilcileri cezaevine atılınca şiddet azalmaz, asla,

dünyanın hiçbir yerinde bu döngü böyle olmamıştır; hep ters olmuştur. Demokratik siyaset kanalları kapandıkça şiddet, şiddete övgü, şiddete saygı ve gidiş artmıştır. Biz tarihi tersine çeviremeyiz. Biz buradayız çünkü biz şiddet yerine konuşmayı, siyaseti, halkın sorunlarını buraya taşıyarak şiddete olan desteği azaltmaya çalışıyoruz. Diyoruz ki sorunları konuşarak Parlamentoda siyasetle çözelim ve şu anda şiddete güç veren, şiddete destek veren, 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'na göre, 169'uncu maddesine göre yardım yataklık fiilidir o fiil, aslında...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Meral Hanım, bir saniye...

Meral Hanım, ben şu an Başkanlığı devrettiğim için artık toparlayalım demeyeceğim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Başkan, gideceğimiz bir ev yok, lütfen bir bekleyin...

BAŞKAN – Teknik olarak Başkana yardımcı olmak için bilgisayarı açtım.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Bitireceğim zaten, öyle çok şey değil.

169'uncu maddeye göre demiştim, hani suçun iki unsuru vardır ya, manevi ve maddi unsur, kesinlikle şiddeti devam ettirme kararı alanlar yasa dışı örgüte, PKK'ye en büyük yardım yataklığı yapmaktadır; bunu, ilk defa söylüyorum. Çünkü biz gençlerin, duygularını, düşüncelerini ve bu konudaki arzularını yakından bilen ve şiddete neyin güç verdiğini bilen bir yerden konuşuyoruz. Bu nedenle, Sayın Demirtaş biliyorsunuz Cumhurbaşkanı adayydı ve yüzde 9,7 oy alan bir liderdir ve onun cezaevinde tutuluyor olması herhangi bir mesele değildir. Bugün sizin asla laf söyletmediğiniz –Yüksekdağ için de söylüyorum, o aday olduğu için ayırdım- Cumhurbaşkanı'na laf söyletmediğiniz “liderimizdir” dediğiniz bir nokta var ya, şu anda milyonlar Demirtaş'ın cezaevinde oluşunu nasıl karşılıyor bir an tasavvur edin, bir an empati kurun lütfen ve bunun ne kadar ağır sonuçları olacağını bizim anlatmamıza gerek yok.

Bakin, biz buradayız çünkü alınmadık ama alınabiliriz, hiç sorun yok. Biz cezaevinden kaygı duyduğumuz için, arkadaşlarımız orada dayanamadığı için böyle bir dil kurmuyoruz; bunu unutmayın. Biz nerede olursa olsun bu düşüncelerimizin haklılığını ve mücadelemizi, direnişimizi devam ettiririz. Biz öylesine buraya sırf milletvekili olalım diye gelmiş insanlar değiliz, çoğumuz insan hakları mücadelesinden gelmiş ve şu anda mesela ana dilde eğitimi ya da vatandaşlık tanımını değiştirmeyi burada konuşamadık bile. Hâlbuki Türkiye'nin şu anda bu kadar akan kanı durduracak temel meselelerinden biridir.

Demin sayın konuşmacı “Çanakkale ruhu” dedi ya, doğru, orada bir koalisyon vardı ve bugün içinden çıkacağımız tek bir yol var, Türk-Kürt ittifakıdır. Eğer bu ittifak olmazsa, bu gerçekten sözde kardeşlik değil, özde bir eşit, özgür yurttaşlık gelişmezse maalesef çözüm daha da uzun yıllar alacak diyorum ve demokratik bir anayasa talebimizin çok güncel ve her zaman güncel olacağını söyleyerek demokratik olmayan bir ortamda yapılan bu tartışmaların demokratik bir anayasa doğuramayacağını hepimiz kabul edelim.

Teşekkür ediyorum.

(Oturma Başkanlığına Başkan Mustafa Şentop geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Beştaş.

Sayın Şenal Sarıhan, buyurun.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) - Değerli Başkan, değerli arkadaşlar, sevgili basın emekçisi arkadaşlarım ve yazman arkadaşlar; düşündüm, hani Halide Edibe Adıvar'ın bir sözü vardır, Fatih mitinginde söyler, “Her karanlık gecenin bir sabahı olacak.” der. Sabah oldu mu bilmiyorum, perdeler

açık değil yani henüz aydınlığı gördük mü ama öyle umut ediyorum ki değerli arkadaşlar, anayasa konusunda on günlük vermiş olduğumuz mesainin kimi arkadaşlarımızın belleklerinde ciddi sorular yaratmış olduğunu ve bu kaniyle, bu inançla Parlamentoda çok daha farklı bir tutum alacaklarını umut etmek isterim.

Vakit son derece uygunsuz. Ben sadece dün akşam saat 22.00'de buradan ayrıldım bir sağlık sorunu nedeniyle. On gündür tam olarak buradayım yani ne kadar mesai oluyorsa o kadar mesaide buradayım. O sebeple de biriktirdiğim çok şey var ama biriktirdiklerimi bölüşmek noktasında zaman sıkıntısıyla karşı karşıyayım. Önce şunu söylemek isterim: Birinci günde hep düşündüm, İç Tüzük'ün 26'ncı maddesi Komisyonun gündeme hâkim olması ki bu böyle söylenmedi "Başkan gündeme hâkimdir." biçiminde söylendi hep. Daha sonra Komisyonun gündeme hâkim olması konusu üzerinde duruldu. Başkanın ve Komisyonun yetkilerini sınırlaması mı yoksa Komisyonun bütün üyelerinin ortaklığında verilmiş kararlarla ve alınmış bir gündemle mi yürümesi? Bu konuda bakış açılarımızın, nereden baktığımızın ve nasıl bir yorumla, katılımcı bir yöntemle mi çalışacağız yoksa başkan olan kişinin, onun amir hükümleriyle mi çalışacağız? Bu noktadaki sorunun dahi olumlu yanıtlanmamış oluşu burada Komisyonumuzun çok da üretken bir çalışma yapamayacağına, çok da özgürlüğü bir çalışma yapamayacağına bir işaret diye düşünüyorum.

İlgili maddeler üzerinde konuşacağım ama söylemek istediğim başka şeyler var. Kısa keseceğim. Değerli Bülent Tezcan arkadaşımızın ve Burcu Özkan arkadaşımızın usulle ilgili söylediklerine katılıyorum yani burada 3 fıkra var, 3'ünün de ayrı ayrı değerlendirilmesi gerektiğine katılıyorum. Ayrıca burada ilginç bir düzenleme yapılıyor. Nedir bu? Cumhurbaşkanı ve Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimlerinin birlikte yapıldığı tarihte yürürlüğe gireceği ifade ediliyor. (b) şıkında seçim takviminin başladığı tarihte ve bence işin Mithat Sancar'ın ifadesiyle "aşıl topuğu" 101'inci maddenin son fıkrasında yer alan "Cumhurbaşkanı seçilenin varsa partisiyle ilişkisi kesilir." ibaresinin yayımı tarihinde yürürlüğe gireceği. Demek ki Cumhurbaşkanı gerçekten çok sıkışmış. Bizim onun "Anayasa'yı dinlemiyor, hukuku dinlemiyor, kendi keyfince ve Anayasa'da tanımlanan yetkilerin dışında hareket ediyor." yakınmalarımıza rağmen bu elbise ona dar geliyor ve hemen yürürlüğe girer girmez partisiyle ilişkisini açıkça ilan edecek ve partisini çok iyi bir şekilde dizayn edecek. Bu durumu bir tehdit olarak elbette ki söyleme hakkım da yok ama milletvekili arkadaşlarımızı, AKP'li milletvekili arkadaşlarımızı çok ilgilendireceği inancındayım. Hele bir Fetullah gölgesinin varlığı karşısında bu düzenlemenin tehlikesine dikkat çekmek isterim.

Biraz önce geçti 67'nci madde, arkadaşlar üzerinde durmadılar. Bakın, buna da dikkat çekmek isterim, MHP'li arkadaşların daha çok dikkatini çekmek isterim çünkü 2019 tarihinde bir seçim yapılacağı konusundaki belirleme maddenin kendi altındaki düzenlemelerle zaten yok hükmündedir, Cumhurbaşkanı istediği zaman karar verir ve de "Bu değişiklik yürürlüğe girdiği andan itibaren bir yıl süreyle kullanılamaz." fıkrası değiştiriliyor. Hiç beklemeden bu da yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girecek. Daha önceki konuşmalarında Sevgili Engin Başkanımızın ifade ettikleri gibi, üç ay sonra bir seçimle karşılaşma olasılığımız son derece güçlü.

Sevgili arkadaşlar, bu görüşmelerde üç grup hâlindeydik esas olarak, belki iki gruptuk, iki ayrı görüş çarpıştı. Birisi bu değişikliğin sahibi olan AKP'li milletvekillerinin, diğeri de Cumhuriyet Halk Partili ve HDP'li milletvekillerinin. Şimdi, AKP'li milletvekili arkadaşlarımız diyorlar ki: "Biz bir başkanlık sistemine ihtiyaç duyuyoruz çünkü Cumhurbaşkanı seçimle geldiği için o halkın iradesini temsil ediyor. O hâlde bir hükümet, bir başbakanlık sistemine artık ihtiyaç yok." ve diyorlar ki: "Bu bir başkanlık sistemidir." Ama burada uzun uzun dinlediniz, başkanlık sisteminin temel noktası nedir? Güçler ayrılığıdır. Oysa burada bütün yetkileriyle Cumhurbaşkanı güçleri birleştiriyor, tekçi, tekilci

bir yapıya kavuşturuyor. Böylece sistem bugünkü fiilî uygulamalarından da bildiğimiz tabloyu dikkate aldığımızda bundan sonra ne olacak? Cumhurbaşkanı ne emrederse o olacak, Parlamento sadece vitrinlik bir Parlamento durumunda kalacak, kanun ve kararname çelişkisi ortaya çıkacak, kararnamelerle devlet yönetilecek. Böylece uzamış bir OHAL süreciyle karşı karşıya kalacağız.

Peki, biz ne dedik ayrıca bu taraftaki arkadaşlar? Siz başkanlık sistemini de yapmıyorsunuz, sizin yaptığımız tekçi bir sistemdir. Ayrıca yeni bir anayasa yapmayı herkes anlattı kendi bilgileri içinde ve zaten bilgiler belirlidir bu konuda, OHAL süreçlerinde yeni bir anayasa yapılamaz. Bu olağanüstü bir durumu işaret eder ve bir arkadaşımız da Fransız Anayasası'na atıfla, açık bir biçimde -Fransa özgürlükçü anayasalara sahip bir ülkedir ve özgürlükler konusunda önder olmuş bir ülkedir- bu konuda kesin hüküm olduğuna dikkat çekti.

Değerli arkadaşlar, biz şöyle söylüyoruz yani bu taraf -böyle ifade edeyim, ortada bir grup var elbette ama- diyoruz ki: OHAL koşullarında yeni bir anayasa yapılmaz ama acaba anayasa bir ihtiyaç mıydı? Bu soruyu soruyoruz. Bugün anayasa değişikliği birincil gereksinim miydi? Bunu soruyoruz. Böyle değil elbette. Bir grup arkadaş için acildi. Niçin acildi? Cumhurbaşkanı öyle istiyorlardı. Biz de Anayasa değişikliğini elbette istiyoruz, 1982 Anayasası'nın kafesine sıkışmak istemiyoruz; özgürlükçü, eşitlikçi, katılımcı yepyeni bir Anayasa'yı kuralım istiyoruz. Anımsayacaksınız, ikinci gün akşamı konuşmuştum ve demiştim ki: Arkadaşlar, oturalım ve yeni bir anayasa yapalım, bunun için çalışalım ama acele etmeye gerek yok, sindirerek, özümseyerek, temel hak ve özgürlükler noktasında... Ki bize göre gereksinim budur, bize göre gereksinim Cumhurbaşkanı'nın yetkilerinin genişletilmesi değildir, halkın ihtiyaçlarıdır, temel hak ve özgürlüklerdir. Ve hatta şunu söyledim anımsarsanız: Uzun bir anayasa yapalım dedim.

Şimdi, ben konuşmaları izlerken AKP'nin niçin anayasa yapmak istediğini daha net bir şekilde nasıl ifade ediyorlar diye not aldım. Sayın Markar'ın söylediği saptamalar var, diyor ki: "Yönetimde bir belirsizlik var. Siyasetin kurumsallaşmaması lider odaklı siyaseti yaratıyor." E, peki, siyaset eğer kurumsallaşamıyorsa, siyasi bir lider yaratıyorsa, lider odaklı bir sistem yaratıyorsa o zaman parlamenter sisteme yönelmek gerekmez mi diye kendi kendime sordum. "Vesayetçi bir sistem var bugün." dedi arkadaşımız, başka arkadaşlar da bunu sıkça yinelediler. Peki, vesayetçi sisteme elbette karşıyız ama şimdi kimin vesayetine giriyor? Parlatmentonun içinden bir hükümet dahi kurulamıyor, atanmış bürokratların yönetimi gündeme geliyor. Atanmış olan bürokratları da Cumhurbaşkanı'nı da denetlemek fevkalade zor bir iş hâline geliyor.

Şimdi, sevgili arkadaşlar, şurada yine tespitlerim içinde şu vardı: Birbirimize çok nazik davranmaya çalıştık. Sıkça bizim cephemizden arkadaşlar "Sizleri incitmek istemeyiz ama..." diye söze başladılar. Beni iyi kötü tanıyorsunuz, kimseyi incitmek istemediğimi de biliyorsunuz ama ben hep içimden şunu söyledim...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – ...“Keşke birbirimizi incitebilsek.” dedim. “Keşke incitip acıyı hissetsek ve o acının halka ait bir acı olduğunu görsek ve o noktadan kendi istemlerimizi birleştirek, yüreklerimizi ve akıllarımızı birleştirek.” diye söyledim. Ama, sevgili MHP'li arkadaşlar kendilerine yönelik eleştirilerimize şöyle bir yanıt verdiler: “Biz namertlerin bizi anlayacağı kadar şeffafız.” dediler. “Namertler” yani biz herhâlde, namertler başkaları olmadığına göre. Şimdi, böyle bir tespitten yola çıkarak “Elimizi taşın altına koyduk.” anlayışı... Bir siyasetçi taşın altına elini ne zaman koyar? Halkın

çıklarları için koyar, halkın özgürlük talepleri için koyar. Değerli Bostancı da bizim arkadaşlarımızın isyanlarını, tepkilerini nitelerken şöyle bir cümle kullandı, dedi ki: “Haykırıyorlar. Haykırarak konuşuyorlar.”

Şimdi, ben bir şiiri, Naci Bostancı'nın da mutlaka çok beğendiğini düşündüğüm Mehmet Emin Yurdakul'un dörtlüğünü ona hatırlatmak isterim. Der ki: “Ben en hakîr bir insanı kardeş sayan bir rûhum/ Bende esîr yaratmayan bir Tanrı'ya îman var/ Şâirleri haykırmayan bir millet -atladım araları-sevenleri toprak olmuş öksüz çocuk gibidir/ Zaman ona kan damlayan dişlerini gösterir/ Bu zavallı sürü için ne merhamet, ne hukuk/ Yalnız bir sert bakışlı göz, yalnız ağır bir yumruk!..”

Değerli arkadaşlar, kötü iktidarların, zalim iktidarların, tek kişinin eline bırakılmış olan iktidarların halka yaratacağı sadece budur. Sert bir bakıştır ve ağır bir yumruktur ki biz o yumruğu bugünlerde fazlasıyla yemekteyiz.

Tekrar ediyorum, Faruk Erem'den bir cümleyi sizinle paylaşmak istiyorum. Faruk Erem der ki: “Hukuk, insandır.”

Değerli arkadaşlar, bizi birleştiren şey insan olmaktır. Salı akşamı konuşmamda da söyledim: Kâbe'mizi insana döndürebilsek insanın gereksinimleri üzerinden yol alabilirsek gerçekten özgürlükçü bir anayasayı inşa edebiliriz. Ama, bugünün ihtiyacı yeni bir anayasa değil, OHAL'in bir an önce kaldırılmasıdır.

HDP'li arkadaşlarımız ayrıksı talepleri de vardı, onların da altını çizmek isterim. Onlar şunu diyorlar: Demokratik bir siyaset kurulacaksa bu şiddet üzerine kurulmaz. Özellikle gençleri tekrar Türkiye toplumunun bir parçası hâline getirebilmek için şiddetten vazgeçmek gerekir. Demokratik siyaset bunu emreder. Ayrıca, demokratik siyaset Parlamentodan cezaevlerine insan götürülmesine izin vermez. Bu hepimiz için bir acı, bir kara leke olur.

Sevgili arkadaşlar, umarım Halide Edip'in dediği gibi olur. “Her gecenin bir sabahı vardır.” Sabahın sahipleri de hepimiz oluruz umarım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Sarıhan.

Sayın Akkaya, buyurun.

YAKUP AKKAYA (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; öncelikle bir tespitle sözlerime başlamak istiyorum. Bu Anayasa değişikliğiyle ilgili teklif Meclise gelirken biz bir iddiada bulunmuştuk, demiştik ki: “AKP milletvekilleri boş kâğıda imza atarak bu teklifleri verdiler.” Bu bir iddiaydı. Sonuçta AKP milletvekilleri “Hayır.” dediler. Elbette ki biz beyana güveniyoruz ve onun öyle olduğuna inanmaya çalışıyoruz. Ama, burada 18'inci madde görüşülürken, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kuruluyla ilgili bir değişiklik maddesi yapılırken ortam biraz gerildi. O gergin atmosferde dışarıda olan milletvekillerimiz de içeri girdiler ve ben Allah şahittir ki şurada bir tespitle karşılaştım. Genç AKP'li bir milletvekili arkadaşımız yanındaki milletvekiline soruyordu “Ne oldu?” diye. Dediler ki: “Bir değişiklik teklifi var.” “Neyle ilgili?” “Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun sayısını 12'den 13'e çıkartıyorlar.” Yani, koşa koşa gelip burada oylamaya katılan arkadaşlarımızın verilen tekliflerden nasıl haberdar olmadığının da yani nasıl bir düzenlemeyle karşı karşıya kaldığımızın da bugün ben şahidi oldum, buna da Allah şahittir.

Değerli milletvekilleri, benim de benimsemediğim Fırat Kalkanı harekâtında gene şehit haberleriyle karşı karşıya geldik, onlarca da yaralımız var. Ben askerlerimize Allah'tan rahmet diliyorum, yaralılarımıza da acil şifalar diliyorum. Ayrıca, gene Mersin'de son yılların en büyük sel felaketiyle karşı karşıya geldik. Aldığımız son haberlerde 3 yurttaşımızın bu felakette yaşamını yitirdiğini öğrendim. Onlara da ben başsağlığı diliyorum, ailelerine sabır ihsan ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gerçekten trajik bir görüşme maratonu yaşadık bu on günde burada, Mecliste. Çünkü, dünya siyasi tarihine baktığımızda belki de ilk kez bir ülkede, benim ülkemde, Türkiye'de halkın seçtiği milletvekillerinden oluşan Mecliste AKP milletvekillerinin parlamenter sistemden başkanlık sistemine, bir başka tanımla demokratik sistemden totaliter sisteme geçmek için nasıl canhıraş mücadele ettiklerine tanık olduk, oluyoruz, şahit olduk. Bu anlayışın dünyada ikinci bir örneğinin olduğunu zannetmiyorum. Dünyada baskıcı rejimlere karşı demokrasi mücadelesi verenler bedel öderken, kanlarını bu işlere adarken bizim ülkemizde demokrasimizi geliştirmek için mücadele etmek yerine, tam tersiyle, halkın iradesiyle seçilmiş milletvekillerinin iradesini nasıl bir kişinin hâkimiyetine teslim etmek için burada mücadele ettikleri elbette ki tarihte kara bir sayfa olarak yer alacaktır.

Bir milletvekili olarak Meclisten ben şunu bekledim: Elbette ki parlamenter sistemimizde, demokrasimizde eksiklikler var, bunu hepimiz söylüyoruz. Eksik olan özgürlükleri geliştirmemiz, temel hak ve hürriyetlerin gelişmesine katkı sağlamamız, bunun için mücadele etmemiz gerekirken, kapalı bir toplum, baskıcı bir yönetim anlayışı olan Başkanlık ya da halkı bu anlamda inandırmak için Cumhurbaşkanlığı sistemine geçmek için bu teklifi destekleyen, bu teklifte imzası olan milletvekilleri, tarihte hiçbir şekilde iyi olarak anılmayacaklardır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; on gündür yapılan müzakerelerde trajik olan durum ise, demokrasi ve özgürlük mücadelesi veren, demokrasimizi ve ülkede yaşanan bu kısıtlı özgürlükleri daha geliştirmek için mücadele veren Cumhuriyet Halk Partisi milletvekillerine, burada hakarete ve aşağılamalara varan sataşmaların da yine AKP milletvekilleri tarafından yapılması ayrıca düşündürücüdür.

Cumhuriyet Halk Partisi milletvekilleri olarak, biz kendimiz için burada değiliz; sizlerin de içinde bulunduğu bu güzel ülke için, bu güzel ülkede yaşayan insanlarımız ve yurttaşlarımız için mücadele ediyoruz. “Gelin, bu ülkeyi kaosa sürüklemeyin.” diyoruz. “Gelin, herkesin huzur içinde yaşadığı bir ülkeyi birlikte yaratalım.” diyoruz. Ne yazık ki iktidar partisine mensup milletvekili arkadaşlarımızın güç zehirlenmesiyle karşı karşıya olduğunu buradan bir kez daha tespit ettik ve onlar bunun farkında değiller.

Önerdikleri sistem bir rejim değişikliğidir, totaliter rejime geçme sistemidir ve kendi ayaklarına sıktıklarının farkında değiller. Kaldı ki geldiğimiz nokta hiç de kolay olmayan yüz kırk yıllık tarihî bir süreç, acı bedeller ödenmiş bir yüz kırk yıldır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüzde 92 oyla kabul edilen 1982 Anayasası'na, yıllardır askerî darbe koşullarında hazırlandığı için “darbe Anayasası” diyoruz. Soruyorum size, bugünün o gündend ne farkı var?

15 Temmuz 2016'da bir darbe girişimi oldu ve püskürtüldü. Peki, darbe koşulları bitti mi? Buna “evet” diyemeyiz. Unutmayın ki yaşadığımız darbe trajedisini siz yarattınız. Bu sizin eserinizdir. Elbette sorumlusu sizsiniz, çünkü yöneten sizsiniz. Gerçek olan bir şey daha var, gerçekten ülkeyi kötü yönetiyorsunuz.

Bakın, hangi şartlarla Anayasa görüşmelerini yapıyoruz? Olağanüstü hâl ilan edildi, Meclis devre bırakıldı, KHK'larla ülke yönetilir hâle geldi. 93 bin memur açığa alındı, 60 bin memur ihraç edildi, 140 gazeteci tutuklandı, 40 bin gözaltı var, 30 bin tutuklu var. 937 okul, 1.601 dernek, 16 dergi, 2 ajans, 35 hastane, 15 üniversite, 18 televizyon, 52 gazete, 24 radyo kapatıldı. Demire, çimentoya, masaya, sandalyeye kelepçe vurarak darbeyi önlemeye çalışıyorsunuz, akıl alır gibi değil.

Ekonomi çökmüş, işsizlik çift hanelerde, patlayan canlı bombalarla yitirdiğimiz yüzlerce canlarımız var, 6 milyon işsiz, emekli perişan, esnaf borç batağında, tutuklanan milletvekilleri var, doğu ve güneydoğuda sokağa çıkma yasakları, sözde “Terörü önleyeceğiz.” diye Suriye içlerine kadar askerlerimizin götürülmesi, her gün şehit haberleri. Ve siz böyle bir süreçte alelacele Anayasa tartışmasını dayatıyorsunuz. Bir de her konuşmanızda Anayasa'nın toplumsal uzlaşma metni olduğunu söylüyorsunuz.

Hâl böyle iken, bu tartışmalarla ülkeyi de ikiye böldüğünüzün farkında değil misiniz? İşte, on gündür burada yaşıyoruz. Burada bölünmüş bir ortam yarattınız ve toplumsal uzlaşmadan bahsediyorsunuz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şayet yeni sisteme geçilirse, gelen teklifte ilk seçimin 2019 yılında olacağını söylüyorsunuz.

Peki, burada sormak istiyorum: Daha 2019 yılına üç yıl var. Biraz önce saydığım nedenlerden dolayı ülke bu hâldeyken bu acele niye? Yani ilk önce toplumsal barışı ihdas etmek için bütün tarafların bir araya gelmesi gereken bir zaman dilimi var iken, ülkenin acı, kanayan sorunlarını çözmekle ilgili sürecimiz, zamanımız var iken, bu konuda adım atmayıp, bu süreç içinde, bu yaratılan kaos içinde, tam üç sene sonra yapılacak bir Anayasa değişikliğiyle ilgili, bir Cumhurbaşkanlığı seçimiyle ilgili burada acele etmeniz sebebi ne?

Buradan ben şunu anlıyorum: Yani sizin gizli bir ajandanız var. Yaratılan bu kaosla, 2017'de oldubitti bir seçimle bu süreci tamamlamak istiyorsunuz. Eğer öyleyse bunu da açık söylemeniz ve belki, bu sürece bizim de daha farklı bir katkı sunmamız söz konusu olabilirdi.

Değerli Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizin elbette ki insani gelişmişlik sıralamasında ilk 20 ülkeden biri olmak ve hak ettiğimiz yere ulaşmak için yeni bir Anayasa'ya ihtiyacımız var, bunu biliyoruz, ama, bakın, ilk 20 ülke dediğimiz ülkelerin içinde, o zengin ülkelerin içinde, sizin önerdiğiniz Başkanlık sistemiyle yönetilen tek bir tane ülke yok. Yani siz nasıl oluyor da hem bu ülkeyi gelişmişlik sıralamalarında en üst sıralara getirmek için uğraşacağınızı söylüyorsunuz hem de o ilk 20'nin içerisinde sizin getireceğiniz sistemle ilgili bir tane ülkenin olmadığını görmezden geliyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YAKUP AKKAYA (İstanbul) – Büyük hedeflerimiz, ancak özgürlükçü, parlamenter sistemi güçlendiren, güçler ayrılığı ilkesini ve hukukun üstünlüğünü egemen kılan bir Anayasa'yla ve birinci sınıf bir demokrasiye ancak toplumsal uzlaşmayla ulaşabiliriz, Cumhuriyet Halk Partisi de bu hedefi önünde sonunda yerine getirecektir. Bu düzenleme nasıl çıkarsa çıksın, nasıl 12 Eylül 1980 askerî darbesi Anayasası bir darbe anayasası olarak yıllardır tartışılıyor ve düzeltilmeye çalışıyorsa, tarihe bir not olarak da düşelim, Cumhuriyet Halk Partisi de bu, sizin, eğer ki... Biz inanmıyoruz, halkımız buna onay vermeyecektir, Parlamentodan bu geçmeyecektir, öyle olsa bile Cumhuriyet Halk Partisi bunu düzeltecektir.

Sayın Başkan, son olarak bir şey daha ifade etmek istiyorum: “Emek en yüce değerdir.” diyoruz, emeğe saygı gösteriyoruz, hepimiz öyle söylüyoruz.

Ben dışarıda çalışan arkadaşlarımızla konuştum, burada on gündür bizimle çalışan, bize hizmet eden, bize çay getiren arkadaşlarımızın... (Gürültüler)

Dinler misiniz değerli arkadaşlar...

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Onlar için emeğin bir değeri yok.

YAKUP AKKAYA (İstanbul) – ...burada çalışan arkadaşlarımızın fazla mesai almadıklarını öğrendim.

Bu, hem İş Kanunu'nun ilgili maddelerine aykırıdır Sayın Bakan hem de emeğe yapılan en büyük haksızlıktır. Eğer böyleyse, burada çalışan arkadaşlarımızın emeğinin karşılığını verelim.

Bu, tabii, sizin de bilginizin dışında olan bir şey, ama hiç değilse bu konuda bir uzlaşma yapalım, Mecliste çalışan arkadaşlarımızın bu haksızlığını, hukuksuzluğunu hep beraber giderelim.

Ve bu süreç içinde, ben, Cumhuriyet Halk Partisinin değerli grup başkan vekillerine, başkan yardımcılarımıza, gerçekten on gündür sabahlara kadar burada büyük bir mücadele örneği veriyorlar ve bizi yönlendiriyorlar, ayrıca çok teşekkür ediyorum.

Ve 2017'de, 2016'da yaşadığımız bu olumsuzlukların olmaması için, toplumsal barışın tesis edilmesi için nice yıllar diliyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Akkaya, teşekkür ederim.

Şimdi, Sayın Durmaz...

KADİM DURMAZ (Tokat) – Sayın Başkanım, çok değerli milletvekilleri, Sayın Bakanım, basınımızın değerli temsilcileri, kıymetli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sabahın ilk ışıklarında, ne yazık ki uzlaşma sağlayamadığımız bir teklifi sizlerin dayatmasıyla sonlandırıyoruz. Apar topar “Anayasa Değişikliği Teklifi” adı altında, bu ülkenin geleceğini karartan, Parlamento, cumhuriyeti, kuvvetler ayrılığını yok eden bir uygulamayı getiriyorsunuz. On dört yıldır ülkeyi sürüklediğiniz noktada en mühim konu Başkanlık mı? Hayır. Ama görünen odur ki Başkanlık sevdamıza, ülkemize çok gördüğünüz birlikte yaşama kültürünü, barışı, kardeşliği yok etmeye hazırsınız. Ne kadar yazık ki halktan alınan temsil yetkisi ancak bu kadar kötü kullanılıp heba edilebilir. Bu halkta eninde sonunda hesap vereceksiniz. Aziz milletimiz de “Ne istediniz de vermedik? Artık yeter, vermeyeceğiz.” diyecektir. AKP'nin ülkeyi her geçen gün karanlığa sürükleyen uygulamaları ve bugün bu Anayasa değişikliği zorlamasına karşı halkın, sivil toplumun beklenti içerisinde olduğu güç yüce Parlamento ve Cumhuriyet Halk Partisidir. Bu yüzden, tehlikeyi görüyoruz, tarihî sorumluluğumuzun gereğini yapacak, yapmaya da kararlı bir şekilde devam edeceğiz. Cumhuriyete, demokrasiye ve parlamenter sisteme katkı sunmanın en asli görevimiz olduğunu biliyoruz. “Bu kutsal amaç uğrunda ulusumla birlikte sonuna kadar çalışacağıma mukaddesatım adına söz veririm.” diyen Mustafa Kemal Atatürk'ün yolu hedefimizdir. Bizler bu kutsal amaç ve ülkemizin geleceği için dayatmalarınıza direnmek zorundayız. Aksi hâlde çaresiz ve umutsuz halkın otoriter güce sığınmaktan başka çaresi kalmıyor.

Ülkenin her yerinde patlayan bombaları, kargaşa ortamını yandaş medyanız “Ya başkanlık, ya kaos.” diye manşet atıp ülkeyi ya başkanlık, ya kan ve gözyaşı diye çaresizleştirdiğinizi de unutmadık. Her geçen gün ekonomik, siyasi tablo daha da kararacak, yüzlerce insanımız çeşitli sebeplerle ölecek ama bir siyasi bile koltuğunu terk etmeyecek. İşin acısı, ülkemiz kan ağlarken birileri şahsi hesaplar peşine düşecek, toplumu da buna mecbur kılacak. Dünyada, demokrasinin içselleştiği ülkelerde bu tabloyu yaşatan iktidarlar görevlerini bırakma erdemini göstermektedirler. Zaten bu Anayasa değişikliğinin bu topluma dayatılma biçimi dahi sizlerin ülkemiz ve milletimiz adına bir beklentiyle değil, tamamen kişisel kaygılarla hareket ettiğinizi ortaya koymaktadır. Ülkemiz insanları sizlerden

tek bir adamın mutlak yönetimini daim kılmanızı değil, sosyal, ekonomik, siyasi çözüm bekliyor, çatışmaları bitirmenizi bekliyor, refahın yükseltilmesini bekliyor. Bu Anayasa teklifi bir dayatmadır, bu bir rejim değişikliği teklifidir. Üzülerek ifade ediyorum ki, bu tek adam yönetiminin, diktatörlüğün, ayrışmanın, millî bölünmenin tescili hazırlığıdır. “Türk usulü başkanlık sistemi” deniliyor, bu bir yanıltmaca ve aldatmacadır. “İktidarda ilk dönem acemilik, sonra kalfalık, devamı ustalık.” dediniz, artık ülkemize verebileceğiniz bir şey kalmadı. Akıl tutulması ve ne olduğu belirsiz başkanlık özlemi yanıltıcıdır. Bu tamamıyla AKP usulü “Biat et, rahat et.” arabesk bir sistem ve dayatmasıdır. Bugüne kadar yaptıklarınız da bu taslağın ülkemize ne getireceğini göstermesi için yeterlidir. Ülkedeki siyasi iklimi, ekonomiyi, hukuku işlemez hâle getiren on dört yıllık sorumlu iktidarken, fiili doyumsuz egonuzla uydurma operasyonu ve baki kılmaya çalışmanıza ne biz razı olacağız ne de halkımız müsaade edecektir. Bu dayatmalarınıza en güçlü yanıtı aziz milletimizin sandıkta vereceğinden hiç kuşkunuz olmasın.

Toplum tahakküm altında tutmak için en büyük silahınız sindirme ve korku. Bir ülkede özgürlükler yoksa, demokrasi yoksa korku vardır. Korku toplumlarında hukuk dışılık, keyfilik, baskı egemendir, temel hak ve özgürlükler, muhalefet güvence altında değildir. Baskı derecesi ne olursa olsun bütün korku toplumlarının ortak özelliği yazılı ve görsel medyayı kontrol ederek bir toplumsal beyin yıkama mekanizması kurmasıdır. Özgür toplum ile korku toplumunu ayırt eden ölçüt seçimler değildir. Korku toplumlarında seçimler pekâlâ olabilir. Trafoya kediler girer, elektrikler kesilir, birleşme tutanaklarında usulsüzlükler tartışılabilir ama özgürlüğün güvencesi olan bağımsız bir yargı, özgür bir basın, güçler ayrılığı gibi kurumlar bulunmaz.

Ve yaşamak için yandaş olmak zorundasınız. Bugün ülkede yaşattığımız korku toplumunda avukatları, gazetecileri, öğrencileri, yargıçları, muhalefeti, sizin yüzdelik diliminizde olmayan herkesi tehdit altında tutuyorsunuz. Uluslararası bir saygınlığa sahip İnsan Hakları İzleme Sivil Toplum Örgütü Ekim 2016 tarihli raporunda şöyle diyor: “Avukatların şüphelilerini savunmaktan korktuğu ve avukatların, sağlık personelinin, insan hakları aktivistlerinin ve başkalarının da hükümeti eleştirildikleri takdirde hedef alınabileceklerinden endişelendikleri bir korku iklimi yaratılmıştır.” Avukatlar, barolar korkuyor, Siz hukuku, adaleti korkar hâle getirdiniz, “Anayasa’da neymiş, tanımazsam da tanımam.” dediniz. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi’nin başlangıç bölümünde “İfade ve inanç özgürlüğü, korkudan ve yoksulluktan uzak bir yaşam insanlığın en yüce beklentisidir.” ifadesi yer alır. Siz ileri demokrasi amacıyla yola çıkıp insan olmanın bu en temel özelliğini yok ettiniz. Türkiye’nin korku toplumundan özgürlük toplumuna dönüşmesinin anahtarı demokrasi için verilen mücadelenin her alanda yaygınlaşması ve kitlesel bir nitelik kazanmasıdır. Sizin de çok büyük korkularınız var, biliyoruz ama bu korkular ülkenin geleceği kaygısı ya da huzuru için asla değil. On dört yıldır tek başınıza oturduğunuz koltuğu kaybetmekten ve yolsuzlukların ortaya çıkmasından, bağımsız yargıdan korkuyorsunuz. Atatürk devrimleriyle, cumhuriyetle, laiklikle, özgür basınla, bağımsız yargıyla hesaplaşmaya çalışıyorsunuz. Ve şimdiden “23 Nisana referandum.” diyorsunuz. Millî bayramları iptal ediyorsunuz, bunu da halkın duygularını da sömürerek yapıyorsunuz. Bu tarihleri boşuna seçmiyorsunuz. Neden referandum 23 Nisanda diyorsunuz? Çünkü, 23 Nisan 1920’de ülkenin kurucu kadrosu önce Ankara’da Türkiye Büyük Millet Meclisini açmış, bu Meclis, Ulusal Kurtuluş Savaşı’nı yönetmiş, başarıya ulaştırmış, ardından da çağdaşlık ve uygarlık projesi olan cumhuriyeti ilan etmiştir. Parlamenter sistemi sonlandırma, cumhuriyetle hesaplaşma ve rövanş alma mantığına bakılırsa, durum net bir şekilde anlaşılmaktadır. Amacınız, cumhuriyetle vedalaşmak. Bugün “Başkanlık” dediğiniz şeyin yarınki sonuçları işte bu kadar büyük olacak.

Değerli milletvekilleri, AKP çıkıp “İster kabul edilsin ister edilmesin, Türkiye’nin yönetim sistemi değişmiştir. Şimdi yapılması gereken, bu fiilî durumun hukuki çerçevesinin yeni bir anayasayla netleştirilmesi, kesinleştirilmesidir.” diyor. Bunu tüm havuz medyası en baş haber olarak veriyor. Geline noktada, pervasızca, hiçbir yetkinden, üniversiteden, barolardan, sivil toplum örgütlerinden, sendikalardan yok sayarak görüş almıyor. Diyorsunuz ki: “Biz yasaları tanımıyoruz, uymuyoruz, yasaları bize uydurun.” Reis bu talimatı verdi. Anayasa dayatmasına bu algı yönetimiyle, bu hukuk tanımazlıkla geldiniz.

Yeni bir anayasa yapımını, yaşadığımız acı gerçeklerden sonra barış ve demokrasi döneminin başlangıcı olarak gören ve buna uygun hareket eden bir anlayışla yapmalıydık. Her şeyden önce saydam, çoğulcu ve katılımcı olmalıydı. Ne var ki Türkiye’nin içinde bulunduğu baskı rejimi, demokrasiden giderek uzaklaşması, yeni anayasanın özgürlük, demokrasi ve barış...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Durmaz, toparlayın lütfen.

KADİM DURMAZ (Tokat) - Toparlıyorum, son sözlerimi söyleyeceğim Sayın Başkanım.

Ve diyoruz ki bu değişikliklerle yapılan anayasa, yargıyı Saray’ın sopası yapmaktan öteye gitmeyecektir. Unutmayalım, Gandhi’nin dediği gibi “Şiddetle kazanılan zafer, yenilgi anlamına gelir çünkü bu, geçicidir.” Ve diyorum ki “Gelin tanış olalım / İşi kolay kılalım / Sevelim, sevillelim / Dünya kimseye kalmaz.”

Hepinizin 2017 yılını kutluyor, bir kez, bir kez, bir kez daha ecdadın bize emanet ettiği parlamenter sistemin bu ülkeye katkısını düşünerek Meclisteki çalışmalarımızı yapalım diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Durmaz.

Değerli arkadaşlar, madde üzerinde bir önerge var, okutuyorum:

Anayasa Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1504) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 21’inci maddesi üzerindeki görüşmeler neticesinde konu açıklığa kavuşmuş olduğundan maddenin oylamasına geçilmesini arz ve teklif ederiz.

Yusuf Başer

Murat Alparslan

Muhammet Emin Akbaşoğlu

Yozgat

Ankara

Çankırı

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Yasama ekonomisi açısından bir konu üzerindeki görüşmelerin nihayetsiz devam etmesi mümkün değildir. Ayrıca görüşülen konunun da vuzuha kavuşması nedeniyle İç Tüzük’ün 26’ncı maddesi gereğince işbu önerge verilmiştir.

BAŞKAN – Evet değerli arkadaşlar, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde üzerinde böylece görüşme tamamlanmıştır.

Bir değişiklik önergesi var, okutuyorum:

Anayasa Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1504) esas numaralı Kanun Teklifi'nin çerçeve 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "102," ibaresinin madde metninden çıkarılmasını, aynı bentte yer alan "125, 126 ncı" ibaresinin "125 inci" şeklinde değiştirilmesini, aynı bentte yer alan "bentleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin birlikte yapıldığı tarihte," ibaresinin "fıkraları, birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte," şeklinde değiştirilmesini ve (b) bendinde yer alan "78 ile 101 inci" ibaresinin "101 ve 102 ncı" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Murat Alparslan	Kemalettin Yılmaztekin	Yusuf Başer
Ankara	Şanlıurfa	Yozgat
Cengiz Aydoğdu	Markar Eseyan	Mustafa Köse
Aksaray	İstanbul	Antalya
Muhammet Emin Akbaşoğlu	Haydar Ali Yıldız	Zekeriya Birkan
Çankırı	İstanbul	Bursa
Adem Yeşildal	İbrahim Halil Fırat	İsmail Aydın
Hatay	Adıyaman	Bursa

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Çerçeve 21'inci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen maddelerdeki değişikliklerin, Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin birlikte yapıldığı tarihte yerine birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte yürürlüğe girmesi görülmektedir.

Cumhurbaşkanı seçimini düzenleyen mevcut 102'nci maddenin teklifle ilga edilerek Cumhurbaşkanı seçimine ilişkin hükümlerin 101'inci maddede düzenlenmesi karşısında aynı zaman diliminde iki farklı seçim hükmünün yürürlükte olmasını engellemek amacıyla işbu önerge verilmektedir. Ayrıca, çerçeve 5'inci ve çerçeve 15'inci maddelerin tekliften çıkarılmasının zorunlu sonucu olarak yürürlük maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, değişiklik önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen değişiklik önergesi istikametinde maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değişiklik önergesinde verilen istikametle beraber madde kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, teklifin maddeleri üzerindeki görüşmeler de tamamlanmıştır.

Burada şimdi İç Tüzük'ün 45'inci maddesi gereğince, Komisyon raporunun Genel Kurulda görüşülmesi sırasında Komisyonu temsil etmek üzere özel sözcü olarak belirlenecek Komisyon üyeleriyle ilgili bir önerge var, okutuyorum:

Anayasa Komisyonu Başkanlığına

İç Tüzük'ün 45'inci maddesi uyarınca (2/1504) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin Komisyon Raporunun Genel Kurulda görüşülmesi sırasında Komisyonumuzu temsil etmek üzere; Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, Bursa

Milletvekili Zekeriya Birkan, Bursa Milletvekili İsmail Aydın, Ankara Milletvekili Murat Alparslan, Aksaray Milletvekili Cengiz Aydoğdu, Yozgat Milletvekili Yusuf Başer ve İstanbul Milletvekili Markar Eseyan'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Mustafa Şentop

İstanbul

Anayasa Komisyonu Başkanı

BAŞKAN – Bu önergeyi de arkadaşlar oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünün oylanmasından önce teklifin yazımı, imla kuralları, atıfların kontrolü, madde kenar başlıklarının düzeltilmesi hususunda Komisyon Başkanlığımıza redaksiyon yetkisi verilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

LEVENT GÖK (Ankara) – Tümünden önce bir dakika söz talebimiz var Sayın Başkan.

BAŞKAN – Oylama bittikten sonra söz vereceğim Sayın Gök.

Değerli milletvekilleri, teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum... Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Teklif kabul edilmiştir.

Hayırlı uğurlu olsun, bu kanunlaşmanın ilk aşaması Komisyonumuzda sona ermiştir.

Değerli arkadaşlar, muhalefet şerhleri için makul bir süre, Sayın Tezcan, pazartesi günü...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Briket gibi muhalefet şerhi yazacağız efendim.

BAŞKAN – Sayın Özel, hazır demiştiniz ya hani, hazır olduğunu düşünüyöruz, onun için şunu pazartesi saat 16.00 gibi bir vakit...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Çarşamba, Perşembe gibi...

BAŞKAN – A, lütfen, o kadar olmaz yani tarihte olmayan bir şey.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Başkan, salı olabilir mi? Danışman arkadaşlarla birlikte çalışacağız.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, çalışıyoruz da bu çalışma sadece bizim planladığımız şekilde olmadı, malum hep beraber bu şekilde bir çalışma yaptık. Çalışma tazeerken bunu pazartesi günü saat 16.00'ya kadar siz de verin, biz de çalışacağız.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Niye pazartesi? Yani çarşamba olur, perşembe olur.

BAŞKAN – Ben pazartesi günü saat 16.00'ya kadar muhalefet şerhleri için süre veriyörum değerli arkadaşlar, bu Başkanın yetkisinde.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Bakan “salı” diyor.

BAŞKAN – Bakanın dediğiyle oluyorsa öyle yapın o zaman. Ben Komisyon Başkanı olarak pazartesi günü saat 16.00'ya kadar süre veriyörum arkadaşlar.

Şimdi, tabii, toplantımız burada bitiyor ama grupların söz talebi... (Gürültüler)

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Hakikaten samimiyetle bir şeyi merak ediyörum: Bugün on dakika ara vermek için iki saat kaybettik. Yani, bir şey söylüyörum, polemik yapmayacağım, yani pazartesi değil de salı günü olsa Allah için ne gecikir, bana bir şey söyleyin, pazar günü vereceğim size şeyi ya ben anlamadım bunu ya.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, arkadaşlar salı günü...

BAŞKAN – Sayın Elitaş, bir dakika.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Hayır yani ben bu inatlaşmayı bir türlü çözemiyorum.

BAŞKAN – Ben de çözemiyorum Sayın Tezcan yani bitirirken bunu bu şekilde mi bitirelim istiyorsunuz?

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Hayır tabii ki.

BAŞKAN – Hayır, niye yani, niye salı, niye salı; siz söyleyin, niye salı?

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Şunun için salı: Bakın, dün on dokuz saattir çalışıyoruz burada. Yani, sonuç itibarıyla arkadaşlarımız istirahat edecekler, yarından sonra da oturup bunu yazacaklar, düzgün bir şey yazacaklar.

BAŞKAN – Ama hepimizin bu konuyla ilgili bir hazırlığı var Sayın Tezcan. Siz muhalefet şerhi yazacaksınız, biz raporun tamamını yazacağız, burada kaleme alacağız. Biz de aynı şekilde pazartesi akşamı için bunu yetiştirmeyi planlıyoruz.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Pazartesi akşamı ile salı arasında yirmi dört saat var. Yani yoksa isterseniz yarın sabah verelim yani bir şey yok ama bunu anlamıyorsunuz.

BAŞKAN – Ben bu konuyla ilgili görüşümü söyledim.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Farklı bir konuyla Sayın Elitaş, buyurun.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Komisyon gündemine hâkimdir Sayın Başkan.

BAŞKAN – Onu söyledik zaten her zaman.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Pazartesi 16.00 diye söylüyorsunuz, uygun görürseniz salı günü saat 12.00'ye kadar arkadaşlarımız muhalefet şerhlerini versinler.

BAŞKAN – Sayın Elitaş, ben kararımı verdim, söyledim, saat 16.00, pazartesi.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bitirmeden önce sanıyorum Sayın Öz bu konuda bir şey söyledi bana; eğer mutabıksanız, doğrusu burada Komisyon üyelerimizin, her partiden birer kişi, grup sözcüsü olan arkadaşlarımız bakımından belki birer söz olursa... Artık bu saatten sonra daha fazla şey yapmayalım Sayın Gök. Yani, her partiden birer kişi olması kaydıyla bir beşer dakika kadar geneliyle ilgili bir değerlendirme.

Sayın Tezcan, buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

18.- Aydın Milletvekili Bülent Tezcan'ın Anayasa Komisyonunun Türk demokrasisi, demokratik cumhuriyet ve hukuk devleti konusunda kötü bir sınav verdiğiine ilişkin açıklaması

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Sayın Başkan, bitişin böyle olması ne yazık ki hiç hoş ve arzu edilebilir bir şey değil. Başka bir konuşma düşünüyorduk, planlıyorduk ama görüyorum ki, bu süreç sizin planladığımız bir şekilde hangi aşamalardan geçerse geçsin gerilimle geçilmek isteniyor. Bizim gördüğümüz bu, ne yazık ki bitişinde bunu görüyorum. Bu, işin birinci aşaması. Bundan sonra Genel Kurul aşaması var. Buradan kabul edildi, geçti. Türkiye bir zorba devlet düzenine doğru götürülüyor ve zorbaca yöntemlerle götürülüyor, anlayıştan yoksun, anlaşmaktan ve uzlaşmaktan uzak bir üslupla. Genel Kurul aşamalarına da böyle hazırlandığınız kanaatimiz bu tutumdan sonra oldukça güçlenmeye başladı ama Türkiye yüz yıllık demokrasi birikimini heba etmeyecek. Biz, Parlamentonun da, milletin de ferasetine güveniyoruz. Bu çalışmalarda emeği geçen bütün arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum.

Anayasa Komisyonu, birinci aşamada Türk demokrasisi, demokratik cumhuriyet ve hukuk devleti konusunda ne yazık ki kötü bir sınav vermiştir. Umudumuz, Parlatentonun iyi bir sınav vermesidir. Bundan sonraki mücadelemiz o çerçevede olacak.

Hayırlı olur inşallah.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Beştaş, buyurun.

19.- Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın bir toplumun ortak anayasasının ancak ve ancak o toplumun farklı kesimlerinin veya temsilcilerinin demokratik müzakeresiyle mümkün olabileceğine ilişkin açıklaması

MERAL DANİŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan, uzun bir çalışmadan sonra, evet, bitiyor. Çok kısa... Yani, hepimiz çok açık ve net olarak biliyoruz. Hepimizin belirli bir hayat tecrübesi var ve hepimizin farklı okumaları, bulunduğumuz yerlerden değerlendirmeleri mevcut ve şunu hiçbirimiz yadsıyamayız: Bir toplumun ortak anayasası ancak ve ancak o toplumun bütün farklı kesimlerinin veya temsilcilerinin demokratik müzakeresiyle mümkün olabilir. Bir tarafın bir tarafla ortaklaşması ve diğer tarafları tümüyle yok sayması, ötekileştirmesi, dikkate almaması, hatta ciddiye almaması son şerhte bile, talebimizin son dakikada bile kabul edilmemesi -bunu ciddiye almamak olarak nitelendiriyoruz açıklaması- toplumsal barışın asgari gereklerini yerine getirmemek anlamına gelir. Bu yöntemle dışlanan aslında sadece farklı toplumsal kesimler değildir. Asıl dışlanan hepimizin toplumsal barışıdır ve toplumsal barış dışlandığında ortaya çıkacak sonuçları hepimiz hem tarih okumalarımızdan hem içinde yaşadığımız süreçten Orta Doğu'da ülkemizde görüyor ve yaşıyoruz. Oysa, bu toplumsal barışı hep birlikte sağlayacak olan başkaları değil, sadece bizleriz. Yani, halkın, farklı kesimlerin buraya temsil etmek üzere gönderdiği, seçtiği siyasetçileriz. Toplumsal barışı hiç kimse bize başka bir yerden getirip hediye etmeyecek. Bunun için biz emek sarf etmeliyiz diyorum ve teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Beştaş.

Sayın Parsak, buyurun.

20.- Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Parsak'ın Anayasa değişiklik teklifinin hayırlara vesile olmasını niyaz ettiğinin açıklaması

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Anayasa Komisyonumuzda görüşmelerini tamamlamış olduğumuz Anayasa değişiklik teklifinin aziz milletimiz için, kadim devletimiz için ve kıymetli vatanımız için hayırlara vesile olmasını Cenab-ı Allah'tan niyaz ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Parsak.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Başkanım, müsaade ederseniz...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – O olmaz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Olmaz, asla olmaz.

BAŞKAN – Sayın Elitaş...

Sayın Bakanım...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Komisyon sözcüleri konuşacak.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – “Komisyon sözcüleri konuşur, grup başkan vekilleri olmaz.” dedik.

BAŞKAN – “Olmaz.” dedim, evet, doğru.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Senin itiraz etmene lüzum yok, Başkan söyleyebilirdi.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Başkanın her söylediğine sen karıştın ya, buna da ben karışıyorum.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Bu doğru.

BAŞKAN – Sayın Bakanım...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Başkan onun kararını verir, niye Başkana müdahale ediyorsun?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bugüne kadar sen niye ettiysen ben de o yüzden ediyorum.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Bak, benim teklifimi kabul etmedi Başkan sizin yüzünüzden.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bu olanların hepsi senden ötürü.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sizin yüzünüzden kabul etmedi.

21.- Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın Anayasa değişiklik teklifinin hayırlı olmasını dilediğine ve emeği geçenleri kutladığına ilişkin açıklaması

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri, değerli milletvekilleri; gerçekten Anayasa Komisyonu cumhuriyet tarihinin en önemli oturumlarını gerçekleştirdi. Cumhuriyetin başında ortaya konan iradeden sonra belki anayasalar içerisinde en büyük reformun ilk adımını attı. Ben bu reformun, bu değişimin hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum; milletimiz için, ülkemiz için, Parlamentomuz için hayırlı olsun diyorum. Emeği geçen bütün arkadaşlarımızı da kutluyorum.

Hayırlı olsun.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Efendim, imza sahiplerine de söz verecek misiniz?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hayır, hayır.

BAŞKAN – Ona başta vermiştik.

Değerli arkadaşlar, ben de öncelikle Komisyon üyelerimiz başta olmak üzere...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Siz imza sahipleri yarın camiye gidin, Allah'tan sizi affetmesi için niyazda bulunun.

BAŞKAN – Sayın Altay...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Cumaya beraber gideceğiz ya.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Komisyon Başkanı niyazda bulunsun, ben de Allah sizi affetsin diye dua edeceğim, ben de dua edeceğim.

BAŞKAN – Başta Komisyon üyelerimiz...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Cumaya beraber gideriz.

BAŞKAN – Arkadaşlar, işiniz varsa dışarıda konuşun. Herkes konuştu, iki kelime de ben söyleyeyim.

Değerli arkadaşlar, başta Komisyon üyelerimiz olmak üzere katkı sunan bütün milletvekillerimize, bütün partilerden arkadaşlarımıza çok teşekkür ediyorum.

Yine bu toplantımıza katılan, çeşitli kurumlarımızdan gelen, katkı sunan değerli arkadaşlarımız, kamu bürokratlarımız var, bunların isimlerini müsaade ederseniz okuyayım. Burada çok uzun bir çalışma içerisinde bizimle beraber mesai sarf ettiler.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hepimizin önünde var o liste.

BAŞKAN – Var mı hepinizde?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Var.

BAŞKAN – Varsa peki.

Adalet Bakanlığından, Millî Savunma Bakanlığından, Maliye Bakanlığından, Anayasa Mahkemesinden, Askerî Yargıtaydan, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Başkanlığından, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulundan, Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığından var ve Komisyon uzmanı arkadaşlarımız da buradaydı. Değerli basın mensuplarımıza da çok teşekkür ediyoruz ve ayrıca burada tabii bu işlerimizi yürütebilmemiz için burada emekçi arkadaşlarımıza biz de teşekkür ediyoruz. Hiç kimse merak etmesin, onların hukukuyla yakından ilgileniyoruz. Bu hususta olan bitenlerden haberimiz var. Hiçbir kimsenin mağduriyetine de burada sebebiyet vermeyeceğiz.

Çok önemli bir görüşme yaptık. Dokuz gün aşağı yukarı sürdü, yüz saat civarında toplantı yaptık ve 500 civarında –bunları net olarak da daha sonra bütün arkadaşlarımıza göndereceğim- milletvekili arkadaşımız söz aldı, 500 civarında konuştu. Böyle bir önemli çalışmayı- belki en uzun süren komisyon çalışması Türkiye Büyük Millet Meclisi tarihinin- böyle bir önemli çalışmayı ve hükümet sistemi değişikliği içeren bir çalışmayı burada gerçekleştirmiş bulunduk. Ben uzunca bu konuyla ilgili görüşlerimi de arz ettim. Daha sonra Genel Kurulda da bunları konuşacağız.

Tekrar, herkese çok teşekkür ediyorum.

Toplantımızı kapatıyorum. Başka bir toplantıda buluşmak üzere.

Sağ olun.

Kapanma Saati: 07.08